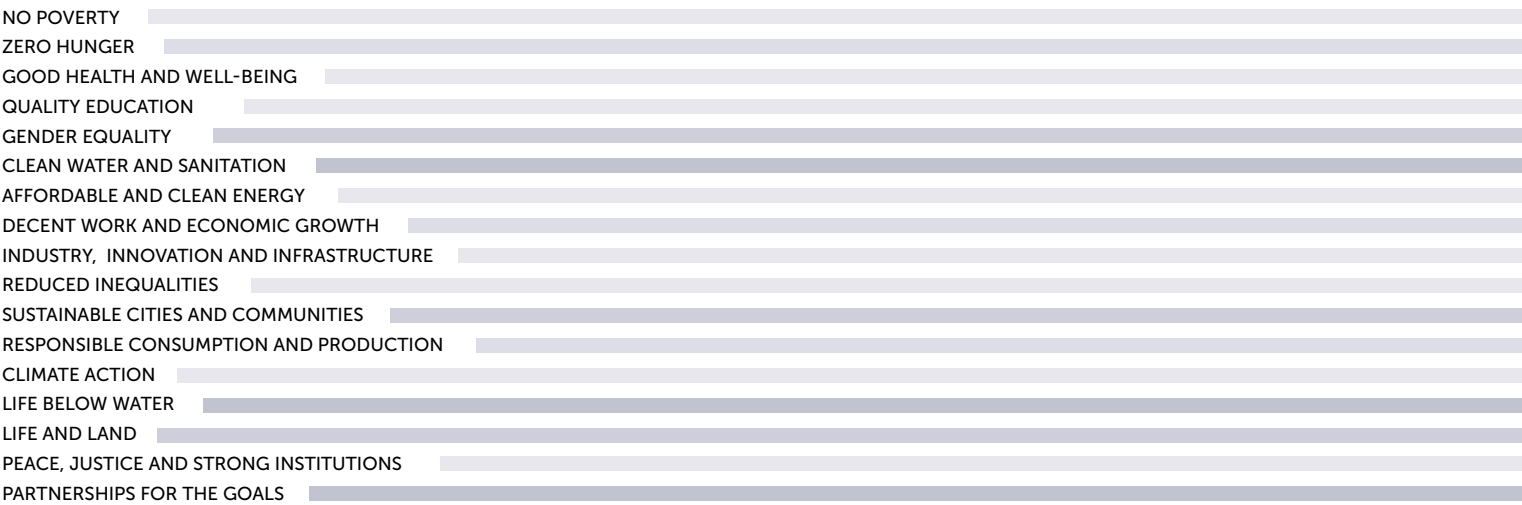

GLOBAL COMPACT YEARBOOK 2016/17

GLOBAL COMPACT YEARBOOK 2016/17

SUSTAINABLE DEVELOPEMENT GOALS FOR POLAND

SŁOWO WSTĘPNE

Wszyscy jesteście liderami kampanii na rzecz budowy świata bez ubóstwa, kwitnącej Ziemi, rozwijającej się gospodarki, z której korzystają wszyscy ludzie oraz godnego życia dla każdego. Taka jest wizja Celów Zrównoważonego Rozwoju, uzgodnionych przez Państwa Członkowskie ONZ we wrześniu ubiegłego roku. Przyjmując Agendę Zrównoważonego Rozwoju 2030 oraz historyczne porozumienie klimatyczne w ubiegłym roku, społeczność międzynarodowa przesłała jasny komunikat, że nie możemy dalej podążać w dotychczasowym kierunku.

Musimy zmienić nasze postępowanie oraz żyć w taki sposób, aby skończyć z cierpieniem i dyskryminacją oraz brakiem możliwości rozwojowych dla miliardów ludzi na świecie. Jeśli tego nie zmienimy, to świat nadal będzie cechować niestabilność i konflikty zbrojne. Wszyscy musimy włączyć się w rozwiązywanie problemów, poczynając od światowych liderów, przez nauczycieli i naukowców, po filantropów. Musimy razem pracować, prowadzić współpracę międzysektorową i przemysłową w ramach szerokich partnerstw.

Nie można rozdzielić zrównoważonego rozwoju od zwalczania skutków zmian klimatycznych. Porozumienie paryskie wzmocni działania na rzecz klimatu oraz wnieś istotny wkład w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Holistyczny model rozwojowy obejmuje także zmiany klimatyczne i kruche ekosystemy, działa na rzecz ludzi i naszej planety. Biliony dolarów zostaną zainwestowane w infrastrukturę w ciągu kolejnych lat. Rządy państw i sektor prywatny muszą sprzymierzyć się i podejmować decyzje w obszarze infrastruktury, zgodne z Celami Zrównoważonego Rozwoju oraz z celem ograniczenia globalnego wzrostu temperatury do poziomu poniżej 2 stopni Celsjusza. Jeżeli to możliwe to powinniśmy dążyć do 1,5 stopnia. Zarówno porozumienie paryskie, jak i Cele Zrównoważonego Rozwoju stanowią dla sektora prywatnego bezprecedensową okazję do tworzenia czystej energii oraz do budowy odpornych na zmiany klimatyczne i zrównoważonych gospodarek.

Właśnie teraz znajdujemy się w decydującym momencie przechodzenia na zrównoważone i inkluzyjne rynki. Aby tak się stało, potrzebujemy dwóch rzeczy:

Po pierwsze – musimy zmobilizować globalną społeczność biznesową w takim stopniu, jak nigdy dotąd. Każdy biznes w każdym zakątku świata może i powinien odegrać swoją rolę w naprawianiu naszego świata. Musimy zacząć od uczciwości – prowadzić biznes we właściwy sposób. Osobiście przekonałem się, jaka ogromna moc kryje się w dziesięciu zasadach UN Global Compact, odnoszących się do praw człowieka, pracy, środowiska i przeciwdziałania korupcji. To one pomagają tysiącom firm wspierać zrównoważony rozwój. Dziś zwracam się do każdego lidera korporacyjnego i przedsiębiorcy z prośbą o odnowienie zobowiązania do prowadzenia biznesu zgodnego z zasadami UN Global Compact.

Po drugie – innowacyjność ma decydujące znaczenie. Zachęcam Was do korzystania z nowych rynków i rozwiązań, do opracowania celów korporacyjnych zainspirowanych Zrównoważonymi Celami Rozwoju oraz do kierowania się zasadą zrównoważonego rozwoju w innowacjach i inwestycjach. UN Global Compact i 80 krajowych sieci współdziałających z nim to idealne fora do ogłaszania kampanii nawołujących do wprowadzania globalnych celów w działania lokalnych biznesów. Osiąganie Celów Zrównoważonego Rozwoju wymaga bezprecedensowej współpracy i wyjątkowego przywództwa. Każdy z nas musi być pionierem wchodzącym na nowe terytorium. To oznacza, że każdy musi wziąć na siebie osobistą i korporacyjną odpowiedzialność za to, w jaki sposób robimy biznes

oraz jakich mamy pracowników i partnerów. Trzeba przyjrzeć się naszym decyzjom z punktu widzenia konsumenta i inwestora. Musimy także zabrać głos i zajmować stanowisko w istotnych sprawach.

To właśnie UN Global Compact jest tym forum, które może sprawić, by tak się stało. UN Global Compact został ustanowiony przez mojego poprzednika, Kofi Annana. Jestem podbudowany ogromnym wzrostem znaczenia tego przedsięwzięcia za mojej prawie dziesięcioletniej kadencji Sekretarza Generalnego ONZ. Razem pomogliśmy wprowadzić zrównoważony rozwój korporacyjny w życie. Dziś w ramach UN Global Compact działa 13,000 firm z 165 krajów.

Gratuluję i dziękuję za wasze wielkie zaangażowanie i oddanie!

Gratuluję ogromnego sukcesu!

Inwestorzy instytucjonalni dysponujący środkami o niewyobrażalnej wysokości 60 bilionów USD podpisali się pod wspieranymi przez ONZ Zasadami Odpowiedzialnego Inwestowania. Ponad 600 szkół biznesowych uczy zgodnie z zasadami odpowiedzialnego zarządzania edukacją. Inicjatywa UN Global Compact ‘Caring for Climate’ jest obecnie największą koalicją przedsiębiorców aktywnie zaangażowanych w kwestie klimatyczne. Platformy działań UN Global Compact dostarczają przedsiębiorcom przykładów jak można współpracować z ONZ na różnych płaszczyznach, poczynając od pokoju i bezpieczeństwa czy równouprawnienia kobiet, po rządy prawa.

Mam nadzieję, że moi następcy wesprą Was tak entuzjastycznie jak ja. Pracując razem pokazaliśmy, że odpowiedzialny biznes musi być zaangażowany w rozwiązywanie problemów i wyzwań, z którymi obecnie się borykamy. Teraz musimy wykazać się odwagą i determinacją, aby przełożyć aspiracje Celów Zrównoważonego Rozwoju na działania ku lepszej przyszłości, takiej, której wszyscy chcemy.

Dziękuję za Wasze przywództwo, silne zaangażowanie i oddanie. Dziękuję bardzo.

„SPOSTRZEŻENIA SEKRETARZA GENERALNEGO ONZ – SZCZYT LIDERÓW UN GLOBAL COMPACT 2016: ZASTOSOWANIE GLOBALNYCH CELÓW DO LOKALNEGO BIZNESU, NOWY YORK, 22 CZERWCA 2016”- FRAGMENTY

Podczas UN Global Compact Leaders Summit zaczęliśmy coś niezwykle go. Rozpoczęliśmy wytyczanie naszej drogi do świata wolnego od biedy, nierówności, głodu, konfliktów i zmniejszających się zasobów. Krótko mówiąc, do świata, który nie pozostawia nikogo w tyle, rozpoczęliśmy naszą podróż do roku 2030.

Skala tego, co zamierzamy przedsięwziąć może wydać się przytłaczająca, z wyjątkiem jednej rzeczy - nie jesteśmy sami. Wiemy o tym, bo ponad 1200 osób dołączyło do nas w Nowym Jorku aby odkryć, a następnie wykorzystać potencjał biznesowy, które zrealizuje Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Mamy 80 Sieci Krajowych, które realizują swoje programy poświęcone wspieraniu przedsiębiorstw. Mamy silnych partnerów w całej Organizacji Narodów Zjednoczonych, wśród rządów państw i społeczności działającej na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu. Mamy prezesów, przedsiębiorców, inwestorów, aktywistów, pracowników, przedstawicieli środowiska akademickiego i studentów gotowych do działania na rzecz lepszej przyszłości.

Kiedy otwieraliśmy Szczyt Liderów podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ, pomyślałam o zeszlórcznym ogłoszeniu Celów Zrównoważonego

Rozwoju (SDG), które okazały się platformą, która jak nigdy wcześniej jednoczy globalną społeczność. Stało się to widoczne podczas wielu sesji i na kolejnych szczytach. Od prezesów do wytwórców, nie mam najmniejszych wątpliwości, że istnieje wspólna nić, która łączy nas wszystkich - dążenie do stworzenia zrównoważonego sposobu życia dla wszystkich.

Zainspirowało nas spotkanie z pierwszymi z dziesięciu Lokalnych Pionierów SDG, uhonorowanych podczas Leaders Summit. Osoby te przewodzą w działaniach promujących zrównoważony rozwój, stosowaniu odpowiednich modeli biznesowych oraz mobilizowaniu sieci kontaktów na całym świecie. Stanowią oni godny uwagi przykład dla nas wszystkich, który udowadnia jak daleko możemy dojść w dążeniu do realizacji SDG.

Podczas Szczytu nakreśliśmy pracę, której będzie przewodniczyć UN Global Compact wraz z partnerami i zainteresowanymi stronami tak, aby Cele Globalne połączyć z Lokalnym Biznesem. Wyzaczyliśmy tym samym kierunek ambitny i wymagający współpracy. Następnym krokiem w tej podróży będzie Private Sector Forum 19 września 2016 roku, które skupi się na roli biznesu w promowaniu zrównoważonego rozwoju, który ma zatrzymać globalną niestabilność.

Na szczycie wprowadziliśmy także głos ludzi młodych - jako prelegentów, moderatorów sesyjnych oraz jako uczestników. Stał się on dla nas inspiracją i wyzwaniem oraz przypomniiał nam, że możemy lepiej się postarać dla następnych pokoleń. Nasi młodzi ludzie nie są biernymi spadkobiercami przyszłej planety, są architektami lepszego jutra, a wszyscy musimy działać razem.

Ale dzisiaj kieruję do Was przesłanie: musimy rozwinąć energiczne i pozytywne podejście do realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju. Musimy zakasać rękawy i zabrać się do pracy. Musimy przestać koncentrować się na ryzyku i zamiast tego znaleźć możliwości, które wiążą się globalnymi

celami. Tylko w ten sposób rozpoczniemy rewolucję rynku zrównoważonego, który rozwiązuje skomplikowane wyzwania, ustanawia partnerstwo międzysektorowe i tworzy rynki i rozwiązania, które są zakorzenione w silnych wartościach.

Tylko w ten sposób osiągniemy każdy z Celów Zrównoważonego Rozwoju. A gdy tam dotrzemy będziecie mogli z dumą powiedzieć, że byliście tam na samym początku tej podróży.

ARTYKUŁ OPUBLIKOWANY PRZEZ LISE KINGO, DYREKTOR UN GLOBAL COMPACT W HUFFINGTON POST BLOG, 1 LIPCA 2016

SPIS TREŚCI

s 4

SŁOWO WSTĘPNE

s 12

AGENDA 2030:
CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
I MAPA ROZWOJU ŚWIATA

s 26

SDG DLA POLSKI

s 82

SDG W INICJATYWACH
I STRATEGIACH PARTNERÓW

s 277

GLOBAL COMPACT
W POLSCE I NA ŚWIECIE

AGENDA 2030:
CELE
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU
I MAPA ROZWOJU
ŚWIATA

Mogens Lykketoft, Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego ONZ

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU: URZECZYWISTNIENIE TRANSFORMACJI

Dotarliśmy do momentu końca jednej podróży i początku następnej. Dziś, po ponad trzech latach negocjacji, światowi przywódcy przyjmą Agendę 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Jutro zaczyna się prawdziwa praca nad rzeczywistą implementacją.

Siedemnaście celów dla ludzi, planety, dobrobytu i pokoju. Siedemnaście celów, które będą miały zastosowanie dla każdego kraju - Wybrzeża Kości Słoniowej, Włoch; Mongolii i Monako; Kanady i Kostaryki. Siedemnaście celów, które mają potencjał do przekształcenia naszego świata, po tym jak uzgodniono je w trakcie najbardziej integracyjnego i rozważnego procesu negocjacyjnego w historii ONZ.

W świecie pełnym konfliktów i przemocy, będącym na krawędzi zmian klimatycznych, których nie da się już zatrzymać, pośród największego kryzysu uchodźców od czasu drugiej wojny światowej Cele Zrównoważonego Rozwoju są pożądanym narzędziem nadziei, zmian i realnych przemian.

Cele stawiają czoła niesprawiedliwości, ubóstwu, marginalizacji i dyskryminacji. Uznają konieczność zmniejszenia nierówności oraz ochronę naszego wspólnego domu przez zmianę modelu ekonomicznego, tak zależnego od ograniczonych zasobów naturalnych i niezrównoważonej konsumpcji. Określają one również zdecydowaną potrzebę zajęcia się polityką podziału, korupcji i nieodpowiedzialności, która zaognia konflikty i zatrzymuje postęp.

Mimo to slogan, który zdominował fazę negocjacji „Nic o nas bez nas”, musi teraz stać się hasłem, które określa etap realizacji, który nas czeka.

Gdy emocje po weekendowym szczycie opadną, zacznie się ciężka praca. Nie wolno nam utracić tej fantastycznej dynamiki, którą osiągnęliśmy w procesie negocjacji. Potrzebujemy natychmiastowych i przyspieszo-

nych działań na rzecz implementacji wypracowanych postanowień. Jako Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych, będę robił, co w mojej mocy, aby utrzymać nową agendę w centrum zainteresowania tak, aby nieustannie stymulować rozwój.

W 2016 roku zorganizuję trzy wydarzenia wysokiego poziomu dotyczące wspomnianego wyżej celu. Począwszy od kwietnia, chcę, aby ludzi z różnych środowisk gromadzili się zarówno w sieci jak i na forum ONZ w celu zaprezentowania działań podjętych przez nich na rzecz wdrażania nowych uzgodnień, a także określenia możliwości partnerstwa i działania. Musimy natychmiast podnieść świadomość tak, żeby cele stały się wszystkim znane oraz aby każdy się z nimi utożsamiał. Potrzebujemy pilnych działań ze strony wszystkich, ponieważ działania samego rządu nie wystarczą. A w ciągu najbliższych 15 lat, potrzebujemy trwałych i zdecydowanych głosów, które będą strzec odpowiedzialności naszych liderów za zobowiązania, które przyjmują oni w ten weekend.

Władza i odpowiedzialność, umożliwiająca dobry start dla wdrażania Celi Zrównoważonego Rozwoju (SDG) spoczywa na każdym z nas. Młodzi ludzie przejmą po nas pałeczkę, ale wszyscy mamy do odegrania pewną rolę. Jeśli nam się uda, kolejne pokolenia będą zbierać plony w postaci bardziej pokojowego harmonijnego i zrównoważonego świata. Jeśli nam się nie uda, zostawimy ich z problemem coraz bardziej intensywnych i częstszych katastrof, wyniszczających konfliktów, niekontrolowaną migracją i mniejszą ilością zasobów niezbędnych dla rozwoju człowieka. Nie wolno nam zmarnować tej szansy. Pracujmy wspólnie, aby zmienić ten świat na lepsze.

[HTTP://WWW.UN.ORG/EN/GA/70/PRESSKIT/](http://www.un.org/en/ga/70/presskit/)

[HTTP://SOCIALDEMOKRATERNE.SKOLEBLOGS.DK/POLITIKERER/](http://socialdemokraterne.skoleblogs.dk/politikerer/)

Papież Franciszek

„MY, LUDZIE JESTEŚMY CZĘŚCIĄ ŚRODOWISKA. ŻYJEMY W JEDNOŚCI Z NIM, PONIEWAŻ SAMO ŚRODOWISKO WYMAGA OGRANICZEŃ ETYCZNYCH, KTÓRE LUDZKIE DZIAŁANIE MUSI UZNAĆ I RESPEKTOWAĆ. WSZELKIE SZKODY WYRĄDZONE ŚRODOWISKU SĄ ZATEM DZIAŁANIAM I NA SZKODĘ LUDZKOŚCI”.

„Każda istota, szczególnie istoty żywe, mają wartość same w sobie, wartość istnienia, życia, piękna i współzależności z innymi stworzeniami. My, chrześcijanie, wraz z innymi religiami monoteistycznymi wierzymy, że świat pochodzi z decyzji miłości Stwórcy, który pozwala człowiekowi posługiwać się z szacunkiem stworzeniem dla dobra bliźnich i dla chwały Stwórcy - jednakże bez nadużywania go, a tym mniej nie będąc upoważnionym do jego zniszczenia”.

„Dla wszystkich religii środowisko jest dobrem fundamentalnym. Wyzysk i niszczenie środowiska naturalnego są jednocześnie związane z niepowstrzymanym procesem wykluczenia społecznego. W istocie egoistyczna i nieograniczona żądza władzy i dobrobytu materialnego prowadzi zarówno do nadużycia dostępnych środków materialnych, jak i do wykluczenia słabych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej.”

„Przyjęcie »Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030« na rozpoczynającym się dziś szczycie światowym jest ważnym znakiem nadziei.

Ufam też, że konferencja w Paryżu w sprawie zmian klimatycznych osiągnie porozumienia fundamentalne i skuteczne. Nie wystarczają jednak uroczyscie podjęte zobowiązania, nawet jeśli stanowią niezbędny krok w kierunku rozwiązania problemów”.

„Niezwykle konieczne jest podjęcie konkretnych kroków i bezpośrednich środków służących ochronie i poprawie stanu środowiska naturalnego oraz jak najszybszemu przezwyciężeniu zjawiska wykluczenia społecznego i ekonomicznego. Kryzys ekologiczny, wraz ze zniszczeniem znacznej części różnorodności biologicznej, może zagrażać istnieniu samego rodzaju ludzkiego. Rozwój człowieka musi być budowany na fundamentach szacunku dla świętości każdego życia ludzkiego”.

PRZEMÓWIENIE WYGŁOSZONE PODCZAS „CLIMATE WEEK” TYDZIEŃ KLIMATYCZNY NYC 25 WRZEŚNIA 2015, ZORGANIZOWANY PRZEZ THE CLIMATE GROUP, SIEDZIBA GŁÓWNA ONZ, NOWY YORK (FRAGMENT)

[HTTPS://IHRADIO.COM/2016/07/POPE-FRANCIS-SHOW-CHRISTIAN-JOY-JOY-LORD-GAVE/](https://ihradio.com/2016/07/POPE-FRANCIS-SHOW-CHRISTIAN-JOY-JOY-LORD-GAVE/)

Lise Kingo, Executive Director United Nations Global Compact

CZY JESTEŚCIE PRZYGOTOWANI, ABY CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WAM SŁUŻYŁY?

Przyjęcie Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) oraz porozumienia klimatycznego w grudniu zapoczątkowało nową erę dla biznesu. Przełomowe porozumienia z ubiegłego roku wytyczyły jasną ścieżkę i wizję zrównoważonej przyszłości, połączoną z bezprecedensowym wsparciem działań na rzecz rozwoju ze strony rządów, środowisk biznesowych, społeczeństwa obywatelskiego oraz poszczególnych jednostek.

Teraz nadszedł czas, aby włączyć wytyczone ramy do globalnego ruchu dla bardziej odpowiedzialnego i zrównoważonego biznesu. Sektor prywatny odgrywa wyjątkową i ważną rolę w zrealizowaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) w nowych zrównoważonych rynkach usług i produktów. To właśnie te najbardziej przyszłościowe firmy będą uznawać inwestycje i innowacje za niezbędne do spełnienia globalnych ambicji skoncentrowanych wokół zdrowia, edukacji czy środowiska. Firmy jutra zdają sobie sprawę, że znalezienie rozwiązań dla wyzwań otwiera jednocześnie nowe rynki i sprzyja powstawaniu nowych szans.

Zadanie na przyszłość jest poważne. Patrząc wstecz na rok 2015 możemy stwierdzić, że był to kolejny rok obfitujący w wyzwania wpływające na nasze społeczeństwa. Ubóstwo, zmiany klimatu, korupcja oraz nierówności stanowią zasadnicze problemy, których skutki objawiają się w postaci nie możliwego do zaakceptowania poziomu przemocy w konfliktach oraz w największej liczbie uchodźców od czasów II wojny światowej. Cele Zrównoważonego Rozwoju stawiają czoła właśnie takim właśnie wyzwaniom. UN Global Compact jest gotowe przemienić zaangażowanie biznesu w globalny ruch na rzecz zrównoważonego rozwoju. Zaczęliśmy więc w 2016 poprzez zaproszenie do przeniesienia Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) na grunt konkretnych lokalnych możliwości biznesowych na całym świecie.

GLOBALNE CELE W LOKALNYM BIZNESIE

Przedsiębiorstwa na całym świecie odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości, a partnerzy UN Global Compact są liderami przemian. Zrównoważone Cele Rozwoju (SDGs) wyznaczają ważny, nowy kierunek misji założycielskich UN Global Compact - inspirowanie firm do prowadzenia działalności gospodarczej w sposób odpowiedzialny, na podstawie naszych dziesięciu uniwersalnych zasad, dostarczając jednocześnie rozwiązań będących odpowiedzią na globalne wyzwania. Poprzez zaangażowanie ponad 13 000 naszych partnerów oraz 85 lokalnych sieci, nadamy impuls naszemu globalnemu ruchowi poprzez lokalne działania. W 2016 roku lokalne sieci Global Compact organizowało warsztaty i konferencje poświęcone adaptowaniu globalnych celów do lokalnych działań biznesowych.

W ramach naszej inicjatywy podjęto całą gamę środków, które jednocyły naszą misję oraz działalność partnerów wokół Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Zapewniło to lepsze wsparcie naszych partnerów w ich wysiłkach. Jednocześnie rozpoczęliśmy naszą ogólnoswiatową kampanię mającą na celu promowanie przedsiębiorców, innowatorów i liderów z całego świata, którzy są uosabiają biznes jako siłę, która czyni dobro. Jeśli znacie pioniera, który potrafi połączyć zrównoważony rozwój z biznesem, możecie zgłosić go na naszej stronie internetowej.

SZCZYT LIDERÓW UN GLOBAL COMPACT

Szczyt Liderów UN Global Compact (UN Global Compact Leaders Summit), który odbył się w dniach 22-23 czerwca w Nowym Jorku, uważany jest za kamień milowy, jeśli chodzi o uruchomienie zaangażowania biznesu w cele wytyczone w nowej agendzie poświęconej zrównoważonemu rozwojowi. Podczas szczytu wiele firm z całego świata, niezależnie od zasięgu prowadzonej przez nie działalności, zaprezentowało sposób, w jaki wypracowują strategię oraz zwiększają innowacyjność wspierającą Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Głównym wydarzeniem było wyróżnienie najbardziej inspirujących Pionierów Celi Zrównoważonego Rozwoju, którzy wkomponowali je w lokalną działalność biznesową. Szczyt tworzył i upowszechniał możliwości dla biznesu, które wiążą się Celami Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) oraz uwolnił potencjał, jaki niesie ze sobą włączanie tych globalnych założeń do strategii przedsiębiorstw lokalnie. Dzięki inspirującym rozmowom, kameralnym debatom oraz wymianie kontaktów skoncentrowanej wokół SDG, dążyliśmy do łączenia się ludzi, firm i organizacji istotnych dla Was. Mamy nadzieję, że zainspirowało Was to do kształtowania modeli biznesowych, produktów i usług jutra.

OSOBISTE PRZEMYŚLENIA

Był to z pewnością ekscytujący czas, aby przyłączyć się do Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jestem dumna, że stałam się częścią organizacji, która istotnie przyczyniła się do mobilizowania sektora prywatnego w kształtowaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) poprzez zorganizowanie Forum Sektora Prywatnego we wrześniu ubiegłego roku, oraz utworzenie przedstawicielom biznesu drogi do udziału w negocjacjach klimatycznych COP21 w Paryżu.

Wizja dalszej współpracy z Wami nad wdrażaniem Celi Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) sprawia, że patrzę z wielkim optymizmem na nowe rynki, szanse oraz bardziej zrównoważoną przyszłość, która nas czeka.

LISE KINGO, DYREKTOR WYKONAWCY UN GLOBAL COMPACT - FRAGMENTY COROCZNEGO LISTU DO PARTNERÓW UN GLOBAL COMPACT, FRAGMENTY

John Ruggie

Były Specjalny Przedstawiciel Sekretarza Generalnego ONZ ds. biznesu i praw człowieka, jeden z inicjatorów powstania UN Global Compact; Kierownik Katedry, praw człowieka i stosunków międzynarodowych, Kennedy School of Government na Uniwersytecie Harvarda.

SDG I ZALECENIA ONZ NT. PRAW CZŁOWIEKA W BIZNESIE

Bardzo ucieszyłem się na wieść o utworzeniu Światowej Komisji ds. Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju. Również z wielkim entuzjazmem przyjmuję wiadomość o kontynuacji Waszego przewodnictwa w kształtowaniu roli społeczności biznesowej w realizowaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju. Pozytywna reakcja tak wielu biznesmenów popierających tę decydującą agendę jest niezwykle pokrzepiająca.

Jednakże piszę, aby zwrócić Waszą uwagę na konkretne zagrożenie, które obserwuję w obecnym dyskursie środowisk biznesowych skoncentrowanym wokół kwestii Celi Zrównoważonego (SDGs). Zwracam się do Was w nadziei, że może będziecie w stanie przekształcić to ryzyko w szansę: - rozwój inicjatyw społecznych w firmach nie może zastąpić środków podejmowanych w celu przeciwdziałania negatywnym wpływom wynikających z naruszania praw człowieka, które powstają w wyniku działalności biznesowej firm i oddziaływają na jej dalsze relacje.

Firmy od dawna przyjęły ideę, że pomyślny rozwój i dobrobyt zależą częściowo od zmniejszenia negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z działalnością przedsiębiorstwa. Rzeczywiście, firmy znajdują pozytywne sposoby na połączenie opracowywania celi zmniejszających ten negatywny skutek swojej działalności ze strategiami mającymi na celu zdobycie klienta czy też motywowanie swoich pracowników.

Jednak, jeśli chodzi o kwestie społeczne związane z rozwojem, zbyt wiele firm bardzo szybko i skwapliwie angażuje się w inicjatywy promocyjne, ale pomija działania, które powinny stanowić zasadniczy punkt wyjścia dla planu zmniejszenia negatywnych skutków wynikających z prowadzenia działalności biznesowej oraz łańcucha wartości danej firmy.

Jak wiecie, Wytyczne ONZ ds. Biznesu i Praw Człowieka, których jestem autorem, koncentrują się na perspektywach dla rozwoju społecznego, które wynikają z ograniczania negatywnych wpływów biznesu. Tam, gdzie prawa człowieka nie są w pełni przestrzegane, możliwości do korzystania z owoców rozwoju są znacznie zredukowane, a różnice między biednymi oraz osobami najbardziej podatnymi na niekorzystne działania a resztą społeczeństwa tylko wzrastają.

Natomiast w przypadku firm, skoncentrowanie zasobów na zmniejszeniu ryzyka naruszeń praw człowieka w łańcuchu wartości przedsiębiorstwa nie tylko zmniejsza szkody, ale również przyspiesza rozwój. Pracownicy i inne grupy społeczne mają do dyspozycji więcej środków, dzięki którym mogą dochodzić swoich praw; odpowiedni poziom płac wesprze rodziny i umożliwi kształcenie dzieci; społeczności, które zaangażowane są jako partnerzy zapewniający poszanowanie procedur oraz rekompensujący wpływ ryzyk na dany kraj i jego zasoby, mają większe możliwości

do wzmocnienia i kierowania swoimi potrzebami; kobiety i dziewczęta wolne od molestowania seksualnego i dyskryminacji mogą osiągnąć swój potencjał gospodarczy. Korzyści można mnożyć dalej. Oczywiście nie są one Wam obce. Ale inni mogą o nich łatwo zapomnieć.

Nie chodzi mi tu o semantykę. Zbyt wiele firm przeznaczają dziś środki na inicjatywy na rzecz rozwoju społecznego, które są wartościowe na pierwszy rzut oka a w tym samym czasie ignoruje negatywny wpływ, jaki wywołuje ich działalność oraz łańcuch wartości. Końcowy efekt przypomina więc dawanie jedną ręką a zabieranie drugą - lub umożliwianie takiego postępowania innym. To nie jest droga do zrównoważonego rozwoju.

Dlatego potrzebujemy dyskursu o społecznym aspekcie Celi Zrównoważonego Rozwoju (SDGs), który odzwierciedli dyskurs o ochronie środowiska. Punktem wyjścia musi być zmniejszenie negatywnych skutków w obszarze praw człowieka związanych z podstawową działalnością biznesową przedsiębiorstwa. Wytyczne ONZ zagwarantują standardy, które pomogą w realizacji tego zamierzenia. Dysponujemy również coraz to bogatszym doświadczeniem w stosowaniu Celi Zrównoważonego Rozwoju w praktyce w różnych sektorach i sytuacjach.

Podobnie jak w przypadku zmniejszenia ryzyka dla środowiska, poszanowanie praw człowieka może i powinno być przekazywane za pomocą metod, które zarówno zmotywują pracowników jak i wesprą silnie korporacyjną reputację. Dobrym przykładem są raporty Unilevera dotyczące praw człowieka "Polepszanie warunków życiowych", "Wspieranie praw człowieka". Skuteczne strategie zarządzania ryzykiem związanym z naruszaniem praw człowieka redukuje różnorodne zagrożenia biznesowe - występujące w sferach czy to związanych z obszarem działania przedsiębiorstwa, czy też tych, które dotyczą jego reputacji, finansów lub ryzyka prawnego. Przy okazji powstają też realne i rosnące szanse na znalezienie nowych klientów, inwestorów, partnerów i pracowników.

Podsumowując, mamy ogromną szansę już teraz tj. na początkowym etapie wdrażania SDGs na wzbogacenie dyskursu wokół zrównoważonego rozwoju o kwestie społeczne. Mam nadzieję, że mogą liczyć na Waszą pomoc jako liderów, którzy będą czuwać nad tym, aby prawa człowieka odbierano jako punkt wyjściowy dla wszystkich firm zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju społecznego oraz jako nieodłączny wyznacznik sukcesu.

John Ruggie

LIST OTWARTY JOHNA RUGGIE, JAKO PRZEWODNICZĄCEGO SHIFT, DO KIERUJĄCYCH ŚWIATOWĄ KOMISJĄ DS. BIZNESU I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, LUTY 2016

Bono
Muzyk i współzałożyciel fundacji One.org

JEŚLI JESTEŚCIE UCZULENI NA FANFARY, LEPIEJ ZARYGLUJCIE DZIŚ DRZWI I ZATRZAŚNIJCIE OKNA, PONIEWAŻ W POBLIŻU ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH BĘDZIE SIĘ DZIAŁO, GDY ŚWIATOWI PRZYWÓDCY ZABIORĄ SIĘ, ABY RATYFIKOWAĆ GLOBALNE CELE NA RZECZ RÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. JEST TO NAPRAWDĘ WIELKA SPRAWA, NIOSĄCA ZE SOBĄ PRZEOGROMNE SKUTKI — MIEJMY NADZIEJĘ — ŻE SKORZYSTAJĄ GŁÓWNIE NAJBIEDNIEJSI LUDZIE NA NASZEJ PLANECIE. TYM, CO PRZEWRACAJĄ O CZAMI, ZIEWAJĄ LUB ROBIĄ COŚ GORSZEGO, POWIADAM, BĘDZIE WAM ODPUSZCZONE.

W czasie gdy Europa i reszta świata zawodzi w starciu z ogromnym kryzysem uchodźców na Bliskim Wschodzie, może się wydawać, że nie jest to najlepszy czas na wielkie zobowiązania jakiegokolwiek rodzaju, chyba że chodzi o obietnice skończenia z potykaniem się o własne stopy.

To uczciwe i niecierpiące zwłoki pytanie. Jeśli nie możemy zaradzić sytuacji w Syrii, jeśli nie możemy nawet uzgodnić właściwej nomenklatury i kładziemy nacisk na nazywanie tych zdesperowanych uchodźców „imi-grantami”, jak gdyby po prostu spakowali walizki i przenieśli się na północ w celu polepszenia swojej sytuacji materialnej — to jak możemy być w stanie zaradzić długotrwałemu, powszechnemu kryzysowi skrajnego ubóstwa, głodu i choroby? Za kogo dokładnie się uważamy, rozpoczynając w tak opłakanym stanie kolejną wymyślną kampanię?

Zanim zrobi wam się niedobrze, wciśnijmy pauzę, zatrzymajmy się, weźmy głęboki oddech i zastanówmy się, czy tragedia, która dzieje się obecnie w Syrii nie wyjaśnia nam dokładnie dlaczego, musimy dążyć i osiągnąć Globalne Cele. Na Sahelu znajdziemy całe mnóstwo dowodów potwierdzających powyższe stwierdzenie. Przenieśmy się na pasma Północnej Afryki, czyli do miejsca, gdzie kumulują się trzy skrajności – ekstremalne ubóstwo, klimat i ideologia – stwarzające silne, stałe zagrożenie. Jeśli nie uda nam się poprawić sytuacji w tym regionie, może powstać efekt domina pociągający za sobą szereg zagrożeń, które przyćmiłyby wszystko to, co oglądamy obecnie w Syrii.

Boko Haram, w północnej Nigerii, jest obecnie dobrze znaną grupą na świecie ze względu na stopień okrucieństwa i przemocy, ale jest to zaledwie jedna z grup ekstremistów działająca na Sahelu. Podobnie sytuacja wygląda z organizacjami; Al Shabaab, Armia Bożego Oporu oraz Al Qaeda w Maghrebie. Analitycy CIA – którzy co do zasady, nie przypominają rozpalonych entuzjastów rozwojowych – ocenili sytuację w północnej Nigerii i stwierdzili, że najlepszym sposobem na długotrwałe zatrzymanie bojowników sprowadza się do kwestii zakończenia skrajnego ubóstwa w regionie i stworzenie lepszego bardziej integracyjnego systemu edukacji, który uwzględni również udział muzułmanów. Gdy działacze CIA, aktywiści walczący o zatrzymanie ubóstwa są jednomyślni sytuacja musi być wprost idealna lub bardzo zła!

Zwłaszcza jeśli stan rzeczy potwierdzają demografowie. Według ich opinii do roku 2050, w Afryce będzie 2.5 miliarda ludzi, dwa razy tyle ile wynosi populacja Chin, a więc więcej niż jedna trzecia osób młodych będzie Afrykańczykami. Jest to ekscytująca wiadomość dla wszystkich, którzy uważają Afrykę, za jedno z najbardziej energetyzujących miejsc. Lecz gdy weźmiemy pod uwagę setki milionów młodych ludzi, którzy będą bezrobotni albo wykonywać będą pracę poniżej swoich kwalifikacji, to z pewnością nie wróży to stabilności - tam, czy tutaj, lub cokolwiek „tutaj” dla was znaczy.

Oczywiście Globalne Cele są tylko założeniami i aspiracjami. A nie planami wojennymi. Sama Amina Mohammed pełniąc funkcję Asystenta Sekretarza Generalnego ONZ, która dba o cele, na pewno zgodziłaby się, że odpowiadają one na pytanie, co, a nie jak. Co więc odpowiada na pytanie jak?

Oczywiście można tu wymienić wiele rzeczy. Jednak poważną odpowiedzią jest pomysł zasłyszany od afrykańskich liderów biznesu, społeczeństwa obywatelskiego i rządu: Nowoczesny plan Marshalla, inspirowany, czy też rzeczywiście oparty na działaniach Ameryki w Europie po II wojnie światowej. Według Akin Adesina, nowego Przewodniczącego Afrykańskiego Banku Rozwoju: „przyszłość wyкарmienia przewidywanej liczby ludności, która do 2050 roku ma sięgać 9 mld zależy od Afryki, posiadającej 65 % światowych gruntów rolnych. Afryka nie jest w stanie skonsumentować tego potencjału. Uchwycenie tego potencjału wymaga wyprofilowanego globalnego partnerstwa -współczesnego Planu Marshalla, tyle że kierowanego przez Afrykę.”

W podobnym tonie – „kompleksowe, skoordynowane podejście” - brzmia wypowiedzi Tonego Elumelu - nigeryjskiego przedsiębiorcy i filantropa, który apelował o plan dla handlu, przejrzystość, zatrudnienie, infrastrukturę — wszystkie elementy definiujące szansę.

Pojawia się pytanie, jak wyglądałby taki plan Marshalla w dzisiejszych czasach? Nie byłby on dokładnym odzwierciedleniem planu Sekretarza Stanu George C. Marshalla (czy nawet dzisiejszego Sekretarza Generalnego ONZ), który został znakomicie skrojony do ówczesnych czasów jednak nie funkcjonowałby dzisiaj. Druga wojna światowa pozostawiła nie tylko miasta, ale i całe gospodarki w gruzach; Plan Marshalla pomógł w odbudowie. Współczesny Plan Marshalla powinien koncentrować się na krajach, które początkowo nie były zindustrializowane, ale silnie się starają, by zbudować fundamenty do zaistnienia tego procesu.

Osiągnięcie sukcesu uwarunkowane będzie zastosowaniem kilku środków naraz — utworzenie koalicji do walki z problemem skrajnego ubóstwa i nierówności szans. Do tych środków należą również akcje pomocowe, są one wprost niezbędne. Celem ostatecznym, jaki nam przyświeca jest osiągnięcie stanu, w którym dalsze udzielanie pomocy przestanie być konieczne. Zastąpione będzie rozwijającą się gospodarką, wspólnym dobrobytem i samowystarczalnością. Choć dzisiaj droga do tej zmiany musi zostać utorowana -wybaczę słuchaczom w tym momencie dysonans poznawczy- zwiększeniem pomocy dla najbardziej potrzebujących krajów. Najbiedniejsze kraje uzyskują tylko niewielką część- 30%- światowej pomocy. Inwestując fundusze zagraniczne można wykorzystać krajowe środki do poprawy podstawowych usług zdrowotnych i edukacyjnych dla najuboższych obywateli, szczególnie kobiet i dziewcząt.

Ludzie stają się coraz bardziej inteligentni, od 1940 roku — a jeszcze bardziej od wczesnych lat 2000 - nie popełnią błędu w upewnieniu się, czy budżety pomocowe przeznaczone są akcje, które się sprawdzają i przynoszą wyniki. Pokolenie otwartych na technologie „faktywistów” jest w natarciu, walczy przeciw korupcji i toczy kampanie na rzecz łączności- dostępu do informacji i powiązanych z tym możliwości. Mają silną świadomość, że są w stanie zmobilizować własne zasoby. Wiedzą też, że wkrótce nie będą już potrzebować bogactwa swoich partnerów do odblokowania dobrobytu w okolicy.

Plan Marshalla XXI- ego wieku musiałby zostać pokryty również ze środków sektora prywatnego nie mógłby bazować wyłącznie na pomocy zagranicznej. W 1940 roku Stany Zjednoczone udzielały pożyczek przedsiębiorstwom w trudnej sytuacji finansowej. Dziś nadal jest to pomysłem dobrym, lecz pomoc nie musi pochodzić wyłącznie od rządów; istnieją firmy w całej

Afryce i na świecie, które mogłyby być, dokonywać inwestycji w przedsiębiorstwa potrzebujące kapitału. Sektor prywatny ma wiele do zyskania, jak każdy, kto sprawia, że izolowane dotąd firmy kwitną, kieruje ku wzrostowi rosnący biznes a rozwijające się gospodarki zamienia w te już rozwinięte. I Pod wieloma względami sektor prywatny ma większy wpływ niż agencje pomocowe zrzeszające wiele stron. Uzyskamy znacznie potężniejszy efekt dźwigni, gdy sektor prywatny zharmonizuje swoje działania z agencjami pomocowymi oraz z rządami krajowymi i lokalnymi.

W ubiegłym miesiącu miałem okazję być świadkiem takiej współpracy na obrzeżach Kigali w Rwandzie. Z połączenia inicjatywy prezydenta Obamy Power Africa i prywatnej inwestycji firmy Gigawatt Global powstały szalone futurystyczne pola. Kombinacja ta pobudziła zdolności wytwórcze energii elektrycznej w Rwandzie o 6% i nabrała rozpędu, trzeba to po prostu zobaczyć. Europa jest za pan brat z ideą czystej, zielonej energii poprzez złożenie obietnicy pomocy 500 milionom ludzi w dostępie do tego surowca. Świat powinien umieścić wagę tej idei za tarczą ryzykantów takich jak Gigawatt i pomóc im w takich miejscach jak północna Nigeria. Słońce też tam świeci.

Nowoczesny Plan Marshalla mógłby nawet przyciągać inwestycje z budżetów obronnych, ponieważ planiści wojskowi zaczynają (to dopiero początek) wzorować się na idei ubezpieczenia zdrowotnego, która płaci za medycynę prewencyjną, a nie tylko czeka na śmiertelnie chorych. Wojsko kocha swoje maszyny. Nie zaryzykuje jednak umieszczenia zasobów ludzkich w miejsca, gdzie najprawdopodobniej są podatne na strzał lub narażeni będą na coś znacznie gorszego. Są świadomi faktu, że początkowy Plan Marshalla był nie tylko planem powojennym, lecz także antywojennym. Zaprojektowanym w celu powstrzymania sowieckiego ekspansjonizmu i zachowaniu przekształcenia się Zimnej wojny w Europie w regularną wojnę.

Pokój i stabilność są oczywiście warunkiem koniecznym do budowania czegoś trwałego. Bez tego nic nie powstanie. Z tego Plan Marshalla wdrażano po wojnie, a nie w jej trakcie. Najwyraźniej musimy położyć kres walkom w Syrii, zanim powstanie możliwość wprowadzania nawet zdalnego rozwoju. Fakt ten nie powinien, a nawet nie może powstrzymać nas przed zapobieganiem eskalacji konfliktu w regionach świata pełnych iskieł, stanowiących zarzewie antagonizmów.

Plan Marshalla powinien stanowić model. Nie musi być jednak jedynym źródłem inspiracji. W samej Afryce jest ich wiele począwszy od pół słońecznych w Rwandzie do start-upów technologicznych w Nigerii, Kenii i Tanzanii. Niosą ze sobą historie sukcesu praktycznie z całego kontynentu- genialne dzieło młodego pokolenia przedsiębiorców afrykańskich i działaczy i artystów i urzędników. W związku z powyższym powinniśmy przeanalizować ponownie rolę jaką odegrały Milenijne Cele Rozwoju (MDGs) w zwiększaniu liczby dzieci w szkołach, redukcji umieralności dzieci i matek oraz co najważniejsze likwidacji ubóstwa.

Walczyłem ze światem przez większość mojego życia i nauczyłem się głównie, że korzyści przychodzą wolno i stopniowo. Mimo to czasami, gdy sytuacja tego wymaga, formułujemy wielkie palny, podejmujemy śmiałe czyny i działamy prawidłowo — przynajmniej częściowo. Potrzebujemy właśnie tych czasów. Musimy zrobić to porządnie właśnie teraz, ponieważ katastrofa humanitarna na Bliskim Wschodzie i nieudolna odpowiedź Europy i świata na ten kryzys — jest powodem, który popchnie nas do zbiorowego działania oraz brutalnym przypomnieniem, jakie konsekwencje mogą nieść ze sobą błędne reakcje. Syria nie będzie ostatnim pogorzeliściem, ale gdy się zastanowimy i opracujemy wielkie cele mamy szansę na zapobiegnięcie kolejnemu pożarowi.

ARTYKUŁ PIERWOTNIE OPUBLIKOWANY W IRISH TIMES, 24 WRZEŚNIA 2015

Richard Curtis
scenarzysta, producent filmowy i reżyser, twórca Project Everyone

UCZYNIĆ SDG SŁAWNYMI

Martwię się o kwestie ubóstwa i próbuje coś z tym zrobić, od dnia, w którym obejrzałem Band Aid i Live Aid. Następnie zorganizowałem zbiórkę pieniędzy. Im bardziej, myślisz o tych rzeczach, tym bardziej okazuje się, że osobiste zaangażowanie w zbiórkę, próba pomocy ludziom są niezwykle ważne. Jednak ogromne znaczenie mają starania o wpływ na politykę, ponieważ właśnie tam są największe pieniądze i władza, tam też następują największe zmiany. Pamiętam jak Bob Geldof mówił mi, że uważa, że zebrał więcej pieniędzy w ciągu 20 minut popijając filiżankę herbaty z prezydentem Mitterrandem (były prezydent Francji), niż dzięki Band Aid i Live Aid, bo Mitterrand powiedział: „będziesz miał budżet pomocowy 0,01”- było to 100 razy więcej niż udało się im wcześniej zebrać dzięki Band Aid i Live Aid.

Tak więc przez lata stałem się bardzo zainteresowany kampaniami skoncentrowanymi na tych sprawach ...Kampania Jubileusz 2000 dążąca do redukcji zadłużenia zagranicznego najbiedniejszych krajów świata... zapoczątkowałem kampanię „Odeślijmy nędzę do historii” (Make Poverty History). Zaczęło się w Wielkiej Brytanii przed szczytem G7 w Gleanagles, na którym świętowano z okazji Milenijnych Celi Rozwoju (MDGs). Zainteresowałem się wtedy pomysłem, który promowałby nowe przedsięwzięcia po zakończeniu realizacji MDGs. Bo tak naprawdę nie wiedziałem o MDGs aż do około 2005 roku. I nagle uświadomiłem sobie, albo okazało się, że nie jestem jedyną osobą, która myśli o tych sprawach. Właściwie każdy pasjonat tego rodzaju filantropii, wszystkie znane mi

organizacje pozarządowe i wszyscy politycy twierdził, że w 2015 roku pojawi się prawdziwa okazja na ogłoszenie nowej agendy, i uczynienie z niej tak skutecznego narzędzia, jak to tylko możliwe, że istnieje szansa na opracowanie niezwykle dokumentu i próbę osiągnięcia niezwykle rezultatu 15 lat później. Utworzyła się grupa zadaniowa 2015, a ponieważ Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) są złożone kwestią i dotyczą sprawiedliwości, rozwoju oraz klimatu, jest to największa grupa w historii.

Nasze przesłanie do liderów mówi o zaistnieniu ogromnej szansy na osiągnięcie niesamowitych rzeczy w skali globalnej.

Wraz z kilkoma przyjaciółmi pomyśleliśmy, że po prostu spróbujemy coś zrobić, damy sobie rok na wypracowanie sposobów promowania SDGs oraz do wzbudzania zainteresowania i entuzjazmu w innych ludziach wokół tej kwestii, tak by uświadomili sobie, że wszystkie te założenia realizują tak naprawdę z wielką pasją. Powiedzieliśmy sobie „spróbujmy i przyciągnijmy 7 miliardów ludzi w 7 dni „. Potem coraz częściej była już to kwestia współpracy ze wszystkimi możliwymi inicjatywami ONZ, z UNDP, UNICEF, z Aminą Mohamed, z ludźmi, którzy negocjują cele roczne raz z wieloma osobami reprezentującymi różne kanały przepływu informacji- internetowe, cyfrowe, szkoły, wiarę, telewizję, radio. Chcieliśmy wypracować wiele okazji do dyskusji o SDGs mając nadzieję, że informacja o celach dotrze do zwykłych ludzi a oni będą potrafili je zrozumieć i się nimi cieszyć.

Jack Ma
CEO Alibaba Group, Specjalny Doradca ONZ

REALISTYCZNY CEL W NOWOCZESNYCH CZASACH

„OSIĄGNIĘCIE PEŁNEJ RÓWNOŚCI PŁCI DO 2030 ROKU JEST AMBITNYM, ALE REALISTYCZNYM CELEM W NOWOCZESNYCH CZASACH A SEKTOR PRYWATNY MA DO ODEGRANIA KLUCZOWĄ ROLĘ” STWIERDZIŁ MA – WSPÓŁPRZEWODNICZĄCY I POWIERNIK W FUNDACJI BILLA I MELINDY GATES, KTÓRY OTWORZYŁ FORUM WRAZ Z MELINDĄ GATES ORAZ PHUMZILE MLAMBO-NGCUKA- DYREKTOR WYKONAWCZY UN WOMEN.

„MY W ALIBABA GROUP WIERZYM W MOC TECHNOLOGII, UMOŻLIWIAJĄCEJ KOBIETOM ROZWIJANIE SIĘ W DZISIEJSZEJ I PRZYSZŁEJ GOSPODARCE” POWIEDZIAŁ MA W OŚWIADCZENIU. „WRAZ Z PARTNERAMI, TAKIMI JAK UN WOMEN, BĘDZIEMY KONTYNUOWAĆ TWORZENIE MOŻLIWOŚCI GOSPODARCZYCH DLA MILIONÓW KOBIET PRZEDSIĘBIORCÓW NA CAŁYM ŚWIECIE.”

Mr. Paul Polman
CEO Unilever

DOBRZE SOBIE RADZIĆ POPRZEZ DOBRE DZIAŁANIE

W ciągu kilku ostatnich dekad miliard ludzi został wyciągnięty z nędzy, 3 miliony dzieci uratowano poprzez poprawę ich higieny i warunków sanitarnych, a bezprecedensowa liczba ludności ma dostęp do edukacji – wszystko po części dzięki Milenijnym Celom Rozwoju. Niestety jednak kryzys z 2007 roku pokazał, że ten postęp poprowadził też do wyższego poziomu zadłużenia, rozpasanej konsumpcji oraz niestety do pozostawienia bez wsparcia zbyt wielu innych ludzi. Wiele firm rozumie dobrze, że muszą być częścią rozwiązywania tych problemów, jednak zbyt często skupiają się na okazjonalnych działaniach CSR, zamiast w pełni wprowadzić koncepcję zrównoważonego rozwoju do swojego modelu biznesowego i dokonywać prawdziwą transformację.

Byłem zaszczycony kiedy Sekretarz Generalny Ban Ki-moon zaprosił mnie do włączenia się w prace panelu wysokiego szczebla ds. Celów Zrównoważonego Rozwoju. Jeśli zostaną one wdrożone z sukcesem, spowodują wykorzenienie nędzy w sposób trwały i sprawiedliwy.

W roku następnym będziemy analizować jak uczynić SDG integralną częścią praktyk każdego przedsiębiorstwa. Jednym ze sposobów w jakim chcemy to uczynić jest nowo powołana Komisja ds. Biznesu i Zrównoważonego Rozwoju pod przywództwem Marka Mallocha Browna, która zbiera liderów biznesu, organizacji pracowniczych, instytucji finansowych i społeczeństwa obywatelskiego – aby wskazać wszystkie benefity z jakich korzystać będzie biznes będący liderem zmian. W sumie bowiem nie ma biznesowej korzyści w utrzymywaniu nędzy.

Musimy więc zapoznać się z Agendą SDG i rozpoznać w niej ważny czynnik kształtujący strategię biznesowe, innowacje i decyzje inwestycyjne. Potrzebujemy zaangażowania w tym procesie jeszcze większej liczby firm i jeszcze większej ilości zrównoważonych modeli biznesowych skupionych na spełnianiu ewoluujących oczekiwań społeczeństw wokół globu. (...)

Widzimy jak coraz więcej firm przyspiesza przekształcenie swojego modelu biznesowego w bardziej zrównoważony. Niektóre robią to z powodów moralnych i roli biznesu jako powodującego zmiany na lepsze. Inni

powodowani są przyczynami ekonomicznymi, jako że koszt bezwładności w coraz większej ilości obszarów przewyższa koszt podjęcia działania. Wreszcie jest grupa firm, która rozumie, że żyjemy obecnie w wieku przejrzystości, gdzie mało już jest obszarów w których można ukryć swoje działania. Nieodpowiedzialne zachowanie będzie odkryte wcześniej niż później, wpływając znacząco na reputację i wartość rynkową – jak to widzieliśmy w wielu przypadkach.

Widzimy też coraz większą ilość partnerstw zawiązanych poprzez wiele gałęzi gospodarki – ze względu na fakt iż zmierzenie się z problemami takimi jak deforestacja, poprawa standardów socjalnych w całym łańcuchu dostaw czy przejście w stronę zrównoważonych zamówień nie może zostać przeprowadzone w pojedynkę (...)

Co ważniejsze, aby stworzyć masę krytyczną, musimy udowodnić że ma to wszystko sens ekonomiczny. Wzrasta liczba dowodów na to, że modele biznesowe zbudowane wokół celu nie wyłącznie biznesowego są także dobrymi modelami biznesowymi w długim okresie. Spójrzmy na zmiany klimatu: jeśli nie podejmiemy się działań, zyski przemysłu spożywczego zostaną wymazane w mniej niż 30 lat.

Firmy które raportują na temat ich emisji CO2 mają większy związek z rzeczywistością, przemyślały raczej ryzyka dla swojego biznesu wynikające ze zmian klimatu i podjęły działanie. Dostarczanie rynkowi większej ilości informacji zdejmując ryzyko z sektora finansowego i powoduje niższy koszt kapitału. Widzimy obecnie dostosowanie na rynkach finansowych, gdzie kapitał rzędu 24 bilionów dolarów jest zarządzany przez instytucje domagające się nalożenia cen na emisję dwutlenku węgla, a wiele z nich szybko pozbywa się wysokoemisyjnych przedsiębiorstw ze swoich portfeli inwestycyjnych. Podobnie konsumenci, domagający się bardziej zrównoważonej i sprawiedliwej przyszłości, coraz częściej dokonują decyzji zakupowych na tej podstawie.

WYWIAD OPUBLIKOWANY W HUFFINGTONPOST 9 MAJA 2016 (FRAGMENTY)

Profesor Jeffrey Sachs, Kierownik Earth Institute na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ: NOWY RODZAJ GLOBALIZACJI

NA CAŁYM ŚWIECIE ludzie domagają się nowego rodzaju globalizacji. Obecna wersja, nazwana kiedyś Konsensusem waszyngtońskim zaowocowała wzrostem gospodarczym, jednak jego koszty były ogromne: powiększająca się nierówność w zakresie dochodów, masowa degradacja środowiska oraz rosnące bezprawie. Poszukuje się nowego podejścia, nazywane jest ono czasem zrównoważonym rozwojem. Ma gwarantować wzrost gospodarczy uwzględniający sprawiedliwość społeczną i nienaruszający równowagi ekologicznej.

Dziewięć miesięcy temu Papież Franciszek zaapelował do światowych liderów przybyłych do ONZ na tydzień klimatyczny o wypracowanie takiej całościowej i moralnej wizji, a odpowiedzią ich było przyjęcie nowych ram współpracy na lata 2016-2030 -Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Kilkuletnie negocjacje oparto na prostej, ale skutecznej idei: Każde z 193 państw członkowskich ONZ może czerpać korzyści z globalizacji, która łączy cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

Nie dążymy do wprowadzenia nowej formy rządzenia globalnego, lecz globalnej przyzwoitości.

Odpowiedzialność za zmiany wciąż spoczywa na rządach i lokalnych społecznościach. Rozwój gospodarczy wciąż się liczy, tylko że jego częścią składową musi być sprawiedliwość społeczna oraz równowaga ekologiczna. Mimo tego wszystkie narody mogą korzystać ze wspólnych globalnych ram oraz wysiłków każdego innego kraju, aby osiągnąć zrównoważony rozwój. Amerykanie mogą należeć do największych światowych beneficjentów nowych Celów Zrównoważonego Rozwoju. Mimo to dyskusje o tej nowej idei i jej skutkach dla USA rzadko pojawiają się w amerykańskich mediach. Podczas gdy inne kraje organizowały fora dyskusyjne poświęcone SDG, Stany Zjednoczone w dużej mierze ignorowały tę kwestię - z wyjątkiem dyskursu akademickiego, niektórych samorządów miejskich, oraz wielu firm. Mamy więc do czynienia z przypadkiem, w którym to Stany Zjednoczone mają ważną lekcję do nadrobienia i mogą skorzystać w tym celu z dorobku innych krajów. (...)

Zestawienia dotyczące realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) świadczą o głębokich i dających do myślenia różnicach między Stanami Zjednoczonymi a liderami SDG. Rozbieżności obrazują sposób, w jaki nasze społeczeństwa trwają oraz świadczą o jakości życia w danym kraju. Gospodarki skandynawskie (oraz północnoeuropejskie) mają znacznie mniejszy odsetek zgonów matek i noworodków, dłuższą oczekiwaną dalszą długość życia, dłuższy okres urlopowy, a także znacznie niższe nierówności dochodów. Stopę zabójstw w Szwecji przyrównuje się około jednej siódmej ilości zabójstw popełnianych w Ameryce, a liczba więźniów to mniej więcej jedna dziesiąta liczby osadzonych w USA. W porównaniu z Amerykanami mieszkańcy krajów przodujących

w zrównoważonym rozwoju są również szczęśliwsi z wyższymi wskaźnikami „zadowolenia z życia” badanego na podstawie oceny własnej obywateli.

Nawet kraje, które przodują we wdrażaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju nieustannie się do nich dostosowują.

Na przykład w celu powstrzymania zmian klimatu spowodowanych przez działalność człowieka kraje mające wysokie dochody muszą dokonać przesunięcia metod produkcji energii z paliw kopalnych (węgiel, ropa, gaz) na odnawialne źródła energii o niskiej zawartości węgla (takie jak energia słoneczna i wiatrowa). Dwa z Celów Zrównoważonego Rozwoju wymagają przejścia na niskoemisyjną energię, a indeks SDG pozwoli na śledzenie postępów poczynionych przez dany kraj z perspektywy przyszłych lat.

Cechą wyróżniającą znaczenie Celów Zrównoważonego Rozwoju jest fakt, że są one czymś więcej niż tylko kolejnym pojęciem politycznym lub utopijnym ideałem. Są konkretne, mają wyznaczony termin wdrożenia (do 2030 roku) oraz zostały uzgodnione przez każde z państw członkowskich ONZ, w tym Stany Zjednoczone. Oczywiście, umowy międzynarodowe do końca nie zagwarantują międzynarodowego działania, jednak SDGs oferują przynajmniej szansę na podjęcie próby o globalnym zasięgu zmierzającej do uregulowania spraw w lepszym kierunku. Stanowią odpowiedź na apel Papieża Franciszka zawarty w encyklice „Laudato Si” -”myśleć o jednym świecie ze wspólnym planem”. W tym tygodniu w siedzibie ONZ, 22 rządy prezentują światu swoje początkowe wysiłki mające na celu osiągnięcie SDGs. Nic dziwnego, że pośród nich nie dopatrzymy się Stanów Zjednoczonych. Wszyscy zapewne rozumiemy, że jesteśmy zaabsorbowani i rozproszeni kampanią prezydencką.

Jednak pomimo bieżącego oderwania podejmujemy działania, które pozwolą dołączyć Ameryce w następnym roku, kiedy poddamy SDGs kolejnej kontroli. Bez względu na to, kto zostanie wybrany w listopadzie, Ameryka nadal będzie znajdować się na niewłaściwym torze a zmiana kierunku wciąż będzie potrzebna. Nasze dzisiejsze problemy wykraczają daleko poza krótkoterminowe cele polityczne sięgając do samego sedna naszych pytań o cele narodowe i spójność jako społeczeństwa. Gdy reszta świata jest uznawana na najwyższych szczeblach religii, polityki, biznesu i społeczeństwa obywatelskiego, Ameryce wciąż pozostaje możliwość skorzystania z koncepcji zrównoważonego rozwoju, która sprawi, że świat podąży bardziej dostatnią, sprawiedliwą i zrównoważoną ścieżką.

ARTYKUŁ W BOSTON GLOBE, 19 LIPCA 2016: [HTTPS://WWW.BOSTONGLOBE.COM/OPINION/2016/07/18/SUSTAINABLE-DEVELOPMENT-NEW-KIND-GLOBALIZATION/8N33GJUKFUVDMUD35JJK/STORY.HTML](https://www.bostonglobe.com/OPINION/2016/07/18/SUSTAINABLE-DEVELOPMENT-NEW-KIND-GLOBALIZATION/8N33GJUKFUVDMUD35JJK/STORY.HTML)

Forest Whitaker
Założyciel i CEO Inicjatywy Whitaker Peace & Development Wysłannik UNESCO na rzecz Pokoju i Pojednania

Ponowne wystąpienie na forum ONZ przed tak zacnym gronem odbieram jako mój wielki przywilej, który stanowi okazję do połączenia się z wami wszystkimi oraz do wzięcia udziału w tej ważnej dyskusji na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju, oraz wspólnej przyszłości ludzkości.

Spotykamy się dzisiaj w chwili wielkiej zmiany dla naszej planety i dla naszego gatunku. Każdego dnia napotykamy na potężne konsekwencje wypływające z faktu, że dzisiejszym świecie występuje coraz więcej wzajemnych powiązań. Od towarów, które kupujemy, poprzez ludzi, z którymi odbywają się nasze interakcje aż po idee, które na nas oddziałują. Nasze życia i losy splatają się jak nigdy dotąd. Patrzę w przyszłość z wielkim entuzjazmem; te połączenia przedstawiają możliwości dla ludzkości, możemy wnieść się na niewyobrażalne wyżyny innowacji i postępu..

Lecz połączony świat niesie ze sobą również nowe wyzwania i ryzyka - takie jak fala rosnącego ekstremizmu, największe przemieszczenie ludności od czasów drugiej wojny światowej, czy zmiany klimatyczne, które nieproporcjonalnie zagrażają najsłabszym społecznościom i krajom na świecie. Stawiamy czoła surowej rzeczywistości w której, niektórzy ludzie są pozostawiani w tyle na skutek szybkiego postępu.

Dynamizacja handlu podniosła standard życia wielu rodzin na całym świecie. Wciąż jednak jedna na osiem osób żyje za mniej niż 2 \$ dziennie. Mieszkańcy wielu krajów cieszą się z obfitości pożywienia, które jest tańsze niż kiedykolwiek, podczas gdy 6 milionów dzieci poniżej piątego roku życia umiera co roku z głodu.

Nasze kolektywne zobowiązanie dotyczące wdrożenia 17 celów zrównoważonego rozwoju jest naszą najważniejszą obronną tarczą, która zapewnia, że korzyści płynące z modernizacji świata są udziałem wszystkich narodów oraz ludzi, a nie tylko nielicznych uprzywilejowanych grup, jednostek lub państw. Cele mają służyć interesom każdej kobiety, mężczyzny, dziecka zamieszkujących na naszej planecie.

Z mojego doświadczenia obejmującego działalność mojej fundacji oraz misję specjalnego wysłannika UNESCO na rzecz pokoju i pojednania wynika, że zagrożenie konfliktem w różnych formach narasta w czasie, gdy podstawowa potrzeba społeczna nie zostaje zaspokojona. Przykładami takich potrzeb mogą być brak żywności, edukacji, czy skuteczności polityk. To nie przypadek, że obszary dotknięte konfliktem mają znacznie wyższe wskaźniki ubóstwa, analfabetyzmu oraz braku bezpieczeństwa żywnościowego.

W tych społecznościach budowanie prawdziwego, trwałego pokoju wymaga zaspokojenia wszystkich, nie tylko niektórych potrzeb człowieka. Cele Zrównoważonego Rozwoju tworzą przed nami ogromną szansę na spełnienie ludzkich potrzeb na niespotykaną dotąd skalę, które dodatkowo będzie miało charakter całościowy. Ponadto ich realizacja zapobiegnie powstawaniu konfliktów.

Wszystkie z 17 celów uzupełniają i wzmacniają się wzajemnie, a do pewnego stopnia, żaden z nich nie może zostać osiągnięty z pominięciem innych celów. Nie możemy zakończyć problemu ubóstwa na całym świecie, jeśli nie zapewnimy równocześnie edukacji dostępnej dla wszystkich. Nie możemy promować pokojowych i integracyjnych społeczeństw, jeśli poniesiemy porażkę w kwestii równouprawnienia wszystkich kobiet i dziewcząt.

To prawda, że mówimy o 17 różnych, lub nawet odległych od siebie celach - jednakże wszystkie razem stanowią część jednej misji dążącej do zagwarantowania, że każdy człowiek na tej planecie żyje we wspólnocie trwałego pokoju, gdzie wszystkie jego potrzeby są zaspokajane.

Będzie to wielkie wyzwanie naszych czasów. To właśnie wy — najbardziej wpływowi liderzy świata- będziecie musieli przyjąć rolę architektów, którzy nakreślą na nie odpowiedź ludzkości. Musicie być gotowi przejąć na siebie odpowiedzialność za zakończenie ubóstwa, likwidację głodu czy zapewnienie każdemu dziecku odpowiedniej jakości kształcenia.

Stworzyliśmy dla siebie 17 ambitnych celów. Jeśli chcemy je osiągnąć, to musimy stworzyć międzynarodowy ruch-wspólne zgromadzenie ludzi w obronie wspólnej sprawy na skalę, której jeszcze nigdy nie doświadczyliśmy w naszej historii. Każdy wielki ruch potrzebuje wielkich przywódców. Od Was zależy ukształtowanie jego fundamentów, wsparcie jego uczestników oraz zainspirowanie ich do dążenia do działań przekształcających zastaną rzeczywistość. Musicie przygotować ich na to, że osiągnięcie tych celów będzie wymagało nie tylko ogromnych pokładów odwagi i pomysowości, lecz także drobnych gestów sumienia i życzliwości. Musicie pokazać swoim siostram i braciom, że ich działania mają znaczenie. Gdyż to właśnie pojedyncze jednostki, kobiety i mężczyźni, zjednoczone wokół wspólnej ludzkiej potrzeby, mogą przemienić świat w sposób, w jaki nigdy nie nie było to możliwe.

DEBATA WYSOKIEGO SZCZEBAL NT. CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDGS)
NOWY JORK – 21 KWIETNIA 2016: [HTTP://WWW.UNESCO.ORG/NEW/FILEADMIN/MULTIME-DIA/HQ/SHS/PDF/FW_DEBATE_SDGS_SPEECH_21APRIL2016.PDF](http://www.unesco.org/new/fileadmin/multimedia/HQ/SHS/PDF/FW_DEBATE_SDGS_SPEECH_21APRIL2016.PDF)

Shakira Mebarak
Ambasador dobrej woli UNICEF; artystka, rzeczniczka i założycielka fundacji Bose Stopy

„DZISIAJ NA KAŻDYM Z NAS SPOCZYWA ODPOWIEDZIALNOŚĆ, OD KTÓREJ NIE MOŻEMY UCIEC. DOTYCZY TO ZARÓWNO ŚWIATOWYCH LIDERÓW, JAK I CZŁONKÓW SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO. MUSIMY SIĘ ZJEDNOCZYĆ I DOMAGAĆ SIĘ SPRAWIEDLIWEGO WYJŚCIA Z TEGO KRYZYSU HUMANITARNEGO. PONIEWAŻ UCHODŹCY ZASŁUGUJĄ NA DOM.”[...]

„PONAD 100 MILIONÓW DZIECI NIE CHODZI DO SZKOŁY, A 159 MILIONÓW CHŁOPCÓW I DZIEWCZĄT DO LAT 5 JEST DOTKNIĘTYCH FIZYCZNYM I POZNAWCZYM ZAHAMOWANIEM ROZWOJU Z POWODU BRAKU OPIEKI I PRAWIDŁOWEGO ODŻYWIANIA. Z KAŻDYM MIJAJĄCYM ROKIEM BEZ ZNACZNEJ INWESTYCJI W EDUKACJĘ WE WCZESNYM STADIUM ROZWOJU ORAZ INICJATYW, KTÓRE PODEJMUJĄ TĘ KWESTIĘ MILIONY DZIECI URODZĄ SIĘ W TYM SAMYM BŁĘDNYM KOLE UBÓSTWA I BRAKU PERSPEKTYW NA PRZYSZŁOŚĆ.”

„WRAZ Z UNICEF-EM POŁĄCZYLIŚMY SIŁY I JESTEŚMY TU DZIŚ, PONIEWAŻ INWESTOWANIE WE WCZESNĄ EDUKACJĘ DZIECI JEST PAŁĄCĄ KWESTIĄ I NIE MAMY CHWILI DO STRACENIA [...]”

„URUCHOMIENIE TEGO NOWEGO POROZUMIENIA MOŻE ZMIENIĆ LOS NIEPEŁNOSPRAWNYCH DZIECI. WIEDZY NIE DA SIĘ NIGDY ODEBRAĆ. ARGUMENT MORALNY JEST WIĘC NIEZWYKLE SILNY. SPRAWA INWESTYCJI JEST PRZEKONUJĄCA. IMPET, JAKI WIAŻE SIĘ Z CELAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDGS) JEST Z NAMI. MOC DO DZIAŁANIA SPOCZYWA W NASZYCH RĘKACH.”

22 WRZEŚNIA 2016, KONFERENCJI PRASOWA W SIEDZIBIE ONZ

SDG

DLA POLSKI

Andrzej Duda, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

WYSTĄPIENIE PODCZAS 71. SESJI ZGROMADZENIA OGÓLNEGO ONZ 20 WRZEŚNIA 2016 R.

Dostojni delegaci!

Zrównoważony rozwój, ochrona praw człowieka, a także pokój i bezpieczeństwo – oto cele Organizacji Narodów Zjednoczonych, których realizacja jest podstawowym pragnieniem ludzkości. Przyjmując w ubiegłym roku Agendę 2030 i nowe Cele Zrównoważonego Rozwoju pokazaliśmy, że potrafimy działać jako wspólnota międzynarodowa i odnieść sukces; realizować dotychczasowe zadania, a jednocześnie wychodzić naprzeciw nowym, ambitnym celom.

Szanowni Państwo,

Chcę dziś powiedzieć o trzech podstawach zrównoważonego rozwoju, bez których jego realizacja nigdy nie będzie możliwa. Są to zasady, z którymi – wierzę w to głęboko – powinien identyfikować się każdy z nas, jeżeli zależy mu na ludzkim szczęściu i pomyślnym rozwoju naszych narodów.

Te trzy zasady – trzy fundamenty zrównoważonego rozwoju, to ODPOWIEDZIALNOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ i SPRAWIEDLIWOŚĆ.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ wynika z obowiązku troski o dziedzictwo, jakie pozostawimy naszym dzieciom i wnukom. Jak zostaniemy przez nich zapamiętani i co o nas napiszą w podręcznikach historii dla swoich potomków. Podstawą odpowiedzialności jest przekonanie, że historia nie zaczyna się i nie kończy tu i teraz, lecz jest ciągiem pokoleń, losów oraz zobowiązań. Tak rozumiana odpowiedzialność odnosi się dziś szczególnie do kwestii społecznych i środowiska naturalnego.

Odpowiedzialny rozwój to rozwój dbający o zachowanie ciągłości pomiędzy pokoleniami przeszłymi, teraźniejszymi i przyszłymi. Tak jak w olimpijskiej sztafecie – kluczowe znaczenie ma płynne przekazanie pałeczki w strefie zmiany. Historia wielokrotnie pokazała, że kiedy ta pokoleniowa ciągłość zostaje zerwana; kiedy próbuje się budować gwałtownie, niszcząc to, co pozostawili po sobie nasi poprzednicy, wbrew temu, w co wierzyli i uznawali za słuszne, porządek ustępuje chaosowi, który zrywa więzi społeczne, rodząc wyłącznie obawę i strach. W warunkach braku szacunku dla tradycji oraz za pomocą inżynierii społecznej rozwój nie jest możliwy, nie mówiąc już o jego trwałości czy zrównoważeniu. Postęp, który nie tworzy, a niszczy, jest w istocie regresem.

Podstawową formą wspólnoty ludzkiej, harmonijnie łączącą ciągi pokoleniowe, jest RODZINA. Właśnie dlatego tak istotne znaczenie ma dbałość o jej kondycję oraz dobrostan. Prawa człowieka to także prawa rodziny. Ich realizacja oznacza również aktywne działanie na rzecz wsparcia wielopokoleniowego społeczeństwa, czego głównym instrumentem jest polityka prorodzinna. Z dumą mogę dziś powiedzieć, że władze Rzeczypospolitej Polskiej realizują obecnie ambitny program na rzecz poprawy życia dzieci w polskich rodzinach. Podstawą wszelkiego rozwoju jest bowiem zapewnienie odpowiednich warunków do tworzenia się nowego życia.

Drugim wyzwaniem dla zrównoważonego rozwoju, które wymaga odpowiedzialnej polityki, jest troska o środowisko naturalne. Realizacja Agendy 2030 nie będzie możliwa bez walki z degradacją przyrody, prowadzonej z determinacją i konsekwencją. Jak przypomniał nam Papież Franciszek w swej encyklice Laudato si, „klimat jest dobrem wspólnym, wszystkich i dla wszystkich”. O skali wyzwań, przed którymi stoimy, niech świadczy fakt, że na niedawnym kongresie geologicznym naukowcy doszli do wniosku, że możemy mówić już o nowej epoce geologicznej, którą nazwali antropocen. Ta epoka po raz pierwszy w dziejach Ziemi nie jest zdeterminowana przez aktywność geologiczną, lecz przez aktywność człowieka.

Wiemy już, do jak poważnych konsekwencji ekologicznych prowadzą zmiany w środowisku naturalnym. Ale równie ważne są ich następstwa społeczne, ekonomiczne oraz polityczne. Już dziś możemy zadawać sobie pytanie, czy grożą nam wojny klimatyczne? Dlatego wyłącznie działania globalne, podejmowane zgodnie przez wszystkie państwa, mogą przynieść poprawę stanu przyrody na Ziemi.

W ubiegłym roku w Paryżu wspólnie udowodniliśmy, że jesteśmy w stanie podjąć odpowiedzialne decyzje, przyjmując nowe porozumienie klimatyczne. Rzeczpospolita Polska była aktywnym uczestnikiem tych negocjacji. Pragnę Państwa poinformować, że Polska wszczęła proces ratyfikacji Porozumienia Paryskiego i poprawki dauhańskiej. Jako Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej zależy mi na jego jak najszybszym ukończeniu, w zgodzie z przepisami naszej konstytucji.

Odpowiedzialność za środowisko naturalne to jednak nie tylko przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Zgodnie z duchem Agendy 2030, to również ochrona zasobów wodnych, dbałość o jakość wód i gleb czy walka z problemem pustynnienia. Odpowiedzialny rozwój wymaga bowiem zrównoważonego podejścia. Na kwestię środowiska naturalnego trzeba więc patrzeć z trzech perspektyw: wody, ziemi i powietrza. Rozwój – jeżeli ma być zrównoważony – musi także uwzględniać specyfikę poszczególnych krajów, zwłaszcza zaś strukturę ich gospodarki oraz sektorów zatrudnienia.

Dostojni delegaci,

Drugim fundamentem zrównoważonego rozwoju jest SOLIDARNOŚĆ. To pojęcie szczególnie bliskie Polakom, którzy niesieni przez ruch społeczny o tej samej nazwie, ponad ćwierć wieku temu dokonali pokojowej zmiany politycznej, odrzucając system oparty na kłamstwie i zniewoleniu. Tym, co dało trwałe podstawy Polskiej Solidarności, była wspólnota wrażliwości na niedolę innych oraz szacunku dla każdego człowieka, niezależnie od jego pochodzenia i materialnego statusu.

Dziś Rzeczpospolita Polska realizuje zasadę solidarności równolegle na dwóch płaszczyznach: wewnątrzpaństwowej i globalnej. Solidarność to rozwój podejmowany w imię dobrobytu wszystkich grup społecznych, a nie wyłącznie tych najsilniejszych i najbardziej wpływowych. Solidarna polityka to polityka, która troszczy się o słabszych i nie ulega silniejszym. Dlatego jej podstawą musi być solidarność pracodawców i pracowników, solidarność regionów bardziej i mniej rozwiniętych, wreszcie zaś – ta najbardziej podstawowa – solidarność tych, którzy mają poczucie sukcesu z tymi, którzy w trudzie przeżywają każdy dzień.

Szanowni Państwo,

Tylko solidarny model rozwoju, jest w stanie stworzyć system, który stawia w swym centrum człowieka – jego potrzeby oraz aspiracje. System, który daje wszystkim równe szanse i potrafi wydobyć potencjał tych, funkcjonujących dotychczas w sferze społecznego wykluczenia. To właśnie koncepcja solidarnego rozwoju leży u podstaw polityki obecnych władz Polski. Zgodnie z jej założeniem, działania rządu powinny poprawiać jakość życia wszystkich obywateli, a nie wyłącznie makroekonomiczne wskaźniki, które tak często nie przekładają się na jego realny poziom. Nie chcemy być więziami ekonomicznych dogmatów.

Chcemy rozwiązań, które pozwalają na aktywne włączenie w procesy rozwojowe wszystkich grup społecznych, dając im równą możliwość czerpania korzyści ze wzrostu gospodarczego. Oczekiwanym rezultatem tych rozwiązań będzie ograniczenie obszarów ubóstwa i wykluczenia, a także zniwelowanie nierówności społecznych. Nasza polityka jest więc spójna z ambitną wizją, której realizacji podjęliśmy się wspólnie, przyjmując przed rokiem Agendę 2030. Myślę, że nadszedł czas na zawiązanie globalnej koalicji państw na rzecz solidarnego rozwoju społeczeństw.

Solidarność w relacjach międzynarodowych to przede wszystkim pomoc humanitarna i rozwojowa w obszarach ogarniętych konfliktami zbrojnymi, kryzysami gospodarczymi bądź katastrofami naturalnymi. Przypomina o tym bezprecedensowa skala przepływów migracyjnych we współczesnym świecie, z którą musimy się obecnie zmierzyć. Naszym wielkim, wspólnym wyzwaniem jest działanie na rzecz usunięcia prawdziwych przyczyn uchodźstwa i zagwarantowanie każdemu prawa do życia w jego własnej Ojczyźnie.

Polska z niepokojem i troską patrzy na rosnącą liczbę osób dotkniętych konfliktami wojennymi, w szczególności w Syrii i na Ukrainie. Kierowani poczuciem solidarności zwiększyliśmy naszą pomoc humanitarną i rozwojową w regionie Bliskiego Wschodu oraz w kierunku wschodnim. W działaniach na rzecz budowania pokoju i zrównoważonego rozwoju istotną rolę przypisujemy kształceniu dzieci i młodzieży. Dlatego udzielamy naszego finansowego wsparcia projektom edukacyjnym w krajach afrykańskich. Mój kraj jest, i pozostanie, aktywnym rzecznikiem zasady solidarności na arenie międzynarodowej.

Dostojni delegaci,

Trzecim filarem zrównoważonego rozwoju jest SPRAWIEDLIWOŚĆ. Sprawiedliwy ład – ład, w którym możliwa jest realizacja modelu zrównoważonego rozwoju – ma swoje oparcie w realizacji PRAW CZŁOWIEKA oraz PRAWA NARODÓW.

Wolność osobista, godność osoby ludzkiej i nienaruszalność jej życia, a także wolność sumienia i wyznania – oto elementy katalogu niezbywalnych praw ludzkich, które wymagają dziś szczególnej ochrony. Nadal zbyt wiele jest na świecie miejsc, w których wolność skrępowana jest opresyjnym systemem politycznym; miejsc, w których godność człowieka jest naruszana, w których łamane jest nawet jego najbardziej podstawowe prawo – prawo do życia.

Nasz głęboki sprzeciw budzi fakt, że tak wiele jest dziś w świecie miejsc, w których ludzie ponoszą śmierć za wyznawaną przez siebie religię; za wiarę, która jest rzeczą wyłącznie ich sumienia. Nie możemy milczeć wobec cierpienia chrześcijan, mordowanych w imię religijnego fanatyzmu. Świat musi odpowiedzieć na zjawisko religijnego ludobójstwa. Dlatego Polska ze szczególnym zadowoleniem przyjęła umieszczenie kwestii ochrony praw człowieka wśród priorytetów nowej agendy rozwojowej. Wspólnie potwierdziliśmy, że istnieje globalne porozumienie dla współzależności rozwoju oraz praw i wolności ludzkich. Wyłącznie poszanowanie praw człowieka, nie tylko tych politycznych, ale również społecznych, gospodarczych i kulturalnych, prowadzi do pełnego wykorzystania potencjału ludzkiego, a co za tym idzie – do realizacji modelu zrównoważonego rozwoju. Pamiętać jednak należy, że wszystkie prawa człowieka mają swe źródło w podstawowym prawie – prawie do życia.

Szanowni Państwo,

Nasze wysiłki na rzecz budowy lepszego świata spełzną jednak na niczym, jeżeli nie będziemy w stanie zagwarantować bezwzględnego prymatu prawa międzynarodowego w relacjach pomiędzy państwami.

W ubiegłym roku w tej sali mówiłem o potrzebie oparcia stosunków międzynarodowych na prawie. Podkreślałem, że wszystkie państwa są w równym stopniu zobligowane do wypełniania swych międzynarodowych zobowiązań, zaś wszelkie działania naruszające zasady prawa międzynarodowego – szczególnie zasadę suwerenności politycznej i integralności terytorialnej – powinny być przez światową społeczność stanowczo odrzucone.

Dziś chcę wyraźnie powtórzyć: musimy doprowadzić do przestrzegania zasady wyrażanej rzymską sentencją *Ex injuria jus non oritur* – „z bezprawia nie wywodzi się prawo”. Żaden agresor nie ma prawa do okupowanego przez siebie terytorium. Odrzucamy system, w którym o losie narodów decyduje polityka siły i agresji. Pokój i bezpieczeństwo to podstawowe warunki realizacji zrównoważonego rozwoju. Efektywność globalnych działań w tym zakresie zależy od międzynarodowej solidarności i zgodnego współdziałania pomiędzy naszymi krajami. Tymczasem każdy akt agresji naruszający zobowiązania międzynarodowe podkopuje wzajemne zaufanie państw i społeczeństw. Podważa ład, budowany mozolnie od czasu zakończenia II Wojny Światowej. Właśnie dlatego tak ważne jest, by polityka siły każdorazowo spotykała się ze stanowczym sprzeciwem społeczności międzynarodowej. Aby prawo było skuteczne, konsekwencje jego naruszenia muszą być egzekwowane.

Chcę także zwrócić uwagę, że równie istotnym zagrożeniem dla realizacji zasady sprawiedliwości w relacjach międzynarodowych jest opieranie ich na systemie podziału stref wpływów między mocarstwami. Rezultatem tego systemu są „wojny zastępcze”, brak szacunku dla podmiotowości słabszych krajów oraz naruszanie równości i wolności państw i narodów. Pamiętajmy, że pokój osiągnąć za cenę wolności innych rzadko bywa trwałe, nigdy zaś nie jest sprawiedliwe.

Dostojni delegaci,

Mój kraj był w tym roku gospodarzem dwóch wydarzeń, które przyniosły wiarę w siłę międzynarodowej współpracy państw i narodów. Lipcowy Szczyt Sojuszu Północnoatlantyckiego w Warszawie pokazał jedność NATO na rzecz budowy pokoju i wolności w przestrzeni euroatlantyckiej. Był przejawem odpowiedzialności wspólnoty państw NATO, które zawarły porozumienia prowadzące do poprawy poziomu bezpieczeństwa na kontynencie europejskim. Rezultaty warszawskiego Szczytu to wyraz sojuszniczej solidarności i szacunku dla niezależności wolnych narodów, a więc wartości, które są podstawą sprawiedliwego porządku międzynarodowego.

Niedługo po Szczycie NATO, w moim rodzinnym mieście – w Krakowie, odbyły się Światowe Dni Młodzieży, podczas których młodzi ludzie z całego świata spotkali się z papieżem Franciszkiem. Te kilka dni były czasem radości, przyjaźni i miłości. Zgromadzona w Polsce młodzież pokazała nam, że droga do pokoju rozpoczyna się od międzyludzkiej solidarności, której podstawą jest troska o drugiego człowieka, niezależnie od jego pochodzenia czy religii.

Szanowni Państwo,

Odpowiedzialność, solidarność i sprawiedliwość – oto filary, na których Polska chce budować międzynarodową wspólnotę na rzecz zrównoważonego rozwoju; zrównoważonego rozwoju wolnych narodów i równych państw.

Dziękuję bardzo

Beata Szydło, Premier Rzeczypospolitej Polskiej

POROZUMIENIE KLIMATYCZNE

Efektywne wdrożenie Porozumienia Paryskiego to wyzwanie dla wszystkich państw. Cieszę się, że jest nas tutaj dzisiaj tak wielu przywódców na uroczystości podpisania tego porozumienia. Jeszcze nie tak dawno zebraliśmy się w podobnym gronie w Paryżu, aby zjednoczyć nasze wysiłki i wypracować rozwiązania, mające szansę zapobiec jednemu z największych zagrożeń ludzkości, jakim są zmiany klimatu. Dzisiaj tutaj w Nowym Jorku po raz kolejny dajemy wyraz politycznej i społecznej woli kontynuacji globalnych działań na rzecz neutralności klimatycznej i zrównoważonego rozwoju. W Paryżu położyliśmy solidne fundamenty, ale prawdziwy wysiłek zaczyna się teraz. Każda ze stron porozumienia ma przed sobą wyzwanie wypełnienia tego zobowiązania, przedkładając swoje wkłady ustalone na poziomie krajowym. Unia Europejska i jej państwa członkowskie przygotowują się do ratyfikacji i wdrożenia Porozumienia Paryskiego zgodnie z jego postanowieniami. Zależy nam, aby być pełnoprawnymi stronami porozumienia od samego początku, ale pamiętajmy, że UE to niewiele ponad 10% światowych emisji. To, czy uda się powstrzymać zmiany klimatu jest uzależnione od podjęcia faktycznych działań przez wszystkie strony porozumienia. Tak jak w Paryżu, tak i teraz Polska warunkuje swoje zaangażowanie od jego prawdziwie globalnego charakteru, a w szczególności od zaangażowania największych gospodarek. Strony, które uzależniły poziom ambicji od wsparcia, otrzymawszy to wsparcie także od Unii Europejskiej muszą wypełnić cele redukcyjne oraz wzmocnić działania adaptacyjne, będące warunkiem zrównoważonego rozwoju. Szanowni Państwo. Efektywne wdrożenie porozumienia to wyzwanie dla nas wszystkich i nasza wspólna odpowiedzialność. W Polsce wiemy jak trudno jest dokonać redukcji przy jednoczesnym utrzymaniu rozwoju gospodarczego. Porozumienie Paryskie daje jednak szansę wyboru przez każdy kraj najlepszych możliwych polityk i technologii, które odpowiadają kryteriom efektywności środowiskowej i ekonomicznej oraz uwarunkowaniom krajowym. Unia Europejska podobnie jak i świat nie jest jednorodna. Nasze gospodarki i będące u ich podstawy systemy

energetyczne wymagają uzgodnienia i niekonwencjonalnych rozwiązań, umożliwiających osiągnięcie ambitnych celów, jakie przyjęliśmy na 2030 rok. Jestem pewna, że prace legislacyjne zostaną szybko ukończone z sukcesem. Polska jest orędownikiem efektywnych i praktycznych rozwiązań. Jesteśmy szczególnie zadowoleni z uznania roli pochłaniaczy i zbiorników gazów cieplarnianych, w tym lasów jako czynników równoważących światowy bilans emisyjny. Odpowiednie wykorzystanie lasów może w znacznym stopniu przyczynić się do zmniejszenia skali zmian klimatu. Polska będzie wspierać działania w tym zakresie. Cieszymy się także, że porozumienie daje szansę na współpracę w ramach nowych mechanizmów rynkowych i ich standaryzacja na poziomie globalnym. W Unii Europejskiej mamy wiele doświadczeń, z których warto korzystać przy projektowaniu tych mechanizmów. Przy wdrażaniu Porozumienia Paryskiego ponownie wzywam do solidarności z państwami, które najbardziej odczuwają negatywne skutki zmian klimatu. W tym kontekście liczymy na to, że zielony fundusz klimatyczny, w którym uczestniczymy dobrowolnie. zgodnie z deklaracją mojego rządu w Paryżu odpowiednio wykorzysta środki finansowe, które są skierowane na pomoc klimatyczną. Widzimy także potrzebę zwiększenia synergii pomiędzy wszystkimi konwencjami, które skierowane są na osiągnięcie zrównoważonego rozwoju, tak aby chroniąc klimat przyczyniać się do eliminacji ubóstwa oraz wspierać bezpieczeństwo żywnościowe. Szanowni Państwo. Powodzenie obrony klimatu, poprawy warunków tych państw, które dzisiaj są w najtrudniejszej sytuacji zależy od zaangażowania nas wszystkich. Dobrze, że to porozumienie dzisiaj jest podpisane, ale wszyscy musimy ratyfikować te postanowienia, abyśmy mogli ze spokojem powiedzieć, że przyszłość naszej planety jest sprawą nas wszystkich. Dziękuję bardzo.

premier Beata Szydło przemawia na forum ONZ po uroczystości podpisania Porozumienia Paryskiego/ premier.pl

Mateusz Morawiecki, Wicepremier, Minister Rozwoju

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU ODPOWIEDZIĄ POLSKI NA AGENDĘ 2030

„NOWY MODEL ROZWOJU DLA POLSKI NAKREŚLONY W PLANIE NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU WYCHODZI NAPRZECIW OCZEKIWANIOM SFORMUŁOWANYM W DOKUMENCIE PRZESZTAŁCAMY NASZ ŚWIAT: AGENDA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030. PRZEDSTAWIONA W PLANIE KONCEPCJA TRWAŁEGO I ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU POLSKI MA OPIERAĆ SIE NIE TYLKO NA STAŁYM WZROŚCIE GOSPODARCZYM, ALE TAKŻE NA WZROŚCIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO OPARTEGO NA WARTOŚCIACH TAKICH JAK SOLIDARNOŚĆ SPOŁECZNA. ZALEŻY NAM, BY PODOBNIE JAK W AGENDZIE 2030 DĄŻYĆ DO SYTUACJI, W KTÓREJ KAŻDY OBYWATEL MA PRAWO I MOŻLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z ROZWOJU.”

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Uzyskanie tak szerokiego poparcia dla priorytetów rozwojowych jest miarą ważkości Agendy 2030. Jest to program, który ma globalny zakres i znaczenie oraz potencjał by być przełomowym krokiem w kierunku osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Adresowany jest do wszystkich krajów i wszystkich ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem grup najsłabszych znajdujących się w trudnej sytuacji. Priorytetem jest wyeliminowanie skrajnego ubóstwa we wszystkich jego przejawach. Z Agendą 2030 ściśle związany jest Plan działań Addis

Abeba ONZ z lipca 2015 r., który określa środki konieczne do realizacji celów, w tym środki krajowe, prywatne źródła finansowania i oficjalną pomoc rozwojową.

Agenda nawiązuje i w znacznej mierze opiera się na Celach Milenijnych, obejmujących najważniejsze obszary rozwoju społecznego. Jednakże jej zakres jest znacznie szerszy niż programu Milenijnego - obok takich priorytetów jak zdrowie, edukacja oraz żywienie i bezpieczeństwo żywnościowe, Agenda wskazuje szereg celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych dążąc do takiego przekształcania gospodarek, aby stworzyć podstawy do długotrwałego, zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy.

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych:

- **nie pomijanie nikogo** – docieranie do grup wykluczonych, tworzenie warunków i możliwości korzystania z powszechnych praw człowieka i osiągnięć gospodarczych przez wszystkich ludzi, zagwarantowania równego dostępu do zasobów ekonomicznych, podstawowych usług, ziemi, zasobów naturalnych, technologii i finansów;

- **tworzenie trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju** – zintegrowanie społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów rozwoju, zbudowanie modelu rozwoju, który będzie sprzyjał wzrostowi gospodarczemu i większemu włączeniu społecznemu oraz racjonalnie wykorzystywał zasoby środowiska naturalnego, a poprzez to osiągnięcie lepszej jakości życia oraz rozwiązywanie problemu ubóstwa;

- **przekształcanie gospodarek sprzyjające tworzeniu miejsc pracy i zapewnieniu inkluzywnego rozwoju** – przedstawienie się na zrównoważone modele konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu nowych technologii i potencjału biznesu, zapewnienie dostępu do dobrej edukacji, opieki zdrowotnej, czystej wody, elektryczności, transportu, telekomunikacji, ułatwianie podejmowania działalności gospodarczej, inwestowania, wymiany handlowej; zintensyfikowanie zrównoważonego rozwoju miast;

- **budowanie pokoju oraz skutecznych, sprawiedliwych, otwartych i odpowiedzialnych instytucji** – uznanie, że podstawę rozwoju i pomyślnego życia stanowi pokój i dobre zarządzanie; wzmocnienie roli prawa, włą-

czenie społeczne i współdecydowanie, wzmocnienie roli i odpowiedzialności instytucji, które powinny wspierać rządy prawa, prawo własności, wolność słowa i mediów, wolność polityczną, dostęp do sprawiedliwości, niedyskryminowanie kogokolwiek;

- **nowe globalne partnerstwo** – zrównoważony rozwój ma globalny charakter, dlatego implementacja celów powinna być wsparta solidarnością, współpracą, odpowiedzialnością i przejrzystością, dotyczy to zarówno partnerstwa pomiędzy rządami, jak i administracją lokalną, regionalną, środowiskami naukowymi, biznesem i wszystkimi zainteresowanymi stronami i grupami.

Cele i zadania akcentują potrzebę i konieczność włączania w procesy rozwojowe **wszystkich grup i osób zainteresowanych tak, aby każdy miał szansę skorzystania z rezultatów rozwoju. Zgodnie z przyjętymi postulatami współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na zapewnieniu spójnego podejścia do wdrażania Agendy poprzez odnowione strategię, którym towarzyszyć będzie zasada harmonijnej równowagi między społeczeństwem, gospodarką a uwarunkowaniami naturalnymi.** Służyć temu ma promocja wzorców zrównoważonej produkcji i konsumpcji, a także wspieranie innowacyjności, produktywnego zatrudnienia, zwłaszcza wrażliwych grup na rynku pracy (osób młodych, kobiet, niepełnosprawnych) zapewnienie wszystkim możliwości godnej pracy, zdrowych warunków życia, z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych oraz odpowiedniego formatu zabezpieczenia społecznego. Równoległe o jakości życia zadecyduje determinacja w realizacji działań na rzecz walki ze zmianami klimatu, czy też w zakresie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych i wodnych. Szczególny nacisk położony jest na zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa, poszanowanie praw człowieka oraz dobre i przede wszystkim odpowiedzialne rządy jako podstawowe warunki trwałego rozwoju.

Wszystkie państwa powinny dążyć do wdrożenia Agendy 2030 w ramach polityki krajowej, a także na poziomie regionalnym i globalnym, biorąc pod uwagę specyfikę gospodarek, odmienne realia krajowe, możliwości i poziomy rozwoju, z poszanowaniem wewnętrznych zasad i priorytetów. To wymaga nie tylko woli politycznej, ale odpowiednich narzędzi i zaangażowania zasobów, a także szerokiej współpracy. Osiągnięcie ambitnych celów i zadań będzie zależeć od tego w jaki sposób zostaną one ujęte w poszczególnych priorytetach i zadaniach, ale nie

będzie możliwe bez współpracy i wzajemnej odpowiedzialności oraz odpowiednich instrumentów realizacji. Jest to dobry czas, aby społeczność międzynarodowa wykorzystała nowoczesne technologie, nowe rozwiązania, nowe sposoby współpracy i dokonała więcej na rzecz zmobilizowania wszystkich dostępnych zasobów, zwłaszcza na lokalnym poziomie. Istotnym zadaniem społeczeństw będzie wykorzystanie nauki, technologii i innowacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska zadeklarowała realizację Agendy 2030 oraz implementację Celów Zrównoważonego Rozwoju przyjętych wraz z Agendą, podobnie jak wszystkie kraje sygnatariusze porozumienia. Jest to zadanie wymagające rzeczywistej współpracy całej administracji publicznej i wszystkich zainteresowanych stron, w tym biznesu, nauki, partnerów społeczno-gospodarczych, budowania partnerstw na rzecz wspólnych inicjatyw.

Nowy model rozwoju dla Polski nakreślony w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju** wychodzi naprzeciw oczekiwaniom sformułowanym w dokumencie *Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030*. Koncepcja trwałego i odpowiedzialnego rozwoju, na której zbudowano Strategię jest spójna z niezwykle ambitną wizją ukierunkowaną na zmiany, na której opierają się Cele Zrównoważonego Rozwoju przyjęte wraz z Agendą 2030, wizją świata wolnego od ubóstwa, gdzie każdy człowiek ma możliwość korzystania z rozwoju.

Cel główny Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym i terytorialnym.

Ma on zostać osiągnięty za pomocą trzech celów szczegółowych, obejmujących pięć filarów rozwoju polskiej gospodarki, tj. reindustrializację,

rozwój innowacyjnych firm, kapitał dla rozwoju, ekspansję zagraniczną oraz rozwój społeczny i regionalny.

W Strategii trwały i zrównoważony rozwój oznacza rozwój odpowiedzialny z myślą o przyszłych pokoleniach, bez umniejszania ich szans. Istotne jest odpowiednie kształtowanie relacji pomiędzy konkurencyjnością gospodarki, dbałością o środowisko oraz jakością życia. Rozwój oparty na odpowiedzialności oznacza wzmacnianie fundamentów polskiej gospodarki, jakimi jest przedsiębiorczość, pracowitość, zasoby i umiejętności obywateli. Odpowiedzialny rozwój to także wielowymiarowa solidarność społeczna, której celem jest troska o dobro wspólne – solidarność między pokoleniami teraźniejszymi i przyszłymi, między poszczególnymi regionami, miastami i obszarami wiejskimi, między pracodawcami i pracownikami. To znajdowanie takich rozwiązań, które pozwalają na aktywne włączenie w procesy rozwojowe wszystkich grup społecznych, dając im jednocześnie możliwość czerpania korzyści ze wzrostu gospodarczego.

Strategia stawia człowieka w centrum bezpośredniego zainteresowania, podporządkowując działania w sferze gospodarczej osiąganiu celów związanych z poziomem i jakością życia obywateli. Oczekiwane efekty realizacji takiego podejścia, tj. ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, poprawa jakości życia, dostęp do wiedzy i edukacji, podnoszenie kompetencji, wzrost zatrudnienia, poprawa opieki zdrowotnej, satysfakcjonujący stan środowiska naturalnego, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju, dobrze wpisują się w postanowienia Agendy 2030.

W sferze gospodarczej nacisk położony jest na budowę silnego przemysłu, spójne i kompleksowe inwestycje, zwłaszcza inwestycje w innowacje, ekspansję zagraniczną polskiego biznesu – wzrost obecności na dotych-

czasowych i wchodzenie na nowe, w szczególności szybko rozwijające się rynki, jak najpełniejsze skorzystanie z rewolucji cyfrowej, dynamicznego rozwoju technologii informatycznych. W Agendzie 2030 wymienia się zarówno innowacyjność jako czynnik poprawiający produktywność, jak też zwiększenie dostępu do ICT, promocję zrównoważonego uprzemysłowienia, wzmocnienie finansowania inwestycji (cel 8, 9, 12).

Rozwój społecznie i terytorialnie wrażliwy to cel strategii, który akcentuje spójność społeczną jako warunek gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, dobrej jakości miejscami pracy i dużą skalą przedsiębiorczości oraz kładzie nacisk na włączenie w procesy rozwojowe wszystkich obszarów, w tym małych miast i obszarów wiejskich. Korzyści ze wzrostu gospodarczego powinny być dostępne dla wszystkich, bez względu na miejsce ich zamieszkania. Agenda 2030 jasno w tym zakresie mówi o konieczności zagwarantowania równego dostępu do zasobów gospodarczych i podstawowych usług, walki z ubóstwem, szczególnie wśród najmłodszych (cel 1, 2), zapewnienia opieki zdrowotnej (cel 3), tworzenia nowych miejsc pracy i promocji zatrudnienia (cel 8), zapewnienia każdemu bezpiecznych i odpowiednich warunków mieszkaniowych, dostępu do komunikacji (cel 11).

Priorytetowym obszarem SOR jest również poprawa jakości stanowiącego prawa, budowa takiego systemu zarządzania procesami rozwojowymi, który pozwoli na sprawną koordynację najważniejszych procesów gospodarczych, przy wykorzystaniu możliwości jakie dają technologie cyfrowe. Jednocześnie istotne jest tworzenie dużo bardziej transparentnych warunków prowadzenia biznesu, prostszych i stabilnych regulacji, poprawa sytuacji na rynku pracy, a w rezultacie poprawa warunków bytowych Polaków, zgodnie z zasadą godnej, dostosowanej do kwalifikacji pracy i sprawiedliwego wynagrodzenia. Agenda formułuje konkretne zadania w zakresie zapewnienia pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich (cel 8), równie wyraźnie wskazuje na wzmocnienie roli prawa (cel 16).

Oczekiwany wzrost gospodarczy Polski powinien również pozostawać w zgodzie z wartościami wynikającymi z solidarności społecznej. Realizacji celów sformułowanych w strategii towarzyszyć muszą sprawne działania państwa związane z rozwojem kapitału społecznego i ludzkiego, rozbudową i modernizacją sieci transportowej, zwiększaniem źródeł i możliwości przesyłu energii, a także ochroną środowiska oraz zapewnieniem bezpieczeństwa narodowego. Działania określone w ramach tych obszarów są zbieżne z postanowieniami Agendy, która odnosi się zarówno do kwestii równego dostępu do energii (cel 7), infrastruktury (cel 9), edukacji i uczenia się przez całe życie (cel 4), jak również ochrony środowiska i zasobów naturalnych (cel 14, 15).

Obszary wpływające na osiągnięcie celów:

- Kapitał ludzki i społeczny**
- Transport**
- Energia**
- Ochrona środowiska**
- Bezpieczeństwo narodowe**

Zarówno cele rozwojowe wynikające z Agendy 2030 jak i cele Strategii mają odniesienie do niemalże wszystkich grup społecznych, zawodowych, wiekowych, organizacji, biznesu, nauki, władz lokalnych, regionalnych i krajowych. Kluczowym wyzwaniem jest przeniesienie tych celów bliżej obywateli, zapewnienie właściwej roli dla każdej zainteresowanej strony i stworzenie możliwości włączenia się w proces jej implementacji w odpowiedzialny i efektywny sposób.

Cel II. Rozwój społecznie i terytorialnie równoważony

Cel I. Trwały wzrost gospodarczy oparty na dotychczasowych i nowych przewagach

Cel III. Skuteczne państwo oraz instytucje gospodarcze służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Kamil Wyszkowski
Global Compact Poland

SDG DLA POLSKI – INSTRUMENT WSPIERAJĄCY POLITYKI

Dlaczego przyjęcie przez wszystkie kraje świata 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG) jest tak ważnym i unikalnym momentem w dziejach ludzkości? Odpowiedź jest z pozoru prosta i skomplikowana zarazem. Z jednej strony od zawsze potrzebujemy dla naszych działań celu i strategii by go osiągnąć oraz metod mierzenia by sprawdzić, czy osiągnięty cel realizuje zakładane potrzeby. Wreszcie każdy cel wymaga dla jego osiągnięcia energii i zasobów. Jako zbiorowość działamy w ten sposób, od wieków, tyle że w różnych, często wzajemnie sprzecznych kierunkach. Przyjęcie w pierwszym dniu Szczytu Zrównoważonego Rozwoju, 25 września 2015 roku, przez 193 państwa członkowskie ONZ 17 globalnych Celów zmieniło zasadniczo teatr działań i wysiłków na rzecz rozwoju. W miejsce sprzecznych interesów pojawiło się 17 korzyści, które opierając się na 5 fundamentach SDG prowadzą w jednym kierunku wykorzystując dostępne ludzkości zasoby i energię dla budowy lepszego świata dla przyszłych pokoleń. Kluczowe zadanie które stawia przed sobą ONZ, to takie wykorzystanie najbliższych 15 lat, aby w roku 2030 zakładane cele osiągnąć i opierając się na porównywalnych i obiektywnych wskaźnikach wykazać zmianę na lepsze.

Realizację 17 SDG oparto na 5 fundamentach rozwoju, wychodząc z założenia, że Cele i powiązane z nimi 169 zadań trzeba oprzeć na zrozumiałych i uniwersalnych podstawach, które stanowią stabilizatory dla podejmowanych działań:

Ludzie – fundamentem jest wyeliminowanie ubóstwa i głodu we wszystkich ich formach i wymiarach oraz zapewnić wszystkim ludziom moż-

liwość wykorzystania swojego potencjału z godnością, w zdrowym środowisku i zgodnie z zasadą równości.

Nasza planeta – fundamentem jest ochrona Ziemi przed pogarszającym się stanem środowiska poprzez zrównoważoną konsumpcję i produkcję, zrównoważone zarządzanie surowcami naturalnymi i podejmowanie pilnych działań przeciwdziałając zmianom klimatycznym, wspierając potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń.

Dobrobyt – fundamentem jest zapewnienie wszystkim ludziom godnego i satysfakcjonującego życia oraz gwarancja by rozwój gospodarczy, społeczny i technologiczny zachodził w zgodzie z naturą i przy jej odbudowie wszędzie tam gdzie doznała ona uszczerbku.

Pokój na świecie – fundamentem są współistniejące w pokoju i współpracy społeczeństwa, wolne od strachu i przemocy, wychodząc z założenia że nie uda się zbudować podstaw dla zrównoważonego rozwoju bez pokoju, jak i nie ma szans na trwały pokój bez zrównoważonego rozwoju.

Partnerstwo – fundamentem jest mobilizacja środków potrzebne do wdrożenia SDG poprzez ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju w duchu globalnej solidarności i empatii ukierunkowanej na potrzeby najbiedniejszych osób i najbardziej wykluczonych grup, we współpracy wszystkich państw, stron i ludzi na całym świecie.

DOTARLIŚMY DO DECYDUJĄCEGO MOMENTU W HISTORII LUDZKOŚCI.
LUDZIE Z CAŁEGO ŚWIATA ZWRÓCILI SIĘ DO NAS Z PROŚBĄ,
BY ROZJAŚNIĆ IM PRZYSZŁOŚĆ I ZAPEWNIĆ ŻYCIE PEŁNE SZANS I MOŻLIWOŚCI.
PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE ODPOWIEDZIAŁY NA TĘ PROŚBĘ OPRACOWUJĄC AGENDĘ
NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – 2030.
AGENDA TA JEST OBIETNICĄ ŚWIATOWYCH PRZYWÓDCÓW
ZŁOŻONĄ WSZYSTKIM LUDZIOM NA CAŁYM ŚWIECIE.
JEST ONA UNIWERSALNĄ I ZINTEGROWANĄ WIZJĄ LEPSZEGO ŚWIATA.
TO AGENDA DLA LUDZI, BY WYELIMINOWAĆ UBÓSTWO WE WSZYSTKICH JEGO FORMACH.
TO AGENDA DLA PLANETY – NASZEGO WSPÓLNEGO DOMU.
TO AGENDA WSPÓLNEGO DOBROBYTU, POKOJU I PARTNERSTWA.
WYRAŻA ONA NAGŁACĄ POTRZEBĘ DZIAŁAŃ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA.

Fragment przemówienia Ban Ki-moon, Sekretarza Generalnego ONZ
na Szczycie Zrównoważonego Rozwoju, 25 września 2015 r.

SDG obok warstwy ideowej, która w ramach 17 Celów ogniskuje i porządkuje wysiłki ludzkości, ma też swoją warstwę praktyczną sprowadzającą się do działań na szczeblu krajowym i współpracy międzynarodowej, zobowiązując wszystkie państwa do konkretnych działań na rzecz rozwoju, tak by zagwarantować trwały wzrost gospodarczy, zwiększenie dobrobytu i sprostanie zdrowotnym, edukacyjnym i społecznym potrzebom ludzi, przy jednoczesnej ochronie środowiska i zmniejszeniu nierówności społecznych. SDG to agenda działań której głównym celem jest nie pozostawienie nikogo w tyle i taka konstrukcja fundamentów rozwoju aby zahamować pokusę dalszego rozrostu nierówności, niesprawiedliwej alokacji kurczących się zasobów. Jest to platforma działań na rzecz pokoju, dobrobytu i współpracy, która przy zachowaniu synergii działań i bazując na 5 fundamentach rozwoju przyniesie do 2030 roku realną zmianę i przebuduje globalny trend rozwoju.

SDG to wreszcie poważne zobowiązanie, podjęte przez przywódców wszystkich 193 kraje świata złożone ludziom na całym świecie. Trzeba zrobić wszystko aby to zobowiązanie stało się momentem zwrotnym w historii ludzkości.

Kluczowe znacznie dla wdrożenia SDG będzie miało skoordynowanie wysiłków i działań na poziomie krajowym. Jak powiedział Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-moon

„Prawdziwym sprawdzianem zaangażowania w Agendę 2030 będzie sposób jej wdrożenia. Ważne jest, by każdy człowiek na całym świecie włączył się do tej akcji. Siedemnaście Celów Zrównoważonego Rozwoju jest naszym drogowskazem. To lista rzeczy do zrobienia dla ludzkości i naszej planety. To nasz plan pozwalający na osiągnięcie sukcesu”.

Implementacja SDG i globalny sukces będzie zależał od krajowych strategii, planów i programów dotyczących zrównoważonego rozwoju. To poszczególne państwa będą decydować o trybie i harmonogramie realizacji. Cele Zrównoważonego Rozwoju są drogowskazem dla państw, które muszą dostosować polityki krajowe do swoich globalnych zobowiązań. Krajowe

strategie zrównoważonego rozwoju i ich realizacja będą wymagały mobilizacji odpowiednich ilości środków przewidzianych w strategiach finansowych. Realizacja SDG jest monitorowana i analizowana za pomocą zestawu globalnych wskaźników. Globalne wskaźniki (SDG global indicator framework) zostały opracowywane przez Międzyagendową i Eksperską Grupę ds. Wskaźników Zrównoważonych Celów Rozwoju (Inter-Agency and Expert Group on SDG Indicators), i zostały zatwierdzone przez Komisję Statystyczną ONZ (UN Statistical Commission) w marcu 2016 roku. Globalne meta wskaźniki są uzupełniane i napelniane danymi w oparciu o wskaźniki krajowe. Statystycy z państw członkowskich pracują nad utworzeniem dwóch wskaźników dla każdego zadania. Przewiduje się, że finalnie powstanie około 300 wskaźników dla wszystkich 17 Celów. Tam gdzie zadania będą się pokrywały, liczba wskaźników może być zmniejszona.

Rządy państw pracują nad własnymi, krajowymi wskaźnikami umożliwiającymi monitorowanie postępu w realizowaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju. Co roku Polityczne Forum Wysokiego Szczebla w Sprawie Zrównoważonego Rozwoju (High Level Political Forum on Sustainable Development) dokonuje przegląd dokonanego postępu i podsumuje osiągnięcia, co zostaje co roku ogłoszone w raporcie SDG Progress Report, przygotowywanym przez Sekretarza Generalnego ONZ. Środki na realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju są monitorowane i podane przeglądowi, zgodnie z postanowieniami Agendy Działan z Addis Abeby - dokumentu końcowego Konferencji Finansowania Rozwoju, co umożliwia sprawdzenie czy środki finansowe na realizację nowej agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju są efektywnie mobilizowane. Mechanizm ten pozwala mieć nadzieję że opisana powyżej warstwa ideowa zostanie wzmocniona poprzez konkretne działania w ramach polityka krajowych, dla których realizacji są zabezpieczone odpowiednie zasoby.

W Polsce dokumentem krajowym stanowiącym odpowiedź na Agendę 2030 jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Z każdym z trzech głównych celów Strategii zostały powiązane poszczególne cele Zrównoważonego Rozwoju. Równolegle zostały rozpoczęte prace nad systemem wskaźników krajowych mierzących SDG w oparciu o polską statystykę publiczną i dostępne dane.

Prof. dr Franciszek Kubiczek
Przewodniczący Rady Statystyki przy Prezesie Rady Ministrów
członek Rady Naukowej Global Compact Poland

ZRÓWNOWAŻONE CELE ROZWOJOWE – AGENDA ONZ 2030 – W ŚWIETLE ZADAŃ STATYSTYKI PUBLICZNEJ

Uchwalone w 2000 r. przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych 8 Milenijnych Celów Rozwojowych (Millennium Development Goals) obejmowały swym zasięgiem przede wszystkich kraje rozwijające się. Ich realizację w skali świata i wybranych regionów opisują coroczne raporty ONZ za 2015 r. Zgodnie z pierwotnym założeniem Cele te miały swoje końcowe terminy, zwykle tenże 2015 rok. Raporty sporządzały i publikowały także niektóre kraje. Mimo, iż formalnie MGD nie dotyczyły krajów rozwiniętych, Europejska Komisja Gospodarcza ONZ publikowała co kilka lat informacje o stanie realizacji MDG w krajach europejskich, w tym oczywiście w krajach Unii Europejskich.

W Polsce MDG nie cieszyły się należną uwagą. Pozytywnie odnotować warto, że w 2002 r. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową opracował spolonizowaną wersję tych Celów. Jednakże nigdy nie opracowywano raportów z ich realizacji. Także GUS nie wykazał wtedy oczekiwanej inicjatywy zajęcia się monitorowaniem.

Tym razem, 17 nowych Zrównoważonych Celów Rozwojowych, obejmujące wszystkie kraje członkowskie ONZ. Warto w tym miejscu odnotować, że Papież Franciszek w dniach 3-4 czerwca 2016 r. na szczycie zorganizowanym przez Papieską Akademię Nauk Społecznych stwierdził: „Cieszy mnie, że przedstawiciele 193 państw członków ONZ przyjęli jednogłośnie nowe cele zrównoważonego i integralnego rozwoju”. Uzupełnienie Celów o określenie „integralnego” jest jak najbardziej na miejscu i odpowiada ogólnej intencji i treści wniosków.

Zrównoważone Cele Rozwojowe (SDG) są adresowane do wszystkich krajów, choć nie wszystkie Cele mają jednakowe znaczenie w poszczególnych krajach. Ich adekwatny do potrzeb i specyfiki wybór należy do tychże krajów i nie jest narzucony „odgórnie”. Każdy kraj, po szczegółowej analizie i skonfrontowaniu z sytuacją społeczno-gospodarczą i stra-

tegiami rozwoju dobrze zestaw celów, których realizacją objęty będzie monitoring.

W Polsce istotne znaczenie będzie miało przyjęcie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, będącego obecnie w fazie społecznej konsultacji.

Horyzont czasowy Celów to, podobnie jak w przypadku MDG, 15 lat, czyli do 2030 r.

Stopień złożoności ale i kompleksowości pokazuje, że na 17 Celów składa się 169 zadań szczegółowych, a te badane będą statystycznie przy pomocy 230 wskaźników. Nie jest to liczba zamknięta; ustalono bowiem, że w miarę upływu i doświadczenia w monitorowaniu realizacji Celów, może ona zostać uzupełniona i ponadto, że nie musi być jednakowa w każdym kraju.

W swoim artykule poniżej, Renata Bielak – Dyrektorka departamentu Analiz i Opracowań Zbiorczych opisuje skrupulatnie procedurę dojścia do docelowej listy wskaźników i sposób raportowania.

W Polsce, gospodarzem merytorycznym SDG jest Ministerstwo Rozwoju zaś koordynatorem monitoringu ich realizacji, analogicznie jak we wszystkich krajach, Główny Urząd Statystyczny. Rada Statystyki (organ opiniodawczo-doradczy) działający przy Prezesie rady Ministrów) opiniowała w kwietniu br stan realizacji przygotowań do rozpoczęcia systematycznego monitoringu. Oceniała, że GUS jest dobrze przygotowany. Od kilku już lat brał udział w pracach nad ustaleniem listy wskaźników monitorujących, zidentyfikowaniem ich definicji, dopracowaniem metodologii. Jak dotychczas ok. 60% wskaźników posiada sprecyzowane definicje i metodologię oraz są dostępne w statystyce publicznej. Jest

bowiem także ważne, aby wskaźniki monitorujące były dostępne we wszystkich krajach i były porównywalne. Proces ten zostanie zakończony wiosną 2017 r.

W Europie, raportowaniem realizacji Celów zajmie się Konferencja Statystyków Europejskich, która działa w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ. Oczywiście Eurostat jako urząd statystyczny Unii Europejskiej od początku współdziała w tym procesie. Współpracę zadeklarowała także Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Na dobry początek Departament do spraw Ekonomicznych i Społecznych (DESA) ONZ, a konkretnie Wydział Statystyki, opublikował w lipcu 2016 r. pierwszy raport „otwarcia” – The Sustainable Development Goals Report 2016. Raport został przygotowany przy współpracy z 53 wyspecjalizowanymi międzynarodowymi bądź regionalnymi organizacjami.

Przedstawia on stany wyjściowe dla poszczególnych Celów w odniesieniu do Świata i regionów oraz w podziale na kraje rozwinięte i rozwijające się. Zawiera dane za 2015 r. i otwiera w ten sposób perspektywę do 2030 r. W wielu przypadkach podaje także dane wcześniejsze, tj. za 2000 i 2005 r. Dla każdego Celu operuje po kilka wybranych wskaźników monitorujących. Raport stara się także zachować, na ile to możliwe i celowe, pewną ciągłość w relacji do raportów z realizacji Milenijnych Celów Rozwojowych. Tak więc dla osób, które interesowały się postępowaniem w realizacji MDG, stanowić to będzie spore ułatwienie.

Ważne znaczenie w całości procesu monitoringu realizacji Zrównoważonych Celów Rozwojowych mają, w mojej opinii, także szereg tematycznych indeksów o skali światowej. Część z nich wprost nawiązuje do treści Celów; np. Światowy Indeks Głodu (Global Hunger Index) – Cel nr 2, Europejski Konsumencki Indeks Zdrowia (Euro Health Consumer Index)

– Cel nr 3, Indeks Miast – Cel nr 11, Indeks Środowiska (Environmental Performance Index) – Cel nr 13 i 14, Indeks Pokojowości (Global Peace Index) – Cel nr 16, Indeks Wolności Gospodarczej (Index of Economic Freedom), Indeks Konkurencyjności (Global Competitiveness Index), Better Life Index. Każdy z tych indeksów można łatwo skojarzyć bezpośrednio z jednym z 17 Celów bądź 169 zadań szczegółowych.

Ogromne znaczenie dla całościowego pomiaru rozwoju mają od ponad 20 lat publikowane Indeksy Rozwoju Społecznego – HDI (Human Development Index), które wychodzą poza pomiar wyłącznie przy zastosowaniu PKB.

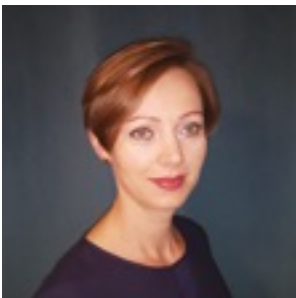
Ponieważ w systemie SDG akcentuje się potrzebę dezagregacji wskaźników monitorujących, dobrą rekomendacją będzie w mojej opinii posługiwanie się także Lokalnymi Indeksami Rozwoju Społecznego. Zwłaszcza mając na względzie Cel nr 10: Zmniejszenie nierówności wewnątrz krajów i pomiędzy krajami.

W Polsce, dzięki inicjatywie UNDP i ówczesnego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, a osobiście Kamila Wyszkowskiego (który wtedy kierował polskim oddziałem UNDP) dokonano w 2012 r. na szeroką skalę badania poziomu rozwoju społecznego nie tylko w skali kraju, ale zwłaszcza województw i powiatów. Te tzw. Lokalne (Local Human Development Index) stanowiły bardzo cenny materiał analityczny dla władz samorządowych i rządowych. Spotkały się ich strony z dużym uznaniem. Rekomendowałbym, tym razem w ścisłej współpracy z GUS, powtórzenie tego badania, zwłaszcza w kontekście Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jak i Regionalnych Strategii i Programów Operacyjnych. Kilka lat temu, rekomendowano także badania na poziomie gminnym i sądzę, że warto wrócić do tej idei.

Renata Bielak
Dyrektor Departamentu Analiz i Opracowań Zbiorczych
Główny Urząd Statystyczny

MONITOROWANIE REALIZACJI CELÓW AGENDY 2030

Wejście w życie Agendy 2030 otwiera nowy rozdział w realizacji planu zrównoważonego rozwoju dla świata. To przełomowe wydarzenie sfinalizowało kilkuletni okres trudnych negocjacji, wymagających pogodzenia zróżnicowanych priorytetów i oczekiwań państw członkowskich ONZ. Efektem tych uzgodnień jest kompromis w postaci 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDG) i powiązanych z nimi 169 zadań.

Fundamentalnym przesłaniem Agendy jest dążenie do rozwoju, który zagwarantuje partnerstwo i godne życie dla wszystkich ludzi. Urzeczywistnieniu tego założenia mają służyć przede wszystkim eliminacja ubóstwa i zapewnienie pokoju. Aktualne Cele Zrównoważonego Rozwoju bazują na Milenijnych Celach Rozwoju, ale w odróżnieniu od nich dotyczą wszystkich krajów, niezależnie od stopnia ich rozwoju (tj. odmiennie niż w przypadku Celów Milenijnych, które w praktyce odnosiły się jedynie do krajów rozwijających się).

Agenda 2030, jako rezolucja Zgromadzenia Ogólnego NZ, nie jest prawnie wiążąca dla państw członkowskich. Jest to dokument programowy, o charakterze polityczno-społecznym, który stanowi wyraz aspiracji społeczności międzynarodowej do realizacji określonych celów.

Cele Agendy 2030 odzwierciedlają wspólne, globalne priorytety, których przyjęcie oznacza potwierdzenie woli wszystkich państw sygnatariuszy do ich wypełniania. Artykuł 21 Agendy uznaje odpowiedzialność każdego państwa za jej realizację na poziomie krajowym, regionalnym i globalnym, z uwzględnieniem realiów, możliwości i stopnia rozwoju, w oparciu o poszanowanie narodowych polityk i priorytetów rozwoju. W praktyce, aby państwa członkowskie mogły wypełniać swoje zobowiązania dotyczące globalnego partnerstwa na rzecz wdrożenia Agendy 2030, zachęcane są m.in. do określenia swoich własnych (tj. krajowych) planów zrównoważonego rozwoju. Uwzględnione w tych planach krajowe cele powinny nawiązywać do celów Agendy 2030.

W Polsce problematykę zrównoważonego rozwoju koordynuje Ministerstwo Rozwoju. Procedowana obecnie Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest próbą odpowiedzi na wyzwania wynikające z Agendy 2030. Za monitorowanie realizacji określonych celów jest odpowiedzialny Główny Urząd Statystyczny.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW AGENDY 2030

Cele Agendy, wyrażone jako zamierzenia określone do osiągnięcia w perspektywie 2030 r., są uzupełnione o wskaźniki wskazujące zmiany zachodzące w czasie. W ten sposób możliwe będzie monitorowanie realizacji

założonych celów. Proces systematycznego raportowania tych wskaźników pozwoli na obserwację, czy bieżące tendencje są zgodne z oczekiwaniami i w razie potrzeby będzie podstawą do podjęcie odpowiednich działań.

Świadomość znaczenia monitorowania dla powodzenia całego procesu wdrażania celów Agendy spowodowała, że jeszcze na etapie ich uzgadniania zdecydowano o powierzeniu tego odpowiedzialnego zadania statystyce publicznej. Komisja Statystyczna ONZ została koordynatorem organizacji kompleksowego systemu monitorowania Celów Zrównoważonego Rozwoju. W celu opracowania globalnego systemu monitorowania została powołana specjalna Grupa Ekspercka ds. Wskaźników Monitorujących Cele Zrównoważonego Rozwoju¹ (Inter-Agency and Expert Group on SDG Indicators - IAEG-SDG's). Jako podstawowe zadania grupy wskazano wypracowanie ram koncepcyjnych monitorowania oraz uzgodnienie zestawu wskaźników na poziomie globalnym.

Aby zapewnić efektywne monitorowanie realizacji celów Agendy 2030 uzgodniono, że proces ten będzie realizowany na trzech poziomach:

- globalnym – z koordynacyjną rolą Komisji Statystycznej ONZ,
- regionalnym – z udziałem komisji regionalnych i agend ONZ oraz organizacji międzynarodowych,
- krajowym – gdzie wiodącą rolę powierzono krajowym urzędom statystycznym.

MONITOROWANIE NA POZIOMIE GLOBALNYM

Ocena sytuacji dotyczącej realizacji ustanowionych celów Agendy 2030 w skali świata jest zadaniem wymagającym zebrania odpowiednich danych i sformułowania wniosków w oparciu o rzetelne informacje. Zgodnie z treścią Agendy, monitorowanie uzgodnionych celów odbywać się będzie przy pomocy zestawu tzw. globalnych wskaźników. Aby proces monitorowania był wiarygodny i efektywny, ustalono, że wskaźniki powinny pochodzić w pierwszej kolejności z oficjalnych statystyk oraz być zgodne z międzynarodowymi standardami.

Efektem prac pilotowanych przez Grupę Ekspercką ds. Wskaźników (angażujących różnorodne środowiska, przede wszystkim statystyczne) jest katalog 230 wskaźników monitorujących cele i zadania Agendy 2030. Zestaw wskaźników został przyjęty przez Komisję Statystyczną ONZ w marcu 2016 r., podczas jej 47. Sesji Plenarnej.

¹ Grupa powołana w 2015 r. przez Komisję Statystyczną ONZ. W jej skład weszło 28 państw członkowskich ONZ, reprezentujących wszystkie regiony świata. Polska nie jest członkiem IAEG-SDG. Kraje nie będące członkami grupy, a także organizacje międzynarodowe (w tym Eurostat), zostały uprawnione do uczestniczenia w pracach grupy w charakterze obserwatorów. GUS w pełni korzystał z tego uprawnienia.

RYS.1 – CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Przyjęta lista wskaźników jest otwarta i będzie doskonała w miarę czasu. Potrzeba jej dalszego rozwijania i modyfikacji wynika przede wszystkim z braku dostępności części proponowanych wskaźników. W niektórych przypadkach cele i zadania są sformułowane w taki sposób, że trudno dobrać wskaźniki wyrażające ich sens. Zakłada się, że w miarę czasu możliwe będzie wzmacnianie potencjału statystycznego krajowych systemów statystycznych, co doprowadzi do pozyskania nowych wskaźników, lepiej odzwierciedlających istotę wybranych celów czy zadań.

Biorąc pod uwagę kryterium dostępności na poziomie globalnym, wskaźniki z listy globalnej zostały pogrupowane według trzech poziomów (tzw. tier-ów):

poziom I – wskaźniki posiadające wypracowaną metodologię i powszechnie dostępne dane (ok. 40% spośród 230 wskaźników),
poziom II – wskaźniki, dla których metodologia została ustalona, ale dane nie są łatwo dostępne (ponad 20% wskaźników),
poziom III – wskaźniki bez opracowanej międzynarodowej metodologii (ponad 30% wskaźników).

Dalsze prace Grupy Eksperckiej ds. Wskaźników będą skoncentrowane na grupie wskaźników z poziomu trzeciego, aby jak najszybciej opracować propozycje uzupełnienia brakujących informacji.

Warto podkreślić, że przyjęty zestaw wskaźników jest przeznaczony do monitorowania celów Agendy na poziomie globalnym i nie wszystkie miary są zasadne do stosowania przez wszystkie kraje. Część propozycji dotyczy zagadnień specyficznych, odpowiadających tylko wybranym regionom świata (np. zachorowania na malarię). Kraje powinny dokonać analizy globalnej listy wskaźników pod kątem ich zasadności oraz dostępności danych.

Mimo niedoskonałości wskaźników globalnych, przyjęty zestaw stanowi konkretny punkt wyjścia dla oceny sytuacji w poszczególnych obszarach zrównoważonego rozwoju. Aktualnie dostępne dane stały się podstawą do opracowania pierwszego raportu ONZ prezentującego cele Agendy 2030 – The Sustainable Development Report 2016². Raport powstał z zamiarem zobrazowania stanu wyjściowego, tj. przedstawienia realiów, w jakich funkcjonuje świat na starcie procesu wdrażania Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Skuteczne monitorowanie globalnych tendencji w zakresie zrównoważonego rozwoju wymaga systematycznego dostępu do zestawu najbardziej aktualnych danych. Dlatego obecnie dyskutowane są możliwości raportowania wskaźników z poziomu poszczególnych krajów bądź regionów na

szczebel ogólnosiwiatowy. Rozważane są także różne sposoby gromadzenia potrzebnych informacji – np. w postaci globalnej bazy wskaźników, w bazach organizacji międzynarodowych. Rozstrzygnięcia dotyczące organizacji procesu raportowania wskaźników muszą uwzględniać szereg uwarunkowań, m.in. ograniczone zasoby urzędów statystycznych czy minimalizację obciążeń sprawozdawczych. Ważnym argumentem powinno być dążenie do przejrzystości monitorowania i niedopuszczanie do tworzenia równoległych kanałów raportowania wskaźników.

MONITOROWANIE NA POZIOMIE REGIONALNYM

Poziom regionalny (rozumiany jako grupy krajów) stanowi ważny element, łącznik, pomiędzy szczeblem krajowym i globalnym. Dlatego też, zgodnie z paragrafem 80. Agendy, organizacje regionalne powinny stymulować współpracę pomiędzy krajami członkowskimi w zakresie wdrażania i rozwijania systemu monitorowania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Te działania mają służyć wypracowaniu mechanizmu monitorowania, który pozwoli na ocenę postępów we wdrażaniu SDG w skali regionów. W tym celu mogą być wypracowywane dodatkowe wskaźniki – właściwe dla specyfiki regionów. Regionalne komisje i agendy specjalistyczne ONZ oraz organizacje międzynarodowe mają być również wsparciem w funkcjonowaniu globalnego systemu monitorowania.

Aktywność w zakresie monitorowania celów Agendy dla Europy podejmuje Konferencja Statystyków Europejskich (CES – Conference of European Statisticians), działająca w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej (UNECE). Dyskusje dotyczące pomiaru zrównoważonego rozwoju w regionie UNECE trwają już kilka lat, a w odpowiedzi na wyzwanie regionalnego monitorowania Agendy, zdecydowano o intensyfikacji prac. W celu podjęcia konkretnych działań związanych z monitorowaniem realizacji SDG, została powołana specjalna Grupa Sterująca (w jej pracach aktywnie uczestniczy GUS). Podstawowym zadaniem

CEL	LICZBA WSKAŹNIKÓW
KONIEC Z UBÓSTWEM	12
ZERO GŁODU	14
DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA	26
JAKOŚCIOWA EDUKACJA	11
RÓWNOŚĆ PŁCI	14
CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE	11
CZYSTA I DOSTĘPNA ENERGIA	6
GODNA PRACA I WZROST EKONOMICZNY	17
PRZEMYSŁ, INNOWACYJNOŚĆ, INFRASTRUKTURA	12
MNIEJ NIERÓWNOŚCI	11
ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI	15
ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA I PRODUKCJA	13
AKCJA KLIMATYCZNA	7
ŻYCIE POD WODĄ	10
ŻYCIE NA LĄDZIE	14
POKÓJ, SPRAWIEDLIWOŚĆ I SILNE INSTYTUCJE	23
PARTNERSTWO NA RZECZ CELÓW	25
• CZĘŚĆ WSKAŹNIKÓW POWTARZA SIĘ W KILKU CELACH.	

RYS. 2 – LICZBA WSKAŹNIKÓW GLOBALNYCH WEDŁUG CELÓW

² Raport dostępny jest na stronie: <http://unstats.un.org/sdgs/report/2016/>

Grupy jest przygotowanie planu (ang. road map) dla rozwoju statystyki publicznej w zakresie monitorowania zrównoważonego rozwoju w rejonie UNECE. Opracowywany dokument ma być rodzajem przewodnika dla krajów, a w szczególności dla urzędów statystycznych. W dokumencie zostaną zaprezentowane różne warianty dotyczące sposobu organizacji przepływu informacji dla potrzeb monitorowania celów Agendy 2030, ze wskazaniem ich mocnych i słabych stron. Rozważane będą propozycje opracowywania regionalnych wskaźników. Plan ma uwzględniać również pomysły na skuteczną komunikację i współpracę różnych uczestników procesu realizacji SDG. Wskazane w opracowaniu praktyczne przykłady z krajów (m.in. rozwiązania w zakresie udostępniania danych dla wskaźników globalnych, koncepcje wzmacniania potencjału statystycznego) mają stanowić źródło inspiracji i być formą wymiany dobrych praktyk. Dokument zostanie przedstawiony do akceptacji Konferencji Statystyków Europejskich wiosną 2017 r., podczas 65. sesji plenarnej CES. W ten sposób Europejska Komisja Gospodarcza zainicjowała swoją rolę w procesie monitorowania realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Deklarację aktywnego wsparcia procesu monitorowania Agendy wyraziło m.in. OECD, potwierdzając zaangażowanie i pełnienie funkcji jednostki integrującej działania swoich członków w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Oczekiwania wobec komisji regionalnych i organizacji międzynarodowych dotyczące wsparcia procesu raportowania na poziomie globalnym będą bardziej klarowne w momencie, gdy zostanie przesądzona organizacja globalnego systemu monitorowania.

MONITOROWANIE NA POZIOMIE KRAJOWYM

Kraje mają do odegrania kluczową rolę we wdrażaniu Celów Zrównoważonego Rozwoju, zarówno w wymiarze decyzji o charakterze politycznym, jak również w odniesieniu do zapewnienia informacji dla potrzeb monitorowania. W ślad za wezwaniem krajów członkowskich do ustalania krajowych planów zrównoważonego rozwoju, w Agendzie znalazł się apel o zapewnienie monitorowania osiągniętych efektów.

Wdrożenie odpowiedniego systemu monitorowania i raportowania postępów na szczeblu krajowym jest zadaniem poszczególnych państw. Wskaźniki udostępniane przez kraje mają zasadnicze znaczenie dla powodzenia całego procesu pomiaru i oceny postępów. Dane mogą pochodzić z różnych źródeł, np. system statystyki publicznej, systemy administracyjne, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne. Z punktu widzenia sprawności przepływu informacji dla potrzeb monitorowania na różnych poziomach, pożądaną sytuacją byłoby pozyskiwanie wszystkich wskaźników dostępnych na poziomie krajowym od jednego podmiotu - krajowego urzędu statystycznego (taki model przewiduje się w przypadku Polski).

- Należy mieć świadomość, że sprostanie potrzebom monitorowania SDG wymaga od krajów przygotowania w wielu aspektach, w szczególności:
- zapewnienie danych na trzech poziomach, tj. dla wskaźników z listy globalnej, wskaźników regionalnych (w miarę ich opracowywania) oraz wskaźników krajowych (przygotowanie wskaźników dla potrzeb krajowych wiąże się z wyznaczeniem celów zrównoważonego rozwoju, które dane państwo uzna za priorytetowe);
 - organizacji procesu zbierania i raportowania danych dla potrzeb krajowych i międzynarodowych;
 - opracowanie narzędzia umożliwiającego otwarty dostęp do wskaźników monitorujących (publiczna platforma systematycznego monitorowania SDG).

ORGANIZACJA MONITOROWANIA SDG W POLSCE

Rola statystyki w przedsięwzięciu dotyczącym Agendy 2030 jest klarownie sprecyzowana i polega na zapewnieniu danych niezbędnych dla monitorowania celów i priorytetów zrównoważonego rozwoju, zdefiniowanych na szczeblu politycznym. Świadomość tych potrzeb skłoniła Główny Urząd Statystyczny do podjęcia się koordynacji procesu monitorowania SDG w Polsce. Tym samym GUS zobowiązał się do systematycznego udostępniania informacji służących do pomiaru postępu i podejmowania decyzji w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Pomiar i monitorowanie zrównoważonego rozwoju od lat jest ważnym obszarem działalności GUS. Przedsięwzięcie dotyczące wyzwań rozwojowych po 2015 r. wiąże się z nowymi zadaniami oraz mobilizuje do dalszej aktywności. Przygotowując się do wypełniania zobowiązań w obszarze monitorowania celów Agendy 2030 GUS podjął szereg działań, z których najważniejsze opisano poniżej.

Na podstawie globalnej listy wskaźników została dokonana analiza dostępności danych dla Polski. Przeanalizowano informacje pochodzące z systemu statystyki publicznej oraz innych resortów administracji rządowej. Wstępne wyniki wskazują, że spośród 230 wskaźników globalnych Polska może zapewnić dane dla połowy z nich (dla 36% wskaźników dane są aktualnie dostępne, a dla 15% istnieje możliwość wyliczenia odpowiednich wielkości). W przypadku pozostałych (blisko 50%) wskaźników na dzień dzisiejszy nie ma możliwości wyliczenia odpowiednich danych, m.in. ze względu na brak definicji i/lub metodologii. Dostępność wskaźników dla Polski różni się znacznie w zależności od celu. Najlepsza sytuacja dotyczy celu 4. (edukacja) oraz 15. (życie na lądzie) - w tych przypadkach obecnie osiągalnych jest ok. 80% wskaźników z listy globalnej. Natomiast największe trudności są związane z pomiarem celu 16. (pokój, sprawiedliwość, silne instytucje), gdzie dostępnych jest jedynie 25% proponowanych wskaźników oraz celów 11. (zrównoważone miasta i społeczności) i 12. (odpowiedzialna konsumpcja i produkcja) - w tych przypadkach brakuje blisko 70% wskaźników.

Oczekuje się, że docelowo liczba wskaźników dostępnych dla Polski zwiększy się. Wynika to przede wszystkim z potrzeby identyfikacji podmiotów poza administracją rządową, które mogą być źródłem informacji

DOSTĘPNOŚĆ WSKAŹNIKÓW GLOBALNYCH DLA POLSKI WEDŁUG CELÓW					
CEL	JEST	BRAK		WSKAŹNIKI:	
				DOSTĘPNE	NIEDOSTĘPNE
1.	55,6%	44,4%	100,0%	55,6	44,4
2.	53,3%	46,7%	100,0%	53,3	46,7
3.	56,0%	44,0%	100,0%	56,0	44,0
4.	81,8%	18,2%	100,0%	81,8	18,2
5.	35,7%	64,3%	100,0%	35,7	64,3
6.	70,0%	30,0%	100,0%	70,0	30,0
7.	50,0%	50,0%	100,0%	50,0	50,0
8.	66,7%	33,3%	100,0%	66,7	33,3
9.	66,7%	33,3%	100,0%	66,7	33,3
10.	41,7%	58,3%	100,0%	41,7	58,3
11.	30,8%	69,2%	100,0%	30,8	69,2
12.	33,3%	66,7%	100,0%	33,3	66,7
13.	60,0%	40,0%	100,0%	60,0	40,0
14.	50,0%	50,0%	100,0%	50,0	50,0
15.	80,0%	20,0%	100,0%	80,0	20,0
16.	25,0%	75,0%	100,0%	25,0	75,0
17.	41,7%	58,3%	100,0%	41,7	58,3

RYS. 3 – DOSTĘPNOŚĆ WSKAŹNIKÓW GLOBALNYCH DLA POLSKI WEDŁUG CELÓW

dla części wskaźników (np. instytuty prywatne czy organizacje pozarządowe mogą posiadać dane dla wybranych wskaźników z listy globalnej). Ponadto, pracownicy statystyki podjęli się (we współpracy z przedstawicielami ministerstw) szczegółowego przeglądu listy globalnych wskaźników pod kątem możliwości zaproponowania miar alternatywnych. Te nowe propozycje mogłyby stanowić zamiennik w przypadku braku danych dla wskaźników z globalnej listy.

W celu popularyzacji informacji na temat zrównoważonego rozwoju, na stronie internetowej GUS została udostępniona specjalna zakładka: <http://stat.gov.pl/zrównowazony-rozwoj/> Zgromadzono w niej informacje istotne z punktu widzenia problematyki zrównoważonego rozwoju, m.in. przegląd podejmowanych inicjatyw krajowych i międzynarodowych, z wyróżnieniem Agendy 2030. Ważną częścią zakładki jest aplikacja do monitorowania zrównoważonego rozwoju Polski, która będzie wykorzystana dla potrzeb raportowania SDG.

W związku z potrzebą zapewnienia przejrzystego i sprawnego monitorowania SDG zdecydowano, że wskaźniki z listy globalnej będą pozyskiwane przez GUS z różnych źródeł i udostępniane na stronie internetowej. W tym celu podjęto przygotowania do rozbudowy aplikacji wskaźników zrównoważonego rozwoju Polski. Aplikacja powstała zanim przyjęto Agendę 2030 i obecnie stanowi platformę udostępniania wskaźników zrównoważonego rozwoju opracowywanych z inicjatywy statystyki, według koncepcji krajowej. Zgodnie z tą koncepcją, publikowane są tam wskaźniki zrównoważonego rozwoju zgrupowane w trzech modułach: krajowym, regionalnym i lokalnym. Dla potrzeb monitorowania SDG obok trzech obecnie funkcjonujących modułów zostanie przygotowany czwarty – moduł globalnych wskaźników Agendy 2030. Zakłada się, że w przyszłości aplikacja będzie wymagała dalszych dostosowań, w związku z oczekiwaniami wskaźników regionalnych i krajowych (poświęconych stricte krajowym priorytetom wynikającym z Agendy).

Zgodnie z założeniem wynikającym z zapisów Agendy, na GUS spoczywa także odpowiedzialność za jej monitorowanie na poziomie krajowym (i niższych). Statystyka publiczna jest gotowa do realizacji tego zadania, przy czym koniecznym warunkiem jest uprzednie ustalenie na szczeblu rządowym priorytetów i celów zrównoważonego rozwoju właściwych dla Polski. Na tej podstawie statystyka publiczna będzie mogła zaproponować adekwatne wskaźniki monitorujące.

Proponowany model monitorowania SDG dla Polski zakłada, że GUS jako koordynator będzie „punktem kontaktowym” dla wszystkich interesariuszy zainteresowanych wskaźnikami (na szczeblu międzynarodowym i krajowym). Skuteczne wypełnianie tego zadania wymaga zaangażowania i współpracy wszystkich partnerów posiadających dane wymagane dla potrzeb monitorowania.

PODSUMOWANIE

Agenda 2030 stawia przed jej sygnatariuszami niezwykle ambitne cele. Jednym z warunków ich efektywnej realizacji jest zapewnienie sprawnego systemu monitorowania na wszystkich poziomach. Powierzenie koordynacyjnej roli w tym zakresie statystyce publicznej wiąże się z wieloma wyzwaniami, którym będą musiały sprostać międzynarodowe i krajowe instytucje statystyczne.

Główny Urząd Statystyczny ma świadomość nowych zadań związanych z implementacją Agendy 2030 i przygotowuje się do ich realizacji. Na bieżąco są podejmowane aktualne działania wynikające ze

RYS.4. – APLIKACJA WSKAŹNIKÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

współpracy międzynarodowej, a przyszłe oczekiwania są uwzględniane w pracach rozwojowych. Doświadczenia w obszarze monitorowania rozwoju pomagają w kompleksowej organizacji systemu raportowania wskaźników SDG.

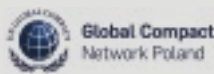
W kwietniu 2016 r. problematyka monitorowania zrównoważonego rozwoju w świetle Agendy 2030 była prezentowana na posiedzeniu Rady Statystyki³. Temat został przyjęty z dużym zainteresowaniem, a Rada wyraziła uznanie dla GUS za podejmowane działania i rozważne planowanie aktywności w zakresie pomiaru zrównoważonego rozwoju.

Na arenie międzynarodowej Polska jest postrzegana jako kraj bardzo dobrze przygotowany do procesu monitorowania realizacji SDG. Koncepcja modernizacji krajowej platformy wskaźników zrównoważonego rozwoju dla potrzeb monitorowania Agendy 2030 została wskazana przez Konferencję Statystyków Europejskich jako dobra praktyka, a GUS zadeklarował gotowość dzielenia się doświadczeniami w tym zakresie z innymi krajami.

Potrzeby krajowe w zakresie monitorowania zrównoważonego rozwoju stanowią dla statystyki publicznej priorytetowy obszar działalności. Świadczą o tym efekty dotychczasowych prac, w szczególności opracowanie koncepcji pomiaru zrównoważonego rozwoju Polski oraz budowa publicznie dostępnej aplikacji wskaźników. Te doświadczenia będą podstawą do zapewnienia systematycznego monitorowania krajowych priorytetów zrównoważonego rozwoju (po uprzednich decyzjach decydentów w sprawie wyboru tych priorytetów). Zgodnie z zapowiedziami, proces wyznaczania celów krajowych będzie koordynowany przez Ministerstwo Rozwoju, a jego kluczowym etapem będzie przyjęcie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Monitorowanie realizacji SDG jest ważnym elementem kompleksowego planu na rzecz zrównoważonego rozwoju. Aby ten plan miał szanse powodzenia, wymagane jest współdziałanie różnych środowisk (m.in. decydentów, statystyków, naukowców oraz społeczeństwa obywatelskiego). Implementacja zakładanych Celów Zrównoważonego Rozwoju zależy od świadomości wszystkich interesariuszy oraz zrozumienia potrzeby ich zaangażowania w ten proces. Bardzo ważna jest zatem popularyzacja wiedzy o koncepcji zrównoważonego rozwoju i promowanie działań związanych z dążeniem do jego osiągnięcia.

³ Rada Statystyki jest organem opiniodawczo-doradczym w sprawach statystyki publicznej, działającym przy Prezesie Rady Ministrów.

Łukasz Kolano
Global Compact Poland

CO BIZNES MA WSPÓLNEGO Z SDG'S?

Po raz pierwszy biznes został zaproszony do debaty dotyczącej rozwoju światowego podczas konferencji w Rio w 1992 roku. W sposób coraz bardziej zorganizowany i uporządkowany uczestniczył w kolejnych rozmowach dotyczących wyzwań globalnych. Pod postacią Konsensusu z Monrrey w 2002 roku, powstał niejako punkt referencyjny dla całości międzynarodowej współpracy rozwojowej, w której rozważano sposób zaangażowania sektora prywatnego. Wypracowany tam dokument opisywał obszary strategiczne dla finansowania rozwoju: w szczególności inwestycje krajowe i zagraniczne, wykorzystania handlu międzynarodowego jako mechanizmu dla wsparcia rozwoju regionów zapóźnionych, wsparcia technicznego czy redukcji zadłużenia.

Wspólnym mianownikiem była analiza problemów systemowych, takich jak spójność i efektywność międzynarodowych systemów finansowych, fiskalnych i handlowych w reagowaniu na kryzysy gospodarcze i wyzwania rozwojowe. Prace te kontynuowane były następnie w Doha w 2008 roku oraz w Addis Abebie w 2015. Agenda Działania tam ustalona umożliwiła to sprawdzenie czy środki finansowe na realizację nowej Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju są efektywnie mobilizowane.

Ustalenia międzynarodowych konferencji zostały potwierdzone i wzmocnione w samym dokumencie głównym "Przekształcanie naszego świata: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – 2030", która zawiera 17 Celów i 169 zadań do realizacji których biznes został zaproszony jako niezbędny sojusznik. Cele te obejmują trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: wzrost gospodarczy, inkluzję społeczną i ochronę środowiska. Podczas gdy Milenijne Cele Rozwoju były ukierunkowane na kraje rozwijające się oraz głównie działania rządów państw, nowe Cele są powszechne i angażujące wszystkich partnerów rozwojowych w tym znacząco podkreślona została rola biznesu jako mającego znaczący wpływ na sukces lub porażkę Agendy. Główną bowiem kwestią Celów Zrównoważonego Rozwoju są środki ich realizacji i efektywność ich wykorzystania - mobilizacja środków finansowych, budowanie potencjału krajów i transfer technologii przyjaznych środowisku.

Zmieniające się otoczenie biznesu i reguły gry oznaczają nowe ryzyka dla przedsiębiorców, ale jednocześnie wraz z tworzącym się nowym ramo-

wym planem globalnej i krajowej współpracy na rzecz rozwoju, biznes dyskuje też nowe możliwości i potencjalnych partnerów. Kofi Annan, będąc na stanowisku Sekretarza Generalnego ONZ pracował intensywnie nad poprawą relacji między ONZ i biznesem, w szczególności relacji z firmami ponadnarodowymi. Od tamtego czasu Agendy ONZ podpisały setki różnorodnych umów z sektorem prywatnym włączając firmy w projekty i inicjatywy rozwojowe, w sposób jednak mało uporządkowany i ukierunkowany. Z tego też powodu Kofi Annan zaproponował na Światowym Forum Gospodarczym w Davos w Szwajcarii w styczniu 1999 r. „Globalny Pakt” (Global Compact) wspólnych wartości i celów, który nada globalnemu rynkowi ludzką twarz”. W swoim przemówieniu prezentującym inicjatywę Sekretarz Generalny zwraca uwagę, iż krajowe gospodarki są utrzymywane razem właśnie przez wspólnotę wartości, że w okresach gwałtownych przemian, niepewności i zagrożenia ludzie muszą mieć poczucie, że przynajmniej standardy minimum zostaną utrzymane. Nie było takiego przekonania w odniesieniu do globalnych rynków i wyzwań, dopóki więc takich standardów nie wprowadzi się w skali globalnej, gospodarka światowa będzie wrażliwa i krucha – nieodporna na wszystkie "izmy" świata po zimnej wojnie, czyli powracającego protekcyjizmu gospodarczego, populizmu, nacjonalizmu, szowinizmu etnicznego, fanatyzmu i terroryzmu.

Jest ogromna potrzeba i konieczność by sektor prywatny był obecny przy stołach negocjacyjnych, konferencjach rozwojowych i konsultacjach planów implementacyjnych – jako niezbędny partner w tworzeniu efektywnych strategii i narzędzi implementacyjnych jakichkolwiek długofalowych działań na rzecz rozwoju, ograniczania ubóstwa, ochrony środowiska, etc. Stąd też wynika potrzeba zapewnienia obecności przy dyskusji nad implementacją nowej Agendy Rozwojowej na poziomie ONZ i krajowym, jak i aktywnego zaangażowania przy realizacji planów.

169 celów szczegółowych brzmi jak poważne wyzwanie. Jak więc biznes może uczestniczyć w takiej Agendzie bez negatywnego wpływu na swoje wyniki finansowe? Jak Zarządy mogą ustalić zdrową relację między 15 letnim horyzontem realizacji SDG z kwartalnymi sprawozdaniami i wskaźnikami? Odpowiedzią nie może być działalność CSR w dzisiejszym rozumieniu lub prosta filantropia, ponieważ nie mają one wielkiego związku

z 'core business' firmy, a więc nawet w przybliżeniu nie wykorzystują pełnego potencjału jaki firma może mieć w obszarach dotyczących jej działalności. Taki potencjał dla realnego wpływu zostanie zmaksymalizowany jeśli firma określi wybrane cele jako strategiczne dla siebie, a nie jako 'przydatne'. Już podczas konsultacji z przedstawicielami biznesu podczas prac nad SDG - gdzie prawie 2000 korporacji przedstawiło swoje opinie i sugestie – przyznano, że jest to możliwe, poczynając od tego, iż nowe Cele mogą się poważnie przyczynić do pokonania obecnej bariery pomiędzy sektorami publicznymi i prywatnymi poprzez określenie wspólnego celu, języka i narzędzi. One z kolei mogą pozwolić na tworzenie przestrzeni do współdziałania niemożliwej do chwili obecnej – ze wszystkimi synergiami i wartością dodaną powstałą z bezpośrednich relacji.

Pytania jakie pojawiają się u przedstawicieli sektora prywatnego w momencie dyskusji na temat Celów ONZ, można by podzielić na: jak cele poznać i zrozumieć bez szumu informacyjnego i bariery w postaci języka nie dostosowanego do biznesowego? Jak określić priorytety dla własnej firmy w relacji do SDG? Jak dla ich realizacji wyznaczyć cele i wskaźniki wewnętrzne? Jak zintegrować działania związane z Celami ze strategią firmy i procesami decyzyjnymi wewnątrz firmy? Jak zorganizować raportowanie i komunikację wewnętrzną i zewnętrzną w relacji do nowych Celów?

Ze względu na skalę zadań, ale też niezwykłą ilość potencjalnych aktywności sektora prywatnego, UN Global Compact wraz z Global Reporting Initiative (GRI) oraz World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) jeszcze w 2013 roku rozpoczęli pracę nad narzędziem ułatwiającym biznesowi zapoznanie się z tworzonymi SDG oraz wskazującymi punkty wprost dotyczące strategicznych obszarów działalności firm i miejsc największego potencjalnego oddziaływania.

Rezultatem tej pracy jest SDG COMPASS – narzędzie które każda firma może użyć do zdobycia konkretnej wiedzy jaki ma związek z SDG, jakich Celów i wskaźników jej funkcjonowanie dotyczy, jakie przedsięwzięcia pomogą zrealizować konkretne cele oraz gdzie firmy mogą być liderami czy prekursorami w przypadku gdy zbyt mało jest realizowanych czy osiągniętych celów.

Zarządy firm skupione w gronie UNGC LEAD jak i partnerzy z organizacji biznesowych mają świadomość wpływu jaki mieć może włączenie realizacji Celów do długofalowych strategii firm, zarówno wewnątrz organizacji jak i wśród partnerów branżowych, klientów, inwestorów, regulatorów rynku. Byłby to podstawowy dowód na zmianę postrzegania działań firm z walczących o zysk w krótkim terminie bez większej wizji, do stabilnych i odpowiedzialnych partnerów budujących wartość firmy i znaczenie dla wszystkich interesariuszy.

Podstawowym działaniem jakie zawarte jest w SDG Compass jest wprowadzenie informacji z dotychczasowych analiz i raportów dot. działalności niefinansowej czy zrównoważonego rozwoju i przełożenie ich na strukturę i język nowych Celów SDG. W efekcie daje możliwość monitorowania i oceny postępów w realizacji wyznaczonych przez siebie celów wewnętrznych, zebrania i przekazywania informacji zrozumiałej i odpowiedniej dla wszystkich interesariuszy. W ten sposób także dostępne będą porównywalne informacje płynące od partnerów biznesowych czy konkurentów, pozwalając spozycjonować odpowiednio swoje plany i działania. Jednocześnie ani SDG Compass, ani same Cele, nie są narzucane firmom jako kolejne ramy raportowania i wskaźnikowania. Raczej mają być wspólną platformą do analizowania i komunikowania dotychczasowych – mniej uniwersalnych i elastycznych – narzędzi.

Co ważne, użycie SDG do wyznaczania, realizowania i monitorowania celów własnych firm pomoże znacznie w komunikowaniu z administracją publiczną i lokalną, tłumacząc lepiej zarówno działalność i zasięg wpływu przedsiębiorstwa, czy korzyści bezpośrednie i pośrednie ze wspólnej realizacji programów rozwojowych.

Jak powiedział Sekretarz Generalny, biznes musi postawić sobie nowe cele żeby wyjść z paradygmatu krótkoterminowego zysku, nadać globalnemu rynkowi ludzką twarz, ale i usunąć choć część ryzyk dla biznesu, które czyhają na przedsiębiorstwa nie mające wizji i planów by się przed nimi uchronić. Po raz pierwszy sektor prywatny może robić to w partnerstwie z ONZ i korzystając z nowych Celów Globalnych.

ARCHITEKCI, AMBASADOROWIE I LIDERZY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Przedsięwzięcie, którego kulminacją w tym roku jest uroczyste nagrodzenie architektów i liderów zmian Polski, zostało rozpoczęte podczas szczytu UNGC Leaders Summit 2015, towarzyszącemu obradom Zgromadzenia Ogólnego NZ na którym przyjęto historyczne porozumienie dotyczące realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju i Agendy 2030. Podjęto wtedy decyzję, by organizowana przez Global Compact w Polsce gala na cześć Światowego Dnia Organizacji Narodów Zjednoczonych, obchodzonego co roku przez wszystkie Agendy, Inicjatywy i Programy ONZ była jednocześnie uroczystym wyróżnieniem osób i działań w szczególny sposób wspierające starania na rzecz implementacji w Polsce Globalnych Celów Rozwoju. Wtedy też zaprezentowano po raz pierwszy na forum globalnym tzw. Local SDG Pioneers, których postaci mają być wskazanym przez wspólnotę międzynarodową przykładem działań na rzecz implementacji SDG w firmach, instytucjach, społecznościach.

Z tego też względu w 2016 roku, po raz pierwszy zostanie przyznana Nagroda Architektki Rozwoju. W ramach uroczystej Gali, Ambasadorzy Zrównoważonego Rozwoju Global Compact w Polsce wraz z Kapitułą

konkursową złożoną z członków Rady Programowej Global Compact, wręczą Nagrodę wybitnym działaczom, ludziom kultury, polityki i dyplomacji w szczególny sposób angażującym się w prace na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Kraju.

Przyznanie takich szczególnych wyróżnień poprzedzone były szeregiem działań prowadzonych przez cały 2016 rok. Wraz z przedstawicielami administracji centralnej, instytucji państwowych, ekspertami i autorami strategii firm rozpoczęliśmy debatę o sposobie realizacji w Polsce tej bardzo ambitnej agendy rozwojowej. Podjęliśmy w takim gronie decyzję o tworzeniu swego rodzaju mapy zrównoważonego rozwoju dla Polski dla 17 celów rozwojowych ONZ (SDG). Z zainteresowaniem śledzimy pracę rządu nad Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju zachęcając do możliwie szerokiego powiązania z Celami ONZ. Podobnie zachęcamy w całorocznej naszej pracy wszystkich Partnerów Global Compact by dokonywali przeglądu swoich strategii i planów długookresowych, oceniali swój wpływ na obszary związane z SDG, a następnie decydowali o świadomym zwiększeniu pozytywnego oddziaływania swoich organizacji.

SDG I MAPA ROZWOJU POLSKI 2015-2030

Podczas tej i kolejnych spotkań co roku, podejmujemy temat systemowych działań rządu zmierzających do implementacji SDG, nawiązując również do pomiaru skuteczności polityk rozwojowych poprzez wykorzystywaną także w Polsce metodologię Human Development Index. Głosy administracji, ekspertów i partnerów ujęte w sposób bardziej szczegółowy są przedstawione w publikacji którą mają Państwo przed sobą i rozwijane

w kolejnych edycjach i raportach szczegółowych tak jak to miało miejsce już w tym roku w postaci naszych prac w obszarach: Praw człowieka i etyki biznesu; Miast zrównoważonych i jakości powietrza; Przeciwdziałania Szarej Strefie i działań antykorupcyjnych; Żegludze śródlądowej i Inicjatywie Bałtyckiej; Wsparcia Innowacji i współpracy Biznes – Nauka.

NAGRODY „ARCHITEKCI ROZWOJU”

W wyniku spotkań Rady Programowej wyłonieni zostali w Liderzy wybranych obszarów i członkowie Kapituły Nagrody Architektki Rozwoju. Dzięki głosom Partnerów i przyjaciół Global Compact wyłonieni zostali nominowani do otrzymania nagrody. W drugiej części Gali Architektów Rozwoju nastąpi uroczyste wręczenie Nagród. Statuetki zostają przyznane w pięciu kategoriach: prawa człowieka i standardy pracy; ochrona środowiska; przeciwdziałanie korupcji; innowacje, kultura i sztuka.

WYBÓR WYBITNYCH POLAKÓW – ARCHITEKTÓW ROZWOJU

Do Konkursu mogli być zgłaszani przedstawiciele sektora trzeciego, nauki, kultury, sztuki, polityki, biznesu i dyplomacji, którzy w wybitny sposób przyczynili się lub przyczyniają się do Zrównoważonego Rozwoju Polski.

PIĘĆ KATEGORII NAGRÓD

Nominacje mogły być zgłaszane w pięciu Kategoriach: Ochrona Praw Człowieka, Ochrona Środowiska, Sport, Kultura, Promocja Polski w Świecie. Wyróżnione kategorie wiążą się jednocześnie z czterema podstawowymi obszarami działań UN Global Compact, które Sekretarz Generalny ONZ wyznaczył jako priorytetowe i najistotniejsze w kontekście współpracy z biznesem, administracją publiczną i światem, a także z Celami Zrównoważonego Rozwoju ONZ stanowiącymi nową globalną agendę rozwojową dla Świata do roku 2030.

KTO MÓGŁ NOMINOWAĆ

Nominacje do Konkursu mogły być zgłaszane przez a) przedstawicieli: firm, organizacji pozarządowych, administracji publicznej, uczelni, jednostek naukowych i badawczych; b)niezależnych ekspertów; c) każdą inną pełnoletnią osobę fizyczną zainteresowaną działaniami na rzecz zrównoważonego rozwoju.

AMBASADORZY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Global Compact w Polsce powołała pierwszych Ambasadorów Zrównoważonego Rozwoju. 17 wyznaczonych Celów ONZ określa priorytetowe wyzwania stojące przed międzynarodową społecznością w najbliższych latach, m. in. likwidację skrajnego ubóstwa, niwelowanie nierówności społecznych i ekonomicznych oraz ochronę naszej planety. Rolą Ambasadorów jest przekazywanie wiedzy na temat wyzwań stojących obecnie przed naszą planetą i naszym krajem oraz dawanie przykładów działań jakie każdy z nas może podjąć by zmieniać swoje otoczenie na lepsze. Zrównoważony i odpowiedzialny rozwój ma szanse mieć miejsce jeśli każdy z nas poczuje się współodpowiedzialny za przestrzeń w której dorasta, żyje i pracuje. Cele Zrównoważonego Rozwoju to dobry filar do rozważań na temat tego gdzie i w jakiej przestrzeni chcielibyśmy żyć i funkcjonować za 15 lat. Jeśli moja osoba może wesprzeć mądre i refleksyjne działania, to z dumą obejmę funkcję Ambasadora Zrównoważonego Rozwoju.

Statuetka
„Architekci Rozwoju 2016”

PROGRAMU MECENATU ARTYSTYCZNEGO
„ARTYSTYCZNA PODRÓŻ HESTII”,
REALIZOWANEGO PRZEZ FIRMĘ ERGO HESTIA
KONSEKWENTNIE OD ROKU 2002, W TYM
ROKU OBCHODZI SWOJE 15-LECIE.
SYNONIMEM JUBILEUSZU I WIELOLETNIEJ
HISTORII KONKURSU, STAŁO SIĘ LUSTRZANE
A, KTÓRE ODBIJA RZECZYWISTOŚĆ I JEST
DLA NAS SYMBOLICZNYM POCZĄTKIEM
PODRÓŻ W ŚWIAT SZTUKI.

Laureaci konkursu Artystyczna Podróż Hestii wysyłani są w podróż do jednych z ważniejszych ośrodków sztuki nowoczesnej na świecie - Nowego Jorku i Walencji, gdzie spędzają czas na pracy twórczej, spotkaniach z artystami oraz poznawaniu zbiorów licznych galerii i muzeów. W „podróży” są także ich prace, które na co dzień dostępne są w oryginale dla pracowników ERGO Hestii w siedzibie firmy w Sopocie. Kolekcja to zbiór niejednorodny, wciąż rozwijający się i będący w nieustannym procesie tworzenia, ale interesujący, gdyż charakteryzuje się różnorodnością języka wypowiedzi, mediów czy podjętych przez artystów tematów.

Wszystkie obecne wydarzenia związane z konkursem koordynuje Fundacja Artystyczna Podróż Hestii, utworzona w roku 2014. Fundacja wspiera także rozwój finalistów i laureatów konkursu APH poprzez prezentowanie ich twórczości szerokiej publiczności w największych ośrodkach kultury w Polsce oraz poprzez działania sprzyjające nabywaniu prac finalistów do prywatnych kolekcji. Skupiając się na indywidualnym punkcie widzenia każdego odbiorcy, staramy się przybliżyć sztukę coraz szerszym kręgom, pokazując wielowymiarowy sposób wypowiedzi artystów z najważniejszych akademii artystycznych w Polsce.

Chodzi bowiem już nie tylko o wyłanianie i nagradzanie obiecujących młodych talentów. Nie wystarczy też prezentowanie ich prac na zbiorowych i indywidualnych wystawach.

To dużo, ale chcemy iść jeszcze dalej. W edukacji o sztuce i poprzez sztukę stawiamy na permanentny dialog, bo właśnie wtedy obie strony uczą się najlepiej. Eksperymentalne łączenie ze sobą pozornie odległych światów, za jakie ciągle jeszcze w powszechnym odczuciu uważa się biznes i sztukę, dla nas pozostaje wyzwaniem i nieustającą przygodą.

Program „Artystyczna Podróż Hestii”, to nie tylko promocja kultury i sztuki, ale także konsekwentnie realizowana wizja mecenas, który stawia pytanie o to, jak poszerzyć potencjał biznesu o tworzenie wspólnych wartości i odpowiadanie na społeczne potrzeby. Na warsztaty integracyjne i wykłady wokół sztuki organizowane przez APH od 15 lat biorą udział wszystkie generacje. Zależy nam na tym, aby być bliżej, pomagać odkrywać siebie w procesie kreatywnym, a także poznawać potrzeby innych i odpowiadać na nie. Oglądana z bliska sztuka otwiera ludzi, umożliwia nową przestrzeń integracji i pcha do nowych poszukiwań.

Wybrana przez nas rzeźbiarka Natalia Jamróz, finalistka 15. jubileuszowej edycji konkursu Artystyczna Podróż Hestii, została zaproszona do zaprojektowania statuetki dla Architektów Rozwoju, nagrody dla liderów dobrych zmian, przyznawanej w tym roku po raz pierwszy przez Global Compact. Natalia Jamróz, która wywodzi się z krakowskiej Akademii Sztuki Pięknych im. Jana Matejki, posiada znaczące wyróżnienia na polu sztuki: jest stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, otrzymała Nagrodę Honorową w ogólnopolskim konkursie rzeźbiarskim Homo Modernus oraz Nagrodę Główną podczas XV International Iron Casting Workshop. Artystka w swoim projekcie statuetki starała się przekazać idee jakie przyświecają temu wyróżnieniu. Użyte przez

nią materiały – miedź i kryształ, zamknięte w formę idealną czyli koło, mają symboliczne znaczenie. Miedź jest metalem, który w tym przypadku ma przewodzić dalej, dobre wzorce zrównoważonego rozwoju. Kolejne warstwy materiału narastają, niczym słoje w pniu drzewa, będąc świadectwem trwania w czasie. Bowiem Nagroda Architekci Rozwoju wręczana jest za konsekwencję i działania długofalowe, za postawę, która jest niezłomna w swym wyrazie. Mówi się „czysty jak kryształ” i właśnie tę cechę wspólną posiadają laureaci tego wyróżnienia. Transparentność ich działań jest cnotą, którą należy nagradzać i propagować, aby stała się inspiracją angażującą coraz to nowe kręgi.

MAPA WYDARZEŃ GLOBAL COMPACT POLAND: PAŹDZIERNIK 2015 - PAŹDZIERNIK 2016.

26 PAŹDZIERNIKA 2015

19. MIĘDZYNARODOWY KONGRES OCHRONY ŚRODOWISKA ENVICON W POZNANIU

DEBATA „EUROPEJSKIE KORYTARZE TRANSPORTOWE
W KONTEKŚCIE WYZWAŃ ŚRODOWISKOWYCH”

W TRAKCIE DEBATY ZOSTAŁY RÓWNIEŻ
ZAPREZENTOWANE RAPORTY „BAŁTYK
DLA WSZYSTKICH” I „ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA
– WISŁA” WYDANE PRZEZ GLOBAL COMPACT W
POLSCE.

Dyskusję poprowadził dr Jerzy Kwieciński, członek Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej, który podkreślił znaczenie korytarza północ – południe dla Polski i Europy oraz transportu wodnego, na brak wykorzystania potencjału hydroenergetycznego polskich rzek.

Wojciech Królikowski, Prezes Zarządu Technical Ship Management sp. z o.o. (w Grupie Kapitałowej LOTOS). Zwrócił uwagę na transport drogą morską, stanowiący główną drogę eksportowanych produktów naftowych oraz istotną część dostaw surowców i komponentów do produkcji, operacje ship to ship. Współpraca ze świadomymi partnerami jest konieczna celem budowy połączeń morskich i żeglugi śródlądowej.

Pan Mariusz Gajda, b. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, który zaakcentował podejście holistyczne, łączące aspekty związane z żeglugą, energetyką, rolnictwem z zachowaniem praw jakie rządzą przyrodą. Równolegle do kaskadyzacji zaproponował rozwiązanie związane z ekologiczną stabilizacją rzeki.

Prof. dr hab. Zygmunt Babiński, Katedra Rewitalizacji Dróg Wodnych Uniwersytetu w Bydgoszczy. Podkreślił, że od 46 lat eksperci walczą żeby uzeglownić Wisłę i kompleksowo zagospodarowanie wód. Jednocześnie dostrzegł, iż w Polsce zbyt dużą wagę przywiązuje się do ochrony środowiska. Wskutek braku działań związanych ze śródlądowymi drogami wodnymi za kilka lat zginie przyroda, a już mamy do czynienia z suszą i dewastacją koryta Wisły. Co więcej będzie wzrastał deficyt wód oraz ryzyko powodzi. Apelowal o wspólne działania, aby powstrzymać dewastację środowiska przez brak działania.

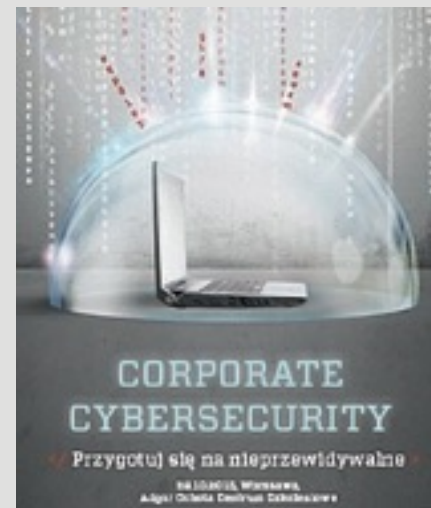
Pan Tomasz Emiljan, Dyrektor Departamentu Infrastruktury NIK wskazał, że w przypadku infrastruktury portów i ich otoczenia, sieć ta nie tworzy jednolitego systemu komunikacyjnego, lecz zbiór odrębnych, różnych jakościowo szlaków – ze zbyt małej głębokości torami wodnymi oraz niewłaściwe parametry obiektów mostowych, awarie jazów i śluz oraz długie przerwy nawigacyjne.

28 PAŹDZIERNIKA 2015

KONFERENCJA CORPORATE SECURITY

„PRZYGOTUJ SIĘ NA NIEPRZEWIDYWALNE”

KONFERENCJĘ OTWORZYŁ DYREKTOR GENERALNY GLOBAL COMPACT W POLSCE – KAMIL WYSZKOWSKI, KTÓRY NASTĘPNIE PROWADZIŁ PANEL „IDENTYFIKACJA CYBERZAGROŻENIA PRZEZ INSTYTUCJE PONADNARODOWE – PRZENIKANIE GRANIC PAŃSTW”.

Podczas panelu głos zabrali: Zbigniew Falek – ekspert ds. cyberbezpieczeństwa w Instytucie Kościuszki; Janusz Urbanowicz – CERT Polska/NASK; Maciej Pyznar – szef Wydziału Ochrony Infrastruktury Krytycznej w Rządowym Centrum Bezpieczeństwa; Robert Kośla – Regionalny Dyrektor ds. cyberbezpieczeństwa w Microsoft Polska; Przemysław Kurczewski – Prezes Zarządu EmiTel, członek Rady Programowej Global Compact w Polsce; Maciej Byczkowski – Prezes Stowarzyszenia Administratorów Bezpieczeństwa Informacji.

Paneliści rozmawiali m.in. o doktrynie cyberbezpieczeństwa RP, a także na tematy dotyczące zarządzania cyberryzykiem w przemyśle i infrastrukturze krytycznej, o polityce wspierającej świadomość zagrożeń

w przemyśle i biznesie po za infrastrukturą krytyczną oraz o przestrzeni dla własnej, polskiej polityki dotyczącej standardów współpracy teleinformatycznej, gromadzenia i przechowywania informacji, projektowania i tworzenia infrastruktury.

Podczas wydarzenia eksperci podzielili się wiedzą i doświadczeniami, odpowiedzieli na pytania uczestników oraz pomogli wskazać, które ze stosowanych narzędzi zabezpieczających wymagają wzmocnienia, a których całkowicie brakuje.

29-31 PAŹDZIERNIKA 2015

SCIENCE POLISH PERSPECTIVES W CAMBRIDGE

PRAWIE 200 MŁODYCH NAUKOWCÓW Z CAŁEJ EUROPY ZJECHAŁO SIĘ DO UNIWERSYTECKIEGO MIASTECZKA CAMBRIDGE ŻEBY ZAPREZENTOWAĆ MIĘDZY SOBĄ WYNIKI SWOICH BADAŃ NAUKOWYCH.

Konferencja SPP w której Global Compact Poland wziął udział jako mecenas, jest unikalną platformą, pozwalającą na poznanie ogromnego potencjału naukowców polskiego pochodzenia, a także na zaangażowanie się branży biznesowej w świat nauki. „W Polsce lubi się nas przedstawiać jako naukowych emigrantów. Jednak my chcemy pokazać, że tutaj znajduje się ogromny ogromny naukowy i intelektualny

potencjał, który można wykorzystać. Trzeba tylko wiedzieć jak, i temu właśnie służy SPP”

Podczas konferencji została nawiązana współpraca z młodymi naukowcami, która w najbliższym czasie będzie rozwijana w ramach programu „Innowacje – Biznes i Nauka 2015 – 2020”.

16 LISTOPADA 2015

SPOTKANIE KONSULTACYJNE „JAK ZWIĘKSZYĆ EFEKTYWNOŚĆ ZWALCZANIA LUKI W PODATKU VAT?”

DEBATA GLOBAL COMPACT W POLSCE

ORAZ BUSINESS CENTRE CLUB

W RAMACH PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIE SZAREJ STREFIE

W UBIĘGŁYM ROKU LUKA W PODATKU VAT SIĘGNĘŁA 50 MLD ZŁ. W 2014 R. RELACJA DOCHODÓW PODATKOWYCH DO PKB BYŁA NIŻSZA NIŻ W LATACH 2005-12 I DRUGI ROK Z RZĘDU KSZTAŁTOWAŁA SIĘ PONIŻEJ 15 PROC. – ZAUWAŻYŁ PREZES NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI KRZYSZTOF KWIATKOWSKI.

Nadmiar przepisów regulujących prawo podatkowe obciąża zarówno administrację skarbową, jak i podatników. Niska sprawność służb skarbowych i znikoma współpraca tych służb na poziomie międzynarodowym – to m. in. problemy, wymienione pod czas spotkania i wpływające, zdaniem prelegentów, na skuteczność poboru podatku VAT. Polska administracja podatkowa jest niewydajna, a jej struktura sprzyja rozmywaniu odpowiedzialności. Jak zaznaczyła Irena Ożóg, była wiceminister

finansów, w walce z wyłudzeniami VAT efektywność służb podatkowych nie przekracza 5%.

Usprawnienia systemu ściągania podatku VAT powinny mieć charakter systemowy, ale trzeba również pamiętać, iż mają one być dostosowane do specyfiki poszczególnych branż.

27 LISTOPADA 2015

INAUGURACJA RAPORTU „BEZPIECZNY TRANSPORT”

PODCZAS GALI PARTNERSTWA
DLA BEZPIECZEŃSTWA DROGOWEGO.

PODCZAS GALI SŁOWO WSTĘPNE WYGŁOSILI AUTORZY ARTYKUŁÓW M.IN., MICHAEL CHIPPENDALE, GLOBAL ROAD SAFETY PARTNERSHIP, PAWEŁ STELMASZCZYK, KOMISJA EUROPEJSKA PREZES NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI, KRZYSZTOF KWIATKOWSKI.

5 GRUDNIA 2015

SZCZYT KLIMATYCZNY

W PARYŻU

ODPOWIEDZIALNY BIZNES PODEJMUJE DZIAŁANIA – „ACTION DAY” NA KONFERENCJI COP21 I PO RAZ PIERWSZY W HISTORII KONFERENCJI COP, ŚWIAT BIZNESU DOSTAŁ OFICJALNĄ ROLĘ W PROGRAMIE DZIAŁANIA LIMA-PARYŻ LIMA-PARIS ACTION AGENDA (LPAA).

Doprowadzając do konferencji COP21, podpisały ponad 2000 zobowiązań poprzez portal LPAA NAZCA (LPAA NAZCA portal). Wliczając w to ponad 30 inicjatyw współpracy – od wyznaczania celów dla nauki poprzez ustalanie cen węgla – oraz wymierne i określone w czasie zobowiązania indywidualne.

Wszystkie firmy są zaproszone do włączenia się i zobowiązania do śmiałych działań na rzecz klimatu. Odwiedź ONZetowski koncentrator działań UN-Business Action Hub i zobacz jak twoja firma może podjąć zobowiązanie lub znaleźć partnerów do działania.

7-8 GRUDNIA 2015

CARING 4 CLIMATE BUSINESS FORUM

W PARYŻU

W ramach szczytu klimatycznego COP21 w Paryżu, w dniach 7-8 grudnia odbyła się konferencja organizowana przez United Nations Global Compact „Caring for Climate Business Forum”. W ciągu zaledwie kilku dni, na konferencji COP21 podczas spotkania na wysokim szczeblu Forum Biznesu „W Trosce o Klimat” („Caring for Climate Business Forum”) zaprezentowane zostały wszystkie zobowiązania podjęte przez świat biznesu Inicjatywa „W Trosce o Klimat” („Caring for Climate initiative”) jest oficjalnym Forum Programu Agendy Lima Paryż (LPAA) zorganizowanym

/na konferencji COP21 przez UN Global Compact. Zostało otwarte przez sekretarza generalnego ONZ Ban Ki-moon ze specjalnym przesłaniem od Amerykańskiego Sekretarza Stanu Johna Kerryego.

10 GRUDNIA 2015

BIZNES I PRAWA CZŁOWIEKA W BIURZE RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

KONFERENCJA STANOWIŁA KULMINACJĘ TEGO-ROCZNYCH DZIAŁAŃ KOALICJI RZECZNIKÓW ETYKI, ABY WSPÓLNIE WYPRACOWAĆ JEDNOLITE STANDARDY ETYCZNE DLA PRZEDSIĘBIORSTW ORAZ INSTYTUCJI, W OPARCIU O DRUGI FILAR WYTICZNYCH ONZ DS. BIZNESU I PRAW CZŁOWIEKA. PODCZAS WYDARZENIA ZOSTAŁ RÓWNIEŻ ZAINAUGUROWANY RAPORT „BIZNES I PRAWA CZŁOWIEKA. KOALICJA RZECZNIKÓW ETYKI – NAM ZALEŻY”.

Rzecznik Praw Obywatelskich, Adam Bodnar podkreślił wagę relacji między praktykami biznesowymi, a ochroną praw człowieka. RPO czuwa nad przestrzeganiem prawa i etyki w miejscu pracy, ze szczególnym naciskiem na poszanowanie godności ludzkiej i zasady społecznie odpowiedzialnego biznesu. „Chcę nie tylko mówić o tym, że prawa człowieka są ważne, ale także o tym jak przyjęcie wytycznych może zmienić rzeczywistość.” – Adam Bodnar, Rzecznik Praw Obywatelskich

Drugą część konferencji rozpoczął panel dyskusyjny. Moderatorem rozmowy był Pan Jacek Wojciechowicz, ekspert Global Compact w Polsce oraz Rzecznik Etyki Grupy PKP.

Prezes Katarzyna Zawodna trafnie zauważyła, że biznes w perspektywie długofalowej musi mieć silne fundamenty. Dla firmy Skanska nie istnieje pojęcie kosztów etyki – jest to inwestycja w długofalowy rozwój biznesu opartym na wiedzy i potencjale ludzkim.

Etyka jest jednym z najważniejszych aspektów w prowadzeniu przedsiębiorstwa. Samo stwierdzenie, że jest się firmą etyczną nie wystarczy – mówił Ronald Binkofski, Dyrektor Generalny Microsoft Polska. O wiele trudniejszym aspektem jest dopilnowanie, żeby firma naprawdę była etyczna. Największym kosztem jaki trzeba ponieść jest wprowadzenie

odpowiednich mechanizmów, które zagwarantują, że prawdopodobieństwo wystąpienia jakichkolwiek prób zachowań nieetycznych było najmniejsze.

Jak cennie zauważył Ambasador Królestwa Danii, Pan Steen Hommel bycie etyczną firmą nie stoi w opozycji do czerpania zysków i pomnażania kapitału. Aby stać się bardziej innowacyjną i wydajną firma powinna uświadomić sobie, jak ważna jest odpowiedzialność przed konsumentem, na każdym etapie łańcucha dostaw. Firmom potrzeba jasnych, prostych i przejrzystych reguł, aby wiedziały, w którą stronę mają podążać. Stanie się firmą etyczną to długofalowy proces, dlatego ważnym jest, aby wyznaczyć sobie jasne cele i dążyć do ich realizacji.

Zadaniem przedsiębiorcy jest budowanie wartości firmy w czasie, stwarzanie nowych miejsc pracy, przyciąganie talentów. Aby firma przynosiła zysk, potrzebne jest zaangażowanie wszystkich pracowników, to zaś wymaga zaufania, które można zbudować jedynie na poczuciu szacunku oraz godności. Bez tych elementów nie jest możliwy rozwój firmy, stwierdził Janusz Górski, Prezes DB Schenker. Aby stworzyć spójny i efektywny zespół, prezes powinien stać się liderem, tzn. stać się częścią grupy i wspólnie z nią zauważać problemy, wyzwania oraz wypracowywać rozwiązania.

10 GRUDNIA 2015

SPOTKANIE RADY PROGRAMOWEJ GLOBAL COMPACT W POLSCE

CZŁONKOWIE RADY PROGRAMOWEJ DYSKUTOWALI NA TEMAT ETYCZNEGO BIZNESU ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH W POLSKICH INSTYTUCJACH I PRZEDSIĘBIORSTWACH.

W spotkaniu wzięli udział wysokiej rangi eksperci, prezesi oraz dyrektorzy firm i organizacji, a także przedstawiciele administracji rządowej: prof. dr Franciszek Kubiczek, dziekan Wydziału Ekonomicznego Alma-mater Szkoła Wyższa, Anna Potocka- Domin, Wiceprezes Business Centre Club, Katarzyna Rudnicka, Prezes Vivenge, Katarzyna Zawodna, Prezes Skanska Property, Henryk Orfinger, Prezes Zarządu Dr Irena Eris, Janusz Reiter, polski dyplomata, prof. dr hab. Andrzej Koźmiński, Prezydent Akademii L. Koźmińskiego, Przemysław Kurczewski, Prezes EmiTel, prof. nadzw. SGH dr hab. Halina Brdulak, wykładowca akademicki w Szkole Głównej Handlowej, Grzegorz Gruca z Polskiej Akcji Humanitarnej, Janusz Górski, Prezes DB Schenker Logistics, Dominika Kulczyk,

Prezes Zarządu Kulczyk Foundation, Michał Drozdek, Główny Specjalista w Departamencie Metodyki Kontroli i Rozwoju Zawodowego Najwyższej Izby Kontroli, prof. dr hab. Tomasz Panek, Wicedyrektor Instytutu Statystyki i Demografii w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, Andreas Gietl, Prezes Zarządu BASF Polska, Zbigniew Gajewskiz Konfederacji Lewiatan, Simon Smith, szef rynku w Polsce i w Krajach Bałtyckich w Nestle Polska, oraz dr Zbigniew Pokojski z Grupy Azoty Puławy.

Dyrektor Kamil Wyszowski podsumował spotkanie przedstawiając obecnym plany na rok 2016.

18-20 GRUDNIA 2015

FORUM PRZEMYSŁOWE W KARPACZU

STANOWISKO GLOBAL COMPACT W POLSCE ZOSTAŁO WYRAŻONE W OPARCIU O CELE PROGRAMÓW „ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA” ORAZ „BAŁTYK”, KTÓRYCH CZĘŚĆ ME-RYTORYCZNĄ STANOWIĄ RAPORTY EKSPERCKIE „ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA – WISŁA” ORAZ „BAŁTYK DLA WSZYSTKICH”.

Panel „Geopolityczne i społeczno-gospodarcze problemy tworzenia międzynarodowych korytarzy transportowych” był doskonałą okazją do debaty na temat wyzwań globalnych związanym z rozwojem korytarzy transportowych i infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem Europy oraz Azji. W rozmowie został poruszony temat m. in. koncepcji rozwoju korytarzy transportowych łączących Bałtyk z Adriatykiem i Morzem Czarnym oraz Morzem Północnym w kontekście Transeuropejskiej Sieci Transportową (TEN-T).

W ramach panelu „Regulacje energetyczne a rozwój technologiczny. Jakie relacje?” zastanawiano się nad przyszłością polskiej polityki energetycznej w kontekście zawartego 12 grudnia 2015 r. porozumienia klimatycznego w Paryżu w ramach COP21 oraz stanowiska Global Compact w Polsce na temat inwestycji rozwojowych w sektorze energetycznym, które powinny być pilnie dokonane w Polsce, tak aby energetyka była bardziej konkurencyjna i innowacyjna.

20 STYCZNIA 2016

GOSPODARCZE OTWARCIE ROKU

W KRAJOWEJ IZBIE GOSPODARCZEJ

Konferencję rozpoczęto od wystąpienia Radosława Domagalskiego-Labędzkiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju nt. ogólnej kondycji polskiej gospodarki w 2015 r. Następnie głos zabrał Marek Belka, Prezes Narodowego Banku Polskiego omawiając wyzwania dla polskiej polityki pieniężnej w 2016 roku. W uroczystym otwarciu brał udział Kamil Wyszowski, Dyrektor Generalny Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce, który wystąpił z prezentacją pt. Biznes a cele zrównoważonego rozwoju. Dyrektor Kamil Wyszowski podkreślił, iż jednym z ważniejszych pytań, przed którym stoi dziś Polska jest pytanie o możliwość wpisania się naszego kraju w trendy

ogólnoświatowe wyznaczane przez Cele Zrównoważonego Rozwoju. Doskonałą okazją do spojrzenia na sytuację gospodarczą w Polsce także z globalnej perspektywy była prezentacja najnowszego raportu Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO) pt. The Role of Technology and Innovation in Inclusive and Sustainable Industrial Development, którego wnioski po raz pierwszy zostały publiczne ogłoszone. Premiera raportu posłużyła także jako punkt wyjścia do dyskusji, czy i w jaki sposób rozwijać potencjał przemysłowy Polski oraz realizować postulat reindustrializacji Europy, uwzględniając jednocześnie wymogi zrównoważonego rozwoju.

22 STYCZNIA 2016

SPOTKANIE Z KOMISARZEM KARMENU VELLA,

W PRZEDSTAWICIELSTWIE
KOMISJI EUROPEJSKIEJ W POLSCE

Jednym z dwóch głównych tematów spotkania była jakości powietrza w Polsce i Europie. Do zaangażowania się w wielostronny dialog zostali zaproszeni przedstawiciele Rządu RP oraz organizacji pozarządowych, w tym także Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce.

Komisarz ds. środowiska, gospodarki morskiej i rybołówstwa w Unii Europejskiej przedstawił najnowsze statystyki oraz stanowisko Komisji Europejskiej a rząd oraz zgromadzeni eksperci i przedstawiciele organizacji pozarządowych zaznaczyli główne problemy w zakresie jakości powietrza w Polsce oraz kluczowe kierunki działań, które należy podjąć dla poprawy sytuacji.

9 LUTY 2016

ROZWÓJ POLSKICH ŚRÓD- LĄDOWYCH DRÓG WODNYCH

W MINISTERSTWIE GOSPODARKI MORSKIEJ
I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ

„Ratyfikacja przez Polskę Europejskiego Porozumienia w sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Międzynarodowym Znaczeniu pozwoli na lepsze wykorzystanie geopolitycznego położenia Polski”

Kamil Wyszowski, na zaproszenie Ministerstwa Gospodarki Morskiej i

Żeglugi Śródlądowej, przedstawił zgromadzonym ekspertom, przedstawicielom sektora prywatnego, oraz innym przedstawicielom administracji publicznej jak przebiega proces przystąpienia kraju do Porozumienia AGN, które jest jednym z kamieni milowych na drodze Polski do udrożnienia polskich dróg śródlądowych.

22 MARCA 2016

KONKURS „HOW DO WE SEE THE BALTIC SEA”

GDAŃSK ZAPRASZA MŁODZIEŻ Z KRAJÓW
NADBAŁTYCKICH DO STWORZENIA WSPÓL-
NEGO OBRAZU REGIONU. KONKURS REALIZO-
WANY JEST W RAMACH PREZYDENCJI POLSKI
W RADZIE PAŃSTW MORZA BAŁTYCKIEGO.

Celem organizatorów jest podkreślenie roli młodzieży w procesie realizacji długoterminowych strategii rozwoju regionów. Region Morza Bałtyckiego ma piękne tradycje żeglugi i bogatą kulturę, która powinna być przekazywana kolejnym pokoleniom – mówi Prezydent Miasta Gdańska, Paweł Adamowicz. Liczymy, że nadesłane prace okażą się cennym materiałem, który pokaże potencjał współpracy i zrównoważonego rozwoju regionu.

Laureaci wypłyną w wakacyjny rejs na pokładzie jachtu True Delphia, pod opieką Kapitana Andrzeja Kopytko. Dzięki temu doświadczeniu zyskają wspólną perspektywę i lepiej zrozumieją podobieństwa i różnice, które budują kulturę regionu Morza Bałtyckiego.

Doroczny konkurs realizowany jest w ramach Programu Edukacji Morskiej

w Gdańsku od sześciu lat i przez ten czas rozwinął się od lokalnej inicjatywy do międzynarodowego projektu, któremu patronują najważniejsze europejskie instytucje. Ubiegłoroczna edycja obejmowała polskie szkoły ponadgimnazjalne i została wpisana w kalendarz polskich obchodów 70-lecia ONZ. W tym roku po raz pierwszy konkurs wykracza zasięgiem poza granice Polski i jest jednym z działań realizowanych w ramach programu prezydencji naszego kraju w Radzie Państw Morza Bałtyckiego.

Ponadto konkurs został objęty patronatem honorowym Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Global Compact w Polsce, Konkurs realizowany jest dzięki zaangażowaniu sponsorów Programu Edukacji Morskiej w Gdańsku – Ferrero Polska, w ramach programu Kinder+Sport oraz Grupie LOTOS.

11 LUTEGO 2016

„SZARA STREFA JAKO HAMULEC ROZWOJOWY POLSKI”

W MINISTERSTWIE ROZWOJU

Spotkanie konsultacyjne Global Compact Poland w Ministerstwie Rozwoju „Szara Strefa jako Hamulec Rozwojowy Polski. Jest wstępem do cyklu spotkań poświęconych szarej strefie. Podczas konferencji wystąpili m.in. Mariusz Haładyj, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rozwoju, Wiesław Jasiński, Podsekretarz Stanu, Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, Generalny Inspektor Informacji Finansowej, Ministerstwo Finansów,

Krzysztof Kwiatkowski, Prezes, Najwyższa Izba Kontroli, Marek Rozkrut, Partner, Główny Ekonomista EY, Zespół Analiz Ekonomicznych, EY Polska, Wojciech Szpil, Prezes Zarządu, Totalizator Sportowy Sp. z o.o, Leszek Wiecech, Prezes-Dyrektor Generalny, Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego, Leszek Wiwala, Prezes, Związek Pracodawców Polski Przemysł Spirytusowy.

16 LUTEGO 2016

KONSULTACJE PROGRAMÓW GLOBAL COMPACT W UNECE

W GENEWIE

Reprezentacja Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce, na zaproszenie Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, bierze udział w 48 sesji Grupy Roboczej do spraw standaryzacji technicznych wymagań oraz bezpieczeństwa żegluga śródlądowej (SC.3/WP/3), która odbywa się w Pałacu Narodów w Genewie.

W ramach punktu agendy dotyczącego Porozumienia AGN zaprezentowane zostały zgromadzonym delegatom informacje na temat stanu śródlądowych dróg wodnych w Polsce oraz działania podejmowane przez Global Compact w Polsce w ramach Programu Żegluga Śródlądowa

oraz Bałtyk, w tym anglojęzyczne podsumowania raportów „Żegluga Śródlądowa-Wisła” oraz „Bałtyk dla Wszystkich”. Wśród zgromadzonych delegatów znajdują się przedstawiciele Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Komisji Europejskiej, a także reprezentanci rządów krajów europejskich.

18 LUTEGO 2016

„BEZPIECZNY TRANSPORT W POLSCE”

W NAJWYŻSZEJ IZBIE KONTROLI

KONFERENCJA PT. W RAMACH PROGRAMU
GLOBAL COMPACT W POLSCE WSPÓŁORGANI-
ZOWANA Z NAJWYŻSZĄ IZBĄ KONTROLI ORAZ
BANKIEM ŚWIATOWYM.

Konferencję rozpoczęło wystąpienie Sekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa Ministra Kazimierza Smolińskiego. Minister podkreślił istotę wspierania rozwoju transportu w sposób zrównoważony, zwłaszcza poprzez zwiększanie udziału transportu kolejowego i rzeczno- w transporcie towarów przez Polskę.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli Krzysztof Kwiatkowski zaprezentował wyniki ostatniej kontroli, w ramach której NIK ocenił sposoby groma- dzenia i wykorzystywania danych dotyczących bezpieczeństwa ruchdro- gowego. Prezes wspomniał o problemach z opieszałością przy tworzeniu spójnego i kompleksowego systemu umożliwiającego wykorzystywanie

danych dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego dla jego poprawy, o niezadowalających danych w systemach CEPiK (Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców) i SEWiK (System Ewidencji Wypadków i Kolizji) oraz o brakach w danych dotyczących świadczeń medycznych udzielonych w związku z wypadkami drogowym.

Szefowa Biura Banku Światowego dla Polski, Europy i Azji Centralnej Marina Wes przypomniała o trwającej ONZ-owskiej Dekadzie Działań na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2011-2020. Zaprezentował- szy niepokojące statystyki globalne co do liczby ofiar wypadków drogo- wych (ok. 1,3 milionów ofiar śmiertelnych rocznie), wskazała na potrzebę wielostronnej współpracy, skutecznej koordynacji oraz stabilnego finan- sowania działań w zakresie BRD.

Głos zabrali m.in. Komendanta Głównego Policji Inspektor Jan Lach, starszy specjalista Banku Światowego ds. transportu i infrastruktury w Polsce Radosław Czapski, sekretarz Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Konrad Romik. W ich wystąpieniach dominował wą- tek wprowadzenia odpowiednio finansowanej, obsadzonej i umocowanej instytucji wiodącej, która miałaby wziąć odpowiedzialność za stan BRD w Polsce, a także zagadnienie monitoringu i ewaluacji działań już prowa- dzonych na rzecz BRD.

2 MARCA 2016

„PRZECIWDZIAŁANIE SZAREJ STREFIE – METODOLOGIA BADAŃ

W BUSINESS CENTRE CLUB

Spotkanie konsultacyjne dotyczyło metodologii oszacowywania wiel- kości szarej strefy oraz możliwości ograniczania szarej strefy w każdej z poszczególnych branż. Czym się różni pasywna i aktywna szara strefa, czy wyłudzenie VAT wchodzi do definicji szarej strefy, jak wysokie są sza- cunki szarej strefy w Polsce, czyje wyliczenia szarej strefy w Polsce są naj-

bliżej stanu rzeczywistego. Podczas spotkania konsultacyjnego przedys- kutowano m.in. następujące kwestie: czym różni się szara strefa pasywna i od aktywnej, czy wyłudzenie VAT wchodzi do definicji szarej strefy, jak wysokie są szacunki szarej strefy w Polsce, czyje wyliczenia szarej strefy w Polsce są najbliższe stanu rzeczywistego.

STYCZEŃ – MARZEC 2016

SPOTKANIA ROBOCZE KOALICJI RZECZNIKÓW ETYKI

Spotkania Robocze Koalicji Rzeczników Etyki, realizowane w ramach Programu Biznes i Prawa Człowieka - Implementacja Wytycznych ONZ ds. Biznesu i Praw Człowieka podsumowują dotychczasowe prace Koali- cji Rzeczników Etyki oraz ustalają cele i działania w roku 2016.

Koalicja powołała w ramach Komitetu Sterującego – Zespół Wypracowu- jący Standard Zarządzania Programem Etycznym. Członkowie zespołu przedstawili wstępne plany dotyczące prac nad standardem. Gospodarzy- mi kolejnych spotkań były Bank BGŻ BNP Paribas, Grupa PKP, Narodo- wy Bank Polski.

9 MARCA 2016

TRANSPORT WEEK

W GDAŃSKU

PODPISANIE AGN JEST JAK PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ, TO WYMÓG CYWILIZACYJNY MÓWIŁ RYSZARD TOCZEK Z WYDZIAŁU WSPÓŁPRACY I ANALIZ SAMORZĄ- DOWYCH URZĘDU MIASTA GDYNIA PODCZAS DEBATY EUROPEJSKIE KORYTARZE TRAN- SPORTOWE SZANSĄ NA ROZWÓJ POLSKIEJ GOSPODARKI I WIĘKSZĄ INTEGRACJĘ Z RYNKAMI WSCHODNIEJ I ZACHODNIEJ EUROPY.

Debata poruszyła zagadnienia związane z rozwojem żegluga śródlą- dowej w Polsce, zarówno w zakresie polityki transportowej kraju, jak i międzynarodowym znaczeniu – kwestie przystąpienia Polski do Porozu- mienia AGN oraz możliwości włączenia dróg wodnych w Polsce do sieci bazowej TEN-T.

Wśród prelegentów zasiedli przedstawiciele administracji krajowej, Wice-

marszałek Województwa Pomorskiego oraz Prezes Stowarzyszenia Polskich Regionów Korytarza Transportowego Bałtyk Adriatyk – Ryszard Świński, Główny Specjalista w Departamencie Żegluga Śródlądowej Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żegluga Śródlądowej– Krzysztof Błaszczewicz oraz Ryszard Toczek z Wydziału Współpracy i Analiz Samorządowych Urzędu Miasta Gdynia. Na debacie nie zabrakło również znakomitych ekspertów. Byli z nami m.in.: Prof. Zygmunt Babiński, Prof. Krystyna Wojewódzka-Król, Prof. Adam Bolt oraz Prof. Krzysztof Luks. Gościliśmy także przed- stawicieli świata biznesu, m.in Wojciecha Królikowskiego, Prezesa Zarządu Technical Ship Management (Grupa Lotos), Jerzego Lewickiego, przedstawi- ciela PCC Intermodal, Alana Aleksandrowicza, Prezesa Zarządu InvestGDA, Edwar- da Ossowskiego, Prezesa Żegluga Bydgoskiej oraz przedstawiciela OT Logi- stics, jak również inż. Lecha Kuchnowskiego z Kaper-Consulting.

12 MARCA 2016

„PUSZCZA BIAŁOWIESKA MITY, FAKTY I PRZYSZŁOŚĆ”

W SENACIE RP

Kamil Wyszkowski, Dyrektor Generalny Global Compact w Polsce w towarzystwie przedstawiciela UNESCO i na zaproszenie ministra środowiska prof. Jana Szyszko wziął udział w Konferencji Naukowej dotyczącej planów zachowania i zagospodarowania Puszczy.

W czasie dyskusji na temat Puszczy Białowieskiej przedstawiono badania naukowe porównawcze i bazujące też na badaniach ze Skandynawii, Czech, Francji i Niemiec. Celem wydarzenia było zapoznanie się ze stanem zasobów przyrodniczych zagospodarowanej części Puszczy Białowieskiej. Najważniejsza była otwarta dyskusja i konfrontacja różnych punktów widzenia.

15 – 16 MARCA 2016

“BUSINESS PARTNERS FOR GENDER EQUALITY: MULTIPLIERS FOR DEVELOPMENT”

W NOWYM JORKU

Z OKAZJI MIĘDZYNARODOWEGO DNIA KOBIET UN WOMEN WRAZ Z UN GLOBAL COMPACT, ZORGANIZOWAŁO WYDARZENIE W CELU WZMOCNIENIA POZYCJI KOBIET W PRZEDSIĘBIORSTWACH. WOMEN'S EMPOWERMENT PRINCIPLES OFERUJĄ PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI DLA BIZNESU I SEKTORA PRYWATNEGO, PRZEDSTAWIAJĄC W JAKI SPOSÓB MOŻNA DOPROWADZIĆ DO WZMOCNIENIA POZYCJI KOBIET NA RYNKU PRACY I W SPOŁECZEŃSTWIE.

Podczas wystąpienia Dyrektor Wykonawcza United Nations Global Compact Lise Kingo otworzyła UN Global Compact Panel Pledge, którego zadaniem jest położenie kresu wyłącznie męskim dyskusjom panelowym. Dyrektor Wykonawcza wezwała członków konferencji i członków UN Global Compact do zaprzestania organizowania i uczestniczenia w panelach dyskusyjnych wyłącznie z udziałem mężczyzn. Dzięki delegowaniu na konferencję żeńskiej części pracowników, można przyczynić się do równości płci i podniesienia znaczenia kobiet.

Jego Ekscelencja Pan Luis Guillermo Solis Rivera, prezydent Kostaryki, zaznaczał, iż nadszedł moment by ze wzmoczoną siłą kontynuować działania na rzecz równości płci, iż społeczeństwo, które stawia za cel równość płci, nie tylko przyczynia się do wzrostu gospodarczego, ale również staje się bardziej ludzkie.

Sekretarz Generalny ONZ, Ban Ki-moon, podkreślił, iż nie można osiągnąć ustalonych celów zrównoważonego rozwoju bez pełnego zabezpieczenia równych praw dla kobiet. Kobiety stanowią bowiem połowę populacji świata. Sekretarz Generalny ogłosił również, że firmy inwestujące w kobiety, odnotowują szereg korzyści i zwroty inwestycji, więc oczywistym jest, że równość płci jest kwestią biznesu.

29 MARCA 2016

„HUMAN RIGHTS IN THE BUSINESS ENVIRONMENT”

WE LWOWIE

Na Ukraińskim Uniwersytecie Katolickim we Lwowie odbył się wykład Dyrektora Global Compact w Polsce, Kamila Wyszkowskiego. Program został zainaugurowany, aby przedstawić środowisku biznesu na Ukrainie wagę zagadnień dotyczących praw człowieka w sferze biznesowej.

Na wykładzie poruszono kluczowe pytanie o reformy konieczne dla procesu akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej oraz starając się wypracować synergii pomiędzy działaniami UN Global Compact, a rozwiązaniami niezbędnymi dla odbudowy podstaw ukraińskiego biznesu.

Kamil Wyszkowski zaprezentował w swoim wykładzie rolę UN Global Compact w kształtowaniu i promocji etycznych zachowań w biznesie, przybliżając jednocześnie Programy Global Compact w Polsce – Biznes a Prawa Człowieka oraz Przeciwdziałanie Szarej Strefie, stawia-

jąc kolejne pytanie o reformy konieczne dla procesu akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej oraz starając się wypracować synergii pomiędzy działaniami UN Global Compact, a rozwiązaniami niezbędnymi dla odbudowy podstaw ukraińskiego biznesu.

7 KWIETNIA 2016

RADA PROGRAMOWA GLOBAL COMPACT W POLSCE

W MINISTERSTWIE FINANSÓW

SPOTKANIE POŚWIĘCONE DWÓM ZAGADNIENIOM. PO PIERWSZE DEBATOWANO NA TEMAT OGRANICZENIA SZAREJ STREFY W POLSCE. DRUGA CZĘŚĆ SPOTKANIA DOTYCHAŁA KWESTII ARCHITEKTÓW ROZWOJU – NAJWAŻNIEJSZEGO WYDARZENIA KTÓRE ZOSTANIE ZORGANIZOWANE PRZEZ GLOBAL COMPACT POLAND W 2016 ROKU.

Minister Finansów, Pan Paweł Szałamacha, podkreślił, iż najpilniejszą kwestią dla Ministerstwa Finansów jest doprowadzenie do większej ścisłości podatku VAT. Pan Minister poinformował Radę Programową, że Ministerstwo podjęło decyzję by w 2017 roku zrekonstruować administrację podatkową poprzez powołanie skonsolidowanej administracji skarbowej.

Minister Jerzy Kwieciński, podzielił zdanie Ministra Pawła Szałamachy na temat skonsolidowanej administracji publicznej. Wspomniał o konieczności wyjścia z „polski resortowej” i skupieniu się na współpracy wszystkich resortów i podmiotów prywatnych.

Minister Jerzy Kwieciński pokrótce przedstawił założenia Planu Na Rzecz

ODPOWIEDZIALNEGO Rozwoju. Omówiona została również kwestia konieczności podjęcia deregulacji, które powinny ułatwić prowadzenie działalności gospodarczej. Minister omówił założenia inicjatywy „paper less” która ma przyczynić się to do możliwości załatwienia spraw obywateli i sektora biznesu w bardziej przejrzysty sposób i w ciągu najbliższych paru lat spowodować by ponad połowa obywateli mogła załatwić 80% spraw administracyjnych elektronicznie.

Dzięki współpracy Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact z Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Rozwoju, Najwyższą Izłą Kontroli, Ministerstwem Skarbu Państwa, przedstawicielami sektora paliwowego, spirytusowego, tytoniowego oraz hazardowego oraz licznymi ekspertami z dziedziny finansów i podatków przygotowano Raport Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce.

Członkowie Rady Programowej Global Compact mieli możliwość wymiany najważniejszych uwag odnośnie Raportu i bezpośredniej dyskusji z Ministrami. W debacie udział swój wzięli min. Dyrektor Generalny Diageo Polska – Krzysztof Michalski, Dyrektor ds. Zarządzania Sprzedażą – Paweł Maślakiewicz, po. Dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej – Marzenna Guz-Verter, prof. Dr hab. Wojciech Cellary, Prezes Irena Eris, Henryk Orfinger oraz reżyser i scenarzysta Krzysztof Zanussi.

Ostatnia część spotkania poświęcona była Architektom Rozwoju. Szczegółowo odnośnie tej części spotkania zostaną ogłoszone przez nas 15 kwietnia 2016. Wtedy w oficjalny sposób poinformujemy na temat nowopowstałego Programu Global Compact oraz zaprosimy do nominacji Architektów.

7 KWIETNIA 2016

„PRZECIWDZIAŁANIE SZAREJ STREFIE W POLSCE”

W MINISTERSTWIE FINANSÓW

Minister Finansów Paweł Szałamacha, otwierając konferencję Global Compact i MF wskazał, szara strefa w Polsce może wynosić od 12% PKB do nawet blisko 24%. – *To pokazuje, o jakich pieniądzach mówimy i jak przesunięcie nawet kilku procent do „białej strefy” pozytywnie wpłynie na naszą gospodarkę* – ocenił.

– *Zmiany powinny być przyjazne dla przedsiębiorcy, a państwo nie powinno się kochać z zbrodnią wrogiem* – stwierdził Wiceminister Rozwoju Jerzy Kwieciński. Mają temu służyć m.in. Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Konstytucja Biznesu

.– *Rządowa strategia zwalczania szarej strefy będzie nosiła proaktywny charakter*– zapowiedział z kolei Wiceminister Finansów Wiesław Jasiński.

– *Będzie ona aktywnie się zmieniać i się rozwijać. Najpierw trzeba odrzucić założenie, że rynek sam się ureguje*

– *POPiHN szacuje, że w roku 2015 z tytułu przestępczości gospodarczej w obrocie paliwami do budżetu państwa nie wpłynęło przynajmniej 10 miliardów złotych. W 2015 kontrola skarbową wykryła wyłudzenia VAT w obrocie paliwami na kwotę ponad 7 miliardów złotych* – oświadczył **Leszek Wiciech, Prezes –POPiHN.**

Nie jest to już szara strefa lecz czarna strefa, bezczelny handel nielegalnymi produktami – **Andrzej Kornatowski z BAT** skomentował wyniki Raportu „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce” – *To tak jakby co 4 samochód na drogach Polski byłby kradziony.* **Przemysław Dolski z PMI** dodał, że

główną przyczyną ogromnego rozrostu szarej strefy wyrobów akcyzowych są duże różnice w poziomie ich opodatkowania w Polsce i w krajach sąsiednich. Taka sytuacja napędza nielegalny handel produktami tytoniowymi – zarówno przemysł, jak i ich podrabianie.

Leszek Wiwala, Prezes Polskiego Związku Polskiego Przemysłu Spirytusowego potwierdził negatywną tendencję również w jego branży. *Szara strefa w sektorze alkoholi mocnych zmniejsza dochody Państwa z tytułu utraconych podatków o co najmniej 1,6 mld zł rocznie, szkodzi również uczciwie działającym przedsiębiorcom. Trudno precyzyjnie określić skalę nieprawidłowości, szacuje się, że nierejestrowane spożycie wynosi od 16% do 33% legalnego rynku*

Grzegorz Sołtysiński, Członek Zarządu Totalizatora Sportowego tłumaczył, że podjęte powinny być działania nie tylko edukacyjno-informacyjne dla graczy, ale także te związane z blokowaniem numerów IP nielegalnych operatorów, czy zwiększeniem kontroli płatności w stosunku do nich za pośrednictwem polskich podmiotów. – *Oczywiście powyższe działania, bez przywrócenia konkurencyjności rynku zakładów wzajemnych, nie zlikwidowałyby zjawiska szarej strefy w pełni. W tym miejscu wymagane byłoby zmiany regulacji określających zasady funkcjonowania owego rynku*

SPIS CHRONOLOGICZNY KONSULTACJI W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU „PRZECIWDZIAŁANIE SZAREJ STREFIE 2014-2020” W LATACH 2015 ORAZ 2016.

30 czerwca 2015 – Business Centre Club, debata z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Gospodarki, CBA, CBŚ, KG Policji nt. określenia głównych obszarów problemowych, patologii i branż szczególnie wrażliwych na penetrację organizacji przestępczych.

12 października 2015 – Berlin, spotkanie z udziałem Szefowej UNGC Lise Kingo oraz Dyrektora Transparency International Cobus De Swardt, w celu określenia obszarów priorytetowych dla Programu w Polsce i regionie.

23 listopada / 15 grudnia 2015 / 15 stycznia 2016 – Najwyższa Izba Kontroli, cykl spotkań z Prezesem Krzysztofem Kwiatkowskim i zespołem realizującym kontrole i przygotowującym raporty NIK w obszarze szarej strefy, w celu określenia obszarów szczególnie wrażliwych i dotychczasowych wyników procedur kontrolnych.

16 listopada 2015 – Business Centre Club, debata „Zwalczanie luki w podatku VAT”. Główne wnioski z dyskusji: różnica między tym, co z VAT hipotetycznie powinno wpłynąć do budżetu państwa, a tym, co do niego wpływa, wzrosła w tym roku do 53 mld PLN, co stanowi 3% polskiego PKB.

25 stycznia 2016 – Ministerstwo Rozwoju, konsultacje z Ministrem Mariuszem Haładym w sprawie koordynacji prac Ministerstwa i UNGC w zakresie przeciwdziałania szarej strefie oraz wspólnych działań na rzecz transparentności funkcjonowania podmiotów gospodarczych i procedur przetargowych.

28 stycznia 2016 – Ministerstwo Finansów, konsultacje z Ministrem Wiesławem Jasińskim w zakresie szacowania i przeciwdziałania nieprawidłowościom finansowym w branżach wrażliwych na infiltrację podmiotów z szarej strefy oraz strategii MF w wykrywaniu i zwalczaniu przestępczości finansowej.

2 lutego / 19 lutego 2016 – Ministerstwo Rozwoju, konsultacje z Ministrem Jerzym Kwiecińskim, w zakresie powiązania Planu Odpowiedzialnego Rozwoju z działaniami w ramach Programu Przeciwdziałania Szarej Strefie (m.in. w obszarach „cashless economy”, odejścia od tzw. „Polski resortowej”).

18 lutego 2016 – Ministerstwo Skarbu Państwa, konsultacje z Ministrem Mariuszem Zagórskim, w zakresie ekspozycji spółek państwowych na szarą strefę i oszustwa podatkowe.

11 lutego 2016 – Ministerstwo Finansów, konsultacje z Ministrem Filipem Grzegorzczakiem i Ministrem Wiesławem Jasińskim –tematyka j/w.

11 lutego 2016 – Ministerstwo Rozwoju, debata „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce”. Wnioski z dyskusji: słabe egzekwowanie prawa, brak koordynacji organów władzy, częste kontrole, przeszkadzające normalnej pracy przedsiębiorcy, niedostateczna analiza poprzedzająca kontrolne. Wyjątkiem od reguły są przepisy o odwróconym podatku VAT w sektorze stalowym.

2 marca 2016 – Business Centre Club, debata „Szara Strefa w Polsce: szacunki i metodologia badawcza”. Wnioski z dyskusji: szacunki centralnych urzędów statystycznych są dużo bliższe wynikom raportu Global Compact i znacząco niższe, niż wyniki prof. Schneidera. W 2012 roku szara strefa w Polsce wg Schneidera wynosiła ok. 24% PKB. W raporcie GC szacuje się szarą strefę na poziomie 12,4 % PKB.

7 kwietnia 2016 – Ministerstwo Finansów, Konferencja „Przeciwdziałanie Szarej Strefie – wspólne działania dla rozwoju Polski”. Podczas konferencji została zaprezentowana pierwsza edycja Raportu „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce”. Główny wniosek: Ministerstwo Finansów już w tym roku planuje wdrożenie wszechstronnej strategii walki z szarą strefą poprzez zwalczanie luki podatkowej w zakresie podatku VAT i akcyzy, walkę z szeroko rozumianą agresywną polityką optymalizacji podatkowej, wprowadzenie Krajowej Administracji Skarbowej, ale również korzystanie z nowych, skuteczniejszych narzędzi informatycznych wraz ze wzmocnieniem edukacji jak najszerszego grona obywateli.

11 KWIETNIA 2016

KONSTULTACJE PROGRAMÓW GLOBAL COMPACT – WHO I UNFCCC

W BONN

PRZEDSTAWICIELE GLOBAL COMPACT W POLSCE SPOTKALI SIĘ W BONN Z SZEFOWĄ EUROPEJSKIEGO CENTRUM ŚRODOWISKA I ZDROWIA (ECEH) NALEŻĄCEGO DO MIĘDZYNARODOWEJ ORGANIZACJI ZDROWIA (WHO), PANIĄ ELIZABET PAUNOVIC.

Spotkanie miało na celu nawiązanie współpracy pomiędzy Global Compact w Polsce, a Światową Organizacją Zdrowia w ramach realizacji programu dotyczącego zrównoważonych miast, którego głównym komponentem jest jakość powietrza w ośrodkach miejskich.

Global Compact w Polsce spotkało się także z przedstawicielami sekretariatu Ramowej konwencji ONZ ds. zmian klimatu (UNFCCC). Global Compact w Polsce realizuje kilka programów, które dotyczą adapta-

cji polski do zmieniających się realiów. Program Żegluga Śródlądowa oraz Program Bałtyk dotyczą gospodarowania zasobami wodnymi, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia suszy oraz powodzi, które dotyczą Polskę. Przeniesienie części transportu z drogi na rzeki pozwoli także na ograniczenie emisji CO2. Z upoważnienia Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej podjęliśmy rozmowy otwierające możliwość konsultacji strategii Ministerstwa z przedstawicielami sekretariatu.

18 KWIETNIA 2016

CELE I WSKAŹNIKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030 – ZADANIA STATYSTYKI PUBLICZNEJ

GUS

W siedzibie Głównego Urzędu Statystycznego posiedzenie plenarne Rady Statystyki. Dyskusja skupiona będzie wokół wdrażania Agendy 2030 oraz sprawnemu systemowi monitorowaniu zarówno na poziomie globalnym, regionalnym oraz krajowym, który jest jednym z niezbędnych warunków efektywnej implementacji Zrównoważonych Celów Rozwoju.

Warto wspomnieć również o stworzonej przez GUS aplikacji Wskaźniki Zrównoważonego Rozwoju, która jest publicznie dostępnym narzędziem służącym do udostępniania i prezentacji wskaźników zrównoważonego rozwoju w trzech modułach: krajowym, regionalnym

oraz lokalnym. Analizę ułatwiają pogrupowane wskaźniki (społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz instytucjonalno-polityczne), narzędzia do wizualizacji danych w formie wykresów i map, a także obszerny zestaw metadanych.

26 KWIETNIA 2016

FINANSOWANIE ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ –

SPOTKANIE ZAMKNIĘTE MINISTERSTW
I ZARZĄDÓW SPÓŁEK SKARBU PAŃSTWA
W MINISTERSTWIE ROZWOJU

ONZ Global Compact w Polsce, organizuje spotkanie konsultacyjne przedstawicieli Ministerstw i zarządów Spółek Skarbu Państwa, które zainteresowane są rozwojem żeglugi śródlądowej w Polsce. Spotkanie ma na celu przeanalizowanie korzyści, które mogą płynąć z realizowanej strategii rządowej w obszarze rzecznych korytarzy transportowych dla prowadzonej przez nie działalności.

Spotkanie otworzył **Jerzy Kwieciński**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju oraz członek Komitetu Stałego Rady Ministrów mówiąc o modernizacji i budowy dróg wodnych oraz infrastruktury związanej z żeglugą śródlądową jako szansy dla rozwoju polskiej gospodarki i regionów. Konsultacje prowadzi **Jerzy Materna**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, który poruszy kwestię partnerstwa publiczno-prywatnego przy realizowaniu inwestycji, oraz **Kazimierz Smoliński**, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa, w kwestii rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce jako szansy na rozbudowę infrastruktury transportowej, w tym dróg i kolei oraz powstawanie nowych centrów logistycznych.

21 KWIETNIA 2016

DEBATA WYS SZCZEBŁA SDG

W NOWYM JORKU

Dążąc do realizacji Agendy 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego ONZ Mogens Lykketoft zwołał posiedzenie Wysokiego Szczebła dotyczącej osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) która odbyła się w dniu 21 kwietnia 2016.

To wydarzenie służyło przyspieszeniu realizacji SDGs z wykorzystaniem politycznego impulsu. W Nowym Jorku zgromadzili się globalni politycy, przedstawiciele biznesu i liderzy społeczeństwa obywatelskiego, by skupić się na intensyfikacji realizacji SDGs. Była to również niepowtarzalna okazja do wypracowania synergii między postanowieniami szczytu COP21

i Agendą 2030. Głównymi obszarami tematycznymi były: Działania Na Wszystkich Poziomach; Finansowanie Likwidacji Ubóstwa; Technologia i Dane; Współpraca i Działania Klimatyczne.

W wydarzeniu wzięli udział: Przedstawiciele Państw i Rządów, Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego ONZ Mogens Lykketoft, Zastępca Sekretarza Generalnego SDGs Jan Eliasson, Doradcy Sekretarza Generalnego ds. SDGs Forest Whitaker i Profesor Jeffrey Sachs, Liderzy z sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego

4 MAJA 2016 R.

„GLOBAL COMPACT 2030”

W PRADZE

Głównym tematem szczytu był zrównoważony rozwój biznesu i jego perspektywa na najbliższą przyszłość. Misją United Nations Global Compact jest mobilizacja biznesu do przyjęcia i wypełniania Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs), które jasno definiują jak chcemy żeby wyglądał nasz świat w przyszłości.

Paneliści biorący udział w rozmaitych sesjach tematycznych zaznaczali, że wszyscy możemy przyczynić się do kreowania świata w pożądanym kierunku. Podczas konferencji głos zabrali eksperci oraz przedstawiciele biznesu. Mowę otwierającą wygłosiła Tererai Trent – jeden z najbardziej rozpoznawalnych głosów w dziedzinach dostępu do edukacji oraz równouprawnienia kobiet.

Poprzez szereg paneli przedstawiono różne podejścia do zagadnienia zrównoważonego rozwoju biznesu m.in. rola innowacji społecznych, działania na rzecz klimatu, równouprawnienie płci w biznesie.

Konferencję zamknęła Dyrektor Wykonawcza United Nations Global Compact – Lise Kingo, która podkreśliła wagę nowoprzyjętych Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) w kreowaniu zrównoważonych strategii biznesowych. Podkreśliła, że kluczowe jest pokazanie przykładów, które uświadamiają, że realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju przekłada się na bezpośrednie korzyści dla każdego z nas, zmienia naszą rzeczywistość, tym samym wpływając znacząco na jakość naszego życia. Dlatego musimy wszyscy przyczynić się do tej zmiany poprzez wspólną pracę, którą musimy rozpocząć już dziś.

18 – 20 MAJA 2016

KONFERENCJA GLOBALNA GRI – SDGS

W AMSTERDAMIE

GRI (Global Reporting Initiative) jest niezależną międzynarodową organizacją, która pomaga przedsiębiorcom, rządóm i innym organizacjom zrozumieć wpływ działalności gospodarczej na najistotniejsze aspekty zrównoważonego rozwoju: zmiany klimatu, prawa człowieka, korupcję i wiele innych. Centrum Konferencyjne RAI w Amsterdamie gościło ok. 1500 liderów zrównoważonego rozwoju z całego świata, by wspólnie z GRI wymieniać wiedzę i doświadczenia w zakresie dobrych praktyk,

innowacji i trendów na polu zrównoważonego rozwoju.

Ekspertcy w raportowaniu przedstawiali, w jaki sposób wesprzeć realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju poprzez ich integrację z firmową strategią zrównoważonego rozwoju. W centrum zainteresowania GRI znajduje się aż 8 z 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju

13 MAJA 2016

VI FORUM MŁODYCH PRZEDSIĘBIORCÓW

W KRAJOWEJ IZBIE GOSPODARCZEJ

Global Compact w Polsce współorganizuje VI Forum młodych przedsiębiorców w siedzibie Krajowej Izby Gospodarczej. Forum ma na celu debatę środowiska akademickiego, administracji publicznej oraz start-upów. Debaty podczas forum miały na celu między innymi znalezienie odpowiedzi na pytanie jakie konkretne działania powinna podejmować Rada.

Wydarzenie otworzył Andrzej Arendalski, Prezes KIG, Patrycja Klarecja, Prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Eliza Kruczkowska, Prezes Fundacji Startup Poland oraz Kamil Wyszkowski, Dyrektor Generalny Global Compact w Polsce.

Na forum usłyszeliśmy głosy wielu ciekawych osób poruszających się w środowisku, w którym powstają innowacje, m.in. Jadwigę Emilewicz,

Podsekretarz Stanu odpowiedzialną za tematykę innowacji w Ministerstwie Rozwoju, Marcina Berme, Prezesa Audioteki, Piotra Zienia, Dyrektora ds. rozwoju technicznego w Polpharmie, Adama Ringera, Założyciela i szefa Green Caffè Nero czy Jakuba Turowskiego, Head of Public Policy for Poland w Facebooku. Uczestnicy forum mieli okazję zapoznać się z case studies współpracy biznesu i startupów na przykładzie takich innowacyjnych przedsięwzięć jak Migam, Social WiFi, Zen Card czy Virgin Mobile Polska.

Z inicjatywy Global Compact w Polce w forum udział wzięli młodzi naukowcy studiujący na angielskich uniwersytetach : Oxford, Cambridge oraz Imperial College London. W debacie z naukowcami wziął udział Wicepremier Jarosław Gowin, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Maciej Chorowski, Dyrektor NCBiR.

18 – 19 MAJA 2016

EUROPEJSKI KONGRES GOSPODARCZY

W KATOWICACH

18 maja podczas EKG Katowice, Dyrektor Generalny Global Compact w Polsce, Kamil Wyszkowski wziął udział w panelu poświęconym współpracy międzynarodowej.

Dyskusja dotyczyła zagadnień zrównoważonego rozwoju na świecie, nowoprzyjętych Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs) oraz współczesnych wyzwań Europy m.in. kryzysie migracyjnym oraz nierównościach społecznych. Dyrektor Wyszkowski podkreślił, jak ważną funkcję sprawują SDGs w budowaniu strategii rozwojowych zarówno krajów jak i przedsiębiorstw oraz wyjaśnił rolę, jaką United Nations Global Compact pełni w realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

19 czerwca, podczas drugiego EKG odbył się kolejny panel dyskusyjny z udziałem Global Compact - *Podatki. Korupcja i szara strefa – jak uzdrowić system* –. Gościem honorowym spotkania był Minister Finansów, Paweł Szałamacha. Wspólnie przedyskutowano najważniejsze zagrożenia i wyzwania dla Polski oraz zaprezentowano wnioski płynące z wydanego w tym roku raportu Global Compact Poland – „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce”.

Pan Minister Paweł Szałamacha potwierdził finalizację prac nad pakietem paliwowym, regulacją utrudniającą życie mafii hazardowej oraz szybkim utworzeniem Krajowej Administracji Skarbowej. Zapowiedzi Pana Ministra są zgodne z rekomendacjami raportu Global Compact Poland, zainaugurowanego w Ministerstwie Finansów 7 kwietnia br.

13 – 15 CZERWCA 2016

VI EUROPEJSKI KONGRES FINANSOWY

W SOPOCIE

Corocznie w Kongresie uczestniczy ponad 1000 przedstawicieli europejskich i krajowych instytucji administracyjnych, świata biznesu, polityki i nauki, regulatorów i nadzorców oraz mediów. Jednym z zaproszonych gości był Kamil Wyszkowski, Dyrektor Generalny Global Compact w Polsce, którego wystąpieni mieliśmy okazję wysłuchać w dwóch panelach dyskusyjnych:

„Dlaczego polscy przedsiębiorcy nie realizują zamówień publicznych” – w panelu dyskutowano o mechanizmach finansowania inwestycji środowiskowych i infrastrukturalnych w oparciu o fundusze powiernicze ONZ, Green Climate Fund czy GEF. Obok Kamila Wyszkowskiego uczestniczyli w niej byli Ministrowie Środowiska – Minister Marcin Korolec i Minister Maciej Grabowski oraz obecny wiceminister Rozwoju Witold Słowik,

reprezentująca departament Ekonomiczny MSZ Pani Monika Antosik, wysocy przedstawiciele European Investment Bank i polskich banków oraz funduszy finansowych.

„Jak efektywnie wykorzystać paneuropejskie i światowe inicjatywy służące do finansowania infrastruktury” – podczas panelu zastanawiano się jak poprawić wskaźnik udziału polskich firm w systemie zamówień publicznych ONZ. W panelu, obok moderującego panel byłego Ministra Środowiska Macieja Grabowskiego i byłego wiceministra Janusza Ostapiuka, wiceminister Rozwoju Mariusz Haładyj, Barbara Ziółkowska z Banku Światowego, Dyrektor Maciej Fałkowski, Departament Współpracy Ekonomicznej MSZ oraz Tomasz Budziak z Inicjatywy Firm Rodzinnych.

23 CZERWCA 2016

UN GLOBAL COMPACT LEADERS SUMMIT

NOWY JORK

Na spotkaniu obecni są światowi liderzy biznesu współpracujący z UN Global Compact. Zabranych powitali Sekretarz Generalny ONZ Ban Ki-Moon oraz Dyrektor Zarządzająca UN Global Compact Lise Kingo. Wszystkich uczestników spotkania łączy wspólny cel, jakim jest zrównoważony rozwój. Tematy prelekcji koncentrują się wokół roli biznesu w realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju, w kreowaniu przyszłości w perspektywie globalnej i lokalnej.

18 LIPCA 2016

SZARA STREFA W BRANŻY TYTONIOWEJ

W MINISTERSTWIE FINANSÓW

Było to drugie spotkanie poświęcone określonej branży w ramach Programu „Przeciwdziałanie szarej strefie 2014-2020”, którego celem jest ograniczanie barier rozwojowych związanych z funkcjonowaniem szarej strefy w Polsce.

Na spotkaniu Inicjatywę Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce reprezentował Dyrektor Generalny – **Kamil Wyszkowski**, który przedstawił główne cele oraz plan działań w ramach programu. Wniośki, dot. branży tytoniowej, płynące z raportu „Przeciwdziałanie szarej strefie w Polsce”, omówił natomiast **Zbigniew Liptak** (Partner w Dziale Doradztwa Podatkowego EY Polska), będący współautorem raportu oraz partnerem merytorycznym Inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce w Programie Przeciwdziałanie Szarej Strefie 2014-2020.

Wiesław Jasiński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów oraz Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, przedstawił dotychczasowe oraz planowane działania Ministerstwa Finansów uszczelniające rynek tytoniu. Przytoczył również statystyki odnoszące się m.in. do nieprawidłowości z wykorzystaniem suszu tytoniowego: w latach 2013-2015 ponad 2,5 tysiąca ton suszu było przedmiotem nielegalnych transakcji.

Z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości w spotkaniu wzięli udział: **Marcin Warchoń** – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz Dyrektor Departamentu Legislacyjnego – **Tomasz Darkowski**. Wiceminister Marcin Warchoń zapowiedział zmiany legislacyjne, mające na celu zmniejszenie szarej strefy w branży tytoniowej, m.in. zmianę przestarzałego art. 54 Kodeksu Karnego Skarbowego.

W spotkaniu udział wzięł również **Krzysztof Kwiatkowski**, Prezes Najwyższej Izby Kontroli oraz **Sławomir Grzelak**, Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK. Prezes NIK, w swoim wystąpieniu, podkreślił konieczność monitorowania rynku tytoniowego i przygotowania systemów IT umożliwiających obserwację pól tytoniowych.

W spotkaniu udział wzięli również: **Grażyna Bernatowicz** z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawiciele **Ministerstwa Rozwoju**: Piotr Zabadała oraz Karolina Król, Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego w Prokuraturze Krajowej – **Barbara Sworobowicz**, jak również przedstawiciele CBA, ABW, CBŚP oraz Komendy Głównej Policji.

7 WRZEŚNIA 2016

FORUM GOSPODARCZE

W KRYNICY

GLOBAL COMPACT WŁĄCZYŁO SIĘ W PROWADZENIE KILKU PANELI PODCZAS FOURM:

1. Czwarta Rewolucja Przemysłowa. Szanse czy zagrożenie dla rozwoju innowacyjnej gospodarki?
 - Wprowadzenie do tematu. Czym jest Przemysł 4.0?
 - Przedstawienie wniosków z raportu BCG Warszawa „Przemysł 4.0. Szansa czy zagrożenie dla rozwoju innowacyjnej gospodarki?”
 - Jakie są doświadczenia polskich firm we wdrażaniu przemysłu 4.0?
 - Jak ten proces przebiega w polskiej gospodarce w porównaniu do takich krajów jak USA czy Niemcy?
 - Jakże widoczne są szanse i zagrożenia dla rozwoju innowacyjnej gospodarki?
2. „Walka z szarą strefą i wyłudzeniami podatkowymi – czy przestępcyska już w odwrocie?” Wydarzenie Specjalne XXVI Forum Ekonomicznego w Krynicy-Zdroju, ORGANIZ TOR: EY i GLOBAL COMPACT POLSKA
3. „Jak bezpiecznie prowadzić biznes w Polsce?”

W czasie panelu poddamy dyskusji jak, w szczególności biorąc pod uwagę wciąż zmieniające się otoczenie prawne, prowadzić biznes w Polsce w sposób bezpieczny. Po co firmom systemy zarządzania ryzykiem (compliance), dlaczego tańsze jest zapobieganie oraz jak radzić sobie w sytuacjach kryzysowych? Poruszymy problem przestępczości

gospodarczej w Polsce i zastanowimy się jak przeciwdziałać korupcji i nieprawidłowościom w codziennej działalności. Nasza debata skupi się wokół „bycia zgodnym i bezpiecznie prowadzonym” w kontekście kosztów i korzyści.

4. Gospodarka – czyste powietrze – zdrowie.

Naszą energochłonną gospodarkę zasilają elektrownie węglowe, ogrzewamy domy starymi piecami, jeździmy starymi samochodami i oddychamy coraz bardziej zatrutym powietrzem. Nasze miasta okupują czołówki rankingów najbardziej zanieczyszczonych miast w Unii. Czy mamy na to receptę? Powietrze w Polsce pozostaje nadal jednym z najbardziej zanieczyszczonych w Europie, faktu tego nie można ignorować. Podczas panelu Minister Jadwiga Emilewicz zapowiedziała, iż temat ten jest bardzo istotny również z perspektywy działań rządu.

26 WRZEŚNIA 2016

SPOTKANIE GLOBAL COMPACT DLA SPÓŁEK SKARBU PAŃSTWA

W MINISTERSTWIE FINANSÓW

We wtorek 27 września 2016 r. odbyło się spotkanie spółek Skarbu Państwa poświęcone problematyce walki z nierejestrowaną i nielegalną gospodarką. Spotkanie jest kontynuacją naszych działań w ramach Programu „Przeciwdziałanie Szarej Strefie 2014-2020”, którego celem jest zwalczanie zjawiska gospodarki nierejestrowanej oraz przestępczości gospodarczej. Spotkanie było kolejnym i pogłębionym etapem konsultacji

z przedstawicielami spółek Skarbu Państwa. W ramach całego Programu „Przeciwdziałanie szarej strefie 2014-2020” zebraliśmy opinie możliwie najszerzego przekroju podmiotów, reprezentujących zarówno sektor publiczny jak i prywatny, które mogą odczuwać zagrożenie zjawiskiem gospodarki nierejestrowanej.

30 WRZEŚNIA 2016

INICJATYWA BAŁTYCKA

W SOPOCIE

W Sopocie w ramach Europejskiego Forum Nowych Idei Miała miejsce debata wysokiego szczebla organizowana przez Goba Compct Poland wspólnie z Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, na której gościmy Ministra Jerzego Maternę, Ministra Jerzego Kwiecińskiego, Ministra Kazimierza Smolińskiego, Ministra Mariusza Gajdę oraz przedstawicieli Parlamentu Europejskiego, Prof. Danutę Hubner oraz Prof. Jerzego Buzka, a także wiele innych znamienitych gości, którzy zgromadzeni zostali przy okrągłym stole w celu kontynuacji debaty na temat zrównoważonego rozwoju regionu Morza Bałtyckiego oraz żeglugi śródlądowej w Polsce. Podczas Inicjatywy Bałtyckiej zaprezentowane zostały dwa raporty wydane przez Global Compact Poland: „Żegluga Śródlądowa- Odra” oraz „Bałtyk dla Wszystkich” będące kontynuacją cykli publikacji poświęconych regionowi Bałtyku oraz transportowi śródlądowemu, których pierwsze edycje powstały w roku 2015.

4 PAŹDZIERNIKA 2016

MIĘDZYNARODOWE SPOTKANIE KONSULTACYJNE

Z PRZEDSTAWICIELAMI LONDYŃSKIEGO BIURA ROUNDTABLE ON SUSTAINABLE
PALM OIL (RSPO)ORAZ EKSPERTAMI Z HOLANDII I WIELKIEJ BRYTANII

Global Compact Poland, wspólnie z RSPO oraz Krajową Izbą Gospodarczą zorganizowało spotkanie konsultacyjne dotyczące polskiej drogi do wypracowania standardów konsumpcji oleju palmowego. Organizacja spotkania była możliwa dzięki deklaracji wsparcia od przedstawicieli sektora prywatnego: **PCC Exol, Nestle Polska, Ferrero Polska Commercial.**

Spotkanie miało na celu debatę nad możliwościami podjęcia krajowego zobowiązania do tego aby olej palmowy wykorzystywany w Polsce pochodził w 100 % w upraw certyfikowanych.. Polska, jako jeden z większych impor-

terów oleju palmowego nie podjęła do tej pory żadnych zobowiązań.

Podczas spotkania gościliśmy Judith Murdoch, Dyrektora Murdoch Associates z Wielkiej Brytanii, która opowiedziała o brytyjskim modelu podjęcia krajowego zobowiązania co do zrównoważonej konsumpcji oleju palmowego. Eddy Esselink, przedstawiciel MOV- The Netherlands Oils and Fats Industry, podzielił się ze zgromadzonymi gośćmi doświadczeniami holenderskimi, gdzie biznes wykazał sam z siebie gotowość do samoregulacji i z własnej inicjatywy rozpoczął proces.

30 WRZEŚNIA 2016

„ŁAMANIE PRAW CZŁOWIEKA WE WSPÓŁCZESNYCH KONFLIKTACH ZBROJNYCH”

W SOPOCIE

EFNI była także okazją, aby przeanalizować bliżej sytuację na Ukrainie w kontekście możliwości reakcji społeczności międzynarodowej na sytuację panującą w kraju. Poruszona została także kwestia konfliktu w Syrii, czy w Iraku.

Naszym gościem honorowym była **Nadya Savchenko**, deputowana, do Rady Najwyższej Ukrainy, był z nami także **Marcin Świącicki**, poseł na Sejm RP, **Krzysztof Szerkus**, pełnomocnik Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku, **Rafał Kostrzyński**, rzecznik UNHCR w Polsce, **Michał Broniatowski**, redaktor naczelny, „Forbes” Polska, Małgorzata Bonikowska, prezes, Centrum Stosunków Międzynarodowych oraz **Lyudmyla Kozlovska**, prezes zarządu, Fundacja Otwarty Dialog.

10 PAŹDZIERNIKA 2016

VI EUROPEJSKI KONGRES MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

W KATOWICACH

Global Compact wspólnie z RIG w Katowicach zorganizowało panel pt. „Czyste powietrze w regionie – polityki i technologie”. W dyskusji wzięli udział reprezentanci administracji rządowej oraz publicznej m.in Ministerstw i Urzędów Miast, politycy, polscy naukowcy, a także przedstawiciele ruchów miejskich i biznesu. Jednocześnie został zainaugurowany raport Global Compact „Zrównoważone miasta – życie w zdrowej atmosferze

Kolejna część dotyczyła technologii i innowacyjnych rozwiązań, które mogą pomóc w walce ze złą jakością powietrza oraz przyczynić się do rozwoju miast w kierunku zrównoważonym.

Każdy z nas ma bardzo duży wpływ na swoje otoczenie. O jakość powietrza w naszych miastach musimy zadbać demokratycznie, zarówno na poziomie władz, korporacji, jak i mieszkańców. To właśnie wiedza, świadomość i codzienne nawyki tych ostatnich znacząco wpływają na poprawienie jakości życia w miastach. (Karol Góbczyński - Grupa IKEA

Wydarzenie otworzył Minister Kazimierz Smoliński – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa. *Na początku XXI wieku polskie miasta stają przed wyzwaniem realizowania zrównoważonego rozwoju. Zakłada on efektywne wykorzystywanie zasobów zarówno naturalnych, jak i będących wynikiem działalności człowieka. Koncentracja ludności na obszarach miejskich sprawia, że kwestie ochrony środowiska są szczególnie ważne – mają kluczowe znaczenie nie tylko dla zdrowia mieszkańców, ale i podnoszenia jakości życia.*

Zmiany społeczne, w tym postępujące procesy urbanizacji oraz coraz większa potrzeba mobilności mieszkańców miast, zaczęły wymuszać konieczność kreowania i realizacji wizji zrównoważonego transportu. Koncepcji, która integrując cele ekologiczne, społeczne oraz gospodarcze, odnosi się do transportu, który spełnia rosnące oczekiwania mieszkańców miast i jednocześnie minimalizuje szkodliwy wpływ na środowisko. (Katarzyna Gospodarek - BMW Group Polska

PROGRAM BAŁTYK

W grudniu 2015 roku Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce podjęła współpracę z **Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej**. Raporty „Żegluga Śródlądowa – Wisła” oraz „Bałtyk dla Wszystkich” zostały przedstawione zarówno Ministrowi Markowi Gróbarczykowi jak i Ministrowi Jerzemu Maternie oraz Ministrowi Krzysztofowi Kozłowskiemu. Od tego czasu odbywamy regularne konsultacje z Ministerstwem, z którym współpracujemy zarówno wspierając Ministerstwo w procesie ratyfikacji Porozumienia AGN jak i w procesie tworzenia partnerstwa administracji publicznej z sektorem prywatnym mającego na celu montaż finansowy dla polityki nowego resortu związanej z rozbudową śródlądowych dróg wodnych w Polsce. Współpraca została kontynuowana także z **Ministerstwem Rozwoju**, gdzie aktualny Sekretarz Stanu, dr Jerzy Kwieciński, odpowiedzialny za wdrażanie funduszy europejskich z perspektywy 2014-2020, był redaktorem naukowym obu raportów i w dalszym ciągu wspiera merytorycznie program.

Global Compact w Polsce przy realizacji Programu konsultuje działania z **United Nations Economic Commission for Europe (UNECE)** wspierając proces ratyfikacji Europejskiego Porozumienia w Sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Międzynarodowym Znaczeniu przez stronę Polską oraz z **UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change)**, **Międzynarodową Organizacją Morską oraz z Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie**.

KORYTARZE TRANSPORTOWE

Wsparcie dla udrożnienia polskiego odcinka korytarzy transportowych Bałtyk – Adriatyk, Morze Północne -Bałtyk oraz rozwoju połączenia transportowego

Bałtyk – Morze Czarne (tzw. Via Carpathia).

INFRASTRUKTURA

Mapa potrzeb dla rozbudowy połączeń zaplecza, rozwoju infrastruktury portowej oraz terminali, budowy platform i centrów logistycznych. Wśród portów bazowych sieci TEN-T znalazły się 22 lokalizacje na Bałtyku, co potwierdza rosnący popyt na transport morski, który obsługuje obecnie 80% wolumenu światowego handlu i jest szansa rozwojowa dla krajów leżących w basenie Morza Bałtyckiego, w tym Polski.

ENERGETYKA

Morze Bałtyckie ma w sobie ogromny potencjał energetyczny. Celem Programu Bałtyk jest zwrócenie uwagi na potrzebę dywersyfikacji źródeł energii, a także inwestycje w innowacje z zakresu energetyki.

BEZPIECZEŃSTWO

Bałtyk jest jednym z najbardziej obciążonych transportowo akwenów morskich na świecie, przez jego wody przewożonych jest rocznie ok. 800 mln ton ładunków i 14 mln kontenerów. Debata o bezpiecznym transporcie na Morzu Bałtyckim oraz bezpiecznym przemyśle wydobywczym to jeden z celów Programu Bałtyk.

EKOSYSTEM

Morze Bałtyckie otrzymało status Szczególnie Wrażliwego Obszaru Morskiego (PSSA) decyzją Międzynarodowej Organizacji Morskiej – wyspecjalizowanej agendy ONZ ds. mórz i oceanów. Ochrona ekosystemu Morza Bałtyckiego, w tym zapobieganie procesowi eutrofizacji, zostało uznane za jeden z kluczowych priorytetów Programu Bałtyk.

Partnerzy Programu Bałtyk:

Mariusz Bober
Prezes Zarządu
Grupa Azoty S.A.

Pracujemy nad inteligentnymi nawozami kontrolowanym uwalnianiu składników pokarmowych, naszym celem jest zrównoważone nawożenie, które bezpośrednio przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i eutrofizacji wód powierzchniowych. Tym samym, podzielimy wartości wyznaczone przez Global Compact Poland w trosce o ekosystem Morza Bałtyckiego.

Robert Pietryszyn
Prezes Zarządu
Grupa Lotos S.A.

Dialog prowadzony na poszczególnych szczeblach legislacji może przyczynić się do znacznego ograniczenia uzależnienia Starego Kontynentu od surowców ze Wschodu. Optymizmem napawają dotychczasowe rozmowy oraz spojrzenie polskiego rządu na kwestie niezależności energetycznej i bezpieczeństwa kraju (...). Grupa LOTOS partycypując w przedsięwzięciu tak ważnym dla polskiej strategii bezpieczeństwa w sektorze energii, jakim jest Korytarz Północ-Południe, wnosi także istotny wkład w poprawę efektywności zagospodarowania kluczowych surowców.

Partnerzy Programu Żegluga Śródlądowa:

Dariusz Kaśków
Prezes Zarządu
Energia S.A.

Obecnie cały europejski sektor elektroenergetyczny przechodzi gruntowne zmiany związane z odejściem od tradycyjnego mixu paliwowego, jak również z przebudową systemu przesyłowego i dystrybucyjnego. Energetyka wodna w naturalny sposób wpisuje się w najbardziej aktualne i przyszłościowe koncepcje energetyki rozproszonej. Aby w pełni zrealizować wizję zrównoważonej energetyki, w skali kraju energetyka wodna powinna stanowić znaczące, jeżeli nie podstawowe, źródło odnawialnej energii elektrycznej.

Dariusz Stefański
Prezes Zarządu
PCC Intermodal S.A.

Nowa strategia UE – przyjęta do realizacji w 2013 roku – zakłada utworzenie bazowej europejskiej sieci transportowej w oparciu o dziewięć głównych trans-europejskich multimodalnych korytarzy transportowych, które mają służyć m.in. koordynacji różnych projektów na szczeblu ponadnarodowym. Idea przewozów intermodalnych osadza się na wykorzystaniu efektu synergii. Połączenie atutów (najlepszych cech) różnych środków transportu (rzekę – tanio i ekologicznie, koleją – regularnie i bezpiecznie, drogą – szybko i elastycznie) zapewni punktualne i efektywne dostawy ładunków w kontenerach na bazie 'door-door'.

PROGRAM ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA

Program Żegluga Śródlądowa na lata 2015-2020 jest wyrazem działania Systemu ONZ zmierzającego do rozwoju śródlądowych dróg wodnych w ramach Europejskich Korytarzy Transportowych w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. W ramach Programu chcemy zwrócić uwagę na transportowe, energetyczne, gospodarcze, turystyczne czy środowiskowe aspekty przywrócenia żeglowności polskim rzekom.

Równolegle do działań w Programie Bałtyk, Global Compact w Polsce podjęła współpracę z **Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej**, z którym współpracujemy zarówno w procesie ratyfikacji Porozumienia AGN jak i z Ministerstwem Rozwoju w procesie tworzenia partnerstwa administracji publicznej z sektorem prywatnym mającego na celu montaż finansowy dla polityki nowego resortu związanej z rozbudową śródlądowych dróg wodnych w Polsce.

TRANSPORT

Celem Programu jest rozbudowa polskich dróg śródlądowych. Polska ma jeden z najwyższych w Europie udziałów transportu drogowego w transporcie ogółem. Mimo że sieć rzeczna w Polsce jest jedną z lepiej rozwiniętych w Europie, to niestety nie jest ona wykorzystywana. Obecnie posiadamy ponad 3600 km niewykorzystanych szlaków wodnych. Transport wodny jest najtańszym (ok. 30% tańszym niż transport kolejowy) oraz najmniej emisyjnym środkiem transportu (emisja CO2 w przypadku żeglugi wynosi ok. 33,4 g/tkm, transportu samochodowego – 164 g /tkm, kolei – 48,1 g/tkm).

ZMIANY KLIMATYCZNE

W celu realizowania założeń dotyczących adaptacji do zmian klimatycznych, konsultujemy działania projektowe z **UNFCCC (United Nations Framework Convention on Climate Change)** oraz z **Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)** oraz z United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) wspierając proces ratyfikacji Europejskiego Porozumienia w Sprawie Głównych Śródlądowych Dróg Wodnych o Międzynarodowym Znaczeniu przez stronę Polską

GOSPODARKA WODNA

Rozwój żeglugi śródlądowej i infrastruktury rzecznej, w tym zbiorników retencyjnych, jest bardzo potrzebny w związku z zapobieganiem skutkom zmian klimatycznych, jak susze czy powodzie. Zagadnienie żeglugi śródlądowej jest kompleksowe i dotyczy zarówno kwestii gospodarczych, transportowych jak i środowiskowych – wzrost świadomości społeczeństwa, administracji i świata biznesu w tej kwestii to jeden z priorytetów Programu Żegluga Śródlądowa.

ENERGETYKA

Polskie rzeki mają ogromny potencjał energetyczny (dla samej Wisły wynosi on ok. 6,5 TWh), który powinien być wykorzystywany m.in. ze względu na zapotrzebowanie na odnawialne źródła energii, co zwiększy także bezpieczeństwo energetyczne Polski.

RADA PROGRAMOWA GLOBAL COMPACT W POLSCE

Jaime Aguilera
Wiceprezes Unilever w regionie Europy Środkowo-Wschodniej
Dyrektor Unilever Zarządzający w Polsce i Krajach Bałtyckich

Michał Beim
Członek Zarządu PKP S.A., ekspert w dziedzinie komunikacji i transportu

Mariusz Bober
Prezes Zarządu,
Grupy Azoty S.A..

dr Henryka Bochniarz
Prezydent Konfederacji Lewiatan

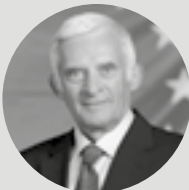
dr Michał Boni
Posel do Parlamentu Europejskiego, były Minister Administracji i Cyfryzacji, były Minister w Kancelarii Premiera oraz były szef Zespołu Doradców Strategicznych Premiera

prof. nadzw. dr hab. Halina Brdulak
Profesor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, były kierownik Zakładu Transportu Międzynarodowego i Logistyki, były Prezes Międzynarodowego Forum Kobiet

prof. dr hab. Wojciech Cellary
Ekspert ds. elektronicznego biznesu, Profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

prof. dr hab. Jerzy Buzek
Posel do Parlamentu Europejskiego, były Prezes Rady Ministrów, były Przewodniczący Parlamentu Europejskiego

dr hab. Jan Chadam
Prezes Zarządu,
Polskie LNG S.A.

PROGRAM BRANDBILITY

Brandbilty to program dla firm, których codzienna działalność może mieć nieduży związek ze środowiskiem, ale które chcą stać się architektami zmiany zachowań, postaw i procesów u swoich partnerów, podwykonawców i usługodawców w obszarze ochrony środowiska.. W 2016 roku tworząca się koalicja firm, dzieląc się najlepszymi przykładami, będzie promować koncepcję pozytywnego wpływu na otaczającą rzeczywistość i dzielić się doświadczeniami z praktycznych zastosowań w ramach regulacji wewnętrznych i kodeksów dla podwykonawców.

PROCES SAMOREGULACJI

Cel zostanie osiągnięty jeśli firmy rozpoczną proces samoregulacji w obszarze środowiskowym. Program wyróżnia firmy, które dbając o swój wizerunek tworzą realną zmianę w swoich działaniach oraz w świadomości swoich partnerów i klientów – minimalizując negatywny środowiskowy efekt tych działań i tworząc własne narzędzia osiągania wysokich standardów wychodząc poza obecne praktyki branżowe.

REGUŁY WSPÓŁPRACY Z PODWYKONAWCAMI I USŁUGODAWCAMI

W ramach programu Brandbilty samoregulacje będą dotyczyły się w szczególności wymogów środowiskowych stawianych podwykonawcom i usługodawcom. Firmy przystępujące do programu są odpowiedzialne społecznie i środowiskowo oraz deklarują, że takiej samej odpowiedzialności chcą oczekiwać od swoich partnerów.

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Program Brandbilty powstał także w celu promowania idei gospodarki o obiegu zamkniętym, która realizuje Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Jest odpowiedzią na problem wysokiego poziomu wytwarzania odpadów przez przemysł. Gospodarka o obiegu zamkniętym pozwala na zachowanie jak najdłuższej wartości dodanej produktów i eliminację odpadów poprzez wielokrotne, efektywne wykorzystanie produktu, którego cykl życia dobiega końca.

Wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym wymaga wprowadzania zmian na wielu poziomach, m.in. w fazie projektowania produktu, sposobach przekształcania odpadów, jak i zachowaniach konsumentów. Mogą one polegać np. na ograniczeniu zużycia energii i materiałów na etapie produkcji i użytkowania, przedłużeniu okresu użytkowania produktów czy też projektowaniu produktów możliwych do poddania recyklingowi. Zmiany te pozwalają nie tylko na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko, ale również przynoszą przemysłowi znaczne finansowe oszczędności.

Brandbilty to inicjatywa powstała w celu promowania idei gospodarki o obiegu zamkniętym – jako odpowiedzi na problem wysokiego poziomu wytwarzania odpadów przez przemysł. Gospodarka o obiegu zamkniętym pozwala na zachowanie jak najdłuższej wartości dodanej produktów i eliminację odpadów poprzez wielokrotne, efektywne wykorzystanie produktu, którego cykl życia dobiega końca.

Katarzyna Rudnicka
Prezes Vidalge

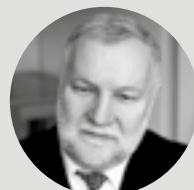
Paul de Courtois
Dyrektor Generalny,
BMW Group Polska

Katarzyna Dorywała
Prezes Zarządu,
Wrocławskie Centrum Badań EIT+

Jarosław Drozd
Współzałożyciel, Akcjonariusz, Prezes
Zarządu Bioelektro Group S.A.

Michał Drozdek
Główny Specjalista w Departamencie
Metodyki Kontroli i Rozwoju Zawodowego
Najwyższej Izby Kontroli,
były doradca Prezesa Rady Ministrów,
były doradca Marszałka Sejmu, były szef
Gabinetu Politycznego Ministra
Gospodarki

Andreas Gietl
Dyrektor Zarządzający,
BASF Polska Sp. z o.o

prof. dr hab. Anna Giza-Poleszczuk
Proroktor UW ds. rozwoju
i polityki finansowej

Janusz Górski
Prezes,
Schenker Sp. z o.o.

ODPOWIEDZIALNY TRANSPORT

Program realizowany jest jako element Dekady Działań na Rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2011–2020 (United Nations Decade of Action for Road Safety 2011–2020). Celem jest powstrzymanie wzrostu, a następnie zmniejszenie liczby zabitych w wypadkach drogowych. Poprzez działania w zakresie bezpieczeństwa jazdy, a także promowania innowacyjnych technologii transportowych oraz ochrony środowiska naturalnego, czyli najważniejsze aspekty odpowiedzialnego transportu.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W RAMACH SEMINARIÓW TEMATYCZNYCH

Bezpieczeństwo na drodze – w ramach realizowanego we współpracy z WHO programu „Road Safety” – w tym zagadnienia związane z odpowiedzialnym spożywaniem alkoholu, programami edukacyjnymi i informacyjnymi zwiększającymi bezpieczeństwo użytkowników dróg

Zrównoważony transport miejski – najlepsze praktyki w transporcie miejskim, transport elektryczny, rozwiązania transportowe przyjazne dla środowiska i mieszkańców,

Dobre praktyki w logistyce – m.in. optymalizacja systemów transportu i łańcuchów logistycznych, przeniesienie transportu z kołowego na torowy lub wodny, etc.

Zmniejszanie efektów środowiskowych – sposoby ograniczenia emisji z sektora transportu takie jak rozwiązania technologiczne w konstrukcji pojazdów silnikowych oraz produkcję paliwa w jak najmniejszym stopniu szkodliwego dla środowiska,

Nowe technologie – np. rozwiązania w zakresie e-mobility – samochody elektryczne, elektryczny transport publiczny, elektryczne rowery jako jeden ze sposobów na ograniczenie emisji substancji szkodliwych powstających w procesie spalania paliwa.

dr Marzenna Guz-Vetter,
Zastępca Dyrektora i Kierownik Wydziału Politycznego
w Przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Polsce

Marek Huzarewicz
Prezes Zarządu,
Philips Lighting Poland S.A.

dr Filip Kaczmarek,
Wykładowca Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu,
były Poseł do Parlamentu Europejskiego

Dariusz Kaśków
Prezes Zarządu,
ENERGA S.A.

prof. dr hab. Michał Kleiber
Członek rzeczywisty PAN,
Prezes PAN w latach 2007–2010, 2011–2014

Paweł Kowal
Polityk, historyk, publicysta;
były Poseł do Parlamentu Europejskiego

ZRÓWNOWAŻONE MIASTA

Program stanowi realizację ONZ-towskiego, 11-go Celu Zrównoważonego Rozwoju, który poza głównym celem poprawy jakości powietrza, dotyczy również m.in. ograniczenia negatywnego wpływu miast na środowisko, dostępu do nowoczesnych, łatwo dostępnych i tanich sieci transportowych, bezpieczeństwa drogowego oraz dostępu do terenów zielonych w miastach.

Głównym tematem programu w tym roku jest **kwestia stale pogarszającej się jakości powietrza. Poprzez przeprowadzenie analizy stanu jakości powietrza w największych ośrodkach aglomeracyjnych w Polsce**, promowanie innowacyjnych rozwiązań i nowoczesnych technologii oraz zwiększanie świadomości społecznej chcemy przyczynić się do zmniejszenia efektu niskiej emisji - powodowanej w dużej mierze przez używanie przez większość gospodarstw domowych w Polsce przestarzałych, niskosprawnych kotłów węglowych.

Na zanieczyszczenia powietrza w miastach znaczny wpływ mają również samochody spalinowe, które poprzez emisję gazów cieplarnianych, toksyn oraz metali ciężkich mają bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi, jak również stan sanitarny miast. Poprzez przeprowadzenie analitycznego badania zamierzamy **ustalić się co jest główną przyczyną niskiej emisji** w poszczególnych miastach Polski.

NJWAŻNIEJSZE OBSZARY PROGRAMU

Problem niskich emisji i zanieczyszczenia powietrza; wpływ negatywnych skutków transportu jak zanieczyszczenia powietrza oraz hałas na jakość życia w mieście;

Innowacyjne technologie i rozwiązania takie jak m.in.: pojazdy bez emisyjne, technologie fotowoltaiczne, intermodalne planowanie trasy, systemy usprawniające drożność komunikacyjną miast;

Nowe rozwiązania systemowe – wprowadzenie ulg podatkowych oraz innych udogodnień dla osób korzystających z rozwiązań przyjaznych środowisku; alternatywne źródła energii; energooszczędność budynków;

Zarządzanie środowiskiem w miastach – odpowiednio wysoki procent terenów zielonych w centrach miast i na ich obrzeżach.

Partner Główny Programu:

Mamy zaszczyt być uznani za naj-bardziej zrównoważoną firmę w branży motoryzacyjnej – plasujemy się w ścisłej czołówce najważniejszych rankingów zrównoważonego rozwoju: jako lider branży zarówno w indeksie Dow Jones, jak i Carbon Disclosure Project. W BMW Group wierzymy, że zrów-noważony rozwój to inwestycja w przysz-łość. Dlatego tworzymy innowacyjne rozwiązania, które dają wymi-erne efekty dla społeczeństwa, między innymi oferując pierwsze auto elektryczne w segmencie premium. Wprowadzając elektryczne BMW i3 urzeczywistniłmyśmy ideę zrównoważonej mobilności.

Paul de Courtois
Dyrektor Generalny,
BMW Group Polska Sp. z o.o.

Partner Programu

Mamy zaszczyt być uznani za naj-bardziej zOstatni raport Światowej Organizacji Zdrowia wskazuje, że 33 z 50 najbardziej zanieczyszczonych miast Europy znajduje się w Polsce. Konsekwencją długotrwałego nara-żenia na działanie pyłu zawieszonego jest skrócenie śred-niej długości życia, a także pogorszenie jego jakości. Jeśli chcemy czerpać z korzyści, jakie daje urbanizacja, zapewnienie zdrowych warunków życia w miastach jest zadaniem prio-rytetowym. Dlatego, jako IKEA Polska, aktywnie włączamy się w dialog oraz prace nad rekomen-dacjami działań prowadzących do zredukowa-nia emisji CO2.

Anna Pawlak-Kuliga,
Prezes Zarządu,
IKEA Retail Polska Sp. z o.o.

Partner Programu

Partnerzy Główni Programu:

Pytanie o etykę w biznesie, to pytanie o inten-cję człowieka, który, wychodząc od idei oraz swojej roli w społeczności, rozpoczyna własne przedsięwzięcie. Nie jest możliwe się oddzielić ekonomii od jej wymiaru społecznego, tak jak nie jest możliwe oddzielić świata liczb i wartości ekonomicznych od świata relacji międzyludzkich, które są podstawą gospodar-ki. Prowadząc i rozwijając firmę jesteśmy odpowiedzialni za jej rolę społeczną w stosun-ku do tworzą-cego ją zespołu jak i otoczenia. Róbmy wszystko, by stało się jasne, że etyka to bezwzględny warunek biznesu, a nie luksu-sowy dodatek.

Dominika Kulczyk,
Prezes Zarządu,
Kulczyk Foundation

Partnerzy Programu:

BIZNES A PRAWA CZŁOWIEKA

UN GLOBAL COMPACT A PRAWA CZŁOWIEKA W BIZNESIE

Tak jak dla całego ONZ, tak i dla United Nations Global Compact prawa człowieka są jedną z podstaw działalności. Przestrzeganie tych praw stanowi jeden z czterech obszarów działań ujętych w formie Dzie-sięciu zasad Global Compact. Dwie pierwsze mówią, iż w swojej działalności firmy powinny:

1. przestrzegać i wspierać ochronę międzynarodowo uznanych praw człowieka oraz
2. eliminować wszelkie przypadki łamania praw czło-wieka przez firmę.

Biznes w coraz większym stopniu uświadamia sobie jak wielki wpływ może mieć na ich przestrzeganie. Pierwszym krokiem jest zbadanie, które obszary jej działalności wkraczają w dziedzinę praw człowieka oraz jakie są granice odpowiedzialności przedsiębior-stwa w tym zakresie. Zalecenia dotyczące powiązań praw człowieka i biznesu (**UN Guiding Principles on Human Rights in Business**), nawiązują do ramo-wych wytycznych „Chronić, Szanować, Naprawiać” (United Nations „Protect, Respect and Remedy” Fra-mework) przyjętych przez ONZ w 2008 r

KOALICJA RZECZNIKÓW ETYKI

Została oficjalnie powołana **10 grudnia 2014 r.**, w Światowy Dzień Praw Człowieka, podczas konfe-rencji inauguracyjnej Program „Prawa Człowieka a Biz-nes 2014–2020”, tak aby na marginesie dyskusji o sa-moregulacji biznesu w oparciu o **filar II Wytycznych ONZ ds. biznesu i praw człowieka** opracować zestaw standardów dla Rzeczników Etyki i tych komórek or-ganizacyjnych w firmach, które odpowiadają za wdra-

żanie kodeksów etycznych i innych regulacji (także wewnętrznych), wyznaczających standardy etyczne w danej firmie. **8 kwietnia 2015** powołanie Koali-cji Rzeczników Etyki stało się faktem, w obecności ponad 70 firm i instytucji uczestniczących w spotka-niu inauguracyjnym.

STOWARZYSZENIA RZECZNIKÓW ETYKI

Rozpowszechnienie wiedzy oraz wsparcie implemen-tacji Wytycznych ONZ ds. biznesu i praw człowieka, Powołanie formalnego **Stowarzyszenia Rzeczników Etyki**, działającego w ramach Koalicji i wypracowy-wanie dla nich Opracowanie **narzędzi** efektywnego wdrażania systemów zarządzania etyką w firmach i organizacjach.

STANDARD MINIMUM DLA FIRM

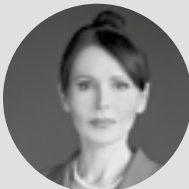
Wypracowanie **standardu** opartego na drugim filarze Wytycznych ONZ dla pełnego wdrożenia w firmie bądź organizacji zapisów kodeksów etycznych (bądź innych dokumentów/regulacji o podobnym charak-terze)

BAZA NARZĘDZI IMPLEMENTACJI

Skupienie w ramach Koalicji Rzeczników Etyki **gru-py liderów**, którzy wypracują standardy dla tych firm i organizacji, które na ścieżkę zarządzania etyką wchodzą oraz zbudowanie trwałej **platformy dla wy-miany wiedzy** o najlepszych standardach zarządzania etyką w oparciu o rozwiązania polskie i międzynaro-dowe – stworzenie „**biblioteki rozwiązań**”. Zebranie **dobrych praktyk** oraz **praktycznych rozwiązań** (tak-że rozwiązań organizacyjnych) dla osób zajmujących się zarządzaniem etyką w firmach i organizacjach;

prof. dr hab. Andrzej Koźmiński
Prezydent Akademii
im. Leona Koźmińskiego

Magdalena Kruszewska,
Prezes Zarządu, Sanofi-Aventis Sp. z o. o.
oraz Nepentes Pharma Sp. z o. o.

Adam Krzanowski
Prezes Zarządu,
Nowy Styl Sp. z o.o.

prof. dr Franciszek Kubiczek
Przewodniczący Rady Statystyki
przy Prezesie Rady Ministrów,
Profesor Nadzwyczajny ALMAMER Szkoły
Wyższej, Dziekan Wydziału Ekonomicz-
nego, Doktor Nauk Ekonomicznych

Przemysław Kurczewski
Prezes Zarządu,
EmiTel Sp. z o.o.

prof. Jerzy Langer
były Prezes Zarządu,
Wrocławskie Centrum Badań EIT+

Krzysztof Lissowski
Generalny Dyrektor, Generalna
Dyrekcja Ochrony Środowiska

Łukasz Łazarewicz,
Prezes Zarządu,
Totalizator Sportowy Sp. z o.o.

dr Kalman Mizsei,
Ekonomista, Szef misji doradczej Unii
Europejskiej na rzecz reformy cywilnego

dr Andrzej Malinowski
Prezydent Pracodawców
Rzeczypospolitej Polskiej

Simona Marinescu
Dyrektor Biura UNDP ds. Polityki i Wspar-
cia Programów w Nowym Jorku

Krzysztof Michalski
Dyrektor Generalny
DIAGEO Polska Sp. z o.o.

dr Piotr Moncarz
Consulting Professor, Stanford University,
współzałożyciel i przewodniczący US-Polish Trade Council

INNOWACJE – BIZNES I NAUKA

Program Innowacje, wynika z potrzeby wypracowania efektywniejszych standardów współpracy na styku nauki i biznesu w zakresie przenoszenia innowacji generowanych przez sektor nauki do zastosowań biznesowych na rzecz rozwoju. W ramach Programu Global Compact w Polsce zmierza do pobudzenia innowacyjności w polskich ośrodkach kompetencji, zbudowania mapy tych ośrodków jak i skrócenia czasu opracowania innowacji i ich wdrożenia przez konkretne branże, przy uwzględnieniu rozwiązań stymulujących zrównoważony rozwój.

CELEM PROGRAMU BĘDZIE STWORZENIE NASTĘPUJĄCYCH NARZĘDZI

Know-How Hub – podjęcie współpracy pomiędzy Global Compact a wiodącymi ośrodkami kompetencji, cykl tematycznych raportów eksperckich w obszarach priorytetowych dla UNGC

Labolatorium Innowacji – prezentacja i promocja innowacyjnych polskich technologii oraz praktyk współdziałania biznesu i nauki, budowa efektywnych kanałów współpracy biznes-nauka

Przemysł kreatywny, kultura i Innowacje Społeczne – cykl debat mających na celu wypracowanie innowacji dla kultury oraz promowanie rozwiązań mających na celu poprawę jakości życia i regulę współpracy z podwykonawcami i usługodawcami

POLSKA

Realizacja programu będzie oparta na współpracy z kluczowymi ośrodkami aktywnie promującymi innowacje w sferze administracji, nauki i biznesu. Strategiczne partnerstwo z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) oraz współpraca z Agencją Rozwoju Przemysłu (ARP), EIT+ i Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) pozwoli na wypracowanie skutecznych metod innowacji oraz promocję rozwiązań opracowanych w Polsce.

ŚWIAT

Global Compact w ramach programu Innowacje stawia sobie za zadanie promowanie rozwiązań wypracowanych w Polsce na rynkach światowych. Takie działania możliwe będą dzięki współpracy ze światowej sławy uniwersytetami jak Stanford, Columbia, MIT, Oxford, New York czy UN University. Również udział w globalnej inicjatywie PRME, bazującej na współpracy 60 rektorów, dziekanów i oficjalnych przedstawicieli wiodących szkół biznesowych i instytucji akademickich, pozwoli podjąć działania na rzecz odpowiedzialnego kształcenia i badań naukowych.

Adam Niewiński
Wiceprezes Zarządu,
Bank Pekao S.A.

Zbigniew Nowik
Prezes Zarządu
OT Logistics S.A.

Janina Ochojska
Prezes Zarządu Fundacji
Polska Akcja Humanitarna

Jarek Oleszczuk
Prezes Zarządu AstraZeneca Pharma
Poland

Solange Olszewska
Prezes Zarządu
Solaris Bus & Coach S.A.

Michał Olszewski
Zastępca Prezydenta Miasta
Stołecznego Warszawy

Henryk Orfinger
Prezes Zarządu
Dr Irena Eris S.A.

Wojciech Orzech
Prezes PKP Energetyka

PRZECIWDZIAŁANIE SZAREJ STREFIE

UN Global Compact poprzez swoją dziesiątą zasadę „Przeciwdziałanie korupcji we wszystkich formach, w tym wymuszeniom i łapówkarstwu” zachęca swoich członków do wdrażania standardów antykorupcyjnych i upowszechniania najlepszych rozwiązań stosowanych przez sektor prywatny w tym wrażliwym obszarze.

Program Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce został zainaugurowany 30 czerwca 2014 roku podczas spotkania z Ministrem Finansów, w obecności Wiceministra Gospodarki, przedstawicieli Parlamentu, CBA, ABW oraz Policji i Straży Granicznej. Na tym spotkaniu Global Compact wspólnie z BCC zdecydowało o podjęciu działań zmierzających do ograniczenia skali szarej strefy, uznając, że jest ona obecnie jednym z najważniejszych zagrożeń dla rozwoju Polski. Podczas spotkania inauguracyjnego zaprosiliśmy do rozmów przedstawicieli 4 branż zagrożonych (branża paliwowa, tytoniowa, spirytusowa, stalowa), by zgodnie z mandatem Global Compact zbudować podstawy dla efektywnego dialogu biznesu i administracji i umożliwić bardziej skoordynowane i skuteczne działania.

Organizacje przestępcze, które profesjonalizują swoją działalność utrudniając skutecznie ściganie i karanie, w efekcie zaburzają konkurencyjność oraz generują straty zarówno dla Skarbu Państwa jak i uczciwie działających przedsiębiorstw. Straty w poszczególnych branżach są liczone w miliardach i jest konieczna cykliczna oraz precyzyjna diagnoza stanu wzmocniona o zestaw rekomendacji wskazujących na konieczną:

- poprawę jakości i efektywności administracji publicznej;
- poprawę jakości i spójności stanowionego prawa;
- promocję, implementację i rozpowszechnianie odpowiedzialnej i zrównoważonej polityki korporacyjnej i zrównoważonego rozwoju.

Jako narzędzie główne Programu przewidziane jest badanie szarej strefy w Polsce, na podstawie którego zostanie opracowany Raport „Przeciwdziałanie Szarej Strefie w Polsce”.

prof. dr. hab. Tomasz Panek
Wicedyrektor Instytutu Statystyki i Demografii,
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Anna Pawlak-Kuliga
Prezes Zarządu
IKEA Retail Polska

Marek Plura
Posel do Parlamentu
Europejskiego

Anna Potocka-Domin
Wiceprezes Business Centre Club, dyrektor
Instytutu Interwencji Gospodarczych

dr Marek Prawda
Dyrektor Przedstawicielstwa Komisji
Europejskiej w Polsce

prof. dr hab. Bolesław Rok
Ekspert UNGC do spraw etyki w biznesie
oraz CSR, koordynator merytoryczny Rady
Programowej UNGC w Polsce

Wioletta Rosołowska
Prezes Zarządu L'Oréal Polska

Katarzyna Rudnicka
Prezes VIVENCE

prof. Jeffrey Sachs
Dyrektor Earth Institute na Uniwersytecie Columbia, Specjalny Doradca Sekretarza Generalnego ONZ ds. Milenijnych Celów Rozwoju

Angelina Sarota
Przewodnicząca Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.

Markus Sieger
Prezes Zarządu, Polpharma S.A.

Mirosław Siwinski
Prezes Zarządu, Dyrektor Handlowy PCC Exol

Krzysztof Skóra
były Prezes Zarządu KGHM Polska Miedź S.A.

Simon Smith
Szef Rynku w Polsce i Krajach Bałtyckich w Nestle

Dariusz Stefański
Prezes Zarządu PCC Intermodal S.A.

Mariusz Gajda
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska

Łukasz Hołubowski
Prezes Agencji Rynku Rolnego

prof. dr hab. Danuta Maria Hubner
Posłanka Parlamentu Europejskiego, Przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych Unii Europejskiej

Tomasz Stępień
Prezes Zarządu GAZ-SYSTEM S.A.

Wojciech Szpil
były Prezes Totalizatora Sportowego, przewodniczący Zespołu ds. finansowania, powstałego w ramach Okrągłego Stołu Polskiego Sportu

Henryk Wujec
były doradca Prezydenta RP

Muhammad Yunus
Ekonomista, Laureat Pokojowej Nagrody Nobla

Anna Streżyńska
Minister Cyfryzacji

dr Jerzy Kwieciński
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Członek Komitetu Stałego Rady Ministrów

Ewa Synowiec
Główny Doradca, Dyrekcja Generalna ds. Handlu KE

Krzysztof Zanussi
Reżyser, scenarzysta filmowy oraz filozof

Katarzyna Zawodna
Prezes Zarządu Skanska Property Poland Sp. z o.o.

prof. Tomasz Żylicz
Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego

OSOBY ZAWIESZAJĄCE CZŁONKOSTWO
W RADZIE PROGRAMOWEJ NA CZAS
PEŁNIENIA FUNKCJI PUBLICZNYCH:

SDG W INICJATYWACH
I STRATEGIACH
PARTNERÓW

Radosław Domagalski-Łabędzki

Prezes KGHM

Szanowni Państwo!

Przemysł wydobywczy ma unikalną pozycję wśród krajowych gałęzi gospodarki. Korzyści czerpane z niego stały się jednym z filarów stabilnego rozwoju krajów takich jak Norwegia, Australia czy Kanada. Coraz więcej krajów stara się zabezpieczyć funkcjonowanie sektora i rozszerzyć swoją niezależność w dostępie do surowców naturalnych, a wytworzone zasoby będą rosnącą częścią eksportu i dochodu narodowego wielu krajów. Górnictwo i hutnictwo to globalne przemysły - często lokowane w odległych, mniej rozwiniętych gospodarczo obszarach, w terenach ekologicznie wrażliwych. Gdy są zarządzane odpowiedzialnie, generują zatrudnienie i innowacje, przyciągają inwestycje i tworzą infrastrukturę w skali odmieniającej gospodarki i społeczeństwa. Jednocześnie słabe zarządzanie i brak wizji - to ryzyko środowiskowe, opór społeczny, wzrost nierówności, korupcja i niestabilność polityczna.

Odpowiedzialne i długookresowe strategie firm, wsparte przez globalne działania na rzecz rozwoju (takie jak Globalne Cele ONZ), mogą znacząco ograniczyć ryzyka i wytworzyć synergie pomiędzy politykami państwowymi i lokalnymi działaniami przedsiębiorstw - szczególnie tych mających ambicje być globalnymi firmami. Jednocześnie wspólne działania na rzecz rozwoju ma realną szansę zdjąć odium ciężącego w przeszłości na sektorze, podobnie jak i tzw. 'klątwa surowcowa' ciążąca na nisko rozwiniętych krajach bogatych w zasoby naturalne.

Firmy takie jak KGHM mają potencjał do bycia wiodącymi partnerami w działaniach na rzecz osiągnięcia Globalnych Celów Zrównoważonego

Rozwoju, przyjętych przez polski rząd. Poprzez swoją bezpośrednią działalność tworzy podstawy do rozwoju w mniej rozwiniętych regionach. Natomiast poprzez partnerską współpracę z rządem i społeczeństwem obywatelskim, poprzez zaangażowanie w prace badawczo rozwojowe i tworzenie innowacji, wprowadzanie wysokich standardów pracy na każdym etapie łańcucha tworzenia wartości i pośród wszystkich podwykonawców - da solidne podstawy rozwoju wykraczające daleko poza samo przedsiębiorstwo, dostęp do stabilnego finansowania i dobrych relacji z administracją i społecznościami.

KGHM już podjął zobowiązanie by działać odpowiedzialnie - gospodarując rozsądnymi zasobami naturalnymi, ograniczając emisje i tworząc swoje produkty w bezpieczniejszych i innowacyjnych procesach produkcyjnych. Jest to wprost nawiązanie i wypełnianie zapisów tworzonej rządowej Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, jak i ONZ-towskiego Celu 9 SDG, czyli *Budować odporną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność*, o którym więcej w dalszej części publikacji. Jest to także wypełnienie wielu innych zawartych w celach dotyczących promowania inkluzywnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i godnej pracy dla wszystkich ludzi (SDG8), tworzenia wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji (SDG12), zapewnienia wszystkim dostępu do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie (SDG7), jak i pozostałych Celów wspierających ochronę środowiska naturalnego, praw człowieka i zrównoważonego rozwoju społeczeństw.

KGHM już podjął zobowiązanie by działać odpowiedzialnie – gospodarując rozsądnymi zasobami naturalnymi, ograniczając emisje i tworząc swoje produkty w bezpieczniejszych i innowacyjnych procesach produkcyjnych.

Przemysław Kurczewski

Prezes Emitel
członek Rady Programowej Global Compact Poland

Szanowni Państwo!

Agenda 2030 i Cele Zrównoważonego Rozwoju, których implementacja w Polsce jest głównym tematem tej publikacji - składa się z kluczowych pojęć bliskich każdemu człowiekowi: pokoju, godności, dobrobytu i niezagrażonego środowiska. Wydaje się jednak, że kluczem do zapewnienia podstawowego komfortu życia człowieka jest bezpieczeństwo. Jest to pojęcie obszerne, a technologiczna rewolucja poszerzyła go o dodatkowe wątki.

Zagrożenie w cyberprzestrzeni może nosić charakter regionalny, a czasem globalny. Informatyzacja, dająca niezwykle potencjał rozwojowy i przestrzenie rynkowe dla firm, jednocześnie uzależniła je od cyfrowych systemów zarządzania, komunikacji, przechowywania danych. Automatyzacja, robotyzacja, sztuczna inteligencja, inteligentne domy, autonomiczne pojazdy, gadżety monitorujące aktywność – to narzędzia do wykonania kolejnego skoku rozwojowego lub kolejne luki w korporacyjnym lub prywatnym systemie bezpieczeństwa.

Coraz istotniejszym zadaniem rządów krajów i organizacji międzynarodowych takich jak ONZ czy UE jest zapewnienie bezpieczniejszej przestrzeni dla przedsiębiorczości i funkcjonowania społeczności. Jesteśmy od długiego czasu świadkami rosnącej wykładniczo skali i agresywności

ataków zarówno na firmy jak infrastrukturę krytyczną zapewniającą normalne funkcjonowanie państwa i społeczeństwa. Obszarami najbardziej wrażliwymi na cyberataki są branże energetyczna, transportowa, finansowa i branża opieki zdrowotnej. Odpowiedzią niech nie będzie jedynie zwiększanie nakładów na bezpieczeństwo – choć i ten krok przed nami. Bezpieczeństwo kraju i obywateli powinno być projektowane i realizowane poprzez działania wyprzedzające i proaktywne.

Cyberbezpieczeństwo dotyczy każdego z nas. Nie dziwi mnie więc, że ONZ w tym Global Compact szczególną uwagę zwracają na kwestie cyberbezpieczeństwa. W bieżącym roku rozpoczynamy z Global Compact Poland program mający na celu poszerzenie debaty na temat kierunków i możliwości wzmocnienia cyberbezpieczeństwa. Jest to wydarzenie nawiązujące do aktualnych pracach rządu nad strategią dla cyberbezpieczeństwa. Strategia ta zakłada między innymi uruchomienie tzw. centrum narodowego, czyli przedsięwzięcia z zakresu ochrony cyberbezpieczeństwa. Wierzę, że inicjatywy podobne do tej realizowanej przez Global Compact Poland wzmocnią ogólną krajową tendencję uczynienia z Polski państwa bezpiecznego. Chcemy się czuć bezpieczni, ale też pracujemy po to, aby dawać innym poczucie bezpieczeństwa.

Wierzę, że inicjatywy podobne do tej realizowanej przez Global Compact Poland wzmocnią ogólną krajową tendencję uczynienia z Polski państwa bezpiecznego.

Robert Pietryszyn

Prezes Zarządu,
Dyrektor Generalny
Grupa LOTOS

Grupa LOTOS jest bardzo ważnym elementem gospodarki narodowej, zaś jej nadrzędnym zadaniem, zawartym w misji, jest wzmacnianie bezpieczeństwa naszego kraju w sektorze energii i troska o stabilny wzrost ekonomiczny w oparciu o zasady społecznej odpowiedzialności biznesu i zrównoważonego rozwoju.

Tak postrzegamy nasz obowiązek, który spełniamy, dostarczając na rynek najwyższej jakości paliwa, oleje oraz inne produkty.

Dzięki systematycznym inwestycjom, precyzyjnemu programowi rozwoju i doświadczonym, profesjonalnym menedżerom oraz pracownikom, po zakończeniu projektu EFRA dołączymy do technologicznej elity światowych rafinerii.

Służymy Polsce i Polakom rozwijając krajową gospodarkę, służymy też poprzez działalność prospołeczną, pracując nad niwelowaniem różnic, wyrównywaniem szans, pochylając się nad potrzebami wielu regionów, wspólnot i rodzin.

Pracujemy nad niwelowaniem różnic, wyrównywaniem szans, pochylając się nad potrzebami wielu regionów, wspólnot i rodzin.

Jaime Aguilera

Wiceprezes Unilever w regionie Europy Środkowo-Wschodniej
Dyrektor Unilever Zarządzający w Polsce i Krajach Bałtyckich
członek Rady Programowej Global Compact Poland

JESTEM NIEZMIERNIE DUMNY, ŻE CELE W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, KTÓRE STAWIA PRZED SOBĄ UNILEVER W SWOIM PLANIE „ŻYCIE W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY”, ZA-RÓWNO NA POZIOMIE GLOBALNYM, JAK I W POLSCE, SĄ TAK SPÓJNE Z OGŁOSZONYMI PRZEZ ORGANIZACJĘ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH ZRÓWNOWAŻONYMI CELAMI ROZWOJOWYMI. JESTEM PRZEKONANY, ŻE TYM SAMYM, DZIAŁAJĄC WSPÓLNIE, MOŻEMY BYĆ SKUTECZNIEJSI NIE TYLKO W ICH REALIZOWANIU, ALE TAKŻE PRZEKONYWANIU INNYCH, CZY TO PAŃSTW, CZY KONSUMENTÓW, ŻE WARTO DO TEJ IDEI DOŁĄCZYĆ.

Jestem przekonany, że działając wspólnie, możemy być skuteczniejsi nie tylko w realizowaniu celów,
ale i przekonywaniu, że warto do tej idei dołączyć

CEL 1: WYELIMINOWAĆ UBÓSTWO WE WSZYSTKICH JEGO FORMACH NA CAŁYM ŚWIECIE

Emilia Skrok
p.o. Przedstawiciel Banku Światowego w Polsce

MNIEJSZE NIERÓWNOŚCI RECEPTĄ NA SKUTECZNĄ WALKĘ Z UBÓSTWEM

MISJĄ BANKU ŚWIATOWEGO JEST ZWALCZANIE SKRAJNEGO UBÓSTWA ORAZ WSPIERANIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU. W PRAKTYCE OZNACZA TO PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZMNIEJSZENIA SKRAJNEJ BIEDY DO 3 PROC. ŚWIATOWEJ POPULACJI W 2030 R. Z 10,7 PROC. W ROKU 2013 ORAZ PRACĘ NA RZECZ WZROSTU DOCHODÓW 40 PROC. NAJBIEDNIEJSZYCH. TE DWA CELE SĄ ZAPISANE W ŚWIATOWEJ AGENDZIE NA RZEC ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030.

W ostatnich dwóch dziesięcioleciach nastąpił wyraźny spadek ubóstwa na świecie. Jednakże problem nierówności dotyka wciąż milionów osób, ograniczając ich szanse na prowadzenia godnego życia. Statystyki są niepokojące. Ubogie dzieci mają cztery razy mniejsze możliwości dostępu do edukacji na poziomie podstawowym w krajach rozwijających się niż dzieci bogate. Wśród 780 milionów osób nieumiejących czytać i pisać, aż dwie trzecie to kobiety. Biedni są też zdecydowanie bardziej zagrożeni ryzykiem niedożywienia, śmierci w dzieciństwie oraz brakiem dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej.

Wbrew powszechnym opiniom, nierówności w skali globalnej - czyli bez względu na obywatelstwo - dosyć wyraźnie spadają począwszy od roku 1990. To pierwszy taki spadek od rewolucji przemysłowej z początku XIX wieku. Ta bezprecedensowa zmiana jest głównie wynikiem poprawy średnich zarobków w najbardziej zaludnionych krajach świata jak Chiny czy Indie. Z drugiej jednak strony, nierówności rosną wewnątrz krajów i średnio są dziś większe niż 25 lat temu. Poważnym zagrożeniem jest również rosnąca koncentracja bogactwa wśród osób o najwyższych dochodach.

Pewien poziom nierówności dochodowych w gospodarce jest pożądanym, gdyż wyższe zarobki promują i zachęcają do pracy osoby utalentowane czy z większymi aspiracjami. Jednakże zbyt duże rozwarstwienie staje się często

poważnym społecznym i w konsekwencji gospodarczym obciążeniem.

Poczucie wzrostu nierówności - mimo że wzrost ten nie znajdował odzwierciedlenia w statystykach - było na przykład jednym z powodów wybuchu Arabskiej Wiosny na początku tej dekady. Inny przykład: dzieci wychowywane w biedniejszych domach mają znacznie gorszy start w dorosłe życie, co wymaga wprowadzania różnego rodzaju kosztownych polityk publicznych mających na celu ograniczanie tych pierwotnych różnic.

Istnieją trzy sposoby na ograniczanie ubóstwa: przyspieszenie wzrostu gospodarczego i powiązanych z nim dochodów ludności, ograniczenie przez państwo nierówności bądź jedno i drugie jednocześnie. Większość miar ubóstwa potwierdza, że wzrost gospodarczy prowadzi do zmniejszenia biedy. Jednakże osiągnięcie tego celu w czasie światowego spowolnienia gospodarki wymaga działań na rzecz ubogich. W konsekwencji wysiłki na rzecz wspierania wzrostu gospodarczego często idą w parze z działaniami na rzecz zmniejszania nierówności.

W najnowszym raporcie poświęconym biedzie i nierównościom („Taking on Inequality”, październik 2016 r.) Bank Światowy przeanalizował pięć krajów, które w ostatnich latach znacznie ograniczyły nierówności dochodowe. Przykład Brazylii, Kambodży, Mali, Peru i Tanzanii pozwala

wyodrębnić sześć strategicznych działań, które w połączeniu ze wzrostem gospodarczym oraz dobrą polityką makroekonomiczną mogą znacznie przyczynić się do ograniczenia nierówności, a w konsekwencji zmniejszenia problemu biedy.

Po pierwsze, ogromne znaczenie ma rozwój w wieku przedszkolnym oraz właściwe odżywianie dzieci od najmłodszych lat. Badania pokazują, że złe odżywianie i zapóźnienia rozwojowe z pierwszych 1000 dni życia dziecka mają fundamentalne znaczenie dla łatwości uczenia się i wyników edukacyjnych na dalszym etapie życia.

Po drugie konieczny jest powszechny dostęp do służby zdrowia. Objęcie opieką zdrowotną osób wykluczonych samo w sobie ogranicza nierówności, a dodatkowo umożliwia uczenie się, pracę i rozwój.

Po trzecie, ważny jest powszechny dostęp do dobrej edukacji. Odsetek dzieci uczęszczających do szkół stale rośnie jednak coraz większy nacisk należy kłaść na to, aby poprawiała się również jakość edukacji ze szczególnym uwzględnieniem budowania wiedzy i umiejętności uczniów, a także kompetencji nauczycieli.

Po czwarte, transfery pieniężne do najbiedniejszych rodzin są skuteczne.

Dzięki takim transferom, biedne rodziny otrzymują podstawowe środki umożliwiające im wysyłanie dzieci do szkół czy korzystanie z podstawowej opieki zdrowotnej. Dodatkowo, środki pieniężne zwiększają zdolność do obrony przed ryzykiem choroby, katastrofy naturalnej czy kryzysu gospodarczego. Dobrze adresowane transfery pieniężne wyraźnie zmniejszają ubóstwo i zwiększają szanse na rozwój ubogich rodzin.

Po piąte, warto postawić na rozwój infrastruktury drogowej i energetycznej na terenach wiejskich. Poprawa stanu dróg w mniejszych miejscowościach ogranicza koszty transportu, ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej, a także poprawia dostęp do edukacji i placówek służby zdrowia. Rozbudowa infrastruktury energetycznej z kolei umożliwia pracę z domu na mniej zamożnych, wiejskich terenach.

Istotna jest również progresja podatkowa i wydatkowa. Podatki progresywne mogą umożliwić państwu lepsze transferowanie środków do najuboższych, zmniejszając tym samym nierówności dochodowe.

Jak podkreślił Prezes Banku Światowego Jim Kim, odnosząc się do powyższych wniosków z raportu „Taking on Inequality”, wprowadzenie w życie tych działań jest w stanie zmniejszyć nierówności i w konsekwencji ograniczyć ubóstwo praktycznie we wszystkich krajach na całym świecie.

Tomasz Panek
Szkoła Główna Handlowa
członek Rady Naukowej Global Compact Poland

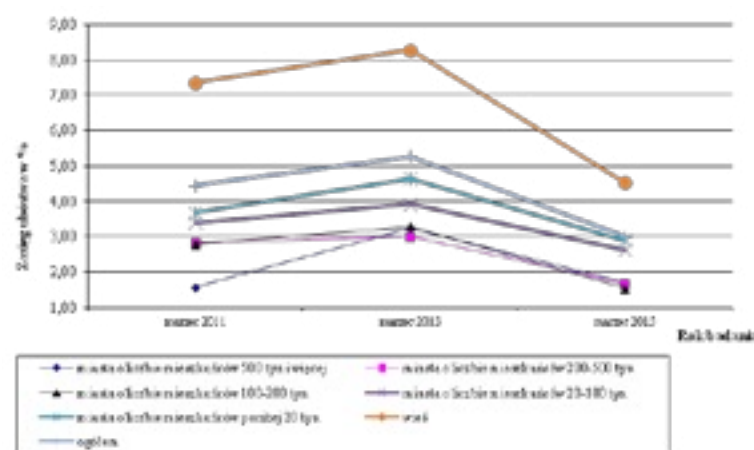

ZMIANY W SFERZE UBÓSTWA W POLSKICH MIASTACH W LATACH 2011-2015

WALKA Z UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
STANOWI AKTUALNIE PODSTAWOWY CEL POLITYKI
SPOŁECZNEJ UNII EUROPEJSKIEJ. W 2010 R. RADA EUROPY
USTALIŁA 5 GŁÓWNYCH CELÓW STRATEGII EUROPA
2020. JEDEN Z NICH DOTYCZYŁ PROMOCJI INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ, W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZECZ REDUKCJĘ
UBÓSTWA. WALKA Z UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM
SPOŁECZNYM STANOWI TAKŻE JEDEN Z GŁÓWNYCH
KIERUNKÓW DZIAŁAŃ POLITYKI SPOŁECZNEJ W RAMACH
POLSKIEJ STRATEGII ROZWOJU KRAJU DO 2020 R.

W opracowaniu koncentrujemy się na ocenie zmian w sferze ubóstwa w Polsce w ostatnich 5 latach, ze szczególnym uwzględnieniem tych zmian w polskich miastach. Do wyodrębnienia podpopulacji ubogich gospodarstw domowych¹ przyjęto krytyczny poziom dochodów, zwany granicą skrajnego ubóstwa, tożsamy z minimum egzystencji obliczonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla maja 2015 r. dla jednoosobowego gospodarstwa pracowniczego. Granicę ubóstwa dla marca 2013 r. i marca 2011 r. stanowiła jego wartość z maja 2015 r. urealniona odpowiednimi wskaźnikami cen towarów i usług konsumpcyjnych. Dochody wszystkich pozostałych typów gospodarstw domowych doprowadzono do porównywalności z dochodami gospodarstwa domowego jednoosobowego, ze względu na możliwości zaspokojenia tych samych podstawowych potrzeb na tym samym poziomie, dzieląc je przez tzw. skale ekwiwalentności, otrzymując dochody ekwiwalentne². Podstawą przeprowadzonych analiz są dane z badania Diagnoza Społeczna realizowanego przez Radę Monitoringu Społecznego

ZMIANY ZASIĘGU SKRAJNEGO UBÓSTWA WEDŁUG KLASY MIEJSCOWOŚCI ZAMIESZKANIA W LATACH 2011-2015

¹ Wszyscy członkowie takiego gospodarstwa domowego traktowani są jako osoby ubogie.

² Panek T. (2011). Ubóstwo, wykluczenie społeczne i nierówności, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa, 43-56

od 1999 r.³ Dane te mają charakter panelowy, tj. w każdym z analizowanych lat były badane te same gospodarstwa domowe, co umożliwia ocenianie w sposób poprawny zmiany w sferze ubóstwa w czasie

W analizie zmian w sferze ubóstwa koncentrujemy się na jego podstawowym aspekcie, a mianowicie zasięgu. O zasięgu ubóstwa mówi nam odsetek gospodarstw domowych ubogich.

Poniżej granicy skrajnego ubóstwa żyło w Polsce w maju 2015 r. 3 proc. gospodarstw domowych (rys.).

Zasięg skrajnego ubóstwa był znacząco zróżnicowany pomiędzy klasami miejscowości zamieszkania. Procent gospodarstw domowych żyjących w skrajnym ubóstwie w maju 2015 r. rośnie generalnie wraz ze spadkiem wielkości miejscowości zamieszkania. Spośród gospodarstw domowych zamieszkujących największe miasta (powyżej 200 tys. mieszkańców) tylko 1,7 proc. dysponowało dochodami poniżej granicy skrajnego ubóstwa.

³ Czapiński J., Kotowska I. E. i Panek T. (2015), Diagnoza Społeczna 2015, Warunki i jakość życia Polaków. Metoda badania, „Contemporary Economics, 9(4), 25-35.

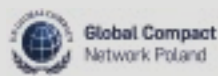
W małych miastach, o liczbie mieszkańców 20-100 tys., gospodarstwa te stanowiły już 2,6 proc., w najmniejszych miastach o liczbie mieszkańców poniżej 20 tys. 2,9 proc., a na wsi aż 4,5 proc. Najmniejszy zasięg w 2015 r. miało skrajne ubóstwo w średniej wielkości miastach, o liczbie mieszkańców 100-200 tys. – tylko 1,6 proc. gospodarstw domowych z tych miast było skrajnie ubogich.

W latach 2011-2015 nastąpił znaczący spadek zasięgu skrajnego ubóstwa we wszystkich klasach miejscowości zamieszkania, który wyniósł w skali ogólnopolskiej ponad 4 punkty procentowe. W 2013 r. obserwujemy jednakże wzrost zasięgu ubóstwa w stosunku do 2011 r., spowodowany znaczącym spowolnieniem wzrostu gospodarczego w Polsce. Jest to jednocześnie jedyny rok wzrostu odsetka gospodarstw domowych ubogich zaobserwowany we wszystkich etapach badań w ramach Diagnozy Społecznej (badania te były prowadzone co dwa lata).

Przeprowadzona analiza wskazuje, że w ramach programów walki z ubóstwem należy przede wszystkim koncentrować się na działaniach w tym zakresie na wsi oraz w małych ośrodkach miejskich.

CEL 2: WYELIMINOWAĆ GŁÓD,
ZAPEWNIĆ BEZPIECZEŃSTWO
ŻYWNOŚCIOWE I LEPSZE ODŻYWIANIE,
PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE
ROLNICTWO

Łukasz Kolano
Global Compact Poland

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE I BEZPIECZNA ŻYWNOŚĆ

Stawiając kolejny krok po Milenijnych Celach Rozwoju, Agenda 2030 mierzy się z jednym z najistotniejszych wyzwań globalnych, czyli bezpieczeństwem żywnościowym.

Światowa populacja do 2050 roku ma wzrosnąć do 9 miliardów, powiększając światowy popyt na żywność o 70% do 100%, a światowy system żywnościowy ciągle daleki jest od efektywności.

Wyzwaniem będzie nie tylko wyżywienie rosnących populacji, ale także tworzenie systemu produkcji żywności, który będzie w stanie przetrwać zawirowania rynkowe, stworzy stabilne miejsca zatrudnienia także dla małoskalowej wytwórczości, dostarczy wysokiej jakości i zdrowe pożywienie oraz które funkcjonować będzie bez znaczącego obciążenia dla środowiska.

Każdy uczestnik żywnościowego łańcucha tworzenia wartości - od rolnika przez przetwórców, hurtowników, sprzedawców, inwestorów i konsumentów - ma specjalną w nim rolę. Jest to zapewnienie opłacalności ekonomicznej i podtrzymalności produkcji. Jest to jednak również zapewnienie bezpiecznej i wartościowej żywności oraz tworzenie i pomnażanie wiedzy i kompetencji związanych z jej produkowaniem, przygotowaniem, przetwarzaniem oraz konsumowaniem.

Działalność rolnicza zajmuje ponad jedną trzecią powierzchni ziemi, jest głównym źródłem utrzymania dla większości światowej populacji, w szczególności kobiet (70% najbiedniejszych rodzin na świecie czerpie źródła utrzymania z rolnictwa). Przemysł rolny i żywnościowy to około 10% globalnego dochodu brutto (70 miliardów liczone w 2011 roku), angażuje miliony małych i dużych firm, wpływa bezpośrednio na jakość życia miliardów ludzi. Jakość zarządzania globalnym i lokalnym systemem żywnościowym ma więc oczywisty wpływ na efekt starań ograniczających niedogodności i deficyty żywności. Pośrednio także, poprzez inwestycje w rozwoju

jące się regiony - w realizację celów dotyczących zdrowia, edukacji, jakości infrastruktury, bezpieczeństwa i stabilności społecznej.

Zrównoważone rolnictwo jest tu słowem – kluczem. Analiza w tym obszarze daje odpowiedź na ile efektywnie i odpowiedzialnie wykorzystane są zasoby ludzkie, na ile rolnicy zapewniają sobie odpowiednią jakość życia z produkcji i przetwórstwa, na ile zabezpiecza podstawowe potrzeby kaloryczne i wartościowe składniki odżywcze, na ile wreszcie wytwarzana żywność jest bezpieczna. Odpowie także na pytanie czy ziemia uprawna jest właściwie nawożona by utrzymać jej walory i nie dopuścić do skażenia, czy wodą gospodaruje się tak, by utrzymać na bezpiecznym poziomie jej zasoby, czy zapewniona jest bioróżnorodność upraw i hodowli, zabezpieczone źródła energii oraz czy zarządza się odpadami rolnymi i produkcyjnymi w sposób możliwy dla środowiska do zaabsorbowania.

Większość tych wyzwań nie jest nowa, jednak bezprecedensowy przyrost ludności oraz wykorzystanie nowych technologii przynosi zupełnie nowe szanse i zagrożenia. Przykładem jest wykorzystanie genetycznie modyfikowanych roślin i zwierząt – potencjalnie rewolucyjne w zabezpieczeniu wielkości plonów przed czynnikami zewnętrznymi, ale jednocześnie generując zrozumiałe kontrowersje. Mniej drażliwym, choć równie znaczącym tematem są technologie komunikacyjne, informacyjne i lokalizacyjne używane w procesach i maszynach rolniczych. Podobnie postępująca mechanizacja, technologie przechowywania hermetycznego, czy nawadniania – odmieniające w sposób konsekwentny i nieodwracalny tradycyjne formy prowadzenia działalności rolnej.

Innowacyjność w produkcji rolnej jest niezwykle asymetryczna. Większość ludzkiej populacji używa technologii niezmiennych od dziesiątek, jeśli nie setek lat. Jedynie wielkopowierzchniowe, wyspecjalizowane, zabezpieczone certyfikatami i narodowymi protekcjonizmami gospodarczymi przedsiębiorstwa rolne korzystają w pełni z postępu technologicznego.

Wywierają tym samym jeszcze większą presję na drobnych wytwórcach w krajach rozwijających się, nie mających dostępu do kredytu, zaplecza dóbr publicznych w formie jakościowej edukacji rolniczej, rozwiniętej infrastruktury wodnej, energetycznej, gospodarki odpadami, logistycznej i handlowej. Podobnie przedmiotem zaognionej dyskusji stały się strategiczne porozumienia handlowe takie jak CETA czy TTIP, budzące społeczne obawy przed niekontrolowanymi bądź niezabezpieczającymi oczekiwań i potrzeb konsumentów zmianami w strukturze produkcji i przetwarzania żywności.

Kwestia dostępu do kredytu, ubezpieczeń i stabilnego finansowania to nie tylko warunek dla koniecznych inwestycji, ale przede wszystkim zabezpieczenie przed coraz trudniejszymi do przewidzenia skutkami zmian klimatycznych czy klęsk żywiołowych. Produkcja rolna jest wyjątkowo wrażliwa na takie czynniki ze względu na ograniczoną ilość i kosztowność środków zaradczych oraz bardzo długi czas pomiędzy podjęciem decyzji o rodzaju i sposobie uprawy czy hodowli, a czerpaniu korzyści z produktu finalnego.

Dodatkowym czynnikiem ryzyka jest zmienność cenowa gnębiącą od długiego czasu rynki Żywności. Zmienność ta, wahająca się między 11% a 20% od lat 90tych, dramatycznie zwiększyła się od 2008 roku.

W czasie ówczesnego kryzysu ceny żywności zmieniały się nawet o ponad 30% - stając się niezwykle ciężkim brzemieniem dla zubożałych rolników poprzez wymuszenie bardzo niekorzystnej redystrybucji dochodowej i towarzyszące im zaburzenia w podaży żywności. Było też wyzwaniem dla wszystkich producentów, konsumentów i regulatorów. Duża zmienność prawie zawsze jest problemem. Przechodzenie od wysokich cen żywności - ograniczających jej dostępność dla niektórych grup społecznych i konkurencyjność lokalnych wytwórców na rynku globalnym, do bardzo niskich cen powodujących straty przy braku możliwości zmiany upraw i hodowli - powoduje konieczność istnienia efektywnych mechanizmów zabezpieczających.

Kluczowy jest tu sprawny system informacji i edukacji. Da rolnikom, inwestorom i regulatorom wiedzę oraz narzędzia określania przewidywanych wielkości plonów, popytu, stanu zasobów oraz obecnych i poten-

cyjnych możliwości eksportowych. Narzędzia tradycyjnie używane przez państwa, takie jak bariery importowo-eksportowe, mogą być czynnikiem stabilizującym, ale też generującym potencjalne szoki cenowe. Podobnie subsydia, takie jak te stosowane na biopaliwa, mogą być obosieczną bronią w sytuacji nagłego wzrostu popytu i cen żywności. Obecnie na świecie prawie 20% trzciny cukrowej, 9% oleju roślinnego i rzepakowego i 4% buraka cukrowego jest używane w produkcji biopaliw – rządy coraz częściej stosują bariery eksportowe i wpływają na ceny i dostępność takich produktów w zastosowaniach spożywczych.

Wiele czynników wpływających na stabilność cen jest poza wpływem administracji krajowej. Spadająca cena dolara, w którym denominowana jest spora część handlu produktami rolnymi, jak również zakres spekulacji instrumentami pochodnymi na giełdach rolnych wprowadziła nowe czynniki ryzyka. Spadające ceny ropy naftowej dały dostęp do tańszej energii w procesie produkcji i transportu czy np. tańszej produkcji nawozów. Jednocześnie ich odbicie od najniższych poziomów wywoła mniej lub bardziej odczuwalny negatywny efekt dla opłacalności produkcji.

Rolnicy i osoby utrzymujące się z produkcji rolnej potrzebują specjalnej uwagi w związku z wielością wyzwań i ryzyk. Narzędziem stabilizującym jest zarówno dopasowane zabezpieczenie społeczne, czy transfery finansowe w przypadku zapaści popytu lub klęsk żywiołowych. Są to też programy tworzenia lub zmiany zatrudnienia, żywienia szkolnego i edukacji konsumenckiej. Przede wszystkim jest to jednak długofalowe i odpowiedzialne tworzenie polityk rolnych.

Wyzwaniem dla naszej części świata w sposób szczególny i symboliczny jest także uporenie się z niezwykle wysokim poziomem marnotrawienia żywności. W mniejszym stopniu dotyczy to w Polsce np. nieadekwatnych instalacji do przechowywania i transportowania żywności, które globalnie powodują ogromne straty w zebranych plonach i ograniczają oddziaływanie polityk rządowych zabezpieczających zapasy na sytuacje nieprzewidziane (w zależności od kraju ograniczenie takiej utraty żywności poprzez zabezpieczenie plonów spowodowałoby wzrost dostępnej produkcji rolnej globalnie nawet o 15%).

Wyzwaniem dla nas, określanym nawet jako cywilizacyjny obowiązek, jest ograniczenie marnowania żywności po procesie produkcji - przy przetwarzaniu i transporcie, a przede wszystkim tych towarzyszących handlowi żywnością i samej konsumpcji.

Niezwykle wiele jest do zrobienia przez konsumentów, organizacje dystrybucji i handlu, organizacje pozarządowe i administrację publiczną w kwestii zarządzania problemem marnowania produktów rolnych i spożywczych, jak i szerzej rozumianej odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji żywności na każdym etapie.

Z tego też względu Global Compact zaangażowało się aktywnie w uruchomienie kilku platform działania na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i bezpiecznej żywności, do której angażować będzie Partnerów, w szczególności: (1) Zrównoważone systemy produkcji żywności; (2) Walka z ubóstwem na obszarach rolnych; (3) Marnotrawstwo i straty żywności; (4) Dostęp do wartościowej i zdrowej diety oraz (5) Walka z niedożywieniem.

Solange Olszewska

Ambasador Zrównoważonego Rozwoju,
członek Rady Programowej Global Compact Poland,

Właścicielka i długoletnia Prezes Zarządu
Solaris Bus & Coach S.A.

„Zrównoważone rolnictwo to nasze zobowiązanie dla przyszłych pokoleń, które mają prawo do życia na ziemi wolnej od plagi głodu i niedożywienia, ale też mającej prawo do zdrowej, ekologicznej oraz wolnej od szkodliwej chemii i antybiotyków żywności. To także organizacja produkcji rolnej w taki sposób, aby zachować wysoką jakość wody i gleby oraz nie marnotrawić zasobów matki ziemi. To takie organizowanie procesów, aby rośliny i zwierzęta wzrastały w naturalny i wolny od napędzanego chęcią maksymalizacji zysku wpływu. To wreszcie dążenie do świata, gdzie skończymy z chorym paradoksem 90% populacji, która jest niedożywiona i 10% populacji, która jest na diecie. Właśnie dlatego zdecydowałam się wesprzeć ideę Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. W szczególności bliskie mi są Cel 2 i Cel 12, które dotyczą odpowiednio eliminacji głodu na świecie oraz odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji. Bez edukacji w tym edukacji rolniczej oraz konsumenckiej nie uda nam się zwalczyć globalnych nierówności, plagi głodu i niedożywienia. Bez edukacji nie uda się także zachować dla przyszłych pokoleń naszej planety, a jest to nasze podstawowe zobowiązanie, z którego rozliczy nas przyszłe pokolenie.”

CEL 3: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM W KAŻDYM WIEKU ZDROWE ŻYCIE ORAZ PROMOWAĆ DOBROSTAN

Piotr Warczyński
Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Zdrowia

WPŁYW JAKOŚCI POWIETRZA NA ZDROWIE POLEK I POLAKÓW

EKSPERCI WHO SZACUJĄ, ŻE Z POWODU ZANIE-
CZYSZCZENIA POWIETRZA PRZECIĘTNA DŁUGOŚĆ
ŻYCIA MIESZKAŃCA EUROPY ULEGA SKRÓCENIU O
PRAWIE 9 MIESIĘCY.

Szacunki WHO wskazują, że w Polsce z powodu chorób związanych z wy-
soką emisją zanieczyszczeń powietrza umiera rocznie nawet 45 tys. osób.
To ponad 15 razy więcej niż śmiertelnych ofiar wypadków drogowych
w Polsce, których w 2015 r. było 2 938. Europejska Agencja Środowiska
wskazuje, że jakość powietrza w dalszym ciągu stanowi bardzo ważne za-
gadnienie w sferze zdrowia publicznego, gospodarki i środowiska. W Unii
Europejskiej koszty chorób spowodowanych zanieczyszczeniami powie-
trza wynoszą wg dostępnych szacunków około 940 mld euro rocznie. Sza-
cuje się, że w samej tylko Warszawie całkowite koszty zdrowotne zanie-
czyszczeń powietrza wynoszą od 6 mld do 18 mld zł rocznie. Całkowite
koszty zdrowotne chorób wywołanych przez zanieczyszczenia powietrza
to nie tylko wydatki na leczenie. To także koszty pracodawców wynikające
z nieobecności pracowników, wydatki publiczne na świadczenia rentowe
czy mniejszy wzrost PKB. Eksperti WHO szacują, że z powodu zanie-
czyszczenia powietrza przeciętna długość życia mieszkańca Europy ulega
skróceniu o prawie 9 miesięcy.

Zanieczyszczone powietrze jest zagrożeniem zdrowia publicznego, które
należy oceniać także w perspektywie społecznych nierówności w zdro-
wiu. Obserwuje się znaczące różnicowanie stanu zdrowia w zależności
od uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, poziomu wykształcenia
czy miejsca zamieszkania (uwarunkowania ekologiczne). Różnice te się-
gają nawet kilkunastu lat (mierzonych w oczekiwanej długości życia) dla
wybranych dzielnic Warszawy. Wśród nowotworów złośliwych zdecydo-
wanie największe zagrożenie życia dla mieszkańców Warszawy, podobnie
jak ogółu miast i całej Polski, stanowi nowotwór tchawicy, oskrzela i płu-
ca. W okresie 2009–2011, podobnie jak we wcześniejszych latach, nowo-
twór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca był zdecydowanie największym
zagrożeniem życia dla mieszkańców Pragi-Północ (o 32% większym niż
dla ogółu mieszkańców Warszawy).

Zanieczyszczenia powietrza, takie jak np. pyły, tlenek węgla, tlenki azotu,
wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i metale ciężkie, negatyw-

nie wpływają na jakość życia, mogą wywoływać schorzenia układu od-
dechowego, krwionośnego i nerwowego, w tym astmę u dorosłych, przy
dłuższej ekspozycji zwiększać ryzyko zachorowania na choroby nowo-
tworowe.

Pyły to substancje, które ze względu na niewielkie rozmiary przenika-
ją głęboko do układu oddechowego, transportując tam niebezpieczne
związki chemiczne przyklejone do powierzchni pyłu lub same tworzące
pył. Substancje przenoszone przez pyły zawieszone, takie jak wielopier-
ścieniowe węglowodory aromatyczne oraz metale ciężkie, mają tendencje
do akumulowania się w organizmie. Im dłużej dana osoba jest narażona
na oddychanie zanieczyszczonym powietrzem, tym więcej szkodliwych
substancji przeniknęło do jej organizmu i tym większe ryzyko wystąpie-
nia u niej chorób powodowanych przez te substancje. Benzo(a)piren jest
jednym z najbardziej toksycznych zanieczyszczeń powietrza, jest silnie
kancerogeny, a także mutageny. Akumuluje się w organizmie, przeni-
kając do niego głównie poprzez płuca razem z pyłami, uszkadzając nad-
nercza, wątrobę, układ odpornościowy i krwionośny oraz wpływając na
występowanie zaburzeń płodności.

Pyły, w tym najgroźniejszy - PM10 podnosi ryzyko chorób układu od-
dechowego, powodując między innymi świszczący oddech, ataki kaszlu
i astmy, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, a także ostre zapalenie
oskrzeli. Pośrednio może zwiększać ryzyko zawału serca oraz udaru mó-
zgu. Tlenki azotu powodują uszkodzenie płuc, obniżają odporność orga-
nizmu na infekcje bakteryjne, działają drażniąco na oczy i drogi oddecho-
we, powodują zaburzenia w oddychaniu, są przyczyną astmy, mogą być
przyczyną chorób nowotworowych. Tlenek węgla łączy się z obecną we
krwi hemoglobina i ogranicza absorpcję tlenu we krwi, co objawia się do-
legliwościami związanymi z krążeniem, sercem oraz centralnym układem
nerwowym. Powoduje bóle głowy, a jego obecność w skrajnych przypad-
kach może prowadzić do zgonu.

Grupami społecznymi szczególnie narażonymi na choroby związane z za-
nieczyszczeniami powietrza są dzieci, osoby starsze oraz osoby z choro-

bami układu oddechowego i krwionośnego. Zanieczyszczenia oddziałują
negatywnie na rozwój dziecka już w okresie płodowym. Badania naukowe
wskazują, że dzieci, których matki w okresie ciąży przebywały na terenach
o dużym zanieczyszczeniu powietrza, miały mniejszą masę urodzeniową,
były bardziej podatne na zapalenia dolnych i górnych dróg oddechowych
oraz nawracające zapalenie płuc w okresie niemowlęcym i późniejszym,
a nawet wykazywały gorszy rozwój umysłowy. Z badań wynika, że u dzie-
ci, których matki w okresie ciąży były narażone na wysokie stężenia
PM2,5, prawdopodobieństwo nawracającego zapalenia płuc było średnio
3 razy większe niż w grupie dzieci z grupy kontrolnej. Wśród dzieci ast-
matycznych prawdopodobieństwo wystąpienia nawrotowego zapalenia
oskrzeli było już pięciokrotnie wyższe niż w grupie dzieci nieastmatycz-
nych. U osób starszych zanieczyszczenia powietrza sprzyjają rozwojowi
chorób zarówno układu krążenia jak i układu oddechowego.

Zanieczyszczenia powietrza to tylko jeden z wielu czynników ryzyka
chorób cywilizacyjnych. Proces zapobiegania tej grupie chorób musi
uwzględniać również inne czynniki takie jak: niska aktywność fizyczna,
niewłaściwa dieta, nadwaga i otyłość czy palenie tytoniu. W ramach Na-
rodowego Programu Zdrowia, kluczowego elementu polityki zdrowotnej
w zakresie zdrowia publicznego, Minister Zdrowia będzie prowadził sko-
ordynowane działania zapobiegawcze w odniesieniu do każdego z tych
czynników ryzyka. Jednym z celów operacyjnych tego Programu jest
ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych,
chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pra-
cy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki. Cel ten będzie realizowany po-
przez wspieranie poprawy jakości powietrza, prowadzenie działalności
edukacyjnej, w tym prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych
dotyczących uświadamiania ryzyka związanego z nadmiernym naraże-
niem na zanieczyszczenie powietrza, wody, gleby, hałasem oraz promie-
niowaniem elektromagnetycznym. W ramach działań zapobiegawczych
podejmowane będą inicjatywy na rzecz profilaktyki chorób związanych
z zanieczyszczeniem środowiska oraz zmianami klimatu.

ŹRÓDŁO DANYCH: TWORZYMYPATMOSFERE.PL

Magdalena Kruszevska
Prezes Sanofi Polska

INNOWACYJNOŚĆ LEŻY U PODSTAW OCHRONY ZDROWIA I TROSKI O JAKOŚCI ŻYCIA

JAKOŚĆ ŻYCIA ZALEŻY OD ZDROWIA

PROFILAKTYKA I LECZENIE CHOROÓB TO WYZWANIA DLA SEKTORA OCHRONY ZDROWIA. BRANŻA FARMACEUTYCZNA WSPIERA PODNOSZENIE STANDARDÓW LECZENIA I OPIEKI, M.IN. PRZEZ LICZNE KAMPANIE EDUKACYJNE. ZAANGAŻOWANIE W EDUKACJĘ ZDROWOTNĄ SPOŁECZEŃSTWA TO JEDEN Z KLUCZOWYCH ELEMENTÓW STRATEGII ODPOWIEDZIALNOŚCI SPOŁECZNEJ SANOFI – JEDNEJ Z NAJWIĘKSZYCH FIRM FARMACEUTYCZNYCH W POLSCE I NA ŚWIECIE, ZAANGAŻOWANEJ W PRODUKCJĘ I OPRACOWYWANIE PRZEŁOMOWYCH TERAPII, POPRAWIAJĄCYCH STAN ZDROWIA I KOMFORT ŻYCIA PACJENTÓW. GŁÓWNE OBSZARY TERAPEUTYCZNE FIRMY TO M. IN. PRODUKTY DLA DIABETYKÓW, SZCZEPIONKI, ROZWIĄZANIA UŁATWIAJĄCE CODZIENNE DBANIE O ZDROWIE, BADANIA I PRODUKCJA INNOWACYJNYCH LEKÓW W KARDIOLOGII, ONKOLOGII CZY CHOROBAH RZADKICH.

Strategia CSR, będąca częścią strategii biznesowej Sanofi, oparta jest na czterech filarach: Etyka, Ludzie, Środowisko oraz Pacjent. Jest on sercem strategii i jednym z kluczowych elementów misji firmy, czyli polepszenia i upowszechniania dostępu do opieki zdrowotnej na całym świecie. Sanofi realizuje ją m.in. przez udzielanie wsparcia inicjatywom społecznym oraz poprzez realizację działań polegających na ochronie i promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia. W trosce o zdrowie polskich pacjentów, Sanofi jest aktywnym uczestnikiem oraz inicjatorem działań z zakresu ochrony zdrowia, a także przyczynia się do budowania świadomości wśród pacjentów, ich rodzin i otoczenia poprzez wspieranie stowarzyszeń pacjenckich takich, jak m.in.: Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków czy Ruch Społeczny Polskie Amazonki,

W obecnym roku, Sanofi było zaangażowane w szereg kampanii skierowanych do pacjentów i ich rodzin, wśród których należy wymienić:

- Atopowi Bohaterowie czują więcej - na atopowe zapalenie skóry (AZS) cierpi co piąte dziecko w Polsce. Obok dolegliwości skórnych, zmagają się one ze wstydem, rozdrażnieniem, wyobcowaniem. To dla nich powstała kampania „Atopowi Bohaterowie”, walcząca z wykluczeniem społecznym dzieci cierpiących na AZS.
- Sanofi Pasteur - Innowacyjność i Tradycja: kampania wewnętrzna, skierowana do pracowników, której cele to: poszerzenie wiedzy na temat szczepień oraz walka ze szkodliwymi mitami.
- PS. Mam SM – we współpracy z fundacją „Neuropozytywni” powstała kampania: „PS mam SM”. Tworzy ją grupa pasjonatów, którzy mimo

choroby i związanych z nią ograniczeń, każdego dnia spełniają swoje marzenia. Celem jest zbudowanie świadomości, że mimo iż stwardnienie rozsiane jest chorobą ciężką i przewlekłą, to właściwa terapia coraz częściej daje szansę na normalne funkcjonowanie.

- Motyle pod ochroną - we współpracy z PARS (Polskie Amazonki Ruch Społeczny) powstała kampania informacyjna na temat raka tarczycy. Zawiera poradnik dystrybuowany w wiodących ośrodkach medycznych, stronę WWW, historie pacjentów, listę ośrodków medycznych, a także broszury dotyczące raka tarczycy.
- Stacja ETZ – program Enzymatyczna Terapia Zastępcza, prowadzony przez Sanofi Genzyme, został stworzony z myślą o osobach zmagających się z lizosomalnymi chorobami spichrzeniowymi. Stacja służy wszystkim pacjentom przyjmującym leczenie w formie dożylnych wlewów.
- Steps ahead of Gaucher - podczas biegu „Biegnij Warszawo”, biegacze zawiązali zielone sznurówki, które są symbolem akcji i postawili krok wsparcia dla osób żyjących z chorobą Gauchera.

- Wokół stołu – przez wspólne gotowanie z udziałem dzieci i dorosłych, chcemy rozwinąć zainteresowanie zdrowym i racjonalnym odżywianiem.

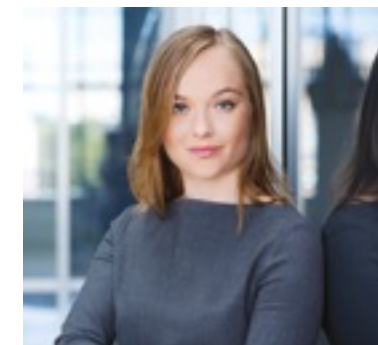
- Cała Praga śpiewa – aktywizacja seniorów z odwołaniem do ich wspomnień, kultury i tradycji, w formie śpiewania i organizowania koncertów zespołu seniorów z warszawskiej Pragi.

- Dom. Projekt o przestrzeni domowej starszych osób – na podstawie informacji o życiu starszych osób, uczestnicy pod okiem projektanta będą wymyślać rozwiązania i przygotowywać obiekty ułatwiające życie seniorom.

- Rośnij WAW – zielona mapa Warszawy – celem projektu jest stworzenie graficznej mapy unikatowych, zielonych miejsc Warszawy, będącej przewodnikiem spacerowym.

- Autentyzm – projekt łączy fotografie rodzinne i wstęp do genealogii, jest prowadzony z udziałem dorosłym ze spektrum autyzmu lub zespołu Aspergera.

Ekonomista Jacek Kotarbiński, autor „Sztuki Rynkologii” powiedział: „Gdybym miał tworzyć centrum innowacji, łączyłbym je z Uniwersytetami Trzeciego Wieku. Synergia wielopokoleniowych umysłów, może być bowiem wyjątkowym akceleratorem wzrostu i doskonałej kreatywności”. Z myślą o łączeniu pokoleń, wymianie doświadczeń i walce z wykluczeniem osób starszych, zainaugurowano w Sanofi program Wolontariatu Pracowniczego, którego celem jest wywołanie trwałych zmian postaw w społeczeństwie. Program, realizowany we współpracy z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „e”, zakłada wolontariat kompetencyjny, polegający na oferowaniu czasu oraz umiejętności, czyli dwóch aktywów uznawanych za najcenniejsze. Zmiany, które wprowadza, mają charakter długotrwały, a działania realizowane w jego ramach są skoordynowane i przemyślane. Ponadto, wolontariat w tej formie zakłada wzajemne oddziaływanie – pracownicy oferują swoje kompetencje i czas, a w zamian uczą się innych rzeczy od osób, którym pomagają. Atutem Programu Wolontariatu Sanofi jest też danie pracownikom wyboru, w które projekty (mające różnych beneficjentów), mogą się angażować. Dotyczą one m.in. aktywizacji społecznej seniorów, animowania więzi sąsiedzkich czy wdrażania prawidłowych nawyków żywieniowych. W wyniku głosowania pracowników wybrano 5 projektów, które będą realizowane:

Karolina Szapiro
CSR & Communication Manager, Sanofi Polska

SPORT I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

PARAGRAF 37 DOKUMENTU „PRZEKSZTAŁCANIE NASZEGO ŚWIATA: AGENDA 2030 NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU” MÓWI: SPORT JEST WAŻNYM CZYNNIKIEM UMOŻLIWIAJĄCYM ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ. UZNAJEMY ROSNĄCY WKŁAD SPORTU W ROZWÓJ I POKÓJ POPRZECZ PROPAGOWANIE TOLERANCJI I SZACUNKU ORAZ WKŁAD JAKI WNOSI W OBSZARZE RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIET, WSPARCIA MŁODYCH, JEDNOSTEK I SPOŁECZNOŚCI, PODOBNIENIE JAK W KWESTII ZDROWIA, EDUKACJI I SPOŁECZEŃSTWA INKLUZYWNEGO”.

Zgromadzenie Ogólne ONZ, przyjmując w 2015 roku nową Agendę Rozwoju przyjęło tym samym stanowisko opisane wyżej, a które realizowane ma być przez wszystkie kraje członkowskie do 2030 roku. Prezydent Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Thomas Bach powiedział wtedy, że dokument ten podkreślać ma specjalną rolę sportu w promocji zdrowego stylu życia, edukacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu – jednocześnie wzywając do zwiększonych wysiłków zmierzających do korzystania ze sportu jako narzędzia służącego całej ludzkości.

Uprawianie sportu jak również celebrowanie wydarzeń sportowych, to ważne narzędzie upowszechniania idei pokoju, równości, pokonywania barier narodowych, społecznych, kulturowych czy nawet fizycznych. Jest jednocześnie bardzo efektywnym narzędziem jednoczącym społeczności, tworzącym więzi i sieci współpracy, alternatywą zwłaszcza dla młodych w sytuacji braku perspektyw, poczucia wykluczenia, braku dostępu do edukacji, poczucia niepewności czy zagrożenia.

Sport posiada bezprecedensową zdolność do mobilizowania, jednoczenia i inspirowania, mówi prof. Lemke, specjalny doradca Biura ONZ ds. Sportu i Pokoju (UNOSDP). Poprzez swój globalny zasięg i popularność, jest niezwykle efektywnym kosztowo, elastycznym i silnym narzędziem promowania pokoju i celów rozwojowych. Poprzez bazowanie na pod-

stawowych wartościach takich jak praca zespołowa, szacunek dla partnerów i przeciwników, fair-play i pracę nad słabościami – pełni niezwykle ważną rolę edukacyjną i ugruntowującą wartości społeczne i ważne cechy charakteru. Umiejętności i postawy wypracowane w ramach działalności sportowej są łatwo transferowalne do innych obszarów życia społecznego i indywidualnego. Poprzez skupianie w jednym miejscu i celu ludzi o bardzo różnych korzeniach i wartościach, tworzy niemożliwe do odtworzenia inaczej więzi i porozumienie społeczne oraz dialog ponad podziałami.

Programy, które tworzyć chce ONZ w ramach swoich projektów i inicjatyw ma na celu kontrybuowanie do wysiłków na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego poprzez kreowanie w obszarze sportu nowych liderów, autorytety i wzorców osobowych. Zachęca tym samym partnerów do współtworzenia nowego modelu mecenatu sportowego, opartego na długofalowej wizji rozwoju osobowego i społecznego. Kształtować ma pożądane postawy, zachowania, wzorce – tworzyć także modę na zdrowy styl życia, właściwe odżywianie, równouprawnienie i niwelowanie barier.

Niezwykle w tym zakresie ważne będzie promowanie zrównoważonych standardów działania firm nie tylko w branży sportowej, ale wszystkich współpracujących, wspierających, finansujących i regulujących branżę sportową.

Czesław Lang

Ambasador Zrównoważonego Rozwoju,

polski kolarz torowy i szosowy,
wicemistrz olimpijski oraz dwukrotny medalista
szosowych mistrzostw świata

„Jednym z największych wyzwań współczesnego świata jest walka z chorobami cywilizacyjnymi w tym, z otyłością. W Polsce to co niepokoi mnie najbardziej to rosnący problem otyłości wśród dzieci. Trzeba promować sport i zdrowe odżywianie wśród dzieci i ich rodziców, bo to najlepsza inwestycja w przyszłość. Sport uczy także tak wspaniałych cech jak tolerancja, szacunek i mądrze pojmowana rywalizacja. Sport to wreszcie mniej przemocy a więcej przyjaźni i współpracy. Poprzez sport możemy uczyć tak wspaniałych cech jak pomoc słabszym czy współpraca bez której, zwłaszcza w sportach zespołowych, nie uda się doprowadzić do zwycięstwa. Sport to także radość zwycięstwa i mądrze przeżywany smak porażki, który motywuje i uczy by z upadku powstawać a nie w nim trwać. Z mojej perspektywy przyjęcie Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ to wspaniała wiadomość dla świata i Polski. W szczególności bliski jest mi Cel 3 koncentrujący się na zapewnieniu zdrowia w każdym wieku i dla każdego. Uważam, że poprzez promocję sportu i zdrowego odżywiania powinno się to udać, trzeba tylko wstać z przysłowiowej kanapy.”

Poprzez sport możemy uczyć tak wspaniałych cech jak pomoc słabszym, czy współpraca bez której, zwłaszcza w sportach zespołowych, nie uda się doprowadzić do zwycięstwa.

Łukasz Łazarewicz
Prezes Zarządu
Totalizator Sportowy Sp. z o. o.

KAŻDE LICZĄCE SIĘ PRZEDSIĘBIORSTWO DĄŻY DO ZACHOWANIA WYSOKICH STANDARDÓW

Totalizator Sportowy oprócz ważnych interesów biznesowych kieruje się nie mniej istotnymi kwestiami odpowiedzialności społecznej – bezpiecznej rozrywki, przyjaznego miejsca pracy oraz zaangażowania społecznego.

We współczesnym świecie realizacja celów wyłącznie biznesowych to dla każdego poważnego rynkowego gracza już za mało. Dziś każde liczące się przedsiębiorstwo dąży do maksymalizacji wyników finansowych przy jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów odpowiedzialności społecznej i zrównoważonego rozwoju.

Totalizator Sportowy oprócz ważnych interesów biznesowych kieruje się nie mniej istotnymi kwestiami odpowiedzialności społecznej – bezpiecznej rozrywki, przyjaznego miejsca pracy oraz zaangażowania społecznego. Dla firmy, której produkty są dostępne milionom dorosłych Polaków, stosowanie najwyższych światowych standardów jest szczególnie ważne.

Budowanie długofalowej relacji z graczami i zapewnienie im bezpieczeństwa na każdym etapie działania, od opracowania koncepcji gry do jej komunikacji, dotyczy podstawowej odpowiedzialności rynkowej Totalizatora Sportowego – bezpiecznej rozrywki. Po pierwsze osoba, która nie jest wystarczająco dojrzała, by grać, nie stanowi targetu działań marketingowych i sprzedażowych. Po drugie dbamy o wzrost świadomości społecznej, że produkty LOTTO są przeznaczone tylko dla osób pełnoletnich.

Istotnym działaniem jest także zaangażowanie na rzecz sportu i kultury, które spółka realizuje na dwa sposoby – przekazując do budżetu państwa kwoty z dopłat od gier liczbowych i loterii pieniężnych oraz angażując środki własne poprzez wspieranie imprez sportowych (np. Sponsor Generalny Polskich Reprezentacji Olimpijskich) oraz wydarzeń z obszaru kultury (np. partnerstwo strategiczne przy multimedialnym pokazie Muzeum Utracone, mecenat nad Wielkanocnym Festiwalem Ludwiga van Beethovena). Społeczną misję Totalizatora Sportowego wypełnia Fundacja LOTTO Milion Marzeń.

Warto podkreślić także kwestie stosowania wewnętrznych kodeksów oraz przepisów prawa pracy, które spółka traktuje priorytetowo. Dotyczy to szczególnie wszelkich zagadnień związanych z równym traktowaniem pracowników, czasem pracy, przeciwdziałaniem mobbingowi. Podstawą, na której została zbudowana kultura organizacyjna jest dialog społeczny.

Strategiczne podejście do społecznej odpowiedzialności umożliwiło spółce uporządkowanie procesów biznesowych, monitorowanie oraz identyfikację ryzyka, ale przede wszystkim - wyznaczenie nowego kierunku rozwoju, obejmującego zarówno aspekty biznesowe, jak i kwestie wizerunku, stosunku do środowiska i społeczności lokalnych.

Dr hab. n. med. Michał Krzyzanowski,
profesor wizytujący King’s College London

ZDROWIE LUDNOŚCI JEST ZARÓWNO CELEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU JAK I JEGO WARUNKIEM

Zdrowie ludności jest zarówno celem zrównoważonego rowoju jak i jego warunkiem. Brak zdrowia utrudnia jednostkom osiągnięcie sukcesu w społeczeństwie a jego niedostatek w większej grupie osłabia rozwój całych regionów i krajów. Dlatego Cel 3ci Strategii Zrównoważonego Rozwoju można uznać za jej niezwykle istotny, jeśli nie centralny, element. Jego podpunkty - cele szczegółowe dotyczą szeroko dostępnego i skutecznego leczenia chorób ale też, a może przede wszystkim, ich zapobiegania.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju postrzega zdrowie w jego holistycznej postaci: nie tylko jako brak choroby czy nepełnosprawność, ale także jako stan pełnego fizycznego, psychicznego i społecznego dobrostanu. Dlatego postęp w realizacji wszystkich celów strategii – od eliminacji ubóstwa i głodu do zapewnienia współpracy między wszystkimi sektorami realizującymi Strategię, jest niezbędnym warunkiem zapewnienia zdrowia społeczeństwa. Zapewnienie warunków środowiskowych wspierających zdrowie i zapobiegających chorobom jest ważnym elementem tej strategii.

Postęp wiedzy o skutkach zdrowotnych zanieczyszczeń powietrza doprowadził do uznania ich za jeden najważniejszych determinantów zdrowia na świecie. Było to rezultatem poznania wpływu zanieczyszczeń na powstawanie i rozwój najczęściej występujących chorób cywilizacyjnych: chorób krążeniowych, oddechowych i niektórych nowotworów. Nawet stosunkowo niewielkie stężenia powszechnie występujących zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza drobnych pyłów, niekorzystnie wpływają na

zdrowie, m.inn. zwiększając ryzyko przedwczesnego zgonu. Wyniki tych badań dały podstawy do sformułowania globalnych zaleceń dotyczących jakości powietrza, opublikowanych przez Światową Organizację Zdrowia w 2005 roku [1].

Okolo 92% całej ludności świata jest narażona na drobne pyły o stężeniu przekraczającym zalecenia WHO [2]. Tylko w wysoko rozwiniętych regionach świata nastąpił wyraźny spadek tego odsetka w latach 1998-2012 (z 84% do 66% w Europie Zachodniej i z 62% do 20% w Ameryce Północnej), lecz brak poprawy jakości powietrza lub wzrastający trend narażenia odnotowano w innych regionach [3]. Powszechność narażenia na te zanieczyszczenia sprawia, że ponad 3 miliony przedwczesnych zgonów rocznie można przypisać temu narażeniu w świecie [2].

W globalnym porównaniu 79 wyznaczników zdrowia związanych ze stylem życia, środowiskiem, pracą czy zaburzeniami metabolizmu w organizmie człowieka w 2015 roku, zanieczyszczenia powietrza znalazły się na miejscu czwartym, po niezdrowej diecie, wysokim ciśnieniu krwi, niedożywieniu dzieci i matek (wśród kobiet) raz paleniu tytoniu (wśród mężczyzn) [4]. Zostały więc zaklasyfikowane jako najważniejszy środowiskowy czynnik ryzyka wpływający na zdrowie, odpowiedzialny za ok. 7% niedoborów zdrowia. Dla porównania, skażeniom wody pitnej, ściekom i niedostatecznym warunkom sanitarnym przypisano, globalnie, ca. 4% niedoborów zdrowia.

Biorąc pod uwagę tak ogromne i powszechne skutki zdrowotne zanieczyszczeń powietrza, Zgromadzenie Środowiska ONZ wezwało w 2014 roku rządy wszystkich państw do podjęcia szerokich działań dla poprawy jakości powietrza, chroniąc zdrowie i środowisko przed jego niekorzystnymi skutkami [5]. Także Światowe Zgromadzenie Zdrowia w 2015 roku wezwało wszystkie kraje członkowskie WHO do wzmoczenia wysiłków na rzecz zidentyfikowania i prewencji skutkow zdrowotnych zanieczyszczeń powietrza [6]. Rezolucje te słusznie zauważają, że do zmniejszenia narażenia ludności na zanieczyszczenia powietrza i ich skutków niezbędne jest współdziałanie różnych sektorów gospodarki na poziomie lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. Wynika to z różnorodności źródeł zanieczyszczeń, możliwości przenoszenia się zanieczyszczeń w atmosferze na wielkie odległości oraz przekraczanie przez nie granic regionów i krajów.

Wezwania ze światowych zgromadzeń są szczególnie ważne dla Polski, należącej do krajów Europy o najwyższych stężeniach drobnych pyłów w atmosferze, przyczyniających się tu do ponad 26 tysięcy przedwczesnych zgonów rocznie [2]. Powszechne stosowanie węgla jako źródła energii, zwłaszcza w gospodarstwach domowych, jest głównym, chociaż nie jedynym, powodem utrzymującej się niekorzystnej sytuacji, naruszającej prawnie obowiązujące w Polsce normy jakości powietrza.

Świadomość społeczeństwa Polski o szkodliwości zanieczyszczeń wzrosła znacząco w ostatnich latach. Świadczy o tym powstanie aktywnych ruchów społecznych, takich jak Polski Alarm Smogowy, oraz decyzje władz samorządowych ograniczające możliwość korzystania z silnie zanieczyszczających palenisk domowych w niektórych miejscowościach. Odzwierciedla to też rosnąca obecność informacji o jakości powietrza w mediach. Publikacja przez UN Global Compact raportu „Zrównoważone miasta – życie w zdrowej atmosferze” przyczynia się do rozpowszechnienia wiedzy o skutkach zdrowotnych zanieczyszczeń i potrzebie ich ograniczenia.

Doświadczenia międzynarodowe wskazują, że chociaż radykalne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z przemysłu, gospodarstw domowych i transportu, niezbędne dla poprawy jakości powietrza, jest trudnym wyzwaniem, wynikające z tego zyski zdrowotne wyraźnie przewyższą koszty niezbędnych zmian. Osiągnięcie tego celu w Polsce wymaga zdecydowanej postawy społeczeństwa i organizacji obywatelskich, poparcia przez działania władzy samorządowej i państwowej wszelkich szczebli, jak również aktywnego zaangażowania wszystkich partnerów gospodarczych, znajdujących w polityce czystego powietrza swoją drogę rozwoju.

CEL 4: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM
INKLUZYWNĄ I WYSOKIEJ JAKOŚCI
EDUKACJĘ ORAZ PROMOWAĆ
UCZENIE SIĘ PRZECZ CAŁE ŻYCIE

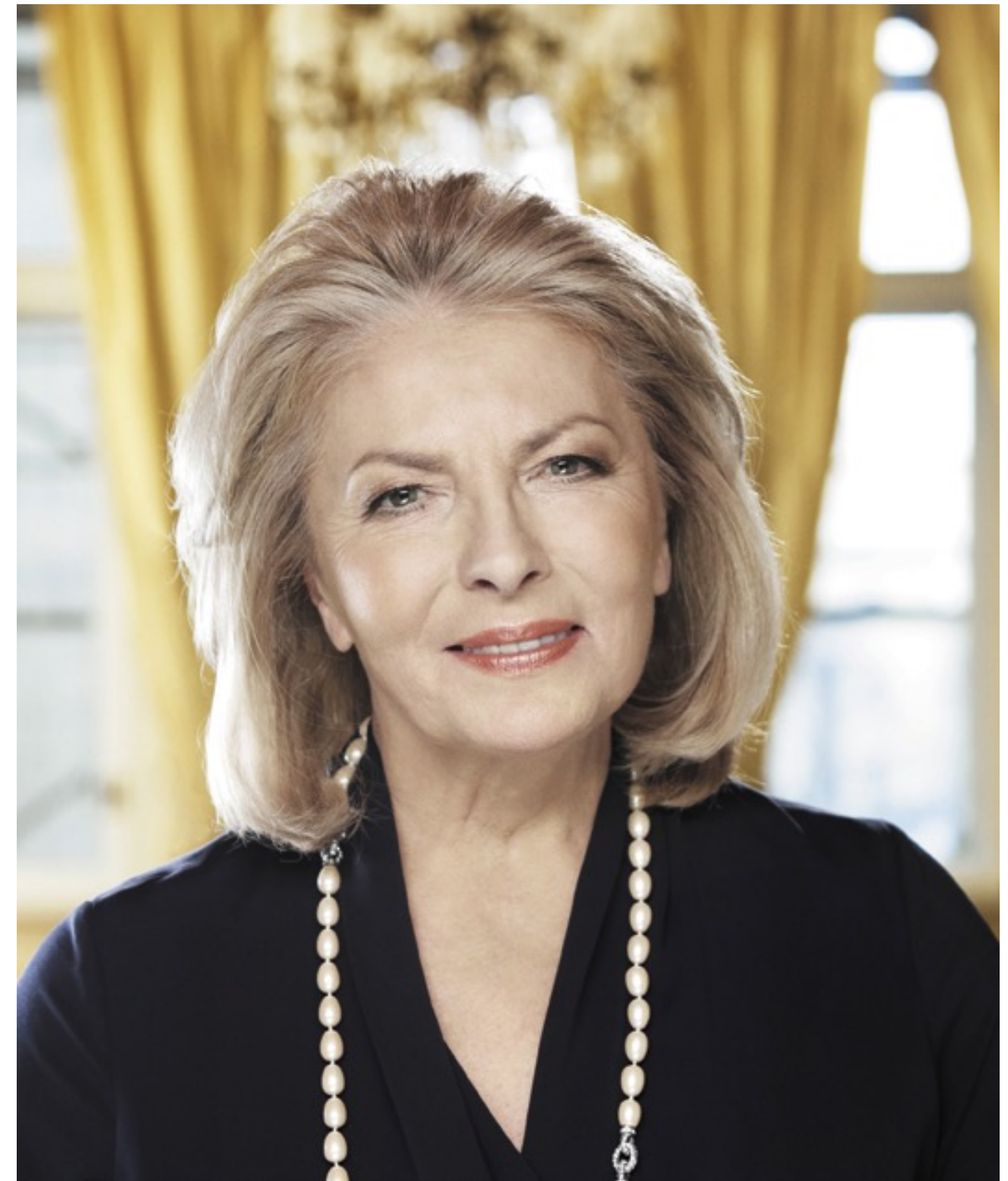

Elżbieta Penderecka

Ambasador Zrównoważonego Rozwoju

polska działaczka kulturalna,
inicjatorka konkursów muzycznych, członkini władz
międzynarodowych fundacji muzycznych

„MUZYKA WYRAŻA LUDZKIE EMOCJE I PRAGNIENIA. MUZYKA JEST TĄ PRZESTRZENIĄ W KTÓREJ DOKONUJE SIĘ POROZUMIENIE PONAD PODZIAŁAMI. MUZYKA JEST MIĘDZYNARODOWYM JĘZYKIEM KOMUNIKACJI, W KTÓRYM DOMINUJE HARMONIA, PIĘKNO I DOBRE EMOCJE BUDUJĄCE MOSTY W MIEJSCE PRZEPAŚCI. MUZYKA WSPÓŁTWORZY KULTURĘ, KTÓRA JEST FUNDAMENTEM CYWILIZACJI I TYM CO OKREŚLA LUDZKĄ WRAŻLIWOŚĆ NA PIĘKNO. STUDIOWAŁAM FIZYKĘ, ALE TO WŁAŚNIE MUZYCE I KULTURZE POŚWIĘCIŁAM WIĘKSZOŚĆ SWOJEGO ŻYCIA ZAWODOWEGO. W MOJEJ OCENIE TO WŁAŚNIE POPRZECZ MUZYKĘ I KULTURĘ MOŻNA WSPIERAĆ CELE ONZ. MOŻLIWOŚĆ WSPARCIA SZCZYTNYCH ZAŁOŻEŃ CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ JEST DLA MNIE ZASZCZYTEM.”

Muzyka wyraża ludzkie emocje i pragnienia. Muzyka jest tą przestrzenią w której dokonuje się porozumienie ponad podziałami.

Simon Smith
Szef rynku w Polsce i Krajach Bałtyckich w Nestlé Polska S.A.,
członek Rady Programowej Global Compact Poland

NESTLÉ JUŻ OD 150 LAT PRZYCZYNIĄ SIĘ DO POZYTYWNEGO ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA

ZAINSPIROWANI PRZEŁOMOWYM DOKONANIEM NAUKOWYM NASZEGO
ZAŁOŻYCIELA HENRI'EGO NESTLÉ, KIERUJĄC SIĘ NASZYM WARTOŚCIAMI
I MAJĄC ODŻYWIENIE W NASZYM DNA, PRACUJEMY WRAZ Z NASZYM
PARTNERAMI, ABY POPRAWIAĆ JAKOŚĆ ŻYCIA NASZYCH KONSUMENTÓW
I WPŁYWAĆ POZYTYWNE NA SPOŁECZEŃSTWO. PONIEWAŻ WIERZYM, ŻE
TAKIE DZIAŁANIE JEST WARUNKIEM ROZWOJU NASZEJ FIRMY.

W naszych polskich fabrykach i biurach stale pracujemy nad ochroną środowiska. Od pewnego czasu skupiamy się również na rozwiązywaniu problemu bezrobocia wśród młodzieży i zachęcaniu Polaków do prowadzenia zrównoważonego trybu życia, w tym do aktywności fizycznej i stosowania zbilansowanej diety. Mamy trzy ważne inicjatywy: program Nestlé needs YOUth, Nestlé porusza Polskę (Nestlé moves Poles) oraz Lekkoatletyka dla Każdego (Athletics for All).

NESTLÉ NA RZECZ ZATRUDNIANIA LUDZI MŁODYCH

Z uwagi na to że bezrobocie wśród młodzieży jest poważnym globalnym problemem ekonomicznym i społecznym, szczególnie priorytetowo traktujemy wsparcie ludzi młodych we wchodzeniu na rynek pracy. To jeden z kluczowych obszarów odpowiedzialności społecznej Nestlé we wszystkich regionach, w których firma działa.

Jako pracodawca czujemy się zobowiązani do tego, by stworzyć znaczącej liczbie osób do 30. roku życia warunki do nauki i rozwoju w naszej firmie. Dlatego w 2013 roku Nestlé ogłosiło ogólnoeuropejską Inicjatywę Na Rzecz Zatrudniania Ludzi Młodych – Nestlé needs YOUth. Zdawaliśmy

sobie sprawę, że tak poważny globalny problem bezrobocia, może rozwiązać jedynie międzysektorowa współpraca władz i instytucji publicznych wraz z pracodawcami i środowiskiem akademickim. W inicjatywę włączyły się więc liczne podmioty i instytucje, w tym nasi partnerzy – dostawcy w całej Europie. W Polsce w naszych działaniach wspierało nas Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Wspólnie rośliśmy w siłę i walczyliśmy z bezrobociem młodych i stymulowaliśmy europejską, w tym polską gospodarkę. Z biegiem czasu inicjatywa zataczała coraz większe kręgi w całej Europie.

W samej Polsce zatrudniliśmy przez ostatnie 3 lata 1400 młodych osób, a ponad 400 zostało objętych programem praktyk. Osiągnięty wynik znacząco przekroczył cele programu, które zakładały zatrudnienie i zrealizowanie praktyk zawodowych dla prawie 800 osób. W ramach inicjatywy przeprowadziliśmy także ponad 450 dodatkowych działań, takich jak warsztaty i wykłady dla młodych osób. W całej Europie firma wraz ze swoimi partnerami biznesowymi przygotowała już 50 000 tys. ofert zatrudnienia dla młodych. Cieszy nas, że dzięki naszym szerokim możliwościom oraz wieloletniemu doświadczeniu kształtujemy wspólną przyszłość opartą na włączaniu potrzeb społecznych w rozwój firmy Nestlé.

LEKKOATLETYKA DLA KAŻDEGO

Jako globalny producent żywności posiadający największe na świecie zaplecze naukowe chętnie dzielimy się naszą wiedzą żywieniową i wieloletnim doświadczeniem edukacyjnym wszędzie tam, gdzie prowadzimy naszą działalność. Mając na uwadze, że obecnie młode pokolenie Polaków chętniej spędza czas przed komputerem zamiast na boisku, w efekcie czego młodzi Polacy są najszybciej tyjącą grupą w Europie, postanowiliśmy, że od najmłodszych lat będziemy uczyć dzieci jak dbać o zdrowie.

W zeszłym roku wraz z Polskim Związkiem Lekkiej Atletyki Nestlé podjęło szeroko zakrojone działania mające na celu zwiększenie aktywności fizycznej wśród polskich dzieci i młodzieży. W ramach ogólnopolskiego programu „Lekkoatletyka dla każdego”, uzupełniamy ofertę sportową, angażując się w promowanie prawidłowego odżywiania.

Działania w ramach programu skierowane są do uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjów. Dzieci biorą udział w zajęciach szkolnych oraz intensywnie trenują w klasach sportowych o profilu lekkiej atletyki lub w grupach naborowych. Program obejmuje także imprezy sportowe. Zwieńczeniem całorocznych zawodów lekkoatletycznych był finał Nestlé Cup we wrześniu tego roku w Toruniu, w którym wzięli udział najlepsi młodzi sportowcy z całej Polski. Wszystko to działa się również pod okiem naszych Ambasadatorów – znanych olimpijczyków, którzy dołączyli do programu w tym roku: Piotra Małachowskiego, Anny Jagaciak i Marii Andrejczyk.

W roku 2016 w ramach programu „Lekkoatletyka dla każdego” odbyło się prawie 700 imprez z udziałem najmłodszych dzieci oraz ponad 30 edycji zawodów dla starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów, w których wzięło udział już ponad 80 000 dzieci. W całym programie tylko w 2015 roku objętych było 140 000 tys. dzieci.

NESTLÉ PORUSZA POLSKĘ

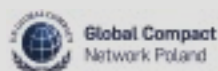
Zgodnie z motto firmy „Jedz smacznie, żyj zdrowo” postanowiliśmy zachęcić wszystkich, niezależnie od wieku i zasobności portfela, do aktywności fizycznej. Tak powstał pomysł stworzenia programu, który zmobilizuje Polaków do aktywności fizycznej i swoim zasięgiem obejmie cały kraj. Na początku 2016 roku ogłosiliśmy program „Nestlé porusza Polskę”, w ramach którego zobowiązaliśmy się do wsparcia w budowaniu ogólnodostępnej infrastruktury sportowej i ufundowania 16 siłowni na świeżym powietrzu. Byliśmy przekonani, że siłownie zewnętrzne są idealnym rozwiązaniem i świetnym sposobem na aktywne spędzanie czasu.

Nawiązaliśmy współpracę z lokalnymi samorządami w całej Polsce i zaczęliśmy „Poruszać Polskę”. Zainteresowanie programem i zaangażowanie ze strony mieszkańców gmin było ogromne – w głosowaniu wzięli udział mieszkańcy z ponad 700 gmin w całej Polsce. Na ambasadora „Nestlé porusza Polskę”, który wspierał działalność Nestlé w propagowaniu aktywnego stylu życia, wybraliśmy Zbigniewa Bródkę – mistrza Polski, zdobywcę Pucharu Świata oraz złotego i brązowego medalistę Zimowych Igrzysk Olimpijskich Soczi 2014 odpowiednio na 1500 metrów w łyżwiarstwie szybkim i w wyścigu drużynowym. Tak jak obiecaliśmy – w 16 zwycięskich lokalizacjach w całej Polsce powstają siłownie terenowe od Nestlé.

Inicjatywa „Nestlé porusza Polskę” i jej wyniki to dla nas ogromny sukces i dowód na to, że Polacy chcą ćwiczyć i aktywnie spędzać czas. Cieszymy się, że wspólnie, we współpracy z lokalnymi władzami i autorytetami w dziedzinie sportu, zwiększamy świadomość społeczeństwa na temat tego, jak istotny jest ruch w codziennym planie dnia.

CEL 5: OSIĄGNAĆ RÓWNOŚĆ PŁCI I WZMOCNIĆ POZYCJĘ WSZYSTKICH Kobiet i dziewcząt

Olga Siedlanowska-Chałuda
Global Compact Poland

KONIEC Z „MĘSKIMI” PANELAMI

15 MARCA W NOWYM JORKU ODBYŁA SIĘ COROCZNA KONFERENCJA ONZ „WOMEN’S EMPOWERMENT PRINCIPLES”. JEDNYM Z TEMATÓW PORUSZANYCH PRZEZ KIERUJĄCYCH KORPORACJAMI, INSTYTUCJAMI MIĘDZYNARODOWYMI I RZĄDOWYMI BYŁ PROBLEM DOMINUJĄCEJ LICZBY PANELI BIZNESOWYCH I SPECJALISTYCZNYCH, W KTÓRYCH UDZIAŁ BIORĄ JEDYNI MĘŻCZYŹNI.

Nie chodzi tylko o kwestie równouprawnienia - osiągnięcie balansu płci przełoży się na zysk globalny uwzględniający czynniki ekonomiczne, społeczne, polityczne i kulturowe. Marginalizacja roli i potencjału kobiet stanowi hamulec rozwojowy gospodarki oraz społeczeństw na całym świecie. Bo przecież nie od dzisiaj wiadomo, że różnorodność zespołu przekłada się na wzrost kreatywności i wypracowywania innowacyjnych rozwiązań.

Szefowa United Nations Global Compact, Lise Kingo, oświadczyła, że świat, w którym biznes deklaruje chęć dążenia do zrównoważonego rozwoju nie da się dłużej pogodzić z dyskryminacją oraz pomniejszaniem roli kobiet. „Wykwalifikowanych kobiet nie brakuje, a ich głos powinien wybrzmieć podczas znaczących wydarzeń na całym świecie”.

Podając wyzwanie, United Nations Global Compact obwieściło, że nie weźmie udziału w żadnym panelu, który będzie w pełni zdominowany przez mężczyzn. Do włączenia się w inicjatywę zostały wezwane wszystkie biura krajowe Global Compact (85 w tym Polska) oraz firmy będące sygnatariuszami, których liczna obecnie przekracza 13 500.

Historia walki o równouprawnienie kobiet ciągnie się od wieków. Pomimo ogólnego akceptowania w krajach wysoko rozwiniętych prawa do równouprawnienia, kobiety ciągle narażone są na dyskryminację w różnych jej przejawach. W obecnych czasach biznes zmierza w dobrym

kierunku planując swoje strategie w kierunku zrównoważonego rozwoju, w oparciu o przestrzeganie praw człowieka, praw pracowniczych, transparentne transakcje, odpowiedzialne łańcuchy dostaw, świadomość ekologiczną czy dbałość o wpływ na społeczeństwo. Jednak kobietom w dalszym stopniu o wiele trudniej jest wspinać się po drabinie kariery w środowisku mocno zdominowanym przez mężczyzn. Uważane za słabą płć, często lekceważone, nie szanowane jeśli nie wykazują typowo męskich cech w twardym świecie biznesu, krytykowane, jeśli je mimo tego konsekwentnie wykazują.

Kobietom w dalszym ciągu trudniej jest osiągnąć wysokie stanowisko w miejscu pracy, odbijają się od szklanego sufitu. Na dodatek trudność ta rośnie proporcjonalnie do wysokości stanowiska, które chcą osiągnąć. Według danych OECD zarabiają średnio o 16% mniej niż mężczyźni, a jedynie 10% składu zarządów stanowią kobiety.

Sytuację tę można poprawić. Przykładem na to są kraje skandynawskie, gdzie, aż 44% zarządów przedsiębiorstw stanowią kobiety. Tylko poprzez zbudowanie odpowiedniej polityki firmy możemy liczyć na zbalansowanie reprezentacji płci. Aby zmiana ta mogła zajść, firma musi jasno określać cele w tym obszarze, ścieżkę awansu; musi kontrolować zgodność z zasadami ładu korporacyjnego, a także monitorować, raportować oraz publikować swoje działania.

I choć sytuacja się poprawia, również w Polsce (wg badania „The Economist” wśród ocenianych 29 krajów, Polska uplasowała się na 6 miejscu co do równego traktowania kobiet na rynku pracy ogółem), dane nadal rozczarowują. Według danych opublikowanych w 2014 r. przez Komisję Europejską 20,2% stanowisk w radach nadzorczych spółek giełdowych zajmowały kobiety, stanowisk w zarządzie przedsiębiorstw już tylko 6,5%, a na stanowiskach prezesów zarządu jedynie 3,3%.

W tym zakresie, pomimo podejmowanych inicjatyw, sytuacja zdaje się nie zmieniać. Ubiegłoroczna próba wypracowanie porozumienia w sprawie przepisu regulującego równą proporcję kobiet i mężczyzn w radach nadzorczych spółek giełdowych, również zakończyła się fiaskiem. Polska tym samym znalazła się w gronie Państw przeciwnych wypracowaniu dyrektywy.

Dlatego tak ważne jest uświadamianie istoty problemu oraz ciągła obecność tematu w debacie publicznej, bo tylko poprzez zbudowanie dużej globalnej koalicji możemy liczyć na wypracowanie realnej zmiany.

Istotę problemu dobrze obrazują słynne już słowa Bill’a Gatesa, który poprzez utworzoną wspólnie z Melindą Gates fundację czynnie wspiera równość płci. Podczas panelu w Arabii Saudyjskiej przemawiał do posegregowanej pod względem płci publiczności. Zapytany, czy Arabia ma szansę uplasować się w 10 najważniejszych krajach pod względem rozwoju technologicznego po 2010 roku, odpowiedział „Cóż, jeśli nie będziecie w pełni wykorzystywać połowy talentu kraju, nie będziecie w stanie zbliżyć się do grona najlepszych”.

Każda firma czy organizacja, która utożsamia się z ideą przywrócenia równowagi płci w organizowanych przez siebie konferencjach oraz tych, w których bierze udział, może zadeklarować swoje zobowiązanie poprzez komentarz na Twitterze #PanelPledge.

CEL 6: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM LUDZIOM DOSTĘP DO WODY I WARUNKÓW SANITARNYCH

Wojciech Majewski
Komitet Gospodarki Wodnej PAN

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ZASOBÓW WODNYCH W ŚWIECIE ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Mówiąc o zrównoważonym rozwoju trzeba sięgnąć do początków tej idei. W 1968 r. powstał **Klub Rzymski (KR)** jako organizacja międzynarodowa skupiająca niezależnych naukowców, biznesmenów i polityków zaniepokojonych rozwojem na naszym globie. W 1972 r. KR przedstawił Raport pod tytułem **Granice Rozwoju** (The limits of growth). Głównym przesłaniem tego raportu było stwierdzenie, że jeżeli świat będzie rozwijać się w takim tempie i w taki sposób, jak obecnie, to grozi mu zagłada. W raporcie KR mimo popełnienia kilka błędów, zasadniczy wniosek był słuszny i zapoczątkował szerokie działania na rzecz zachowania środowiska naturalnego w świetle rozwoju gospodarczego i społecznego.

W 1983 r. powołana została pod egidą ONZ **Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju** znana jako Komisja Pani Brundtland. W 1987 r. Komisja ta przedstawiła Raport pn. **Nasza wspólna przyszłość** (Our common future). Działalność tej komisji doprowadziła do dużej międzynarodowej konferencji ONZ w Rio de Janeiro w 1992 r. pod hasłem **Środowisko i rozwój** (environment and development). W ramach tej konferencji zdefiniowana została tzw. Agenda 21 odnosząca się głównie do problematyki wody, która określiła, że pod hasłem zrównoważony rozwój rozumiemy taki rozwój w którym: **Potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone jednak bez ograniczenia szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.** Przy tej definicji nie sformułowano jednak dokładnie jakie są potrzeby obecnego i przyszłych pokoleń w zakresie zasobów wodnych oraz, że możliwości rozwoju określa wytrzymałość światowego systemu ekologicznego. Po konferencji w Rio de Janeiro powstało wiele definicji zrównoważonego rozwoju. Stwierdzano, że wykorzystanie zasobów wodnych powinno odbywać się w sposób zintegrowany oraz kompleksowy. W tym czasie nie mówiono jeszcze wiele na temat zmian klimatycznych i zagrożenia płynącego z tej strony na zasoby wodne.

Na ostatnim Światowym Forum Ekonomicznym w Davos (2016 r.) wśród największych zagrożeń dla ludzkości w najbliższym 10-leciu uznano wodę (jej brak lub nadmiar) jak również spodziewane zmiany klimatyczne.

Powstaje więc obecnie bardzo istotny problem:

Jak spodziewane zmiany klimatyczne wpłyną na możliwość wykorzystania zasobów wodnych i jak odpowiednie gospodarowanie zasobami wodnymi może przyczynić się do zmniejszenia lub złagodzenia tych zmian klimatycznych?

Warto przypomnieć, że od 1950 r. do chwili obecnej ludność świata wzrosła z 2,5 mld. do 7,3 mld. Wymagało to ogromnych zmian w zagospodarowaniu terenu, zaopatrzenia w wodę, stworzenia pól dla produkcji żywności, rozbudowy dróg i autostrad oraz osiedli mieszkaniowych a przede wszystkim na spalaniu w celach energetycznych dużych ilości węgla i ropy. Są jednoznaczne stwierdzenia, że człowiek i jego działalność są odpowiedzialne za wzrost temperatury na naszym globie. Polska nie przeżyła tak istotnych zmian demograficznych jak cały świat, ale zagospodarowanie terenu (drogi, autostrady, urbanizacja) i wykorzystanie energii elektrycznej głównie z węgla brunatnego i kamiennego stały się również naszym udziałem we wzroście temperatury na świecie.

WPŁYW ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH I SPOŁECZNYCH NA GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

Wzrost liczby ludności, wyższy standard życia oraz zmiany klimatyczne wywarły olbrzymi bezpośredni i pośredni wpływ na gospodarowanie zasobami wodnymi. Wpływ bezpośredni to konieczność dostarczenia zwiększonej ilości wody dla ludności, przemysłu i rolnictwa oraz zabezpieczenie przed powodzią i suszą. Wpływ pośredni to zwiększenie dynamiki w cyklu hydrologicznym powodującej zmiany w strukturze opadów atmosferycznych oraz wynikający z tego wzrost częstotliwości sytuacji ekstremalnych, jak również samych ekstremów.

Czy powstrzymanie tego trendu jest możliwe? Odpowiedź jest TAK, ale tylko częściowo przez złagodzenie tego trendu i zmniejszenie strat ekonomicznych i społecznych. Specjaliści gospodarki wodnej od lat postulują

budowę na rzekach zbiorników retencyjnych, co pozwoli na spowolnienie przyspieszonego cyklu hydrologicznego czyli szybkiego spływu wód podziemnych do mórz. Jednocześnie pozwala to na zapewnienie lepszego zaopatrzenia w wodę, ochrony prze powodzią i suszą, żegluga śródlądowej oraz wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych jakimi są elektrownie wodne.

Takie podejście spotyka się niestety z powszechnymi protestami ekologów, którzy w minionych latach potrafili uchwalić wiele ustaw znacznie ograniczających budowę jakichkolwiek budowli hydrotechnicznych. Polska jest wybitnym tego przykładem.

Nie może być tak aby nasze rzeki, tak jak chcą ekolodzy, pozostawały jak dawniej, w stanie naturalnym, bowiem w ostatnich dziesięcioleciach świat uległ radykalnym zmianom. Możemy jednak wykorzystywać nasze rzeki i jeziora w sposób kompleksowy z maksymalnym uwzględnieniem postulatów ekologicznych.

KOMPLEKSOWE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW WODNYCH

Współczesny świat w coraz większym stopniu potrzebuje wody i jest od wody uzależniony. Z jednej strony jest to zaopatrzenie w wodę ludności, przemysłu i rolnictwa, z drugiej ochrona przed powodzią i złagodzenie skutków suszy. Przy odpowiednim ukształtowaniu rzeki mogą służyć żegludze i energetyce wodnej jak również tworzyć warunki do rekreacji i sportów wodnych.

Wiadomo, że rzeki stanowią bardzo ważne korytarze ekologiczne i konieczne jest zapewnienie możliwości migracji ryb oraz innych organizmów wodnych w górę i w dół rzeki. Jest to możliwe pod warunkiem utrzymania czystości wód oraz stworzenia odpowiednich urządzeń przy stopniach wodnych.

Taka eksploatacja rzek jest kosztowna i jej realizacja będzie tylko możliwa pod warunkiem, że wszystkie sektory tj. zaopatrzenie w wodę, energetyka, żegluga oraz sport i rekreacja będą działały wspólnie i zgodnie do osią-

gnięcia ostatecznego celu, jak również będą finansować to przedsięwzięcie. Ze strony ekologów oczekuje się aktywnego włączenia się w ten proces. Ekolodzy nie mogą być jedynie recenzentami gotowych projektów, lecz muszą uczestniczyć aktywnie w ich przygotowaniu i wskazywaniu potrzeb ekologicznych i sposobów ich zrealizowania a tym samym przyjąć za nie odpowiedzialność.

COP 21 PARYŻ

Konferencja w Paryżu w 2015 r. przyjęła szereg bardzo ważnych dokumentów dotyczących zmian klimatycznych. Przyjęto, że należy dążyć do tego aby średnia temperatura na naszym globie nie przekroczyła 1,5 °C w stosunku do przedindustrialnej ery.

Jak na osiągnięcie tego celu może wpływać kompleksowe gospodarowanie zasobami wodnymi? Po pierwsze każda wytworzona przez elektrownie wodne kilowatogodzina energii elektrycznej pochodzi z odnawialnego źródła energii i jest ekologicznie czysta. Po drugie transport żegluga na śródlądowych drogach wodnych jest dużo bardziej ekonomiczny i dużo bardziej ekologiczny od transportu drogowego czy nawet kolejowego.

Warto przypomnieć, że energia elektryczna jest obecnie podstawowym nośnikiem energii, bez którego świat nie może istnieć. Nawet krótkookresowy brak tej energii powoduje totalny paraliż gospodarczy i społeczny. 20% światowej produkcji energii elektrycznej pochodzi z elektrowni wodnych, więcej niż wytwarzają jej elektrownie jądrowe oraz wszystkie razem wzięte odnawialne źródła energii elektrycznej. Dlatego każda możliwość budowy elektrowni wodnej – małej, średniej czy dużej powinna być absolutnym priorytetem. W Europie są kraje, które w znacznym stopniu korzystają z energii elektrycznej wytworzonej w elektrowniach wodnych (Norwegia, Austria, Szwecja), ale w krajach gdzie energia elektryczna pochodząca z elektrowni wodnych stanowi jedynie niewielki procent całego bilansu energetycznego, uważa się elektrownie wodne jako bardzo ważne dla systemu energetycznego. **W Polsce produkcja energii elektrycznej w elektrowniach wodnych jest rzędu 2% całej produkcji energii elektrycznej. Jest to jednak jedynie około 20% potencjału hydroenergetycznego kraju.**

CEL 7: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM DOSTĘP DO STABILNEJ, ZRÓWNOWAŻONEJ I NOWOCZESNEJ ENERGII PO PRZYSTĘPNEJ CENIE

Dr Michał Kurtyka
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Energii
Przewodniczący Komitetu Sterującego Zespołu ds. Rozwoju Enektromobilności

ELEKTROMOBILNOŚĆ ODPOWIEDZIĄ NA POTRZEBĘ POPRAWY POWIETRZA W POLSCE

POLSKIE MIASTA INTENSYWNIENIE SIĘ ZMIENIAJĄ, CO STOPNIOWO BĘDZIE WPŁYWAĆ NA SPOŚÓB KORZYSTANIA Z TRANSPORTU. ENERGIA PRZYSZŁOŚCI POWINNA BYĆ ENERGIĄ KONSUMENTA I ODPOWIADAĆ NA JEGO POTRZEBY.

Coraz większe zagęszczenie ruchu w centrach miast, problemy z dojazdem do centrum w godzinach szczytu oraz niewystarczająca ilość miejsc parkingowych, będą w sposób naturalny skłaniać mieszkańców do szukania innych środków transportu niż własny samochód. Jest to dobry moment, aby w sposób świadomy ukierunkować ten proces z korzyścią dla mieszkańców i samych miast.

Wspólnym wyzwaniem, przed którym stają dziś władze centralne i samorządowe jest poprawa jakości powietrza. W centrach dużych miast nawet 60 proc. zanieczyszczeń powietrza pochodzi z transportu – według szacunków w Warszawie nawet 63 proc. – a 6 polskich miast jest w czołówce najbardziej zanieczyszczonych w Europie.

Naturalnym rozwiązaniem w tym kontekście jest rozwój elektromobilności. W pierwszej kolejności chcemy wspierać transport zbiorowy, co

obejmuje zarówno autobusy elektryczne, ale także uwspólnione formy korzystania z samochodu np. carsharing czy carpooling. Będziemy starali się również szukać różnego rodzaju rozwiązań, które skłaniać powinny osoby indywidualne do zamiany samochodu spalinowego na elektryczny.

Rozwój elektromobilności to również szansa na zbliżenie energetyki do konsumenta poprzez rozwój innowacji na styku energii i ICT. Rozwój inteligentnych sieci oraz rozwiązań z zakresy smart cities i smart home to warunek konieczny do upowszechnienia samochodów elektrycznych. To jednocześnie szansa dla energetyki na wykonanie dużego skoku w zakresie innowacji, który przełoży się na lepsze sprofilowanie oferowanych usług pod zmieniające się potrzeby klienta.

Przemysł z obszaru elektromobilności bardzo intensywnie się rozwija. Co ważne najaktywniejsze są firmy spoza świata motoryzacyjnego. Jak oce-

niają analitycy, firma Apple przez ostatnie trzy lata wydała więcej na badania nad autonomicznym i elektrycznym samochodem przyszłości niż na badania nad swoimi flagowymi produktami. To pokazuje otwierającą się szansę dla polskich firm, które myślą o zwiększeniu skali swojej działalności lub wejściu w nowe obszary biznesowe.

Podstawowym wyzwaniem dla rozwoju elektromobilności w Polsce jest integracja wysiłku wielu uczestników i stworzenie sprawnie funkcjonują-

jącego ekosystemu. Kluczowe kroki, które podejmujemy w tym zakresie zostaną przedstawione jeszcze tej jesieni w Planie Rozwoju Elektromobilności Ministerstwa Energii.

Przekazując dokument do konsultacji będziemy chcieli pobudzić dyskusję zarówno z mieszkańcami miast, samorządami, jak i biznesem. Pokazanie Polakom korzyści z rozwoju elektromobilności jest pierwszym krokiem do wcielenia projektu w życie.

Dariusz Kaśków
Prezes ENERGA S.A.
członek Rady Programowej Global Compact Poland

ENERGETYKA ROZPROSZONA

Obowiązującym jeszcze do niedawna i wydawałoby się niepodważalnym paradygmatem, było nieustanne dążenie do wzrostu zużycia energii niezależnie od jej postaci. Wielkość zużycia energii pierwotnej na mieszkańca była wskaźnikiem jednoznacznie wskazującym na stopień zamożności społeczeństwa oraz stopień rozwoju gospodarczego danego kraju.

Idea zrównoważonego rozwoju zmieniła w sposób zasadniczy wcześniejsze podejście do energetyki. Obecnie to rozwój energetyki prosumenckiej i rozproszonej, rozwój energetyki odnawialnej, rozwój technologii magazynowania energii, rozwój transportu elektrycznego, wzrost znaczenia efektywności energetycznej, a przede wszystkim zmniejszenie jednostkowego zużycia energii stają się celami nadrzędnymi, których osiągnięcie charakteryzuje nowoczesne kraje określane mianem wysokorozwiniętych.

W efekcie cały światowy sektor elektroenergetyczny przechodzi obecnie gruntowne zmiany związane zarówno z odejściem od tradycyjnie ustalonego miksu paliwowego, jak również z przebudową systemu przesyłowego i dystrybucyjnego. W Polsce zmiany te z jednej strony wynikają z dążenia do spełnienia celów krajowych związanych z udziałem zużycia energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii (OZE), z drugiej zaś wynikają z zamiaru odtworzenia mocy zainstalowanej, głównie w blokach elektrowni ciepłych opalanych węglem brunatnym lub kamiennym, w celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego (KSE), a także w celu poprawy sprawności wytwarzania w tego typu źródłach i zmniejszenia emisyjności tych źródeł.

Ważnym elementem zachodzących w sektorze elektroenergetycznym zmian jest rozwój energetyki rozproszonej. Związany jest on nierozdzielnie z powstawaniem lokalnych, inteligentnych sieci elektroenergetycznych (ang. Smart Grid), które będą umożliwiać zarządzanie zarówno zmianami zapotrzebowania po stronie odbiorców, jak i zmianami po stronie wytwarzania energii elektrycznej. Nowa struktura systemu elektroenergetycznego ma w zamierzeniu umożliwić niezależne funkcjonowanie wydzielonych obszarów określanych jako Lokalne Obszary Bilansowania czy też „wyspy energetyczne”, a także wsparcie tych obszarów, które z różnych powodów znalazłyby się w zagrożeniu.

Największym wyzwaniem dla zdecentralizowanego systemu elektroenergetycznego jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii oraz utrzymanie jednolitych standardów jakościowych energii elektrycznej.

Jednym z istotnych elementów sieci inteligentnych z generacją rozproszoną będzie w przyszłości efektywne magazynowanie energii. Należy podkreślić, że jakkolwiek techniczne problemy związane z magazynowaniem energii są już w większości opanowane, a dostępnych technologii magazynowania jest wiele, to wciąż zasadniczym problemem pozostają stosunkowo wysokie nakłady na ich instalację.

Wielkoskalowe, konwencjonalne wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowniach ciepłych, które w przeszłości zostało ukształtowane przez ciągły wzrost zapotrzebowania na energię, wsparty możliwością stosunkowo łatwego pozyskiwania paliw kopalnych wraz z kaskadowo rozbudowanym systemem przesyłowym i dystrybucyjnym łączącym źródła wytwórcze z odbiorcą końcowym, pozostanie w przyszłości istotną częścią systemu elektroenergetycznego. Należy jednak podkreślić, że mnogość istniejących technologii wytwarzania, szczególnie w obszarze odnawialnych źródeł energii (OZE), ich dostępność i powszechność oraz zejście z poziomem mocy adekwatnym do rozwiązań prosumenckich spowoduje, że przyszły sektor wytwarzania energii elektrycznej będzie traktowany przede wszystkim jako gwarant bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, a nie jako zwykłe źródło energii elektrycznej.

Obecny rozwój energetyki prosumenckiej stanowi w pewnym sensie zwrot w kierunku rozwiązań częściowo znanych z przeszłości, kiedy źródła wytwórcze energii zlokalizowane były jedynie w miejscach jej użytkowania, co wynikało zarówno z ówczesnego stanu wiedzy związanej z pojęciem energii i możliwością jej konwertowania do różnych postaci, jak i z braku technicznych rozwiązań dla efektywnego przesyłania energii na odległość.

Obecnie czynnikiem decydującym oraz głównym ograniczeniem dla tego typu inwestycji, zwłaszcza w odniesieniu do źródeł OZE, są warunki klimatyczne. Z tego powodu w skali kraju ważne jest skomponowanie

optymalnego miksu energetyki odnawialnej złożonego z wielu, różnego typu źródeł OZE (elektrownie fotowoltaiczne, elektrownie wiatrowe, elektrownie wodne, biogazownie, elektrownie geotermalne), który nie tylko, że nie będzie stanowił zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, ale poprzez dopasowanie do profilu zużycia energii przez odbiorców, będzie maksymalnie odciążał energetykę konwencjonalną.

Takie podejście wymaga między innymi bardzo dokładnej oceny komplementarności wytwarzania energii w źródłach OZE różnego typu. Postępujące procesy globalizacji spowodują w nieokreślonej jeszcze perspektywie zrównanie standardów funkcjonowania systemów elektroenergetycznych na całym świecie, niezależnie od obecnego poziomu rozwoju

danego obszaru. Paradoksalnie, w niektórych aspektach energetyki, to właśnie kraje słabiej rozwinięte mogą mieć pewną przewagę nad krajami wysokorozwiniętymi, w których wcześniejszy bagaż doświadczeń, prze-rośnięta infrastruktura, wysokie zużycie łatwo dostępnej i stosunkowo taniej energii, mogą skutecznie hamować innowacyjność sektora elektroenergetycznego. Zmiana istniejącego systemu elektroenergetycznego jest zawsze trudniejsza niż budowa od podstaw nowego systemu. Podobny mechanizm zadziałał przy okazji tworzenia w Polsce na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat w zasadzie całkowicie nowego sektora teleinformatycznego. Wydaje się, że decentralizacja energetyki może w identyczny sposób wpłynąć na zmianę funkcjonowania społeczeństw już w niedalekiej przyszłości.

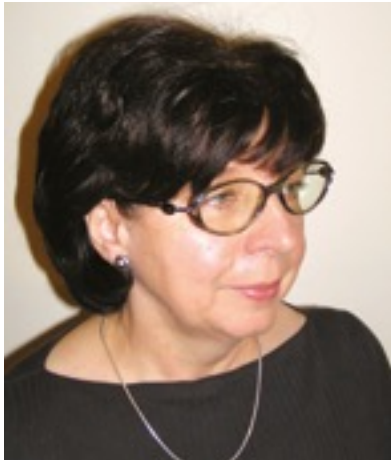

dr inż. Krystyna Kubica
Instytut Techniki Ciepłej, Politechnika Śląska

dr Robert Kubica
Ekspert Politechniki Śląskiej

CZY MOŻEMY MIEĆ CZYSTSZE CIEPŁO Z PALIW STAŁYCH W INDYWIDUALNYCH GOSPODARSTWACH DOMOWYCH?

*„...to nie paliwa stałe stosowane w indywidualnych gospodarstwach domowych
są odpowiedzialne za zanieczyszczanie środowiska, ale technika ich spalania”*

Zanieczyszczenia emitowane ze spalania paliw; Człowiek swoją działalnością gospodarczą oddziałuje na środowisko. Im więcej powstaje produktów ubocznych w jej trakcie tym większe jest obciążenie dla środowiska. Zdrowie człowieka i stan środowiska i są ściśle powiązane z jakością jego trzech podstawowych elementów - gleby, wody i powietrza. Jednak to jakość powietrza ma decydujące znaczenie w procesie zanieczyszczania środowiska. Zanieczyszczenia pierwotne prowadzane do powietrza – pierwotne ksenobiotyki, same lub w formie przetworzonej we wtórne pod wpływem działania tlenu i promieniowania UV,, zanieczyszczają glebę i wody powierzchniowe. Oczywiście faktem jest, że produkcja energii metodami konwencjonalnymi z paliw oprócz emisji CO2 wiąże się także z generowaniem i wprowadzaniem do środowiska substancji, stanowiących produkty niepełnego i niezupełnego spalania, zawierające między innymi toksyczne zanieczyszczenia.Należy jednoznacznie podkreślić, że wielkość ładunku emitowanych zanieczyszczeń zależy od rodzaju i jakości paliwa ale przede wszystkim od technologii spalania i techniki jej realizacji. Stereotypowo za głównego winowajcę uważa się spalanie paliw stałych, zwłaszcza węgla, Należy jednak zauważyć, że podczas spalania gazu ziemnego czy oleju opałowego w warunkach dalekich od optymalnych będziemy mieć także do czynienia z emisją produktów niepełnego i niecałkowitego spalania (sadzą, WWA, LZO), a także z emisją tlenków azotu (NOx) i siarki (SO2). Podobnie ma się także sytuacja z wykorzystywaniem różnego rodzaju biomasy, jednego z głównych źródeł energii odnawialnej (OZE) w Polsce, jako paliwa. W przypadku biomasy mamy do czynienia z pozytywną jej cechą, jako paliwa. Biorąc pod uwagę strategię przeciwdziałania zmianom klimatu, biomasa staje się atrakcyjnym zasobem energetycznym, uwzględniając przyjęte założenie, że emitowana ilość CO2 podczas jej spalania jest równoważna ilości CO2 pochłoniętej z powietrza podczas jej wzrostu.

Energia elektryczna i ciepło, jako produkt, jest niezbędna dla prawidłowego funkcjonowania współczesnego człowieka w cywilizowanym świecie, należy więc dążyć by w procesie jej wytwarzania emisja zanieczyszczeń była jak najmniejsza. Z taką sytuacją mamy do czynienia, jeżeli proces spalania przebiega w optymalnych warunkach technologicznych i gdy stosowane są paliwa dla niej odpowiednie, zgodne z wymaganiami technicznymi techniki spalania. Wprowadzanie najnowszych, najlepszych, dostępnych technologii produkcji energii elektrycznej i ciepła, BAT (ang. Best Available Technologies); technik spalania oraz wtórnych metod oczyszczania spalin, przyczyniło się do znaczącej redukcji emisji zanieczyszczeń z sektora energetycznego i przemysłowego, czyli emisji powodowanej przez tzw. źródła punktowe.

Emisja z sektora komunalno-bytowego; Spalanie stałych paliw kopalnych oraz biomasy w warunkach daleko odbiegających od optymalnych kojarzone jest z największym zagrożeniem dla środowiska, powodowanym emisją PM10, PM2.5 i WWA. Z takimi warunkami mamy często do czynienia w kotłach c.o., piecach starej, tradycyjnej konstrukcji eksploatowanych w indywidualnych gospodarstwach domowych w sektorze komunalno-bytowym. Należy w tym miejscu podkreślić, że w trakcie spalania biomasy (drewna, słomy, itd.) w tego typu urządzeniach grzewczych udział emitowanych drobnych cząstek pyłu PM10 i PM2.5 jest większy w porównaniu do węgla. A to właśnie te frakcje pyłu wprowadzane do atmosfery są szczególnie groźne dla życia i zdrowia człowieka. Na ich powierzchni zaadsorbowane są toksyczne zanieczyszczenia, wśród nich np. rakotwórczy benzo(a)piren i inne wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, najgroźniejsze z trucizn – dioksyny, metale ciężkie, wiele innych związków organicznych, w tym azotu, siarki i tlenu. Ilość emitowanych substancji toksycznych wzrasta znacząco jeżeli spalane są odpady

komunalne. Dotyczy to zarówno spalania samych odpadów jak i współspalania z węglem, czy drewnem. Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM2,5 skutkuje skróceniem średniej długości życia. Szacuje się (w 2000 r.), że życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad 8 miesięcy roku, a ilość przedwczesnych zgonów w UE to prawie 400 tysięcy. Krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu PM2,5 jest równie niebezpieczna, powodując wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia oraz wzrost ryzyka nagłych przypadków wymagających hospitalizacji.

Działania dla ograniczenia niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego; Ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego wymaga wielokierunkowych działań technicznych i pozatechnicznych. Do metod technicznych należy zaliczyć: zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło poprzez termomodernizację i termorenowację, wykorzystanie istniejących sieci ciepłowniczych, budowę lokalnych kotłowni dla budownictwa wielorodzinnego, substitucję paliwową – zastąpienie węgla gazem, wykorzystanie OZE, modernizację instalacji paliw stałych – zastąpienie nieefektywnych urządzeń grzewczych opalanych paliwami stałymi instalacjami spalania spełniającymi wymagania BAT (ang. Best Available Technology), stosowanie kwalifikowanych paliw stałych węglowych i stałych biopaliw, paliw bezdymnych, niskoemisyjnych, [9]. Do grupy technicznych działań równoległe z innowacyjnymi, niskoemisyjnymi technikami spalania oraz stosowaniem kwalifikowanych paliw stałych należy zaliczyć także instalowanie systemów kondycjonowania spalin. W tym zakresie zastosowanie znajdują układy odpylania gazów odlotowych, jak np. elektrofiltry czy filtry tkaninowe oraz odpylacze mechaniczne, stosowane instalowane w systemach spalania małej mocy eksploatowanych również w ogrzewnictwie indywidualnym, [10].

Obok środków technicznych konieczna jest także jednoczesne stosowanie narzędzi pozatechnicznych, w tym wprowadzenie szczególnie w przypadku naszego kraju: obligatoryjnych standardów emisji z instalacji spalania paliw stałych o mocy poniżej 1MW, standardów jakościowych dla paliw stałych dla sektora komunalno-bytowego oraz kontroli i monitorowania ich jakości, zakaz stosowania pozasortymentowych paliw stałych (produktów ubocznych górnictwa węglowego - mułów, szlamów węglowych), [11], ujednoliconego w skali kraju systemu kontroli stanu instalacji spalania małej mocy w sektorze komunalno-bytowym z wykorzystaniem aktualnie działającej służby kominiarskiej, ogólnokrajowego finansowego programu motywacyjnego redukcji emisji z indywidualnych gospodarstw domowych, systemu dobrowolnych zobowiązań energetyczno-emisyjnych oraz ciągłej edukacji szeroko rozumianego społeczeństwa w zakresie wytwarzania czyste ciepło do celów użytkowych z paliw stałych. Sytuacja ekonomiczna, społeczna i gospodarcza naszego kraju, w tym brak rodzimych znaczących zasobów niskoemisyjnych paliw kopalnych – gazu, ropy, skłania do promowanie dobrych praktyk w zaopatrzeniu w ciepło gospodarstw domowych, z wykorzystaniem lokalnych surowców energetycznych. Dotyczy to zwłaszcza paliw stałych węglowych i biomasy, w szczególności drewna (stałych biopaliw), będących w aktualnych uwarunkowaniach Polski podstawą bezpieczeństwa energetycznego.

Odpowiedzią na stojące przed Polską wyzwania związane z poprawą jakości powietrza, w tym dotyczące ograniczenia emisji niskiej z sektora komunalno-bytowego jest przyjęty przez MŚ Krajowy Program Ochrony Powietrza, [12]. Zawiera on wytyczne niezbędnych kompleksowych działań na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem także niezbędnego wsparcia finansowego dla termorenowacji indywidualnych budynków mieszkalnych i restrukturyzacji rozproszonego ciepłownictwa.

Czyste ciepło z paliw stałych dla indywidualnych gospodarstw domowych; Wytwarzanie czystsze ciepła z paliw stałych w warunkach eksploatacji w gospodarstwie domowych wymaga użytkowania odpowiedniej instalacji spalania spełniającej wymagania techniki spalania typu BAT, [7], ale także czystszych, kwalifikowanych paliw stałych, [14]. Należy jeszcze raz podkreślić, że to nie paliwa są odpowiedzialne za wysokie emisje zanieczyszczeń, zwłaszcza toksycznych substancji, ale technologie ich spalania, a dla skutecznego ograniczenia emisji źródła spalania w gospodarstwach domowych należy traktować jak instalacje spalania, w których kocioł, komin i paliwo muszą być traktowane integralnie.

Uregulowania prawne; Aktualnie wprowadzane na rynek kotły c.o. na paliwa stałe są poddawane badaniom w laboratoriach akredytowanych przez PCA (Polskie Centrum Akredytacji) na zgodność z normą PN EN 303-5:2012, tab. 1., [15]. Badania te nie są jednak obligatoryjne.

TABELA 1. Wymagania emisyjne normy produktowej dla kotłów opalanych paliwami stałymi o mocy poniżej 0,5 MW wg PN EN 303-5:2012, [15]

PALIWO	NOMINALNA MOC CIEPŁNA W KW	GRANICZNE WARTOŚCI EMISJI									
		MG/M³ PRZY 10 % O ² *1									
		CO		OGC*2		PYŁ (TSP)					
		KLASA		ETAP WPROWADZENIA		ETAP WPROWADZENIA					
ZAŁADUNEK RĘCZNY		3	4	5	3	4	5	3	4	5	
BIOPALIWO	↑ 50	5000	1200	700	150	50	30	150	75	60	
	> 50 DO 150	2500			100			150			
	>150 DO 500	1200			100			150			
PALIWO KOPALNE	≥ 50	5000			150			125			
	> 50 DO 150	2500			100			125			
	>150 DO 500	1200			100			125			
ZAŁADUNEK AUTOMATYCZNY											
BIOPALIWO	↑ 50	3000	1000	500	100	30	20	150	60	40	
	> 50 DO 150	2500			80			150			
	>150 DO 500	1200			80			150			
PALIWO KOPALNE	≥ 50	3000			100			125			
	> 50 DO 150	2500			80			125			
	>150 DO 500	1200			80			125			

*1 odniesiona do spalin suchych, 0°C, 1013 mbar;
*2 zawartość węgla organicznie związanego, podawana jako zawartość pierwiastka C (węgla) w suchych spalinach.

W wyniku wieloletnich prac Komisja Europejska w 2015 roku przyjęła dwa rozporządzenia do Dyrektywy ErP dotyczące minimalnej wartości sezonowej sprawności urządzeń grzewczych oraz dopuszczalnych wielkości sezonowych emisji CO, OGC, NOx, które będą obowiązywać we wszystkich krajach UE dla kotłów c.o. i ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe, odpowiednio od roku 2020 i 2022, tab. 2 i tab. 3., [16, 17].

TABELA 2. Wymagania energetyczno-emisyjne w odniesieniu kotłów o mocy ≤ 500kW na paliwa stałe, wg ROZPORZĄDZENIA KOMISJI (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r., [16]

RODZAJ STAŁEGO PALIWA	ROK OBOWIĄZYWANIA OD 2020 ⁽¹⁾				
	SEZONOWA SPRAWNOŚĆ ENERGETYCZNA	SEZONOWA EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ ⁽⁴⁾			
		PYŁ (PM)	OGC	CO	NO _x
		%	MG/M ³	MG/M ³	MG/M ³
AUTOMATYCZNE ZASILANIE PALIWEM					
BIOPALIWA	75 ⁽²⁾ ; 77 ⁽³⁾	40	20	500	200
KOPALNE	75 ⁽²⁾ ; 77 ⁽³⁾	40	20	500	350
RĘCZNE ZASILANE PALIWEM					
BIOPALIWA	75 ⁽²⁾ ; 77 ⁽³⁾	60	30	700	200
KOPALNE	75 ⁽²⁾ ; 77 ⁽³⁾	60	30	700	350

(1) Państwa Członkowskie UE mogą wdrożyć do prawa narodowego wcześniej, przed rokiem 2020;
(2) dla kotłów o mocy ≤ 20kW oznaczany tylko dla mocy nominalnej;
(3) dla kotłów o mocy > 20kW;
(4) odniesiona do spalin suchych, 0°C, 1013 mbar, o zawartości 10%O₂.

Tabela 3. Wymagania energetyczno-emisyjne w odniesieniu do ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe, wg ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r., [17]

URZĄDZENIE	ROK OBOWIĄZYWANIA 2022 ⁽¹⁾					
	SEZONOWA SPRAWNOŚĆ ENERGETYCZNA	SEZONOWA EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ ⁽⁶⁾				
		PYŁ (PM)		OGC	CO	NO _x
		%	MG/M3 ⁽²⁾	G/KG ⁽³⁾	MG/M³	MG/M³
OGRZEWACZE POMIESZCZEŃ, OTWARTE	30	50	6	120	2000	200 ⁽⁴⁾ 300 ⁽⁵⁾
OGRZEWACZE POMIESZCZEŃ ZAMKNIĘTE	65	40	5	120	1500	200 ⁽⁴⁾ 300 ⁽⁵⁾
PIECE PELETOWE	79	20	2,5	60	300	200
KUCHNIE	65	40	5	120	1500	200 ⁽⁴⁾ 300 ⁽⁵⁾

(1) Państwa Członkowskie UE mogą wdrożyć do prawa narodowego wcześniej, przed rokiem 2022;
(2) oznaczany metodą grzanego filtra;
(3) oznaczany metodą tunelu rozcieńczającego;
(4) dla stałych biopaliw,
(5) dla stałych paliw kopalnych,
(6) odniesiona do spalin suchych, 0°C, 1013 mbar, o zawartości 13%O₂.

Pozyskiwanie czystego ciepła w kotłach c.o. spełniających zarówno najwyższe wymagania klasy 5 zgodnie z norma PN EN 303-5:2012, (tab.3), jak i wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1189 (które będzie obowiązywać od roku 2020) jest determinowane stosowaniem kwalifikowanych paliw stałych, [18]. Na rynku paliw węglowych dostępne są kwalifikowane paliwa stałe w odpowiedniej ilości dla sektora komunalno-bytowego, [19]. Brak jest w dalszym ciągu odpowiednich uregulowań prawnych w zakresie standaryzacji paliw węglowych, pomimo intensywnych prac obejmujących procedurę konsultacji w latach 2014 – 2015 nad Projektem Rozporządzenia Ministra Gospodarki (z dnia 14.07.2015 r. wersja 2.9). Standardy dotyczące jakości paliw węglowych dla kotłów automatycznie zasilanych paliwem winny dotyczyć, wartości opałowej, zawartości popiołu, wilgoci, siarki całkowitej, składu ziarnowego, a także charakterystycznych temperatur popiołu i spiekalności (liczba Rogi). Przykładowe proponowane parametry podlegające regulacji przedstawia tablica 4 [18, 20]. Wymagania winny także dotyczyć zawartości siarki, która dla tych instalacji nie powinna przekraczać 1,0%, a optymalnie winna być niższa niż 0,8%, wskazane i celowe byłoby także ujęcie w standardach wymagań dotyczących ograniczenia zawartości chloru (ograniczenie emisji dioksyn) oraz rtęci.

Należy podkreślić, że polskie branże producentów urządzeń grzewczych oferują kotły spełniające wymagania BAT czystego spalania (o mocy do 1MW), zarówno ręcznie jak i automatycznie zasilane paliwem spełniające wymagania najwyższej klasy 5 wg normy PN EN 303-5:2012, a producenci paliw stałych kwalifikowane paliwa stałe (węglowe i stałe biopaliwa) o odpowiedniej jakości, tablica 1, [14]. Polska branża produkcji kotłów c.o. na paliwa stałe jest największą w całej Europie, z produkcją ponad 170 tys. sztuk kotłów rocznie, w tym spełniających już wymagania rozporządzenia dyrektywy ErP, [25].

Przeprowadzone zostało oszacowanie wymiany wszystkich, aktualnie stosowanych urządzeń grzewczych w sektorze mieszkalnictwa, opalanych paliwami stałymi. Założono wymianę starych urządzeń na instalacje spalania paliw stałych - kotły spełniające wymagania najwyższej klasy wg. normy PN EN 303-5:2012, współpracujące z odpowiednio dostosowanymi systemami odprowadzania spalin (kominami) i zasilane kwalifikowanymi paliwami stałymi, a także w przypadku konieczności wyposażone w elektrofiltry. W wyniki przeprowadzonej analizy stwierdzono, że takie działanie pozwoli na ponad 90–procentową redukcję emisji pyłu, lotnych związków organicznych oraz blisko 90-procentowe ograniczenie emisji benzo(a)pirenu, rys.1., [10, 21]. Natomiast, stopień redukcji ilości emitowanych dioksyn jest niższy i winien być wspomagany stosowanie paliw o jak najniższej zawartości chloru w paliwie. Należy również zauważyć, że redukcji ulegnie także emisja dwutlenku węgla CO2. Uniknięta emisja CO2 będzie uzależniona od sprawności energetycznej aktualnie eksploatowanych urządzeń i nowo instalowanych kotłów. Ewentualna wymiana wszystkich kotłów, aktualnie eksploatowanych na kotły spełniające wymagania klas niższych tj. klasy 3 i 4 przyczyni się do ograniczenia emisji pyłu i lotnych związków organicznych o ponad 80%, rys. 2.

Rys. 1. Stopień redukcji krajowej emisji / proc./ wybranych zanieczyszczeń – TSP, NMVOCs, B(a)P oraz PCDD/Fs po wymianie wszystkich urządzeń grzewczych opalanych paliwami – węglem i biomasą drzewną na kotły typu BAT, klasa 5 (40% kotłów automatycznie, 60% kotłów ręcznie zasilanych paliwem), klasy 5 wg PN EN 303-5:2012; w odniesieniu do ilości zużytych paliw stałych w indywidualnych gospodarstwach domowych w roku 2012, [10, 21].

Rys. 2. Stopień redukcji krajowej emisji / proc./ wybranych zanieczyszczeń – TSP, NMVOCs (OGC) po wymianie wszystkich urządzeń grzewczych opalanych paliwami – węglem i biomasą drzewną na kotły klasy 3 lub klasy 4, wg PN EN 303-5:2012; w odniesieniu do ilości zużytych paliw stałych w indywidualnych gospodarstwach domowych w roku 2012, [10, 21].

Konieczne jest także wprowadzenie zakazu wykorzystywania mulów, miałów energetycznych i flotokoncentratów jako paliwa w instalacjach spalania małej mocy. Przyczyni się to natychmiastowego zdecydowanego ograniczenia emisji CO, OGC, pyłu, a także benzo(a)pirenu i innych wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych kancerogennych i toksycznych dla zdrowia człowieka. W 2012 roku na rynku, według danych WIOŚ w Katowicach, 788 308 ton mulów trafiło do indywidualnych gospodarstw oraz małych firm i warsztatów, [11]. Oszacowany wzrost emisji z tytułu wykorzystania 400 tys. ton w indywidualnych gospodarstwach domowych na obszarze województwa Śląskiego spowodował ponad 2-krotny wzrost emisji pyłu całkowitego i ponad 3-krotny wzrost emisji benzo(a)pirenu w porównaniu do emisji wyznaczonej ze spalania sortymentowego węgla, z wykorzystaniem wskaźników emisji przyjętych przez IOŚ KOBIZE w Warszawie do celów corocznej krajowej inwentaryzacji emisji, [11], rys. 3.

Rys. 3. Roczna emisja benzo(a)pirenu ze spalania węgla w lokalnych źródłach małej mocy w województwie śląskim (tys. kg): A – 2 mln ton węgla sortymentowego; B – 2,4 mln ton paliwa sortymentowego; C – 2,4 mln ton paliwa węglowego, z uwzględnieniem współspalania 0,4 mln ton mulów; D – ze spalania 1,2 mln ton kwalifikowanych sortymentów węgla w nowoczesnych kotłach komorowych i 1,2 mln ton węgla w nowoczesnych kotłach automatycznych; E – ze spalania 2,4 mln ton węgla w nowoczesnych, automatycznych kotłach; F – z zastąpienia energii zawartej w 2,4 mln ton węgla olejem opałowym.

O wielkości emisji z procesu spalania paliw stałych w urządzeniach grzewczych małej mocy, oprócz organizacji procesu spalania w nim zastosowanej i jakości paliwa decyduje również układ odprowadzenia spalin. Dobór komina, jego konstrukcja (wymiary) oraz materiały konstrukcyjne mają bardzo istotny wpływ na przebieg procesu spalania, uzyskiwaną sprawność energetyczną oraz ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do atmosfery, zwłaszcza w przypadku urządzeń pracujących w układzie ciągu naturalnego, [22]. Niewłaściwie dobrany lub niewłaściwie eksploatowany system odprowadzenia spalin jest przyczyną złego funkcjonowania całej instalacji spalania, co skutkuje zanieczyszczeniem układu spalinowego sadzą i substancjami smolistymi, a to z kolei powoduje zwiększoną emisję zanieczyszczeń oraz zagrożenie dla zdrowia (zatrucie tlenkiem węgla, czadem), powstawaniem pożarów, a nawet utratą życia.

Tabela 4. Propozycja standardy jakościowe dla kwalifikowanych paliw węglowych dla kotłów typu BAT z automatycznym zasilaniem w paliwo, [20, 21]

PARAMETR	SYMBOL	JEDN.	ZAKRES PARAMETRÓW PALIW WYSOKIEJ JAKOŚCI DOSTĘPNYCH NA RYNKU	KLASA A/A1
WARTOŚĆ OPAŁOWA	Q _{ri} ^a	MJ/KG	24-29	26-27 ⁽¹⁾
ZAWARTOŚĆ WILGOCI, %	W _R ^a _T	%	6-15	↑ 10
ZAWARTOŚĆ POPIOŁU	A ^a	%	3-10	↑ 10/8
ZAWARTOŚĆ CZĘŚCI LOTNYCH	V ^{DMF}	%	> 28	> 28
ZAWARTOŚĆ SIARKI	S ^a _T	%	0,3-1,4	↑ 0,8 / ↑ 0,6
ZDOLNOŚĆ SPIEKANIA	RI	N.D.	< 20	< 10
TEMPERATURA SPIEKANIA POPIOŁU ^a	T _s	°C	> 900	> 1100
TEMPERATURA MIĘKNIENIA POPIOŁU ^a	T _A	°C	↔ 1200	> 1250
ZDOLNOŚĆ SPIEKANIA	RI	N.D.	<20	≤10
UZIARNIENIE	n.d.	MM	4-25 ^{2, 4)}	4-25 ⁽¹⁾
UDZIAŁ PODZIARNA	n.d.	%	↑ 5	↑ 3

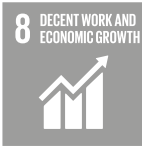
Podsumowując, dostępne są paliwa stałe o wysokiej jakości, posiadamy także mocną branżę producentów kotłów na paliwa stałe, zdolną do dostarczania na rynek urządzeń grzewczych spełniających wymagania najwyższych klas wg normy PN EN 303-5:2012. W tej sytuacji wprowadzenie KPOP oraz ustawy „antysmogowej” winno być szansą dla zapewnienia trwałej poprawy jakości powietrza i docelowego spełnienia wymagań dyrektywy CAFE i tym samym wyeliminowania zagrożenia dla zdrowia społeczeństwa wynikającego ze stosowania paliw stałych w sektorze komunalnym.

Na ogrzewanie indywidualnych gospodarstw domowych zużywamy rocznie od 11 do 12 mln ton węgla opałowego oraz 7-8 mln ton drewna, w zależności od długości okresu grzewczego, co stanowi równowartość około 14 miliardów m3 gazu ziemnego. Polska nie posiada własnych zasobów gazu ziemnego w ilości wystarczającej dla zaspokojenia tych potrzeb. Nie ma też takiej potrzeby. Co ważne, gaz ziemny – podobnie jak olej opałowy (produkt przetwarzania ropy naftowej) i węgiel – to paliwa kopalne. A paliwem odnawialnym jest biomasa drzewna, o dużym potencjale surowcowym w naszym kraju. Dlatego też, mając na uwadze bezpieczeństwo energetyczne, ochronę środowiska i zdrowia, rozwój gospodarki oraz rynek pracy, konieczne jest odpowiednie wykorzystanie art. 96 ustawy POŚ przez jednostki samorządowe. Konieczne i niezmiernie pilne jest wprowadzenie ogólnokrajowych uregulowań prawnych w odniesieniu do instalacji spalania paliw stałych – węgla i stałych biopaliw małej mocy w sektorze komunalno-bytowym oraz standardów jakościowych dla paliw węglowych dostępnych w tym sektorze, obligatoryjnych dla całego kraju jako narzędzia realizacji artykułu 96 ustawy POŚ, których niezbędność została zapisana Krajowym Programie Poprawy Jakości Powietrza, [12].

Powietrze nie zna granic, dlatego też mieszkańcy miejscowości, których dotyka problem niskiej emisji coraz częściej postrzegają stan powietrza jako ważny element jakości życia i oczekują podejmowania działań przez lokalne władze samorządowe. Należy podkreślić, że tylko działania na poziomie co najmniej regionalnym, zabezpieczone odpowiednimi uregulowaniami prawnymi, dadzą oczekiwany rezultat trwałej poprawy jakości powietrza.

Konieczne jest także opracowanie krajowej strategii wsparcia finansowego dla eliminacji głównego źródła zanieczyszczenia powietrza i przekraczania norm jego jakości w Polsce, tj. indywidualnych, niskosprawnych i wysokoemisyjnych palenisk na paliwa stałe w sektorze gospodarstw domowych. Strategia winna uwzględniać możliwości wykorzystania różnych instrumentów finansowych, w tym w formie bezzwrotnych dotacji oraz kredytów i wkładu własnego przedsięwzięcia u indywidualnego użytkownika instalacji spalania. Stworzenie instrumentu finansowego dedykowanego setkom tysięcy indywidualnych użytkowników palenisk na paliwa stałe stanowi poważne wyzwanie i powinno być ujednolicone dla obszaru całego kraju.

CEL 8: PROMOWAĆ INKLUZYWNY I ZRÓWNOWAŻONY WZROST GOSPODARCZY, ZATRUDNIENIE I GODNĄ PRACĘ DLA WSZYSTKICH LUDZI

Wojciech Orzech
Prezes Zarządu PKP Energetyka
członek Rady Programowej Global Compact Poland

BEZPIECZEŃSTWO WŚRÓD CELÓW STRATEGICZNYCH FIRMY PKP ENERGETYKA

BEZPIECZEŃSTWO TO JEDNA Z CZTERECH KLUCZOWYCH WARTOŚCI, KTÓRYMI KIERUJE SIĘ ORGANIZACJA, ZMIERZAJĄC DO BUDOWY „BETTER COMPANY”, CZYLI „CODZIENNIE LEPSZEJ FIRMY”. CELE STRATEGICZNE: JAKOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO, ZAANGAŻOWANIE PRACOWNIKÓW ORAZ EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA SĄ KLUCZOWE DLA STABILNEGO I TRWAŁEGO ROZWOJU SPÓŁKI.

Budowanie „codziennie lepszej firmy” w praktyce oznacza dbanie o interesy klientów i pracowników oraz ich bezpieczeństwo i zaangażowanie. Uważamy, że jeśli odpowiednio zadbamy o naszych klientów i pracowników, to dynamiczny rozwój firmy będzie tego naturalnym efektem.

Ze względu na charakter naszej działalności (dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej, usługi modernizacyjne i utrzymanie sieci elektroenergetycznych, w tym trakcyjnych, oraz sprzedaż paliw przeznaczonych dla pojazdów szynowych) szczególnie musimy dbać o zdrowie i życie naszych pracowników. Nie możemy dopuszczać do sytuacji, w których chęć szybkiego wykonania zadania przekłada się na zmniejszenie niezbędnej obsługi pracowników czy naruszenia procedur bhp. Cele mają być zrealizowane, ale przy pełnym bezpieczeństwie pracowników i przy zabezpieczeniu interesów klienta w zakresie jakości świadczonych usług.

Uznaliśmy, że o bezpieczeństwie nie wystarczy tylko mówić. Musi to być jeden z naszych celów. Dlatego regularnie monitorujemy stan bezpieczeństwa oraz wprowadzamy szereg inicjatyw mających na celu jego stałą poprawę.

INWESTYCJA W BEZPIECZEŃSTWO

W PKP Energetyka kierujemy się przekonaniem, że nie da się prowadzić firmy, osiągać zysku, jeśli nie zapewni się pracownikom bezpieczeństwa. W takim podejściu bhp jest traktowane jak jako element zarządzania.

Dbłość o bezpieczeństwo musi być u nas nadzwyczajna, także dlatego, że oprócz innych zagrożeń pojawia się również ryzyko związane z rutyną. Jest to przecież częsta przyczyna wypadków.

Na zagrożenia związane z rutyną, z pójściem na skróty przez najbardziej doświadczonych pracowników duży nacisk kładziemy podczas szkoleń i wszelkich działań edukacyjnych, cyklicznie prowadzonych w firmie.

W pracę nad strategią firmy, również w zakresie bezpieczeństwa pracy zaangażowany jest zarząd spółki. Cele są ustalane w perspektywie 2020 roku. Na kilka lat do przodu przygotowujemy program poprawy bezpieczeństwa. Wiele zadań, które składają się na ten program już realizujemy i widzimy tego dobre efekty. Zwiększyliśmy zatrudnienie w służbie bhp. Stale sprawdzamy też, co i w jakim zakresie możemy jeszcze poprawić.

Bhp z pewnością nie jest sferą, na której się oszczędza. Biorąc pod uwagę skalę zagrożeń, które towarzyszą nam w codziennej pracy, nasze podejście do Bhp jest bezkompromisowe. Zabezpieczamy życie i zdrowie pracowników, wykorzystując naszą wiedzę, sprawdzone procedury i dobre praktyki, niezależnie od tego, jakie koszty trzeba będzie ponieść.

BEZPIECZEŃSTWO PRACOWNIKÓW TO DOGMAT

W sytuacji, kiedy nie potrafimy zrealizować zadania w sposób bezpieczny, mieszcząc się w racjonalnych kosztach, nie zabieramy się za taką pracę. Nigdy nie możemy myśleć w ten sposób, że jeśli zdarzą się jakieś wypadki, to być może będzie się opłacało ponieść ich koszty.

Trzeba przy tym pamiętać, że nie da się oddzielić bhp od jakości pracy.

W PKP Energetyka upraszczamy procesy, czego wynikiem jest podnoszenie efektywności. Im procesy są prostsze, tym łatwiej można wyeliminować ryzyko popełnienia błędów związane z dużą liczbą operacji, kroków, także błędów skutkujących wypadkami.

Francois Colombié
Przewodniczący Rady Nadzorczej Auchan Polska, Ukraina

AKCJONARIAT PRACOWNICZY INNOWACYJNYM NARZĘDZIEM WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Akcjonariat pracowniczy w Auchan działa od 40 lat. U źródeł powstania idei akcjonariatu leży prawo o partycypacji pracowników wprowadzone przez prezydenta Charlesa de Gaulle. Jest to prawna formuła, która przewiduje redystrybucję na korzyść pracowników części zysków przedsiębiorstwa.

Kwoty przyznane pracownikom w ramach partycypacji służą nabyciu udziałów w ramach akcjonariatu, a tym samym pozwalają na długofalowe finansowanie inwestycji przedsiębiorstwa. Są dla pracowników zablokowane na okres 5 lat, co buduje ich zaangażowanie na rzecz firmy, w której są zatrudnieni. Prawo o partycypacji i korzyści z nim związane, stały się dźwignią do rozwoju akcjonariatu pracowniczego.

Auchan od 1961 roku pozostaje firmą rodzinną, wyrosłą na takich wartościach jak zaufanie, postęp i dzielenie się. Przekonanie założyciela firmy, Gerarda Mullieza pokazało, że sukces firmy budują przede wszystkim jej współpracownicy. Akcjonariat umożliwia każdemu współpracownikowi udział w wypracowanych przez firmę, a tym samym przez siebie – wynikach.

AKCJONARIAT KORZYSTNY DLA WSZYSTKICH, A ZWŁASZCZA DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW

Akcjonariat pracowniczy może wesprzeć rozwój wielu młodych firm, które dla swojego rozwoju potrzebują środków na inwestycje, którymi często nie dysponują.

Dla pracowników otrzymanie części wynagrodzenia w formie udziałów jest elementem budowania ich postawy przedsiębiorczości, a akcjonariat pracowniczy przyczynia się do rozwoju przedsiębiorstwa. Akcjonariat pracowniczy wdrożony w przemysłowej formie może stać się również stimulatorem innowacyjności.

Służy budowaniu kultury dialogu w organizacji i kieruje działania na realizację celów biznesowych, które są spójne z celami indywidualnymi. W programie akcjonariatu pracowniczego wygrywają wszyscy: korzysta pracownik, przedsiębiorstwo i Państwo. We Francji, na mocy ustawy o partycypacji, pracownicy są zwolnieni z opłat na ubezpieczenie społeczne oraz podatku dochodowego, pod warunkiem zablokowania środków pochodzących z partycypacji na okres 5 lat. Mają również możliwość budowania własnego kapitału wewnątrz firmy, w której są zatrudnieni. Przedsiębiorca zyskuje nieoprocentowany kapitał na rozwój firmy, której przyszłość tworzy wraz z pracownikami, budując tym samym więź z nimi. Korzyści dla Państwa: pracownik budując kapitał wewnątrz przedsiębiorstwa, które go zatrudnia, gromadzi środki na swoją emeryturę, czy też na inne cele związane: na przykład z edukacją dzieci, zakupem mieszkania itp.

AKCJONARIAT W AUCHAN RETAIL POLSKA

Wolą założyciela firmy, Gerarda Mullieza jest, aby akcjonariat pracowniczy był wprowadzony w firmie w krajach, w których działa Auchan, pomimo różnych środowisk prawnych, mniej czy bardziej korzystnych niż we Francji. W Auchan Polska program akcjonariatu został wprowadzony w 2000 r. Warunkiem wstępnym uczestnictwa w programie jest szkolenie z filozofii akcjonariatu pracowniczego oraz ekonomii przedsiębiorstwa. W ramach szkolenia wszyscy pracownicy zyskują wiedzę ekonomiczną na temat podstawowych pojęć: obrót, marża, koszty, zysk oraz poznają dźwignię wpływu na kształtowanie rezultatów przedsiębiorstwa.

W roku 2016 akcjonariat pracowniczy został otwarty dla 21 000 współpracowników Auchan Retail Polska. W ramach subskrypcji 99% pracowników przystąpiło do programu i nabyło akcje przedsiębiorstwa. Daje to

Auchan jedno z czołowych miejsc wśród dużych pracodawców wprowadzających ten model dzielenia się. W Auchan Francja, gdzie akcjonariat pracowniczy działa już ponad 40 lat, a środowisko prawne sprzyja rozwojowi programu, średni majątek akcjonariusza to jego roczne wynagrodzenie, ulokowane w akcjach firmy. Fundusz wynosi ponad 1 miliard euro.

Akcjonariat umożliwia pracownikom udział w długoterminowym procesie gromadzenia kapitału, jednocześnie budując trwałe relacje pomiędzy nimi i firmą. Zachęca ich do długoterminowego oszczędzania, a przedsiębiorcy umożliwia rozwój firmy. Akcjonariat pozwala każdemu współpracownikowi angażować się i wspólnie budować sukces swojego przedsiębiorstwa. Akcjonariat pracowniczy jest najlepszą drogą, jeśli chodzi o dzielenie się wartością dodaną, postępem i skutecznością ekonomiczną.

Auchan Polska angażuje się na rzecz wprowadzenia programu akcjonariatu pracowniczego w Polsce.

O FIRMIE

Auchan Retail prowadzi działalność w 3 kanałach sprzedaży (hipermarkety, supermarkety i handel elektroniczny) w 16 krajach, posiada 969 hipermarketów, 2 612 supermarketów i zatrudnia ponad 300 000 współpracowników. Auchan nie jest notowany na giełdzie, od początku powstania firmy jej właścicielami są Rodzina Mulliez oraz pracownicy, w ramach akcjonariatu pracowniczego.

Pierwszy hipermarket Auchan w Polsce powstał w 1996 r. w Piasecznie. W maju br. firma obchodziła swoje 20 urodziny. Dziś Auchan to 21 000 współpracowników, 76 hipermarketów, 33 supermarkety (Simply) i handel elektroniczny – Auchan Direct.

Magdalena Rzeszotalska
Dyrektor ds. Komunikacji Korporacyjnej i CSR, Polpharma S.A.

ŁAŃCUCH ODPOWIEDZIALNOŚCI

PUNKTEM WYJŚCIA DO PRAC NAD STRATEGIĄ BYŁO DĄŻENIE DO OSIĄGNIĘCIA DŁUGOTERMINOWYCH, TRWAŁYCH EFEKTÓW, PRZEDE WSZYSTKIM PODNIESIENIA JAKOŚCI ZARZĄDZANIA U DOSTAWCÓW, PRZY JEDNOCZESNEJ MINIMALIZACJI RYZYKA W ŁAŃCUCHU DOSTAW PO NASZEJ STRONIE. DLATEGO BARDZO WAŻNYM DLA NAS ASPEKTEM BYŁO, JEST I BĘDZIE BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI ORAZ EDUKACJA DOSTAWCÓW. MIELIŚMY ŚWIADOMOŚĆ, ŻE WIERNOŚĆ STANDARDOM MOŻLIWA JEST WTEDY, GDY SĄ ONE SPÓJNE Z NASZYMI PRZEKONANIAMI, A NIE NARZUCONE „Z GÓRY”. DLATEGO W PRACE NAD KODEKSEM ZAANGAŻOWALIŚMY SZEROKIE GRONO DOSTAWCÓW I INNYCH INTERESARIUSZY, A JEDNYM Z PIERWSZYCH DZIAŁAŃ PODJĘTYCH PO OGŁOSZENIU NOWYCH WYMOGÓW BYŁY WARSZTATY I SPOTKANIA EDUKACYJNE POPULARYZUJĄCE IDEĘ WSPÓLNEJ TROSKI O NAJWYŻSZĄ JAKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO W ŁAŃCUCHU DOSTAW.

Przestrzegamy najwyższych standardów i tego samego oczekujemy od naszych dostawców. Wdrożenie strategii zrównoważonego łańcucha dostaw daje nam pewność, że nasze produkty w całym swoim cyklu życia charakteryzują się najwyższą jakością i bezpieczeństwem. Wypełniamy w ten sposób nasze zobowiązanie wobec Pacjentów i otoczenia. Nowy, wzorowany na najlepszych światowych praktykach system współpracy z dostawcami jest jednym z filarów społecznej odpowiedzialności Grupy Polpharma. Dajemy w ten sposób wyraz naszemu przekonaniu, że doskonalenie łańcucha dostaw ma kluczowe znaczenie w realizacji strategii zrównoważonego rozwoju. Obejmując wszystkie podmioty zaangażowa-

ne w cykl życia naszych produktów spójnym kodeksem wartości i standardów, zapewniamy najwyższą jakość i bezpieczeństwo naszych produktów, przy jednoczesnej gwarancji, że wszystko, co robimy, możliwie najlepiej służy otoczeniu.

WSPÓLNY DROGOWSKAZ

Fundamentem strategii zrównoważonego łańcucha dostaw jest **Kodeks postępowania Dostawców Grupy Polpharma**. Prace nad projektem wspólnego dla wszystkich dostawców drogowskazu społecznej odpowiedzialności

rozpoczęły się jesienią 2014 roku, a jego wdrożenie rozpoczęło się w 2015 roku. Opracowanie Kodeksu poprzedziła analiza dostawców pod kątem obecnych i potencjalnych ryzyk w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu. Kompleksowej ocenie poddano łącznie 1572 dostawców.

W prace nad strategią zrównoważonego łańcucha dostaw, w tym Kodeksem postępowania Dostawców Grupy Polpharma, zaangażowały się różne działy naszej firmy - od jakości i logistyki, przez BHP, po środowisko i compliance. Do dialogu o kształcie planowanych rozwiązań zaprosiliśmy także naszych dostawców z Polski i zagranicy.

Wypracowany wspólnie Kodeks określa najważniejsze wymagania stawiane dostawcom Grupy Polpharma w zakresie:

- zarządzania i etyki,
- warunków zatrudnienia i praw pracowniczych,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- bezpieczeństwa i jakości produktów, badań z udziałem ludzi i zwierząt,
- wpływu na środowisko naturalne.

Gotowość do postępowania w zgodzie z zapisami Kodeksu stanowi jeden ze wstępnych warunków podjęcia współpracy z naszą Grupą. Oczekujemy także, że nasi dostawcy będą aktywnie popularyzować ideę zrównoważonego rozwoju i weryfikować pod tym kątem działania podejmowane przez swoich pracowników oraz poddostawców.

CIĄGŁE DOSKONALENIE

Nasza społeczna odpowiedzialność obliuguje nas do ciągłego doskonalenia każdego aspektu działalności, który wpływa na otoczenie. Przyjęta długoletnia **Strategia Zrównoważonego Łańcucha Dostaw na lata 2015-2018** jest spójna z zobowiązaniami Strategii Społecznej Odpowiedzialności Grupy Polpharma.

Priorytetowo traktujemy cztery obszary, które istotnie wpływają na jakość i bezpieczeństwo cyklu życia naszych produktów:

- zaangażowanie i edukacja pracowników Pionów Zakupów,
- działania edukacyjne skierowane do dostawców,
- wpływ i realna zmiana w łańcuchu dostaw,
- wewnętrzne rozwiązania systemowe.

W 2016 roku skupiliśmy się na edukacji i zaangażowaniu pracowników oraz dostawców. Różnorodnymi działaniami edukacyjnymi objęliśmy pracowników Pionów Zakupów i liderów innych obszarów takich jak jakość, BHP, środowisko czy HR. Zaplanowaliśmy także spotkania edukacyjne dla naszych dostawców w Polsce. Pracujemy nad szkoleniami e-learningowymi oraz platformą wiedzy dla wszystkich naszych dostawców (dostępna na stronie internetowej naszej firmy).

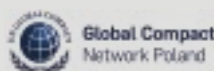
Będąc jedną z największych polskich firm, czujemy się zobligowani do popularyzacji najlepszych praktyk z zakresu zrównoważonego rozwoju. Doceniając unikalne rozwiązania stosowane przez naszych Dostawców, postanowiliśmy je zebrać w stworzonym obecnie **Przewodniku dobrych praktyk Dostawców Grupy Polpharma**.

W kolejnych latach będziemy dalej wspierać naszych dostawców w ciągłym doskonaleniu aspektów wpływających na jakość i bezpieczeństwo działalności, w tym w kwestii wczesnego wykrywania i naprawy niezgodności. Planujemy ponadto wdrożyć system weryfikujący poziom spełniania przez naszych partnerów biznesowych stawianych im oczekiwań w zakresie zrównoważonego rozwoju. Jak zawsze, najwięcej wymagamy od siebie: stale udoskonalamy procesy i procedury w naszej organizacji, tak aby zrównoważony łańcuch dostaw stał się integralną częścią naszej codziennej działalności.

W CZTERECH KROKACH

Wdrażanie Strategii zrównoważonego Łańcucha Dostaw obejmuje następujące etapy:

- przekazanie dostawcom informacji i podpisanie oświadczenia dotyczącego Kodeksu postępowania Dostawców Grupy Polpharma,
- edukacja dostawców (warsztaty w formie stacjonarnej lub on-line, materiały informacyjne i szkoleniowe oraz tworzony obecnie portal wiedzy dla dostawców na stronie internetowej Polpharmy w zakładce poświęconej temu zagadnieniu),
- samoocena (w formie ankiety online) – dostawcy opiniują poziom wdrożenia zasad zawartych w Kodeksie postępowania,
- doskonalenie i weryfikacja (audyty wewnętrzne wykonywane przez pracowników Polpharmy oraz zewnętrzne, realizowane przy wsparciu niezależnej firmy audytującej).

Olga Siedlanowska-Chałuda
Global Compact Poland

BIZNES I PRAWA CZŁOWIEKA W KONTEKŚCIE SDG

RESPEKTOWANIE PRAW CZŁOWIEKA JAK POWIEDZIAŁ JOHN RUGGIE WYDAJE SIĘ BYĆ BARDZO PROSTE, WYSTARCZY TRAKTOWAĆ LUDZI Z NALEŻYTYM SZACUNKIEM – KTÓRY MOŻNA ROZUMIEĆ JAKO KODEKS MORALNY, ALE RÓWNIEŻ JAKO ESENCJĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNEGO PRZEDSIĘBIORSTW. BEZ NALEŻYTEGO POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA FIRMA NIE MOŻE LICZYĆ NA ŻADEN ROZWÓJ, ZARÓWNO JEŚLI CHODZI O EFEKTYWNYCH I WYDAJNYCH PRACOWNIKÓW, KTÓRZY TĘ ORGANIZACJĘ TWORZĄ ORAZ JEJ ODBIÓR ZE STRONY SPOŁECZEŃSTWA, KTÓRE NAPĘDZA RYNEK. PRAWA CZŁOWIEKA SĄ ZATEM ZARÓWNO ASPEKTEM ETYCZNYM JAK I EKONOMICZNYM DLA BIZNESU.

To, że respektowanie Praw Człowieka jest powszechnie oczekiwane, uświadamia sobie coraz większa rzesza pracodawców. Jednym z głównych celów United Nations Global Compact jest wspieranie firm w takim tworzeniu strategii i organizacji pracy, by standardem stało się przestrzeganie międzynarodowo uznawanych praw człowieka, eliminowanie wszelkich przejawów ich łamania i zadośćuczynienie w przypadkach gdy nadużycia się jednak pojawiły.

Zasady te wywodzą się bezpośrednio z uchwalonej przez ONZ w 1948 roku Deklaracji Praw Człowieka. Daje ona uniwersalne prawo do wolności i godności każdemu człowiekowi, niezależnie od rasy, płci, pochodzenia, zamożności, poglądów politycznych czy religijnych. Jednak pomimo powszechnej znajomości podstawowych haseł głoszonych w Deklaracji, ich stosowanie nie stało się globalnie powszechne i uniwersalne. Stało się jasne, że świat potrzebuje jasno określonych reguł i podziału kompetencji, aby efektywnie prawa człowieka wdrażać i wypełniać. Potrzeba ta dotyczyła w dużej mierze także regulacji dla biznesu, który to silnie oddziałuje w wielu obszarach ich stosowania. Oddziaływanie biznesu wpływa bezpośrednio na losy całych rzesz pracowników, podwykonawców, dostawców i całych społeczeństw. Na potrzebę tę odpowiedział John Ruggie, pełniący wtedy rolę Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ w obszarze Biznesu i Praw

Człowieka. Krokiem milowym stał się w tym obszarze dokument wypracowany przez zespół pod jego kierownictwem, a przyjęty jednogłośnie rezolucją Rady Praw Człowieka ONZ w 2011 roku, pn. „Wytyczne ONZ ds. biznesu i prawa człowieka” (UN Guiding Principles on Business and Human Rights). Wyznaczają one ramy zachowań oraz dokładnie rozgraniczają obowiązki jakie powinny zostać podjęte przez odpowiednich interesariuszy w zakresie ochrony praw człowieka. Wywodząc się z dokumentu „Chronić, szanować, naprawiać” (“Protect, Respect and Remedy”), wskazują poprzez trzy oddzielne filary do kogo należy każde z tych wymienionych działań oraz jak należy je implementować.

Rolą Państwa jest więc zapewnianie ochrony praw człowieka, nadzór ich respektowania (Filar I) oraz zapewnienie wszelkiego rodzaju działań naprawczych oraz możliwości sprawnego dochodzenia swoich praw w przypadku wystąpienia nadużyć (Filar III). Filar II natomiast odnosi się do obowiązku przedsiębiorstw w kwestii respektowania praw człowieka oraz podejmowania wszelkich działań w oparciu o ich poszanowanie. Dokument ten stał się przełomowym narzędziem, jasno wskazującym na kim spoczywa obowiązek respektowania praw człowieka, a co więcej dowodzącym wprost, że to właśnie biznes odgrywa w tej kwestii znaczącą rolę.

Bezpośrednie odniesienie Wytycznych ONZ do Pierwszej Zasady UNGC przytoczonej wyżej sprawia, że to właśnie na tej Inicjatywie ONZ leży w największej mierze misja propagowania Wytycznych wśród biznesu. Dziś po 5 latach od przyjęcia Wytycznych zdecydowanie można potwierdzić, że wpisały się one w istniejące potrzeby, a co więcej są powszechnie uznawane, a i wdrażane na coraz szerszą skalę pomimo całej rzeszy przykładów ich łamania o których często czytamy.

Obecnie nie wystarczy jedynie promowanie dobrych praktyk i pozytywnych postaw. Jednym z powszechnych narzędzi implementacji strategii i zarządzania ryzykiem w firmach są procesy tworzenia standardów poszanowania praw człowieka i ich bieżącego monitorowania. Oczywiście globalny nurt zmierzający do zapewnienia stosowania uniwersalnych zasad dotyczących praw człowieka ściera się zarówno z lokalnymi praktykami jak i głosami zarzucającymi ograniczanie wolności gospodarczej. Dlatego tak ważnym jest wprowadzanie wartości etycznych do strategii

Biznesu jako procesu wewnętrznego, mającego źródło i oparcie zarówno w powszechnie uznawanych wartościach, jak i własnej kulturze organizacyjnej i woli zarządu. Tylko biznes działający na tak solidnym fundamencie jest w stanie stabilnie się rozwijać z zachowaniem należy-

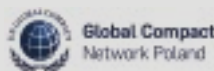
tych zasad, zachowując jednocześnie pozytywny wizerunek wewnątrz jak i na zewnątrz firmy.

We wrześniu 2016 roku odbył się szczyt ONZ, podczas którego ponad 100 przywódców państw świata przyjęło dokument pt. “Przekształcanie naszego świata: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – 2030”. Warto sobie uświadomić, że to właśnie prawa człowieka są kluczem do wypełnienia Celów Zrównoważonego Rozwoju – ponieważ ich podstawy zawarte są w każdym z 17tu celów. Biuro Wysokiego Komisarza NZ ds. praw człowieka wydało użyteczną w tym zakresie analizę, podkreślającą wymiar praw człowieka w poszczególnych celach zrównoważonego rozwoju, wskazując instrumenty, które można zastosować w każdym z Celów. Równie przydatne narzędzie stworzył Duński Instytut Praw Człowieka pokazując powiązanie pomiędzy 169 celami szczegółowymi SDG a instrumentami z zakresu praw człowieka i standardów pracy.

Przyjęcie przez Narody Zjednoczone Celów Zrównoważonego Rozwoju daje nowe pole dla budowania świadomości biznesu i rządów w zakresie praw człowieka. Wspomniane powyżej analizy mają za zadanie udowodnić, że prawa człowieka oraz SDG wspierają się nawzajem - a ich realizacja przez rządy i biznes, spowoduje na znaczący i trwały postęp na drodze do powszechnego poszanowania praw człowieka.

CEL 9: BUDOWAĆ ODPORNĄ INFRASTRUKTURĘ, PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE UPRZEMYSŁOWIENIE ORAZ WSPIERAĆ INNOWACYJNOŚĆ

Łukasz Kolano
Global Compact Poland

CYBERBEZPIECZEŃSTWO A PRAWA CZŁOWIEKA I OBYWATELA

Tematem diskutowanym na forum ONZ, podobnie jak analizowanym w strategiach firm, są szanse i wyzwania związane ze światem bez granic, jaki powstał w Internecie równoległe do rzeczywistego za oknem. Granice można pojmować tu jako barierę dla rozwoju, ale też jako ostatnią linię obrony w sytuacji, gdy benefity Internetu przynoszą coraz poważniejsze zagrożenia dla wszystkich uczestników.

Rodzajów tych zagrożeń jest całkiem sporo. Najszerzej dyskutowane są te dotyczące ataków cyberterrorystów w obszarach usług publicznych i infrastruktury krytycznej, cyberprzestępców w obszarze usług finansowych czy szpiegostwa przemysłowego. ONZ przygląda się także szerzej zagrożeniom związanym z łamaniem praw człowieka w sieci, np. do prywatności, godności, dobrego imienia – które przybiera wiele form oraz konsekwentnie wkracza w nieuregulowane i niezabezpieczone obszary.

ONZ postrzega prawo do prywatności jako element podstawowych praw człowieka, które to pozwala na realizowanie bez przeszkód prawa do swobodnego rozwoju osobowego i zawodowego. Wynika więc z niego także prawo do komunikowania się, do swobodnego wypowiadania opinii, jak również prawo do dostępu do informacji publicznej. Takie pryncypia muszą być jednak przełożone na potrzeby dzisiejszego świata i obszary działania rządów krajów, przedsiębiorstw czy samych członków społeczeństw, których nie można było przewidzieć w momencie powstawania Karty Praw Człowieka.

Działania i zainteresowania rządów skupiają się, co zrozumiałe w obecnym czasie, na obszarze ograniczania zagrożeń systemowych dotyczących bezpieczeństwa państwa, zagrożeń terrorystycznych, czy tych dotyczących stabilności działania infrastruktury krytycznej. W następstwie tego pojawiło się w ostatnich latach wiele krajowych i ponadnarodowych inicjatyw, które w efekcie doprowadziły do legitymizowania niektórych działań służb wywiadowczych czy wymiaru sprawiedliwości, potencjalnie naruszających prywatność obywateli. Kluczowe jest w takich momentach, by decyzje i działania w tej sferze podejmowane były z poszanowaniem prawa, przy przyzwoleniu społecznym i na ile to możliwe w wyniku publicznej debaty nt. granic ingerencji służb bezpieczeństwa w życie obywateli.

Debata ta ma na celu m. in. ocenę skuteczności masowej inwigilacji społeczeństw w zwalczaniu przestępczości – od tej najbardziej ostatnio głaśnianej czyli terroryzmu, przez zorganizowaną przestępczość eksploatującą kolejne obszary nielegalnej działalności, po ogromnie szkodliwą działalność w sieci np. pedofilów czy pospolitych przestępców wykorzystujących naiwność kupujących czy publikujących osobiste dane. Jakkolwiek jest wiele dowodów na skuteczność organów ścigania w chwytności pojedynczych przestępców (najczęściej z ostatnich wymienionych kategorii), otwartą sprawą pozostaje kwestia skutecznego zapobiegania zagrożeniom systemowym, zorganizowanym, czy tzw. terroryzmie państwowym. Dodatkowo, brak systemu współpracy i trybu wymiany informacji powoduje, że ogrom danych nt. obywateli gromadzonych np. przez służby bezpieczeństwa i wywiadu nie są dzielone ze służbami wymiaru sprawiedliwości i vice versa, powielając potrzeby gromadzenia i analizy danych.

Ogrom informacji i selektywność wyboru tych dalej analizowanych powoduje, że brak także całościowego obrazu zagrożeń, właściwie dobranych priorytetów dla systemowych działań zapobiegających na poziomie krajów. Brak także odpowiednich narzędzi ograniczania zjawisk niepożądanych, legislacji ograniczającej funkcjonowanie podmiotów czy jednostek odpowiedzialnych za naruszenia. Niewłaściwy system bezpieczeństwa cyfrowego, czy nieakceptowalny poziom faktycznego bezpieczeństwa kraju i gospodarki w tym zakresie może popychać rządzących do stosowania narzędzi monitorowania społeczeństw i jednostek w poziomie normalnie nie uzasadnionym, przesadnym, nieproporcjonalnym – otwierając tym samym drogę do wielorakich naruszeń kolejnych swobód i praw.

Wraca więc pytanie niezbędne dla publicznej i zdrowej debaty w kwestii cyberbezpieczeństwa, czyli mechanizmów zabezpieczających i kontrolowania kontrolujących. Mechanizmów systemowych funkcjonujących na dostosowanym gruncie prawnym i dostępnych, adekwatnych dla obecnych czasów narzędzi. Jeśli w dalszym ciągu Internet ma być traktowany jako dobro publiczne, to wymaga zdecydowania rządów w ochronie tego dobra przed zjawiskami zdecydowanie negatywnymi takimi jak cyberwojna, masowa cyberprzestępczość, ale także niekontrolowany dostęp do informacji prywatnej i niekontrolowany sposób jej przetwarzania.

Brak takich zabezpieczeń spowoduje, że możemy utracić sporą część wolności obywatelskich i praw człowieka, które te nowe dobra zabezpieczają obecnie – nie mówiąc już o możliwym poszerzeniu partycypacji obywatelskiej czy ugruntowania praw osobistych. Nie jest to tylko zupełnie nowe przesunięcie granic w wyrażaniu własnych poglądów i opinii, gdzie obecnie praktycznie każdy człowiek może robić to publicznie za pośrednictwem Internetu, ale tworzenie nowej jakości w zapewnieniu praw i możliwości rozwoju osobowego.

Jeszcze niedawno by cokolwiek opublikować trzeba było być dziennikarzem, pisarzem, poetą, posiadającym jednocześnie właściwy kontrakt wydawniczy, czy wręcz posiadającym odpowiednią koncesję czy zgodę cenzora. Internet nie posiadający granic, konkretnej lokalizacji czy wręcz potrzeby identyfikowania publikującego czy odbiorcy, świetnie te prawa może jednym zabezpieczać. Ale jednocześnie drugim te prawa odbierać – naruszając prawo do prywatności, godności, dobrej reputacji, praw własności intelektualnej czy własności jako takiej. Media społecznościowe udowodniły potencjał w obalaniu rządów, mogą być też narzędziem do ich utrzymania w sprawnych rękach administratorów i kontrolerów. Nawet zakładając najlepszą wolę rządzących, niepokój społeczny już obecnie wywołuje łatwość, z jaką podstawowe wymienione prawa człowieka są łamane w sieci. Jeszcze bardziej niepokojące jest poczucie bezkarności sprawców, brak mechanizmów ścigania, egzekwowania praw, brak mechanizmów naprawienia szkody, faktyczny brak możliwości usunięcia z sieci w sposób trwały raz zamieszczonych materiałów.

Dotyczy to nie tylko indywidualnych przestępców. Poprzez niezwykle nieprzyjazny dla użytkownika tryb akceptacji usług większości portali społecznościowych czy narzędzi komunikacji i przechowywania danych – żądane jest a priori zrzeczenie się sporej części osobistych praw za samą możliwość korzystania z narzędzi internetowych. Dotyczy to oczywiście nie tylko wglądu do prywatnej informacji, danych osobowych, list kontaktów, zdjęć prywatnych i dokumentów opracowywanych w edytorach. Dotyczy to także agregowania i analizowania danych całkowicie poza kontrolą użytkownika, podobnie jak niekontrolowanego handlu danymi prywatnymi, w sprzeczności z jakąkolwiek krajową regulacją dotyczącą ochrony danych osobowych i praw konsumenckich.

Kolejnym przykładem jest otwarty dostęp do danych i analizy wielkich baz danych (nowe pojęcia Open Data i Big Data) – bazujące na bezprecedensowym w historii bogactwie i wielkości danych oraz zakresie analiz dających trudny do wyobrażenia wcześniej багаż informacji o funkcjonowaniu gospodarek, społeczeństw, firm, jednostek. Niezwykłym wyzwaniem dla rządów i regulatorów - dążących do wykorzystania tej ogromnej szansy rozwojowej - będzie znalezienie kompromisu między swobodnym tworzeniem baz otwartego dostępu i analiz powstałych na ich podstawie, a zabezpieczeniem praw podstawowych jednostek takich jak prywatność, firm do tajemnicy przemysłowej, państw do tajemnicy państwowej.

Podobnie dostęp do danych biometrycznych, które coraz częściej są wymagane przez organy kontrolne i wymiaru sprawiedliwości, ale i całą rzeszę innych, takich jak i np. firmy produkujące urządzenia mobilne do spersonalizowanej identyfikacji. Standardem jest już identyfikacja poprzez odcisk palca, ale i identyfikacja głosowa, powszechnie skanowanie siatekówek oka, czy rozpoznawanie twarzy. Rozszerzane w sposób zdecydowany są krajowe bazy identyfikacji DNA, wykraczające poza zastosowanie kryminalistyczne, stosowane coraz częściej w szeroko rozumianych procedurach bezpieczeństwa, ale i w ramach cywilnych zastosowań.

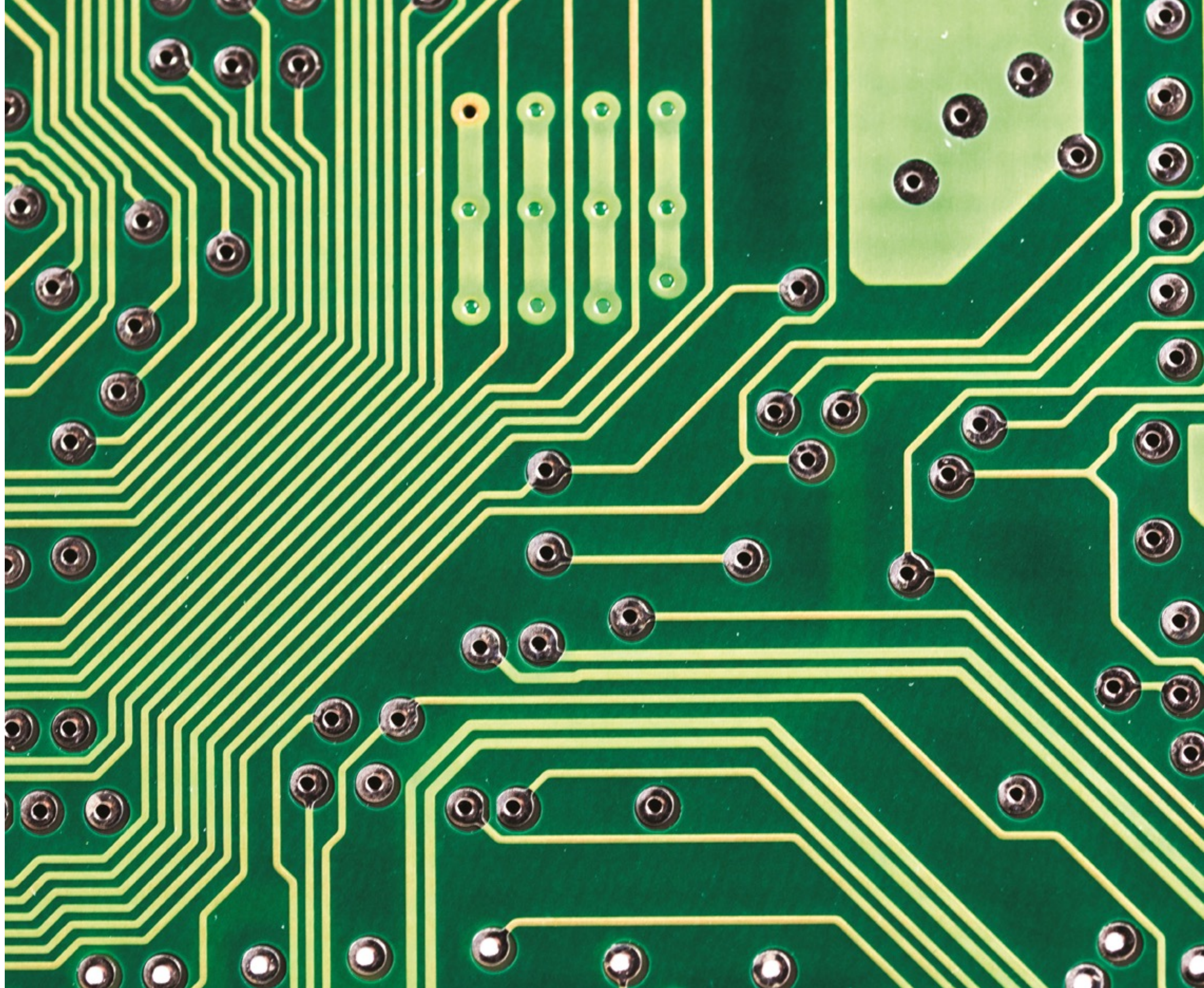
Bezpieczeństwo danych biomedycznych powinno być zupełnie osobnym tematem ze względu na szanse ale i ogromne ryzyka. Tworzone obecnie mechanizmy gromadzenia takich danych poprzez powszechniejące urządzenia osobiste czy programy, teoretycznie mają zapewniać ich ochronę lub brak możliwości identyfikacji konkretnej osoby w przypadku braku zgody. Jednak trudno mówić o istniejących mechanizmach zabezpieczających. Nie chodzi tu jedynie o stare obawy, że np. przemysł ubezpieczeniowy uzyska dostęp do naszych danych medycznych których w żadnym razie nie powinien posiadać bez zgody, podobnie jak przemysł bankowy dane o naszym życiu prywatnym zanim jeszcze zacznie rozważać udzielenie nam kredytu. Potencjalny dostęp firm dostarczających usługi zdrowotne do części, czy całości naszego genomu to bardzo bliska przyszłość.

Wspomniany wcześniej dostęp do informacji prywatnej, jaką konsumenci całkowicie świadomie lub poprzez lekceważenie zapisów umownych dają firmom świadczącym usługi teleinformatyczne powoduje tworzenie gigantycznych baz danych mapujących zachowania, potrzeby, cechy szczególne osób indywidualnych czy społeczności. Firmy bardzo wiele skorzystały na pojawieniu się sieci internetowej, otwierając zupełnie nowe rynki i sposoby działania, dając możliwość tworzenia prawdziwie ponadnarodowych instytucji. Teraz skrupulatnie będą wykorzystywać zupełnie nową przestrzeń ingerencji rynkowej, nie tylko dostosowując się do poznawanej w coraz większym szczególe mapy indywidualnych preferencji konsumenckich, ale wręcz ją tworząc poprzez dostarczane całe 'ekosystemy' wzajemnie powiązanych usług informacyjnych, komunikacyjnych, lokalizacyjnych, czy monitoringowych powiązanych z platformami sprzedażowymi. Już obecnie jest możliwe tworzenie bardzo dobrze dopasowanych profili indywidualnych na podstawie publicznie dostępnych bądź przekazanych przez aplikacje danych – identyfikujących pozornie mało związane z zachowaniem konsumenckim informacje np. opinii, przekonań politycznych i religijnych, preferencji seksualnych, poziomu wykształcenia i inteligencji, nastroju, charakteru i zachowań, przyzwyczajzeń, chorób chronicznych czy aktualnego stanu zdrowia i samopoczucia.

Obecne przyzwolenie społeczne na praktyczny brak kontroli i egzekwowania praw podstawowych w Internecie wywodzić się może (poza oczywistym powodem związanym z niewiedzą i lekceważeniem samego faktu gromadzenia informacji) z przekonania, że ich użycie zmierza jedynie do lepszego dopasowania reklamowanych produktów. Inne wytłumaczenie obecnej akceptacji to założenie, że znakomita większość gromadzonych danych jest agregowana i analizowana bez możliwości indywidualnej identyfikacji. Jednak jest to niestety założenie złudne, bo same systemy gromadzenia nie zabezpieczają użytkownika odpowiednio, a jak grzyb po deszczu powstają programy umożliwiające wsteczną identyfikację użytkownika na podstawie danych szczątkowych, podobnie jak to robić mogą organy wymiaru sprawiedliwości. Przy obecnym stanie i tempie rozwoju narzędzi analizy danych nie sposób głęboko niepokoić się nad skalą potencjalnych zagrożeń. Interesująca w tym kontekście jest rosnąca dysproporcja pomiędzy zasobami informacji posiadanymi przez firmy prywatne (najczęściej ponadnarodowe, z trudno identyfikowalnym pod względem prawnym nawet miejscem przechowywania danych i w konsekwencji prawodawstwem jakiemu miałyby podlegać) niż państwa z całym swoim aparatem wywiadu i bezpieczeństwa.

Niezwykle ważna i ciekawa jest rozpoczęta także w naszym kraju debata na temat tzw. bezpieczeństwa cyfrowego. Musi się rozpocząć oczywiście od kwestii systemowych, zabezpieczenia bezpieczeństwa i interesu kraju, stabilności gospodarczej i dostępu do usług publicznych. Jednak równoległe rozpocząć się powinna ta dotycząca zabezpieczenia praw jednostki w cyfrowym świecie.

| CYBERBESPIECZEŃSTWO

Anna Streżyńska
Minister Cyfryzacji

CYBERROZWÓJ A CYBERBEZPIECZEŃSTWO: PO PIERWSZE – RÓWNOWAGA

SEKTOR CYFROWY ROZWIJA SIĘ ZNACZNIE SZYBCIEJ
NIŻ JAKIKOLWIEK INNY SEKTOR GOSPODARKI. DLATEGO
WŁAŚNIE CYBERBEZPIECZEŃSTWO JEST OBECNIE
W POLSCE I W OGÓLE NA ŚWIECIE, TAK SAMO WAŻNE
JAK BEZPIECZEŃSTWO MILITARNE, CZY EKONOMICZNE.
SKUTECZNA OCHRONA CYBERPRZESTRZENI TO NIE TYLKO
KWESTIA OCHRONY W GRANICACH NASZEGO PAŃSTWA,
TO TAKŻE MONITOROWANIE SYTUACJI POZA KRAJEM,
BO PROBLEM MA CHARAKTER TRANSGRANICZNY.

Z punktu widzenia rozwoju Polski kluczowe jest dziś jest wykorzystanie potencjału technologii informacyjno-komunikacyjnych. To w nich tkwi największy potencjał rozwoju. Istotna jest infrastruktura, technologia, bezpieczeństwo oraz kompetencje – cyfryzacja to transformacja państwa, która obejmuje bardzo wiele obszarów. **Za pomocą nowoczesnych technologii państwo stanie się usługowe. Będzie się szybciej rozwijać, stawać się bardziej przyjazne i wspierać potrzeby obywateli, przedsiębiorców, organizacji i samorządów.** Cyfryzacja to przedsięwzięcie o charakterze cywilizacyjnym, które wymaga współpracy wszystkich – administracji, biznesu i trzeciego sektora. Państwo koncentruje się na zapewnieniu elektronicznych usług adekwatnych do realnych potrzeb, zgłaszanych przez obywateli i przedsiębiorców. Uruchomienie stałej gorącej linii kontaktu z obywatelami i przedsiębiorcami, jako klientami administracji publicznej, oraz jednostek świadczących usługi publiczne to najważniejsze zadanie umożliwiające pozyskanie obustronnej relacji o planach, potrzebach i ocenie poszczególnych działań. Administracja musi wsłuchiwać się w głos klientów i dbać o ich wysoki poziom satysfakcji, tak jak robi to biznes w warunkach konkurencyjnego rynku. Usługi elektroniczne nie mogą przenosić papierowych procedur biurokratycznych w sferę cyfrową („e-pismo”, „e-wniosek”), lecz powinny realnie upraszczać i maksymalnie automatyzować procesy załatwiania spraw. Technologie informacyjne i komunikacyjne są skutecznym narzędziem ułatwiającym zintegrowanie

polityk łącząc rozproszone instytucje i zmieniając zagmatwane procedury w spójne i proste usługi oraz przejrzyste dane. Tym sposobem umożliwiają e-uczestnictwo i partycypację w procesie decyzyjnym niwelując przepaść cyfrową. **Efektywne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych przez administrację pomoże ludziom korzystać z usług, których potrzebują, a instytucje publiczne staną się bardziej odpowiedzialne oraz dostosowane do potrzeb ludzi, zapewniając równe szanse dla wszystkich.**

Jednocześnie mamy świadomość, że wprowadzając Polskę w cyfrowy świat wystawiamy ją na szereg niebezpieczeństw ze strony doskonale działającego i zorganizowanego „przestępczego półświatka” – cyberprzestępców. I dlatego nie wolno nam zostawić jej bezbronnej.

Internet nie zna pojęcia „granica”. Dlatego również ci, którzy dbają o cyberbezpieczeństwo powinni móc i potrafić przenosić się ponad tymi granicami i skutecznie działać. Dziś niestety nie jest to w pełni możliwe. Dlatego ochrona cywilnej cyberprzestrzeni RP to jeden z priorytetów ministra cyfryzacji - moich priorytetów. Kryminaliści nie mogą być bezkarni, tylko dlatego, że potrafią atakować spoza granic naszego kraju i dlatego, że potrafią się dobrze maskować.

Przy okazji uruchamiania programu 500+ miałam okazję przekonać się jak nieograniczone pokłady wyobraźni mają przestępcy działający w przestrzeni wirtualnej. Tylko w pierwszych dniach działania tego programu udało nam się wychwycić kilkaset fałszywych stron www, za pomocą których na wabik „500+” próbowano wyłudzić od ludzi dane osobowe i pieniądze. W miejsce jednej zamkniętej strony pojawiały się dwie kolejne. I wiem, jak wiele zachodu wymaga przerwanie takiego nielegalnego procederu. Nie istnieje żaden prosty i szybki mechanizm reagowania.

Ale to pokazuje także jak niska jest w społeczeństwie, mimo ponad 20 lat życia z Internetem i w Internecie, świadomość zagrożeń istniejących w cyberświecie oraz świadomość tego, jak można ich uniknąć. Wiele osób nadal atak hakerski kojarzy z akcjami w stylu „Panama Papers” i myśli „mnie to nie dotyczy, nie jestem sławny, nie jestem bogaty, nie mam tajemnic, jestem bezpieczny”. A to właśnie przysłowiowy Kowalski jest najlepszym, bo najbardziej bezbronnym, celem hamera. Mamy do czynienia z ogromną ilością niezabezpieczonych komputerów zwykłych użytkowników. Do tego dochodzą komputery przedsiębiorstw oraz jakże ważnych operatorów infrastruktury krytycznej. Obecnie przeprowadzenie ataku cybernetycznego nie wymaga szczególnie wyspecjalizowanej wiedzy. Co więcej, nie wymaga szczególnie wysokich nakładów finansowych.

Internet i technologie cyfrowe dokonują prawdziwej rewolucji w naszym codziennym życiu. Z dnia na dzień do sieci Internet podpinanych zostaje coraz więcej urządzeń. W Polsce liczbę takich urządzeń szacuje się już w dziesiątkach milionów. Urządzenia te, wykorzystywane w różnych celach – prywatnych bądź służbowych, w każdym czasie mogą zostać zainfekowane złośliwym oprogramowaniem.

Jako minister cyfryzacji zdaję sobie sprawę, że najsłabszym ogniwem w tej cyberukładance jest człowiek, a przecież system jest tak mocny jak mocne jest jego najsłabsze ogniwo. Musimy więc podnosić świadomość użytkowników dotyczącą potencjału obecnych zagrożeń i ich, często naprawdę groźnych, konsekwencji.

Ochrony takiej nie da się zapewnić bez nakreślenia spójnej strategii działania w tym obszarze. Obecnie w Ministerstwie Cyfryzacji trwają prace nad kompleksową Strategią Cyberbezpieczeństwa dla RP, którą przygotowujemy we współpracy z odpowiednimi podmiotami tj. MON, MSWiA czy ABW. Głównym celem Strategii jest osiągnięcie akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa cyberprzestrzeni Państwa. Będziemy to realizować m.in. poprzez stworzenie ram organizacyjno-prawnych oraz systemu skutecznej koordynacji i wymiany informacji pomiędzy użytkownikami tego systemu. Mam nadzieję, że ten dokument zmieni podejście do szeroko rozumianego cyberbezpieczeństwa.

Oczywiście bezpieczeństwo w cyfrowym świecie nie może być gwarantowane przez państwo kosztem praw człowieka. Miarą cyberbezpieczeństwa jest nie tylko stopień zabezpieczenia i przeciwdziałanie zagrożeniom dla rozwoju gospodarki internetowej, funkcjonowania e-państwa i infrastruktury krytycznej, ale także stopień zabezpieczenia swobodnego pozyskiwania informacji oraz ich przekazywania za pomocą sieci Internet, czy też stopień zabezpieczenia innych form realizacji praw podstawowych w cyberprzestrzeni.

Moją misją jest, aby na przestrzeni kilku lat zaistniał w Polsce sprawnie funkcjonujący system cyberbezpieczeństwa, który zapewni jak najlepsze warunki do rozwoju rynku cyfrowego. Chciałabym, aby

wszyscy obywatele bez obaw korzystali z Internetu, w pełni wykorzystując szanse, jakie stwarza ta technologia. Chciałabym podnieść poziom zaufania przedsiębiorców do korzystania z e-usług w procesach biznesowych, zwiększenia bezpieczeństwa operacji, w tym operacji finansowych, chciałabym żeby dostęp do e-usług był bezpieczny i nieprzerwany. W strategii wskażemy kierunki działań państwa, które zapewnią nieprzerwane świadczenie usług kluczowych. Oczywiście nie zapominajmy o administracji. Najważniejsze z punktu widzenia cyberbezpieczeństwa to nieprzerwana realizacja istotnych funkcji państwa, zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i informatyzacji procesów administracyjnych i usług, zapewnienie ciągłości świadczenia e-usług, zwiększenie odporności na ataki cybernetyczne oraz stworzenie zasobu eksperckiego administracji publicznej w zakresie cyberbezpieczeństwa i teleinformatyki. Powyższe oznacza bezpieczną e-administrację, realizującą założenia państwa usługowego.

Cyberbezpieczeństwo to gwarant wzrostu gospodarczego państwa. Nietety na ogół postrzegane jest przez pryzmat kosztów – wydatków jakie trzeba ponieść na infrastrukturę, zatrudnienie itd. Tymczasem ważne jest, aby zrozumieć, że jest to inwestycja, i to bardzo dobra inwestycja. Bez właściwego poziomu ochrony przed cyberatakami każda firma ponosi straty. Podobnie jest w przypadku państwa. Cyberprzestępczość może hamować rozwój rynku cyfrowego. Jeśli obywatele stracą zaufanie do usług online mogą przestać, na przykład, korzystać z bankowości elektronicznej.

Zdaję sobie sprawę, że aby właściwie dbać o cyberbezpieczeństwo, konieczna jest współpraca pomiędzy sektorem prywatnym i publicznym. Nie tylko w kontekście wymiany informacji o incydentach, ale także dostarczania dowodów organom ścigania tak, aby ograniczać wciąż wzrastającą cyberprzestępczość.

Posłużę się tutaj przykładem amerykańskim, gdzie od wielu lat, z powodzeniem, funkcjonuje National Cyber Forensics&Training Alliance (NCFTA). Jest to organizacja non-profit, która działa właśnie na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego. W jednym miejscu współpracują ze sobą przedstawiciele biznesu oraz agencji rządowych odpowiedzialnych za cyberprzestępczość. Przykład NCFTA jest bardzo interesujący, ponieważ inicjatywa współpracy wyszła tutaj od sektora prywatnego. Banki i operatorzy telekomunikacyjni zrozumieli, że muszą współpracować, aby ograniczyć swoje straty finansowe. Do współpracy zaproszony został również sektor publiczny.

Powołane przez nas kilka miesięcy temu Narodowe Centrum Cyberbezpieczeństwa (NCCyber) ma działać właśnie na takiej zasadzie. Chcemy, aby w ramach NCCyber przedstawiciele sektorów krytycznych mieli bezpośrednie połączenie z administracją i służbami, tak aby skutecznie wykrywać incydenty i im przeciwdziałać, oraz wzmacniać cyberbezpieczeństwo. Jak skutecznie może działać NCCyber mieliśmy okazję przekonać się już w czasie szczytu NATO i Światowych Dni Młodzieży.

Pracy jest dużo i administracja nie poradzi sobie z tymi wyzwaniem sama. Chcemy współpracy z sektorem prywatnym, ośrodkami akademickimi, organizacjami pozarządowymi oraz inicjatywami obywatelskimi. **Chcemy wspólnego wysiłku, także z innymi resortami, w realizacji strategicznego celu, jakim jest ciągle podnoszenie poziomu bezpieczeństwa podmiotów instytucjonalnych i obywateli w cyberprzestrzeni. Tylko w ten sposób zapewnimy właściwy cyberrozwój naszego kraju.**

Michał Boni
Posel do Parlamentu Europejskiego

CYBERBEZPIECZEŃSTWO – WYZWANIA

IM WIĘCEJ ROZWIĄZAŃ CYFROWYCH WE
WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE, TYM WIĘCEJ ZAGROŻEŃ
DLA CYFROWEGO BEZPIECZEŃSTWA. TO JEST PUNKT
WYJŚCIA DO ZROZUMIENIA, DLACZEGO SPRAWY CYBER
BEZPIECZEŃSTWA SĄ TAK WAŻNE I MUSIMY ZNALEŹĆ
ZUPEŁNIE NOWE DO NICH PODEJŚCIE.

A zatem im więcej cyfrowych rozwiązań stosujemy – w życiu, w usługach publicznych, w biznesie – tym problem cyberbezpieczeństwa staje się ważniejszy. Nie chodzi wyłącznie o ochronę urządzeń, z których korzystamy i na których pracujemy codziennie, coraz częściej zresztą używając ich kilku. Kluczowe jest bezpieczeństwo przesyłu różnych informacji i plików danych. A na przesyłaniu danych, na ich analizie i przetwarzaniu – opiera się coraz bardziej rozwój współczesnej gospodarki.

Ważne jest tu nie tylko bezpieczeństwo biznesu, ale i partnerów biznesu - odbiorców produktów, usług, dostarczanych treści, czyli nas - konsumentów. Ważne jest bezpieczeństwo państwa i jego instytucji oraz struktur.

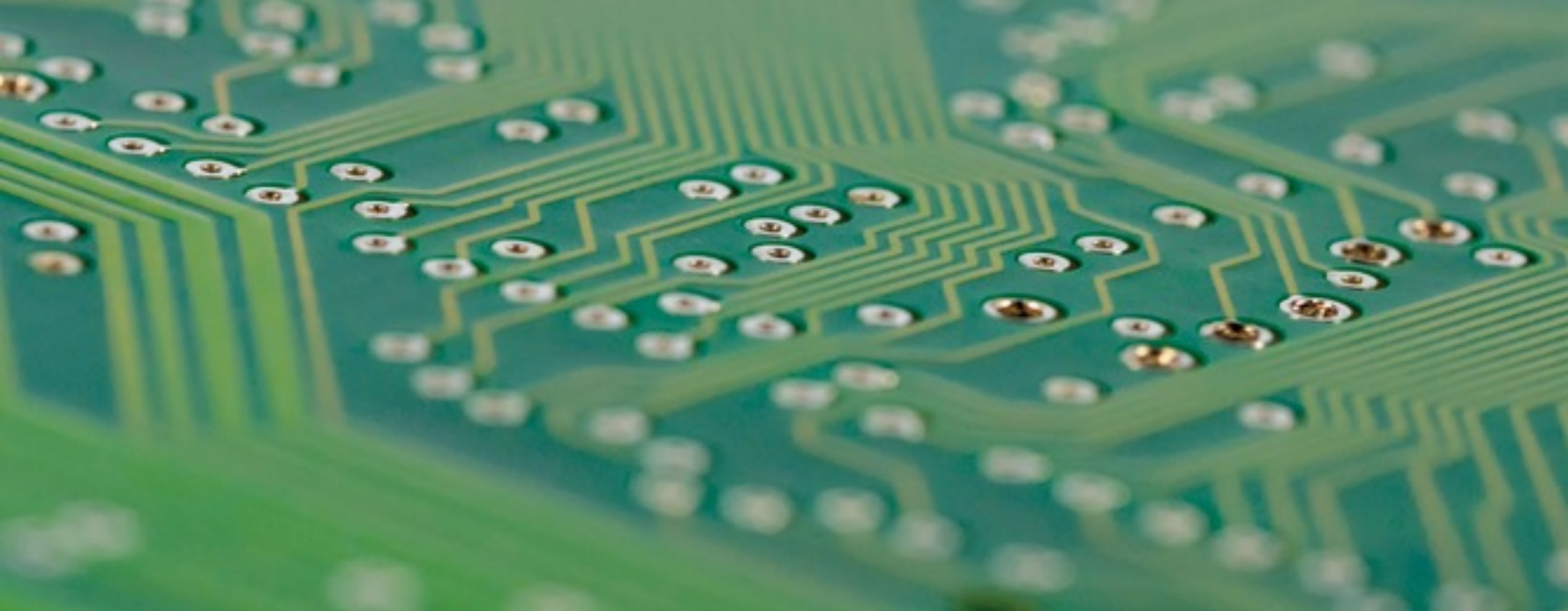
Ponadto - skoro cyfrowe rozwiązania wkraczają wszędzie, obejmując wszystkie możliwe aspekty funkcjonowania biznesu – zabezpieczenia muszą być o wiele bardziej wszechstronne i nieustannie aktualizowane. Od ochrony sieciowej infrastruktury krytycznej przez bezpieczeństwo przechowywania danych w „chmurze” – aż po wymianę maili i dokumentów między kreatywnymi uczestnikami międzykontynentalnego projektu. To oznacza, że partnerami stają się duże firmy operatorskie, ważne dla telekomunikacji i przesyłu internetu, ale też i sieci energetyczne, bo ich bezpieczeństwo zależy dzisiaj od systemów zarządczych opartych na rozwiązaniach informatycznych. Ale to również oznacza, że partnerami spraw cyberbezpieczeństwa dzisiaj są i małe firmy dostarczające oprogramowanie i oprzyrządowanie, czy skoooperowane z dużymi. I dodatkowo – sieć dostawcza Amazona, bez względu na to, czy używa już dronów, czy jeszcze nie w dostarczeniu klientom produktów – także może być nara-

żona na atak cybernetyczny. Nie mówiąc o przyszłym Internecie Rzeczy, komunikacji: maszyna z maszyną (m2m), używaniu robotów, czy sieci robotów, w procesach produkcyjnych, w telemedycynie czy opiece zintegrowanej starszych, niesamodzielnych pacjentów.

Niedawno jeszcze do zagrożeń cyberbezpieczeństwa podchodzono bardzo lekko. Nie widziano wszystkich konsekwencji. Dzisiaj wiemy, że straty gospodarcze, nas jako użytkowników i firm w skali roku – to według różnych szacunków, sporo przeszło 400 mld USD rocznie!

Dzieje się tak, bo cyberprzestępczość rośnie razem ze znaczeniem i skalą cyfrowych rozwiązań stosowanych powszechnie. Biznes przestępczy w tej dziedzinie się opłaca, przynosi wielkie korzyści, jest ponadgraniczny i zorganizowany. To już nie jest świat indywidualnych hakerów-artystów, zbuntowanych przeciw regułom społecznym. To przemysł przestępczy używający najnowocześniejszych technologii i wyrafinowanych pułapek cyfrowych na klientów, użytkowników Internetu i firmy działające w sieci i poprzez sieć. Im bardziej sprawna jest ochrona i obrona, tym bardziej sprawne są ataki, kradzieże towarów, usług i tożsamości.

Wszystkie dane Europolu to potwierdzają - czy raporty dotyczą terroryzmu i komunikacji między terrorystami (ISIS, to pierwsze państwo zbudowane cyfrowo, z usługami cyfrowymi dla „swoich” świadczonymi 7/24), czy handlu narkotykami i nowymi substancjami psychoaktywnymi (dopalaczami), czy pornografii dziecięcej, czy możliwości kupienia broni w Darknecie.

Stratą są pieniądze skradzione z mojego konta, towar - kupiony przeze mnie, który nie dociera, obecność wirusa w moim systemie, utrata planów badawczych przez ośrodek naukowy, zaatakowana sieć decyzyjna systemu energetycznego, wyciek danych osobowych z firmy ubezpieczeniowej, czy medycznej, czy wreszcie - moja tożsamość. 30 Internautów traci swoje tożsamości w ciągu jednej minuty w skali globu. Ale stratą rozwojową jest także to, że rozprzestrzeniają się narkotyki, czy nielegalna broń, czy rozwija się handel organami i dziećmi.

Przestępstwa w cyberprzestrzeni podważają reputację biznesu i zaufanie klientów, podważają zaufanie państw. Tym bardziej, że często dotyczyć mogą czegoś, co jest szczególnie wrażliwe – prywatności użytkowników Internetu, ich danych, nawyków, profili zakupowych. A dotyczą tak naprawdę – wszystkiego.

Coraz częściej zatem firmy kupują nie tylko specjalną ochronę dla oprogramowań, sprzętu, sieci, przesyłu danych, serwerów, magazynów danych, czy ośrodków przetwarzania danych. Ale, przy odpowiedniej wielkości i budżecie – mają dodatkowo specjalne działy administrujące cyberbezpieczeństwem. Tam analizuje się ryzyka dopasowane do specyfiki firmy. Bez analiz ryzyka – trudno przygotować odpowiedź i zabezpieczenie. Tam wypracowuje się wzorce i promocję tego, jak indywidualnie pracownicy powinni podejmować odpowiedzialność za bezpieczeństwo w Internecie – jak zmieniać hasła i loginy, jak zamykać operacje, jakich procedur się trzymać, gdy idziemy z laptopem na zewnątrz, na jakie maile nie odpowiadać. Powstają też firmy konsultingowe udzielające porad, czy nastawione na analizy różnego rodzaju ryzyk działania i prowadzenia biznesu w sieci i z użyciem narzędzi cyfrowych.

Istotna jest duża i mała skala. Oznacza to, że obok protokołów technicznych, kluczowych dla bezpieczeństwa, ważne są także – codzienne protokoły postępowania, kluczowa jest świadomość.

Internet jest ponadgraniczny. Dlatego ponadgraniczna musi być obrona przed cyberprzestępczością. Trzeba się wymieniać rozpoznaniem sytuacji, analizą skali i typów incydentów komputerowych, najlepszymi praktykami w radzeniu sobie z zagrożeniami. Temu służy Europejska dyrektywa o bezpieczeństwie informacji w sieci, właśnie wchodząca w życie. Temu służy ENISA – Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci, przygotowująca analizy zagrożeń, charakterystyki zdarzeń oraz rekomendacje – jak przeciwdziałać cyberprzestępczości (we współpracy z Europolem i krajami UE).

Temu służą również powoływane w każdym kraju Centra Reagowania na Incydynty Komputerowe (CERTy) – według wzorca zaproponowanego przez ENISĘ i z siecią wymiany informacji na poziomie europejskim. O to, by wzmocnić gotowość do przekazywania między CERTAMI in-

formacji toczy się od kilku lat walka w Unii Europejskiej. Bowiem, z jednej strony niektóre kraje lekceważą jeszcze wagę spraw bezpieczeństwa w sieci, z drugiej – uznają, że skoro sprawy bezpieczeństwa znajdują się w kompetencjach krajowych, to nie ma potrzeby wzmocnienie europejskiej wymiany danych w tych sprawach. Taki separatyzm krajowy jest niebezpieczny w obszarze cyberbezpieczeństwa.

Już parę lat temu ENISA przygotowała rekomendacje dla firm energetycznych, by były bardziej świadome zagrożeń, ale i by – wdrożyły odpowiednie rozwiązania. Efekt był słaby – zignorowanie problemu ujawniło ignorancję. Niedawno, podobny raport przedstawiono szpitalom. Reakcja była już bardziej poważna, bo problem jest coraz bardziej dostrzegany i rozumiany.

Jeżeli zatem zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa będą traktowane odpowiednio poważnie, będzie rosła świadomość problemu, to firmy znajdą na rynku rozwiązania. Bo oferta z rynku jest coraz bogatsza – od wielkich światowych firm oferujących bezpieczeństwo, do małych przedsiębiorstw, nawet start-upów z najnowszymi zabezpieczeniami do stosowania. W Europie powstało specjalne publiczno-prywatne partnerstwo, skupiające firmy, instytucje publiczne, ośrodki badawcze i Komisję Europejską – by szukać nowatorskich technologii i systemów dla cyberbezpieczeństwa. To rosnący rynek badań i usług – wart na dzisiaj w Europie, w inicjacyjnym momencie - już ponad 10 mld euro.

Wiele z nowych rozwiązań i zabezpieczeń, wiele mechanizmów służących cyberbezpieczeństwu – funkcjonuje coraz częściej w Europie, wiele nowych powstaje. Z biznesowego punktu widzenia to będą najprawdopodobniej dobre interesy. I to podwójnie. Dla tych, którzy przygotowują, sprzedają i wdrażają ochronę, ale i dla tych, którzy na skutecznej ochronie skorzystają, bo będą mogli rozwijać bezpiecznie biznes mając zaufanie swoich bezpiecznych klientów.

Wiele z nowych rozwiązań wprowadzają państwa. Niewątpliwie, wdrażanie dyrektywy NIS temu służy. Bo wymusza i operacjonalizuje działania, sprzyja tworzeniu procedur i polityk, tworzy mechanizmy wymiany danych i informacji, wskazuje odpowiedzialność, obejmuje pewnymi rygorami o wiele szerszy zakres firm i ich funkcji, oraz aktywności – niż to było jeszcze niedawno.

Wiele nowych rozwiązań będzie zależało od upowszechnienia się technologii związanych z modelem „Security by design”. Im szybciej to nastąpi, tym bardziej będziemy bezpieczni w cyberprzestrzeni.

Ale też wiele nowych rozwiązań ma tzw. „miękki” charakter i wiąże się z promocją wiedzy na tematy cyberbezpieczeństwa, z podnoszeniem świadomości w tej materii. Świadomości każdego z nas.

Przemysław Kurczewski
Prezes Emitel
członek Rady Programowej Global Compact Poland

BEZPIECZEŃSTWO CYBERPRZESTRZENI

Współczesna sytuacja geopolityczna na świecie, w tym szczególnie konflikt hybrydowy na wschodzie Ukrainy, stale nasilająca się działalność tzw. Państwa Islamskiego i innych organizacji terrorystycznych oraz wydarzenia ostatnich tygodni w Turcji wymagają działań, które zwiększą nie tylko poziom militarny bezpieczeństwa państwa, ale także bezpieczeństwa obywateli. Sprawa dotyczy wielu dziedzin życia, ale szczególnie chciałbym zwrócić uwagę na obszar obejmujący zakres bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni (globalnej sieci Internetu).

Trudno wyobrazić sobie w dzisiejszych czasach sprawne funkcjonowanie państwa przyjaznego społeczeństwu oraz efektywnej i nowoczesnej gospodarki bez niezakłóconego i stabilnego działania systemów teleinformatycznych. Taka sytuacja wymaga zapewnienia bezpieczeństwa tych sieci, a więc osiągnięcia stanu, który możemy określić, jako stan niezagrażenia.

Tymczasem w sieci, dochodzi w ostatnich latach do coraz częstszych i rosnących lawinowo przypadków naruszania praw ekonomicznych przedsiębiorców i obywateli, polegających na kradzieży wrażliwych informacji handlowych, tajemnic technologicznych, danych osobowych lub także tożsamości. Zagrożenie to jest dzisiaj tak bardzo realne, że dotyka nie tylko instytucji publicznych, ale również podmiotów działających w kluczowych dla gospodarki kraju sektorach tj. paliwa, energetyka, gaz, telekomunikacja, czy też finanse.

Ostatnie lata pokazały, że ataki w cyberprzestrzeni wymierzone są także w ten szczególnie ważny, ale i wrażliwy dla gospodarki obszar, jakim jest infrastruktura krytyczna państwa. Ofiarami padają: elektrownie, rafinerie, gazociągi, banki jak i sieci teletransmisyjne, od których zależne jest sprawne funkcjonowanie państwa. Ewolucja zagrożeń oraz ich złożoność, zarówno w cyberprzestrzeni, jak i w realnym świecie, pozwala wysnuć wniosek, iż ekspozycja dowolnej infrastruktury poprzez podłączenie jej

do sieci globalnej powoduje, że tylko kwestią czasu jest bycie przedmiotem ataku cybernetycznego. Postawienie w takiej sytuacji pytania, czy taki atak będzie miał miejsce, staje się czysto retorycznym.

Warto również zwrócić uwagę, że dziś do rzadkości należą ataki pojedynczych hakerów. Wolni strzelcy połączyli się w zorganizowane grupy, które są nastawione w większości na zysk. Jednakże często za grupami tymi stoją służby specjalne państw obcych, a ich działania mogą posłużyć pozyskaniu informacji, destabilizacji politycznej lub gospodarczej albo wywołaniu niezadowolenia społecznego wobec władz RP. Takie działania mogą być stosowane, jako jedno z narzędzi wywierania presji, co także stanowi realne zagrożenie dla operatorów infrastruktury krytycznej. Historia zna takie ataki, gdy problematyczna sytuacja geopolityczna była przyczyną konfliktu przeniesionego do cyberprzestrzeni.

Musimy mieć świadomość, że cyberatak na infrastrukturę krytyczną doprowadzić może do wielkich zniszczeń fizycznych zagrażających często także życiu ludzkiemu lub środowisku naturalnemu. Powszechnie panuje przekonanie, że infrastruktura krytyczna to zespół naczyń połączonych ze sobą, które w wyniku wystąpienia awarii w jednym obszarze lub sektorze mogą prowadzić do kaskadowych szkód w innych. Np. przerwa w dostawie prądu może spowodować przerwy w łączności, działaniu systemów bankowych lub paraliż, czy też utrudnienia w dostępie do innych podstawowych dla obywateli usług.

Do usług podstawowych zaliczam także powszechny dostęp społeczeństwa do informacji, co jest istotne z punktu widzenia Spółki Emitel, operatora telekomunikacyjnego, którego podstawową działalność stanowi dystrybucja programów radiowych i telewizyjnych na terenie kraju. Działając w tym obszarze na wymagającym i bardzo konkurencyjnym rynku telekomunikacyjnym, trudno mi jest sobie dziś wyobrazić niezawodne, sprawne i efektywne zarządzania systemem dystrybucji treści programów

radiowych i telewizyjnych bez dostępu i wykorzystywania do tego celu sieci teleinformatycznych. Sieci, która musi być bezpieczna i umożliwiać ciągle, stabilne funkcjonowanie, a tym samym wypełnianie zobowiązań określonych w umowach z naszymi wymagającymi klientami.

Chcąc uzyskać pozycję lidera na rynku, nie tylko z punktu widzenia wdrażania nowych technologii, ale i standardów biznesowych, mamy jako Zarząd Emitel pełną świadomość, że musimy nieustannie stawiać czoła i przeciwdziałać także, a za kilka lat może głównie zagrożeniom w cyberprzestrzeni. Dlatego też, mniej więcej 2 lata temu, uzupełniliśmy naszą strategię biznesową o elementy i aspekty bezpieczeństwa teleinformatycznego. Od tego czasu ciągle doskonalimy nasz system zarządzania bezpieczeństwem przede wszystkim w tym obszarze. Jesteśmy świadomi tego, że nie jest to stan, a proces, który ewoluuje.

Głównym celem, jaki sobie postawiliśmy jest przeciwdziałanie potencjalnym problemom, a nie ich usuwanie. Zidentyfikowaliśmy kluczowe obszary wymagające zmian lub wdrożenia, pozyskaliśmy do naszego zespołu specjalistów, osoby posiadające stosowne kompetencje i wiedzę w tym zakresie. Umożliwiło to opracowanie precyzyjnego planu, którego realizacja została poprzedzona szeregiem audytów bezpieczeństwa, gruntownej analizy zagrożeń i wymiany doświadczeń z profesjonalnymi podmiotami specjalizującymi się w tematyce cyberbezpieczeństwa.

Ważne dla nas było jasne określenie kierunku, w jakim mamy zmierzać i jakie standardy powinny stanowić bazę systemu, który miał sprostać naszym nowym celom w związku ze stawianymi wymaganiami. Przyjęliśmy założenie, że powinniśmy się kierować w głównej mierze dobrymi praktykami i sprawdzonymi standardami bezpieczeństwa używanymi na całym świecie, do których powinna dążyć każda nowoczesna organizacja. Założyliśmy, że cały nasz system bezpieczeństwa będzie w głównej mierze spełniał wymagania, które adresuje norma ISO27001 oraz standardy organizacji NIST do ochrony systemów i infrastruktury przemysłowej. Wybierając standardy, kluczowy dla nas był zakres dotyczący ochrony

informacji. Norma ISO definiuje wszystkie obszary, które chcieliśmy adresować mając na uwadze bezpieczeństwo informacji przetwarzanych w systemach, a wytyczne NIST trafnie opisują sposoby ochrony infrastruktury, na której świadczymy usługi dla naszych klientów. Jeżeli chodzi o aspekty techniczne to pierwszym krokiem, jaki zrobiliśmy to uszczelnienie systemów przed atakami z zewnątrz. Poprzez wymianę używanych dotychczas rozwiązań na nowsze, bardziej zaawansowane i umożliwiające wykrywanie oraz blokowanie ataków sieciowych. Standardowe zapory sieciowe nie są już dzisiaj skuteczne, a rozwiązanie na które zdecydowaliśmy się posiada wiele funkcjonalności bezpieczeństwa zagregowanych do jednego urządzenia umożliwiając szerszą i dokładniejszą analizę ruchu jaki przychodzi i wychodzi z naszych sieci.

W planie mamy także uruchomienie systemu, rozwiązania do monitorowania całej infrastruktury w kontekście bezpieczeństwa. Rozwiązanie, które chcemy wdrożyć ma nam dostarczać informacji o tym, co się dzieje w systemach i sieciach poprzez wykrywanie wczesne zagrożeń oraz incydentów. Wymagania, jakie postawiliśmy przed systemem to możliwość łatwej rozbudowy architektury i integracja z innymi systemami wewnętrznymi jak i zewnętrznymi bazami o zidentyfikowanych zagrożeniach. Dzielenie się informacjami o cyberzagrożeniach jest istotne żeby móc sprawnie organizować działania defensywne. Mając możliwość pozyskania informacji o wzorcu i charakterystyce zidentyfikowanego ataku system powinien automatycznie przeprowadzić analizę zdarzeń z naszej infrastruktury, czy taki atak był lub może wystąpić. Wyniki analiz wynikających z zaawansowanych reguł korelacji wykorzystywanych do szukania wzorców zdarzeń charakterystycznych dla ataku, monitorowania przepływów sieciowych, aktywności użytkowników i aplikacji jest bardzo istotny żeby mieć pewność, że mamy całkowitą kontrolę nad bezpieczeństwem infrastruktury.

Chcemy jednak nie tylko poprawiać stan bezpieczeństwa w Emitel, ale także angażować się i współuczestniczyć w działaniach o szerszym znaczeniu np.: dla operatorów infrastruktury krytycznej państwa lub całego sektora telekomunikacyjnego. Zwiększenie bezpieczeństwa infrastruktury

ry krytycznej, jako całości, wymaga skoordynowanej, efektywnej współpracy oraz wymiany informacji o zagrożeniach pomiędzy poszczególnymi operatorami infrastruktury krytycznej.

Z największą uwagą obserwuję działania Ministerstwa Cyfryzacji, które w ostatnim okresie przygotowało założenia do strategii cyberbezpieczeństwa dla RP i pracuje nad opracowaniem tego dokumentu. Staramy się być aktywnym uczestnikiem tych działań m.in. nawiązując współpracę z Narodowym Centrum Cyberbezpieczeństwa i brać czynny udział w tym projekcie.

Uważam, że bardzo istotna jest współpraca instytucji publicznych z sektorem prywatnym. Stwarza to realną szansę na sprawne wykrywanie cyberzagrożeń oraz ich neutralizację, dogłębną analizę przyczyn i niezwłoczne wdrażanie działań naprawczych oraz stałą wymianę informacji i prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych poprawiających świadomość bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni. Taka współpraca i dystrybucja informacji o zagrożeniach to solidny fundament pod budowę dobrze zorganizowanego systemu monitoringu stanu bezpieczeństwa w całej cyberprzestrzeni państwa. Patrząc na całość z lotu ptaka, pozornie nieistotna informacja o próbach ataków u jednego z operatorów, przesłana i skorelowana z innymi zebranymi informacjami w jednym miejscu od różnych podmiotów może doprowadzić do nowych wniosków o zagrożeniach i jego skali.

Utworzenie jednego systemu w celu poprawy bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej całego kraju wymagać będzie wiele pracy od każdego z operatorów we własnym obszarze. Przyjęcie i wdrożenie z góry określonego standardu bezpieczeństwa to pierwszy krok, jaki należy zaplanować, by sprowadzić zarządzanie bezpieczeństwem do jednego wspólnego i spójnego poziomu.

Przed nami jeszcze wiele wyzwań, a bezpieczeństwo naszej infrastruktury i zapewnienie ciągłości świadczenia usług to największe z nich. Potrzebna jest też świadomość, że nawet największe środki finansowe przeznaczone na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa nie gwarantują go w 100%, o czym przekonały się już największe firmy na świecie. Poczucie bezpieczeństwa jest subiektywne, lecz w moim przekonaniu, żeby utrzymać zakładaną, jakość świadczonych usług wymagać to będzie od nas ciągłej identyfikacji zagrożeń, planowania i dostosowywania Spółki do nowych warunków. Każda infrastruktura teleinformatyczna staje się częścią globalnego systemu teleinformatycznego, który w swej zmienności jest źródłem coraz to nowych zagrożeń, którym staramy się sprostać każdego dnia.

NASK

Wojciech Kamieniecki
Dyrektor Instytutu NASK

MILENIJNE WYZWANIA NASK

Internet jest z pewnością jednym z największych wynalazków ludzkości. Szybko i przebojem zdobył uznanie najpierw w gronie specjalistów i pasjonatów, by w krótkim czasie stać się dobrem używanym przez większą część ludzkości. Także w Polsce Internet szybko stał się jednym z głównych mediów i środków komunikowania. Dziś używa go prawie 26 mln Polaków, a wśród najmłodszych trudno znaleźć takie osoby, które z sieci nie korzystają. Znaczna część użytkowników jest on line przez cały czas. Dzieje się tak dzięki urządzeniom mobilnym pozwalającym praktycznie w każdym miejscu być połączonym z siecią. Wiele napisano o korzyściach płynących z użytkowania internetu. To dostęp do wiedzy, komunikacja, rozrywka i przede wszystkim stworzenie nowej przestrzeni aktywności, w tym także tej gospodarczej. Dzięki sieci żyjemy wygodniej, szybciej i bezpieczniej.

Jednak jak każda tego typu zdobycz cywilizacyjna również Internet ma swoją drugą, już nie tak jasną stronę. To miejsce stało się także polem działania oszustów, przestępców czyhających na nasze zasoby finansowe, a niekiedy i na możliwość przejścia naszej tożsamości. To miejsce w którym dokonuje się planowanie działań przestępczych i terrorystycznych. To w Internecie występuje wiele przestępstw skierowanych przeciwko bezpieczeństwu najmłodszych użytkowników, w tym tej najbardziej niebezpieczne związane z seksualnym wykorzystywaniem dzieci. Dzięki internetowi można zagrozić funkcjonowaniu przedsiębiorstw, wirtualnie spowodować katastrofę. Internet to także, jak przyznało to chociażby ostatnio NATO, to kolejny teatr działań wojennych. Cyberwojna nie jest już fikcją albo tworem rodem z filmów science fiction. Dowiodły tego dramatyczne wydarzenia z ostatnich lat.

Stoimy dziś w obliczu wyzwania zapewnienia cyberbezpieczeństwa państwu, firmom, instytucjom i zwykłym obywatelom. Cyberbezpieczeństwo nie jest i nie może być dziś jedynie domeną specjalistów.

Powszechna obecność internetu w naszym życiu sprawia, że jest to wyzwanie z którym muszą mierzyć się instytucje państwowe, firmy i obywatele. Już dziś ilość urządzeń podłączonych do Internetu przewyższa liczbę ludności naszego globu. Proces ten będzie się pogłębiał wraz z rozwojem cywilizacyjnym i technologicznym, wraz z ekspansją internetu rzeczy (internet of things).

Kluczowe pytanie, które należy postawić brzmi – co dziś realnie można i należy zrobić. Z punktu widzenia militarnego taką odpowiedź dało NATO uznając cyberprzestrzeń za jeden z teatrów działań wojennych. Taka decyzja implikuje podjęcie wielu konkretnych, kosztownych i skomplikowanych działań. Koniecznym warunkiem sukcesu pozostaje szybkość działania i współpraca pomiędzy wieloma podmiotami. Natura działania Internetu omija bowiem bariery urzędnicze. Chcąc osiągnąć sukces w takiej walce należy dostosować metody działania do nowych wyzwań. Podobnie na poziomie Unii Europejskiej podjęto próbę odpowiedzi na kluczowe pytania dotyczące bezpieczeństwa sieci. Ta odpowiedzią jest dyrektywa NIS.

Jej wprowadzenie przez państwa członkowskie da szansę na zapobieżenie części zagrożeń pojawiających się w sieci.

W Polsce także podejmowane są starania na rzecz budowy skuteczniejszej ochrony sieci. NASK już od ponad 20 lat działa na rzecz tworzenia warunków sprzyjających budowaniu bezpiecznego internetu. Jest to naturalna konsekwencja przyjętej na początku działania instytutu drogi. Pierwszym kamieniem milowym było symbolicznie podłączenie Polski do internetu w 1991 roku. Kolejne działania zmierzają do budowy sieci nowoczesnej i bezpiecznej dla użytkowników. Warto podkreślić, iż cyberbezpieczeństwo należy rozważać nie w kategoriach abstrakcyjnych, a realnych. Działania w tej dziedzinie na końcu mają konkretnego adresata – jest nim obywatel czerpiący pożytki

z funkcjonowania internetu. Dzieje się tak zawsze. Hipotetyczny atak na infrastrukturę energetyczną będzie miał przecież konsekwencje w postaci braku prądu, blackoutu. Atak na system bankowy może zagrozić prywatnym oszczędnościom ,a zjawiska internetowego hejtu, cyberbulingu dotyczą bezpośrednio konkretne osoby. Zdajemy sobie sprawę z konieczności całościowego spojrzenia na naturę zagrożeń płynących z sieci i związanych z użytkowaniem internetu.

Takie postrzeganie zagadnienia powoduje, iż NASK jest aktywny na wielu polach obszaru cyberbezpieczeństwa. Już od 20 lat działa w strukturze Instytutu CERT Polska, zespół reagowania na incydenty w sieci. Realnie pomaga on instytucjom i firmom radzić sobie z cyberzagrożeniami, tworzy raporty i rekomendacje cenione środowisku ludzi zajmujących się bezpieczeństwem sieci. Od 20 lat także współtworzy organizowaną przez NASK konferencję poświęconą bezpieczeństwu teleinformatycznemu – SECURE. To najbardziej prestiżowa tego typu konferencja w Polsce. Nasi eksperci wspomagają firmy komercyjne i instytucje dostarczając najwyższej jakości produkty i usługi w dziedzinie cybersecurity. W trosce o dobro dzieci, najmłodszych użytkowników prowadzimy za pomocą Akademii NASK działania edukacyjne skierowane właśnie do najmłodszych użytkowników (w tym Cursor, program Komisji Europejskiej Safer Internet). To w naszym Instytucie istnieje jedyny działający w Polsce hotline – Dyżurnet.pl, przyjmujący anonimowe zgłoszenia dotyczące treści przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci.

Nasza kompetencja i doświadczenie sprawiły, iż w tym roku powołaliśmy do życia Narodowe Centrum Cyberbezpieczeństwa. Centrum, działające w strukturze NASK, to miejsce gdzie spotykają się współpracując ze sobą eksperci z firm i instytucji. Przede wszystkim jest to jednak miejsce stałego monitoringu i reagowania na zagrożenia, 7 dni w tygodniu przez całą dobę.

Mówiąc o cyberbezpieczeństwie warto zawsze wracać do konkretów, pokazywać dobre praktyki, to co zostało już zrobione. Nasze dotychczasowe osiągnięcia stale weryfikujemy z rzeczywistością, bo właśnie ona, rzeczywistość, stale stawia przed nami nowe wyzwania. W dziedzinie cyberbezpieczeństwa zmieniają się typy i wektory zagrożeń, zmieniać muszą się więc także formy działań podejmowanych przez tych którzy z tymi zagrożeniami starają się walczyć.

Nie zmienia się jednak kilka zasadniczych elementów, którym na koniec należy poświęcić nieco uwagi. To konkretne osoby stają się ofiarami cyberataków, ale także to działania konkretnych osób wynikające z niefrasobliwości, braku wiedzy i kompetencji, niedoskonałości procedur, najczęściej stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa. Najslabszym ogniwem jest człowiek – mając na uwadze tę konstatację stawiamy na edukację zapobieganie i szkolenie. NASK staje się centrum kompetencji także w tej dziedzinie. Wychodzimy z bardzo prostej zdawałoby się, ale jakże prawdziwej filozofii obecnej w medycynie – łatwiej zapobiegać niż leczyć.

Kolejny element to oczywiście konieczność współdziałania. Bez tego skazani będziemy na porażkę. W przypadku internetu określenie o braku granic nabiera jak najbardziej realnego a nie tylko przenośnego znaczenia. Konieczna jest współpraca w skali krajowej pomiędzy instytucji, biznesem, zwykłymi internautami, ale konieczna jest współpraca także w skali międzynarodowej. Wyzwania, które stają przed nami mają prawdziwie cywilizacyjny charakter. Wirtualny świat nie egzystuje w oderwaniu od świata realnego. Dziś wpływa on na nasze życie i współdecyduje o naszej przyszłości. Żeby moc dobrze korzystać z tego nowego świata musimy skutecznie walczyć z płynącymi stamtąd zagrożeniami. To jest wyzwanie któremu wszyscy musimy sprostać.

Piotr Muszyński
Wiceprezes Zarządu ds. strategii i transformacji Orange Polska

JEDYNY ŁATWY DZIEŃ BYŁ W CZORAJ

W walce z cyberprzestępcami bardzo dobrze sprawdza się motto żołnierzy US Navy SEALs – The only easy day was yesterday. W sieci toczy się już znaczna część naszego życia, zarówno prywatnego, jak i biznesowego. W tej sytuacji całościowe budowanie firmy w Internecie XXI wieku bez dbania o bezpieczeństwo można porównać do wejścia do klatki z tygrysem. Bez broni.

Raport CERT Orange Polska 2015 prognozował m.in. wzrost liczby ataków phishingowych i wymuszeń przy użyciu oprogramowania ransomware. Te wnioski, wynikające z analiz wykonanych przez zespół dbający o bezpieczeństwo sieci Orange Polska, pomogły nam przygotować się na tego typu zagrożenia. W znacznej części dzięki opracowanemu przez nas narzędziu – CyberTarczy – stawiliśmy czoła zmasowanej europejskiej kampanii ransomware Locky, zabezpieczając wszystkich klientów Orange Polska przed groźnymi konsekwencjami działania tego wyjątkowo złośliwego szkodnika – zaszyfrowaniem całego dysku twardego.

Zgodnie z przewidywaniami analityków zawartymi w raporcie, w sieci Orange Polska odnotowaliśmy wyraźny wzrost liczby cyberataków i incydentów bezpieczeństwa – aż o 75% więcej zdarzeń związanych z wykorzystaniem złośliwego oprogramowania typu ransomware i aż o 136% więcej zainfekowanych poprzez WiFi urządzeń mobilnych w porównaniu do roku poprzedniego. Mieliśmy też do czynienia z masowymi atakami phishingowymi z wykorzystaniem m.in. fałszywych faktur, podszywających się pod działające na polskim rynku firmy, w tym Orange Polska.

Najprawdopodobniej nie ma godziny, podczas której jakaś firma na świecie nie padałaby ofiarą cyberataku. Możemy mówić o szczęściu, jeśli efektem ataku jest „tylko” niedostępność strony internetowej z informacjami. Oznacza to, że sprawca chce się raczej zabawić naszym kosztem, niż wyrazić nam większą krzywdę. Niestety, nie zawsze tak jest.

Prawdziwy cyberatak nie przypomina napadu na bank znanego z westernów. Im ciszej i mniej spektakularnie przestępca pokona zabezpieczenia, a następnie im dłużej pozostanie niezauważony w sieci ofiary, tym więcej danych przejmie i więcej zarobi na ich sprzedaży lub wykorzystaniu w inny sposób. Za niemal 90% ataków stoi motyw finansowy lub szpiegowski. Podczas statystycznego cyberataku wtargnięcie zajmuje kilka minut, zdobycie niezbędnych danych kilka dni, a do momentu wykrycia sprawy wciąż zbyt często mijają tygodnie, lub nawet lata(!).

Czy w tych wszystkich niepokojących zjawiskach można znaleźć element pozytywny? Paradoksalnie tak. Cyberbezpieczeństwo przestaje być pojęciem obcym, abstrakcyjnym, czy bagatelizowanym. O ryzykach w sieci mówi się w mediach głównego nurtu już nie tylko jako o ciekawostkach. A co najważniejsze, potencjalne ryzyka zauważają ustawodawcy, zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim. Efektem jest nie tylko powstawanie nowego, dostosowanego do realiów internetowego świata prawa (np. unijna Dyrektywa Network and Information Security, czy finalizowana właśnie polska Ustawa o cyberbezpieczeństwie). Równie istotne są działania na szczeblu operacyjnym, jak powstanie Narodowego Centrum Cyberbezpieczeństwa, czy regularnie organizowane ćwiczenia pod patronatem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i Ministerstwa Cyfryzacji. Testują one sprawność współdziałania zespołów dbających o cyberbezpieczeństwo w jednostkach administracji państwowej odpowiedzialnych za infrastrukturę krytyczną, a także w istotnych dla bezpieczeństwa kraju firmach komercyjnych.

Wspomnianą Dyrektywę NIS w sprawie poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych Parlament Europejski przyjął w lipcu 2016. Jej zadaniem jest ustanowienie wspólnych standardów cyberbezpieczeństwa i poprawa współpracy między państwami członkowskimi Unii w tym zakresie. Ma to zapobiegać atakom hakerskim na infrastrukturę cyfrową wielu krajów, w tym Polski.

Ministerstwo Cyfryzacji podjęło współpracę z sektorem prywatnym jeszcze przed wejściem Dyrektywy w życie. W pracach nad ustawą wdrażającą wymagania dyrektywy biorą udział przedstawiciele podmiotów prywatnych, w tym eksperci CERT Orange Polska.

Podpisane w lipcu br. Porozumienie pomiędzy Ministerstwem Cyfryzacji, NASK i Orange Polska zacieśniło naszą współpracę z jednostkami administracji publicznej polegającą na wzajemnym informowaniu się i zabezpieczaniu cyberprzestrzeni RP przed zagrożeniami na dużą skalę, jak ataki phishingowe na klientów, ataki złośliwego oprogramowania, czy ataki DDoS skierowane na unieruchomienie sieci telekomunikacyjnych w Polsce.

Warto pamiętać, że sieć Orange Polska obsługuje ponad 1/3 ruchu w polskim Internecie, ma więc realny wpływ na poziom cyberbezpieczeństwa w kraju. Operatorzy CERT Orange Polska pracują w trybie 7/24/365, monitorując poziom bezpieczeństwa użytkowników naszej sieci. W przypadku wspomnianej już kampanii ransomware Locky, liczba zabezpieczonych przed nią użytkowników sięgnęła kilku milionów, a przeszło 100 tys. z nich, u których wykryto komunikację z serwerami atakujących, zostało bezpośrednio poinformowanych o zainfekowaniu ich komputerów.

W 2016 roku Security Operations Center Orange Polska chronił przed atakami DDoS infrastrukturę obsługującą Szczyt NATO oraz infrastrukturę PAP i KAI w czasie Światowych Dni Młodzieży. Wnioski i doświadczenia zebrane podczas pracy przy tych wydarzeniach przekazaliśmy również do Ministerstwa Cyfryzacji w ramach konsultacji przygotowywanej strategii i ustawy o cyberbezpieczeństwie.

Technologie i inicjatywy wdrażane przez CERT Orange Polska to ważny element rozwoju innowacji i wspólnych prac badawczo-rozwojowych na rzecz bezpieczeństwa teleinformatycznego.

W ubiegłym roku opracowana przez nas CyberTarcza pomogła uchronić ponad 267 tys. klientów przed różnego rodzaju incydentami bezpieczeństwa, głównie infekcjami złośliwym oprogramowaniem i próbami przejęcia kontroli nad komputerami ofiar. To narzędzie wykorzystywane jest również do ochrony i ostrzegania użytkowników sieci Orange Polska o możliwym wycieku wrażliwych danych. Oczywiście nie możemy zagwarantować stuprocentowej ochrony przed każdego rodzaju zagrożeniem, ale nasi klienci na pewno mogą czuć się dużo bezpieczniej niż klienci innych operatorów telekomunikacyjnych.

Orange Polska jako jedyny operator w kraju posiada certyfikację CERT – prawo do używania zastrzeżonej nazwy dla zespołu dbającego o bezpieczeństwo sieci. W tym roku zespół CERT Orange Polska, jako pierwszy i jak dotąd jedynyw Polsce, uzyskał najwyższy poziom akredytacji w międzynarodowej organizacji Trusted Introducer zrzeszającej kilkaset tego typu jednostek. To wyraz uznania ze strony całego środowiska zajmującego się cyberbezpieczeństwem w Europie. Do tej pory status certyfikowanego członka otrzymało tylko dziesięć zespołów CERT.

Cyberbezpieczeństwo to jednak nie tylko technologie i zabezpieczenia. Ogromne znaczenie ma świadomość internautów i dobre, bezpieczne nawyki związane z korzystaniem z sieci. Staramy się wszczepiać je już najmłodszym internautom. W ciągu ostatnich ponad 10 lat Fundacja Orange pomogła setkom tysięcy dzieci i młodzieży nauczyć się zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. Świadomego i rozważnego korzystania z technologii uczy także nowy program MegaMisja, przeznaczony dla szkolnych świetlic. Stworzyliśmy też usługę Chroń Dzieci w Sieci, która pomaga chronić przed zagrożeniami najmłodszych użytkowników Internetu, a wcześniej Bezpieczny Starter, zabezpieczający urządzenia mobilne przed groźnymi dla dzieci treściami już od momentu włożenia karty SIM. Wierzę, że tylko takie, szerokie spojrzenie na cyberbezpieczeństwo, ma szanse przynieść realne efekty.

INFRASTRUKTURA

Kazimierz Smoliński
Sekretarz Stanu, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa

STRATEGIA ROZBUDOWY POLSKIEJ INFRASTRUKTURY W KONTEKŚCIE PLANU NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU

TRANSPORT DROGOWY

W ostatnich latach działania podejmowane przez polski rząd w sektorze drogowym koncentrowały się przede wszystkim na ukończeniu spójnej sieci dróg ekspresowych i autostrad. Rządowe plany inwestycyjne są głównie nakierowane na budowę brakujących odcinków dróg ekspresowych i autostrad pomiędzy największymi ośrodkami gospodarczymi i centrami administracyjnymi w Polsce (miasta wojewódzkie). Sieć ta zasadniczo odpowiada bazowej i kompleksowej sieci TEN-T ustanowionej wspólnie przez Komisję Europejską i wszystkie państwa członkowskie UE, w celu wspierania współpracy i stworzenia rzeczywistego wspólnego rynku.

Polska administracja drogowa koncentruje się obecnie na wdrożeniu dokumentu zatytułowanego Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.), który zakłada budowę niemal całej sieci dróg ekspresowych i autostrad do 2025 r., włączając w to połączenia TEM (transeuropejskiej sieci autostrad) takie jak: S1, S3, S5, S7, S12, S17, S19, S61. Sieć autostrad w Polsce osiąga obecnie ponad 1600 km długości. Długość sieci dróg ekspresowych jest prawie taka sama, co daje łącznie ponad 3000 km dróg o wysokiej przepustowości. Biorąc pod uwagę, że 10 lat temu długość sieci była mniejsza niż 1000 km, Polska poczyniła ogromny postęp.

Niemniej jednak, przyszłe plany zależą głównie od dostępności krajowych środków i możliwości asygnowania wystarczających funduszy, z uwzględnieniem stabilności sektora finansów publicznych. Głównym

wyzwaniem jest zapewnienie finansowania ambitnego Programu. Polska zamierza zapewnić finansowanie oraz optymalizację rynku w celu stworzenia szerokiej i kompleksowej sieci, która ostatecznie zniweluje dystans pomiędzy Polską i resztą Europy.

Jednym z większych aktualnych sukcesów jest zakończenie budowy autostrady A4, która prowadzi od polskiej granicy z Ukrainą na Zachód – do polsko-niemieckiej granicy w Jędrzychowicach, łącząc miasta: Rzeszów, Kraków, Katowice, Opole i Wrocław. Korytarz ten wzmocni powiązania pomiędzy UE i naszym wschodnim sąsiadem Ukrainą.

20 lipca 2016 r. ostatni odcinek A4 – 41-kilometrowy odcinek z Rzeszowa (A4/S19) do Jarosławia (A4/dk 94) – został oddany do ruchu. W efekcie najdłuższa autostrada w Polsce (672 km) jest teraz otwarta dla użytkowników.

1 lipca 2016 r. został ukończony kolejny 40-kilometrowy odcinek A1 ze Strykowa do Tuszyna. Odcinek ten jest kluczowy dla obywateli i gospodarki Polski, jako jedno z brakujących ogniw polskiej sieci. Ten względnie krótki odcinek połączył północny korytarz A1 i korytarzem wschód-zachód autostrady

A2 z nowo wybudowaną drogą ekspresową S8 łączącą ukośnie stolicę Warszawę z Polską południowo-wschodnią. Odcinek ten był długo oczekiwany przez użytkowników i m.in. z powodzeniem przeniósł większość tranzytowego i długodystansowego ruchu z trzeciego co do wielkości miasta w Polsce – Łodzi.

Dalej na południe budowany jest odcinek autostrady A1 pomiędzy Częstochową a Pyrzowicami (56,8 km). Planowana data ukończenia to przełom 2018 i 2019 r. Pozwoli on wydłużyć w południowej Polsce sieć dróg ekspresowych o wysokiej przepustowości, od granicy z Czechami przez najgęściej i najbardziej zurbanizowane obszary naszego kraju.

W odniesieniu do ostatniej brakującej części A1, aktualnie Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa prowadzi analizy dotyczące możliwości budowy i finansowania brakującego odcinka (Częstochowa – Piotrków Trybunalski) z wykorzystaniem głównie kapitału prywatnego. Dążymy do powołania spółki specjalnego przeznaczenia, łączącej bezpieczeństwo sektora publicznego z doświadczeniem i środkami finansowymi sektora prywatnego.

Obecnie w Polsce mamy ok. 750 km autostrad i dróg ekspresowych na etapie przetargu i ponad 1300 km w budowie.

Liczby te ilustrują skalę naszego programu drogowego. Nie jest to jednak koniec nowych odcinków dróg. Po zapewnieniu finansowania podejmowane będą nowe przetargi. Naszym następnym celem jest ogłoszenie przetargu na istotny odcinek Via Baltica – S61 Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn, który rozwiąże problem niezawodnego i nowoczesnego korytarza transportowego pomiędzy państwami bałtyckimi i resztą Unii Europejskiej. Chcemy również promować ważny korytarz w Polsce Wschodniej - Via Carpatia i tworzyć przez to przyjazne środowisko dla budowy ważnego rdzenia służącego wymianie handlowej pomiędzy wszystkimi krajami Europy Środkowej i Wschodniej.

TRANSPORT KOLEJOWY

Rola transportu kolejowego w obsłudze regionów Polski jest określona w szeregu rządowych dokumentów rangi strategicznej. Do kluczowych opracowań w tym zakresie należy Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie przyjęta przez Radę Ministrów w 2010 r. Jej celem strategicznym jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym z wykorzystaniem wysokiej jakości powiązań transportowych. Zadania w tej dziedzinie polegają na niwelowaniu różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju. Szczególnie chodzi o obszary o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług, miasta, które tracą dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze (np. niektóre były stolice województw), obszary przygraniczne, czy też pozbawione dostępu do nowoczesnej sieci infrastruktury kolejowej.

Uwzględniając powyższe założenia, należy stwierdzić, że rola transportu kolejowego obejmuje kreowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego Polski poprzez:

- wzmocnienie międzynarodowych powiązań transportowych kraju, w tym powiązań ułatwiających prowadzenie wymiany handlowej i zmierzających do wzrostu konkurencyjności Polski;
- zapewnienie sieci niezawodnych połączeń w ruchu pasażerskim i towarowym pomiędzy aglomeracjami szczególnie ważnymi dla gospodarki narodowej;
- przeciwdziałanie marginalizacji pozostałych regionów kraju, zwłaszcza leżących na tzw. Ścianie Wschodniej.

W celu realizacji wskazanych powyżej założeń, do projektu Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) zgłoszono zamiar oparcia rozwoju infrastruktury kolejowej w Polsce na dwóch zasadniczych filarach: projektach strategicznych (kluczowe) oraz projektach flagowych.

Projekt strategiczny to kluczowy instrument realizacji SOR, który określa zespół działań w określonym obszarze podejmowanych przez różne podmioty, które mają przynieść określony efekt.

Projekt flagowy to instrument realizacji Strategii, szczególny rodzaj projektu strategicznego (kluczowego), wynikający z celów szczegółowych wskazanych w poszczególnych obszarach priorytetowych SOR i mający zasadniczy wpływ na ich realizację.

Do projektu SOR zostały zgłoszone następujące projekty strategiczne (kluczowe):

- Program inwestycyjny – Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku,
- Program utrzymaniowy – „Pomoc w zakresie finansowania kosztów zarządzania infrastrukturą kolejową, w tym jej utrzymania i remontów na lata 2016-2023”.

Natomiast do projektów flagowych SOR zgłoszono:

- modernizację parku taborowego (pasażerskiego i towarowego),
- wsparcie transportu intermodalnego,
- strategię zarządzania i przebudowy dworców kolejowych.

Krajowy Program Kolejowy do roku 2023 (KPK) jest odpowiedzią na konieczność zapewnienia poszczególnym obszarom kraju dostępu do infrastruktury kolejowej. Infrastruktura kolejowa musi być bezpieczna, niezawodna i o odpowiednich parametrach. Realizacja dokumentu umożliwi zbudowanie spójnej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce, a także opracowanie przez przewoźników kolejowych atrakcyjnej oferty transportu kolejowego, zwiększającej udział kolei w przewozach pasażerskich i towarowych.

Obecnie prowadzona jest aktualizacja KPK podjęta w oparciu o weryfikację diagnozy stanu infrastruktury kolejowej w oparciu o aktualne dane publikowane w raportach Urzędu Transportu Kolejowego oraz w raportach rocznych PKP PLK SA.

Inwestycje KPK planowane do realizacji do 2023 roku zostały podzielone na listę podstawową i rezerwową z uwagi na uwarunkowania finansowe. W pierwszej kolejności będą realizowane inwestycje z listy podstawowej, zaś w przypadku oszczędności – zadania z listy rezerwowej. W wyniku zmian na listach projektów dokonano również urealnienia wielkości planowanych wydatków na poszczególne inwestycje. Przyjęto założenie, że na realizację zadań ujętych w Programie z Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z perspektywy finansowej 2014–2020 zostaną przeznaczone następujące środki:

- CEF – 3 432,57 mln euro,
- PO LiŚ – 4 446,37 mln euro,
- PO PW – 330,40 mln euro,
- RPO – 955 mln euro.

Najważniejsze zmiany w KPK dotyczące poszczególnych projektów to:

- Realizacja zadań na całym ciągu Warszawa – Kozłów na linii kolejowej nr 8,
- Prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz – Trójmiasto, obejmującym linie 201 i 203,
- Prace na linii kolejowej C–E 65 na odc. Chorzów Batory – Tarnowskie Góry – Karsznice – Inowrocław – Bydgoszcz – Maksymilianowo,
- Budowa nowej linii kolejowej Podłże – Szczyrzyc –Tymbark/Mszana

Dolna oraz modernizacja istniejącej linii kolejowej nr 104 Chabówka – Nowy Sącz

- Prace na linii E 75 rozdzielono na 2 odcinki (Sadowne – Czyżew i Czyżew – Białystok)
- Program utrzymaniowy przyczyni się do poprawy dostępności transportowej i spójności komunikacyjnej poszczególnych regionów kraju, m. in. poprzez odpowiednie utrzymanie sieci linii kolejowych, w tym poprawę powiązania pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi. Utrzymanie na odpowiednim poziomie sieci linii kolejowych przyczyni się równocześnie do rozwoju gospodarczego regionów poprzez znaczne skrócenie czasu przejazdu między większością miast wojewódzkich w Polsce. Przyjęcie przez Radę Ministrów Programu umożliwi ustabilizowanie finansowania utrzymania infrastruktury kolejowej w perspektywie wieloletniej. Z tego powodu, zarządcy infrastruktury będą mogli odpowiednio planować finansowanie przedsięwzięć remontowych, bez konieczności wydatkowania przyznaných środków wyłącznie w danym roku budżetowym. Opisana racjonalizacja podejścia umożliwi realizację prac w okresie wieloletnim, bez konieczności wyłaniania wykonawcy oferującego wyłącznie najtańsze i najkrótsze wykonanie robót. W efekcie, możliwe będzie stawianie wymogów dotyczących wykorzystania przez wykonawców nowoczesnych metod oraz innowacyjnych technologii obniżających koszty utrzymywania infrastruktury. Stworzy to możliwość oferowania przez polskie podmioty gospodarcze ich własnych rozwiązań, które mogą być droższe na etapie zamawiania, ale w okresie eksploatacji przyniosą zarządcy oczekiwane przez niego oszczędności.

Działania zmierzające do poprawy funkcjonowania transportu kolejowego przyczynią się nie tylko do poprawy jakości i bezpieczeństwa wykonywanych przewozów w Polsce, ale również będą miały przełożenie na wzmocnienie powiązań międzywojewódzkich i międzymiastowych. Orientacyjna całkowita kwota realizacji Programu utrzymaniowego wyniesie ok. 38,5 mld zł, przy czym należy podkreślić, że z uwagi na prowadzone obecnie analizy finansowe ostateczny koszt Programu może ulec zmianie.

Celem modernizacji parku taboru kolejowego (pasażerskiego i towarowego) jest zwiększenie konkurencyjności transportu kolejowego i jego udziału w przewozach pasażerskich i towarowych.

Modernizacja parku taborowego wynika z potrzeb pasażerów i klientów korzystających z przewozów towarowych, jest więc odpowiedzią na zapotrzebowanie rynkowe. Tabor jest jednym z kluczowych czynników, mających wpływ na satysfakcję klientów. Zamierzenie wpisuje się w działania SOR w zakresie zwiększenia konkurencyjności gospodarki w oparciu o inwestycje taborowe.

Przewoźnicy kolejowi dokonują modernizacji taboru częściowo ze środków własnych. Mogą otrzymać wsparcie finansowe z funduszy UE. Finansowanie projektu w ramach POIiŚ na lata 2014 – 2020 przedstawia się następująco:

- w ramach Działania 5.1 Rozwój kolejowej sieci TEN-T, w czwartym kwartale 2016 r. zostanie ogłoszony konkurs na zakup lub modernizację posiadanego taboru kolejowego do realizacji przewozów pasażerskich o charakterze ponadregionalnym, wraz z niezbędną infrastrukturą służącą jego utrzymaniu, w tym taboru i urządzeń niezbędnych do przygotowania składów/pociągów dla ruchu pasażerskiego (np. lokomotywy manewrowe). Pula środków UE przeznaczona na konkurs wynosi 850 mln PLN;
- w ramach Działania 5.2 Rozwój transportu kolejowego poza TEN-T, w czwartym kwartale 2016 r. ogłoszony konkurs na zakup lub modernizację posiadanego taboru kolejowego do realizacji przewozów pasa-

żerskich o charakterze ponadregionalnym lub aglomeracyjnym wraz z niezbędną infrastrukturą służącą jego utrzymaniu, w tym taboru i urządzeń niezbędnych do przygotowania składów/pociągów dla ruchu pasażerskiego (np. lokomotywy manewrowe). Pula środków UE przeznaczona na konkurs wynosi 1 030 mln PLN.

Z kolei rozwój rozwoju transportu intermodalnego obejmuje dwa aspekty:

- obniżenie wysokości stawek opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej dla przewoźników wykonujących przewozy intermodalne,
- pomocy na realizację projektów w zakresie transportu intermodalnego w ramach POIiŚ na lata 2014-2020.

Celem udzielanego wsparcia jest poprawa konkurencyjności transportu intermodalnego i szersze wykorzystanie tej gałęzi transportu w ogólnych przewozach ładunków. Dla dynamicznego wzrostu znaczenia transportu intermodalnego w Polsce niezbędne jest stworzenie korzystnych warunków technicznych, prawnych, organizacyjnych i ekonomiczno-finansowych. Strategiczne cele postawione przed Rządem w obowiązującej Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) obejmują realizację działań legislacyjnych i finansowych pozwalających na osiągnięcie w 2020 r. poziomu nie mniejszego niż 6% udziału masy ładunków transportu intermodalnego w ogólnej masie ładunków przewożonej transportem kolejowym. W chwili obecnej, udział ten wciąż oscyluje wokół 4% - 5%.

Rozwój transportu intermodalnego w Polsce napotyka na szereg barier związanych m.in. z brakiem centrów logistycznych oraz kompleksowego systemu informacyjnego w łańcuchach transportu intermodalnego. Również brak dostatecznej ilości specjalistycznego taboru ogranicza możliwości zaspokojenia zwiększającego się popytu na przewóz towarów w kontenerach.

W ramach dofinansowania z UE przewidziane jest współfinansowanie projektów dotyczących modernizacji i rozbudowy istniejących terminali wraz z infrastrukturą dostępową, a także zwiększenia ich liczby, w tym terminali intermodalnych położonych w centrach logistycznych i portach morskich.

Natomiast w ramach eliminacji barier finansowych utrudniających rozwój transportu intermodalnego oraz obniżających jego konkurencyjność niezbędne jest zapewnienie porównywalnego do innych rodzajów transportu kosztu dostępu do infrastruktury wykorzystywanej w tego typu przewozach. Z tego powodu, resort transportu podjął już działania umożliwiające dofinansowanie z budżetu państwa kosztów zarządzania

infrastrukturą kolejową w wysokości 25 mln zł przeznaczonego na obniżenie wysokości stawek opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej dla przewoźników wykonujących przewozy intermodalne.

Prowadzone są prace legislacyjne nad pełnym wdrożeniem dyrektywy 2012/34/UE w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego. Przepisy wdrażające dyrektywę przewidują między innymi dalsze obniżenie opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej. Szacuje się, że łączne koszty wszystkich przewoźników kolejowych w tym zakresie staną obniżone o około 100 mln zł rocznie, począwszy od 2018 r. Wysokość obniżonych kosztów opłat pobieranych przez zarządców musi zostać zrekompensowana ze środków publicznych.

Natomiast wysokość publicznych środków finansowych pochodzących z UE (alokacja środków UE) przeznaczonych w okresie 2014 – 2020 na dofinansowanie opisanych powyżej kategorii projektów wynosi około 1 mld zł. Przewidywane jest osiągnięcie poziomu dofinansowania wynoszącego 50% kosztów kwalifikowanych, co oznacza, że całkowite szacowane nakłady na realizację projektów intermodalnych ze środków UE mogą sięgnąć powyżej 2 mld zł.

Strategia zarządzania i przebudowy dworców kolejowych ukierunkowana jest na:

- poprawę obsługi i bezpieczeństwa pasażerów,
- poprawę stanu technicznego obiektów dworcowych,
- wzrost efektywności transportu kolejowego, zarówno w skali regionu, jak i kraju,
- zwiększenie dostępności budynku dworca dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się,
- poprawę ogólnej estetyki dworców i terenów przyległych, w tym warunków sanitarno-higienicznych i bezpieczeństwa wpływająca na zmianę postrzegania dworców przez pasażerów.

Przewidywany okres realizacji: 2016 – 2019 (zgodnie z „Wieloletnim Planem Finansowym Państwa na lata 2016 – 2019”). Mając jednak na uwadze „Wytczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach POIiŚ na lata 2014 – 2020”, określające możliwość ponoszenia wydatków do 31 grudnia 2023 r., istnieje możliwość wydłużenia okresu realizacji projektu.

Intencją przebudowy dworców jest stworzenie lepszego koszyka usług na danym dworcu, który będzie spełniał indywidualne oczekiwania lokalnej społeczności, a także wypełniał standardy techniczne, określone m.in. w TSI-PRM.

Urszula Kowalczyk
Instytut Morski w Gdańsku

REKOMENDACJE ZWIĄZANE Z ROZWOJEM INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ W POLSCE W ŚWIECIE ROZBUDOWY SIECI KORYTARZY TRANSPORTOWYCH

„Zrównoważony rozwój transportu powinien opierać się na współdziałaniu różnych gałęzi transportu w sposób zapewniający racjonalne wykorzystanie infrastruktury. Zaspokojenie prognozowanego popytu na przewozy towarowe i pasażerskie wiąże się z potrzebą dostosowania infrastruktury transportowo-logistycznej do dynamiki wzrostu przewozów i wymogów ochrony środowiska. Zbyt niskie inwestycje ograniczają możliwości wzrostu gospodarczego.

Inwestycje w infrastrukturę transportową nie tylko zaspokajają popyt na przewozy towarowe i pasażerskie lecz odgrywają istotną rolę jako element unijnej polityki spójności oraz polityk regionalnych.

Znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym kraju może odegrać rozbudowana sieć powiązań korytarzowych. Korytarze transportowe mogą generować korzyści nie tylko w ruchu międzynarodowym, ale także w obsłudze transportowej w poszczególnych krajach umożliwiając skracanie czasu przewozu, obniżenie kosztów, zmniejszenie szkodliwego oddziaływania na środowisko czy poprawę przepustowości sieci transportowej. Stopień rozwoju i stan techniczny infrastruktury transportu mogą być motorem rozwoju gospodarczego, ale ich niedorozwój może stanowić barierę rozwoju gospodarki i modernizacji kraju utrudniając procesy integracyjne i realizację założeń polityki transportowej regionu, kraju i UE. W Polsce występują poważne dysproporcje w zrównoważonym rozwoju przestrzennym lokalizacji infrastruktury transportowej. Z powodu zaległości w rozwoju infrastruktury odbiega ona od standardów europejskich, ponieważ utrudniona jest dostępność przestrzenna wielu ośrodków i regionów w skali regionalnej, krajowej i europejskiej.”

KORYTARZE TRANSPORTOWE W SIECI TEN-T

W sektorze transportu Strategia UE na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020” nakłada na państwa członkowskie obowiązek stworzenia inteligentnej, zmodernizowanej i w pełni połączonej infrastruktury transportowej oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej UE. Specyfika infrastruktury transportowej z reguły rozpatrywana jest nie tylko w ujęciu krajowym lecz także makroregionalnym i ponadnarodowym, co pozwala ograniczyć nadmierny partykularyzm ze strony lokalnych potrzeb inwestycyjnych.

Z perspektywy rozwoju transportu Unii Europejskiej szczególne znaczenie ma spójność terytorialna, oznaczająca integrację systemów transportowych państw członkowskich w system o zasięgu europejskim

skim realizowaną poprzez rozwój transeuropejskiej sieci TEN-T. Sieć tę tworzą najważniejsze ciągi komunikacyjne krajowych sieci transportowych.

W dokumentach UE podkreślana jest potrzeba optymalnego wykorzystania multimodalnego potencjału infrastruktury transportowej rozwiniętej w sieci TEN-T, poprzez:

- przeniesienie przewozów towarowych z dróg kołowych na linie kolejowe oraz śródlądowe drogi wodne,
- włączenie do systemu portów lotniczych i morskich, mogących uzupełniać przewozy drogą lądową w oparciu o żeglugę przybrzeżną i regionalne połączenia lotnicze,
- tworzenie węzłów obsługi ładunków i pasażerów w miejscach szczególnie dogodnych do zmiany środka transportu,
- zapewnienie dostępu do tranzytowych sieci transportowych, poprzez regionalny transport publiczny (kolejowy, autobusowy i lotniczy) obszarom, które nie są zlokalizowane bezpośrednio w ich sąsiedztwie

Przyjęta przez Unię Europejską sieć podstawowa TEN-T została utworzona na bazie paneuropejskich korytarzy transportowych zaproponowanych w roku 1994 podczas spotkania europejskich Ministrów Transportu na Krecie, natomiast sieć uzupełniająca pozostaje poza nimi.

Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu („Biała Księga”)¹ zwraca uwagę na dysproporcje w rozwoju sieci transportowej na wschodzie i zachodzie UE oraz podkreśla potrzebę ich wyrównania. Do podstawowych celów ujętych a Białej Księdze należy stworzenie do 2030 r. w pełni funkcjonalnej sieci bazowej TEN-T.

W 2015 r. Komisja Europejska oszacowała potrzeby inwestycyjne związane z rozwojem głównych korytarzy transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) na 700 mld euro do 2030 r. Z tej kwoty na Polskę przypada 20 mld euro.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA W POLSCE

Przez Polskę przebiegają dwa bazowe korytarze TEN-T: korytarz łączący Bałtyk z Adriatykiem od polskich portów morskich przez Czechy, Słowację, Austrię i Słowenię do Włoch oraz korytarz przebiegający z państw Beneluksu od Morza Północnego do krajów bałtyckich przez Niemcy, Polskę, Litwę, Łotwę, Estonię do Finlandii.

¹ KOM(2011) 144

Drogowa sieć TEN-T w Polsce obejmuje główne korytarze transportowe kraju, na których występuje największe obciążenie ruchem, w szczególności tranzytowym.

Długość dróg publicznych w Polsce na koniec 2014 r. wyniosła ogółem 417 tys. km, z czego 69% stanowiły drogi o nawierzchni twardej. Gęstość dróg o nawierzchni twardej wynosiła 92 km/100 km². Długość autostrad na koniec 2015 roku wynosiła 1559 km, czyli 5 km/1000 km² i 4,1 km/100 tys. mieszkańców. Mimo znacznego wzrostu długości autostrad w ostatnich latach jest to nadal jeden z najniższych wskaźników w UE. Długość dróg ekspresowych w 2015 r. wzrosła o 44 km porównaniu do 2014 r. wynosząc łącznie 1492 km.

INFRASTRUKTURA DROGOWA W POLSCE - AUTOSTRADY I DROGI EKSPRESOWE (ŹRÓDŁO: GDDKiA, 2016)

- istniejące
- w budowie
- planowane

Sieć kolejowa w Polsce jest dobrze rozwinięta pod względem ilościowym, jednak w porównaniu z pozostałymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej wykazuje znacznie gorsze cechy eksploatacyjne, chociaż w latach 2011-2015 nastąpiły znaczące inwestycje w infrastrukturę kolejową oraz tabor kolejowy. Długość sieci kolejowej w Polsce w 2015 r. wyniosła

ogółem 19,2 tys. km, w tym 12,3 tys. km to linie o znaczeniu państwowym. W 2015 r. zostało zmodernizowanych 250 km torów na liniach dostosowanych do prędkości 120 – 160 km. Przewozy towarowe wyniosły ogółem 224,3 mln ton (50,6 mld tkm). Wyniki te lokują polski transport kolejowy na drugim miejscu (pod względem tkm) w UE, za Niemcami, a przed Francją oraz na trzecim miejscu za Niemcami i Łotwą w przewozach międzynarodowych. Na lata 2016-2023 planowane jest zwiększenie wydatków na rozbudowę i modernizację infrastruktury kolejowej do 66 mld PLN w ramach Krajowego Programu Kolejowego, który był wielokrotnie nowelizowany (ostatnio we wrześniu 2016 r.).

PLANOWANY UKŁAD SIECI KOLEJOWEJ W ROKU 2020, CHARAKTERYZOWANY DOPUSZCZALNĄ PRĘDKOŚCIĄ (ŹRÓDŁO: STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 R.)

Ważnymi ogniwami Transeuropejskiej Sieci Transportowej są największe polskie porty (w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu) usytuowane w ciągu głównych europejskich szlaków transportowych. Infrastruktura portowa w ostatnich latach została zmodernizowana i rozbudowana, chociaż główne polskie porty jeszcze nie wykorzystują w pełni swoich możliwości przeładunkowych. Systematycznie poprawia się infrastruktura zaplecza pozwalająca na lepsze powiązanie z systemem kolejowym i drogowym. Rosną z roku na rok przeładunki w polskich portach morskich, w 2015 r. wyniosły prawie 70 mln ton, tj. wzrost o 1,4% do 2014 r.

Podstawą żeglugi są przede wszystkim przewozy bałtyckie, w tym przeładunki kontenerowe i połączenia promowe. Do 2030 r. spodziewać się można dalszego wzrostu znaczenia przewozów w relacjach bałtyckich, w tym żeglugi promowej. Również znaczenie połączeń dalekomorskich powinno wzrastać, pomimo przewidywanego spowolnienia gospodarki chińskiej w nadchodzących latach. Zapleczem dla polskich portów będą głównie ośrodki krajowe oraz w mniejszym stopniu ośrodki przemysłowe obszarów poza granicami kraju, ciężące do polskich portów (np. z Białorusi) a także tranzyt z krajów skandynawskich do Europy Południowo-Wschodniej.

REKOMENDACJE ROZWOJU INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ W POLSCE

Polska gospodarka jest silnie zależna od sieci drogowej i kolejowej. Pomimo wzrostu gospodarczego i integracji z Unią Europejską jakość i efektywność infrastruktury i usług transportowych nadal wymagają poprawy. Większość problemów, zwłaszcza na poziomie poszczególnych gałęzi transportu, jest na ogół zidentyfikowana, jednak niektóre zagregowane skutki nie zawsze są łatwo dostrzegalne.

Inwestycje w terminale promowe w Gdańsku, Gdyni i Świnoujściu powinny uwzględniać przewidywany rozwój stałych połączeń promowych, tzw. autostrad morskich. O ile jednak potencjał obsługi ruchu promowego w portach znacznie przewyższa obecny poziom podaży, to dostęp od strony ładu wymaga większej determinacji w rozbudowie infrastruktury.

Obecnym rozwiązaniom instytucjonalnym w Polsce brakuje systemowej koordynacji pomiędzy różnymi poziomami administracji, zarówno na etapie planowania, jak i realizacji.

Inwestycje kapitałowe w krajową sieć drogową często nie powodują odczuwalnej poprawy mobilności, ponieważ nie zapewniają właściwych połączeń z lokalną siecią dróg.

Sektor kolejowy, pomimo wdrożenia reform wynikających z konieczności spełnienia wymogów UE, systematycznie tracił udziały w rynku na rzecz sektora drogowego. Nie stanowi on poważnej alternatywy dla dróg

i autostrad generując wysokie stawki opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej. Transport kolejowy, a w przyszłości także wodny śródlądowy, może konkurować z sektorem drogowym pod warunkiem zdecydowanych działań skupionych na realizacji odpowiednich inwestycji i zmian ukierunkowanych na poprawę wydajności a także przy zapewnieniu spójności w odpowiednim uregulowaniu opłat za dostęp do infrastruktury kolejowej i opłat pobieranych od użytkowników dróg.

Poziom rozwoju infrastruktury ma kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego w dłuższej perspektywie. Rozwój wszystkich gałęzi sieci transportowej, obejmującej drogi kołowe, koleje, drogi wodne śródlądowe, porty lotnicze a także węzły logistyczne, porty morskie i śródlądowe, wymaga długofalowej wizji rozwoju i planowania na kilkadziesiąt lat do przodu. Inwestycje w infrastrukturę transportową powinny wyprzedzać długofalowe prognozy popytu na usługi przewozowe, natomiast spowolnione czy wręcz spóźnione działania w ramach polityki transportowej pogarszają sytuację w całym systemie transportowym. Opóźnienia w realizacji inwestycji zapewniających budowę spójnego systemu trans-

Prof. zw. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król
Katedra Polityki Transportowej, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Gdańsk

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU W POLSCE SUKCESY, PROBLEMY, KIERUNKI ROZWOJU

Rozwój transportu w Polsce jest elementem europejskiej polityki transportowej, której celem jest zrównoważony rozwój transportu. W zakresie infrastruktury oznacza to realizację celów zapisanych w Białej Księdze UE z 2011 r., takich jak:

- stworzenie warunków infrastrukturalnych do większego wykorzystania energooszczędnych gałęzi transportu,
- ukończenie do 2050 r. budowy kolei dużych prędkości,
- zapewnienie do 2050 r. dostępu do wszystkich lotnisk należących do sieci bazowej siecią kolejową, najlepiej dużych prędkości,
- zapewnienie połączeń wszystkich najważniejszych portów morskich z zapleczem transportem kolejowym i w miarę możliwości transportem wodnym śródlądowym,
- wzrost efektywności wykorzystania infrastruktury dzięki systemom informacji i instrumentom rynkowym¹.

Celem artykułu jest analiza zgodności przyjętych głównych kierunków rozwoju infrastruktury transportu w Polsce z kierunkami rozwoju europejskiego transportu, przedstawionymi w Białej Księdze 2011.

OSIĄGNIĘCIA W ROZWOJU INFRASTRUKTURY TRANSPORTU

Analizując proces rozwoju infrastruktury transportu w Polsce oraz jej dostosowania do standardów unijnych, do obszarów, w których można odnotować wyraźny postęp, zaliczyć można:

- infrastrukturę liniową transportu samochodowego,
- infrastrukturę punktową (porty morskie, porty lotnicze),
- proekologiczne rozwiązania w miastach.

W procesie rozwoju infrastruktury transportu w Polsce największe efekty widać w infrastrukturze transportu samochodowego. Może tempo inwestycji i ich przebieg nie zawsze były satysfakcjonujące, ale efekty są już odczuwalne.

Znacząco zwiększyła się długość dróg o wyższych standardach. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 13 października 2015 łączna sieć autostrad i dróg ekspresowych w Polsce liczyć będzie 7500 km (w tym ok. 2000 km autostrad)². Obecnie (sierpień 2016) oddanych do użytku jest łącznie 3129 km dróg szybkiego ruchu , w tym:

- 1632 km autostrad,
- 1497 km dróg ekspresowych³.

W stosunku do roku 2004 jest to niemal trzykrotny wzrost długości autostrad i prawie siedmiokrotny wzrost długości dróg ekspresowych (rys.1). Poprawiła się również jakość polskich dróg.

W zakresie infrastruktury punktowej odnotować można istotne inwestycje, które znacznie zwiększają dotychczasową przepustowość i wpływają na poprawę jakości usług transportowych. Inwestycje te realizowane są

portowego i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań mogą w dłuższej perspektywie okazać się bardzo kosztowne dla gospodarki kraju, natomiast konsekwentna realizacja długofalowych planów rozwoju infrastruktury może przynieść pozytywne rezultaty. Konieczne jest zatem wdrożenie zmian na rzecz poprawy wydajności i efektywności wszystkich gałęzi transportu.

Porty są ważnymi strategicznymi punktami węzłowymi krajowego układu transportowego, decydującymi o jego sprawności i wydajności. Dlatego prawidłowy rozwój infrastruktury portowej i odpowiednie zagospodarowanie terenów portowych wraz z niezbędnymi dla tych portów korytarzami lądowymi, przede wszystkim drogowymi i kolejowymi, ma kluczowe znaczenie w aspekcie dostępu do globalnego systemu transportowego.

Dzięki poczynionym w ostatnich latach inwestycjom w infrastrukturę portową polskie porty morskie mogą efektywnie konkurować z dużymi portami Europy Północnej, co widać na przykładzie DCT w Gdańsku. Terminal ten stał się pierwszym hubem kontenerowym na Bałtyku.

Z analizy dostępności do ośrodków i węzłów transportowych wykonanej na potrzeby KPZK² wynika, że korzystne dla polskiej gospodarki byłoby rozszerzanie zaplecza polskich portów przede wszystkim w oparciu o duże ośrodki logistyczno-przemysłowe zarówno krajowe jak i poza granicami. Wymagałoby to większej elastyczności powiązań transportowych, przede wszystkim uwzględnienie w większym stopniu innych połączeń poza głównymi trasami północ-południe czy wschód-zachód (np. Gdańsk-Poznań, Szczecin-Poznań, Warszawa-Lublin-Rzeszów/Ukraina). Możliwości pozyskiwania ładunków tranzytowych z krajów położonych na południe od Polski są dość ograniczone, ponieważ ze względu na różnice w obecnym stanie infrastruktury oraz układ powiązań ekonomicznych niemiecka koncepcja korytarza Bałtyk-Adriatyk jest bardziej konkurencyjna. W tej sytuacji większe korzyści mogłoby przynieść dodatkowe wsparcie dla korytarzy północ-południe przebiegających w kierunku wschodnim przez największe polskie ośrodki, w większym oddaleniu od granicy niemieckiej (niż np. trasa S3).

2 Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.2011. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

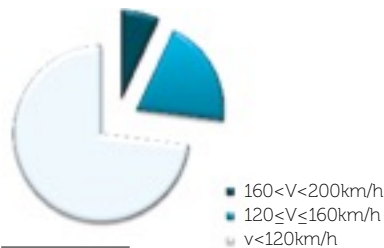
gałęzi dobrej pozycji konkurencyjnej na rynku usług transportowych.

W najtrudniejszej sytuacji znalazł się transport wodny śródlądowy. Wieleletnie zaniedbania infrastruktury śródlądowych dróg wodnych spowodowały jej dekapitalizację. Obecna sytuacja tej gałęzi transportu, zagraża wykorzystaniu realizowanych obecnie inwestycji w portach morskich. Trudno bowiem liczyć na to, że rosnące obroty kontenerowe portów morskich, zwłaszcza portów Gdańska i Gdyni zostaną obsługiwane od strony zaplecza przez niewydolny i przestarzały transport kolejowy czy transport samochodowy.

KIERUNKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU INFRASTRUKTURY TRANSPORTU

Do współczesnych wyzwań w zakresie infrastruktury transportu zaliczyć należy przyspieszenie rozwoju infrastruktury kolejowej, w tym kolei dużych prędkości, kompleksowe zagospodarowanie śródlądowych dróg wodnych, w tym zwłaszcza dolnej Wisły, ważnej dla portów morskich Gdańska i Gdyni oraz dalsze wdrażanie Inteligentnych Systemów Transportowych, pozwalających na lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury.

Zachwianie równowagi gałęziowej i tym samym ograniczenie konkurencyjności gałęzi przyjaznych dla środowiska niekorzystnie wpływa na całą gospodarkę i wymaga szybkiej reakcji, bowiem straty z tego tytułu już odczuwalne w wielu dziedzinach gospodarki mogą nasilić się wraz ze wzrostem popytu na transport.

1 White Paper. Roadmap to a Single European Transport Area – Towards a competitive and resource efficient transport system. Brussels, 28.3.2011COM(2011) 144 final.
2 Rozporządzenie rady ministrów z dnia 13 października 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych. dz.u, warszawa, dnia 29 października 2015 r. poz. 1734.
3 www.gddkia.gov.pl/pl/926/autostrady (3.09.2016).

PROBLEMY ROZWOJU INFRASTRUKTURY TRANSPORTU W POLSCE

Priorytetowe potraktowanie w procesie rozwoju infrastruktury transportu inwestycji drogowych wpłynęło negatywnie na rozwój transportu kolejowego i wodnego śródlądowego.

Drogi kolejowe są co prawda modernizowane, jednak zrezygnowano z kolei dużych prędkości i osiagane w tej gałęzi prędkości znacznie odbiegają od standardów europejskich (160 km/h i więcej) - rys. 2. Rezygnacja z nowoczesnych, przyjaznych dla środowiska rozwiązań nie stwarza tej

Zbigniew Nowik
Prezes Zarządu OT Logistics S.A.
członek Rady Programowej Global Compact Poland

INFRASTRUKTURA KLUCZEM DO ROZWOJU

Cele Zrównoważonego Rozwoju wyznaczone przez UN Global Compact i powiązane z nimi zadania wyznaczają priorytetowe kierunki działania na kolejne dekady, w skali całej ludzkości. Ta agenda obrazuje olbrzymią skalę problemów i wyzwań współczesności, z którymi przyszło nam się zmierzyć w różnych rejonach „globalnej wioski”. Choć ich realizacja będzie trudna i czasochłonna, to jednak 17 celów podzielonych na 169 zadań daje szansę i nadzieję na ograniczenie ubóstwa i poprawę warunków życia obecnych i przyszłych pokoleń, szczególnie w miejscach objętych kryzysami humanitarnymi w wyniku konfliktów zbrojnych, czy też klęsk żywiołowych.

Trudno wskazać jeden, nadrzędny cel, bowiem każdy z osobna i jako spójna całość mają znaczenie dla życia milionów na całym świecie, od Europy do dalekich zakątków Azji czy Afryki. W mojej opinii, jako człowieka zawodowo zajmującego się szeroko rozumianym transportem, z dużą uwagą powinniśmy się przyglądać postępowi w realizacji zadań w ramach celu nr. 9, który przewiduje budowę dobrej jakości infrastruktury, promowanie zrównoważonego uprzemysłowienia oraz wspieranie innowacyjności.

Infrastruktura jest nośnikiem rozwoju. Dlatego, aby ukierunkować świat na ścieżkę zrównoważonego wzrostu , w kolejnych latach jeszcze bardziej niż dotychczas istotne będzie wsparcie rozwoju infrastruktury transportowej. Mimo coraz powszechniejszej digitalizacji wielu gałęzi gospodarki to infrastruktura odgrywa kluczową rolę w codziennym życiu społeczeństw i odpowiednim funkcjonowaniu gospodarek zarówno państw rozwiniętych, jak i krajów rozwijających się. Co więcej, ostatnie dekady pokazują, że rozwój krwioobiegu jakim jest sprawna infrastruktura, pozwala podnieść krzywą wzrostu rozwoju państwo rozwijających się.

W mojej ocenie szczególnie w skali regionalnej ważna jest większa dostępność infrastruktury transgranicznej, stanowiącej podstawę swobodnego przemieszczania się osób w poszukiwaniu pracy oraz transportu produktów i usług.

Zgodnie z raportem firmy PwC i Oxford Economics, inwestycje w infrastrukturę transportową na całym świecie w latach 2014-2025 będą rosły średnio o ok. 5% rocznie. Dotychczasowym liderem pod tym względem jest Afryka Subsaharyjska, gdzie średnioroczna stopa wzrostu wynosi ponad 11%. Największym rynkiem wzrostu dla infrastruktury transportowej jest region Azji i Pacyfiku, gdzie inwestycje mają wrosnąć z 557 mld USD do ok. 900 mld USD rocznie w 2025 r. Z kolei najszybszy wzrost inwestycji będzie dotyczyć portów (średnio 5,8% rocznie). Długoterminowe korzyści sektora portowego dostrzegają m.in. kraje Europy Środkowo-Wschodniej, których inwestycje w porty mogą wzrosnąć do 2025 r. średniorocznie o 10%.

Inwestycje w infrastrukturę portową w połączeniu z intensyfikacją transportu transgranicznego drogą wodną stwarzają nowe możliwości rozwoju. To będzie ważny czynnik napędzający wzrost gospodarczy i wymianę handlową w kolejnych latach. Zyskają na tym zarówno państwa rozwinięte, jak i te kraje, które są na wcześniejszym etapie rozwoju.

W tym miejscu warto też zwrócić uwagę, że transport wodny jest powszechnie uważany za tańszy i najmniej szkodliwy dla środowiska naturalnego.

Porty morskie mają istotne znaczenie nie tylko dla rozwoju nadmorskiego regionu, ale również dla całej gospodarki. Jako dobry przykład może posłużyć w tym przypadku Polska. Szacuje się, że w ubiegłym roku pol-

skie porty morskie w skali całej gospodarki wygenerowały 227 tys. miejsc pracy i przyczyniły się do wygenerowania 19,2 mld zł dochodów dla budżetu państwa. Wyliczenia pokazują, że jedna osoba zatrudniona w porcie morskim przekłada się na 6 zatrudnionych w jego otoczeniu i 33 osoby zatrudnione w sektorze przemysłu i transportu w kraju.

Porty morskie i transgraniczny transport wodny stwarzają szansę na rozwój i poprawę bytu ludności również w najuboższych rejonach świata. Zwłaszcza w Afryce i na Bliskim Wschodzie występuje duże zapotrzebowanie na dostawę produktów rolnych i towarów przemysłowych. Dzięki rozwojowi formuły współpracy i infrastruktury w ramach korytarza transportowego Północ-Południe, ładunki agro z północy Europy mogą trafić poprzez porty śródziemnomorskie do odbiorców w Afryce lub na Bliskim Wschodzie. Ten przykład doskonale ilustruje, jak duże synergie tworzą szlaki transportowe i odpowiednia infrastruktura transgraniczna.

Idąc dalej, bez odpowiedniej infrastruktury – portowej, lotniczej, kolejowej czy drogowej – nie będziemy w stanie osiągnąć zrównoważonego rozwoju przemysłu, który ponownie staje się motorem napędowym nawet rozwiniętych gospodarek. Industrializacja, oparta na zrównoważonej polityce gospodarczej, może być dużym atutem i dodatkowym źródłem przewagi konkurencyjnej.

Aby znaleźć się na ścieżce zrównoważonego rozwoju w nadchodzących latach, kluczowe będzie również wspieranie innowacyjności – wspominałem już o powszechnej digitalizacji. Zwiększenie poziomu technologicznego i sięganie po innowacyjne rozwiązania może wydatnie przyczynić się do wzrostu konkurencyjności i rozwoju gospodarki. W tym celu ważne będzie również zapewnienie odpowiedniej jakości infrastruktury telekomunikacyjnej, zapewniającej odpowiedni przepływ i dostęp do informacji.

Nie jest to cudowne remedium na wszystkie problemy, to jednak z pewnością osiągnięcie założeń celu nr. 9 może pozwolić przezwyciężyć wiele problemów współczesnego świata. Niosłoby ze sobą skok cywilizacyjny i wzrost standardu życia społeczeństw zwłaszcza w krajach najuboższych. Postawiliśmy przed sobą wielkie cele. I od każdego z nas, niezależnie od tego czy mówimy o instytucjach, czy pojedynczych osobach, zależy czy je zrealizujemy i jaki będzie ten świat w przyszłości.

Rafał Pawełczak
Dyrektor Naczelny ds. Strategii i Innowacji
KGHM Polska Miedź S.A.

WSPÓŁPRACA W INNOWACJACH JAKO WPARCIE DLA ROZWOJU EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ PRZEMYSŁU WZBOGACANIA RUD METALI NIEŻELAZNYCH

W ARTYKULE PRZESTAWIONO PODEJŚCIE DO PROCESU INNOWACYJNEGO, STOSOWANE W KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH WE WSPÓŁPRACY ZE ŚWIATEM NAUKI, PRZEMYSŁEM I AGENCJAMI RZĄDOWYMI W CELU REALIZACJI ZAMIERZEŃ TECHNOLOGICZNYCH I EKONOMICZNYCH SPÓŁKI.

PRZEDSTAWIONO W PRAKTYCE REALIZACJĘ JEDNEGO Z PROJEKTÓW, KTÓREGO CELEM JEST DIAMETRALNE ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ TECHNOLOGII ROZDRABNIANIA W PROCESIE PRODUKCYJNYM ZAKŁADÓW WZBOGACANIA RUD MIEDZI.

Na KGHM Polska Miedź S.A. spoczywa duża odpowiedzialność, związana zarówno z efektywnym wykorzystaniem złoża jak i prowadzeniem działalności zrównoważonej pod względem aspektów środowiskowych oraz efektywności energetycznej procesów technologicznych.

INNOWACJE – WSPARCIE CZY KONIECZNOŚĆ?

Spółka eksploatuje w Polsce złoża osadowe, zalegające na dużych głębokościach i posiadające specyficzną charakterystykę litologiczną. Powoduje to, że niejednokrotnie nie jest możliwy zakup gotowych rozwiązań techniczno-technologicznych z rynku. Specyfika technologii przetwórstwa rud metali nieżelaznych pochodzących ze złóż Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego (LGOM) powoduje, że niezbędne jest wykonywanie szeregu prac adaptacyjnych lub opracowywanie od podstaw technologii i urządzeń dostosowanych zarówno do specyfiki surowca, jak i do istniejącego cyklu technologicznego KGHM.

Z tego względu innowacje są obszarem o szczególnym znaczeniu i wysokim priorytecie dla KGHM Polska Miedź S.A. Jako największa polska Spółka w branży wydobywania i przetwórstwa rud metali nieżelaznych zdo-

lamy sobie sprawę z odpowiedzialności za zrównoważony rozwój tego obszaru. Opieramy się zarówno na doświadczeniach świata naukowego jak i na zasobach własnych. Wiedza zgromadzona w KGHM przez kilkadziesiąt lat działalności wykorzystywana jest do prowadzenia działań w zakresie planowania, opracowywania i wprowadzania nowych technik i technologii, zapewniających zrównoważoną gospodarkę dostępnymi zasobami i rozwój KGHM.

Nową wiedzę i rozwiązania pozyskujemy najczęściej poprzez realizację projektów badawczo-rozwojowych oraz inwestycji rozwojowych, jak również poprzez stymulowanie świata nauki w kierunku opracowywania technologii związanej z naszą działalnością, które moglibyśmy w przyszłości zaimplementować w naszym ciągu technologicznym. W każdym roku KGHM Polska Miedź S.A. realizuje kilkadziesiąt większych i mniejszych przedsięwzięć i projektów badawczo-rozwojowych. Działalność badawczo-rozwojowa finansowana jest w dużej mierze ze środków własnych, ale w ostatnich latach KGHM coraz szerzej korzysta z różnych form pozyskania finansowania ze środków publicznych zarówno krajowych jak i europejskich.

Uczestniczymy aktywnie w realizacji kilku projektów realizowanych z wykorzystaniem środków w ramach Programu Horyzont 2020. Współpracujemy również z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) zarówno w ramach konkursów ogłaszanych przez NCBiR na realizację projektów badawczych i rozwojowych, ale przede wszystkim w ramach umowy zawartej pomiędzy NCBiR a Spółką.

W wyniku podpisania w roku 2012 Porozumienia pomiędzy NCBiR a KGHM Polska Miedź S.A. powstało na okres 10 lat Wspólne Przedsięwzięcie o nazwie CuBR, polegające na wsparciu badań naukowych oraz prac rozwojowych dla przemysłu metali nieżelaznych. W 2013 r. rozpoczęła się realizacja prac związanych z ogłaszaniem Konkursów Wspólnego Przedsięwzięcia i realizacją Projektów wyłonionych w procedurach konkursowych przez konsorcja naukowo-przemysłowe.

Przedsięwzięcie obejmuje pełen zakres przemysłu wydobywczego. Celem jest zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki w obszarze przemysłu metali nieżelaznych: osiągnięcie istotnego postępu technologicznego oraz wypracowanie rozwiązań umacniających pozycję polskiej branży metali nieżelaznych jako uczestnika globalnego rynku.

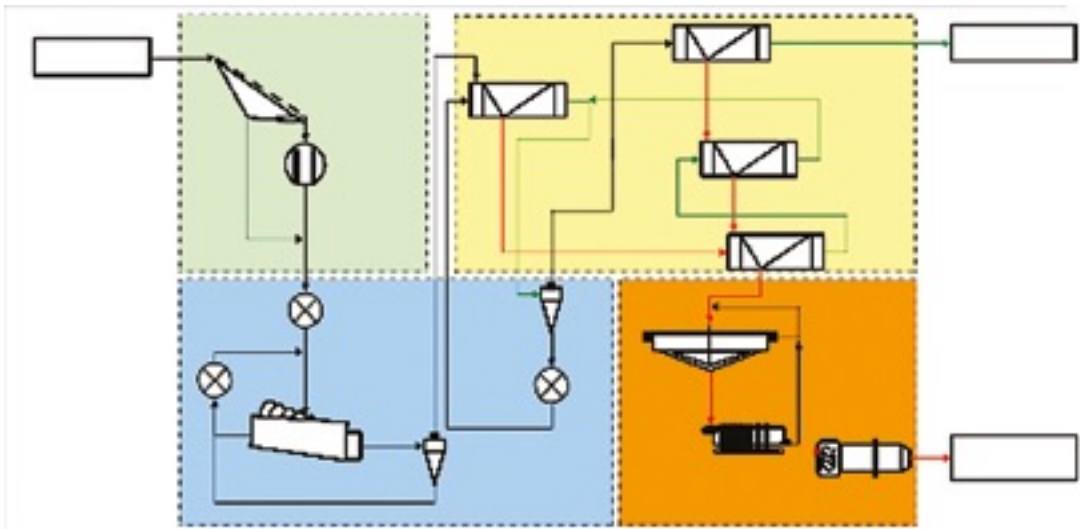
KGHM skupia się nad projektami wynikającymi ze Strategii Spółki, które mają szczególnie ważne znaczenie dla ciągłości produkcji i przygotowanie naszej Spółki do budowy jej wartości w kolejnych latach.

Prowadzone badania dotyczą całego łańcucha wartości, od rozpoznania złoża i wydobywania rudy zawierającej metale traktowane przez KGHM jako bazowe (Cu, Zn, Pb) jak i towarzyszące (Ni, Co, Ag, Au, PGM, Re, REM, In, Ge i inne), poprzez przeróbkę rud, aż do procesów pirometalurgicznych, hydrometalurgicznych i przetwórstwa metali nieżelaznych.

WSPÓŁPRACA DROGĄ DO EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ PROCESÓW.

Sektor przemysłu wydobywania i przetwórstwa rud metali nieżelaznych jest energochłonnym, złożonym układem obejmującym różne gałęzie takie jak geotechnika, mechanika, materiałoznawstwo, automatyka czy technologia chemiczna oraz metalurgia, które w efekcie zapewniają funkcjonowanie ciągu produkcyjnego.

RYСУNEK 1. UPROSZCZONY SCHEMAT IDEOWY PRZERÓBKI RUD MIEDZI – ŹRÓDŁO KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.

Wraz z postępm eksploatacji koniecznością staje się sięganie po zasoby trudniejsze, wymagające zastosowania nowych rozwiązań w zakresie opracowywania i wprowadzania nowych technik, technologii.

Duży nacisk kładziemy aktualnie na Projekty, które wpłyną na opracowanie technologii udostępniania złóż głębokich, umożliwienie eksploatacji zasobów umiejscowionych w niekorzystnych warunkach będących pod wpływem zagrożeń skojarzonych. W hutnictwie i przeróbce rud realizujemy przedsięwzięcia zmierzające do pełnego zagospodarowania produktów i półproduktów procesu technologicznego oraz zmniejszających wpływ naszej działalności na środowisko naturalne, w tym zwiększenie efektywności energetycznej. Uruchamiamy również projekty, których celem jest zagospodarowanie metali towarzyszących pochodzących zarówno z urobku jak i surowców odpadowych. Intensywnie wspieramy prace nad stworzeniem nowych technologii rozdrabniania urobku umożliwiających w sposób znaczący zmniejszenie energochłonności procesów przeróbki rud i poprawę uwolnienia minerałów użytecznych.

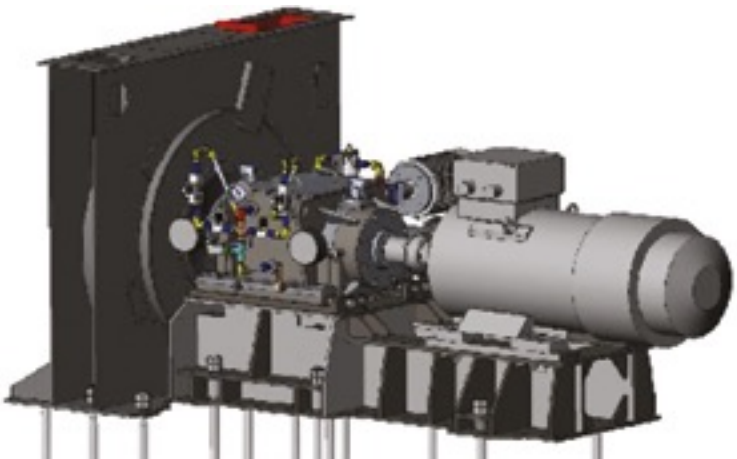
Jednym z projektów realizowanych w ramach wspomnianego wyżej Przedsięwzięcia CuBR, który obrazuje, jak szeroką współpracę wspiera KGHM jest projekt: „Innowacyjna technologia przygotowania rudy miedzi do flotacji z wykorzystaniem wysokoenergetycznych technik rozdrabniania”. W ramach jego realizacji uwidacznia się synergia różnych gałęzi przemysłu niezbędna do osiągnięcia efektu finalnego.

Urobek wydobywany ze złoża ma zawartość metali, która jest zbyt niska, aby skierować do bezpośrednio do procesów hutniczych. Niezbędne jest poddanie do procesom wzbogacania i produkcja koncentratu miedzi, którego parametry będą spełniać wymogi hutnictwa.

Na rysunku 1 przedstawiono uogólniony schemat technologiczny procesu wzbogacania z podziałem na operacje główne, na przykładzie O/ZWR Rejon Polkowice.

RYСУNEK 2. UKŁAD MIELENIA I KLASYFIKACJI W JEDNYM Z ZAKŁADÓW O/ZWR – ŹRÓDŁO KGHM POLSKA MIEDŹ S.A., ZWR RUDNA

RYСУNEK 3. WIZUALIZACJA PROTOTYPU MŁYNA WYSOKOENERGETYCZNEGO DO ROZDRABNIANIA RUDY MIEDZI – ŹRÓDŁO KGHM POLSKA MIEDŹ S.A. (DOKUMENTACJA PROJEKTU „INNOWACYJNA TECHNOLOGIA PRZYGOTOWANIA RUDY MIEDZI DO FLOTACJI Z WYKORZYSTANIEM WYSOKOENERGETYCZNYCH TECHNIK ROZDRABNIANIA”)

Jakość uzyskiwanych koncentratów, efektywność wykorzystania urobku (uzysk metali) oraz energochłonność procesów wzbogacania prowadzonych w zakładach przerobczych Oddziału Zakłady Wzbogacania Rud KGHM Polska Miedź S.A. (O/ZWR) uzależniona jest w dużej mierze od prawidłowego przygotowania materiału do flotacji. Ze względu na fakt, że jest to proces bardzo energochłonny ma on również kluczowe znaczenie dla KGHM ze względów ekonomicznych. Koszt operacji rozdrabniania stanowi od 40 do 50% kosztów produkcji koncentratu.

Przesiewanie urobku jest pierwszą z operacji przygotowania rudy do mielenia. Przesiewacze pracujące w układach z kruszarkami młotkowymi pozwalają z nadawy o uziarnieniu poniżej 500 mm uzyskać produkt o granulacji poniżej 40 mm. Produkt górny przesiewania jest rozdrabniany w kruszarkach młotkowych (w przypadku Rejonu Lubin także w kruszarce stożkowej), a następnie z produktem dolnym przesiewaczy transportowany jest przenośnikami taśmowymi do kolejnego etapu: mielenia i klasyfikacji.

Celem procesów mielenia i klasyfikacji jest maksymalne uwolnienie minerałów miedzionośnych ze zrostów ze skałą płonną. Proces ten odbywa się na mokro, w układach trójstopniowych. Układy mielenia O/ZWR opierają się na energochłonnych urządzeniach starego typu, których efektywność rozdrabniania jest wypadkową wielu czynników.

Pierwszy stopień z uwagi na piaszkowcowo-węglanowy charakter urobku, odbywa się w bębnowych młynach prętowych i kulowych. Drugi i trzeci stopień mielenia odbywa się w młynach bębnowych, w których jako mielniki stosuje się kule i cylpepsy. Produkty mielenia poddawane są klasyfikacji w klasyfikatorach spiralnych i hydrocyklonach. Dopiero tak przygotowany materiał, o uziarnieniu spełniającym wymogi flotacji kierowany jest do procesu wzbogacania.

Generalna koncepcja projektu polega na opracowaniu innowacyjnej technologii przygotowania rudy miedzi do flotacji z wykorzystaniem wysokoenergetycznego rozdrabniania, która polega na zastąpieniu dotychczasowego dwustadialnego procesu mielenia na mokro mieleniem jednostadialnym na sucho. Mielenie realizowane będzie w młynie wysokoenergetycznym o poziomej osi koła bijakowego. Nowa technologia przygotowania rudy do wzbogacania całkowicie odbiega od rozwiązań dotychczas stosowanych w przeróbce rud metali nieżelaznych.

Młyny te są konstrukcjami niestosowanymi dotychczas do rozdrabniania skał twardych, są natomiast urządzeniami opartymi o sprawdzone w praktyce przemysłowej rozwiązania, węglowe młyny tarczowe (wentylatorowe) oraz częściowo kruszarki wirnikowe (młotkowe i listwowe).

Projekt obejmował w pierwszej fazie dokonanie przeglądu dostępnych technologii przygotowania rudy do wzbogacania oraz porównanie wyników ich stosowania, określenie parametrów technologicznych i energetycznych procesu rozdrabniania dla rud o zmiennym składzie litologicznym, jak również aktualny opis układów mielenia i klasyfikacji dla rud z przewagą frakcji dolomitycznej oraz dla rud z przewagą frakcji piaszkowcowej.

Kolejną fazą Projektu było wykonanie szczegółowych obliczeń konstrukcyjnych oraz przeprowadzenie komputerowych symulacji działania szybkoobrotowego młyna wraz z opracowaniem technologii materiałowego pokrycia najbardziej obciążonych trybologicznie i uderowo jego elementów roboczych i osprzętu instalacji. Następnym krokiem było opracowanie i wytworzenie prototypu urządzenia, zaprojektowanie i wybudowanie instalacji pilotowej oraz przygotowanie stanowiska badawczego do badań.

Obecnie przedsięwzięcie jest w fazie uzgodnień projektów zabudowy instalacji pilotowej w KGHM, prototyp młyna jest w końcowej fazie budowy.

Badania efektywności procesu rozdrabniania przy różnych parametrach pracy młyna, badania produktów procesu rozdrabniania, w tym granulometryczne, mineralogiczne, flotacyjne itp., które zostaną wykonane po zabudowie i uruchomieniu instalacji umożliwią ocenę efektywności procesu rozdrabniania jak również ocenę stopnia zużycia i struktury powłok elementów roboczych po testach technologicznych w różnych warunkach pracy instalacji.

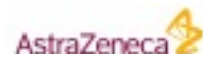
Opracowanie wyników badań eksperymentalnych przeprowadzonych w skali pilotowej umożliwi finalnie określenie rzeczywistej wydajności, efektywności, energochłonności i innych własności eksploatacyjnych projektowanej technologii, co pozwoli na dokonanie jej oceny technicznej i ekonomicznej. Produktem będzie Wstępne Studium Wykonalności instalacji przemysłowej. W ramach projektu powstanie również technologia wykonania elementów roboczych urządzeń instalacji pilotowej pokrytych nowoczesnymi materiałami, odpornymi na zużycie trybologiczne i udarowe.

Oczekuje się, że zastosowanie w/w technologii rozdrabniania pozwoli na znaczne (ok 30%) ograniczenie jednostkowego zużycia energii w stosunku do aktualnie stosowanych technik w KGHM Polska Miedź S.A., co oprócz ekonomicznego aspektu ma również duże znaczenie dla ochrony środowiska.

Projekt skupia ekspertów z różnych dziedzin. Projektem od strony merytorycznej i administracyjnej zarządza lider Projektu - Instytut Metali Nieżelaznych w Gliwicach. Oprócz lidera w skład konsorcjum wchodzi: KGHM CUPRUM Sp. z o.o. Centrum Badawczo-Rozwojowe, Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Politechnika Warszawska, Wydział Inżynierii Produkcji. Oprócz tego w realizacji Projektu uczestniczą podwykonawcy zajmujący się budową prototypów i zaborową instalacją.

Jak pokazuje ten przykład tylko współdziałanie podmiotów z różnych dziedzin zamiast wzajemnej konkurencji i pracy „wyłącznie na własny rachunek” umożliwia realizację projektów dotyczących ambitnych rozwiązań, które mogą w sposób istotny wpłynąć na rozwój danej gałęzi przemysłu.

Jednocześnie należy zauważyć, że niezbędna jest inicjatywa ze strony przemysłu, która jasno wskaże kierunek i będzie wspierać interdyscyplinarną współpracę.

Dr m. Jarosław Oleszczuk
Prezes AstraZeneca Pharma Poland
członek Rady Programowej Global Compact Poland

R&D – CZYLI JAK PRZEKSZTAŁCIĆ POMYSŁ W INNOWACYJNY LEK?

WARTO, BY INWESTYCJE W R&D STAŁY SIĘ ISTOTNYM
ELEMENTEM DZIAŁALNOŚCI KONCERNÓW
FARMACEUTYCZNYCH, SĄ BOWIEM GWARANTEM
ICH CIĄGŁEGO ROZWOJU. W OSTATNICH LATACH
OBIEKTEM SZCZEGÓLNEGO ZAINTERESOWANIA
STAJĄ SIĘ PRZED E WSZYSTKIM TAKIE OBSZARY
JAK ZAAWANSOWANA BIOTECHNOLOGIA ORAZ
GENETYKA. DAJĄ ONE SZANSE NA OPRACOWANIE
KOLEJNYCH PRZEŁOMOWYCH TERAPII.

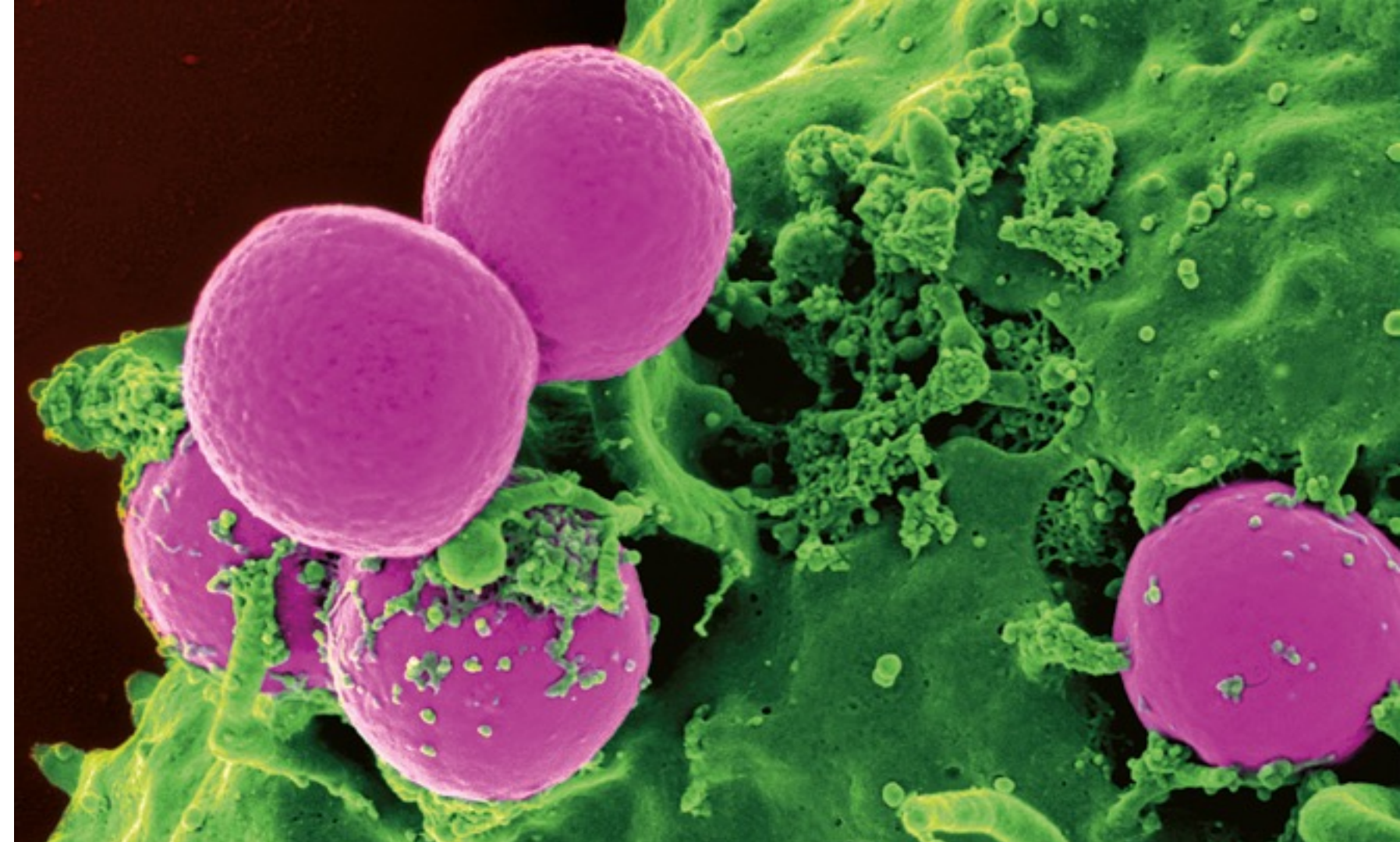
Warto, by inwestycje w R&D stały się istotnym elementem działalności koncernów farmaceutycznych, są bowiem gwarantem ich ciągłego rozwoju. W ostatnich latach obiektem szczególnego zainteresowania stają się przede wszystkim takie obszary jak zaawansowana biotechnologia oraz genetyka. Dają one szanse na opracowanie kolejnych przełomowych terapii.

Inwestowanie i regularne zwiększanie nakładów w badania i rozwój (R&D) powinno być absolutną podstawą dla firm, które chcą zdobyć lub utrzymać pozycję lidera w swojej branży. Doskonale obrazuje to przykład koncernów farmaceutycznych. Tylko poprzez ich zintensyfikowane działania w obszarze R&D możliwe jest regularne przekształcanie pomysłów w produkty finalne, czyli innowacyjne leki, z których będzie mógł skorzystać pacjent.

Z tego też powodu innowacyjne firmy farmaceutyczne nieustannie poszukują takich rozwiązań, które zapewnią im postęp technologiczny i w efekcie umożliwią opracowanie kolejnych przełomowych terapii. Obszarami, które w ostatnich latach stają się obiektem szczególnego zainteresowania koncernów farmaceutycznych są przede wszystkim **biotechnologia oraz genetyka**.

R&D – ŹRÓDŁO SUKCESU ASTRAZENECA

Badania i rozwój stanowią także bardzo istotny element działalności firmy AstraZeneca. W skali globalnej koncern inwestuje w R&D rocznie ponad 4 mld \$, a w samej Polsce nakłady inwestycyjne sięgają rocznie około 140 milionów złotych (co stanowi ok. 35% rocznych przychodów). Największy priorytet dla koncernu w obszarze R&D stanowi przede wszystkim rozwój zaawansowanych dziedzin, takich jak biotechnologia, genetyka oraz informatyka.

AstraZeneca prowadzi swoją działalność badawczo-rozwojową między innymi w ramach pięciu globalnych hubów – Centrów Operacyjnych Badań Klinicznych. Centra te koordynują łącznie około 150 badań klinicznych na całym świecie i są zlokalizowane w Chinach, Szwecji, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i w Polsce.

Działalność centrów operacyjnych przynosi firmie wymierne efekty dzięki większej skali prowadzonych badań. Stworzenie tego typu hubu w Polsce przyczyniło się do zdobycia przez AstraZeneca pozycji lidera pod względem liczby pacjentów biorących udział w badaniach klinicznych. Według raportu PwC - w 2014 r. w Polsce uczestniczyło w nich ok. 30 tys. pacjentów. Aż 14% z tej liczby stanowili pacjenci biorący udział w badaniach prowadzonych przez AstraZeneca, mimo że udział firmy w polskim rynku to zaledwie 2-3%.

Warszawskie Centrum Operacyjne Badań Klinicznych AstraZeneca istnieje od 2011 roku i w ciągu zaledwie 5 lat wielokrotnie liczbę zatrudnianych pracowników. Zespoły projektowe warszawskiego Centrum są odpowiedzialne za tworzenie protokołów i dokumentacji badań klinicznych, przygotowywanie systemów informatycznych, zarządzanie i opracowywanie danych do raportów z badań. Tego typu raporty są niezbędne w procesie rejestracji nowych leków oraz terapii. Pracownicy Centrum współpracują z zespołami i badaczami z krajów uczestniczących w badaniach oraz z innymi globalnymi zespołami w firmie. Międzynarodowa współpraca to dla polskich specjalistów doskonała okazja do wypromowania się w świecie.

Poczynione przez AstraZeneca znaczące inwestycje w badania i rozwój przełożyły się na opracowanie i wprowadzenie szeregu nowoczesnych terapii, przede wszystkim z obszaru kardiologii, onkologii, diabetologii i pulmonologii.

W 2002 roku firma, jako pierwsza wprowadziła na rynek terapię celowaną niedrobnokomórkowego raka płuca. W roku 2016 koncern zarejestrował natomiast na nowy innowacyjny lek na niedrobnokomórkowego raka płuca uwarunkowanego genetycznie. O niezwyklej dynamice działań AstraZeneca świadczy fakt, że cały proces rejestracyjny udało się za-

kończyć w zaledwie 2,5 roku. To czterokrotnie krócej niż średni czas, jaki zazwyczaj potrzebny jest do rejestracji leku.

W ostatnich czasach firma w Polsce z sukcesem wprowadziła na rynek, a następnie uzyskała refundację dla leku celowanego stosowanego w leczeniu zaawansowanego raka jajnika u chorych z mutacją w genie *BRCA1/BRCA2*. Olaparyb, bo o nim mowa, jest pierwszym inhibitorem PARP - precyzyjnie odróżnia on komórki nowotworowe od zdrowych, stąd może selektywnie wywołać śmierć komórek nowotworowych z mutacją w genie *BRCA 1/2*.

Zgodnie z filozofią firmy AstraZeneca działania w obszarze R&D nie mogą ograniczać się jedynie do poszukiwania nowych, przyszłościowych rozwiązań w sferze technologicznej. Niezwykle istotnym punktem polityki inwestycyjnej jest wchodzenie firmy na nowe rynki.

R&D TO ZYSK NIE TYLKO DLA KONCERNU

Firma nawiązując współpracę z krajowymi ośrodkami medycznymi, naukowymi i akademickimi, przyczynia się do zbudowania i wzmocnienia kapitału ludzkiego. Współpracownicy zyskują nowe kompetencje, przez co stają się ekspertami w swoich dziedzinach. Dzięki temu rośnie jakość i efektywność świadczonej przez nich pracy, co umożliwia opracowywanie kolejnych przełomowych terapii.

Inwestycje w tym obszarze stanowią solidny bodziec do rozwoju krajowej gospodarki. Mobilizują rządzących do tworzenia warunków i regulacji, które będą stanowić zachętę do wdrażania kolejnych inwestycji. W efekcie państwo, które potrafi zapewnić odpowiednie warunki w zakresie działalności badawczo-rozwojowej staje się dużo bardziej atrakcyjnym i pewnym pod względem inwestycyjnym - rynkiem. W obu przypadkach stwierdzić można zatem zaistnienie „sprzężenia zwrotnego”, gwarantującego obopólne korzyści.

Największym beneficjentem inwestycji i rozwoju obszaru R&D jest pacjent, który uzyskuje dostęp do przełomowej i nierzadko ratującej życie terapii.

Dr Irena Eris

Henryk Orfinger
Prezes Dr Irena Eris
członek Rady Programowej Global Compact Poland

TEN, KTO NIE WYPRZEDZA MYŚLI, ZADOWALA SIĘ NAŚLADOWNICTWEM INNYCH

*BEZKOMPROMISOWE ZACHOWANIE NAJWYŻSZYCH
STANDARDÓW POWINNO BYĆ OBOWIĄZKIEM
KAŻDEJ FIRMY. WSZYSCY POWINNIŚMY DBAĆ
O ŚRODOWISKO NATURALNE I ŚRODOWISKO
ZEWNĘTRZNE, Z KTÓREGO TAK WIELE CZERPIEMY.
NIE WOLNO NAM RÓWNIEŻ ZAPOMINAĆ
O LUDZIACH – ZARÓWNO PRACOWNIKACH, JAK
I PARTNERACH BIZNESOWYCH. WE WSZYSTKICH
NASZYCH DZIAŁANIACH MUSIMY ZACHOWYWAĆ SIĘ
ODPOWIEDZIALNIE – W BIZNESIE RÓWNIEŻ*

Laboratorium Kosmetyczne Dr Irena Eris od początku swojego istnienia stosuje zasadę szacunku dla środowiska i społeczności, w której od ponad 30 lat się rozwija. Dzisiaj w całej grupie Dr Irena Eris pracuje ponad 1000 pracowników, rocznie produkowanych jest ponad 22 miliony sztuk produktów, w ofercie znajduje się kilkaset rodzajów kosmetyków, a marka Dr Irena Eris jest jedną z najcenniejszych i najbardziej znanych polskich marek oraz jedyną polską marką przyjętą do elitarnej, francuskiej organizacji marek – Comité Colbert zrzeszającej najbardziej luksusowe brandy świata, takie jak Chanel, Louis Vuitton, Boucheron, Cartier, Chanel, Hermès. Świat marki tworzą nie tylko doskonałej jakości, innowacyjne, skuteczne i bezpieczne kosmetyki, sieć kosmetycznych instytutów oraz dbałość o zrównoważony wypoczynek w trzech Hotelach SPA Dr Irena Eris – na Wzgórzach Dylewskich, w Krynicy-Zdroju oraz Polanicy-Zdroju.

Innowacyjność wpisana jest w naszą strategię od początku istnienia firmy. Od lat wyznaczamy kierunki rozwoju branży ze szczególnym wskazaniem na pielęgnację, w której jesteśmy ekspertem. Stale poszukujemy też nowych pomysłów, rozwiązań i koncepcji. Szanujemy konkurentów, ale idziemy własną drogą. Dzięki innowacjom, własnym patentom i licznym zgłoszeniom patentowym, mimo olbrzymiej konkurencji, od lat zajmujemy czołową pozycję w branży kosmetycznej. Ten, kto nie wyprzedza myśli, zadowala się naśladownictwem innych.

W dzisiejszych czasach produkcja dobrych kosmetyków pielęgnacyjnych wymaga bardzo dobrego warsztatu technologicznego. Aby kosmetyk był naprawdę bezpieczny i skuteczny, potrzebne jest wsparcie zaplecza naukowego. Dlatego właśnie w 2001 roku stworzyliśmy Centrum Naukowo-Ba-

dawcze Dr Irena Eris, z nowoczesnymi laboratoriami pozwalającymi na prowadzenie wielokierunkowych badań i doświadczeń. Jesteśmy jednym z niewielu producentów kosmetyków w Europie, ale także na świecie, posiadającym taką placówkę i prowadzącym własne unikalne badania. Poszukujemy nowych rozwiązań w kosmologii. Celem naszej pracy jest wprowadzenie na rynek skuteczniejszych i bezpieczniejszych produktów. Dzięki tym badaniom jesteśmy wiarygodni i zdobywamy zaufanie klienta. Nasza działalność jest zauważana i doceniana przez środowiska naukowe. Jesteśmy zapraszani do prezentacji osiągnięć na różnego rodzaju krajowych i międzynarodowych kongresach, konferencjach i sympozjach. Nasi naukowcy publikują wyniki swojej pracy na łamach wielu pism krajowych i zagranicznych, w tym tych z prestiżowej listy filadelfijskiej, czyli grupy ustalonej przez Institute for Scientific Information. Możliwości prowadzenia własnych badań na najwyższym światowym poziomie zaowocowały wieloma osiągnięciami w zakresie światowej kosmologii. Dzięki zaawansowanym i innowacyjnym badaniom prowadzonym w Centrum Naukowo-Badawczym Dr Irena Eris posiadamy wiele, własnych patentów i zgłoszeń patentowych.

Wizerunek firmy i marek jest dla nas rzeczą nadrzędną. Nasze marki, oferujące produkty najwyższej jakości, dopasowane do danego segmentu rynku, są naszą największą wartością, podobnie jak ludzie, z którymi pracujemy. Stawiamy przede wszystkim na kreatywnych, działających efektywnie, kierujących się w pracy zarówno intuicją, jak też wiedzą i doświadczeniem – ludzi, którzy utożsamiają się z firmą. Ważna jest dla nas współpraca, bo tylko dzięki wspólnemu wysiłkowi osiągamy nasze cele. Szanujemy również tradycję, dzięki której nasza firma ma duszę.

GRUPA DR IRENA ERIS

Świat Dr Irena Eris to nie tylko wysokiej jakości kosmetyki, ale także dopasowana do indywidualnych potrzeb profesjonalna pielęgnacja, którą uosabiają Kosmetyczne Instytuty Dr Irena Eris funkcjonujące w całej Polsce oraz dbałość o zrównoważony wypoczynek, w postaci luksusowych Hoteli SPA Dr Irena Eris – na Wzgórzach Dylewskich, w Krynicy-Zdroju i Polanicy-Zdroju.

CEL 10: ZMNIEJSZYĆ NIERÓWNOŚCI W OBRĘBIE PAŃSTWA I MIĘDZY PAŃSTWAMI

Robert Pietrzymaszyn
Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Grupa LOTOS

W TROSCE O SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS

OD WIELU LAT GRUPA LOTOS JEST OBECNA NA POLSKIM RYNKU, PROWADZĄC SZEROKO ZAKROJONĄ DZIAŁALNOŚĆ – ZARÓWNO BIZNESOWĄ, JAK TEŻ SPOŁECZNĄ. BAZUJĄC NA POLSKIM KAPITALE I PRZYWIĄZANIU DO RODZIMEJ GOSPODARKI, STAWIA PRZED SOBĄ AMBITNE CELE BIZNESOWE ORAZ SPOŁECZNE. JEDNYM Z FUNDAMENTÓW DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI JEST TROSKA O ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA – TROSKA O EDUKACJĘ ZAPEWNIAJĄCĄ POLSKIM RODZINOM RÓWNE SZANSE.

Grupa Kapitałowa LOTOS należy do grona liderów poszukiwań, wydobycia i przerobu węglowodorów – surowców strategicznych, będących podstawą krajowej gospodarki i jednym z kluczowych elementów kształtowania bezpieczeństwa ekonomicznego oraz energetycznego Polski. Koncern wydobywa około 28 tysięcy baryłek ropy dziennie, dysponując zasobami sięgającymi 55 milionów baryłek i 4,5 miliardów metrów sześciennych gazu ziemnego. Wyrazem uznania dla kompetencji LOTOSU jest aprobata Ministerstwa Środowiska RP i zgoda na prowadzenie prac poszukiwawczo-wydobywczych na polskim obszarze morskim obejmującym blisko 30 tysięcy metrów kwadratowych, co odpowiada blisko 10 procentom powierzchni kraju.

Poszczególne Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LOTOS znajdują się w różnych częściach Polski, jak i mieszkańcy krajów ościennych. Od Norweskiego Szelfu Kontynentalnego po każdą z ponad 480 stacji zlokalizowanych w całej Polsce. Tam, gdzie pojawia się marka LOTOS, towarzyszy jej: najwyższa jakość, pewność i zaufanie. Przez blisko pół wieku Grupa LOTOS stała się synonimem odpowiedzialności. Także odpowiedzialności społecznej w biznesie.

Realizując wyznaczoną misję, Spółka od 2008 roku jest partnerem strategicznym Forum Odpowiedzialnego Biznesu – organizacji pozarządowej zajmującej się upowszechnianiem idei CSR. Od 2009 roku Grupa LOTOS uczestniczy w indeksie firm odpowiedzialnych społecznie RESPECT Index na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Od tego też roku również jest członkiem United Nations Global Compact – międzynarodowej organizacji powołanej z inicjatywy Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

ODPOWIEDZIALNE RAPORTOWANIE

Efekty działalności Grupy Kapitałowej LOTOS publikowane są co roku w zintegrowanym raporcie obrazującym finansowe i pozafinansowe aspekty funkcjonowania Spółki. Warto przypomnieć, że to właśnie LOTOS został w roku 2010 pionierem w przygotowaniu spójnych i kompletnych raportów przybliżających osiągnięcia biznesowe Spółki oraz jej dokonania na płaszczyźnie aktywności CSR. Był to ukłon w stronę naszych inwestorów, podkreślający umiejętności komunikacji marki. Był to także ukłon w stronę wszystkich Polaków, którzy mogli tym samym zweryfikować efek-

ty prac Spółki na rzecz rozwoju gospodarczego kraju. Jakość wdrażanych projektów potwierdzają zdobyte przez koncern liczne nagrody i obecność w prestiżowych rankingach CSR.

Sitowie” w Gdańsku, a także do Jasła i Czechowic-Dziedzic, każdorazowo angażując lokalną społeczność, aktywizując ją i stwarzając możliwości poszerzania wiedzy i zdobywania doświadczeń.

WYRÓWNYWANIE RÓŻNIC SPOŁECZNYCH I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU

Prowadzone w ramach misji Grupy LOTOS wyrównywanie różnic w społeczeństwie wiąże się ściśle z szeroko zakrojoną edukacją – od zawodowej po ekologiczną. Programy społeczne prowadzone przez Spółkę mają bowiem jasny cel – budowę silnego i zdrowego społeczeństwa opartego na wiedzy. Taki właśnie kierunek determinowała Strategia Społecznej Odpowiedzialności Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2012-2015, na takie aspekty zwracała uwagę przed laty Komisja Europejska, ustanawiając rok 2010 „Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym”.

Jesteśmy przekonani, że bazując na idei patriotyzmu gospodarczego Grupa LOTOS przyczyniła się i będzie przyczyniała się w kolejnych latach do budowania i promowania tych wartości, które stanowią fundament silnej i w pełni świadomej zbiorowości. Będzie kształtowała te aspekty polskiego życia ekonomicznego, kulturalnego czy ekologicznego, które służą Polsce i Polakom, czyniąc z koncernu chlubę naszej gospodarki.

Wdrażając powyższą ideę, Grupa LOTOS przyczynia się do prowadzenia inicjatyw podkreślających istotę integracji i edukacji na poziomie lokalnym. Lokalne społeczności Spółka wspiera między innymi poprzez program „Dobry Sąsiad”. W ramach wspomnianej realizacji, Grupa LOTOS kieruje działania także do dzieci z sąsiadujących z gdańską rafinerią dzielnic, do wykluczonych zawodowo uczestników programu „Osiedle

INWESTOWANIE W EDUKACJĘ

Z edukacją prowadzoną przez Grupę LOTOS i dążeniem do realizowania misji wynikającej z patriotyzmu gospodarczego związanych jest szereg projektów skierowanych do młodych, ambitnych uczniów i studentów. Dzięki zaangażowaniu polskiej marki mogą oni zyskać możliwość wykazania i rozwinięcia swojego potencjału. Patronując Festiwalowi E(x)plory, Spółka stymuluje współpracę biznesu z nauką. Prowadząc konkurs grantowy „Odpowiedzialnie z LOTOSEM”, daje szansę studentom stawiającym pierwsze kroki w biznesie w ramach Programu ENACTUS. Realizując cykl „Zdolni z LOTOSEM” pozwala rozwinąć skrzydła uczniom, pragnącym poszerzać swoją wiedzę i umiejętności.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA

W czasie, gdy nierówności pogłębiają się i niezbędna jest intensywna praca na rzecz zahamowania zjawiska wykluczenia społecznego, Grupa LOTOS jest jednym z założycieli Forum Inicjowania Rozwoju. Celem Forum jest wyrównywanie dysproporcji społecznych w zakresie kultury, edukacji i rozwoju gospodarczego z udziałem grona aktywnych przedsiębiorstw wnoszących wkład w kształtowanie społeczności lokalnych. Rok 2015 był już czwartym rokiem obecności tej inicjatywy w przestrzeni publicznej. Jej efekty odczuli w wymierny sposób między innymi laureaci Funduszu Grantowego FIR, którego istotą jest wspieranie wartościowych inicjatyw międzysektorowych.

Fundusz przyczynia się w znaczącym stopniu do wzmacniania lokalnych więzi i wsparcia udzielanego tym, którzy potrzebują go najbardziej. Dzięki Funduszowi Grantowemu FIR powstało boisko w jednej z wsi województwa pomorskiego, w której dotychczas całkowicie brakowało infrastruktury sportowej. Za pośrednictwem Funduszu mieszkańcy gminy Wicko zyskali możliwość zdobywania wiedzy w zakresie ekologii i ochrony środowiska, zaś członkowie Spółdzielni Socjalnej Razem mogli krzycić wśród najmłodszych wiedzę na temat zdrowego odżywiania.

Środki Funduszu Grantowego FIR trafiły również do Fundacji Wybiegaj Marzenia, która dzięki Grupie LOTOS i członkom Forum Inicjowania Rozwoju, zyskała możliwość realizacji projektu „Na Start”. Cel projektu był szczególnie ważny i bardzo bliski idei zaangażowania społecznego polskiego koncernu. Dzięki projektowi „Na Start” młodzież wychowana w domach dziecka, a wchodząca już w dorosłe życie, może usamodzielniać się, zyskiwać niezbędne doświadczenie zawodowe, podnosić swoje kompetencje i kwalifikacje – tak bardzo przecież potrzebne w dzisiejszym świecie. Ułatwią to dedykowane im programy edukacyjne obejmujące między innymi naukę języka angielskiego, treningi sportowe dla uzdolnionych w tym zakresie, coaching pomagający wybrać przyszłą drogę kariery, a wreszcie praktyki i staże zapewniające doświadczenie.

Realizując swoją misję w sposób zaplanowany i długofalowy, Grupa LOTOS zamierza nadal aktywnie uczestniczyć w rozwijaniu zasięgu współpracy międzysektorowej oraz w merytorycznych aspektach prac Forum Inicjowania Rozwoju.

OCHRONA ŚRODOWISKA I EDUKACJA EKOLOGICZNA

Dzięki Grupie LOTOS prowadzony jest Program Edukacji Morskiej, w ramach którego ponad 18 tysięcy uczniów wypłynęło w rejsy po wodach Zatoki Gdańskiej. Spółka współpracuje też z lokalnymi fundacjami i jednostkami administracji w ramach przedsięwzięcia „Kierunek Bałtyk”. Kluczowym partnerstwem jest dla nas współpraca z Fundacją Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego oraz Stacją Morską w Helu, z którymi od 2008 roku konsekwentnie działamy na rzecz odbudowy zasobów biologicznych Morza Bałtyckiego, które jest nam szczególnie bliskie z racji nadmorskiego położenia rafinerii w Gdańsku. Tym samym pod szczególną pieczę Grupy LOTOS znalazła się przyroda Wyspy Sobieszewskiej. W zlokalizowanych na wyspie rezerwatach powstała zarówno infrastruktura chroniąca ptaki wodne i błotne, jak również obiekty będące źródłem cennej wiedzy na temat polskiej przyrody dla wszystkich odwiedzających ten obszar.

Ukłon w stronę ekologii, ale przede wszystkim pozytywny akcent w postaci zwiększania świadomości ekologicznej jest kolejnym krokiem na drodze kształtowania postaw obywatelskich oraz wkładem w zrównoważony rozwój gospodarczy kraju.

BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

Aktywnie włączając się w życie lokalne, Grupa LOTOS prowadzi działania zbieżne ze swoim profilem biznesowym, ale przede wszystkim spójne z potrzebami poszczególnych grup społecznych. Stąd powstała ogólnopolska inicjatywa „LOTOS – Mistrzowie w pasach” wzbogacająca wiedzę na temat prawidłowego korzystania z pasów bezpieczeństwa i fotelików do przewożenia dzieci. Stąd także zaangażowanie Spółki w kampanię społeczną „Nie [Przy]dzwoni za kierownicą”, ostrzegającą przed skutkami używania telefonów komórkowych w czasie jazdy.

Odpowiedzialność przedsiębiorstw za los wspólnot, w których kręgach funkcjonują i z którymi pozostają w ścisłej symbiozie, jest biznesowym trendem, którego korzyści dostrzega coraz więcej instytucji. CSR dla Grupy LOTOS jest jednak czymś więcej. Społeczna odpowiedzialność biznesu to realizowana od dziesiątek lat powinność wyrażana troską o dobro Polski i Polaków – troską o tych, którzy ufają marce silnie zakorzenionej w rodzimej kulturze, gospodarce i tradycji.

Wieloletnia obecność i aktywność Grupy LOTOS wypełnia kolejne karty rodzimej historii. Służymy Polsce i Polakom rozwijając krajową gospodarkę, służymy też poprzez działalność społeczną, pracując nad zacieraniem różnic, wyrównywaniem szans, pochylając się nad najpilniejszymi potrzebami wielu regionów, wspólnot i rodzin. Grupa LOTOS służy Polsce także poza jej granicami stanowiąc wizytówkę naszego kraju w Europie Środkowej i Wschodniej, będąc marką cieszącą się dużym poważaniem na arenie międzynarodowej.

Realizując misję, jaką przed sobą stawiamy, nigdy nie tracimy z oczu jej najważniejszego aspektu – dbałości o bezpieczeństwo energetyczne i niezależność surowcową kraju. Troszcząc się o naszą gospodarkę, o jej stabilność oraz zrównoważony a zarazem dynamiczny rozwój, wyrażamy najlepiej jak potrafimy istotę szeroko pojętego patriotyzmu. Jesteśmy marką, której ufają kolejne pokolenia Polaków i za to zaufanie serdecznie dziękujemy gorąco wierząc, że nigdy nie zawiedziemy tych, którzy pokładają w nas nadzieję oraz dostrzegają wartość w polskiej firmie LOTOS.

CEL 11: STWORZYĆ INKLUZYWNE, BEZPIECZNE, ODPORNE I ZRÓWNOWAŻONE MIASTA

Michał Olszewski
Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy
członek Rady Programowej Global Compact Poland

JAKOŚĆ I KOMFORT ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ DBAŁOŚĆ O ICH ZDROWIE KLUCZEM DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA

CZyste powietrze, wysokiej jakości publiczne tereny zieleni oraz przyjazny środowisku system transportowy uwzględniający potrzeby wszystkich mieszkańców są i będą priorytetami rozwojowymi Warszawy. Jest to kierunek stanowiący odzwierciedlenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców Warszawy, wyrażonych m.in. podczas prac nad aktualizacją strategii rozwoju Warszawy.

W Warszawie, podobnie jak w większości polskich miast, największy wpływ na czystość powietrza ma tzw. niska emisja. Składają się na nią przede wszystkim zanieczyszczenia generowane przez transport samochodowy, tj. spaliny oraz pył pochodzący ze ścierania się opon, nawierzchni i hamulców, a także zanieczyszczenia pochodzące z lokalnych kotłowni i domowych pieców grzewczych, opalanych wciąż jeszcze często paliwami stałymi, a nierzadko też odpadami. Ten drugi czynnik jest szczególnie istotny w dzielnicach obrzeżnych, gdzie odsetek domów podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej jest mniejszy, a sytuację pogarsza jeszcze napływ zanieczyszczeń z gmin sąsiednich.

Mając świadomość tych uwarunkowań podejmujemy szereg długofalowych działań, które przynoszą wymierne rezultaty w postaci obserwowanego od 2010 r. systematycznego spadku maksymalnych stężeń szkodliwych substancji w warszawskim powietrzu. Ich fundamentem jest „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla m.st. Warszawy”, który operacjonalizuje deklaracje i wytyczne w zakresie efektywności energetycznej i zrównoważonego zużycia energii wynikające z podpisanego przez Warszawę w 2009 r. „Porozumienia między Burmistrzami”.

Podstawą wszelkich zmian jest edukacja, dlatego realizujemy akcje mające na celu promocję ekologicznych zachowań wśród mieszkańców. Przygotowaliśmy m.in. krótkie filmy pn. „Energosztuczki” pokazujące, jak w prosty sposób optymalizować zużycie mediów. Przypominają one o tak oczywistych, acz ważnych, sprawach jak gaszenie światła w pomieszczeniach, w których nie przebywamy, ale też pokazują zalety energooszczędnego oświetlenia, podpowiadają jakimi kryteriami kierować się przy wyborze sprzętu AGD oraz zachęcają do ekologicznego podróżowania. Cyklicznie organizujemy „Warszawskie Dni Recyklingu”, rodzinne pikniki, podczas których można wymienić surowce wtórne na sadzonki kwiatów, krzewów i ziół, natomiast najmłodszy mieszkańcy mogą brać udział w konkursach i warsztatach uczących postaw proekologicznych.

Niemniej ważne są podejmowane od wielu lat w Warszawie działania zmierzające do rozwoju systemu transportowego. Wyznacznikiem w tym zakresie są dla nas potrzeby mieszkańców i ekologia. Dlatego inwestujemy w przyjazny ludziom i środowisku transport publiczny, ale też rozwijamy system rowerowy. Systematycznie podnosimy znaczenie

najbardziej przyjaznego środowisku transportu szynowego – podjęliśmy decyzję o przyspieszeniu dokończenia budowy II linii metra oraz o rozbudowie sieci tramwajowej o trasy do Wilanowa i na Gocław. Dodatkowo większość tramwajów jest wyposażonych w mechanizm odzyskiwania energii z hamowania, co jeszcze zwiększa ich przyjazność dla środowiska. Także w zakresie transportu autobusowego postawiliśmy na ekologię. Mamy już ponad 47 km wydzielonych pasów ruchu dla transportu zbiorowego, a ¾ autobusów spełnia wymagania co najmniej normy emisji spalin EURO IV. Po Warszawie jeździ też coraz więcej autobusów elektrycznych, hybrydowych i napędzanych skroplonym gazem ziemnym. Nasze działania nakierowane na zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego są skuteczne, czego potwierdzeniem jest wzrost od 2006 r. liczby pasażerów o 20% oraz fakt, że niemal 57% podróży pieszych w Warszawie odbywa się z wykorzystaniem transportu zbiorowego. Dopełnieniem systemu transportu zbiorowego w Warszawie staje się coraz bardziej popularny transport rowerowy. Mamy już niemal 500 km tras rowerowych, a dużą popularnością cieszy się system roweru miejskiego „Veturilo”, który od 2012 r. zarejestrował już ponad 7 milionów wypożyczeń.

Warszawa ma najlepiej rozwinięty system ciepłowniczy w Polsce. W jego zasięgu znajduje się około 80% mieszkańców miasta. Chcąc ograniczyć emisję zanieczyszczeń z domowych pieców grzewczych podejmujemy działania mających na celu przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej jak największej liczby budynków. Na przykład w najbliższych latach w ramach programu rewitalizacji podłączymy do sieci grzewczej około 5000 mieszkań komunalnych. Na obszarach, do których nie została jeszcze doprowadzona miejska sieć ciepłownicza, oferujemy mieszkańcom dotacje na montaż kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Planujemy także wdrożyć program, dzięki któremu mieszkańcy uzyskają wsparcie, jeśli zdecydują się na wymianę kotłów opalanych paliwami stałymi na kotły gazowe lub na podłączenie budynku do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Własną wiedzę i doświadczenia wzbogacamy poprzez udział w międzynarodowych projektach, takich jak „URBAN LEARNING” i „SHAR-LLM – Rozwiązania inteligentnych miast”, których celem jest m.in. upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań i technologii ograniczających zużycie energii, emisji dwutlenku węgla oraz zanie-

czyszczeń. Projekt „URBAN LEARNING” skierowany jest do pracowników samorządowych, którzy w jego ramach mogą doskonalić swoją wiedzę i umiejętności dotyczące integrowania niskoemisyjnego planowania energetycznego z planowaniem przestrzennym i innymi procesami planistycznymi. Z kolei projekt „SHAR-LLM” pozwoli Warszawie na zaadaptowanie konkretnych rozwiązań dotyczących termomodernizacji budynków, budynków efektywnych energetycznie, systemów zarządzania energią, mobilności elektrycznej oraz inteligentnego oświetlenia ulicznego, które zostały wdrożone wcześniej w miastach „modelowych” (Londynie, Lizbonie, Mediolanie).

Kolejnym elementem składającym się na zrównoważone miasto są tereny zieleni. Łącznie z obszarami zajętymi przez wody i użytki rolne zajmują one ponad 45% powierzchni miasta. Naszą ambicją jest, aby odsetek ten nie tylko utrzymać, ale też powiększać. Chcemy też, aby jak największa część z tych terenów charakteryzowała się wysoką jakością i była powszechnie dostępna dla warszawiaków. Naszym sztandarowym projektem w tym zakresie jest program „Milion drzew dla Warszawy”. Ma on dwa główne cele. Pierwszym jest oczywiście zwiększenie w Warszawie liczby drzew, co przełoży się na jakość powietrza i komfort życia mieszkańców. Drugim, jest włączenie różnego rodzaju aktorów, jak jednostki miejskie, deweloperzy, spółdzielnie, ale przede wszystkim samych warszawiaków w proces dbania o warszawską zielen. Aby to osiągnąć przygotowujemy aplikację mobilną, w której będzie można zaznaczać miejsca, gdzie powinny zostać zasadzone nowe drzewa. Mamy nadzieję, że taki realny wpływ na zielen w mieście zachęci mieszkańców do jeszcze większego zaangażowania w jej ochronę i poprawianie jej jakości.

Zrównoważony rozwój miasta to duże wyzwanie, ale mamy nadzieję, że podejmowane przez nas działania pozwolą w tym modelu kształtować Warszawę. Duże nadzieje wiążemy w tym zakresie z aktualizowaną obecnie strategią rozwoju Warszawy (#Warszawa2030). Będąca jej elementem wizja Warszawy w 2030 r., sformułowana na podstawie postulatów mieszkańców, zakłada, że będzie ona „przyjaznym miejscem”, gdzie umiejętnie łączy się tradycję z nowoczesnością, środowisko miejskie z przyrodniczym, lokalność z wielkomiejskością, które oferują wygodę życia i sprzyjające warunki do działania. Jej założenia w pełni odzwierciedlają zasady rozwoju zrównoważonego.

W Warszawie, podobnie jak w większości polskich miast, największy wpływ na czystość powietrza ma tzw. niska emisja. Składają się na nią przede wszystkim zanieczyszczenia generowane przez transport samochodowy, tj. spaliny oraz pył pochodzący ze ścierania się opon, nawierzchni i hamulców, a także zanieczyszczenia pochodzące z lokalnych kotłowni i domowych pieców grzewczych, opalanych wciąż jeszcze często paliwami stałymi, a nierzadko też odpadami. Ten drugi czynnik jest szczególnie istotny w dzielnicach obrzeżnych, gdzie odsetek domów podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej jest mniejszy, a sytuację pogarsza jeszcze napływ zanieczyszczeń z gmin sąsiednich.

Mając świadomość tych uwarunkowań podejmujemy szereg długofalowych działań, które przynoszą wymierne rezultaty w postaci obserwowanego od 2010 r. systematycznego spadku maksymalnych stężeń szkodliwych substancji w warszawskim powietrzu. Ich fundamentem jest „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla m.st. Warszawy”, który operacjonalizuje deklaracje i wytyczne w zakresie efektywności energetycznej i zrównoważonego zużycia energii wynikające z podpisanego przez Warszawę w 2009 r. „Porozumienia między Burmistrzami”.

Podstawą wszelkich zmian jest edukacja, dlatego realizujemy akcje mające na celu promocję ekologicznych zachowań wśród mieszkańców. Przygotowaliśmy m.in. krótkie filmy pn. „Energosztuczki” pokazujące, jak w prosty sposób optymalizować zużycie mediów. Przypominają one o tak oczywistych, acz ważnych, sprawach jak gaszenie światła w pomieszczeniach, w których nie przebywamy, ale też pokazują zalety energooszczędnego oświetlenia, podpowiadają jakimi kryteriami kierować się przy wyborze sprzętu AGD oraz zachęcają do ekologicznego podróżowania. Cyklicznie organizujemy „Warszawskie Dni Recyklingu”,

rodzinne pikniki, podczas których można wymienić surowce wtórne na sadzonki kwiatów, krzewów i ziół, natomiast najmłodszy mieszkańcy mogą brać udział w konkursach i warsztatach uczących postaw proekologicznych.

Niemniej ważne są podejmowane od wielu lat w Warszawie działania zmierzające do rozwoju systemu transportowego. Wyznacznikiem w tym zakresie są dla nas potrzeby mieszkańców i ekologia. Dlatego inwestujemy w przyjazny ludziom i środowisku transport publiczny, ale też rozwijamy system rowerowy. Systematycznie podnosimy znaczenie najbardziej przyjaznego środowisku transportu szynowego – podjęliśmy decyzje o przyspieszeniu dokończenia budowy II linii metra oraz o rozbudowie sieci tramwajowej o trasy do Wilanowa i na Gocław. Dodatkowo większość tramwajów jest wyposażonych w mechanizm odzyskiwania energii z hamowania, co jeszcze zwiększa ich przyjazność dla środowiska. Także w zakresie transportu autobusowego postawiliśmy na ekologię. Mamy już ponad 47 km wydzielonych pasów ruchu dla transportu zbiorowego, a ¼ autobusów spełnia wymagania co najmniej normy emisji spalin EURO IV. Po Warszawie jeździ też coraz więcej autobusów elektrycznych, hybrydowych i napędzanych skroplonym gazem ziemnym. Nasze działania nakierowane na zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu zbiorowego są skuteczne, czego potwierdzeniem jest wzrost od 2006 r. liczby pasażerów o 20% oraz fakt, że niemal 57% podróży pieszych w Warszawie odbywa się z wykorzystaniem transportu zbiorowego. Dopełnieniem systemu transportu zbiorowego w Warszawie staje się coraz bardziej popularny transport rowerowy. Mamy już niemal 500 km tras rowerowych, a dużą popularnością cieszy się system roweru miejskiego „Veturilo”, który od 2012 r. zarejestrował już ponad 7 milionów wypożyczeń.

Warszawa ma najlepiej rozwinięty system ciepłowniczy w Polsce. W jego zasięgu znajduje się około 80% mieszkańców miasta. Chcąc ograniczyć emisję zanieczyszczeń z domowych pieców grzewczych podejmujemy działania mających na celu przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej jak największej liczby budynków. Na przykład w najbliższych latach w ramach programu rewitalizacji podłączymy do sieci grzewczej około 5000 mieszkań komunalnych. Na obszarach, do których nie została jeszcze doprowadzona miejska sieć ciepłownicza, oferujemy mieszkańcom dotacje na montaż kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Planujemy także wdrożyć program, dzięki któremu mieszkańcy uzyskają wsparcie, jeśli zdecydują się na wymianę kotłów opalanych paliwami stałymi na kotły gazowe lub na podłączenie budynku do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Własną wiedzę i doświadczenia wzbogacamy poprzez udział w międzynarodowych projektach, takich jak „URBAN LEARNING” i „SHAR-LLM – Rozwiązania inteligentnych miast”, których celem jest m.in. upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań i technologii ograniczających zużycie energii, emisji dwutlenku węgla oraz zanieczyszczeń. Projekt „URBAN LEARNING” skierowany jest do pracowników samorządowych, którzy w jego ramach mogą doskonalić swoją wiedzę i umiejętności dotyczące integrowania niskoemisyjnego planowania energetycznego z planowaniem przestrzennym i innymi procesami planistycznymi. Z kolei projekt „SHAR-LLM” pozwoli Warszawie na zaadaptowanie konkretnych rozwiązań dotyczących termomodernizacji budynków, budynków efektywnych energetycznie, systemów zarządzania energią, mobilności elektrycznej oraz inteligentnego oświetlenia ulicznego, które zostały wdrożone wcześniej w miastach „modelowych” (Londynie, Lizbonie, Mediolanie).

Kolejnym elementem składającym się na zrównoważone miasto są tereny zieleni. Łącznie z obszarami zajętymi przez wody i użytki rolne zajmują one ponad 45% powierzchni miasta. Naszą ambicją jest, aby odsetek ten nie tylko utrzymać, ale też powiększać. Chcemy też, aby jak największa część z tych terenów charakteryzowała się wysoką jakością i była powszechnie dostępna dla warszawiaków. Naszym sztandarowym projektem w tym zakresie jest program „Milion drzew dla Warszawy”. Ma on dwa główne cele. Pierwszym jest oczywiście zwiększenie w Warszawie liczby drzew, co przełoży się na jakość powietrza i komfort życia mieszkańców. Drugim, jest włączenie różnego rodzaju aktorów, jak jednostki miejskie, deweloperzy, spółdzielnie, ale przede wszystkim samych warszawiaków w proces dbania o warszawską zieleni. Aby to osiągnąć przygotowujemy aplikację mobilną, w której będzie można zaznaczać miejsca, gdzie powinny zostać zasadzone nowe drzewa. Mamy nadzieję, że taki realny wpływ na zieleni w mieście zachęci mieszkańców do jeszcze większego zaangażowania w jej ochronę i poprawianie jej jakości.

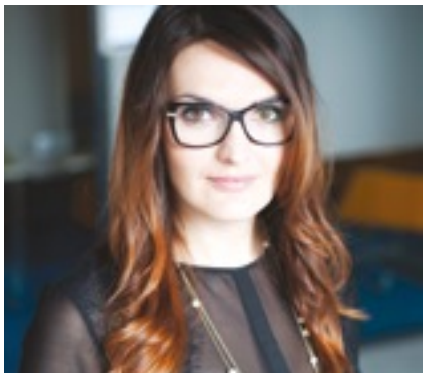
Zrównoważony rozwój miasta to duże wyzwanie, ale mamy nadzieję, że podejmowane przez nas działania pozwolą w tym modelu kształtować Warszawę. Duże nadzieje wiążemy w tym zakresie z aktualizowaną obecnie strategią rozwoju Warszawy (#Warszawa2030). Będąca jej elementem wizja Warszawy w 2030 r., sformułowana na podstawie postulatów mieszkańców, zakłada, że będzie ona „przyjaznym miejscem”, gdzie umiejętnie łączy się tradycję z nowoczesnością, środowisko miejskie z przyrodniczym, lokalność z wielkomiejskością, które oferują wygodę życia i sprzyjające warunki do działania. Jej założenia w pełni odzwierciedlają zasady rozwoju zrównoważonego.

Katarzyna Zawodna
Prezes Skanska Commercial Development Europe
członek Rady Programowej Global Compact Poland

ZIELONE, PRZYJAZNE MIASTA TO „MUST-HAVE”

OD TEGO W JAKI SPOSÓB BĘDĄ ROZWIJAŁY SIĘ AGLOMERACJE
I OD TEGO CZY BĘDZIE TO ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY ZALEŻY
PRZYSZŁOŚĆ NASZEJ PLANETY. JUŻ PRAWIE CO DRUGA OSOBA
NA ŚWIECIE ŻYJE NA TERENACH ZURBANIZOWANYCH, A LICZBA
TA MOŻE WZROSNAĆ NAWET DO 70% DO ROKU 2050.

Miasta odpowiadają za zużycie 2/3 globalnej energii. Odsetek ten wciąż rośnie. To od nas zależy, czy będziemy żyć w zanieczyszczonych, zatłoczonych metropoliach, czy wręcz przeciwnie, wykorzystamy skłonność ludzi do gromadzenia się na pewnych obszarach, by „uwolnić” pozostałą przestrzeń, a nowe technologie i kreatywne rozwiązania posłużą nam do tego, by zmniejszać miasta w sprawnie działające i przyjazne do mieszkania miejsca.

Już w tej chwili światowe metropolie wdrażają strategię zrównoważonego rozwoju. Spójrzmy np. na Zurich, który zdobył pierwsze miejsce w rankingu zrównoważonych miast Sustainable City Index 2016. Celem miasta jest to, by do roku 2050 stać się społecznością 2000-Wat, czyli taką, w której, bez obniżenia standardu życia, na każdego mieszkańca przypadnie mniej niż 1/3 energii zużywanej obecnie. Ze swoim energooszczędnym cichym transportem miejskim, ogrodami na dachach i dbałością o zieleni miejską Zurich nazywany jest miastem ogrodem. Innym pozytywnym przykładem jest Singapur, w którym system zarządzania wodą i odpadami jest wzorem dla całego świata, a 2/3 podróży w ramach metropolii odbywa się za pośrednictwem publicznych środków transportu. Z kolei w Amsterdamie 60% mieszkańców podróżuje rowerem każdego dnia. W obszarze budownictwa jednym z liderów pozytywnych zmian jest Paryż. W mieście tym postawiono sobie za cel dostarczenie, renowację i certyfikację ponad 1,25 miliarda mkw. tzw. „zielonych” budynków w ciągu pięciu lat.

W Polsce dopiero rozpoczynamy drogę do tworzenia zrównoważonych miast. Warszawa zajęła w rankingu Sustainable City Index 2016 dopiero 37. miejsce. Słaby punkt mamy jednak szansę wykorzystać w przyszłości jako przewagę. Dzięki temu, że intensywnie rozwijamy naszą infrastruk-

turę, restaurujemy i przebudowujemy centra miast, dostarczamy na rynek nowoczesną powierzchnię biurową i gonimy świat zachodni w budownictwie mieszkaniowym, możemy od podstaw kształtować nasze miasta już w sposób przemysłowy. Skanska już od lat 70-tych pomaga w Polsce wdrożyć zasady zrównoważonego budownictwa. Jako pierwsi wprowadziliśmy do Polski certyfikat środowiskowy LEED dla budynków biurowych. Dziś wiele naszych inwestycji certyfikowanych jest w tym systemie na najwyższym na świecie - platynowym poziomie. W wybudowanym przez nas w Warszawie biurowcu Atrium 1, posiadającym certyfikat LEED Platinum, obniżona emisja dwutlenku węgla idzie w parze z oszczędnościami zużycia energii i wody sięgającymi niemal 40 i 60%. Zielone certyfikaty to jednak przede wszystkim większy komfort dla użytkowników budynków. Dostęp do świeżego powietrza, dobre, naturalne oświetlenie, przyjazna akustyka – to wszystko jest niezwykle ważne dla samopoczucia osoby przebywającej w danym wnętrzu.

Zielona filozofia Skanska przyświeca wszystkim działaniom firmy. Dla przykładu odpady budowlane wytwarzane na naszych budowach poddawane są procesom odzysku. Z kolei nasza spółka mieszkaniowa buduje w Warszawie pierwsze osiedle w Polsce, które zostało certyfikowane w systemie środowiskowym BREEAM. Bierzymy też udział w wielu inicjatywach na poziomie globalnym i lokalnym, których motorem jest troska o środowisko naturalne.

Zrównoważony rozwój miast to jednak dużo więcej niż energooszczędność i zielone budownictwo. Nie mniej ważne są aspekty społeczne, co podkreślają cele zawarte w rozdziale SDG-11 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Działając w obszarze budowlanym i deweloperskim, czujemy dużą odpo-

wiedzialność wobec lokalnych społeczności. Słuchamy głosu wszystkich tych, którzy staną się beneficjentami naszych inwestycji i uwzględniamy go już na etapie planowania. Realizujemy projekty „placemakingowe”, powstające z myślą o potrzebach mieszkańców danego miejsca, zachęcające do interakcji, budowania więzi i wspólnego spędzania czasu – otwarte dla wszystkich. Przykładem mogą być inicjatywy takie jak Superścieżka w Krakowie. W ramach projektu pas ziemi wzdłuż al. Powstania Warszawskiego zostanie zagospodarowany według pomysłu krakowian. Innym przykładem, szczególnie ważnym z punktu widzenia dostępności dla osób niepełnosprawnych, jest nasza warszawska inwestycja Spark. Ze wsparciem Fundacji Integracja zaprojektowaliśmy kompleks w taki sposób, by osoby z różnego typu ograniczeniami mogły się w nim poruszać swobodnie. Warto dodać, że Fundacja przeprowadza obecnie audyty wszystkich nowych inwestycji Skanska. Spark to również przykład otworzenia się inwestycji na miasto. W przyszłości w jej ramach kompleksu powstanie otwarty duży plac, będący częścią tzw. parku linearnego, z trampolinami posadzkowymi, mgłą wodną i intensywną zielenią. Jednak już teraz postanowiliśmy odnowić fragment przestrzeni wokół inwestycji, by dać mieszkańcom miejsce do spotkań i warsztatów społecznych.

Dla nas zrównoważony rozwój to przede wszystkim odpowiadanie na wyzwania jakie stawia przed nami cywilizacja i na potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń. Jedną z naszych podstawowych wartości jest to, że budujemy z korzyścią dla ludzi – zarówno w aspekcie środowiskowym, ekonomicznym jak i społecznym.

SKANSKA PROPERTY POLAND

Skanska Property Poland jest innowacyjnym deweloperem zielonych budynków biurowych, które tworzą doskonałe środowisko dla rozwoju biznesu, są zdrowe i komfortowe dla ich użytkowników i dobrze wpisują się w otaczającą je tkankę miejską. Firma działa w Polsce od 1997 roku. Projekty Skanska Property Poland to najwyższej jakości powierzchnie biurowe w doskonałych lokalizacjach, poddawane certyfikacji w systemie LEED. Firma jest obecna na siedmiu rynkach w Polsce: w Warszawie, Wrocławiu, Poznaniu, Łodzi, Krakowie, Katowicach i Trójmieście. Została uznana deweloperem roku w prestiżowych konkursach 2016 CEEQA Awards, CEE Investment & Green Building Awards 2015 oraz otrzymała tytuł „ESSA Green Developer of the Year” podczas gali CIJ Awards 2015.

Zapraszamy do odwiedzin profilu spółki na portalu [HTTPS://WWW.LINKEDIN.COM/COMPANY/SKANSKA-PROPERTY-POLAND](https://www.linkedin.com/company/skanska-property-poland)

GRUPA SKANSKA

Skanska jest jedną z wiodących światowych firm deweloperskich i budowlanych. Koncentruje się na wybranych rynkach rodzimych w Europie i Ameryce Północnej. Działalność Skanska wpisuje się w globalne trendy urbanizacyjne, demograficzne i energetyczne. Dodatkowo, dzięki koncentracji na zielonym budownictwie, etyce oraz bezpiecznym środowisku pracy i zdrowiu Skanska oferuje konkurencyjne rozwiązania dla najbardziej złożonych zadań. Model biznesowy Skanska pozwala na generowanie wartości dla interesariuszy dzięki doskonałej współpracy części wykonawczej i deweloperskiej Grupy. Skanska uczestniczy w najciekawszych przedsięwzięciach naszych czasów. Pracuje przy 10 000 projektach na dwóch kontynentach. Zatrudnia 43 000 pracowników w 10 krajach w Europie oraz w Stanach Zjednoczonych. Główna siedziba firmy mieści się w Sztokholmie, w Szwecji. Przychód Skanska w 2015 roku wyniósł 16,5 mld EUR, a zysk operacyjny 691 mln EUR. Spółka Skanska AB jest notowana na Sztokholmskiej Giełdzie Papierów Wartościowych NASDAQ Stockholm. Więcej można przeczytać na www.skanska.com/projects.

W Polsce Grupa Skanska zatrudnia 8 tys. osób w 3 spółkach: Skanska S.A., Skanska Property Poland oraz Skanska Residential Development Poland. W 2015 roku Grupa Skanska została laureatem polskiej edycji prestiżowego konkursu Superbrands.

Andreas Gietl
Managing Director BASF Polska Sp. z o.o.
członek Rady Programowej Global Compact Poland

BRANŻA CHEMICZNA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONYCH MIAST

JAK WYNIKA Z SZACUNKÓW ONZ, W 2050 ROKU ZIEMIA STANIE SIĘ MIEJSCEM DO ŻYCIA DLA 9,6 MILIARDA LUDZI, Z CZEGO 66% ZAMIESZKIWAĆ BĘDZIE AGLOMERACJE MIEJSKIE. ROSNĄCA LICZBA MIESZKAŃCÓW MIAST BĘDZIE POCIĄGAĆ ZA SOBĄ ROZWÓJ URBANIZACJI, KTÓRA MOŻE WYNISZCZAJĄCO WPŁYWAĆ NA ZASOBY SUROWCOWE, ENERGETYCZNE I JAKOŚĆ POWIETRZA. BUDOWA MIAST PRZYSZŁOŚCI BEZ WYWIERANIA NEGATYWNEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE TO WYZWANIE, W KTÓRYM BRANŻA CHEMICZNA MOŻE ODGRYWAĆ ISTOTNĄ ROLĘ.

Zrównoważone przestrzenie miejskie powinny być odzwierciedleniem potrzeb gospodarczych, społecznych, a przy tym nie wywierać niszczącego wpływu na środowisko naturalne. Wśród ważnych aspektów, dotyczących budowania miast przyszłości można wymienić zapewnienie społeczeństwu niedrogich mieszkań wysokiej jakości, rozsądne gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rozbudowę sieci transportu.

NIEDROGIE MIESZKANIA WYSOKIEJ JAKOŚCI

Rozwój miast to przede wszystkim więcej powierzchni mieszkalnych. Wyzwaniem jest wybudowanie dla populacji wystarczającej liczby mieszkań, które będą łączyły wysoką jakość z niską ceną. Domy powinny być funkcjonalne i zasobooszczędne. Używanie wrażliwych na kwestie związane z oszczędnością energii i zrównoważonym rozwojem, materiałów do wykonywania izolacji, tynków renowacyjnych, uszczelniania i malowania, to najprostszy sposób na budowanie domów solidnych, ekologicznych i oszczędnych. Duże straty przynosi przede wszystkim niewystarczająca wydajność energetyczna budynków. Statystyki pokazują, że 75% spośród domów jednorodzinnych jest źle ocieplonych. Stosowanie innowacyjnych produktów do izolacji, takich jak polistyreny do spieniania czy aerozele poliuretanowe, może poprawić ten problem i przyczynić się do znacznych oszczędności.

Rozwój miast nieodzwrotnie wymusza optymalizację przestrzeni, przez co powstają coraz wyższe budynki biurowe i mieszkalne. Ogrom materiału, z którego budowane są wieżowce sprawia, że bez zastosowania specjalnych materiałów, proces ich powstawania trwałby bardzo długo. Dobrym rozwiązaniem są domieszki do betonu. Wśród nich dostępne są innowacyjne superplastyfikatory, które z jednej strony pozwalają na długie utrzymanie konsystencji betonu, a z drugiej – nadają mu wysokie wczesne wytrzymałości, co znacznie skraca czas powstawania budowli.

INTELIGENTNE ZARZĄDZANIE ODPADAMI ORAZ ŚCIEKAMI

Kolejnym wyzwaniem, jakie pojawia się w obliczu budowania miast przyszłości, jest zarządzanie odpadami oraz ściekami. Według ONZ i Banku Światowego, gospodarowanie odpadami jest jednym z ważniejszych problemów aglomeracji miejskich. Ograniczenie przestrzeni na składowanie śmieci wymusza potrzebę rozsądnego nimi zarządzania, opartego na redukcji czy recyklingu. Z kolei hektolitry ścieków wymagają optymalnego przechowywania, zwłaszcza, że zanieczyszczenia te są agresywne dla betonu, z którego zbudowane są zbiorniki. W rozwiązywaniu problemu nadmiaru odpadów pomocne może być stosowanie opakowań z biodegradowalnych i kompostowalnych tworzyw sztucznych. Innowacyjne rozwiązania w tym zakresie pozwalają

na łączenie tych cech z dużą trwałością i odpornością na rozrywanie. Z kolei w gospodarowaniu ściekami ważne jest stosowanie rozwiązań, które zwiększą żywotność betonowych zbiorników na zanieczyszczenia. Osiągalne jest to np. poprzez ich pokrycie specjalnymi, wodoszczelnymi membranami.

ROZBUDOWA SIECI TRANSPORTU

Powiększanie miast nie jest możliwe bez rozbudowy sieci transportu - musi on umożliwiać codzienne przemieszczanie się milionom ludzi. Z drugiej strony powinien wywierać jak najmniejszy wpływ na jakość życia i środowisko. Na zrównoważony transport składa się zarówno neutralna środowisku infrastruktura, jak i małe natężenie hałasu oraz niska emisyjność. Dużą ingerencją w środowisko naturalne jest budowa tuneli metra. Dlatego twórcy miast przyszłości powinni wykorzystywać narzędzia, które pozwalają na wiercenie tuneli bez ryzyka naruszenia gruntu i zanieczyszczenia środowiska. Kolejnym aspektem rozbudowy sieci transportu, związanym z jakością życia w mieście, jest hałas. Głośne środki komunikacji potrafią być bardzo uciążliwe. Można jednak niwelować ten dyskomfort choćby przez konstruowanie wind, pociągów czy samolotów z wykorzystaniem materiałów o wysokiej absorpcji dźwięku, takich jak pianki melaminowe.

Bardzo poważnym problemem, związanym z rozbudową transportu miejskiego, są zanieczyszczenia powietrza. Z tego powodu mamy do czynienia z coraz bardziej restrykcyjnymi wymogami prawnymi w zakresie ochrony środowiska, takimi jak obowiązująca od 2014 roku norma Euro 6. Nowoczesne rozwiązania, jak trójfunkcyjne katalizatory samochodowe, pozwalają na obniżenie emisji szkodliwych gazów o około 90%.

Rozwój miast wiąże się z koniecznością stawienia czoła wielu wyzwaniom. Branża chemiczna dysponuje szeregiem narzędzi, które mogą pomóc urbanistom w budowaniu zrównoważonych miast przyszłości. W firmie BASF zwiększamy i ulepszamy ofertę produktów, które przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi w przestrzeniach miejskich. Wśród nich można wymienić niezwykle trwałe i przepuszczalne dla wody „ekologiczny chodnik” Elastopave®, bardzo wytrzymałe i całkowicie kompostowalne tworzywo sztuczne ecovio® czy rozwiązanie do wiercenia tuneli w metodzie TBM MasterRoc soil conditioning, które znalazło zastosowanie przy budowie II linii Metra w Warszawie. Zrównoważone miasta powinny być zdrowym i bezpiecznym miejscem do życia dla milionów ludzi. Przedstawiciele branży chemicznej powinni włączyć się aktywnie, by stawić czoła tym wyzwaniom.

PHILIPS

Bogdan Rogala
Dyrektor Generalny Philips Lighting Central Eastern Europe
Wiceprezes Philips Lighting Poland Sp. z o.o.

ŚWIET(L)NE INNOWACJE DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

POPULACJA LUDZKOŚCI SZYBKO ROŚNIE, A WRAZ Z NIĄ
ROŚNIE ZNACZENIE STRATEGICZNE LOKALIZACJI MIEJSKICH.
WŚRÓD WYZWAŃ WYNIKAJĄCYCH Z ROZROSTU MIAST JEST
ZAPEWNIENIE ODPOWIEDNIEJ INFRASTRUKTURY, POKRYCIE
ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ I ZASOBY, A TAKŻE
STWORZENIE SILNEJ TOŻSAMOŚCI MIEJSKIEJ.

Miasta odpowiedzialne są za zużycie 70% światowych zasobów energii i emisji gazów cieplarnianych. Oświetlenie elektryczne na całym świecie zużywa 19% ogólnej energii elektrycznej, a do roku 2030 szacuje się, że liczba punktów świetlnych wzrośnie o 35%. Kluczowym staje się, aby działania mające na celu sprostanie wyzwaniom demograficznym były projektowane z uwzględnieniem wpływu na środowisko naturalne.

Philips Lighting odpowiada na te wyzwania wykorzystując innowacyjne technologie cyfrowego oświetlenia LED do tworzenia zaawansowanych systemów, takich jak inteligentny system City Touch, który pozwala na pełną kontrolę infrastruktury publicznego oświetlenia począwszy od zarządzania majątkiem trwałym do procesów utrzymania i eksploatacji. Umożliwia on miastom korzystanie ze światła tylko w czasie i w miejscu, gdzie jest to niezbędne, maksymalizując efektywność i optymalizując koszty. Przykładów realizacji takich instalacji w Polsce jest coraz więcej: począwszy od większych miast takich jak Kalisz, Poznań, Rzeszów, Szczecin, przez mniejsze jak Chełmża, Chojnów, Grębocice, Piwniczna, Złotoryja, a nawet całe gminy tak jak Białowieża. Nowoczesna, inteligentna infrastruktura znacznie zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i turystów, poprawia widoczność na drogach przy równoczesnym zmniejszeniu kosztów energii elektrycznej i podkreśla walory estetyczne miasta.

Kolejnym etapem zwiększania bezpieczeństwa na ulicach miasta, jest inwestycja w modernizację przejść dla pieszych, szczególnie w miejscach niebezpiecznych dla użytkowników. Niezależnie od zastosowanej technologii oświetlenia ulic, same przejścia dla pieszych powinny być dodatkowo doświetlone, aby pieszy był widoczny z daleka dla kierowcy.

W świetle tradycyjnych lamp sodowych pieszy jest słabo widoczny, dlatego rekomenduje się zastosowanie technologii LED także w przypadku oświetlenia przejść dla pieszych. Lampy LED poprawiają widoczność i sprawiają, że kierowca dostrzega osobę znajdującą się na pasach z większej odległości.

Innym przykładem zastosowania naszych innowacji w celu poprawy jakości i bezpieczeństwa życia są inteligentne rozwiązania oświetlenia przejść dla pieszych. Niezależnie od zastosowanej technologii oświetlenia ulic, same przejścia dla pieszych powinny być dodatkowo doświetlone, aby pieszy był widoczny z daleka dla kierowcy. Zarówno dzieci idące do szkoły, jak i wszyscy mieszkańcy mają pełne prawo czuć się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania, a to właśnie w warunkach miejskich, według Europejskiej Rady Bezpieczeństwa Transportu, pieśi są najbardziej narażeni na potrącenie. Zastosowanie innowacyjnej technologii umożliwia zwiększenie poziomu bezpieczeństwa pieszych na polskich drogach. Rozwiązaniem, które to umożliwia jest unikalny i niezwykle innowacyjny system inteligentnych przejść dla pieszych. Kilkadziesiąt takich instalacji z powodzeniem funkcjonuje już w polskich miastach np.: w Kaliszu, Kętrzynie, Koninie czy Lublinie.

Wyniki aktualnych badań potwierdzają, że należycie oświetlone przejścia dla pieszych nie tylko zmniejszają liczbę ofiar śmiertelnych, lecz także efektywnie zmniejszają ryzyko potrąceń. Inteligentne przejścia dla pieszych wydają się jednym z najefektywniejszych sposobów na wzrost bezpieczeństwa i zaufania mieszkańców obok prowadzenia długotrwałych prac legislacyjnych.

Cyfryzacja rynku oświetleniowego dzięki technologii LED wprowadza fundamentalne zmiany. Zintegrowany system oświetlenia cyfrowego LED wychodzi poza klasyczną funkcję infrastruktury oświetleniowej. Z jednej strony dostarcza światło i pozwala je dostosowywać do indywidualnych potrzeb (intensywność, barwa światła). Z drugiej strony, technologia LED przyjmuje rolę kanału transmisji informacji i danych. System pozwala użytkownikom wchodzić w interakcje zarówno ze sobą wzajemnie, jak i z przestrzenią, w której żyją i pracują, kształtując otoczenie zgodnie ze swoimi upodobaniami, a także oferują dostęp do informacji istotnych dla danej lokalizacji. System umożliwia dostosowanie parametrów światła do indywidualnych preferencji użytkownika.

Z perspektywy właścicieli obiektów, czy operatorów systemów oświetlenia drogowego korzyści płynące z zastosowania zintegrowanego systemu oświetleniowego Philips Lighting wykraczają daleko poza ograniczenie kosztów zużycia energii elektrycznej. Oświetlenie znajduje się w każdym pomieszczeniu i w każdym punkcie budynku. Dzięki wykorzystaniu technologii sieciowej Ethernet oprawy oświetleniowe możemy przyłączyć do systemu zarządzania danymi budynku, co pozwala na ich indywidualną identyfikację, lokalizację, monitorowanie

i sterowanie punktami świetlnymi. Inteligentne oprawy oświetleniowe możemy zaprojektować w celu umożliwienia dwustronnej komunikacji z oprogramowaniem sterującym i interfejsem typu front-end, takimi jak aplikacje zainstalowane na urządzeniach mobilnych użytkowników pomieszczeń. Rozwiązania zintegrowanych systemów oświetlenia biurowego oferowane przez Philips Lighting umożliwiają administratorom obiektów opracowanie harmonogramu użytkowania pomieszczeń, a w konsekwencji bardziej ekonomiczne zarządzanie i wykorzystywanie zasobów np. poprzez selektywną redukcję natężenia światła, ustawień ogrzewania lub klimatyzacji bądź rezygnację z niepotrzebnego sprzętania. W przypadku każdego dużego budynku wszystkie wymienione elementy generują wysokie koszty.

Inteligentne systemy oświetleniowe są integralną częścią miast przyszłości, rozwijających się w duchu koncepcji Smart City i jednym z filarów ich zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Nie tylko pozwalają one osiągnąć wysoki poziom niezawodności i energooszczędności, ale zdecydowanie zwiększają poziom bezpieczeństwa na ulicach, podnoszą walory estetyczne miasta oraz czynią go przyjaznym dla mieszkańców i turystów. Philips Lighting zaprasza do współpracy wszystkich interesariuszy zainteresowanych wdrażaniem inteligentnej infrastruktury.

Janusz Górski
CEO DB Schenker North & East Europe
członek Rady Programowej Global Compact Poland

CZY LOGISTYKA MOŻE ZMIENIAĆ ŚWIAT NA LEPSZE?

JAK BIZNES MOŻE WESPRZEĆ 11-TY CEL
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU: ŚWIAT PEŁEN
ZRÓWNOWAŻONYCH MIAST I OSIEDLI, W KTÓRYCH
LUDZIOM ŻYJE SIĘ LEPIEJ, ZDROWIEJ I BEZPIECZNIEJ.

DB SCHENKER W DIALOGU Z MIESZKAŃCAMI

Globalna firma logistyczna, z 17 terminalami i kilkunastoma magazynami na terenie Polski z natury rzeczy ma duży wpływ na środowisko. Tysiące samochodów dostarczających różnorodny towar do sklepów, do produkcji codziennie w systemie 24-godzinny tworzą tkankę transportową Polski. Dla firmy bardzo ważna jest informacja w jaki sposób mieszkańcy miast, w pobliżu terminali DB Schenker oceniają wpływ działalności operatora logistycznego na lokalną okolicę i społeczność.

Badania „Preferowany sąsiad” zostały przeprowadzone w 2016 r. już po raz trzeci, przy wykorzystaniu ankiety internetowej, wywiadów telefonicznych oraz rozmów z wybraną grupą mieszkańców. Wśród respondentów znaleźli się też klienci, dostawcy i pracownicy firmy – ci, którzy są sąsiadami jej oddziałów. Respondenci oceniali firmę odnosząc się do jej wpływu na gospodarkę i miejscowy rynek pracy, bezpieczeństwo, stan dróg, środowisko naturalne czy spokój i ciszę. Ocenili zaangażowanie w działalność charytatywną i dbałość o relacje ze społecznością lokalną, wskazując na konkretne obszary wymagające wsparcia. Najchętniej dzielili się opiniami mieszkańcy Wrocławia i Warszawy, w dalszej kolejności – Katowic, Poznania, Łodzi i Gdyni. Są to duże aglomeracje i poziom congestii, a także uciążliwość z tytułu hałasu i zanieczyszczenia środowiska są największe.

Dialog ze społeczeństwem prowadzi do podniesienia poziomu zaufania do firmy, ale również zwiększenia współodpowiedzialności za podejmowe-

wane inicjatywy. Bardzo ważna jest ich transparentność. W ten sposób DB Schenker przyczynia się również do zwiększania kapitału społecznego w Polsce i kształtowania postaw obywatelskich. Szczególnie wartościowe jest, że do inicjatyw firmy przyłączają się klienci i dostawcy. Ta działalność została pozytywnie oceniona również przez respondentów.

BIZNES, KTÓRY INICJUJE, INTEGRUJE I INSPIRUJE

Z badania „Preferowany Sąsiad” wynika, że proaktywność i zaangażowanie biznesu w życie społeczności jest dla mieszkańców cenne. Doceniają to, że firma wychodzi z inicjatywą. To duże ułatwienie dla pojedynczych osób czy nawet organizacji, które chcą uczestniczyć w lokalnym rozwoju społecznym. Respondenci postrzegają rolę operatora logistycznego na trzy sposoby. Po pierwsze jako inicjatora akcji skierowanych do mieszkańców. Po drugie jako lokalnego integratora, który potrafi skupić wokół danej idei inne firmy, organizacje i mieszkańców. Ważna jest również rola firmy jako inspiratora aktywności. Energia pracowników inspirowała do działania lokalne środowisko.

Realizacja tych funkcji stanowi dużą wartość zarówno dla społeczności jak i dla biznesu. Są to cenne wskazówki, jak budować strategię działań społecznych firmy, podkreślać jej znaczenie i rolę w przestrzeni społecznej.

W wynikach badań widoczne są również pewne prawidłowości, które stanowią ważne źródło informacji dla kierownictwa. Tak jak wysoko jest oceniana działalność charytatywna, tak ciągle problematyczny jest

W RAMACH STRATEGII ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, DB SCHENKER PRZENOSI SWOJE OBIEKTY POZA MIASTA. NA ZDJĘCIU - JEDEN Z NOWYCH, EKOLOGICZNYCH TERMINALI FIRMY POD BIAŁYMSTOKIEM. PIERWSZY W POLSCE TERMINAL PRZELADUNKOWY Z MIĘDZYNARODOWYM CERTYFIKATEM BREEAM PRZYJAZNYM ŚRODOWISKU.

obszar inicjatyw proekologicznych, mimo wzrostu pozytywnych odpowiedzi w stosunku do poprzednich badań. Szczególnie zauważane jest to przez respondentów z Poznania i Wrocławia, obszarów o jednym z najwyższych wskaźników uprzemysłowienia. W odpowiedzi firma zdwoiła wysiłki jeszcze lepszego wykorzystania przestrzeni ładownej samochodów poprzez jej wypełnienie i tym samym zmniejszenie liczby pojazdów na drogach. Oprócz szkoleń dla przewoźników i pracowników terminali z umiejętności układania ładunku (dobre wypełnienie przestrzeni, przy zachowaniu najwyższej staranności w zabezpieczeniu przesyłek) kontynuowano kursy i zawody z bezpiecznej i ekologicznej jazdy adresowane do kierowców.

EFEKTYWNY I EKOLOGICZNY TRANSPORT W MIASTACH. BEZPIECZEŃSTWO CORAZ WAŻNIEJSZE

Na całym świecie DB Schenker poszukuje alternatywnych, przyjaznych środowisku rozwiązań transportowych, które sprawdziłyby się w centrach miast. Innowacyjne, elektryczne samochody dostawcze testowane są w austriackich oddziałach firmy w Kufstein i Innsbrucku. Samochody zasilane gazem ziemnym o niższej emisji spalania są wykorzystywane w DB Schenker w Czechach i Rumunii oraz we francuskim La Rochelle. W Tuluzie testowane są pojazdy z nowymi typami silników elektrycznych. Do sieci logistyki miejskiej włączono też dostawcze rowery w Nantes, Le Mans i Rennes. W Polsce również poszukiwane są rozwiązania zmniejszające emisję gazów, generowanych przez samochody.

Badania potwierdzają, że respondenci doceniają działania DB Schenker na rzecz bezpieczeństwa. Hasła na samochodach „Czy jadę bezpiecznie?” wraz z podaniem numeru telefonu, pod który można zgłaszać uwagi budują wiarygodność firmy jako „bezpiecznego” partnera. Ważne jest również takie załadowanie samochodów, aby nie było przeciążenia na poszczególnych osiach. Operator logistyczny zatem musi prowadzić bardzo zrównoważoną politykę. Z jednej strony dokonując lepszego załadunku (dobre wypełnienie przestrzeni samochodu) i takiego rozmieszczenia towaru aby zapewniać bezpieczną sterowność samochodu, z drugiej zaś – dbać o to aby nie było przeciążenia. DB Schenker w rozwiązaniu powyższych dylematów pomaga podejście Lean - filozofia zarządzania wdrażana już od czterech lat w firmie.

EKOLOGICZNE TERMINALE LOGISTYCZNE Z DAŁA OD MIEJSKICH CENTRÓW

Terminale logistyczne, ze względu na potencjalny hałas nocnych przeładunków i wzmożony ruch drogowy nie należą do łatwych sąsiadów. Dlatego w ramach strategii zrównoważonego rozwoju, DB Schenker sukcesywnie przenosi swoje obiekty poza miasta, zmniejszając hałas i ruch na ulicach. Nowoczesne, ekologiczne budynki powstają w sieci operatora na całym świecie, od Japonii, Australii, poprzez Austrię, Belgię, Szwecję, Szwajcarię aż do Polski. W ostatnich latach powstały nowe terminale pod Rzeszowem, Krakowem, Białymstokiem i Trójmiastem zastępując obiekty w miastach. W 2016 roku planowane są przeprowadzki do nowych obiektów pod Olsztynem i Zieloną Górą. Podobne działania podejmowane są odnośnie do pozostałych terminali.

DIAGEO

Krzysztof Michalski
Dyrektor Generalny Diageo Polska Sp. z o.o.
członek Rady Programowej Global Compact Poland

ODPOWIEDZIALNOŚĆ WPISANA W DZIAŁANIA

DIAGEO OD LAT PROWADZI W POLSCE SZEREG DZIAŁAŃ, KTÓRE NASZYM ZDANIEM WPISUJĄ SIĘ W AGENDĘ ODPOWIEDZIALNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA. ZE WZGLĘDU NA PROWADZONĄ DZIAŁALNOŚĆ GŁÓWNĄ WAGĘ PRZYWIĄZUJEMY DO EDUKACJI SPOŁECZNEJ ZWIĄZANEJ Z ODPOWIEDZIALNĄ KONSUMPCJĄ ALKOHOLU.

W tym zakresie nasze aktywności można wpisać zarówno w agendę Bezpiecznego Transportu, jak i Zrównoważonych Miast. Zwracamy uwagę społeczeństwa na problem nietrzeźwych kierowców, prowadzimy szereg akcji mających przeciwdziałać temu zjawisku. Zależy nam, aby wspólnie z United Nations Global Compact mówić jednym głosem w kwestii zwiększenia bezpieczeństwa na drogach. Staramy się także edukować naszych klientów – w tym właścicieli klubów, restauracji i barów w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu oraz wspólnego tworzenia bezpiecznej i zrównoważonej przestrzeni miejskiej. Wierzymy przy tym, że pracując na rzecz realizacji tych celów w koalicji z wieloma innymi instytucjami i przedsiębiorstwami możemy osiągnąć więcej i razem współtworzyć odpowiedzialne polskie społeczeństwo!

KAMPANIA ALKOHOL TO ODPOWIEDZIALNOŚĆ. PIJ ROZWAŻNIE.

Diageo od 2010 roku prowadzi w Polsce kampanię „Alkohol to odpowiedzialność. Pij rozważnie”, która stanowi interdyscyplinarną platformę komunikacji na temat odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu. Każdego

roku, prowadząc aktywności realizujące ten cel, staramy się, aby kampania zachowała swoją świeżość i atrakcyjność. Systematycznie docieramy do coraz większej liczby osób – zarówno prowadząc poszczególne działania w sklepach, restauracjach i klubach, jak i za pośrednictwem mediów społecznościowych.

CIĘŻKO PRACUJEMY NA RZECZ WDRAŻANIA CELÓW ODPOWIEDZIALNEJ KONSUMPCJI ALKOHOLU W POLSCE

Od początku prowadzenia kampanii „Alkohol to odpowiedzialność. Pij rozważnie” pracujemy z wieloma partnerami instytucjonalnymi i ekspertami. Mieliliśmy zaszczyt współpracować z Global Compact Poland, Fundacją „Krzyś”, Instytutem Transportu Samochodowego, Instytutem Badań Rynku Motoryzacyjnego SAMAR, Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, Zrzeszeniem Studentów Polskich, Stołeczną Grupą Wojewódzką Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji, Komendą Główną Policji – wspólnie nie ustajemy w wysiłkach, by coraz więcej osób w Polsce stało się ambasadorami odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu.

EUROPEJSKA NOC BEZ WYPADKÓW

Razem z Fundacją Krzyś corocznie staramy się dotrzeć do młodych ludzi poprzez wspieranie organizacji Europejskiej Nocy Bez Wypadków. Diageo uczestniczy w tym projekcie od 2012 roku. Celem naszych działań jest ograniczenie liczby nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego oraz podniesienie świadomości ryzyka związanego z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu. W 2016 roku, w działania zaangażowało się ponad 150 wolontariuszy, którzy byli obecni w 37 klubach z 27 polskich miast, gdzie podczas wieczoru namawiali kierowców, aby wykazali się odpowiedzialnością i nie spożywali nawet najmniejszej ilości alkoholu, jeżeli zamierzają wracać do domu samochodem. Diageo jest dumne z faktu, że mogło być częścią tak ważnego projektu docierającego bezpośrednio i w sposób naturalny do grona młodych ludzi, którzy powinni być zainteresowani przekazami naszej kampanii społecznej.

INSPIRUJEMY INNYCH

Cieszy nas fakt, że grono partnerów i ekspertów naszej kampanii z roku na rok powiększa się o kolejne osoby oraz instytucje, które dbają o bezpieczeństwo Polaków. Aktywnie działamy w ramach branży alkoholi mocnych w Polsce, inicjując a następnie wspólnie prowadząc szereg działań społecznych, które wpisują się w agendę kształtowania odpowiedzialności społecznej.

Pamiętamy także o bezpośrednim dialogu z naszymi klientami i konsumentami, którzy sięgają po marki Diageo. Wśród zrealizowanych przez nas aktywności można w tym względzie wymienić np. informacje o praktycznych zasadach odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu dołączane do materiałów edukacyjnych na temat naszych marek, czy też prowadzenie stron internetowych oraz profilu na Facebook związanych z tą tematyką (pijrozważnie.pl, DrinkIQ.com, [Facebook/pijrozważnie](https://www.facebook.com/pijrozważnie))

Mamy nadzieję, że powyżej opisane i wiele innych spośród prowadzonych przez nas działań realnie przyczyniają się do kształtowania w Polsce kultury odpowiedzialnej konsumpcji alkoholu!

CEL 12: STWORZYĆ WZORCE ZRÓWNOWAŻONEJ KONSUMPCJI I PRODUKCJI

Maciej Krzyczkowski
Radca Generalnego Dyrektora
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

WAŻNA ROLA EMAS W GOSPODARCE O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

W ŚWIECIE GDZIE POPYT I KONKURENCJA
O OGRANICZONE ZASOBY NATURALNE NADAL ROSNĄ,
A ROZWÓJ CYWILIZACYJNY JEST ŹRÓDŁEM PRESJI NA
ŚRODOWISKO, KOMISJA EUROPEJSKA PRZEDSTAWIA
KONCEPCJĘ ZMIANY GOSPODARKI NA MODEL O OBIEGU
ZAMKNIĘTYM (ANG. *CIRCULAR ECONOMY*).

Nowy pakiet zmian legislacyjnych, ogłoszony 2 grudnia 2015 r., ma zapewnić Europie stały i zrównoważony rozwój w perspektywie wieloletniej. Poza zmianami w unijnych dyrektywach i rozporządzeniach ważną rolę w przejściu na nowy model gospodarczy mają zapewnić dobrowolne narzędzie ochrony środowiska, a wśród nich mający największe znaczenia dla biznesu system ekozarządzania i audytu (EMAS).

ZIELEŃ TO NOWA CZERNĆ

Komisja Europejska ogłaszając koncepcję gospodarki o obiegu zamkniętym dała podmiotom gospodarczym jasny sygnał, że jednym z priorytetów Unii Europejskiej (UE) w najbliższych latach będzie wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi w celu pełnego wdrożenia zasady zrównoważonego rozwoju. Zmieniony model gospodarki ma otworzyć drogę do nowych możliwości biznesowych i zwiększyć konkurencyjność unijnego rynku na arenie międzynarodowej. Planowane szerokie działania na rzecz zmiany podejścia do analizy cyklu życia produktu, mające wykraczać poza koncentrowanie się na końcowym etapie życia, wyraźnie podkreślają determinację Komisji do przekształcenia gospodarki UE. Ekoinnowacyjne oraz coraz bardziej wydajne modele produkcji i konsumpcji powinny w większym stopniu być wspierane przez systemy zachęt i ulg

regulacyjnych. Gospodarka o obiegu zamkniętym ma potencjał, by stworzyć wiele miejsc pracy w Europie, przy jednoczesnym zachowaniu cennych i coraz bardziej ograniczonych zasobów naturalnych. Dzięki temu UE ma zmniejszać negatywny wpływ na środowisko, skuteczniej walczyć z marnotrawstwem zasobów oraz zapewniać nowe życia odpadom.

Przejście na nowy model gospodarczy będzie wymagało od przedsiębiorców nowego podejścia do zarządzania, a unijny system ekozarządzania i audytu może okazać się w tym procesie niezwykle przydatnym narzędziem. EMAS (ang. Eco Management and Audit Scheme) to promowany przez Komisję Europejską system certyfikacji środowiskowej, który od 20 lat udowadnia swoją przydatność jako najefektywniejszy standard zarządzania ochroną środowiska. Przynależność do systemu jest najwyższym ekologicznym wyróżnieniem dla przedsiębiorstw oraz instytucji niekomercyjnych. Wśród organizacji zarejestrowanych w systemie EMAS znajdują się liderzy przemian prośrodowiskowych w swoich sektorach w skali regionu, kraju, a nawet świata. Organizacje te są autorami najlepszych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska oraz ekoinnowacji. W swoich branżach firmy te stanowią punkt odniesienia przy ocenie efektywności środowiskowej.

Stały i zrównoważony rozwój w perspektywie wieloletniej to jedna z kluczowych idei, które przyświecały wejściu w życie w 1995 r. rozporządzenia 1836/1993 dopuszczającego dobrowolny udział organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS). Obecnie obowiązujące, rozporządzenie nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r., będące trzecim w kolejności, jest wynikiem ewolucji systemu i jego ciągłego doskonalenia.

ROLA EMAS W GOSPODARCE O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

EMAS jest sposobem na stawienie czoła najważniejszym wyzwaniom firm w zakresie ochroną środowiska. Po pierwsze, poprzez poprawę efektywności korzystania z zasobów oraz energii, EMAS daje oszczędności czasu i pieniędzy. Po drugie, pomaga uporządkować rozbudowane obowiązki firm w obszarze prawa ochrony środowiska. A po trzecie, jest skutecznym narzędziem wiarygodnego raportowania informacji o środowisku dzięki czemu łatwiej firmom kształtować swój zielony wizerunek. Prestiż przynależności do systemu potwierdzany jest certyfikatem przyznawanym przez wysokich przedstawicieli administracji publicznej krajów członkowskich UE – w Polsce wpis do rejestru jest dokonywany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Firmy chętnie wykorzystują ten fakt w swoich działaniach marketingowych. Wizerunek firmy przyjaznej środowisku i odpowiedzialnej społecznie jest o wiele łatwiej kształtować, posiadając rejestrację w EMAS. Wdrożenie systemu to inwestycja, która szybko zaczyna się zwracać.

W początkowej fazie wdrażania EMAS wymaga od organizacji przeprowadzenia kompleksowych analiz swojej działalności w celu zidentyfikowania obszarów, z którymi wiąże się największy wpływ organizacji na środowisko. Brane są pod uwagę wszystkie składowe usług i produktów, jak również interakcje organizacji z podmiotami zewnętrznymi. Znaczenie ma każdy etap cyklu życia produkt lub usługi. Podejście to jest spójne z podejściem prezentowanym w ramach nowego modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, który ma ambicje zazieleniać biznes zgodnie z metodą „od kołyski do kołyski” (ang. cradle to cradle). Będzie to możliwe tylko przy jednoczesnym systemowym podejściu do zarządzania.

Dzięki prowadzonym analizom w ramach wdrażania EMAS, organizacje poznają mocne i słabe strony swojej działalności pod kątem oddziaływania na środowisko. W obszarach znaczącego wpływu wdrażają procedury ekozarządzania, mające na celu zapewnienie najwyższego poziomu ochrony środowiska. Kluczowym założeniem EMAS jest, aby organizacje zwracały uwagę nie tylko na minimalizowanie negatywnego wpływu, ale podejmowały również wysiłek zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń. Ma to zastosowanie zarówno do tego co dzieje się w firmie jak również do pośredniego wpływu na środowisko wynikającego z interakcji z

innymi podmiotami. Takie podejście wspiera jeden z głównych priorytetów gospodarki o obiegu zamkniętym ponieważ powala firmom projektować swoje wyroby, tak aby w końcowym etapie cyklu życia mogły stawać się nie odpadem a surowcem w nowym cyklu produkcyjnym.

W EMAS podobnie jak w przypadku każdego modelu zarządzania o ostatecznym sukcesie decydują odpowiednio przydzielane zasoby, zakres kompetencji oraz świadomość i zaangażowanie wszystkich pracowników w realizację przyjętej polityki. Ciągłe doskonalenie w ramach EMAS, oparte o cykl Deminga (zaplanuj, wykonaj, sprawdź, działaj) wymaga wiarygodnego monitorowania efektywności środowiskowej oraz regularnych audytów wewnętrznych i zewnętrznych. Dzięki takiemu podejściu raporty środowiskowe organizacji zarejestrowanych w EMAS uchodzą za najlepsze źródło wiarygodnych danych środowiskowych.

Przejrzystość i okresowe przedstawianie informacji dotyczących środowiska w postaci wspomnianych raportów tzw. deklaracji środowiskowych EMAS, są kluczowymi elementami różniącymi EMAS od innych standardów zarządzania środowiskowego, w tym ISO 14001. Co więcej dane podawane w publicznie dostępnych deklaracjach środowiskowych podlegają zewnętrznej ocenie prowadzonej przez akredytowanego weryfikatora środowiskowe oraz organ rejestrujący w EMAS. Dzięki temu informacje publikowane przez organizacje zarejestrowane w EMAS mogą stanowić doskonały wskaźnik postępów wdrażania modelu gospodarki o obiegu zamkniętym.

PODSUMOWANIE

Nowa koncepcja gospodarki obiegu zamkniętego jest pomysłem, którego celem jest zwiększenie inwestycji, zmniejszenie obciążeń regulacyjnych oraz wspieranie ekoinnowacji. Różnica w porównaniu do obecnego modelu ma polegać na tym, że nie będzie się to odbywało kosztem środowiska naturalnego. Nowe technologie ochrony środowiska mają stanowić impuls do rozwoju europejskiej gospodarki. Poprzez wspieranie organizacji w zakresie monitorowania i poprawy efektywności środowiskowej oraz zarządzania zasobami i gospodarką odpadami, EMAS pomaga odkrywać nowe możliwości biznesowe i od lat udowadnia swoją użyteczność.

EMAS, to coś więcej niż przestrzegania wymogów prawnych ochrony środowiska czy limitów emisyjnych. Organizacje rejestrujące się w systemie wykazują niestandardowe zaangażowanie w działania prośrodowiskowe, pokazując tym samym, że kultura zrównoważonego rozwoju jest wbudowana w struktury ich zarządzania. Dzięki temu EMAS może odegrać kluczową rolę w zachęcaniu biznesu do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym, pokazując korzyści jakie już dzisiaj odnoszą organizacje zarejestrowane w systemie.

Dr Magdalena Krukowska
Akademia Leona Koźmińskiego
Université catholique de Louvain

BIZNES (NIE)ETYCZNY

TO DOSTAWY ZDECYDUJĄ
O ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU.

Według CIA World Fact Book, wśród 100 największych gospodarek świata (pod względem rocznych przychodów) ponad 60 stanowią korporacje. Co więcej, ich udział stopniowo się zwiększa. W praktyce, to świat biznesu, a nie rządy państw, mają więc dziś większy realny wpływ na to, jak realizowane są Cele Zrównoważonego Rozwoju. Od ich strategii, decyzji i działań biznesowych, bezpośrednio i pośrednio, zależeć będzie w coraz większym stopniu dobrobyt ludności, stan środowiska, stopień innowacyjności, dostęp do energii, czystej wody, jakość edukacji, odpowiedzialność konsumpcji i produkcji, czy – co oczywiste – wzrost gospodarczy. Oczywiście jest również, że chodzi o działania biznesowe w całym łańcuchu dostaw – surowców i ludzkiej pracy – dzięki którym powstają produkty czy usługi. Globalne cele zrównoważonego rozwoju mogą być zatem osiągnięte jedynie wtedy, gdy zrównoważone będą korporacyjne łańcuchy dostaw. Czyli, parafrazując definicję Business For Social Responsibility, gdy „system powiązanych czynności biznesowych, obejmujących cały cykl życia produktu, pozwoli na tworzenie wartości dla wszystkich interesariuszy przy jednoczesnym zapewnieniu sukcesu komercyjnego, przyczyniając się do wzrostu dobrobytu społecznego i poprawy stanu środowiska”.

Tyle teorii, ale jak w praktyce skłonić do tego prywatne, w większości, przedsiębiorstwa? Do lat 80. mało się o tym mówiło, a proces globalizacji i postępującego outsourcingu pozwalał na coraz większe rozproszenie odpowiedzialności. Wiele zmienił rozwój technologii informacyjnych, zwiększając transparentność i szybkość rozprzestrzeniania się informacji. Gdyby nie internet, technologie mobilne i media społecznościowe, świat nie dowiedziałby się, które korporacje zlecały szycie odzieży w fabryce, która spłonęła w 2013 r. w Rana Plaza w Bangladeszu, albo jakie przedsiębiorstwa korzystają z oleju palmowego, którego uprawy są przyczyną dewastacji tropikalnych lasów Indonezji. Wprawdzie wciąż (i pew-

nie zawsze) dla większości klientów w przypadku towarów masowych decydującą będzie cena, to jednak grupa tych świadomych ekologicznie czy społecznie wrażliwych klientów systematycznie wzrasta. I, wraz organizacjami pozarządowymi, wywierają nacisk na działania przedsiębiorstw w zakresie większej kontroli łańcuchów dostaw.

Te analizują więc w coraz większym stopniu wpływ dostaw nie tylko na jakość i bezpieczeństwo produktów, ale i na dobrostan ludzi i środowiska na każdym etapie produkcji. Zrzeszając się często w dobrowolne inicjatywy, by zmotywować inne przedsiębiorstwa do podejmowania podobnych działań. Wpływanie na zrównoważony rozwój poprzez odpowiednie (a przede wszystkim odpowiedzialne) zarządzanie łańcuchami dostaw w pojedynkę byłoby bowiem zbyt kosztowne, jeśli konkurencja funkcjonowałaby wciąż zgodnie z modelem „business as usual”. Inicjatywy takie są często efektem wytycznych lub rezolucji organizacji międzynarodowych (jak wytyczne OECD w sprawie zrównoważonych łańcuchów dostaw) bądź współpracy organizacji międzynarodowych i branżowych (Fair Labour Association, ICTI-Care, Social Accountability International, Ethical Trading Initiative, czy Electronics Industry Citizenship Coalition). Niektóre powstają dopiero jako odpowiedź na tragiczne wydarzenia i katastrofy, jak Porozumienie dotyczące ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa budynków w Bangladeszu, czy system audytu i kontroli Round on Sustainable Palm Oil (RSPO).

Niestety, o ile niektóre inicjatywy okazały się w dużej mierze skuteczne (np. Proces Kimberley, uchwalony w celu potwierdzenia pochodzenia nieoszlifowanych, surowych diamentów), o tyle np. system RSPO bywa dziurawy i nie gwarantuje całkowicie, że surowiec nie powstaje na plantacjach, pod które nie wycięto lasu tropikalnego, nie zniszczono cennych obszarów przyrodniczych czy nie wysiedlono rdzennych mieszkańców.

Nie mówiąc o realiach procesów lokalnych audytów i kontroli, gdzie panuje ogromna korupcja. Podobny problem dotyczy dobrowolnych systemów certyfikacji rzadkich minerałów (używanych w elektronice), których wydobycie kontrolują grupy zbrojne.

Tam, gdzie nie dociera presja konsumentów bądź organizacji, a dobrowolność zawodzi, konieczna jest presja prawna. Unia Europejska wprowadziła już wymóg szczegółowego raportowania społecznego przez największe spółki, co wymaga raportowania m.in. nadzoru nad łańcuchem dostaw (w Polsce ten wymóg będzie obowiązywał od 2017 roku). W tym roku prezydent USA podpisał dokument zakazujący importu dóbr wytwarzanych przez dzieci oraz współczesnych niewolników. Podobny przepis obowiązuje już w Wielkiej Brytanii i jest planowany w Unii Europejskiej. Dotyczy m.in. złota, kakao i owoców morza, ale również m.in.

odzieży szytej przez wyzyskiwanych pracowników, czy oleju palmowego.

W USA ustawa Dodd-Franka w 2010 r. zobowiązała też spółki giełdowe do przedstawiania raportów dotyczących tzw. minerałów wojny. Ścieżka legislacyjna podobnego obowiązku w Unii Europejskiej została uruchomiona w 2015 roku. Niestety, wskutek działań lobbujących zawarto jedynie porozumienie, które usankcjonowało dobrowolność działań producentów sprzętu. Lobbyści zaskarżyli również prawo amerykańskie w tym zakresie. To kolejny dowód przewagi działań korporacji nad inicjatywami i wpływem rządów. Nadzieja zatem w tych przedsiębiorstwach, a raczej ich odpowiedzialnych liderach, którzy mając w swojej misji i strategii cele zrównoważonego rozwoju, będą je konsekwentnie realizować bez względu na aktualne wymogi prawne czy systemy dobrowolnej certyfikacji i audytu.

Jarosław Drozd
Prezes Zarządu Bioelektro Group S.A.
członek Rady Programowej Global Compact Poland

SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI – NOWOCZESNY I ZRÓWNOWAŻONY CZY NIEPRZEWIDYWALNY?

CEL JEST AMBITNY – DO 2030 ROKU AŻ 65%
ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH
W POLSCE MA PODLEGAĆ RECYKLINGOWI. TAKI
WYMÓG NARZUCIŁA KOMISJA EUROPEJSKA. CZY
JESTEŚMY GOTOWI SPROSTAĆ TEMU WYZWANIU?

Przed nami stoi ogromne wyzwanie. Jeśli mu nie sprostamy, zablokowane zostaną fundusze europejskie dla Polski na inwestycje w system gospodarowania odpadami. Co więcej, ONZ w Celach Zrównoważonego Rozwoju silnie akcentuje potrzebę ogólnego zmniejszenia wytwarzanych odpadów, zwiększenia efektywności recyklingu, innowacyjności i zmian zachowań konsumentów. Jeżeli w 2030 roku chcemy powiedzieć „Osiągnęliśmy wszystkie zakładane cele”, jako kraj powinniśmy stworzyć przyjazne otoczenie prawne i postawić na nowe technologie.

System gospodarowania odpadami w Polsce budzi wiele emocji. Z jednej strony szybko zmieniają się regulacje prawne i zasady działania firm odbierających, segregujących i utylizujących odpady. Z drugiej, każda z tych zmian bezpośrednio dotyczy właścicieli nieruchomości, którzy z dnia na dzień muszą przystosować swoje przyzwyczajenia dotyczące segregacji odpadów do nowych przepisów. Prawdziwa rewolucja w polskich domach miała miejsce 1 lipca 2013 roku, kiedy gminy przejęły obowiązek odbioru odpadów. Niższe opłaty za wywóz śmieci miały zachęcić przeciętnego Kowalskiego do ich segregacji. Zmiany odczuł każdy z nas, jednak nowy system gospodarki odpadami miał

także ogromny wpływ na firmy działające w tej branży. A przed nami - kolejne zmiany dostosowujące polskie prawo do regulacji unijnych.

Problem w tym, że UE wskazuje na cele, które powinny zostać zrealizowane, dając państwom członkowskim swobodę w wyborze sposobu, jakim dany cel będzie realizowany. Niestety, polski prawodawca zazwyczaj skupia się na sposobie realizacji zadań, drobiazgowo sugeruje jedynie słuszny sposób postępowania, podczas gdy uwalnia to, co jest najważniejsze: analiza określonego celu, zaadaptowanie go do warunków polskich i określenie konsekwencji, jeśli nie zostanie on spełniony. Takie podejście utrudnia rozwój innowacji i ich wdrożeń – ze szkodą dla środowiska naturalnego. Bo dobre rozwiązania w zakresie przetwarzania odpadów – efektywne, bezemisyjne, nie generujące przykrych zapachów, a dzięki temu neutralne dla mieszkańców – już istnieją. Przykładem takiej metody, umożliwiającej efektywne przetworzenie zmieszanych odpadów i odzyskanie z nich rekordowej ilości atrakcyjnych rynkowo surowców, jest technologia RotoSTERIL. Technologia polska, autorska – opracowana przez inżynierów Bioelektro Group.

Chęć sprostania globalnemu problemowi zagospodarowania śmieci i jak najlepszej optymalizacji procesów przetwarzania, odzysku czy recyklingu, sprzyja innowacyjności. Innowacyjność w systemie gospodarki odpadami jest szansą na spełnienie wymogów unijnych oraz na realizację Celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju. Niestety, w Polsce dotąd nie potrafiliśmy w pełni wykorzystać swojej szansy.

Opracowywane przez polskie firmy technologie w branży gospodarki odpadami należą do najbardziej nowatorskich w całej Unii Europejskiej i budzą zainteresowanie naukowców na całym świecie. Jednak za innowacyjnością polskich firm nie idą w parze zmiany w prawie. Branża boryka się z brakiem regulacji prawnych stymulujących długofalowe, proekologiczne i rozsądne podejście do współczesnych wyzwań. Obowiązujące zapisy często wręcz uniemożliwiają rozwój nowych technologii. Przykładem mogą być kryteria w przetargach gminnych na wybór odbiorcy odpadów. Wymóg dołączenia do oferty referencji wyklucza nowopowstałe i rozwijające się przedsiębiorstwa, dając przywileje firmom działającym na rynku od lat, nawet jeśli stosują mniej efektywne rozwiązania w zakresie przetwarzania śmieci. Brakuje systemowego wsparcia firm inwestujących w badania i rozwój, nowe technologie i usprawnienie procesów unieszkodliwiania odpadów. Brakuje ekonomicznych zachęt dla przedsiębiorstw, bodźców które mogłyby pobudzać innowacyjność, prowadzić do pozytywnej konkurencyjności – właśnie

na płaszczyźnie wydajnych, nowych technologii. Tymczasem korzyści ekonomiczne, środowiskowe i społeczne z zastosowania nowych technologii w segregacji odpadów są nie do przecenienia – 2-3 razy niższe koszty inwestycyjne i eksploatacyjne, wyeliminowanie emisji metanu czy odorów, jaka ma miejsce podczas tradycyjnego przetwarzania mechaniczno-biologicznego.

Nie mam wątpliwości, że ekologia to przyszłość, a nowe technologie to bardziej efektywny system gospodarki odpadami. Chcąc działać w tym kierunku należy mieć na uwadze kwestie technologiczne i rozwiązania prośrodowiskowe. Na całym świecie coraz większe znaczenie zyskuje tzw. gospodarka o obiegu zamkniętym (ang. *circular economy*), polegająca na minimalizacji wpływu na środowisko poprzez takie projektowanie i produkcję produktów, by po zakończeniu użytkowania możliwe było ich ponowne włączenie do obiegu.

Wyzwania stojące przed branżą w kontekście Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ są wyzwaniem dla wszystkich stron – administracji rządowej i samorządów lokalnych, przedsiębiorców i społeczeństwa. Tworzenie wzorców zrównoważonej konsumpcji, efektywne zarządzanie odpadami w całym cyklu i ograniczanie ich wytwarzania to najważniejsze z nich. Ale to również szansa na rozwój innowacyjności polskich firm i zmianę postawy polskiego społeczeństwa z eksploatacyjnej na proekologiczną. Nie wolno nam tej szansy zmarnować.

Katarzyna Dulko-Gaszyna
Kierownik ds. Zrównoważonego Rozwoju,
IKEA Retail w Polsce

ZRÓWNOWAŻONA KONSUMPCJA. DECYZJE BIZNESOWE, A ODPOWIEDZIALNE WYBORY KONSUMENTÓW

NEGATYWNE SKUTKI NADMIERNEJ KONSUMPCJI
WIDOCZNE SĄ W POGŁĘBIAJĄCYCH SIĘ
NIERÓWNOŚCIACH SPOŁECZNYCH, ZANIECZYSZCZONYM
ŚRODOWISKU ORAZ WE WZROŚCIE LICZBY OSÓB
DOTKNIĘTYCH CHOROBYMI CYWILIZACYJNYMI.

Z jednej strony połowa ludności na świecie wydaje niecałe 2 dolary dziennie, a prawie miliard mieszkańców ziemi cierpi z powodu niedożywienia (szacunki *World Business Council for Sustainable Development*), z drugiej w krajach rozwiniętych, nadmiernie wysoki poziom produkcji i konsumpcji, prowadzi do intensywnego eksploataowania zasobów naturalnych, czego efektem jest degradacja ekosystemu na poziomie 60%. Zgodnie z wyliczeniami WWF do 2030 r., aby zaspokoić potrzeby ludzkości na obecnym poziomie, potrzebne będą zasoby naturalne z co najmniej jeszcze jednej planety. Dlatego największym wyzwaniem, który stoi przed biznesem jest racjonalnie korzystanie z zasobów naturalnych. *Niezależnie od czynników, takich jak zaawansowanie procesów technologicznych, czy zmiany układu sił pod względem ekonomicznym, nie zmieni się ilość zasobów naturalnych naszej planety. Początkowo grozi nam wzrost cen wyczerpujących się surowców, a docelowo ich trwały niedobór, który może naruszyć podstawy funkcjonowania wielu organizacji* – mówi Anna Pawlak-Kuliga, prezes IKEA Retail w Polsce.

DECYZJE BIZNESU

Działania proekologiczne prowadzone przez korporacje coraz częściej są istotnym elementem długofalowych strategii i uwzględnia się je w każdym obszarze działalności firmy. Grupa IKEA w 2012 ogłosiła strategię *People & Planet Positive*, która wyznacza cele związane ze zrównoważonym rozwojem aż do 2020 roku. To oparcie się na trzech filarach: inspirowanie do prowadzenia bardziej zrównoważonego życia w domu, niezależność IKEA w kwestii surowców i energii oraz współtworzenie lepszego życia dla ludzi i lokalnych społeczności.

Dla firmy kluczowa jest staranna selekcja certyfikowanych surowców i dostawców spełniających kryteria Standardu IWAY- Kodeks postępowania dla Dostawców. Przykładowo - podstawowy surowiec wykorzystywany w produktach IKEA tj. drewno już w 50 proc. pozyskiwane jest z bardziej zrównoważonych źródeł, z recyklingu oraz lasów certyfikowanych FSC. Założeniem na 2020 rok jest osiągnięcie 100 proc. Ciekawym przykładem jest także bawełna, której uprawa często wiąże się z używaniem dużej ilości pestycydów i wody. Istotnym działaniem jakie podjęła firma, już ponad dekadę temu, jest rozpowszechnianie idei odpowiedzialnej uprawy

bawełny. Była to inicjatywa podjęta razem z licznymi partnerami, między innymi organizacją WWF. Wspólnie powołali Better Cotton Initiative, której celem są działania ulepszające produkcję bawełny na globalną skalę. Dzięki tej inicjatywie od września 2015 roku IKEA w swoich produktach wykorzystuje wyłącznie bawełnę z bardziej zrównoważonych źródeł.

Od racjonalnego wyboru surowców, przez transport, magazynowanie, po oferowanie produktów pomagających prowadzić bardziej zrównoważone życie w domu – IKEA stara się minimalizować negatywny wpływ na środowisko na każdym etapie produkcji, a wyniki finansowe firmy wskazują, że takie działania przekładają się także na decyzje zakupowe klientów.

WYBÓR KONSUMENTÓW

Rola konsumentów w dążeniu do zrównoważonego rozwoju definiowana jest często jako „głosowanie za pomocą portfela” tj. albo powstrzymanie się od zakupu określonych produktów lub usług, bądź wyborze produktów o konkretnych cechach, mniej uciążliwych dla środowiska i społeczeństwa.

Według badania „Eko-dom: proekologicznie w miejscu zamieszkania” wykonanego przez THINKTANK (2014), prawie połowa respondentów jest zaniepokojona stanem środowiska naturalnego. Badani przyznają, że wykorzystują w swoich domach proekologiczne sprzęty, najczęściej wymienią oświetlenie lampami LED-owymi (5 na 10 osób) i pojemniki do segregacji śmieci (5 na 10 osób).

Na koniec roku finansowego 2016 r. w IKEA w Polsce sprzedano ponad 8 mln takich produktów, ponad 28 proc. więcej niż rok wcześniej. IKEA wprowadziła do sprzedaży wyłącznie oświetlenie LED, które przez brak szkodliwej rtęci i dłuższą żywotność, jest bardziej przyjazne środowisku niż tradycyjne żarówki. Żarówki LED zużywają do 85% mniej energii niż te tradycyjne. Firma zachęca swoich klientów do segregowania śmieci, bo zwiększa to możliwość odzyskania materiałów, które zamiast na wysypisko, trafiają do ponownego przetworzenia. Sklepy oferują produkty pomagające w codziennym sortowaniu odpadów – tak by każdy mógł wprowadzać zachowania proekologiczne.

Mimo iż wskazanie pozytywnej zależności pomiędzy czynnikami związanymi ze zrównoważonym rozwojem, a wynikami finansowymi firm w długim okresie jest wciąż trudne do jednoznacznego wykazania, biznes coraz częściej dostrzega korzyści płynące z odpowiedzialnego podejścia do swojej działalności. Zrównoważony rozwój przestaje być postrzegany jako działania marketingowe, a coraz częściej jak strategia zarządzania, która pozwala minimalizować ryzyko i maksymalizować szanse na powodzenie firmy w długim okresie. Z jednej strony wybory konsumentów kształtowane są przez odpowiedzialne decyzje firm, z drugiej biznes dąży do bycia zgodnym z systemem wartości konsumenta i szeroko rozumianym interesem społecznym. *Jestem przekonana, że nie ma innej drogi, jak tylko odpowiedzialny biznes. W IKEA wierzymy, że żadna organizacja ani społeczeństwo nigdy nie odniosą sukcesu, jeśli zrównoważony rozwój pozostanie luksusem, dostępnym jedynie dla nielicznych.* – podsumowuje Anna Pawlak-Kuliga, prezes IKEA Retail w Polsce.

Katarzyna Rudnicka
Ambasador Zrównoważonego Rozwoju
członek Rady Programowej Global Compact
Prezes Vivenge

BRANDBIILTY: ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA MARKE I ŁAŃCUCH DOSTAW

BIZNES OBECNIE MA NIEZWYKŁĄ SZANSE
NA WYKAZANIE SIĘ DOJRZAŁOŚCIĄ
I ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ, W ZAKRESIE
DOTĄD NIE PRAKTYKOWANYM.

W momencie kiedy w życie wchodzi Cele Zrównoważonego Rozwoju, jest czas na udowodnienie sobie i otoczeniu, że istnienie biznesu nie zaczyna się i kończy jedynie na nim samym. Co więcej, nie chodzi tu jedynie o potężne korporacje, ale i krajowe firmy. Właśnie one rosnąc i krzepnąc powinny mieć już siły, środki i przekonanie, by określić także swój pozabiznesowy sens i cel istnienia, wpływ na otoczenie i środowisko. A następnie zastanowić się na ile jest negatywny i na ile może być wartościowszy dla wszystkich interesariuszy.

Nowe Cele rozwojowe dają taką mapę, po której poruszając się szybko można się przekonać, gdzie wkład firmy jest cenny i warty wzmocnienia, gdzie negatywny i wypadaloby go ograniczyć. Program BrandBility w pierwszej swojej fazie powstał by zminimalizować negatywne oddziaływanie biznesu na środowisko, z naciskiem na samoregulację i własną ocenę skutków. Skupiał się na procesach towarzyszących wymianie bądź odświeżaniu marki, dzięki wprowadzeniu praktyki projektowania i racjonalizowania procesów w sposób ułatwiający ponowne użycie, recykling i odzysk. Program wyróżnia więc firmy, które dbając o swój wizerunek tworzą realną zmianę w swoich działaniach oraz w świadomości swoich partnerów i klientów.

BrandBility to inicjatywa powstała w celu promowania idei gospodarki o obiegu zamkniętym – jako odpowiedzi na problem wysokiego poziomu wytwarzania odpadów przez przemysł. Gospodarka o obiegu zamkniętym pozwala na zachowanie jak najdłuższej wartości dodanej produktów i eliminację odpadów poprzez wielokrotne, efektywne wykorzystanie produktu, którego cykl życia dobiega końca.

Wdrażanie idei gospodarki o obiegu zamkniętym wymaga wprowadzania zmian na wielu poziomach, m.in. w fazie projektowania produktu, sposobach przekształcania odpadów, jak i zachowaniach konsumentów. Mogą one polegać np. na ograniczeniu zużycia energii i materiałów na etapie produkcji i użytkowania, przedłużeniu okresu użytkowania produktów czy też projektowaniu produktów możliwych do poddania recyklingowi. Zmiany te pozwalają nie tylko na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko, ale również przynoszą przemysłowi znaczne finansowe oszczędności.

Dla przykładu ile do zrobienia jest jeśli chodzi o odpowiedzialne gospodarowanie zasobami naturalnymi - w Polsce utrzymuje się wysoki poziom składowania odpadów, wciąż niewielka ich część jest poddawana procesom

wi recyklingu. W 2014 r. w Polsce wytworzono aż 142 mln ton odpadów, z czego 93% stanowiły odpady wytworzone przez przemysł. Wytwórcy odpadów poddali odzyskowi we własnym zakresie zaledwie 21% wytworzonych odpadów. Na tle przemysłu zachodnioeuropejskiego polski przemysł jest aż trzy razy bardziej wodochłonny. W Polsce ¾ wody zużywa przemysł. Jest to szczególnie istotna kwestia w świetle globalnego zjawiska wyczerpywania się zasobów czystej wody.

Program BrandBility, w ramach działań na rzecz realizacji Celu 12 SDG jakim jest odpowiedzialna konsumpcja i produkcja, zachęca aby każda firma zaczęła od siebie analizę wpływu i program poprawy efektywności. Przełoży się to nie tylko na spadek ryzyk środowiskowych, czy kosztów prowadzenia działalności, czy wreszcie dostęp do przetargów i partnerstw dostępnych jedynie dla odpowiedzialnych środowiskowo (i najczęściej certyfikowanych) dostawców. Ale oddziaływanie firmy nie kończy się oczywiście na własnym terenie.

Oddziaływanie w ramach łańcuchów dostaw pozostaje jednym z ważniejszych kanałów komunikowania i egzekwowania dobrych praktyk w biznesie. Do tej pory dotyczyło to raczej firm zagranicznych, które w Polsce

wprowadzały swoje zwyczaje korporacyjne, struktury i narzędzia compliance, itd. Wpływ rzecz jasna wychodził poza zagadnienia środowiskowe, regulując praktyki związane z prawami człowieka i pracy, etycznych postaw biznesowych i relacji z interesariuszami.

Krokiem dalej dla firm w Polsce jest także przejście od podejścia jedynie audytorskiego i kontrolnego w tym zakresie, do tworzenia własnych dobrych praktyk, nowych programów w szerszym partnerstwie, nowych technologii i możliwości logistycznych. Otwartość w raportowaniu i prezentowaniu raportów wpływu to znaczący postęp w udowadnianiu dojrzałości rynkowej. Polskie firmy jednocześnie mają trochę trudniej z dogonieniem bardziej zaawansowanych w tym temacie partnerów, będąc jednocześnie w swoim rozumieniu ciągle biznesem na dorobku – ale mogą mieć jednocześnie łatwiej jeśli będzie wola i przekonanie zarządów do pozytywnego wykorzystania swojej większej elastyczności i gotowości do zmiany oraz krótszego i mniej skomplikowanego łańcucha dostawców i podwykonawców.

CEL 13: PODJĄĆ PILNE DZIAŁANIA ZWALCZAJĄCE ZMIANY KLIMATYCZNE I ICH SKUTKI

Mirosław Siwirski
Prezes Zarządu PCC Exol S.A.
członek Rady Programowej Global Compact w Polsce

KREUJĄC ZRÓWNOWAŻONĄ CHEMIĘ INWESTUJEMY, ROZWIJAMY I TWORZYMYSPOŚÓB ODPOWIEDZIALNY, DAŻĄC DO REALIZACJI CELÓW EKONOMICZNYCH, ŚRODOWISKOWYCH I SPOŁECZNYCH. TAKIE DZIAŁANIE STANOWI BOWIEM CZYNNIK DŁUGOOKRESOWEGO SUKCESU NASZEJ SPÓŁKI. KREUJE WIZERUNEK, PRZYCZYNIAJĄC SIĘ NIE TYLKO DO ZWIĘKSZENIA POTENCJAŁU ZYSKÓW, ALE PROMUJE RÓWNIEŻ WARTOŚCI DOTYCZĄCE NASZEJ SYMBIOZY ZE ŚRODOWISKIEM NATURALNYM I ODPOWIEDZIALNOŚCI WOBEC SPOŁECZNOŚCI W KTÓRYCH DZIAŁAMY. JESTEŚMY BOWIEM ŚWIADOMI, ŻE NASZA DZIAŁALNOŚĆ W DUŻEJ MIERZE WPŁYWA NA ŚRODOWISKO NATURALNE, KTÓRE JEST ŹRÓDŁEM WIELU ZASOBÓW, BARDZO CZĘSTO NIEZBĘDNYCH DO WYTWARZANIA PRODUKTÓW ZGODNYCH Z WYMAGANIAMI I STANDARDAMI NASZYCH KLIENTÓW.

PCC EXOL S.A. PRODUKCJA SURFAKTANTÓW A WPŁYW NA ŚRODOWISKO

PCC EXOL S.A. jest jednym z liderów w produkcji surfaktantów w regionie Europy Wschodniej oraz Środkowo-Wschodniej. Sprzedajemy produkty zarówno o charakterze masowym jak i specjalistycznym, często na indywidualne zamówienie klienta. Nasze produkty posiadają szerokie zastosowanie w branżach takich jak: kosmetyki i środki higieny osobistej, detergenty, włókiennictwo i tekstylia, a także w przemyśle metalurgicznym, wydobywczym i wiertniczym, energetycznym i wielu innych.

W 2015 roku wdrożyliśmy Politykę Zrównoważonego Rozwoju, która uwzględnia długofalową strategię biznesową nie tylko w aspektach ekonomicznych, ale również środowiskowych, społecznych i etycznych. Naszym celem jest dążenie do równowagi pomiędzy ekonomiczną opłacalnością biznesu a szeroko pojętym interesem społecznym i odpowiedzialnym zarządzaniem organizacją, również w odniesieniu do środowiska naturalnego.

Strategia wdrażania nowych rozwiązań w zakresie polityki zrównoważonego rozwoju realizowana jest w 4 podstawowych filarach:

1. Rynek
2. Organizacja
3. Człowiek
4. Środowisko

Filar dotyczący środowiska uwzględnia działania obejmujące postępowanie zgodne z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, dyrektywami i normami, ograniczanie szkodliwego wpływu na środowisko naturalne poprzez m.in. racjonalne zużycie energii elektrycznej, ciepłej, wody i papieru, monitoring i redukcję emisji gazów cieplarnianych, racjonalną gospodarkę odpadami, czy redukcję zrzutu ścieków. Propaguje edukację

ekologiczną, wspieranie akcji i projektów na rzecz ochrony środowiska oraz współpracę z interesariuszami stosującymi rozwiązania proekologiczne, respektującymi wszelkie środowiskowe regulacje prawne i zasady etyki, czy wspieranie organizacji działających na rzecz ochrony środowiska i uczestnictwo w ich działaniach.

Realizacja działań dotyczących aspektów środowiskowych, skupia w sobie dwa obszary obejmujące świadomość ekologiczną. Pierwszy z nich to obszar administracji biurowej, w której kładziemy nacisk na działania polegające na ograniczaniu zużycia zasobów, w tym papieru, energii, wody i ogrzewania. Ponadto wprowadziliśmy segregację odpadów oraz zapewniliśmy specjalne pojemniki na baterie, czy makulaturę, przyczyniając się do ich właściwego składowania, utylizacji i ewentualnego dalszego przetwarzania. Drugi obszar to działania ekologiczne skoncentrowane w głównej mierze na ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko prowadzonej przez nas działalności produkcyjnej. W tym obszarze wprowadziliśmy szereg programów oraz inwestycji poprawiających stan urządzeń i funkcjonalność instalacji, a tym samym niekorzystny wpływ na otaczającą nas środowisko naturalne i jego zasoby. Inicjujemy procesy związa-

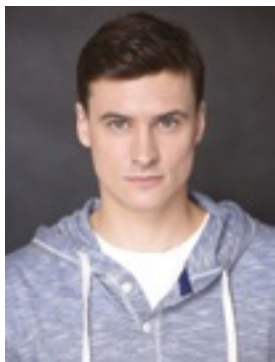
ne z opracowywaniem i wprowadzaniem na rynek nowych produktów, które pozwalają na zmniejszenie ogólnego oddziaływania na środowisko. Wykorzystanie w tym celu zrównoważonych technologii pozwala ograniczyć zużycie energii i zasobów, produkować mniejsze ilości odpadów oraz zmniejszać emisję gazów cieplarnianych. Równie ważnym aspektem w wytwarzaniu wyrobów chemicznych jest poprawianie ich ekologiczności na każdym etapie cyklu życia, promowanie popytu na lepsze produkty czy technologie oraz pomaganie konsumentom w dokonywaniu lepszych wyborów w oparciu o odpowiednio przekazywane informacje.

Nasze działania ukierunkowane są na zrównoważony rozwój. Staramy się ograniczać zakres długofalowego wpływu naszych produktów na środowisko, propagując jednocześnie świadome podejmowanie decyzji biznesowych.

Emilia Drzymata
Marketing & CSR Manager
Management Systems Supervisor
PCC EXOL S.A.

Mateusz Damiński
Ambasador Zrównoważonego Rozwoju
aktor

WIĘKSZOŚCIĄ Z NAS WSTRZĄSNĘŁY
PUBLIKOWANE W MEDIACH I W INTERNECIE
ZDJĘCIA POPARZONYCH ORANGUTANÓW,
UCIEKAJĄCYCH Z PŁONĄCYCH LASÓW NA
INDONEZYJSKIEJ SUMATRZE CZY MALEZYJSKIM
BORNEO. SKĄD BIORĄ SIĘ POŻARY W TYM
REGIONIE GLOBU I CO MAJĄ WSPÓLNEGO
Z CODZIENNYM ŻYCIEM POLAKÓW?

Borneo oraz Sumatra to wyspy na Pacyfiku, jedyne miejsca na świecie, gdzie można spotkać orangutany zamieszkujące dzikie połacie tysięcy lasów tropikalnych. Rabunkowa eksploatacja tych obszarów spowodowała, że dziś są gatunkiem zagrożonym. Głównym wrogiem i przyczyną niehumanitarnego cierpienia tych zwierząt, które tak wstrząsnęło milionami ludzi i poruszyło opinię publiczną, jest ogień, niestety celowo, a często też nielegalnie, wzniesany przez człowieka. Lasy tropikalne Malezji oraz Indonezji wypalane są w celu oczyszczenia gruntu pod plantacje olejowca gwinejskiego, zwanego palmą olejową. To z niej produkowany jest olej palmowy powszechnie wykorzystywany w przemyśle spożywczym czy kosmetycznym.

Jeszcze kilka dekad temu Indonezja pokryta była w 80 % lasem tropikalnym. Dziś stanowi on jedynie 50 % powierzchni tego kraju. Według Programu Środowiskowego Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP), utrzymanie obecnego tempa produkcji oleju palmowego spowoduje, że już wkrótce, bo w 2022 roku, zniszczeniu ulegnie około 98 % lasów tropikalnych Sumatry i Borneo. Według ONZ po 2020 roku nie będzie można już nigdzie spotkać orangutanów, jak tylko na obszarach chronionych. W trakcie nielegalnych wypaleń giną w cierpieniach nie tylko orangutany, ale także pozostałe zwierzęta zamieszkujące lasy. Ocenia się, że ogółem jedynie 15% gatunków endemicznych może przeżyć na terenach, które unikną pożogi. Fatalne w skutkach jest także wymieranie samego lasu tropikalnego, który stanowi nieocenione zasoby, niezbędne ludzkości do przetrwania.

Dlaczego lasy tropikalne i ich mieszkańcy przegrywają w konfrontacji z plantacjami palm olejowych?

Olej palmowy jest obecnie najpowszechniej używanym olejem roślinnym na świecie, stanowi aż 65 % oleju będącego w obrocie. Jego globalną produkcję szacuje się na 56 milionów ton sześciennych rocznie, a zgodnie z analizami prowadzonymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) od 2000 roku zwiększyła się ona ponad dwukrotnie. Wzrost ten spowodowany jest między innymi rosnącym zapotrzebowaniem ze strony Indii, Chin, czy krajów Unii Europejskiej. Przez to, że pozyskiwanie oleju palmowego jest najtańsze i najbardziej wydajne, a dodatkowo charakteryzuje się on wysoką jakością, jego produkcja rośnie systematycznie. Tak dynamiczny rozwój plantacji wiąże się z wieloma problemami, zarówno środowiskowymi, jak i społecznymi, które nie są jednak powszechnie znane. Olej palmowy to składnik wykorzystywany w większości produktów, zarówno spożywczych, chemicznych, jak i kosmetycznych, dla których jest często kluczowym surowcem. Znajduje się w takich produktach codziennego użytku, jak margaryna, ciastka, chleby, płatki śniadaniowe, szampony, szminki, świece, detergenty, czekolada czy lody.

Indonezja, która jest liderem na rynku, wraz z Malezją, produkują od 85% do 90% światowych zasobów oleju palmowego. W wyniku rosnącego zapotrzebowania, które według najnowszych badań podwoi się do 2050 roku, nieustannie powiększane są tereny istniejących już plantacji,

a także zakładane są nowe, zarówno w krajach azjatyckich, jak i w Afryce czy Ameryce Południowej. Ponieważ jest to branża, która stanowi główne źródło utrzymania dla milionów obywateli zamieszkujących te obszary, pod uprawę palmy olejowej wycinane są w sposób niekontrolowany coraz to kolejne, ogromne przestrzenie tropikalnych lasów. Postępująca zatrważąco deforestacja, zagraża nie tylko orangutanom, ale też wielu innym gatunkom zwierząt takim, jak nosorożce, słonie, czy tygrysy..

Powiększanie obszarów, na których uprawiana jest palma olejowa wiąże się także z innym poważnym problemem. Technika wykorzystywaną do przygotowania gruntów pod plantacje jest wypalanie istniejącej roślinności. Pożarom, które często wzniesane są nielegalnie i pozbawione jakiegokolwiek kontroli, towarzyszy ogromna emisja dwutlenku węgla. Według szacunków FAO stanowi ona 20% światowej emisji gazów cieplarnianych, przy czym znaczna ich część pochodzi z wypalania torfowisk, które stanowią część lasów tropikalnych.

Tematyka użycia oleju palmowego budzi duże kontrowersje. Ciężko jednak o dobrą alternatywę. W porównaniu do oleju sojowego czy rzepakowego, produkcja oleju palmowego jest wysoce wydajna, zużywa najmniej energii, a ponadto nie wymaga użycia dużej ilości nawozów czy pestycydów. Niełatwo więc znaleźć rozwiązanie, które zaspokoiliby potrzeby rosnącej globalnej konsumpcji. Możemy i powinniśmy natomiast podejmować takie działania, które ograniczą negatywny wpływ produkcji oleju palmowego na środowisko i lokalne społeczności.

Wśród przyjętych przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2015 roku Celów Zrównoważonego Rozwoju, które wyznaczają najważniejsze wyzwania cywilizacyjne na kolejnych 15 lat, do przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych nawiązuje w szczególności Cel nr 13 „Climate Action”. W ramach realizowania tego Celu potrzebne jest podjęcie wspólnego wysiłku zmierzającego do adaptacji do zmian i działania na poziomie lokalnym, ale też wsparcie dla krajów rozwijających się w prowadzeniu zrównoważonej polityki.

W kontekście oleju palmowego przykładem takich działań są inicjatywy zrzeszające wszystkie zainteresowane strony, dzięki którym udało się wypracować standardy stanowiące swoistą „drogę środka”. Stworzonych zostało szereg zasad, których przestrzeganie mają plantacje w zamian za międzynarodowy certyfikat, wyróżniający je jako podmioty prowadzące zrównoważoną politykę względem środowiska i lokalnych społeczności.

Co ważne, Unia Europejska jest trzecim co do wielkości importerem oleju palmowego, a wkrótce zajmie w tym rankingu drugie miejsce. Wiele europejskich krajów podjęło już działania na poziomie krajowym i zobowiązało się do użycia oleju palmowego pochodzącego jedynie z certyfikowanych plantacji. Polska w europejskim zestawieniu znajduje się na ósmym miejscu, dlatego istotne, byśmy my także umiejętnie poprowadzili dialog społeczny ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby wypracować krajowy model zrównoważonego pozyskiwania oleju palmowego.

Dr hab. inż. Piotr Kowalczak
Prof. nadzw. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w
Poznaniu

ZMIENNOŚĆ KLIMATU A PRZYCZYNY POWODZI W POLSCE

POWODZIE ZARÓWNO JAK I NIŻÓWKI W POLSCE – KRAJU
PODLEGAJĄCYM PRZEMIENNIE WPŁYWOM KLIMATU
OCEANICZNEGO I KONTYNENTALNEGO SĄ ZJAWISKAMI
NORMALNYMI. HISTORIA WIELKICH POWODZI W POLSCE
WSKAZUJE NA DUŻĄ CZĘSTOŚĆ ICH WYSTĘPOWANIA.

W Polsce występują cztery zasadnicze typy powodzi: opadowe (okres występowania czerwiec – wrzesień), roztopowe (luty – kwiecień), zatorowo-roztopowe (styczeń – kwiecień), sztormowe (grudzień – luty). Oddzielny typ stanowią powodzie wywołane awariami. W ostatnich latach na obszarze Polski coraz częściej obserwowano występowanie nowego typu powodzi – powodzi miejskich powodowanych opadami na obszary o znacznym udziale terenów nieprzepuszczalnych.

Udział częstości występowania poszczególnych typów powodzi w Polsce dla okresu 1946-2001 są następujące: opadowe 66%, roztopowe 9%, zatorowo-roztopowe (11%) , sztormowe (8%) i awarie 6 %.[na podstawie A. Dobrowolski]. Nie prowadzi się obecnie statystyk dotyczących powodzi miejskich można natomiast stwierdzić ,że ich występowanie związane jest z opadami w okresie maj – lipiec a częstość występowania tego zjawiska wzrasta W polskich badaniach dotyczących zmian parametrów meteorologicznych w skali roku dla odniesienia 1961-1990 – 2070-2099 wskazano, że ulega jedynie zmianie roczny rozkład opadów atmosferycznych. Na podstawie wyników symulacji (model HadRM3-P) można stwierdzić spadek sumy opadów w półroczu letnim, przy jednoczesnym wzroście wielkości i częstości występowania opadów ulewnych i nawalnych. Stąd wniosek, że coraz większą część opadów półrocza letniego stanowią będą opady o dużej intensywności co powodować będzie wzrost zagrożenia powodziowego szczególnie w małych zlewniach a zwłaszcza w zlewniach zurbanizowanych. Wzrośnie częstość występowania opadów

deszczu w zimie, a zmaleje częstość opadów śniegu. Wyniki modelowania wskazują na skrócenie okresu zalegania pokrywy śnieżnej oraz zmniejszenie jej grubości. Projekcje wskazują na skrócenie okresu występowania i zmniejszenie częstości występowania pokrywy śnieżnej na obszarze całego kraju.

Raport IPCC z 2007 roku – IPCC Fourth Assessment Report (AR4) [IPCC 2008] przedstawia zmiany jednostkowego odpływu powierzchniowego w okresie 2090-2099, w odniesieniu do okresu 1980-1999 spowodowane zmianami klimatu. W odniesieniu do Polski prognozowane zmiany są bliskie zeru. Tylko dla południowej części kraju prognozuje się maksymalnie 10 % wzrost odpływu powierzchniowego. Można zatem stwierdzić, że wielkość prognozowanych zmian według IPCC dla obszaru Polski jest relatywnie niska

Bardzo interesującym źródłem informacji na temat wzrostu częstości występowania przepływów najwyższych są wyniki badań innych autorów [Hirabayashi 2008] , którzy odnosząc do stanu wody 100-letniej obliczonej dla okresu 1961 – 1990 dokonali porównania średniego przekroczenia w [%] tego stanu dla horyzontu 2071 – 2100 . Z powyższego wynika, że w Polsce największy wzrost częstości występowania stanu wody rzek wystąpi w górnym biegu Wisły oraz w jej ujściowym odcinku, nieco niższy w górnym biegu Odry. Nastąpi również wzrost częstości występowania stanów wód najwyższych na Pojezierzu Mazurskim.

Ze względu na genezę powodzi prognozowane zmiany klimatu będą odmiennie wpływały na ich kształtowanie.

W przypadku powodzi roztopowych nie ma przesłanek, które by wskazywały na możliwość wzrostu częstości występowania tego typu powodzi .Wynikające z projekcji skrócenie okresu zalegania pokrywy śnieżnej oraz zmniejszenie jej grubości będzie przyczyną zmniejszenia się zagrożenia tym typem powodzi. Przyczyną lokalnych wzrostów zagrożenia tym typem powodzi wynikać może jedynie z powodu złych lokalizacji zabudowy na przykład na dużych obszarach bezodpływowych leżących na gruntach nieprzepuszczalnych nie przygotowanych przez deweloperów do odprowadzania nadmiaru wód opadowych i roztopowych.

Powodzie sztormowe to jest typ powodzi, której zarówno częstość występowania jak i gwałtowność wzrośnie znacząco wskutek prognozowanych zmian klimatu. W związku z powyższym ten typ powodzi wymaga wyjątkowo dokładnych prognoz meteorologicznych i modeli hydrologicznych dla określania parametrów ich skutków wystąpienia.

Zakładając na podstawie materiałów IPCC, że zagrożenie powodziami opadowymi będzie wzrastało wraz z postępem zmian klimatycznych można stwierdzić, że będzie to w szczególności dotyczyło w Polsce

dwa typów powodzi wywołanych opadami atmosferycznymi: powodzi opadowych i powodzi miejskich. Częstość i natężenie tych dwóch typów powodzi wzrosła na obszarze Polski w ostatnim dwudziestolecu. Obydwa przypadki powodzi wskazują, że główne przyczyny powstawania powodzi nie występują w korycie rzeki, gdzie lokuje się przeważającą ilość środków przeznaczonych na ochronę przeciwpowodziową, ale przede wszystkim związane są z sposobem zagospodarowania zlewni [Kowalczak P.2015]. Przykładem są powodzie miejskie do niedawna ich występowanie w Polsce łączono wyłącznie ze zmianami klimatu obecnie udowodniono, że główną przyczyną ich powstawania jest uszczelnienie zlewni. Ze względu na zakładany wzrost gwałtowności oraz zwiększenie częstości intensywnych opadów występującymi w związku ze zmianami klimatu właśnie obszary miast będą w coraz w bardziej drastyczny sposób odczuwać skutki zjawisk ekstremalnych. Należy zaznaczyć, że to właśnie uszczelnienie powierzchni miast w szczególny sposób akcentować będzie wystąpienie skutków zmienności klimatu.

W materiałach o zagrożeniu powodziowym nadal występuje zbyt mało uwag na temat planowania przestrzennego w zlewni, które uwzględniało by realizację przedsięwzięć mających za zadanie sterowanie odpływem czy też gospodarowanie wód w ogóle szczególnie w aspekcie retencji.

CEL 14: CHRONIĆ MORZA I OCEANY ORAZ WYKORZYSTYWAĆ ICH ZASOBY W ZRÓWNOWAŻONYCH SPOŚÓB

Dr hab. Mirosława Ostrowska
Prof. nadzw. Instytutu Oceanologii PAN

ZMIENNOŚĆ KLIMATU A PRZYCZYNY POWODZI W POLSCE

GWAŁTOWNY ROZWÓJ GOSPODARCZY
W XX I XXI WIEKU SKUTKUJE CORAZ WYRAŹNIEJ DOSTRZEGANYMI
ZAGROŻENIAMI DLA OTACZAJĄCEJ NAS PRZYRODY.

Niezwykle ważnym elementem racjonalnego gospodarowania szeroko rozumianymi zasobami naturalnymi staje się więc wykorzystanie dostępnej wiedzy do zachowania środowiska naturalnego w stanie pozwalającym na jego niezakłócone funkcjonowanie. Dotyczy to również, a może nawet przede wszystkim obszarów działalności człowieka bezpośrednio bądź pośrednio związanych z morzem. Akwenem szczególnie narażonym na skutki antropopresji jest, otoczone krajami o rozwiniętych gospodarkach, Morze Bałtyckie. W ostatnich dekadach rośnie świadomość wspólnoty interesów wszystkich podmiotów, które nawet w niewielkim stopniu mają związek z szeroko pojętym środowiskiem tego morza a troską wszystkich nadbałtyckich krajów stała się ochrona jego zasobów i ich zrównoważone wykorzystanie. Zgodnie z zaleceniami rekomendowanymi przez międzynarodowe organizacje i grupy ekspertów od szeregu lat prowadzone są systematyczne badania stanu i przemian ekosystemu Bałtyku oparte na pomiarach parametrów środowiska morskiego, na podstawie których ocenia się kondycję akwenu. Zgromadzone w wyniku takiego klasycznego monitoringu zbiory danych są niezwykle cenne, umożliwiają bowiem bezpośrednie diagnozowanie stanu środowiska. Jednak ich lokalny i chwilowy charakter powoduje, że nie obrazują stanu akwenu w odniesieniu do większego, nawet pobliskiego obszaru, w którym wartości badanych parametrów mogą się znacznie różnić. Współczesnym wyzwaniem i zadaniem krajów nadbałtyckich jest więc z jednej strony całościowa ocena stanu i funkcjonowania Morza Bałtyckiego, a z drugiej zweryfikowanie opracowanych na podstawie tych wyrywkowych pomiarów środowiskowych hipotez dotyczących zmian przestrzennych i czasowych zachodzących w tym morzu. Wymaga to zastosowania metod monitoringowych zapewniających ciągły dopływ bieżących informacji o procesach zachodzących w całym ekosystemie Bałtyku. Takie metody zostały opracowane w wyniku wieloletnich badań środowiska morskiego prowadzonych przez naukowców z Instytutu Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie (koordynator), Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytutu Fizyki Akademii Pomorskiej w Słupsku, Instytutu Nauk o Morzu Uniwersytetu Szczecińskiego, oraz innych współpracujących instytucji.

Oczywistym jest wykorzystanie do takiego kompleksowego monitoringu potężnego narzędzia badawczego, jakim są czujniki satelitarne umożliwiające praktycznie ciągłą obserwację dużych obszarów morskich. Jednak położenie geograficzne i częste zachmurzenie Morza Bałtyckiego jest przeszkodą w zastosowaniu danych satelitarnych do ciągłej operacyjnej kontroli tego akwenu. Dlatego też w Systemie SatBałtyk umożliwiającym bieżącą diagnozę stanu ekosystemu tego morza, który został opracowany i uruchomiony przez polskich naukowców w ramach sfinansowanego przez Unię Europejską projektu *Satelitarna Kontrola Środowiska Morza*

Bałtyckiego - *SatBałtyk*, wykorzystano synergię wielu źródeł informacji, takich jak teledetekcja, pomiary empiryczne czy matematyczne modele procesów zachodzących w środowisku morskim. Czyni to z Systemu SatBałtyk pierwsze tak efektywne narzędzie do kompleksowej diagnozy stanu środowiska Bałtyku i prognozowania jego przemian wynikających zarówno z przyczyn naturalnych jak i działalności człowieka.

Dostępne na stronie www.satbaltyk.pl informacje, w postaci danych liczbowych, prognoz zmian, opisów a przede wszystkim obejmujących cały obszar Bałtyku map rozkładów przestrzennych wartości ponad 70 strukturalnych i funkcjonalnych charakterystyk jego ekosystemu, umożliwiają między innymi:

- Monitorowanie w wybranych akwenach i na obszarze całego Bałtyku bilansu energii oraz produkcji pierwotnej materii organicznej i uwalniania tlenu, które są podstawą funkcjonowania ekosystemów i wskaźnikiem stopnia eutrofizacji wód oraz ich zdolności do samooczyszczania
- Kontrolowanie zjawisk hydrodynamicznych, termicznych (w tym załodzenia akwenów) i niektórych zanieczyszczeń wód
- Monitorowanie odcinków brzegu pod kątem oceny zagrożeń związanych z lokalizacją, funkcjonowaniem, bezpieczeństwem oraz wpływem na środowisko naturalne różnych obiektów
- Obejmowanie wybranych obszarów specjalistycznym monitoringiem środowiskowym dostosowanym do indywidualnych potrzeb planowanych, realizowanych bądź istniejących inwestycji

Takie holistyczne podejście uwzględniające złożone interakcje między fizycznymi chemicznymi i biologicznymi procesami umożliwia zidentyfikowanie przyczyn i oszacowanie skali zachodzących w ekosystemie zmian. Jednym z przykładów może być wymiana energii między powierzchnią morza i atmosferą odgrywająca istotną rolę w kształtowaniu klimatu. Przeprowadzona na podstawie danych zaczerpniętych z Systemu SatBałtyk analiza średnich rocznych wartości bilansu promieniowania słonecznego na powierzchni Bałtyku w latach 2011 – 2014 wykazała znaczącą przestrzenną zmienność tych wartości wynikającą z lokalnych zmian czynników determinujących jego poszczególne składowe. Ustalono również, że w analizowanych latach średnie roczne wartości tego bilansu wyznaczone dla całego obszaru Bałtyku zawierały się między 64 a 72 W/m².

Dążenie do zrównoważonego rozwoju wymaga stosowania strategii opartych na rzetelnej wiedzy i harmonijnej współpracy świata nauki i biznesu. System SatBałtyk bez wątpienia jest jednym z filarów na których powinny opierać się wszystkie odpowiedzialne działania w obszarze Morza Bałtyckiego.

Piotr Prędko
Prezes Zarządu Fundacja Mare

ZAGROŻENIA DLA EKOSYSTEMU BAŁTYKU SPOWODOWANE PLASTIKOWYMI ODPADAMI

ZE WZGLĘDU NA SZEROKIE ZASTOSOWANIE TWORZYWA SZTUCZNE STAŁY SIĘ NIEODŁĄCZNYM
ELEMENTEM NASZEJ KULTURY, CO PRZEKŁADA SIĘ NA STAŁY WZROST ICH PRODUKCJI. W 2013 ROKU
PRODUKCJA TWORZYW SZTUCZNYCH NA ŚWIECIE OSCYLOWAŁA W GRANICACH 288 MILIONÓW TON.
JEST TO 200-KROTNY WZROST W STOSUNKU DO ROKU 1950.

Rosnące wykorzystanie tworzyw sztucznych w przemyśle i codziennym życiu oraz jednorazowy charakter wielu plastikowych produktów powoduje wzrost ilości generowanych odpadów. W 2010 roku 192 nadmorskie kraje wytworzyły łącznie około 275 milionów ton plastikowych odpadów z czego, według różnych szacunków, od 5 do 12 milionów ton trafiło do mórz i oceanów. Z kolei raport Ellen MacArthur Foundation wskazuje, że jeżeli utrzymamy obecne tempo rozwoju oraz związany z nim przyrost ilości wytwarzanych odpadów, to w 2050 w morzach i oceanach będzie więcej plastiku niż ryb.

Obecnie brak jest szczegółowych informacji na temat ilości odpadów z tworzyw sztucznych trafiających do oraz zdeponowanych w Morzu Bałtyckim. Fragmentaryczne dane prezentowane przez Komisję Helsińską (HELCOM) wskazują, że do Bałtyku każdego roku trafia około 40 ton mikroplastików (tj. elementów z tworzyw sztucznych mniejszych niż 5 mm średnicy) oraz od 150 do 450 ton sieci rybackich, wytworzonych z tworzyw sztucznych. Na bałtyckim wybrzeżu ilość plastikowych odpadów waha się od 76 cząsteczek na 100 metrach dzikiej plaży do 237 cząsteczek na plażach miejskich.

Brak szczegółowej wiedzy dotyczącej ilości odpadów z tworzyw sztucznych oraz źródeł ich pochodzenia stwarza trudności w zaplanowaniu i wdrożeniu skutecznych działań na rzecz ograniczenia ich dopływu do oraz wpływu na środowisko morskie. Sytuacja ta powinna ulec zmianie w najbliższej przyszłości na skutek wdrożenia monitoringu środowiska morskiego w ramach Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej, w której odpady morskie stanowią jeden z 11 wskaźników w zakresie oceny dobrego stanu środowiska.

Pomimo braku szczegółowych danych możliwe jest, na podstawie informacji z innych regionów świata, podjęcie próby identyfikacji głównych zagrożeń związanych z występowaniem odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku wodnym. W opracowanym przez HELCOM Bałtyckim planie działań w zakresie odpadów morskich zidentyfikowano szereg zagrożeń dla ekosystemu bałtyckiego. Wśród głównych wymienia się przypadki zaplątania chronionych gatunków (jak np. bałtycki morświn), zjadanie odpadów przez organizmy morskie oraz ptaki, co wpływa negatywnie na kondycję zwierząt, czy degradację cennych ekosystemów dennych. Raport HELCOM wskazuje także, że odpady z tworzyw sztucznych akumulują na swojej powierzchni toksyczne substancje oraz patogeny, przez co stają się wektorem przenoszenia chorób mogących zagrozić elementom składowym bałtyckiego ekosystemu.

Jednym z niewielu dobrze rozpoznanych obszarów wpływu odpadów morskich na ekosystem bałtycki są tak zwane „sieci widma” – tj. utracone przez rybaków narzędzia połowowe. Przeprowadzone na Bałtyku eksperymenty wykazały, że łowność tych sieci wynosić może od 6 do 20% naturalnej zdolności połowowej. Ta dodatkowa śmiertelność połowowa może znacząco wpłynąć na stabilność bałtyckich populacji ryb. Udokumentowano również przypadki przyłowu ptaków oraz ssaków morskich w tego typu narzędzia. Niezwykle istotne są więc, prowadzone od wielu lat, przywiodącej roli polskich organizacji pozarządowych oraz rybackich, działania mające na celu wyławianie zagubionych sieci z Bałtyku.

Poza stratami środowiskowymi odpady z tworzy sztucznych mogą powodować wymierne straty ekonomiczne oraz stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Wyrzucane na brzegi odpady plastikowe powodują zaśmiecanie plaż i spadek atrakcyjności turystycznej regionów nadmorskich. Odpady występujące w morzu mogą natomiast uszkadzać turbiny i silniki statków oraz stanowić zagrożenie dla nurków.

Wszystkie wymienione powyżej zagrożenia wskazują na konieczność podjęcia pilnych działań na rzecz ograniczenia ilości odpadów z tworzyw sztucznych trafiających między innymi do Morza Bałtyckiego. O randze problemu niech świadczy chociażby fakt podjęcia dyskusji o odpadach morskich podczas Szczytu G7 w Niemczech w 2015 roku, podczas którego przywódcy siedmiu najbardziej rozwiniętych gospodarek świata zobowiązali się do podjęcia działań mających na celu ograniczyć wpływ odpadów morskich na środowisko. Efektem tego porozumienia jest chociażby, opracowany i przyjęty w 2015 roku przez HELCOM, Bałtycki plan działań w zakresie odpadów morskich, który zwiera szereg inicjatyw mających na celu znacząco ograniczyć ilość odpadów trafiających do Morza Bałtyckiego do roku 2025.

Plan HELCOM składa się z wytycznych w zakresie głównych kierunków działań niezbędnych do podjęcia w regionie Morza Bałtyckiego, w szczególności tych związanych z ograniczeniem ilości odpadów trafiających do Bałtyku z lądu, które stanowią aż 80% wszystkich odpadów. Co ważne Plan ten kładzie duży nacisk na działania edukacyjne. Jest to słuszne podejście, gdyż ograniczenie ilości generowanych odpadów zależy przede wszystkim od globalnej zmiany trendów konsumpcyjnych oraz gospodarczych. Krokiem we właściwym kierunku jest na pewno promowanie oraz wdrożenie zasad gospodarki w obiegu zamkniętym, która pozwoli na powtórne wykorzystanie większości tworzyw sztucznych będących obecnie w obrocie. Wdrożenie tej koncepcji jest niewątpliwie ogromnym wyzwaniem i możliwe będzie jedynie przy współudziale przemysłu, nauki, administracji oraz organizacji pozarządowych z całego świata.

CEL 15: ZARZĄDZAĆ LASAMI W
SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY, ZWALCZAĆ
PUSTYNNIENIE, ZATRZYMAĆ I ODWRÓCIĆ
PROCES DEGRADACJI GLEBY, POWSTRZYMAĆ
STRATY W BIORÓŻNORODNOŚCI

Ewa Ewart
Ambasador Zrównoważonego Rozwoju,
producentka filmów dokumentalnych i dziennikarz dochodzeniowy BBC

*DOPIERO KIEDY OSTATNIE DRZEWO ZOSTANIE ŚCIĘTE,
OSTATNIA RYBA ZŁAPANA, I OSTATNI STRUMIEŃ ZATRUTY,
LUDZIE UŚWIADOMIĄ SOBIE ŻE NIE MOGĄ ZJEŚĆ PIENIĘDZY.*

Dziś to stare indiańskie powiedzenie brzmi jak ostatnie ostrzeżenie dla nas – gospodarzy Planety Ziemia.

„Ludzka chciwość może być tą destrukcyjną siłą, która pochłonie i zniszczy tak unikalne ekosystemy jak puszcza amazońska, czy lasy tropikalne Malezji, Tajlandii czy Indonezji. Bez nich możemy przestać istnieć a wcześniej bezpowrotnie utracimy piękno i bogactwo zielonych płuc ziemi. Mam jednak nadzieję że ludzką chciwość da się powstrzymać! Wierzę że ludzi dobrej woli jest więcej. W swoim życiu zawodowym ukochałam film a w szczególności dokument jako najbardziej przemawiającą do wyobraźni i sumień formę przekazu. Wierzę że jako Ambasadorka Zrównoważonego Rozwoju mogę choć w ten sposób podjąć próbę ochrony Amazonii i lasów tropikalnych w innych częściach globu, wskazując poprzez dokument na problemy które dzieją się tu i teraz. Wierzę, że przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ Cele Zrównoważonego Rozwoju wytyczą ścieżkę w ramach której wszystkie państwa świata wspólnie i w porozumieniu ochronią nasze wspólne dobro, jakim jest planeta ziemia. Jeśli mogę dotożyć do tego swoją małą cegietkę, to robię to z przekonaniem i bez wahania. Uważam że nie mamy czasu do stracenia.”

IT’S MY EARTH, I DECIDE!

Są na Ziemi miejsca, których istnienie wpływa na życie ludzi na całym świecie. Jednym z nich jest Yasuni. To unikalny ekosystem, którego przetrwanie ma kluczowe znaczenie dla losów ludzkości.

Yasuni, majestycznej urody wilgotny las tropikalny we wschodnim Ekwadorze jest najbardziej bioróżnorodnym miejscem na Ziemi. Na 2,5 hektara lasu przypada tu więcej gatunków drzew i owadów, niż występuje w Kanadzie i Stanach Zjednoczonych razem wziętych. W zróżnicowaniu ekosystemu Yasuni naukowcy widzą odpowiedź na istniejące i przyszłe choroby dotykające ludzi. Ale bogactwo tego obszaru stało się też jego przekleństwem.

W 2007 roku, pod powierzchnią Yasuni odkryto obfite pokłady ropy. Państwowy koncern naftowy Petroecuador obliczył, że znajduje się tam około biliona baryłek - 30% całkowitych zasobów Ekwadoru. Rząd stanął wobec dylematu, jak zmierzyć się z „klątwą obfitości” – jak to określił ówczesny minister Energii i Górnictwa. Ekwador zaproponował światu rozwiązanie: „Zapłaćcie połowę sumy jaką uzyskalibyśmy z przychodów wydobytej ropy, a my nie będziemy drążyć. Nie naruszymy lasu i pozostawimy w spokoju rdzennych mieszkańców.” „Inicjatywę Yasuni”, okrzyknięto jedną z najbardziej innowacyjnych propozycji ochrony środowiska. Poparli ją prawie wszyscy mieszkańcy Ekwadoru. ONZ zaopiniował, że plan jest bezpieczną inwestycją i zgodził się zarządzać funduszem powierniczym.

Inicjatywę poparło kilku światowych celebrytów oraz polityków, nadając jej rangę globalnej krucjaty.

W sierpniu 2013, prezydent Ekwadoru, pod pretekstem niewystarczających wpłat i w poczuciu zdrady przez światową społeczność, wycofał się z inicjatywy. W początku 2016 roku rząd sprzedał prawa do poszukiwań ropy na obszarach przylegających do parku Yasuni chińskiemu konsorcjum przedsiębiorstw naftowych. W kwietniu 2016 rozpoczęto wiercenia pierwszych z planowanych 200 odwiertów. Konsekwencje zakończenia programu to nie tylko dewastacja ziemi, wycinka lasów tropikalnych czy nieodwracalne zniszczenia we wschodnim Ekwadorze. Losy Yasuni wiążą się z innymi wydarzeniami na świecie, m.in. sukcesywnym podnoszeniem się wód gruntowych w Holandii, co na przestrzeni kolejnych dekad grozi jej zalaniem. Doktor Uniwersytetu Bostońskiego, Pablo Jarrin, twierdzi, iż gdyby teraz zaprzestać wycinki puszczy amazońskiej to zagrożenie w niedługim czasie przestałoby występować, a Holandia nie musiałaby inwestować setek milionów Euro w rozwiązania antypowodziowe. Również problem braku czystego powietrza, który w wielu krajach staje się palący jest ściśle związany z wycinką lasów i wydobyciem ropy w puszczy amazońskiej. Najbardziej wyrazistym przykładem są Chiny, których mieszkańcy stopniowo zaczynają się dusić. Zezwolenie na dalszą dewastację Yasuni będzie miało globalne skutki – pogłębianie się efektu cieplarnianego poprzez zwiększenie stężenia CO₂ w atmosferze.

Yasuni jest domem wielu indiańskich plemion. Na wycinkę lasu i wydobywanie złóż naturalnych muszą zgodzić się przedstawiciele lokalnych władz. Przywódcy wioski, niewykształceni szamani, prowadzą negocjacje

z korporacyjnymi prawnikami. Decyzje często wymuszane są szantażem, groźbą, dochodzi na tym tle do przestępstw, zastrasznień, wymuszeń, a nawet morderstw. „Płuca planety” rozdawane są za bezcen. Los Yasuni waży się w nierównej walce lokalnych społeczności z mechanizmami współczesnego kapitalizmu.

W naszym filmie chcemy pokazać cenę, jaką społeczność międzynarodowa zaczyna płacić za uciekanie przez wyborem tego, co ważne w długiej perspektywie. Problem Yasuni jak w soczewce unaocznia dwa globalne problemy. Pierwszy z nich to dewastacja krytycznych zasobów naturalnych niezbędnych dla całej planety. Drugi to bezwzględne mechanizmy zachodniej cywilizacji, nastawionej na doraźne zyski, zagrażającej nie tylko środowisku naturalnemu, lecz także zdrowiu i życiu całych społeczności.

W obecnym, globalnym świecie, który działa na zasadzie naczyń połączonych, spraw lokalnych praktycznie nie ma. Dziś jeszcze jest trochę czasu, aby wspólnym wysiłkiem powstrzymać nadciągającą katastrofę ekologiczną w Ekwadorze i jej skutki dla naszej Planety. Misją tego filmu jest uświadomienie o jak wielką stawkę toczy się ta gra.

It’s my Earth, I decide!

Film dokumentalny

Reżyseria: Ewa Ewart

Produkcja: SCORPIO STUDIO

Premiera: jesień 2017

prof. dr hab. Marek Kosmala
Katedra Architektury Krajobrazu SGGW
w Warszawie

ROLA I ZNACZENIE ROŚLINNOŚCI DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIAST

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA POLEGA NA
ZACHOWANIU RÓWNOWAGI POMIĘDZY NIEZBĘDĄ
DZIAŁALNOŚCIĄ CZŁOWIEKA W SFERACH GOSPODARCZEJ
I SPOŁECZNEJ, A WARTOŚCIAMI PRZYRODNICZYMI.

Chodzi przede wszystkim o wdrażanie rozwiązań, które pomagają oszczędzać energię, redukują zanieczyszczenia i służą zagospodarowaniu materiałów odpadowych. Wśród tych rozwiązań niebagatelną rolę może odgrywać roślinność. Warto przyjrzeć się bliżej, na czym polega jej dobroczynna rola w życiu człowieka. O roli i znaczeniu przyrodniczym roślinności w miastach traktuje właśnie ten artykuł.

Opisując znaczenie przyrodnicze drzew zacząć trzeba od tego, że roślinność jest środowiskiem życia dla wielu zwierząt. Zarówno lasy, jak i pojedyncze drzewa są siedliskiem dla wielu zwierząt. Roślinność w miastach wzbogacają bioróżnorodność środowiska. Dzikie zwierzęta w mieście są wskaźnikiem zdrowego środowiska. Ich los zależy od zdrowia roślin. Najczęściej jednak chyba podkreśla się, że roślinność, a zwłaszcza drzewa i krzewy poprawiają jakość naszego powietrza. Dojrzałe drzewa pomagają ochłodzić i odświeżyć powietrze, którym oddychamy. Drzewa nie tylko zmniejszają temperaturę powietrza, ale poprzez fotosyntezę wiążą dwutlenek węgla i wytwarzają tlen potrzebny nam do oddychania. Szacuje się, że jedno duże drzewo usuwa w ciągu dnia z otoczenia tyle samo dwutlenku węgla, ile emitują dwa domy jednorodzinne. Jednocześnie drzewa zatrzymują i usuwają z otoczenia szereg składników tworzących smog: ozon, tlenek węgla, tlenki azotu, amoniak i pewne ilości dwutlenku siarki.

Mało tego, większe skupiska drzew skutecznie poprawiają lokalny mikroklimat, co ważne jest szczególnie w miastach, gdzie mamy nadmiar betonu i szkła. Tereny, na których rosną dojrzałe drzewa mogą obniżyć latem temperaturę otoczenia nawet o 11 stopni w porównaniu do terenów bez drzew. Dzieje się tak dlatego, że pojedyncze wielkie drzewo może „wyparować” dziennie ponad 1800 litrów wody do atmosfery. Jego „praca” w tym zakresie równa się pracy 4-5 dużych klimatyzatorów działających 20 godzin na dobę.

Wiadomo, że około połowy efektu cieplarnianego jest spowodowana przez CO₂. Pochłaniając dwutlenek węgla, drzewa przeciwdziałają skutkom efektu cieplarnianego. McPherson i inni (2000) obliczyli, że jedna 60-letnia sosna „produkuje” w ciągu doby tyle tlenu, ile potrzebują 3 osoby. Badacze zwracają uwagę na to, że naprawdę skuteczne są duże i stare drzewa. Przykładowo 100-letni buk „wytwarza” w ciągu godziny 1200 litrów tlenu. Taką ilość tlenu jest w stanie „wytworzyć” dopiero posadzenie około 2700 młodych drzewek.

Parkingi obsadzone roślinnością (drzewami) charakteryzują się zdrowszym powietrzem (Simpson, McPherson, 1996). Drzewa dają cień, który skutkuje obniżeniem temperatury w pojazdach i zbiornikach paliwa. To z kolei po-

woduje, że mniej toksycznych, lotnych węglowodorów aromatycznych jest uwalnianych do atmosfery. Badania wykonane w Kalifornii przez Center for Urban Forest Research wykazały, że parkingi obsadzone drzewami były chłodniejsze o 3°, w kabinach samochodów temperatura była niższa o 40-50° zaś zbiorniki paliwa miały temperaturę niższą o 4-8°. Pokrycie parkingu w 50% drzewami skutkuje redukcją o 1 tonę toksycznych węglowodorów aromatycznych (McPherson i inni, 2000; McPherson, 2001).

Drzewa mają także bezpośredni wpływ na zanieczyszczenia miejskie. Liście drzew zatrzymują kurz (pyły) oraz pomagają usuwać z atmosfery toksyczne substancje. Zatrzymują one i usuwają z otoczenia szereg składników tworzących smog takich jak: ozon, tlenek węgla, tlenki azotu, amoniak i pewne ilości dwutlenku siarki. Wielkie drzewa usuwają 60-70 razy więcej zanieczyszczeń niż drzewa małe. McPherson i inni, (1999) obliczyli, że 100 drzew usuwa około 454 kg zanieczyszczeń rocznie, wliczając w to 181 kg ozonu oraz 136 kg cząsteczek stałych (zanieczyszczeń pyłowych). Dzięki obecności drzew pył unoszony z wiatrem (tzw. burze pyłowe) może być ograniczony o 75%. Drzewa są w stanie pochłaniać w pewnym stopniu dym i nieprzyjemne odory, zastępując je przyjemniejszymi, naturalnymi zapachami.

Dobrze usytuowane drzewo jest buforem chroniącym nie tylko przed zanieczyszczeniami, ale także przed hałasem miejskim. Nadmierny hałas można obniżyć przez właściwe posadzenie drzew i krzewów wzdłuż drogi oraz między osiedlami i dzielnicami przemysłowymi. Drzewa redukują hałas działając jak bufor i mogą obniżyć jego poziom nawet o 50%.

Drzewa chronią nasze zasoby wodne. Zatrzymują one wodę i wilgoć w glebie. Więcej drzew oznacza mniej odpływu wód opadowych. Drzewa i krzewy zatrzymują (retencjonują) deszczówkę, ich korzenie ułatwiają jej powolną infiltrację do gruntu. To zmniejsza presję na naszą kanalizację burzową i pozwala odnowić zasoby wód gruntowych. Według badań amerykańskich 100 dojrzałych drzew zatrzymuje rocznie około 450 tys.

litrów wody opadowej, dzięki temu wydajemy mniej pieniędzy na kanalizację burzową i oczyszczenie wody (McPherson et. al., 1999 i McPherson et. al. 2000).

E. Gregory McPherson z Leśnej Stacji Badawczej (Pacific Southwest Research Station) w Davis w Kalifornii od lat zajmujący się korzyściami jakie odnoszą ludzie z uprawy drzew w miastach obliczył wraz ze swoim zespołem, że ze stu drzew czterdziestoletnich (50 dużych, 30 średnich i 20 małych) posadzonych przy ulicy mieszkańcy zyskują netto 140 tysięcy dolarów, czyli przeliczając na złotówki po obecnym kursie ponad 0,5 mln złotych. Badania wykonane w USA (Fort Worth) dowodzą, że każdy dolar wydany na utrzymanie drzew zwraca się po trzykroć (daje trzy dolary zysku). Warto uświadomić sobie, że najwięcej korzyści odnosi społeczeństwo z ochrony dużych, dojrzałych drzew i znaczących powierzchni lasów.

Świadomość ogromnego znaczenia roślin w naszym życiu ciągle jest mało znana poza specjalistami, a nawet w środowisku specjalistów nie wszystkie wartości są znane i doceniane. Aby roślinność przyniosła wcześniej opisane wszechstronne korzyści musi być zdrowa i posadzona w odpowiednim miejscu. Zdrowe drzewa wymagają profesjonalnej opieki i pewnym wydatków na ich pielęgnację. A wtedy zwrócą nam pieniądze w trójnasób. Ludzi trzeba przekonać, że wydawanie pieniędzy na roślinność nie jest kaprysem i gestem pięknoducha, ale wysoko opłacalną inwestycją, która przynosi konkretne korzyści ekonomiczne i społeczne. Zieleni jest warta naszej zaradności i wysiłków. Jest ona żywotna dla zdrowia społeczeństwa. Inwestowanie w zieleni jest jednym z najmądrzejszych sposobów wydania naszych społecznych pieniędzy.

Roślinność w miastach, a zwłaszcza drzewa, powinny być traktowane jako istotny element zielonej infrastruktury, na podobnej zasadzie jak pozostałe elementy infrastruktury miejskiej: ulice i place, sieć ciepłownicza i kanalizacyjna, wodociągi itd. W miastach zrównoważonych architektura (substancja urbanistyczna) powinna ściśle spłatać się z roślinnością.

Prof. dr hab. inż. Leszek Łabędzki
Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badawczy w Bydgoszczy

ZAGROŻENIA DLA ROLNICTWA SPOWODOWANE ZMIANAMI KLIMATYCZNYMI W KONTEKŚCIE KRYZYSU WODNEGO

ZMIANY KLIMATU BĘDĄ WYWIERAĆ SILNY WPŁYW NA ROLNICTWO, GDYŻ SPOŚRÓD WSZYSTKICH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA GEOGRAFICZNEGO, WARUNKI KLIMATYCZNE SĄ PODSTAWOWYM CZYNNIKIEM KSZTAŁTUJĄCYM GOSPODARKĘ ROLNĄ.

O budzących niepokój zjawiskach klimatycznych i ich skutkach informują m. in. kolejne raporty IPCC. Rolnictwo jest wymieniane najczęściej jako sektor działalności gospodarczej, który w mniejszym lub większym stopniu odczuje negatywne skutki zmian klimatu. Należy również mówić o korzystnych efektach zmian klimatu w rolnictwie.

Polska należy do krajów europejskich o najmniejszych zasobach wodnych i o dużej ich zmienności w czasie i przestrzeni, czego wyrazem są pojawiające się, średnio co 3 lata, okresy susz oraz okresy podtopień i zagrożeń powodziowych. Małe zasoby wód stanowią przyczynę wystąpienia zagrożenia braku pełnego pokrycia potrzeb wodnych, w tym potrzeb ludności, zwierząt hodowlanych, roślin uprawnych. Susze stają się w ostatnich latach coraz bardziej dokuczliwe, a przesuszenie wielu obszarów jest wyraźne. Ocenia się, że straty w rolnictwie w wyniku występujących ostatnio susz wynosiły 20-30%. Z drugiej strony często pojawia się niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi i podtopień.

PRZEWIDYWANE ZMIANY KLIMATYCZNE

W Polsce należy się spodziewać wzrostu temperatury w XXI wieku o około 2-4°C. Konsekwencją będą sezonowe zmiany ilościowe opadów atmosferycznych i natężenie ekstremalnych zjawisk pogodowych. Większość scenariuszy nie przewiduje zmiany rocznej sumy opadów w Polsce. Można natomiast spodziewać się wzrostu opadów zimowych, a zmniejszenia opadów letnich.

Skrajne wyniki analiz pokazują kilkunastoprocentowy spadek sumy opadów letnich i wzrost opadów zimą nawet o 25%. Wzrośnie również intensywność opadów – udział silnych opadów (>10 mm/doba) wzrośnie do 30-40%.

WPŁYW ZMIAN KLIMATU NA ROLNICTWO

Jedną z konsekwencji wzrostu temperatury będzie wydłużenie okresu wegetacyjnego o 50-70 dni. Może dojść do istotnych zmian w strukturze upraw. Z jednej strony pojawi się możliwość uprawy na szerszą skalę roślin o zwiększonych wymaganiach cieplnych (kukurydza, soja, słonecznik), z drugiej zaś areał i plony pewnych upraw, np. ziemniaka, ulegną znacznemu ograniczeniu. Trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska), zlokalizowane w dolinach rzek, w obszarach związanych ze stałym i okresowym naturalnym uwilgotnieniem i glebami organicznymi, mogą ulegać zmniejszeniu w wyniku niekorzystnych zmian w stosunkach wodnych tych obszarów i degradacji gleb torfowych.

Przewidywane zmiany klimatu umożliwią uzyskanie lepszych efektów produkcyjnych. Może wystąpić niewielki spadek plonów pszenicy, żyta i buraków, duży spadek plonów ziemniaka, jednak znacząco wzrosną plony słonecznika, soi, kukurydzy. Wzrost natężenia zjawisk ekstremalnych (silne przymrozki, upały, gwałtowne ulewy, wichry, susze), w istotny sposób zwiększą ryzyko produkcyjne w rolnictwie, związane ze zwiększoną wariancją plonów.

W efekcie zmian klimatycznych przewiduje się wzrost zapotrzebowania na wodę przez rolnictwo o 30-50%, powodując nasilenie konfliktów między rolnictwem, przemysłem i gospodarką komunalną w zaopatrzeniu w wodę. Wzrost natężenia i częstotliwości susz może spowodować wzrost deficytów wody w rolnictwie. Wzrost temperatury powietrza w okresie letnim spowoduje wzrost ewapotranspiracji, co w połączeniu z prognozowanym zmniejszeniem opadów w tym okresie i wydłużeniem sezonu wegetacyjnego, może spowodować zwiększenie niedoborów wody dla roślin. Możliwe zwiększenie deficytów wody w rolnictwie może utrwalić obecne trendy rozwoju nawodnień. Znaczna część zapotrzebowania na wodę pochodzić będzie z rolnictwa nawadnianego. Ponadto więcej wody będzie potrzebne na jednostkę powierzchni i prawdopodobnie na jednostkę produkcji, zmniejszając produktywność wody. Zmniejszone opady, zwiększona ewapotranspiracja i obniżenie poziomu wód gruntowych będą powodować przesuszenie gleb i wzmogoną mineralizację próchnicy. Wzrost opadów zimowych spowoduje zwiększenie wilgotności gleby na wiosnę i potrzebę rozwoju melioracji odwadniających.

PODSUMOWANIA

Polskie rolnictwo staje przed wyzwaniem wzrostu ryzyka produkcji spowodowanego zmianami klimatycznymi, objawiającymi się zmianami rozkładu opadów, temperatury, częstości pojawiania się ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz ograniczeniami w dostępności zasobów wodnych

i glebowych. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę przez rośliny, zwiększenie powierzchni nawadnianej i wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień.

Niezależnie, które scenariusze zmian warunków klimatycznych w Polsce będą brane pod uwagę, czy będą to scenariusze bardziej czy mniej optymistyczne lub wręcz pesymistyczne co do wpływu na rolnictwo, to tak przed nauką i praktyką rolniczą, jak i przed decydentami i politykami, staną nowe różne wyzwania, szczególnie w zakresie stworzenia korzystnych warunków dla adaptacji rolnictwa do zmian klimatu.

Działania dostosowawcze polskiego rolnictwa w zakresie gospodarowania wodą powinny prowadzić do polepszenia warunków wodnych produkcji rolniczej. Będzie to głównie zwiększenie lokalnych zasobów wodnych i ich dostępności dla rolnictwa, zwiększenie efektywności wykorzystania wody oraz zmniejszenie potrzeb wodnych upraw rolniczych i strat wody.

Adaptacja polskiego rolnictwa do przewidywanych zmian klimatu, zmiany w kierunkach działalności rolniczej mające na celu ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu na rolnictwo powinny znaleźć odzwierciedlenie w polityce rolnej kraju.

CEL 16: POKÓJ I SPRAWIEDLIWOŚĆ

Krzysztof Zanussi
Ambasador Zrównoważonego Rozwoju
członek Rady Programowej Global Compact
polski reżyser, scenarzysta filmowy oraz filozof

„Nie może być zgody na działanie w Polsce mafii gospodarczych i nieuczciwych przedsiębiorców. Do walki z korupcją i nieuczciwością trzeba zaangażować wszystkie siły w Polsce. Od rządu przez samorząd, społeczeństwo obywatelskie, ludzi kultury i sztuki oraz kościół. Zwłaszcza od postawy i jasnego stanowiska polskiego kościoła wiele zależy. Życzyłbym sobie żeby z każdej ambony kościół nawoływał, że trzeba płacić podatki i nie oszukiwać bo to jest sprzeczne nie tylko z dekalogiem ale także z elementarną uczciwością.”

Filip Kaczmarek
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
członek Rady Programowej Global Compact Poland

KORUPCJA JAKO BARIERA ROZWOJU NA PRZYKŁADZIE AFRYKI SUBSAHARYJSKIEJ

SZESNASTY CEL ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (SDG) DOTYCZY PROMOWANIA SPRAWIEDLIWYCH, POKOJOWYCH I INKLUZYWNYCH SPOŁECZNOŚCI. JEDNYM Z CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH 16-TEGO SDG JEST „ZNACZĄCE ZREDUKOWANIE KORUPCJI I ŁAPOWNICTWA WE WSZYSTKICH ICH FORMACH”.

Na przykładzie Afryki Subsaharyjskiej doskonale widać, że zadanie to jest całkowicie uzasadnione. Wielu badaczy i instytucji uważa, że trwały rozwój tego regionu nie jest możliwy bez poprawy jakości rządzenia, w tym zdecydowanego ograniczenia korupcji. Zjawisko korupcji jest istotne z wielu powodów. Jednym z nich jest skala zjawiska. Nielegalne przepływy finansowe (IFF), które są skutkiem różnych form korupcji, szacuje się w wymiarze globalnym na bilion dolarów rocznie (Cost, 2015). Globalny poziom udzielonych łapówek również szacuje się na bilion dolarów rocznie (Development, 2006). Kraje biedne cierpią na tym w szczególności sposób, gdyż fundusze te mogłyby przyczynić się do rozwoju tych państw i ograniczenia ubóstwa ich obywateli. Obliczono, że na każdego dolara, który napływa do krajów rozwijających się w ramach oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA), przypada 10 dolarów wpływających w ramach IFF (Kar, Spanjer, 2014). Według badań (Baker, 2009) od 20 do 40 miliardów dolarów jest co roku rozkradane w skutek korupcji w krajach rozwijających się. Jak duże znaczenie dla rozwoju miałyby te pieniądze, świadczy fakt, że kwoty te stanowią od 20 do 40% ODA w wymiarze globalnym.

Afryka Subsaharyjska jest najbardziej niebezpiecznym regionem świata, a jednocześnie wiele państw z tego regionu jest poważnie zagrożona korupcją. Transparency International (TI) bada co roku i ogłasza indeks percepcji korupcji. W ostatnich latach w końcówce listy TI zawsze znajdowało się kilka państw Afryki Subsaharyjskiej. Spośród 46 państw regionu 40 ma poważny problem z korupcją.

Tabela 1. *Corruption Perceptions Index* 2012–2015.

LP.	PAŃSTWO	2015	2014	2013	2012
158	GWINEA-BISSAU	17	19	19	25
158	WENEZUELA	17	19	20	19
161	IRAK	16	16	16	18
161	LIBIA	16	18	15	21
163	ANGOLA	15	19	23	22
163	SUDAN POŁUDNIOWY	15	15	14	-
165	SUDAN	12	11	11	13
166	AFGANISTAN	11	12	8	8
167	KOREA POŁNOČNA	8	8	8	8
167	SOMALIA	8	8	8	8

Źródło: Transparency International.

Korupcja ma wiele negatywnych aspektów, ale jej znaczenie wynika także z negatywnego wpływu na rozwój. W tym kontekście szczególnie szkodliwa jest dla państw o niskim poziomie rozwoju. Negatywne skutki korupcji mają wielowymiarowy charakter. Korupcja przyczynia się do zmniejszenia: produktywności, inwestycji, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ale także zyskowności działalności gospodarczej i wzrostu gospodarczego. Korupcja prowadzi do obniżenia zakresu i jakości usług publicznych, zaufania do instytucji publicznych i systemu politycznego jako takiego. Korupcja osłabia legitymizację państwa, generuje niestabilność i może zwiększyć prawdopodobieństwo konfliktu, wywiera

negatywny wpływ na środowisko naturalne (sprzyja zwiększeniu zanieczyszczenia, deforestacji, rabunkowemu gospodarowaniu zasobami naturalnymi). Korupcja zmniejsza też dochody państwa. Sekretarz generalny ONZ w swym raporcie poprzedzającym przyjęcie SDG pisał: „Sektor publiczny może znacznie zwiększyć swe przychody poprzez zreformowanie systemów podatkowych, walkę z oszustwami podatkowymi, korygowanie nierówności oraz zwalczanie korupcji” (The Road, 2014, s. 9). Skutki korupcji w krajach Afryki Subsaharyjskiej są tak dotkliwe, że jedno z kenijskich ministrów określił korupcję jako „zbrodnię przeciwko ludzkości” (Development, 2006, s. 22).

Część badaczy, którzy analizowali wpływ pomocy zagranicznej na rozwój krajów najbardziej ubogich, jej skuteczność i uwarunkowania, dochodziło do pesymistycznych wniosków (Easterly, Moyo, Novogratz, Shikwati, Lal). Niektórzy przypisują wpływowi korupcji na funkcjonowanie państw rozwijających się tak duże znaczenie, że z jej powodu kwestionują sensowność udzielania pomocy rozwojowej w ogóle. Inni ograniczają się do tezy o zmniejszeniu skuteczności pomocy. Najostrożniej sformułowała swój wniosek zambijska ekonomistka Dambisa Moyo, która postawiła tezę, że pomoc zagraniczna była dla Afryki szkodliwa (Moyo, 2009). Dowodziła, że jeżeli dany kraj jest skorumpowany i źle zarządzany, to pomoc zewnętrzna nie zmniejsza poziomu ubóstwa mieszkańców. Nieco łagodniejszy jest wniosek hinduskiego ekonomisty Deepaka La’a. W jego opinii Afryka sama powinna unikać wadliwie ukierunkowanej pomocy zagranicznej, wspierającej nieefektywny sektor publiczny i skoncentrować na uwolnieniu gospodarki. Społeczność międzynarodowa powinna utrzymać otwartość rynków oraz pomagać swą wiedzą o tym, w jaki sposób można i powinno rozliczać się rządzących (Lal, 2015, s. 234-235).

Donatorzy próbują ograniczyć korupcję i jej negatywny wpływ na skuteczność pomocy. Używają do tego kilku instrumentów: międzynarodowych inicjatyw finansowych, warunkowania pomocy, czego szczególnym przypadkiem jest warunkowanie pomocy budżetowej. Przyjęto szereg konwencji i inicjatyw związanych z ograniczeniem korupcji i nielegalnych przepływów finansowych: Konwencja antyłańcuchowa OECD (1999), Inicjatywa transparentności w przemyśle wydobywczym – EITI (2002), Konwencja ONZ przeciw korupcji – UNCAC (2003), powołanie Grupy Zadaniowej ds. działań finansowych – FATF (1989) i Grupy Roboczej G20 ds. zwalczania korupcji (2010). Niestety z badań (Johnson, 2012) wynika, że konwencje te i inicjatywy nie przynoszą oczekiwanych skutków dla krajów rozwijających się. Jeżeli zwalczanie korupcji ma być sku-

teczne, to musi stać fragmentem szerszego programu działań, mających zwiększyć jakość rządzenia i skuteczność instytucji publicznych państw rozwijających się.

Unia Europejska i część innych donatorów jest przekonana, że jednym z kluczowych warunków dla trwałego rozwoju są „dobre rządy” w krajach partnerskich. Problem polega na tym, że państwa Afryki Subsaharyjskiej nie przywiązują równie dużej wagi do jakości rządów. Stronie europejskiej (Frankowski, Słomczyńska, s. 94-95) udało się wprawdzie wpisać do umowy z Kotonu, regulującej współpracę między innymi z krajami Afryki Subsaharyjskiej, definicję „dobrych rządów”. I jest to definicja ambitna. „W kontekście otoczenia politycznego i instytucjonalnego wspierającego prawa człowieka, zasady demokratyczne oraz państwo prawne dobre rządy są przejrzystym i odpowiedzialnym zarządzaniem zasobami ludzkimi, naturalnymi, gospodarczymi i finansowymi do celów sprawiedliwego i stałego rozwoju. Obejmują jasne procedury decyzyjne na poziomie władz państwowych, jawne i odpowiedzialne instytucje, nadrzędność prawa w zarządzaniu i rozdziale zasobów oraz tworzenie możliwości opracowywania i realizacji środków mających w szczególności na celu zapobieganie i zwalczanie korupcji” (art. 9 pkt. 3). Podczas nowelizacji umowy z roku 2005 wzmocniono ten zapis o stwierdzenie „Dobre rządy stanowiące podwaliny partnerstwa AKP-UE tworzą również podwaliny polityki krajowej i międzynarodowej Stron oraz stanowią podstawowy element niniejszej Umowy. Strony postanawiają, że poważne przypadki korupcji, w tym akty przekupstwa prowadzące do takiej korupcji, o których mowa w artykule 97, stanowią naruszenie tego elementu”. Zapisy te jednak nie zmieniły postawy wielu państw afrykańskich, dla których tak zdefiniowana koncepcja „dobrych rządów” nie jest kluczową sprawą.

Jakość rządów może być mierzona wieloma metodami. Robią to cyklicznie różne instytucje. Jedną z ciekawszych prób jest *Ibrahim Index of African Governance* (IIAG). Ten miernik jakości rządów w Afryce opracowała w 2007 r. Mo Ibrahim Foundation we współpracy z Uniwersytetem Harvarda. Co roku jest on obliczany dla wszystkich państw Afryki. Indeks obejmuje cztery wymiary i uwzględnia obecnie aż 94 wskaźniki. Analizowane obszary to: bezpieczeństwo i rządy prawa – w ramach, którego analizuje się 25 wskaźniki szczegółowe, uczestnictwo i prawa człowieka – 17 wskaźników, zrównoważone możliwości ekonomiczne – 29 wskaźników, rozwój społeczny – 22 wskaźników. W ramach pierwszego wymiaru aż sześć wskaźników jest związana z korupcją. Warto przyjrzeć się krajom, które osiągają najlepsze wyniki w mierzonych kategoriach.

TABELA 2. Rozliczalność, transparentność i korupcja w sektorze publicznym (na podstawie danych Afrykańskiego Banku Rozwoju):

1.	BOTSWANA	100,0
2.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	95,8
3.	GHANA	87,5
4.	MAURITIUS	87,5
5.	RUANDA	87,5

TABELA 4. Rozliczalność, transparentność i korupcja w sektorze publicznym (przy uwzględnieniu obu wskaźników – Afrykańskiego Banku Rozwoju i Banku Światowego):

1.	BOTSWANA	100,0
2.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	97,9
3.	MAURITIUS	87,5
4.	REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI	87,5
5.	GHANA	79,5

TABELA 6. Korupcja na poziomie rządu i urzędów publicznych (na podstawie danych Economist Intelligence Unit):

1.	BOTSWANA	100,0
2.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	100,0
3.	LESOTHO	80,0
4.	MAURITIUS	80,0
5.	NAMIBIA	80,0

TABELA 8. W zestawieniu wszystkich wskaźników dotyczących rozliczalności, z których większość dotyczy korupcji:

1.	BOTSWANA	72,1
2.	MAURITIUS	69,8
3.	REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI	66,8
4.	NAMIBIA	65,1
5.	RUANDA	65,1

Jednym z najważniejszych wniosków, wynikających z analizy IIAG za rok 2014 jest to, że z reguły państwa, które są na najwyższym poziomie pod względem jakości rządzenia i mają najlepsze wskaźniki dotyczące korupcji, nie są najbiedniejszymi państwami regionu. Wręcz przeciwnie – najlepsze rezultaty w kwestii korupcji są udziałem państw o względnie wysokim PKB per capita. Jedynym wyjątkiem jest Ruanda.

TABELA 10. Produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca, w cenach bieżących, USD, rok 2014 (dane Międzynarodowego Funduszu Walutowego – IMF):

1.	GWINEA RÓWNIKOWA	19.959
2.	SESZELE	15.140
3.	GABON	11.483
4.	MAURITIUS	9.999
5.	BOTSWANA	7.233
6.	RPA	6.482
7.	NAMIBIA	6.188
8.	ANGOLA	5.303
9.	SWAZILAND	3.994
10.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	3.583

Źródło: Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

Analiza IIAG potwierdza wcześniejsze badania, które wykazywały związek między skalą korupcji, a wzrostem nierówności i ubóstwa (Gupta i in., 2002). Im większa korupcja tym mniejsze szanse na rozwój i ograniczenie ubóstwa.

TABELA 3. Rozliczalność, transparentność i korupcja w sektorze publicznym (na podstawie danych Banku Światowego):

1.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	100,0
2.	BENIN	71,4
3.	BURKINA FASO	71,4
4.	GHANA	71,4
5.	RUANDA	71,4

TABELA 5. Korupcja i biurokracja (na podstawie danych banku Światowego):

1.	BOTSWANA	85,7
2.	LESOTHO	85,7
3.	NAMIBIA	85,7
4.	DŻIBUTI	71,4
5.	GHANA	71,4

TABELA 7. Postępowania antykorupcyjne w sektorze publicznym:

1.	REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI	100,0
2.	BURKINA FASO	87,5
3.	BOTSWANA	75,0
4.	MAURITIUS	75,0
5.	BENIN	62,5

TABELA 9. Catościowy Ibrahim Index of African Governance za rok 2014:

1.	MAURITIUS	79,9
2.	WYSPY ZIELONEGO PRZYLĄDKA	74,5
3.	BOTSWANA	74,2
4.	REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI	73,0
5.	NAMIBIA	70,4

Założenie UE i niektórych innych donatorów, aby pomagać najbiedniejszym państwom i jednocześnie wspierać dobre rządy prowadzi do wewnętrznej sprzeczności polityki rozwojowej. Braki w zakresie „dobrych rządów”, a w tym korupcja, utrudniają lub wręcz uniemożliwiają efektywną absorpcję pomocy udzielanej państwom rozwijającym się. Tymczasem niektórzy badacze (Sachs, 2006) wskazują, że bez efektywnej absorpcji nie można przezwyciężyć pułapki ubóstwa. Pomoc zagraniczna może bowiem przyczynić się do „uruchomienia procesu akumulacji kapitału, wzrostu gospodarczego i zwiększenia się dochodów gospodarstw domowych” (Sachs, 2006, s. 249). J. Sachs przekonywał, że najważniejszą barierą rozwoju Afryki Subsaharyjskiej nie jest korupcja i słaba jakość rządów czy deficyt demokracji, tylko niski pułap pomocy zagranicznej i brak wolności ekonomicznej. Z jego analizy wynikało, że niski poziom rządów wynikał z niskich dochodów. A niskie dochody i wolniejsze tempo wzrostu krajów Afryki z „niekorzystnych warunków geograficznych i niewystarczającej infrastruktury” (Sachs, 2006, s. 315). Inni badacze uważają, że wolności gospodarczej muszą towarzyszyć „fundamentalne reformy polityczne i usprawnienie struktur instytucjonalnych, które zabezpieczą bezpieczeństwo praw własności” (Lal, 2015, s. 224).

Przerwanie pułapki ubóstwa jest, w opinii J. Sachsa, możliwe przy pewnych założeniach. „Jeśli pomoc zagraniczna jest wystarczająco duża i udzielana przez wystarczająco długi okres, to zasób kapitału zwiększa się i gospodarstwa domowe mogą osiągnąć poziom życia wyższy od poziomu minimum egzystencji” (Sachs, 2006, s. 250). Sprzeczność, która tu występuje polega na tym, że gdy z powodu politycznego warunkowania zawiesza się pomoc, to jednocześnie przerywa się proces, którego skuteczność jest zależna od jego długotrwałości. Warunkowanie polityczne byłoby skuteczne tylko wtedy, gdyby prowadziło do rzeczywistych reform i wolności gospodarczej. Z kolei, jeżeli donator nie reaguje na korupcję czy złe zarządzanie, to pomoc nie będzie efektywnie absorbowana i mechanizm przerwania pułapki ubóstwa nie zadziała.

Innym narzędziem, obok warunkowania pomocy, które ma pomóc w przezwyciężeniu lub złagodzeniu sprzeczności między potrzebą stabilnej i długotrwałej pomocy, a przerwami w jej udzielaniu spowodowanymi łamaniem warunków przez beneficjenta, jest „pomoc budżetowa”. O tym jak ważny jest kontekst dobrych rządów świadczy fakt, że od roku 2011 część umów na podstawie, których UE udziela ogólnego wsparcia budżetowego określa się nazwą „umowa dotycząca dobrego rządzenia i rozwoju” (*Good Governance and Development Contracts* - GGDcs) (*Komunikat*, 2011, s. 4)¹. Pomoc budżetowa jest typowym instrumentem transferowym. OECD definiuje „bezpośrednią pomoc budżetową” jako „metodę finansowania budżetu państwa partnerskiego poprzez transfer środków od donatora do skarbu państwa partnerskiego. Przekazane fundusze przekazane są zarządzane zgodnie z procedurami budżetowymi państwa-biorcy” (*Harmonising*, 2006, s. 26). Pomoc budżetowa nie jest nowym instrumentem. Wiele byłych kolonii otrzymywało wsparcie budżetowe od swych dawnych metropolii już po uzyskaniu niepodległości. Zrezygnowano z tego z powodu skojarzeń z neokolonializmem. Znaczenie pomocy budżetowej znacznie wzrosło, gdy w 2005 r. UE zobowiązała się zwiększyć udział pomocy budżetowej w całej udzielanej pomocy z 20% do 50% (*Monitoring*, 2010, s. 1). Zobowiązanie to nie zostało zrealizowane, a tendencja jest obecnie odwrotna – udział pomocy budżetowej spada. W roku 2014 transfery pomocy budżetowej UE dla wszystkich beneficjentów stanowiły tylko 15,9% unijnej ODA (*Commission*, 2015, s. 169).

UE, podobnie jak inni donatorzy, uzależnia udzielenie pomocy budżeto-

¹ Pozostałe typy umów to „umowy dotyczące reform sektorowych” (*Sector Reform Contracts* - SRCs) i „umowy dotyczące budowania państwowości” (*State Building Contracts* - SBCs).

wej od kilku kryteriów. Początkowo państwa, które chciały otrzymywać pomoc budżetową od UE musiały spełniać trzy warunki. A mianowicie, musiały posiadać:

- dobrze zdefiniowaną strategię rozwoju,
- politykę makroekonomiczną zorientowaną na stabilność oraz
- wiarygodny i odpowiedni program ulepszenia zarządzania finansami publicznymi. (*Use*, 2008, s. 41).

W 2011 r. wprowadzono czwarte kryterium – „przejrzystość budżetu i nadzór nad nim” (*Komunikat*, 2011, s. 9). Pomoc budżetowa, mimo stosowanych kryteriów, analizy ryzyka, umów, monitoringu i ocen ewaluacyjnych budzi wiele kontrowersji. Wynikają one z obaw, że przyczyni się ona do korupcji, defraudacji i nadużywania pomocy. Z badań zleconych przez Parlament Europejski wynika jednak, że nie ma jednoznacznych dowodów, że pomoc budżetowa jest bardziej zagrożona korupcją niż inne formy pomocy (*The Future*, 2011, s. 4).

Podobnie, jak w przypadku konsultacji, przeprowadzanych na mocy umowy z Kotonu, w przypadku pomocy budżetowej Komisja Europejska nie wyklucza działań negatywnych. „W przypadkach, w których zobowiązanie kraju partnerskiego do przestrzegania wartości podstawowych wykazuje wyraźną tendencję negatywną, należy opracować i wdrożyć odpowiednią i skoordynowaną strategię reakcji na poziomie UE i państw członkowskich” (*Komunikat*, 2011, s. 4). W karaniu Unia jest łagodna – „Jeśli nie ma jasnej sytuacji co do tego, czy należy chronić interesy finansowe i reputację UE – w którym to przypadku można natychmiast zawiesić ogólne wsparcie budżetowe – odpowiedź na taką tendencję negatywną powinna być stopniowa i proporcjonalna” (*Komunikat*, 2011, s. 4). Wynika to z obawy by wstrzymanie pomocy nie uderzyło w ubogich obywateli państw, korzystających z tej formy wsparcia. Dlatego Komisja Europejska

zaleca również: „Ocena sektorowego wsparcia budżetowego UE w świetle ładu politycznego powinna być odpowiednio wyważona, z uwzględnieniem potrzeby służenia społeczeństwu i jego ochrony” (*Komunikat*, 2011, s. 4). Całkowite wstrzymanie pomocy budżetowej jest traktowane jako rozwiązanie dopuszczalne, ale stosowane w ostateczności.

Najtrudniejszym elementem mechanizmu politycznego warunkowania pomocy rozwojowej jest osiąganie rezultatów. Tak samo jest w przypadku rezultatów, dotyczących ograniczenia korupcji. Były szef Transparency International David Nussbaum twierdził, że sukces wszelkiego rodzaju reform zależy od zmiany mentalności i zachowań ludzkich (*Development*, 2006, s. 124). Nie jest to łatwe zadanie. Jak wskazywał Ralf Dahrendorf, analizując zresztą transformację ustrojową Polski, zmiany mentalności są bardzo czasochłonne. Stworzył on formułę, mówiącą, że zmiany konstytucyjne można wprowadzić w ciągu sześciu miesięcy, gospodarkę rynkową w ciągu sześciu lat, ale budowanie społeczeństwa obywatelskiego będzie trwało 60 lat. Sukcesy w zwalczaniu korupcji są uzależnieniem od zmiany mentalności.

Część badaczy uważa, że polityczne warunkowanie pomocy jest nieskuteczne, jeżeli nie towarzyszy mu polityczne zaangażowanie (Kolstad, Fritz, O’Neil, 2008). A politycznego zaangażowania ze strony państw partnerskich brakuje, gdyż pomoc często jest udzielana nawet jeżeli warunki nie zostały spełnione (*Cost*, s. 37-38). Z drugiej strony nie ma możliwości skutecznego ograniczenia nielegalnych przepływów finansowych bez prawdziwej woli politycznej ze strony państw rozwiniętych. Dlatego kwestia ograniczenia korupcji i jej wpływu na rozwój państw Afryki Subsaharyjskiej pozostaje problemem politycznym, a nie prawnym czy ekonomicznym. Bez jego rozwiązania trwały i zrównoważony rozwój regionu nie będzie możliwy.

Reynoldo Goto
Koordynator, Grupa robocza ds. antykorupcji,
Global Compact Network Brazil
i Dyrektor ds. zgodności, Siemens Brazil

UN GLOBAL COMPACT W BRAZYLII: WALKA Z KORUPCJĄ W WYMAGAJĄCYM ŚRODOWISKU

W PRASIE BRAZYLIIJSKIEJ NIE MA TYGODNIA BEZ
NAGŁÓWKA DOTYCZĄCEGO KORUPCJI; NIESTETY
POPRZEZ SKANDALE TEGO TYPU ODKRYWAMY
NAJGORSZĄ CZĘŚĆ NASZEJ HISTORII.

Zainteresowanie mediów tym tematem, jest z pewnością dobrym znakiem - otwiera możliwość lepszej przyszłości, ponieważ brazylijskie społeczeństwo już rozumie, że korupcja jest wielką przeszkodą dla rozwoju społecznego i gospodarczego. Mobilizacja do aktywnej walki z korupcją jest wyraźna. To nie jest już dyskusja wyłącznie między specjalistami, tylko bieżący temat dyskutowany przez całe społeczeństwo.

Przechodzimy przez historyczny moment z dużymi zmianami w przepisach normujących walkę z korupcją, nowy Clean Company Act (Prawo nr. 12,846/2013) uzgadnia działania Brazylijczyków z międzynarodowymi wytycznymi od OBWE (Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie), OPA (Organizacja Państw Amerykańskich) i UN Global Compact. Egzekwowanie prawa i wynikające stąd konsekwencje dla waznych wykonawców zmieniają dodatkowo brazylijską szarą strefę.

Prywatny sektor gospodarki powinien przodować w tych zmianach kulturowych; dlatego UN Global Compact wspiera tę transformację w Brazylii poprzez aktywne dyskusje, materiały edukacyjne i warsztaty, tak aby w efekcie ułatwić lokalnym firmom wdrażanie i poprawę systemów zgodności.

W Brazylii istnieje bardzo zaangażowana grupa zadaniowa, która liczy ponad 25 aktywnych firm o bardzo zróżnicowanych profilach, z wielu sektorów i o różnych wielkościach. Tak więc Istnieje bardzo dobry impuls do implementacji tych zmian i nowe przywództwa rozwijane są także w Brazylii.

Pierwsze aktywności UN Global Compact w Brazylii były skupione na dyskusji o podstawowych zasadach ustanowienia sprawnego systemu zgodności. W oparciu o doświadczenia najlepszych międzynarodowych praktyk zorganizowany został lokalny warsztat, na którym odbyły się już 4 sesje, bez dodatkowych kosztów dla uczestniczących firm. Wyższy poziom kierownictwa, kody postępowania, kanały informowania o nieprawidłowościach, sankcje dyscyplinarne, szkolenia i komunikacja to najważniejsze tematy dyskutowane podczas warsztatów, które są świetnie oceniane i licznie uczęszczane przez uczestników.

Druga platforma operacyjna utworzona w Brazylii była oparta na Anticorruption Risk Assessment Guideline (link <https://www.unglobalcompact.org/library/411>). Grupa robocza zajmująca się antykorupcją zorganizowała już 2 warsztaty w Sao Paulo i Rio De Janeiro, wyjaśniając

podstawy oceny ryzyka ze skupieniem na zgodności. Jest to zarazem jasny przekaz dlaczego ta aktywność jest podstawą do ustanowienia poprawnych kontroli i środków w efekcie których możliwy jest efektywny system zgodności.

Od grudnia 2015 społeczeństwo uznaje korupcję za największy problem Brazylii. Dało to początek dyskusjom na temat aktywnego dialogu między sektorami publicznym i prywatnym jak walczyć z korupcją. UN Global Compact Network w Brazylii promuje pewne działania, aby zainicjować dyskusje na temat zmian w przepisach, rozpowszechniając programy edukacyjne i pokazując jakie są skutki złamania kodów postępowania.

Według Transparency International brazylijski Indeks Percepcji Korupcji (Corruption Perception Index) pogorszył się w 2015 głównie z powodu skandali dotyczących nielegalnych prowizji dla polityków powiązanych z publicznymi kontraktami. Niestety skandale te miały także bezpośredni wpływ na gospodarkę niszcząc tysiące miejsc pracy. Ten krytyczny scenariusz zmotywował niektóre firmy do jeszcze bardziej zdecydowanej walki z korupcją, niektóre udane próby kolektywnych akcji miały też wsparcie

UN Global Compact, „Czysta gra - na stadionie i poza stadionem” wypromowana przez instytut ETHOS jest dobrym przykładem kolektywnej akcji opublikowanej w raporcie UN Global Compact (link <https://www.unglobalcompact.org/library/1781>).

Generalna ocena inicjatyw UN Global Compact przez brazylijskie firmy jest bardzo pozytywna; dowodzi tego nieustannie rosnąca liczba zaangażowanych firm; nie tylko z prywatnego ale i publicznego sektora gospodarki. Istnieje wyraźny popyt na dalsze inicjatywy związane z walką z korupcją i Grupa Anticorruption Work dysponuje już kalendarzem spotkań w różnych regionach Brazylii.

Natychmiastowe zmiany będą wymagały zmian strukturalnych, ale zmiany długoterminowe będą wymagały inwestycji w edukację, z tego powodu UN Global Compact opublikował w Brazylii podręcznik o antykorupcji (link <http://www.pactoglobal.org.br/Artigo/211/Integridade-e-eticanos-negocios>) i kontynuuje inwestowanie w edukację dotyczącą walki z korupcją.

Noor Naqschbandi
German Global Compact Network

WKŁAD SOJUSZU DLA SPÓJNOŚCI W CEL 16.5: „ZNACZNIE OGRANICZYĆ WSZELKIE FORMY KORUPCJI I ŁAPÓWKARSTWA”

W OSTATNICH LATACH ZNACZNIE WZROSŁA LICZBA NORMY
REGULACYJNE I PRZEPISÓW PRAWA ANTYKORUPCYJNEGO.
KONSUMENTI I ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
PRZYWIĄZUJĄ CORAZ WIĘKSZĄ WAGĘ DO PRZEJRZYSTYCH
ŁAŃCUCHÓW DOSTAW, CZEGO WYNIKIEM JEST TO, ŻE
RÓWNIEŻ KORPORACJE PRZYWIĄZUJĄ WIĘKSZĄ WAGĘ DO
POPRAWY ZGODNOŚCI ORAZ SPÓJNOŚCI BIZNESU.

Sektor prywatny jest coraz bardziej świadomy, że zgodność nie jest jedy- nie koniecznością, ale również przewagą konkurencyjną. Również i prawodawcy są coraz bardziej świadomi negatywnego wpływu korupcji. Temat ten jest dyskutowany na poziomie międzynarodowym, np. w ramach G20. Ograniczenie korupcji jest efektywnym sposobem na zwiększenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, obniżenie kosztów i ryzyka prowadzenia biznesu. Ponadto, ograniczenie korupcji wzmacnia dobre rządy i praworządność. Z tych powodów Organizacja Narodów Zjednoczonych uważa korupcję za zagadnienie przekrojowe dla sukcesu Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs). Cel 16 („Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa dla Zrównoważonego Rozwoju, zapewnić sprawiedliwość dla wszystkich i budować efektywne, odpowiedzialne i inkluzywne instytucje na wszystkich poziomach”), a szczególnie cel 16.5, który ma za zadanie „znacznie ograniczyć wszelkie formy korupcji i łapówkarstwa”, pokazuje znaczenie wzmocnienia dobrego rządzenia i spójności na wszystkich poziomach. Poprawa integralności w sektorze prywatnym niesie za sobą bezpieczniejsze otoczenie biznesowe i zwiększenie konkurencyjności firm, ale także zalety dla sektora publicznego. Co więcej, ogół społeczeństwa czerpie korzyści z bardziej inkluzywnego i zrównoważonego wzrostu gospodarcze-

go i zmniejszonych nierówności. Walka z korupcją poprawia proces zamówień publicznych i zmniejsza nieefektywność wydatków publicznych.

Coraz więcej państw wzmacnia egzekwowanie prawa, jednak samo karanie nie jest wystarczające. Do rozwiązania problemu nieuczciwego biznesu kluczem jest prewencja. Dokładnie w tym miejscu wkracza Sojusz dla spójności, mając swój wkład w osiągnięcie Celu Zrównoważonego Rozwoju 16.5 poprzez wzmocnienie prewencji korupcji oraz uczciwy biznes. Pomimo sformułowania dobrych intencji, wyzwaniem pozostaje implementacja programów antykorupcyjnych do codziennego biznesu. Nawet większe firmy obawiają się zmiany swoich korporacyjnych praktyk. Firmy zazwyczaj boją się stracić klientów, lub być odsunięte na bok z racji „biurokratycznego” podejścia, albo też lub być zwyczajnie zastąpionym przez mniej staranną konkurencję. Sojusz dla spójności wierzy, że wspólne działanie wszystkich istotnych udziałowców, jest najlepszym sposobem na zwalczanie korupcji. Instytut Banku Światowego definiuje wspólne działanie w swoim „Walka z korupcją poprzez wspólne działanie, Przewodnik Biznesowy” („*Fighting Corruption Through Collective Action, A Guide for Business*”) jako:

„[...] Zrównoważony proces współpracy pomiędzy udziałowcami. Zwiększa wpływ i wiarygodność pojedynczej akcji, zrzesza wrażliwe, indywidu- alne i podobnie myślące organizacje oraz zapewnia równe warunki kon- kurencji. Wspólne działanie może uzupełnić lub czasowo zastąpić oraz wzmocnić prawo lokalne i antykorupcyjne praktyki” (WBI 2008).

Sojusz dla spójności jest wielostronną inicjatywą ukierunkowaną na po- trzeby przedsiębiorstw, realizowaną przez wielonarodowe firmy, społe- czeństwo obywatelskie, organizacje polityczne i instytucje międzynarodo- we. Celem globalnej inicjatywy jest promocja jedności poprzez wspólne działania wśród przedsiębiorstw, ich partnerów biznesowych oraz innych istotnych podmiotów gospodarczych. Zlecony przez Niemieckie Federal- ne Ministerstwo do Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (BMZ) i imple- mentowany przez *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) GmbH Sojusz dla spójności jest obecnie aktywny w Brazylii, Ghanie, Indiach, Indonezji i w odpowiednich regionach.

Sojusz dla spójności pragnie trwale przyczynić się do długofalowej wi- zji świata biznesu bez korupcji. W tym szerszym zakresie zadań globalna inicjatywa implementuje cztery sprawdzone metody służące zapobieżeniu i ograniczeniu korupcji.

Nauczanie typu „każdy z każdym” i dialog międzynarodowy: Najlepszy sposób uczenia się to poznawanie doświadczeń innych, którzy napotkali podobne problemy. Sojusz dla spójności zachęca swoich członków do dzie- lenia się z innymi własną wiedzą na temat trudności w różnych sektorach i regionach. Przykłady najlepszych praktyk dostarczają sugestie i innowacyj- ne pomysły na to jak efektywnie wspierać uczciwy biznes w firmie i w całym systemie gospodarczym.

Dialog sektor publiczny - sektor prywatny: Sojusz dla spójności ma na celu zniesienie tabu mówienia o korupcji, które jest wciąż dostrzegalne w wie- lu społeczeństwach. Aby wzmacniać uczciwość w biznesie, w firmach i w całym systemie gospodarczym, niezbędne jest podniesienie świadomości wśród wszystkich istotnych udziałowców. Sojusz dla integralności oferuje szanse zaangażowania się we wzajemną wymianę między przedsiębiorstwami, administracją polityczną i przedstawicielami społeczeństwa obywatel- skiego. Regularna wymiana między wszystkimi istotnymi udziałowcami sektora prywatnego i publicznego pomaga budować pewność i zaufanie po- między uczestnikami, zachęcając ich do kontynuacji wspólnego działania.

Podnoszenie świadomości i udostępnianie informacji między szerszą gru- pą profesjonalistów: Lepsze zrozumienie i zwiększona świadomość negatyw- nych skutków korupcji wśród udziałowców całości społeczeństwa jest waż- nym krokiem ku promocji spójności. Sojusz dla spójności gromadzi wiedzę i dzieli się doświadczeniem również w innych formatach wymiany takich jak konferencje i warsztaty na temat prewencji korupcji i zgodności. Ponadto inicjatywa dystrybuuje i dyskutuje wyniki badań oraz promuje praktyczne rozwiązania realizacji programów zgodności w obrębie organizacji.

Szkolenia ze zgodności i szkolenia dla trenerów: Warsztaty i programy szkoleniowe Sojuszu dla spójności, tak jak De Empresas para Empresas (DEPE) albo „Od Firmy do Firmy”, pozwalają uczestnikom i ich partnerom biznesowym nauczyć się, trenować i wprowadzać konkretne środki aby po- prawić uczciwość w ich organizacjach. Z tego powodu, Sojusz dla spójno- ści przygotował „pakiet narzędzi” składający się z warsztatów i treningów.

PODEJŚCIE SOJUSZU DLA SPÓJNOŚCI

Sojusz dla spójności oferuje trzyfazowy program treningów na temat za- pobiegania korupcji. W pierwszej fazie przedstawiciele dużych firm ze znaczącym doświadczeniem w dziedzinie zgodności, dostają instrukcje dotyczące metod i zawartości treningów z zapobiegania korupcji Sojuszu dla spójności. Pracownicy dużych spółek specjalizujący się w dziedzinie zgodności są zazwyczaj zaznajomieni z teorią jak i praktyką implementa- cji systemu zarządzania zgodnością.

Z kolei przedstawiciele MŚP często dysponują małą wiedzę temat pre- wencji korupcji, lub nie mają jej w ogóle. W drugiej fazie przedstawicie- le dużych spółek przeprowadzają treningi ze zgodności, w imieniu So- juszu dla spójności, dla reprezentantów MŚP. To podejście opracowane przez Sojusz dla spójności przynosi korzyści obu stronom. Większość MŚP nie pozbywa się pracowników z obszerną wiedzą na temat zgod- ności. Często zadania związane ze zgodnością są wykonywane przez pracowników mających wiele innych obowiązków. Z tego powodu wiele MŚP cierpi na deficyt informacji na temat zgodności. Sojusz dla spójno- ści walczy z tym deficytem informacji poprzez zachęcanie do wymiany i udostępniania dobrych obyczajów na zasadzie „każdy z każdym” z firmy do firmy. W rezultacie, MŚP które uczestniczyły w treningu dysponują instrumentami praktycznymi w walce z ryzykiem korupcji i tym samym zwiększają swoją konkurencyjność na światowym rynku. Duże przed- siębiorstwa też czerpią korzyści: klienci i partnerzy biznesowi widzą ich zaangażowanie w uczciwość biznesową. Wiarygodna i godna zaufania kultura zgodności jest przekazywana pracownikom odpowiedniej firmy. Ponad to, większe firmy mogą przeszkolić tych partnerów biznesowych i dostawców, którzy nie dysponują wystarczającymi środkami finanso- wymi i ludzkimi. W zależności od ram prawnych dotyczących firmy, upewniając się, że odpowiedni dostawcy ustanowią minimalny wymóg obsługi systemu zarządzania, staje się to nie tyle korzyścią, ale i niezbęd- nym wymogiem. Jednym z czynników sukcesu programu szkoleniowe- go jest podejście „wytrenuj trenera”: przedstawiciele dużych firm cieszą się większą wiarygodnością jako trenerzy niż międzynarodowi eksperci, dlatego, że mają doświadczenie pracy w firmie z tematem zgodności. W rezultacie, następuje aktywna wymiana doświadczeń i dobrych prak- tyk na treningach w przeciwieństwie do zwyczajnej metody „z góry na dół”. Wreszcie, w trzeciej fazie uczestnicy szkolenia ze zgodności mogą korzystać z internetowego centrum obsługi klienta, gdzie mają dostęp do wsparcia operacyjnego i ogólnych informacji na ten temat. Wiele praktycznych pytań na temat implementacji działającego systemu za- rządzania zgodnością pojawia się dopiero po szkoleniu, kiedy uczest- nicy wracają do codziennej rutyny w swoich firmach. Zatem, internet- owe centrum obsługi klienta Sojuszu dla spójności także zawiera sieć ekspertów, którzy odpowiadają na konkretne pytania w przeciągu 72 godzin. Tutaj nie jest ważne tylko udzielanie praktycznych rad na te- mat implementacji środków zgodności, ale również uświadomienie uczestnikom szkolenia, że nie są sami w walce z korupcją, i istnieje już sieć wspierająca te starania. Jak dotąd ponad 500 przedstawicieli firm i innych instytucji zostało przeszkolonych przez Sojusz dla spójności. Program szkoleniowy jest obecnie wprowadzany w dziesięciu krajach na całym Świecie - w Argentynie, Brazylii, Chile, Kolumbii, Ghanie, In- diach, Indonezji, Meksyku, Paragwaju i Urugwaju.

Sojusz dla spójności zachęca przedsiębiorstwa, aby stawały się częścią sieci i angażowały się w działania zbiorowe mające na celu zwiększenie spójności w firmach i w całym systemie gospodarczym.

Razem, możemy w znaczącym stopniu się przyczynić do Celu Zrówn- ożonego Rozwoju 16.5 i znacznie ograniczyć korupcję i łapówkarstwo we wszelkich formach.

Więcej informacji na stronie <http://www.allianceforintegrity.org>.

Norbert Kołos
Prezes Zarządu 4CF sp. z o.o
Dyrektor polskiego oddziału
The Millennium Project

STRATEGIA. PARTNERSKA ROZMOWA O PRZYSZŁOŚCI

BIZNES W POLSCE MOŻE SURFOWAĆ NA FALI ZMIAN,
O ILE OPRZE STRATEGIE NA PARTNERSTWIE I ŚWIADOMYM
KSZTAŁTOWANIU PRZYSZŁOŚCI. WOBEC TRUDNEJ DO
PROGNOZOWANIA I KONTROLI DYNAMIKI RYNKÓW ORAZ
ZMIANY TECHNOLOGICZNEJ, FORESIGHT STRATEGICZNY
JAKO SPOSÓB SYSTEMATYCZNEJ I ANALITYCZNEJ ROZMOWY
O STRATEGII SPRAWDZA SIĘ NAJLEPIEJ.

Prezesów polskich firm nie trzeba przekonywać, że swój los wykuli własnymi rękami i własnym intelektem. Sami, nierzadko dosłownie od zera, zbudowali sukces swoich przedsiębiorstw. Jednak, im dalej prowadzi droga, tym bardziej rozwija się w nich przekonanie, że wiele czynników, które zdeterminują przyszłość ich biznesów wymyka się spod kontroli. Co więcej, plany które próbują zarysować dla swoich firm, związane z ekspansją rynkową, kontraktami z kluczowymi klientami i zachowaniem konkurencji coraz częściej rozbijają się o mur zmienności otoczenia. Nie są osamotnieni - biznes na całym świecie traci zaufanie do przyszłości.

Przyjęcie długofalowej perspektywy wykraczającej poza granice własnego przedsiębiorstwa to nie tylko problem firm. Społeczeństwa w Europie i na świecie tracą wiarę w to, że można racjonalnie zaprojektować rozwój - wpadają w sidła populizmu i doraźnych roszczeń. Strategie rozwoju społecznego oparte na silnych podstawach intelektualnych i moralnych muszą walczyć o uwagę z płytkimi, efekciarskimi sloganami. W punkcie kulminacyjnym te trendy przynoszą kryzysy – jak brexit. Negatywne konsekwencje tego chaosu odczuwają wszyscy, a zwłaszcza biznes. Czy można jeszcze stworzyć plany odporne na te zjawiska?

Metodyki planowania, których uczono na studiach ekonomicznych i biznesowych 15 i 20 lat temu nie spełniają pokładanych w nich nadziei, bo nieciągłości technologiczne i rynkowe występują coraz częściej. Kiedy rzeczywistość zmienia się jak w kalejdoskopie, trudno namówić kogoś na rozmowę o długofalowych planach. Nie oznacza to jednak końca zarządzania nastawionego na długofalowe budowanie wartości i myślenia strategicznego. Potrzebne są nowe metody. Wobec kryzysu planowania wywołanego przyspieszeniem tempa zmian w otoczeniu biznesowym musimy większą wagę przywiązywać do zarządzania strategicznego. W odzyskiwaniu kontroli nad strategicznym kierunkiem zmian pomagają scenariusze, które początkowo stosowano w świecie wojskowym do ćwiczenia różnych wariantów operacyjnych, a dziś służą do zwiększania elastyczności działania oraz wczesnego identyfikowania szans i zagrożeń w firmach. Mają pomagać zarządom w wyobrażeniu sobie przyszłości rynkowych i stworzeniu strategii.

Wymaga to pewnych zmian w strategicznych założeniach. Firmy przyszłości będą musiały pogodzić się z tym, że nie wszystko da się wyprognozować, opisać i skontrolować. Lepiej nastawić się na eksperymentowanie

1. Wobec kryzysu planowania musimy większą wagę przywiązywać do zarządzania strategicznego - scenariusze służą dziś do zwiększania elastyczności działania oraz wczesnego identyfikowania szans i zagrożeń, a nie do precyzyjnego prognozowania
2. Rola, którą przedsiębiorstwa mają do odegrania w pracy na rzecz zrównoważonego rozwoju - np. wdrażanie gospodarki w obiegu zamkniętym, odpowiedzialność społeczna i innowacyjność wewnątrz firmy wymagają strategicznego podejścia i długoterminowych zobowiązań.
3. Foresight strategiczny tworzy racjonalne wizje wzrostu, pozwalające ujarzmić i kształtować zmiany nie w przypadkowym, ale w zamierzonym kierunku, zwiększa zaangażowanie partnerów i daje propozycje odpornych na przyszłość inwestycji.
4. Przyjęcie długiej perspektywy jest konieczne, aby skutecznie weryfikować założenia dzisiejszych decyzji i w konsekwencji skuteczniej odpowiadać i przygotowywać się na zmiany.. Właściwe partnerstwa np. na rzecz SDG i nadanie strategicznego, biznesowego tonu rozmowie o przyszłości sprawia, że zobowiązania przyszłości stają się dzisiejszymi aktywami .

oraz podzielić wiedzę – a czasem również władzę – z szerszym gronem wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy. Im wcześniej polskie firmy zaczną wdrażać te nowe koncepcje zarządzania strategicznego, tym lepiej. Duża firma z branży napojowej, której doradzał nasz zespół, miała trudności z podjęciem decyzji inwestycyjnych, próbując przewidzieć potrzeby swojego strategicznego klienta: dużej sieci handlowej. Nieoczekiwanym dla zarządu rozwiązaniem okazało się włączenie do rozmowy o strategii i innowacjach przedstawicieli tego kluczowego partnera. Znając jego prognozy i komunikując wzajemnie wizje przyszłości, zarząd był w stanie wzbogacić swoją wizję strategiczną i wybrać kierunek rozwoju. Podstawą było uzgodnienie wspólnej mapy megatrendów, które wpływają obecnie na branżę FMCG oraz tych, które mogą dopiero rozwinąć się, bądź zaniknąć, w najbliższych 10 latach. Projektując ten proces i pomagając w jego wdrożeniu mieliśmy na celu stworzenie podstaw do otwartej, opartej na danych rozmowy, świadomej założeń zarządów oraz różnorodnych ryzyk. W ten sposób decyzje, które dawniej zapadały za zamkniętymi drzwiami, zostały lepiej podjęte w procesie, który zaangażował partnerów i pracowników. Takie podejście pozwala odzyskać kontrolę nad przyszłością z zachowaniem właściwej proporcji pomiędzy tym, co możemy zrobić sami, a tym, co dzieje się obok nas i wpływa na nasz biznes. Powyższy przykład pokazuje, że w szybko zmieniającym się świecie zacierają się granice między przedsiębiorstwem, a jego otoczeniem.

Aby prosperować, firmy muszą planować nie tylko zmiany wewnętrzne, lecz także to, w jaki sposób wpływają na innych - swoich interesariuszy, jak w przytoczonym przykładzie, ale również na dalsze otoczenie. Przyzwyczajaliśmy się myśleć, że szybko zachodzące zmiany społeczne i technologiczne zaskakują przedsiębiorstwa. Często zapominamy o tym, że firmy w dużej mierze za nie odpowiadają. Borykamy się z ociepleniem klimatu, ale to my za nie odpowiadamy. Natrafiamy na nieciągłości, które zmuszają nas do zmian w modelu biznesowym lub w technologiach

produkcji, ale one są efektem kreatywności naszej lub naszych konkurentów. Przyjęcie długiej perspektywy jest konieczne, by umieć odpowiadać i przygotowywać się na zmiany, lecz przede wszystkim po to, by te zmiany ujarzmić i kształtować w zamierzonym kierunku. Rola, którą przedsiębiorstwa mają do odegrania w pracy na rzecz zrównoważonego rozwoju - niezależnie, czy postawią sobie za cel wdrażanie gospodarki w obiegu zamkniętym, podnoszenie odpowiedzialności społecznej czy innowacyjność wewnątrz firmy - wymaga strategicznego podejścia i długoterminowych zobowiązań.

Foresight strategiczny - dyscyplina zarządzania strategicznego, którą mój zespół wdrażał w kilkudziesięciu organizacjach na całym świecie - tworzy niezbędne do osiągnięcia tego celu racjonalne wizje wzrostu. Foresight zwiększa zaangażowanie partnerów i daje propozycje odpornych na przyszłość inwestycji. Przytoczony powyżej przypadek naszego klienta z branży FMCG jest reprezentatywny dla wielu firm, które poszukują wiedzy i wizji, by uruchomić innowacje i inwestycje, a w konsekwencji utrzymać w przyszłości przewagi strategiczne. Pierwszy krok w stronę tego nowego zarządzania strategicznego to budowa partnerstw, w których możliwa jest otwarta rozmowa o przyszłości. W strategii społecznej, potrzebę takich partnerstw wskazuje i podkreśla 17. Cel Zrównoważonego Rozwoju ONZ, akcentując otwartość organizacji międzynarodowych i pozarządowych na dyskusję o wartościach i celach społecznych.

Jeśli twoja firma będzie nadal robiła to, co robi, to nie ma szans w przyszłości i zginie. Na przestrzeni blisko dziesięciu lat współpracy z prezesami polskich firm przekonałem się o prawdziwości tych słów. Ale doświadczenie uczy też, że partnerstwa pomagają w przełamywaniu status quo i kształtowaniu nowych, atrakcyjniejszych, napawających nadzieją przyszłości.

Maria Shmelova
Global Compact Poland

BUSINESS FOR PEACE

WOJNA JEST CZYMŚ, CO TOWARZYSZYŁO LUDZKOŚCI OD
NIEPAMIĘTNYCH CZASÓW. WYDAWAŁOBY SIĘ, ŻE WRAZ Z
ROZWOJEM CYWILIZACJI WOJNY ODEJDĄ W PRZESZŁOŚĆ.

Tym nie mniej jak pokazuje ubiegłe stulecie wojny nie tylko nie zniknęły, ale stały się katalizatorem postępu technologicznego, który z kolei służył wzmocnieniu przemysłowej potęgi stron biorących udział w konfliktach, a przede wszystkim rozbudowie kompleksu wojskowo-przemysłowego.

Dwudziesty wiek minął, a nadzieje, że następny będzie mniej krwawy, nie spełniły się. Można stwierdzić że już dziś. W ciągu ostatnich kilkunastu lat rozgorzały konflikty w regionach, które do niedawna były spokojne. Przykładem jest chociażby Ukraina, ale nie tylko. Również Egipt, Turcja, Tunezja, Syria, które aktualnie grożą możliwością rozpętania konfliktów na o wiele większą skalę.

Ostatnie lata dowiodły też, że konflikt jest w pewnym sensie nieunikniony, jeśli jest na to przyzwolenie choćby jednej strony. Każdy wysiłek skierowany na uniknięcie konfliktu, jest tylko próbą, której skuteczność jest najczęściej daleko niewystarczająca. Przykład Ukrainy dobitnie udowodnił, że żadne państwo nie ma absolutnej gwarancji bezpieczeństwa, mimo licznych gwarancji bezpieczeństwa, traktatów i deklaracji. Tezę tą potwierdza też najnowsza historia Polski.

Wojna w dzisiejszych czasach stała się bardziej wyrafinowana, a do słowa nika pojęć chyba już na stałe wszedł termin „wojna hybrydowa”. Wojna z użyciem nowych technologii, m.in. Internetu, zmasowanej propagandy, mieszkającej prawdy z wymysłem. Daleko nie każdy odbiorca jest w stanie wychwycić konfabulację. Wojna toczy się nie o terytorium, lecz o umysł człowieka i wyznawane przez niego wartości, w tym przede wszystkim równość i wolność.

W bezpiecznej z pozoru Europie trudno jest zrozumieć, że ktoś może być pozbawiony tych dwóch wydawałoby się niezbędnych do życia wartości. Stąd też m.in. negatywne nastawienie do uchodźców, którzy szukają schronienia dla siebie i swoich bliskich, porzucając cały dorobek życia i uciekając możliwie najdalej od miejsc przemocy i niepewności jutra.

Wojny często (jeśli nie zawsze) związane są z łamaniem praw człowieka. Statystyki obrazujące rozwój wydarzeń w Syrii, jednocześnie przerażają, ale też zmuszają do zastanowienia się, co obywatele Unii Europejskiej mogą zrobić, żeby położyć kres przemocy. W tym właśnie celu powstał program Business for Peace (Biznes dla Pokoju). Poprzez zaangażowanie biznesu w sprawę pokoju można rozwiązać wiele problemów – nie tylko ludności cywilnej, ale też bezpośredniego wpływu na przebieg konfliktu poprzez odcinanie agresora od potoków finansowych, surowców oraz techniki wojskowej. Bez udziału biznesu w procesie pokojowym pokój jest niemożliwy. Do inicjatywy Business for Peace przystąpiło już 150 wiodących spółek z 37 krajów. Ale konieczny jest jeszcze większy wysiłek.

Z uwagi na koncepcję suwerenności narodów, możliwość reakcji społeczności międzynarodowej na łamanie praw człowieka oraz prawa humanitarne jest szczególnie utrudniona w przypadku konfliktów zbrojnych. Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2005 roku przyjęło koncepcję „Odpowiedzialność za ochronę” (Responsibility to Protect, R2P), której implementacja wzbudza burzliwe dyskusje, szczególnie w odniesieniu do przypadków konfliktów w Syrii, Libanie, Sudanie, Kenii czy na Ukrainie. Koncepcja R2P stanowi rewolucyjne spojrzenie na suwerenność państw, jednocześnie wzmacniając pozycję społeczności międzynarodowej we

wspomaganiu realizowania podstawowego zadania suwerennego państwa, jakim jest ochrona ludności żyjącej na jego terytorium. W praktyce jednak koncepcja budzi wiele wątpliwości.

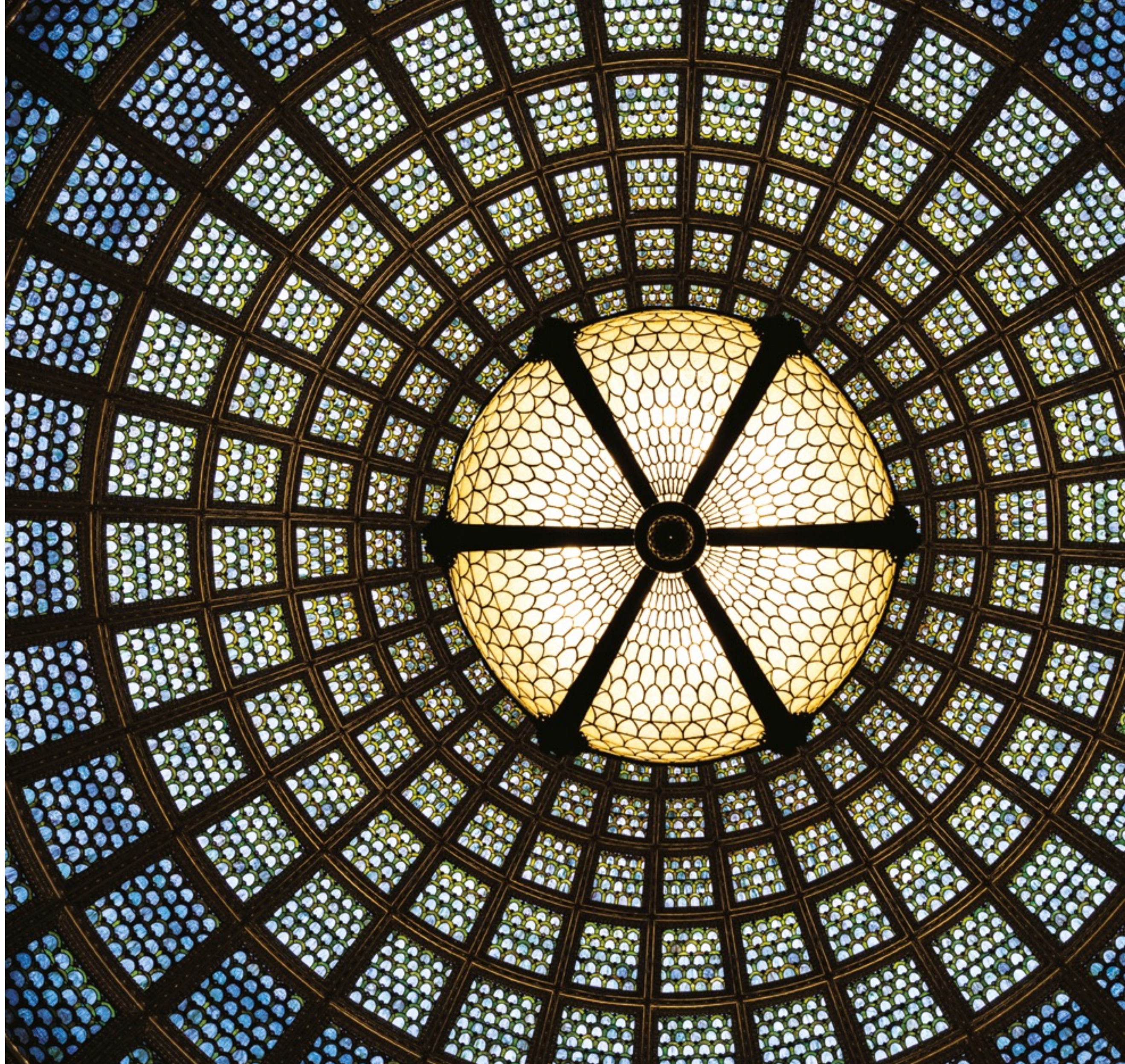
O tym między innymi rozmawialiśmy podczas dyskusji na Forum Nowych Idei EFNI w tym roku. Inicjatywa Sekretarza Generalnego ONZ Global Compact w Polsce przy wsparciu Fundacji Otwarty Dialog, zorganizowała dyskusję, poświęconą łamaniu praw człowieka podczas konfliktów zbrojnych. Gościem specjalnym debaty była Nadija Sawczenko, deputowana Rady Najwyższej Ukrainy, bohater Ukrainy, pilotka przetrzymywana w rosyjskim więzieniu i nielegalnie skazana na pozbawienie wolności.

W dyskusji wzięli również udział Marcin Świąćicki, poseł na Sejm RP, Krzysztof Szerkus, pełnomocnik Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich w Gdańsku, Rafał Kostrzyński, rzecznik UNHCR w Polsce, Michał Broniatowski, redaktor naczelny, „Forbes” Polska, Małgorzata Bonikowska, prezes, Centrum Stosunków Międzynarodowych oraz Lyudmyla Kozłowska, prezes zarządu, Fundacja Otwarty Dialog.

Jednym z kluczowych wniosków tej dyskusji jest wypracowanie niezbędnej w dzisiejszych czasach postawy obywatelskiej, zaangażowanie poszczególnych środowisk (politycy i rządy, organizacje międzynarodowe, biznes, media oraz organizacje pozarządowe) w kwestie związane z ochroną praw człowieka. Jest rzeczą znaną, że w dzisiejszych czasach to właśnie organizacje pozarządowe odgrywają co raz większą rolę z racji swojej struktury, mobilności i szybkości reakcji. Wraz z mediami stanowią niezmiernie ważne źródło informacji, ukazujące prawdziwe oblicze współczesnych konfliktów.

Na tym tle nie wolno jednak zapominać o roli, jaką w rozwiązywaniu może i powinna przypaść szeroko pojętemu biznesowi, który już przystąpił lub przystąpi w przyszłości do realizacji celów wyznaczonych przez program Business for Peace.

CEL 17: WZMOCNIĆ SPOSOBY IMPLEMENTACJI CELÓW I ODNOWIĆ ŚWIATOWE PARTNERSTWO NA RZECZ ZRÓWNOWAZONEGO ROZWOJU

Sabina Krzystolik
Wiceprezes ds. Łańcucha Dostaw
w regionie Europy Środkowo-Wschodniej
Unilever

SPÓJNOŚĆ CELÓW ZAPEWNI EFEKT SYNERGII – PLAN „ŻYCIE W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY” FIRMY UNILEVER

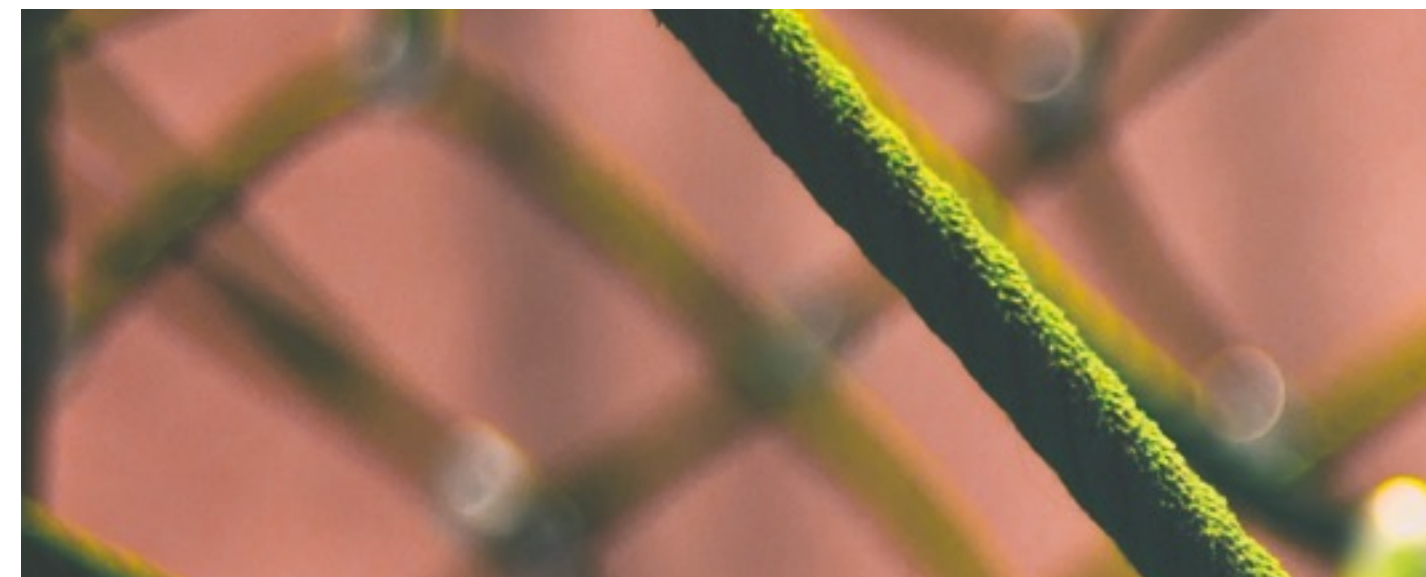

ZAINAUGUROWANY W 2010 ROKU PLAN „ŻYCIE W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY” FIRMY UNILEVER OBCHODZIŁ W 2015 ROKU SWOJE 5-LECIE. OD MOMENTU JEGO URUCHOMIENIA ŚCIŚLE ŁĄCZYMY STRATEGIĘ W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU Z NASZĄ STRATEGIĄ BIZNESOWĄ. WIERZYMY, ŻE ELEMENTY TE POWINNY NIE TYLKO WSPÓŁISTNIEĆ, ALE WRĘCZ WPŁYWAĆ NA SIEBIE I UZUPEŁNIAĆ SIĘ, TWORZĄC JEDEN SPÓJNY DROGOWSKAZ DLA CAŁEJ ORGANIZACJI. WIDZIMY, ŻE TO WŁAŚNIE ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MOŻE POMÓC W ZMNIEJSZANIU POZIOMU RYZYKA ORAZ KOSZTÓW, KTÓRE TOWARZYSZĄ NASZEJ DZIAŁALNOŚCI, DAJĄC NAM JEDNOCZEŚNIE WIĘKSZE SZANSE NA BUDOWANIE ZAUFANIA DO ORGANIZACJI I ZAPEWNIENIE JEJ LEPSZEGO, DŁUGOFALOWEGO WZROSTU.

Nasze globalne cele w ramach Planu „Życie w sposób zrównoważony” są ambitne: do 2020 roku chcemy poprawić zdrowie i samopoczucie ponad 1 miliarda osób na całym świecie oraz polepszyć warunki bytowe milionów osób, a do 2030 roku o połowę ograniczyć nasz ślad środowiskowy. Wszystko to przy założeniu równoległego rozwoju naszej firmy.

Wdrożenie przez Organizację Narodów Zjednoczonych 17 globalnych Zrównoważonych Celów Rozwojowych sprawiło z kolei, że po raz pierwszy w historii mamy globalne ramy, które mogą pomóc w rozwiązywaniu najważniejszych i największych problemów współczesnego świata.

Ich realizacja wymaga jednak połączonych wysiłków rządów, firm i konsumentów. Cieszymy się, że większość założeń naszego Planu „Życie w sposób zrównoważony” pokrywa się ze Zrównoważonymi Celami Rozwojowymi ONZ. To dla nas dowód na to, że obrany przez nas kierunek działań jest odpowiedni i stanowi podstawę do wdrażania pozytywnych zmian. Jednocześnie widzimy, że realizacja założeń tak wielkiego projektu jak Zrównoważone Cele Rozwojowe ONZ nie będzie możliwa bez wspólnego działania na wielu płaszczyznach państw, społeczności i środowiska biznesowego. Jako firma chcemy więc do tego wspólnego działania zachęcać, edukując i pokazując nasze zaangażowanie.

Jesteśmy na dobrej drodze, aby osiągnąć większość celów, które zawarliśmy w naszym Planie, a tym samym wesprzeć realizację Zrównoważonych Celów Rozwojowych ONZ. Dzięki naszym produktom, partnerom oraz prowadzonym przez nas kampaniom w sposób coraz bardziej efektywny dążymy do poprawienia zdrowia i samopoczucia ponad 1 miliarda osób. Do końca roku 2015 udało się nam dotrzeć do 482 milionów ludzi. Dokonaliśmy tego m.in. poprzez działania marek takich jak Signal, Vaseline czy Knorr, które promują lepsze nawyki zdrowotne czy higieniczne.

Konsekwentnie staramy się zmniejszać nasz wpływ na środowisko naturalne. Począwszy od 2008 roku zrobiliśmy bardzo duże postępy w zakresie zmniejszenia emisji CO₂ z procesów produkcyjnych – do 2015 roku obniżyliśmy wysokość tej emisji o 39% w skali roku. W 2015 roku nasze fabryki zużyły 19 milionów metrów kwadratowych wody mniej niż w roku 2008, co stanowi spadek rzędu 37% na tonę produkcji. Dzięki optymalizacji zużycia wody i energii oraz wytwarzaniu mniejszej liczby odpadów w fabrykach na cały świecie, od 2008 roku udało się nam zaoszczędzić ponad 600 milionów euro. Bardzo intensywnie pracujemy również nad jakością naszych dostaw. Obecnie 61% naszych surowców rolnych pochodzi ze zrównoważonych źródeł, a w przypadku niektórych produktów wartość ta jest jeszcze wyższa. Przykładowo 100% herbat marki Lipton w torebkach jest pozyskiwana ze zrównoważonych źródeł.

Bardzo cieszy nas fakt, że wysiłki które podejmujemy w zakresie ulepszania naszych produktów spożywczych zostały nagrodzone pierwszym miejscem w rankingu 2016 Global Access to Nutrition Index, w którym Unilever został doceniony za postępy w reformulacji produktów, której celem jest poprawa ich jakości żywieniowej. Jednym z elementów, które na pewno przyczyniły się do tego sukcesu jest fakt, że Unilever, jako pierwsza firma na świecie, wyeliminowała tłuszcze trans ze swojego portfolio. Usunięte zostały one nie tylko z margaryn i tłuszców do smarowania, ale także z pozostałych produktów spożywczych.

REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PLANU W POLSCE

W Polsce prowadzimy wiele programów i działań, które wspierają realizację globalnych założeń Planu „Życie w sposób zrównoważony” firmy Unilever oraz Zrównoważonych Celów Rozwojowych ONZ. Współpracujemy z Global Compact w ramach dwóch programów: „Bezpie-

czeństwo Ruchu Drogowego” oraz „Biznes i Prawa Człowieka”. Oba te obszary tematyczne są dla nas bardzo istotne, zarówno pod względem budowania świadomości wśród pracowników, jak i konsumentów. Wierzymy, że warto dzielić się dobrymi praktykami w tym zakresie, a tym samym wpływać na poprawę bezpieczeństwa na drogach oraz podnosić standardy etyczne w organizacjach.

Kolejnym elementem są zrównoważone marki. Polscy konsumenci stykają się z naszymi markami na co dzień w wielu miejscach: korzystają z nich w domu, w pracy, widzą je w punktach sprzedaży, oglądają ich reklamy. Chcemy wykorzystać te punkty styku do edukacji konsumentów w zakresie idei zrównoważonego rozwoju oraz zachęcić do podejmowania decyzji dotyczących zakupu oraz użytkowania danego produktu w zgodzie z nią.

Jedną z naszych wiodących marek z misją jest Domestos, która stawia na edukację w zakresie higieny dla najmłodszych, a także wychodzi na przeciw problemom, z jakimi często borykają się uczniowie korzystający ze szkolnych toalet. Zainaugurowana przez Unilever i markę Domestos w 2014 roku akcja „Wzorowa Łazienka” opiera się z jednej strony na aspekcie edukacyjnym - scenariuszu specjalnej lekcji, podczas której dzieci uczą się zasad higieny, z drugiej na możliwości wzięcia udziału w konkursie, w którym nagrodą główną jest remont szkolnych toalet o wartości 30 000 zł. W drugiej edycji programu w 2015 roku wzięło udział prawie 1200 szkół podstawowych z całego kraju. Dzieci przygotowały ponad 35 000 rysunków swoich wymarzonych toalet, a internauci, wyłaniając zwycięzców, oddali ponad 5 milionów głosów. Marka Domestos sfinansowała już remonty szkolnych toalet w 6 placówkach, a 200 innych otrzymało roczny zapas środków czystości.

Na poprawę zdrowia i samopoczucia bardzo silny wpływ ma nasza kolejna marka – Dove. Misją tej największej marki kosmetycznej firmy Unilever jest ciągle redefiniowanie pojęcia piękna oraz polemizowanie z idealnym i często bardzo niereczywistym wizerunkiem kobiet. Dove często pyta więc Polki o ich samozadowolenie i poziom samoceny, a następnie przygotowuje kampanie, których celem jest uświadamianie Polkom, jak bardzo są piękne. Z badań wynika, że tylko 2 na 10 Polek tak siebie postrzega, chociaż ich ocena na świecie jest przecież zupełnie inna. W 2015 roku Dove w ramach różnorodnych działań komunikacyjnych zaprosiło Polki to wypowiedzianie zdania „Jestem piękna, ponieważ...”. Polskie konsumentki powiedziały to łącznie ponad 320

000 razy, tworząc przy tej okazji ponad 28 000 manifestów piękna. Kontynuacją działań jest kampania „Jesteśmy Piękne”, która ruszyła wiosną 2016 roku i której założeniem jest pokazywanie Polkom, że często nawet nie zdają sobie sprawy, za jak piękne uważają je osoby z ich najbliższego otoczenia.

Jesteśmy dumni z naszych osiągnięć w zakresie poprawy zdrowia Polaków. Działania, które podejmujemy koncentrują się nie tylko na poprawie wartości odżywczych naszych produktów. Skupiamy się również na nawiązywaniu relacji z konsumentem i podnoszeniu jego świadomości w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia. Wiemy, że jedną z głównych przyczyn zawału serca czy udaru mózgu może być zbyt wysoki poziom cholesterolu, a ten z kolei dotyka ponad połowy dorosłych Polaków. We współpracy z Polskim Towarzystwem Badań nad Miażdżycą konsekwentnie realizujemy więc Ogólnopolski Program Walki z Cholesterolem „Proaktywnie dla Serca” pod patronatem naszej marki margarynowej Flory pro.activ. Uczestniczy w nim już ponad 200 placówek służby zdrowia z całego kraju. Program jest kompleksowy i zakłada zarówno realizację działań w zakresie edukacji, jak i diagnostyki. W 2015 roku rozdaliśmy polskim konsumentom ponad 1 milion zestawów startowych, w skład których wchodziło zaproszenie na bezpłatne badanie cholesterolu oraz materiały edukacyjne. Korzystając z naszych voucherów, badania poziomu cholesterolu wykonało prawie 100 000 Polaków.

Chcemy działać odpowiedzialnie, więc i w Polsce starannie dobieramy dostawców, z którymi pracujemy. Marka Knorr w Polsce współpracuje z rolnikami, którzy spełniają bardzo restrykcyjne wymagania dotyczące rolnictwa zrównoważonego, czyli takiego, które w najlepszy możliwy sposób zabezpiecza zasoby pod kątem możliwości ich wykorzystania przez przyszłe pokolenia. W gospodarstwach takich odpowiednio zarządza się obiegiem wody, optymalizuje zużycie energii i stosuje płodźmian. Obecnie już 61% wszystkich surowców rolnych pozyskiwanych przez Unilever i aż 92% z 13 kluczowych warzyw i ziół używanych do produkcji produktów Knorr pochodzi z zrównoważonych źródeł.

Oczywiście nie zapominamy również o naszych pracownikach. Z myślą o nich w Polsce prowadzimy globalny program Lamplighter, którego celem jest wspieranie pracowników w dbaniu o ich zdrowie i dobre samopoczucie. Unikalność programu polega na tym, że realizowany jest on w cyklu rocznym, co pozwala na lepsze dopasowanie proponowanych działań do potrzeb danego pracownika, a także śledzenie postępów wprowadzanych zmian i wprowadzanie ewentualnych modyfikacji. Program jest bezpłatny i dostępny dla wszystkich pracowników naszych biur i fabryk, a w jego ramach można skorzystać m.in. z badań diagnostycznych, opieki fizjoterapeuty, warsztatów tai-chi i biegowych, a także szkoleń dotyczących prawidłowych nawyków żywieniowych czy umiejętności zarządzania stresem i własnym szczęściem. W 2015 roku z tych różnorodnych możliwości skorzystało ponad 1000 naszych pracowników.

Podsumowując działania firmy Unilever w 2015 roku w Polsce i na świecie, widzę ile udało się osiągnąć, ale także ile jeszcze do osiągnięcia przed nami. Jestem przekonana, że angażując się we wspólne działania z United Nations Global Compact jeszcze bardziej zbliżymy się do osiągnięcia celów w zakresie zrównoważonego rozwoju, zarówno tych wyrażonych w Planie „Życie w sposób zrównoważony” firmy Unilever, jak i globalnych, wytyczonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Fundacja Polonium

ZAMIEŃMY DRENAŻ POLSKICH MÓZGÓW W GLOBALNĄ CYRKULACJĘ UMYSŁÓW

Polska zмага się z problemem emigracji osób wysoko wykwalifikowanych. W szczególności, wielu naukowców pracujących na uniwersytetach oraz w firmach decyduje się na pracę za granicą. Jako Fundacja Polonium uważamy, że tracony w ten sposób potencjał możemy wykorzystać dla rodzimej nauki i gospodarki poprzez tworzenie polskiej społeczności naukowej o zasięgu globalnym. Mamy szansę wykorzystać mobilność Polek i Polaków umożliwiając „cyrkulację umysłów”: umożliwienie nawiązania współpracy przez osoby rozrzucone na całym świecie z tymi, którzy zostali w Polsce.

Fundacja Polonium ma na celu łączenie naukowców polskiego pochodzenia na całym świecie. Została założona w 2016 roku przez grupę ludzi od kilku lat aktywnie działających na rzecz młodej społeczności naukowców w Wielkiej Brytanii poprzez organizację największej konferencji łączącej polską diasporę badawczą, *Science: Polish Perspectives*. Nasz program składa się z trzech filarów: analizy możliwości sieciowania Polonii badawczej oraz rozwoju jej współpracy z Polską, procesu tworzenia społeczności oraz działań mających na celu wykorzystanie stworzonych sieci połączeń międzyludzkich dla polskiej nauki i gospodarki.

BADANIA: POZNAJMY POLSKĄ DIASPORĘ NAUKOWĄ

Fundacja Polonium realizuje projekt naukowy, który ma na celu zbadanie polskich badaczy pracujących za granicą naszego kraju. Dowiemy się, jaki jest potencjał sieci polskich naukowców na świecie oraz jakie wyzwania stoją przed tą społecznością. Chcemy spojrzeć między innymi na aspekty społeczno-kulturowe związane z emigracją, wyzwania dotyczące współpracy zarówno z innymi członkami diaspory naukowej, jak i z polskimi instytucjami oraz biznesem. Badanie chcemy rozszerzyć w 2017 roku o element skierowany do przedsiębiorstw, który ma nam umożliwić lepsze poznanie praktyk w zatrudnieniu i współpracy z polskimi naukowcami z zagranicy. Wyniki badania będą uzupełnieniem wiedzy wynikającej z doświadczeń organizacji corocznej konferencji *Science: Polish Perspectives* na uniwersytetach w Cambridge oraz Oksfordzie oraz przede wszystkim podstawą do dalszych działań.

KONFERENCJE: TWÓRZMY SPOŁECZNOŚĆ

Wierzmy, że łączenie diaspory naukowej może się przyczynić do postępu nauki na polskich uczelniach oraz do lepszego wykorzystania potencjału polskich naukowców w przemyśle. Łączenia rozrzuconych po świecie polskich badaczy zamierzamy dokonać poprzez stworzenie platformy – sieci spotkań – umożliwiającej poznanie się z przedstawicielami biznesu, instytucji, a przede wszystkim z innymi naukowcami.

Do takich działań zaliczają się spotkania naukowców na konferencjach popularno-naukowych, podczas których mają miejsce specjalistyczne panele i warsztaty, wymiany obserwacji czy doświadczeń. Najlepszym przykładem jest konferencja *Science: Polish Perspectives*, która gromadzi rokrocznie ponad dwieście osób, w większości przedstawicieli nauki polskiego pochodzenia, rodzimych instytucji rządowych oraz biznesu. Uczestnicy dyskutują na temat prowadzonych przez nich badań, pomysłów komercjalizacyjnych czy też na temat wyzwań nauki w Polsce. Przez ostatnie lata konferencja zyskała uznanie m.in. Ambasady RP w Londynie, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz takich firm jak BCG Consulting czy Polpharma.

W 2017 roku będziemy rozwijać ideę *Science: Polish Perspectives* poprzez organizację podobnego spotkania w Niemczech i Holandii. Pierwsze spotkanie robocze w tej sprawie odbyło się już w Berlinie, gdzie wspólnie z lokalną Polonią naukową opracujemy dokładny plan organizacji wydarzeń na przyszły rok. Spotkanie w Niemczech, a na kolejnych etapach również w innych europejskich krajach, pozwoli równolegle tworzyć społeczności lokalne oraz integrować diasporę na poziomie całej Europy i świata.

SPOŁECZNOŚĆ: WYMIENIAMY WIEDZĘ I DOŚWIADCZENIA

Z naszych obserwacji wynika, że w wielu przypadkach wystarczy zapewnić platformę umożliwiającą spotkanie polonijnych naukowców, firm i instytucji, aby oni sami nawiązali żywą współpracę. Niemniej jednak, zależy nam na zwiększeniu ekspozycji badań wykonywanych przez Polki i Polaków za granicą, gdyż uważamy, że może to jedynie podnieść efektywność obiegu wiedzy i doświadczeń. Uważamy, że współtworzonej przez nas polskiej społeczności naukowej powinniśmy umożliwić im zabranie głosu. Dlatego planujemy serię popularnonaukowych artykułów, które mają zostać opublikowane w największych polskich mediach. Partnerstwo w tym zakresie nawiązaliśmy już z *Business Insider Polska*. W bieżącym roku współorganizowaliśmy także panele na konferencji *Młodzi Innowacyjni* oraz *Infoshare 2016*, na których zaproszeni członkowie Polonii naukowej podzielili się swoimi doświadczeniami wyniesionymi z ośrodków badawczych będących światowymi liderami innowacyjności – takimi jak Uniwersytet w Cambridge, Imperial College London, czy biuro Oxford University Innovation.

DLACZEGO TO ROBIMY

Chcemy zostać mostem pomiędzy nauką Polonią, a polskim środowiskiem przedsiębiorców, innowatorów i młodych naukowców.

Nakłanianie osób pracujących za granicą do powrotu do kraju nie jest jedyną drogą współpracy. Posiadają oni bowiem także ogromny kapitał w postaci sieci kontaktów z lokalnymi ekspertami, fundatorami badań, czy też rynkiem prywatnym, który łatwo zostaje utracony w momencie przenosin.

Wierzmy, że dzięki naszemu podejściu „drenaż mózgów” możemy zamienić w „cyrkulację umysłów”: globalną wymianę doświadczeń, ponadgraniczną komercjalizację wyników badań i współpracę. Zależy nam także na włączaniu firm i organizacji biznesowych do współpracy z nami, ponieważ wierzymy, że będzie to stanowić wymierną korzyść dla przedsiębiorstw oraz tworzonej społeczności.

Cieszymy się, że w maju 2016 podjęliśmy współpracę z United Nations Global Compact Polska. Wierzmy, że wspólnymi siłami będziemy w stanie w pełni wykorzystywać drzemący za granicą potencjał intelektualny Polek i Polaków, z korzyścią dla nich samych, ale także dla gospodarki i nauki w Polsce.

Dr Marcin Kilanowski
Reprezentant Konfederacji Lewiatan
ds. praw człowieka i biznesu
Wiceprezes Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Pracodawców Lewiatan
Adiunkt WPIA UMK

WZAJEMNY SZACUNEK I ZAUFANIE DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

STOI PRZED NAMI NIEBYWAŁA SZANSA, BY DALEJ
INTENSYWNIEM SIĘ ROZWIJAĆ, JEŚLI WESPRZEMY PROCES
TWORZENIA SIĘ WIELOSTRONNYCH PARTNERSTW
NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, KTÓRE
OPARTE BĘDĄ NA WZAJEMNYM SZACUNKU, ZAUFANIU
I OTWARTOŚCI NA DIALOG.

Można odnieść wrażenie, że nadal za mało dostrzegamy, że to w ogromnej mierze prywatna przedsiębiorczość jest motorem napędzającym pozytywne przemiany w naszym kraju. Prywatni przedsiębiorcy są odpowiedzialni za wypracowanie ogromnej części PKB w Polsce. Czuąc się odpowiedzialnymi za rozwój kraju, za zatrudnienie swoich pracowników, za konkurencyjność polskiej gospodarki na światowych rynkach zwracają się, by ich głos był wyraźnie słyszalny. Najważniejszym wspólnym celem, na który zwracają uwagę, jest rozwój gospodarki, który może być w pozytywny sposób wspierany przez właściwe ustawodawstwo i zgodne z nim postępowanie. Stabilność systemu prawnego, jego klarowność jest istotną podstawą decyzji biznesowych i planów inwestycyjnych. Ważne jest jednak, by ustawodawstwo to wpływało ze wspólnej wizji rozwoju jaką podzielać będą przedsiębiorcy i rządzący, wizji która będzie pozwalała rozwijać się naszemu krajowi nie tylko na poziomie gospodarczym i politycznym, ale także i społecznym, by poprzez zapewnienie obywatelom odpowiednich warunków edukacyjnych i w zakresie ochrony zdrowia mogli w nieskrępowany sposób rozwijać swoje zdolności i wy-

korzystywać umiejętności dla swojej i wspólnotowej korzyści. Taka wizja powinna być wypracowywana w warunkach międzyśrodowiskowego dialogu. Żadna pozytywna długoterminowa przemiana nie wystąpi jeśli nie będzie ona oparta na partnerstwie wielostronnym, na współpracy środowisk, których pełne zaangażowanie jest niezbędne by móc osiągnąć wspólny sukces. Niezbędne jest wzajemne wysłuchiwanie swoich argumentów w ciałach takich jak Rada Dialogu Społecznego. Potrzebne jest także zrozumienie i zaufanie.

To zaufanie w przestrzeni biznesowej buduje się latami, a traci się je bardzo szybko, co było powodem licznych kryzysów gospodarczych w wielu krajach, gdy inwestorzy wycofywali się na bardziej przewidywalne i stabilne rynki. Dlatego tak ważne jest by międzyśrodowiskowy dialog jak i stosowany w jego trakcie język wypływał z wzajemnego poszanowania stron tegoż dialogu. Strony te powinny używać jak najbardziej merytorycznych i racjonalnych argumentów wysłuchiowanych ze wzajemnym zrozumieniem dla specyfiki celów, które chcą i muszą osiągnąć. Rozwój

ekonomiczny tylko na takich argumentach może się oprzeć jeśli oczekujemy, że będzie zmierzał do systematycznego wzrostu z korzyścią dla wszystkich. Powinniśmy przy tym jednocześnie pamiętać, że już dawno staliśmy się częścią globalnego świata, w którym kapitał, praca i dobra konsumpcyjne swobodnie mogą przepływać. Ten przepływ może jednak ulec diametralnym wahaniom wraz z budowaniem nieprzychylniej atmosfery gospodarczej. Ilość prywatnych inwestycji w realną gospodarkę jak i środków finansowych pojawiających się w obrocie gospodarczym może ulec diametralnemu zmniejszeniu, czego świadkami jesteśmy już dziś. Trend ten może ulec zmianie jeśli odbuduje się zaufanie i na nowo powróci do dialogu i budowania wielostronnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Żyjemy dziś w świecie diametralnie odmiennym niż dwadzieścia pięć lat temu, gdy staliśmy się krajem, w którym rozwój gospodarczy oparto na idei wolnego rynku. Nad realizacją tej idei należy nadal usilnie pracować, bo dobrze widzimy, że nie brakuje kłopotów z wcielaniem jej w życie. Idea ta od swych początków wyznaczanych przez Adama Smitha związana była ściśle z główną wartością jakiej miała służyć, a jaką jest człowiek i jego rozwój. To nie rozwój rynku jest celem, lecz rozwój człowieka za pomocą wolnego rynku. Rozwój ten może wystąpić, jeśli dodatkowo w trakcie jego występowania można liczyć na wzajemne wsparcie, gdy wartością go wspierającą jest solidarność. To właśnie na idei solidarności oparty został projekt budowania Unii Europejskiej. Dzięki realizacji polityki opartej na solidarności nasz kraj znacząco mógł ulec procesom modernizacji pod względem infrastruktury jak i rozwoju kapitału ludzkiego. Lata zaniedbań wynikające ze stagnacji gospodarczej pozostały w tyle w tak wielu miejscach naszego kraju, choć nadal wiele jest do zrobienia. Zmiany na lepsze nadal mogą być dokonywane jeśli we właściwy sposób będziemy budować przestrzeń gospodarczą w oparciu o wartości, które legły u podłoża decyzji przyłączenia Polski do wspólnej rodziny europejskich państw. Lecz i tu znów istotne jest wzajemne poszanowanie i zaufanie. Niezbędne jest poszanowanie idei europejskiej solidarności, dzięki której w kolejnych perspektywach finansowych Polska była poważnym beneficjentem

środków europejskich. Poszanowanie to powinno przekładać się między innymi na aktywne branie na siebie odpowiedzialności za wspólną przyszłość europejskiego projektu i wspieranie go odpowiednimi działaniami, w których odzwierciedlać będzie się polska solidarność. Powinniśmy być w związku z tym otwarci na dialog i poszanowaniem partnerów dialogu, by wspólnie rozwiązywać lokalne i globalne problemy jak na przykład globalna stabilność makroekonomiczna, od których już nie uciekniemy, będąc wpisani w siatkę wzajemnych zależności. Każda inna postawa będzie zaprzeczeniem tego, co w nas najlepsze, a co w odpowiednich warunkach pragnie zmierzać do budowania wspólnej przeszłości i unikania konfliktów, których w Europie mieliśmy wystarczająco dużo.

Stoi przed nami dziś niebywała szansa, by dalej intensywnie się rozwijać, jeśli zadbamy o wspomniane warunki dla rozwoju społecznego, politycznego i gospodarczego opartego na wzajemnej współpracy. Naszą niespotykaną dotąd w historii szansą rozwojową jest wielki potencjał jaki tkwi w nas samych. Lata inwestowania w edukację, a w tym i w szkolnictwo wyższe, które oczywiście nadal wymaga systemowego i intensywnego wsparcia, przyczyniło się do rozwinięcia potencjału tysięcy z nas w zakresie posiadanych talentów i umiejętności. Dzisiejszy rozwój technologiczny oparty na wiedzy i transferze innowacji ze świata nauki do gospodarki jest tego najlepszym przykładem. Kolejny raz w historii, choć po raz pierwszy na tę skalę, intensywny rozwój gospodarczy może przyczynić się do rozwoju gospodarczego kraju, do rozwoju społecznego i politycznego. Dzięki niemu korzyści mogą osiągnąć nie tylko autorzy i inwestorzy, lecz także całe społeczeństwo. Od nas tylko zależy i od efektywnych partnerstw publicznych, publiczno-prywatnych, z udziałem organizacji zrzeszających pracodawców i społeczeństwa obywatelskiego, czy wykorzystamy tę szansę, czy technologiczny postęp pojawiać się będzie na coraz większą skalę z korzyścią dla wszystkich. Tak się stanie, jeśli proces ten oprze się na wielostronnych partnerstwach i dialogu, na zaufaniu i szacunku, które pozwolą na wypracowanie odpowiednich regulacji prawnych, strategii działania i na wspólnym ich realizowaniu.

ŹRÓDŁA I LIERATURA

ŹRÓDŁA

- str. 16 http://www.globalopportunitynetwork.org/lise-kingo-the-woman-who-wants-to-turn-the-sdgs-into-business-opportunities/#.wbgyn_r-4lg
- str. 17 <http://globalcompact15.org/interviews/john-ruggie> <http://oecdobserver.org/news/categoryfront.php/id/8/governance.html>
- str. 18 <http://www.billboard.com/articles/news/6429340/bono-on-new-york-bike-accident-i-may-never-play-guitar-again>
<http://pl.twoja-twarz-brzmi-znajomo.wikia.com/wiki/bono>
- str. 19 un news centre <http://www.un.org/apps/news/story.asp?newsid=51809#.v1fimjwlsm8>
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?newsid=51809#.wbg5yfr-4lg>
- str. 20 <http://chadingraham.photoshelter.com/image/i0000ivfle0swg.m>
<http://www.wsj.com/articles/jack-ma-pony-ma-among-buyers-in-fosun-share-sale-1431414953>
- str. 21 <http://www.solutionwind.com/interviews/paul-polman-unilever/> <https://euipo.europa.eu/ohimportal/pl/international-ip-enforcement-summit>
- str. 22 [https://twitter.com/jeffdsachs'](https://twitter.com/jeffdsachs)
<http://www.senseandsustainability.net/2012/05/28/jeffrey-sachs/>
- str. 24 <http://www.latimes.com/entertainment/movies/moviesnow/la-et-mn-forest-whitaker-career-retrospective-pictures-photogallery.html>
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?newsid=54021#.wbhiupr-4lg>
- str. 25 <http://www.billboard.com/artist/278867/shakira>
<http://www.aol.com/article/2015/09/24/singer-shakira-speaks-on-syria-and-early-childhood-development-a/21240488/>
- str. 178 https://ssl.gstatic.com/gb/images/v1_76783e20.png
- str. 180 https://ssl.gstatic.com/gb/images/v1_76783e20.png

LITERATURA

str 118

- Air quality guidelines. Global update 2005. World Health Organization 2006
- Ambient air pollution: a global assessment of exposure and burden of disease. World Health Organization 2016
- Van Donkelaar A, Martin RV, Brauer M, Boys BL. *Use of satellite observations of long-term exposure assessment of global concentrations of fine particulate matter.* Environ Health Perspect 2015; 123: 135-143
- GBD 2015 risk factors collaborators. Global, regional, and national comparative risk assessment of 79 behavioural, environmental and occupational, and metabolic risks or clusters of risks, 1990-2015: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015. Lancet 2016; 388: 1659-1724
- Resolutions and decisions adopted by the United Nations Environment Assembly of the United Nations Environment Programme at its first session on 27 June 2014. Resolution 1/7 Unated Nations Environment Assembly 2014. (<http://www.unep.org/unea1/download.asp?ID=5171>, dostęp 31.10.2016)
- 68. World Health Assembly. Health and the environment: addressing the health impact of air pollution. World Health Organization 2015. A86/18. (http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA68/A68_18-en.pdf dostęp 31.10.2016)

str. 140

- EEA, 2015. *Środowisko Europy 2015 – Stan i prognozy: Synteza. Europejska Agencja Środowiska*, Kopenhaga
- K. Kubica, B. Paradiż, P. Dilara; *Small combustion installations: Techniques, emissions and measures for emission reduction; Scientific Reports of the IES JRC*, EUR 23214 EN, ISBN 978-92-79-08203-0; <http://publications.jrc.ec.europa.eu/>; dostęp 31 sierpnia 2015 r.
- S. Pye, G. Jones, R. Stewart, M. Woodfield, K. Kubica, R. Kubica, J. Pacyna; *Costs and environmental effectiveness of options for reducing mercury emissions to air from small-scale combustion installations*; AEAT/ED48706/Final report v2, December 2005; http://ec.europa.eu/environment/chemicals/mercury/pdf/sci_final_report.pdf.
- R. Kubica, K. Kubica, W. Kacprzyk; *Ograniczanie emisji sadzy ze spalania paliw stałych w instalacjach małej mocy*, Przemysł Chemiczny, przyjęto do druku
- http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/krajowa_inwentaryzacja_emisji/Bilans%20emisji%20%20raport%20podstawowy_2013.pdf.
- <http://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2013>
- S. Mudgal, L. Turunen, R. Stewart, M. Woodfield, K. Kubica, R. Kubica; *Lot 15 Solid fuel small combustion installations*, Task 1-8; http://www.eceee.org/ecodesign/products/solid_fuel_small_combustion_installations
- <https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/poprawa-jakosci-powietrza/>
- R. Kubica, K. Kubica, *Rozwiązania techniczne dla ograniczenia emisji; Działania na rzecz poprawy jakości powietrza*; Katowice, GiG 2014, ISBN 978-83-61126-84-3; str. 56-135
- R. Kubica, K. Rymwid-Mickiewicz; *Możliwości ograniczenia emisji pyłu i związanych z nim zanieczyszczeń ze spalania paliw stałych w instalacjach o mocy poniżej 50 MW*; Przemysł Chemiczny, 2016, nr 3, tom 95, str. Str. 464-471
- K. Kubica; *Spalanie mutów węglowych w źródłach małej mocy poważnym zagrożeniem dla zdrowia ludzi i środowiska*. Koniecznie wycofać; Ekologia 1/2013 str.13-14, www.pie.pl
- Krajowy Program Ochrony Powietrza, MŚ Warszawa 2015r.
- Ustawa z dnia 10 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska, Dz. U. z 2015 r. poz. 1593; <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2015/1593>
- K. Kubica; *Czyste ciepło z paliw stałych dla sektora komunalno-bytowego - techniczne i pozatechniczne działania w aspekcie tzw. ustawy antysmogowej oraz KPOP*, Konferencja konferencję „Paliwa stałe w programach PONE w świetle tzw. Ustawy antysmogowej”, Polska Izba Ekologii, Katowice, 28 stycznia 2016; http://www.pie.pl/materialy/_upload/Konf_PONE/prez/1_1_KKubica_akt.pdf
- PN EN 303-5:2012E; *Kotły grzewcze Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 500 kW. Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie*; <https://pzn.pkn.pl/kt/info/published/9009434983>
- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe, (Rozporz. UE 2015.1189 kotły paliwo stałe.pdf);
- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe, (Rozporz._KE Nr.1185_2015);
- K. Kubica, *Właściwości węgla jako paliwa dla czystszej energii z kotłów węglowych małej mocy* Magazyn Instalatora, 2013, nr 1, 14
- L. Kurczabiński, *Paliwa węglowe dla wysokosprawnych urządzeń grzewczych małej mocy – zalecenia jakościowe, prognoza podaży i popytu*; Konferencja konferencję „Paliwa stałe w programach PONE w świetle tzw. Ustawy antysmogowej”, Polska Izba Ekologii, Katowice, 28 stycznia 2016; http://www.pie.pl/materialy/_upload/Konf_PONE/prez/2_2_L_Kurczabinski.pdf

- K. Kubica i inni; *Uwagi PIE z dnia 12 lutego 2014 r. do Projektu z dnia 04.12.2014 wersja 2.0 Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych*, <http://www.pie.pl/aktualności/opinia-pie-do-projektu-rozporzadzenia-mg-w-sprawie-wymagan-jakosciowych-dla-pali.html>.
- R. Kubica, K. Kubica; *Oszacowanie trendu wskaźników emisji TSP oraz PM10 i PM2.5 ze spalania paliw stałych w sektorach mieszkalnictwa i usług w latach 2000-2013*; Ekspertyza nr 3 Instytutu Ochrony Środowiska – PIB; Warszawa, grudzień 2014.
- Z. Tałach, P. Cembala; *Nowoczesne systemy odprowadzania spalin z instalacji spalania paliw stałych małej mocy*; Konferencja konferencję „Paliwa stałe w programach PONE w świetle tzw. Ustawy antysmogowej”, Polska Izba Ekologii, Katowice, 28 stycznia 2016; http://www.pie.pl/materialy/_upload/Konf_PONE/prez/2_4_PCembala_ZTalach.pdf
- K. Kubica, L. Kurczabiński; Opracowanie nt. „PALIWA WĘGLOWE UŻYTKOWANE W SEKTORZE KOMUNALNYM Koszt pozyskania energii użytkowej z węgla kamiennego w instalacjach małej mocy w sektorze mieszkalnictwa; Informacja dla Ministerstwa Środowiska, Katowice, 9 września 2015r.
- Kubica K., Kubica R., Zawiejska Z., Szyrwińska I., *Ocena efektów ekologicznych i społecznych PONE na przykładzie projektu pilotażowego w Mieście Tychy*”; Raport Nr 0433, NILU Polska, Katowice, maj 2005 r.
- http://topten.info.pl/index.php?page=konkurs_-_kotly_topten_2016, <http://www.pie.pl/topten.html>.

str. 218

- Materiały konferencyjne “High Level Conference on EMAS -20 years of premium environmental management”, Frankfurt nad Menem, 13 listopada 2015 r.
- <http://ec.europa.eu/environment>
- <http://emas.eu>
- <http://emas.gdos.gov.pl>

str. 234

- Dobrowolski A, Ostrowski J., i in., 2003 - Rozkład przestrzenny i częstotliwość występowania powodzi katastrofalnych w Polsce w latach 1946-2001 jako podstawa planowania i kontroli stanu zabezpieczenia przed powodzią oraz prowadzenia operacyjnych działań przeciwpowodziowych. Etap II. Praca zbiorowa wyk. na zlecenie Ministerstwa Środowiska. Polskie Towarzystwo -Geofizyczne. Warszawa, 2003 (IMGW CD-ROM).
- IPCC Fourth Assessment Report (AR4) Climate Change: Synthesis Report IPCC, Geneva, Switzerland.
- Kowalczak P.2015 Natura tworzy wezbrania a człowiek kreuje powódzie w Red.G. Malina „Remediacja , rekultywacja i rewitalizacja „ ss. 101-108 Wydawnictwo Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych ISBN 978-83-89696-81-9

str. 244

- McPherson, E.G., 2001. Sacramento’s parking lot shading ordinance: environmental and economic costs of compliance. Landscape and Urban Planning. 57: 105-123.
- McPherson, E.G.; Maco, S.E.; Simpson, J.R.; Peper, P.J.; Xiao, Q.; VanDerZanden, A.E.; and Bell, N. , 2002. Western Washington and Oregon Community Tree Guide: Benefits, Costs and Strategic Planting. International Society of Arboriculture, Pacific Northwest Chapter. Silverton, Oregon.
- McPherson, E.G.; Simpson, J.R.; Peper, P.; and Xiao, Q., 1999. Tree Guidelines for San Joaquin Valley Communities. Local Government Commission, Sacramento, California.
- McPherson, E.G.; Simpson, J.R.; Peper, P.; Scott, K.I.; and Xiao, Q., 2000. Tree Guidelines for Coastal Southern California Communities. Local Government Commission, Sacramento, California.
- McPherson, E.G.; Simpson, J.R.; Scott, K.I., 2000. Actualizing microclimate and air quality benefits with parking lot tree shade ordinances. Wetter und Leben. 50: 353-369.
- Simpson, J.R.; McPherson, E.G., 1996. Potential of tree shade for reducing residential energy use in California. Journal of Arboriculture. 22: 1, 10-18.

str. 252

- Baker J., Illicit Money: Can It Be Stopped?, 2009, Global Financial Integrity.
- Commission Staff Working Document, accompanying the document Report from The Commission to The European Parliament and The Council: 2015 Annual Report on the European Union’s development and external assistance policies and their implementation in 2014, 24.11.2015 SWD (2015) 248 final.
- Cost of corruption in developing countries – how effectively is aid being spent? Study, 2015, European Parliament, Brussels.
- Development cooperation and corruption: strategies to contribute to the reduction of corruption in developing countries, 2006, Konrad-Adenauer-Stiftung, [Brussels].
- Frankowski P., Stomczyńska I., 2011, Unia Europejska – Afryka Subsaharyjska. Uwarunkowania. Mechanizmy. Efektywność współpracy, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Gupta S., Dawoodi H., Alonso-Terme R., 2002, Does Corruption Affect Income Inequality and Poverty?, Economic of Governance no. 3, s. 23-45.
- Harmonising Donor Practices for Effective Aid Delivery Volume 2: Budget Support, 2006, OECD.
- Johnsøn J., Taxell N., Zaum D., 2012, Mapping Evidence Gaps in Anti-Corruption: Assessing the State of the Operationally Relevant Evidence on Donors’ Actions and Approaches to Reducing Corruption, U4 Issue.
- Kolstad I., Fritz V., O’Neil T., 2008, Corruption, anti-corruption efforts and aid: Do donors have the right approach?, Overseas Development Institute, London.
- Komunikat Komisji Europejskiej „Przyszłe podejście do wsparcia budżetowego UE na rzecz państw trzecich”, COM (2011) 638 final.
- Kar D., Spanjer K., 2014, Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2003-2012, Global Financial Integrity.
- Lal D., 2015, Ubóstwo a postęp. Ubóstwo na świecie – fakty i mity, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań.
- Monitoring Budget Support in Developing Countries. A comparative analysis of national control mechanisms over budget support in developing countries, 2010, European Parliament, Brussels.
- Moyo D., 2009, Dead Aid: Why Aid Is Not Working and How There Is Another Way for Africa, Allen Lane, London.
- Sachs J., 2006, Koniec z nędzą. Zadanie dla naszego pokolenia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- The Future of EU Budget Support in Developing Countries. Briefing Paper, 2011, European Parliament, Brussels.
- The Road to Dignity by 2030: Ending Poverty, Transforming All Lives and Protecting the Planet, 2014, United Nations, New York.
- Use and monitoring of Budget Support. A comparative analysis of parliamentary scrutiny over budget support in the EU, 2008, European Parliament, Brussels.

str. 258

Instytut Banku Światowego (2008) Zwalczanie Korupcji poprzez Wspólne Działanie. Przewodnik Biznesowy. Dostępny w sieci: http://info.worldbank.org/etools/docs/antic/Whole_guide_Oct.pdf [29.07.2016]

TŁUMACZENIE CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU NA JĘZYK POLSKI: WWW.UNIC.UN.ORG.PL

SPIS TREŚCI

4 SŁOWO WSTĘPNE

- 6 **Ban Ki-Moon**, Sekretarz Generalny ONZ
- 8 **Lise Kingo**, Executive Director United Nations Global Compact

12 AGENDA 2030: CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I MAPA ROZWOJU ŚWIATA

- 14 **Mogens Lykketoft**, Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego ONZ
Cele Zrównoważonego Rozwoju: Urzeczywistnienie transformacji
- 15 Papież Franciszek
- 16 **Lise Kingo**, Executive Director United Nations Global Compact
Czy jesteście przygotowani, aby Cele Zrównoważonego Rozwoju Wam służyły?
- 17 **John Ruggie**, Były Specjalny Przedstawiciel Sekretarza Generalnego ONZ ds. biznesu i praw człowieka, jeden z inicjatorów powstania UN Global Compact; Kierownik Katedry, praw człowieka i stosunków międzynarodowych Kennedy School of Government na Uniwersytecie Harvarda.
SDG i zalecenia ONZ nt. praw człowieka w biznesie
- 18 **Bono**, Muzyk i współzałożyciel fundacji One.org
- 20 **Richard Curtis**, scenarzysta, producent filmowy i reżyser, twórca Project Everyone
Uczynić SDG sławnymi
- 21 **Jack Ma**, CEO Alibaba Group, Specjalny Doradca ONZ
Realistyczny cel w nowoczesnych czasach
- 22 **Mr. Paul Polman**, CEO Unilever
Dobrze sobie radzić poprzez dobre działanie
- 23 **Profesor Jeffrey Sachs**, Kierownik Earth Institute na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku
Zrównoważony rozwój: nowy rodzaj globalizacji
- 24 **Forest Whitaker**, Założyciel i CEO Inicjatywy Whitaker Peace & Development Wystannik UNESCO na rzecz Pokoju i Pojednania
- 25 **Shakira Mebarak**, Ambador dobrej woli UNICEF; artystka, rzeczniczka i założycielka fundacji Bose Stopy

26 SDG DLA POLSKI

- 28 **Andrzej Duda**, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- 31 **Beata Szydło**, Premier Rzeczypospolitej Polskiej
- 32 **Mateusz Morawiecki**, Wicepremier, Minister Rozwoju
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju odpowiedzią Polski na Agendę 2030
- 36 **Kamil Wyszkowski**, Global Compact Poland
- 38 **Prof. dr Franciszek Kubiczek**, Przewodniczący Rady Statystyki przy Prezesie Rady Ministrów, członek Rady Naukowej Global Compact Poland
- 44 **Łukasz Kolano**, Global Compact Poland
Co biznes ma wspólnego z SDG's?
- 46 Architekci, ambasadorowie i liderzy zrównoważonego rozwoju
- 48 Statuetka „Architekci Rozwoju 2016”
- 50 Wydarzenia UNGC, Mapa wydarzeń Global Compact Poland: Październik 2015 - Październik 2016.
- 72 Programy i Rada Programowa Global Compact

82 SDG W INICJATYWACH I STRATEGIACH PARTNERÓW

- 84 **Radosław Domagalski-Łabędzki**, Prezes KGHM
- 86 **Przemysław Kurczewski**, Prezes Emitel, członek Rady Programowej Global Compact Poland
- 88 **Robert Pietryszyn**, Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Grupy LOTOS
- 90 **Jaime Aguilera**, Wiceprezes Unilever w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Dyrektor Unilever Zarządzający w Polsce i Krajach Bałtyckich, członek Rady Programowej Global Compact Poland
- 92 **CEL 1: WYELIMINOWAĆ UBÓSTWO WE WSZYSTKICH JEGO FORMACH NA CAŁYM ŚWIECIE**
- 94 **Emilia Skrok**, p.o. Przedstawiciel Banku Światowego w Polsce
Mniejsze nierówności receptą na skuteczną walkę z ubóstwem
- 96 **Tomasz Panek**, Szkoła Główna Handlowa, członek Rady Naukowej Global Compact Poland
Zmiany w sferze ubóstwa w polskich miastach w latach 2011-2015
- 98 **CEL 2: WYELIMINOWAĆ GŁÓD, ZAPEWNIĆ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE I LEPSZE ODŻYWIANIE, PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO**
- 100 **Łukasz Kolano**, Global Compact Poland
Bezpieczeństwo żywnościowe i bezpieczna żywność
- 104 **Solange Olszewska**, Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, członek Rady Programowej Global Compact Poland, Właścicielka i dtugoletnia Prezes Zarządu Solaris Bus & Coach S.A.
- 106 **CEL 3: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM W KAŻDYM WIEKU ZDROWE ŻYCIE ORAZ PROMOWAĆ DOBROSTAN**
- 108 **Piotr Warczyński**, Podsekretarz Stanu, Ministertwo Zdrowia
Wpływ jakości powietrza na zdrowie Polek i Polaków
- 110 **Magdalena Kruszewska**, Prezes Sanofi Polska
Karolina Szapiro, CSR & Communication Manager, Sanofi Polska
Jakość życia zależy od zdrowia

- 112 **Łukasz Kolano**, Global Compact Poland
Sport i zrównoważony rozwój
- 114 **Czesław Lang**, Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, polski kolarz torowy i szosowy, wicemistrz olimpijski oraz dwukrotny medalista szosowych mistrzostw świata
- 116 **Łukasz Łazarewicz**, Prezes Zarządu, Totalizator Sportowy Sp. z o. o.
Każde liczące się przedsiębiorstwo dąży do zachowania wysokich standardów
- 118 **Dr hab. n. med. Michał Krzyzanowski**, profesor wizytujący King ´s College London
Zdrowie ludności jest zarówno celem zrównoważonego rozwoju jak i jego warunkiem.
- 120 **CEL 4: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM INKLUZYWNĄ I WYSOKIEJ JAKOŚCI EDUKACJĘ ORAZ PROMOWAĆ UCZENIE SIĘ PRZES CAŁE ŻYCIE**
- 122 **Elżbieta Penderecka**, Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, polska działaczka kulturalna, inicjatorka konkursów muzycznych, członkini władz międzynarodowych fundacji muzycznych
- 124 **Simon Smith**, Szeł rynku w Polsce i Krajach Bałtyckich w Nestlé Polska S.A., członek Rady Programowej Global Compact Poland
Nestlé już od 150 lat przyczynia się do pozytywnego rozwoju społeczeństwa
- 126 **CEL 5: OSIĄGNAĆ RÓWNOŚĆ PŁCI I WZMOCNIĆ POZYCJĘ WSZYSTKICH KOBIET I DZIEWCZĄT**
- 128 **Olga Siedlanowska-Chałuda**, Global Compact Poland
Koniec z „męskimi” panelami
- 130 **CEL 6: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM LUDZIOM DOSTĘP DO WODY I WARUNKÓW SANITARNYCH**
- 132 **Wojciech Majewski**, Komitet Gospodarki Wodnej PAN
Zrównoważony rozwój zasobów wodnych w świetle zmian klimatycznych
- 134 **CEL 7: ZAPEWNIĆ WSZYSTKIM DOSTĘP DO STABILNEJ, ZRÓWNOWAŻONEJ I NOWOCZESNEJ ENERGII PO PRZYSTĘPNEJ CENIE**
- 136 **Dr Michał Kurtyka**, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Energii, Przewodniczący Komitetu Sterującego Zespołu ds. Rozwoju Enektromobilności
Elektromobilność odpowiedzią na potrzebę poprawy powietrza w Polsce
- 138 **Dariusz Kaśków**, Prezes ENERGA S.A., członek Rady Programowej Global Compact Poland
Energetyka rozproszona
- 140 **dr inż. Krystyna Kubica**, Instytut Techniki Ciepłej, Politechnika Śląska, **dr Robert Kubica**, Ekspert Politechniki Śląskiej
Czy możemy mieć czystsze ciepło z paliw stałych w indywidualnych gospodarstwach domowych?
- 144 **CEL 8: PROMOWAĆ INKLUZYWNY I ZRÓWNOWAŻONY WZROST GOSPODARCZY, ZATRUDNIENIE I GODNĄ PRACĘ DLA WSZYSTKICH LUDZI**
- 146 **Wojciech Orzech**, Prezes Zarządu PKP Energetyka, członek Rady Programowej Global Compact Poland
Bezpieczeństwo wśród celów strategicznych firmy pkp energetyka
- 148 **Francois Colombié**, Przewodniczący Rady Nadzorczej Auchan Polska, Ukraina
Akjonariat pracowniczy innowacyjnym narzędziem wspierania przedsiębiorczości
- 150 **Magdalena Rzeszotalska**, Dyrektor ds. Komunikacji Korporacyjnej i CSR, Polpharma S.A.
Łańcuch odpowiedzialności
- 152 **Olga Siedlanowska-Chałuda**, Global Compact Poland
Biznes i prawa człowieka w kontekście SDG
- 154 **CEL 9: BUDOWAĆ ODPORNĄ INFRASTRUKTURĘ, PROMOWAĆ ZRÓWNOWAŻONE UPRZEMYSŁOWIENIE ORAZ WSPIERAĆ INNOWACYJNOŚĆ**
- 156 **Łukasz Kolano**, Global Compact Poland
Cyberbezpieczeństwo a prawa człowieka i obywatela
- 158 **CYBERBEZPIECZEŃSTWO**
- 160 **Anna Streżyńska**, Minister Cyfryzacji
Cyberrozwój a cyberbezpieczeństwo: po pierwsze – równowaga
- 162 **Michał Boni**, Poset do Parlamentu Europejskiego
Cyberbezpieczeństwo – wyzwania
- 164 **Przemysław Kurczewski**, Prezes Emitel, członek Rady Programowej Global Compact Poland
Bezpieczeństwo cyberprzestrzeni
- 168 **Wojciech Kamieniecki**, Dyrektor Instytutu NASK
Milenijne wyzwania NASK
- 170 **Piotr Muszyński**, Wiceprezes Zarządu ds. strategii i transformacji Orange Polska
Jedyny łatwy dzień był wczoraj
- 172 **INFRASTRUKTURA**
- 174 **Kazimierz Smoliński**, Sekretarz Stanu, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
Strategia rozbudowy polskiej infrastruktury w kontekście Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- 178 **Urszula Kowalczyk**, Instytut Morski w Gdańsku
Rekomendacje związane z rozwojem infrastruktury transportowej w Polsce w świetle rozbudowy sieci korytarzy transportowych
- 189 **Prof. zw. dr hab. Krystyna Wojewódzka-Król**, Katedra Polityki Transportowej, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Gdańsk
Infrastruktura transportu w Polsce – sukcesy, problemy, kierunki rozwoju
- 182 **Zbigniew Nowik**, Prezes Zarządu OT Logistics S.A. członek Rady Programowej Global Compact Poland
Infrastruktura kluczem do rozwoju
- 184 **INNOWACJE**
- 186 **Rafał Pawełczak**, Dyrektor Naczelny ds. Strategii i Innowacji, KGHM Polska Miedź S.A.
Współpraca w innowacjach jako wsparcie dla rozwoju efektywności energetycznej przemysłu wzbogacania rud metali nieżelaznych
- 190 **Dr m. Jarosław Oleszczuk**, Prezes AstraZeneca Pharma Poland, członek Rady Programowej Global Compact Poland
R&D – czyli jak przekształcić pomysł w innowacyjny lek?
- 192 **Henryk Orfinger** Prezes Dr Irena Eris, członek Rady Programowej Global Compact Poland
Ten, kto nie wyprzedza myśli, zadowala się naśladownictwem innych

194	CEL 10: ZMNIJSZYĆ NIERÓWNOŚCI W OBRĘBIE PAŃSTWA I MIĘDZY PAŃSTWAMI
196	Robert Pietryszyn , Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Grupa LOTOS <i>W trosce o społeczeństwo równych szans</i>
200	CEL 11: STWORZYĆ INKLUZYWNE, BEZPIECZNE, ODPORNE I ZRÓWNOWAŻONE MIASTA
202	Michał Olszewski , Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy, członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Jakość i komfort życia mieszkańców oraz dbałość o ich zdrowie kluczem do zrównoważonego rozwoju miasta</i>
206	Katarzyna Zawodna , Prezes Skanska Commercial Development Europe, członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Zielone, przyjazne miastato „must-have”</i>
208	Andreas Gietl , Managing Director BASF Polska Sp. z o.o., członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Branża chemiczna na rzecz zrównoważonych miast</i>
210	Bogdan Rogala , Dyrektor Generalny Philips Lighting Central Eastern Europe, Wiceprezes Philips Lighting Poland Sp. z o.o. <i>Świat(ł)ne innowacje dla zrównoważonego rozwoju</i>
212	Janusz Górski , CEO DB Schenker North & East Europe, członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Czy logistyka może zmieniać świat na lepsze?</i>
214	Krzysztof Michalski , Dyrektor Generalny Diageo Polska Sp. z o.o., członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Odpowiedzialność wpisana w działania</i>
216	CEL 12: STWORZYĆ WZORCE ZRÓWNOWAŻONEJ KONSUMPCJI I PRODUKCJI
218	Maciej Krzyczkowski , Radca Generalnego Dyrektora, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska <i>Ważna rola EMAS w gospodarce o obiegu zamkniętym</i>
220	Dr Magdalena Krukowska , Akademia Leona Koźmińskiego, Université catholique de Louvain <i>Biznes (nie)etyczny</i>
222	Jarosław Drozd , Prezes Zarządu Bioelektro Group S.A., członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>System gospodarki odpadami – nowoczesny i zrównoważony czy nieprzewidywalny?</i>
224	Katarzyna Dulko-Gaszyna , Kierownik ds. Zrównoważonego Rozwoju, IKEA Retail w Polsce <i>Zrównoważona konsumpcja. Decyzje biznesowe, a odpowiedzialne wybory konsumentów</i>
226	Katarzyna Rudnicka , Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, członek Rady Programowej Global Compact, Prezes Vivenge <i>Brandbilly: odpowiedzialność za markę i tańcych dostaw</i>
228	CEL 13: PODJĄĆ PILNE DZIAŁANIA ZWALCZAJĄCE ZMIANY KLIMATYCZNE I ICH SKUTKI
230	Mirostaw Siwinski , Prezes Zarządu PCC Exol S.A., członek Rady Programowej Global Compact w Polsce Emilia Drzymala , Marketing & CSR Manager, Management Systems Supervisor, PCC Exol S.A. <i>PCC EXOL S.A. produkcja surfaktantów a wpływ na środowisko</i>
232	Mateusz Damiński , Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, aktor
234	Dr hab. inż. Piotr Kowalczak , Prof. nadzw. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa w Poznaniu <i>Zmienność klimatu a przyczyny powodzi w Polsce</i>
236	CEL 14: CHRONIĆ MORZA I OCEANY ORAZ WYKORZYSTYWAĆ ICH ZASOBY W ZRÓWNOWAŻONYCH SPOSÓB
238	Dr hab. Mirosława Ostrowska , Prof. nadzw. Instytutu Oceanologii PAN <i>Zmienność klimatu a przyczyny powodzi w Polsce</i>
239	Piotr Prędk i, Prezes Zarządu Fundacja Mare <i>Zagrożenia dla ekosystemu Bałtyku spowodowane plastikowymi odpadami</i>
240	CEL 15: ZARZĄDZAĆ LASAMI W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY, ZWALCZAĆ PUSTYNNIENIE, ZATRZYMAĆ I ODWRÓCIĆ PROCES DEGRADACJI GLEBY, POWSTRZYMAĆ STRATY W BIORÓŻNORODNOŚCI
242	Ewa Ewart , Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, producentka filmów dokumentalnych i dziennikarz dochodzeniowy BBC <i>It's my Earth, I decide!</i>
244	prof. dr hab. Marek Kosmala , Katedra Architektury Krajobrazu SGGW w Warszawie <i>Rola i znaczenie roślinności dla zrównoważonego rozwoju miast</i>
246	Prof. dr hab. inż. Leszek Łabędzki , Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach, Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badawczy w Bydgoszczy <i>Zagrożenia dla rolnictwa spowodowane zmianami klimatycznymi w kontekście kryzysu wodnego</i>
248	CEL 16: POKÓJ I SPRAWIEDLIWOŚĆ
250	Krzysztof Zanussi , Ambasador Zrównoważonego Rozwoju, członek Rady Programowej Global Compact, polski reżyser, scenarzysta filmowy oraz filozof
252	Filip Kaczmarek , Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, członek Rady Programowej Global Compact Poland <i>Korupcja jako bariera rozwoju na przykładzie Afryki Subsaharyjskiej</i>
256	Reynoldo Goto , Koordynator, Grupa robocza ds. antykorupcji, Global Compact Network Brazil i Dyrektor ds. zgodności, Siemens Brazil <i>UN Global Compact w Brazylii: Walka z korupcją w wymagającym środowisku</i>
258	Noor Naqschbandi , German Global Compact Network <i>Wkład Sojuszu dla Spójności w Cel 16.5: „Znacznie ograniczyć wszelkie formy korupcji i łapówkarstwa”</i>
260	Norbert Kotos , Prezes Zarządu 4CF sp. z o.o, Dyrektor polskiego oddziału The Millennium Project <i>Strategia. partnerska rozmowa o przyszłości</i>
262	Maria Shmelova , Global Compact Poland <i>Business for Peace</i>
264	CEL 17: WZMOCNIĆ SPOSOBY IMPLEMENTACJI CELÓW I ODNOWIĆ ŚWIATOWE PARTNERSTWO NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
266	Sabina Krzystolik , Wiceprezes ds. Łańcucha Dostaw w regionie Europy Środkowo-Wschodniej Unilever <i>Spójność celów zapewnia efekt synergii – Plan „Życie w sposób zrównoważony” firmy Unilever</i>
270	Fundacja Polonium <i>Zamieńmy drenaż polskich mózgów w globalną cyrkulację umysłów</i>
272	Dr Marcin Kilanowski , Reprezentant Konfederacji Lewiatan ds. praw człowieka i biznesu, Wiceprezes Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Pracodawców Lewiatan, Adiunkt WPiA UMK <i>Wzajemny szacunek i zaufanie dla zrównoważonego rozwoju</i>
279	Global Compact w Polsce i na świecie
280	Struktury formalne UNGC

GLOBAL COMPACT W POLSCE I NA ŚWIECIE

United Nations Global Compact (UNGC) została założona w lipcu 2000 roku z inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ Kofiego Annana. UNGC wzywa sektor prywatny na całym świecie do powiązania swoich strategii biznesowych z uniwersalnymi zasadami z zakresu praw człowieka, standardow pracy, ochrony środowiska i przeciwdziałania korupcji oraz wspierania celow Organizacji Narodow Zjednoczonych. Dzięki temu biznes może stawać się katalizatorem pozytywnych zmian rynkowych korzystnie wpływających na życie ludzi i środowiska. United Nations Global Compact jest największą na świecie biznesową inicjatywą posiadającą ponad 13 500 członków w 170 krajach. UNGC koordynuje działania w ramach UN Business Action Hub, gdzie Organizacja Narodow Zjednoczonych współpracuje z biznesem, aby implementować Cele Zrównoważonego Rozwoju.

Global Compact Network Poland, to jedna z sieci krajowych UNGC, będących organizacjami zarządzanymi na podstawie autoryzacji United Nations Global Compact i prawa krajowego. Global Compact Poland stanowi sekretariat polskich członków UNGC, biuro projektowe oraz lokalny punkt kontaktowy i informacyjny UNGC. Polska sieć została uruchomiona w lipcu 2001 roku wraz z United Nations Development Programme, od 2013 roku prowadzona i zarządzana przez Fundację Global Compact Poland. Jej zadaniem jest promowanie i wdrażanie globalnych inicjatyw UNGC na polskim gruncie oraz odpowiedź na unikalne wyzwania, które na drodze do zrównoważonego rozwoju napotyka sektor prywatny. Wszystkie inicjatywy Global Compact Poland są prowadzone w formule partnerstwa pomiędzy światem biznesu,

STRUKTURY FORMALNE UNGC

Struktura zarządzania UN Global Compact powstała we współpracy ze wszystkimi interesariuszami i została zaadoptowana przez Sekretarza Generalnego ONZ Kofiego Annana 12 August 2005. proces konsultacji poprzedzony był roczną pracą wewnątrz organizacji, prowadzoną przez Georga Kell, Dyrektora Generalnego UN Global Compact i Profesora Johna Ruggie, pełniącego wtedy funkcję Specjalnego Doradcy Sekretarza Generalnego ONZ. Debata dotyczyła analizy efektywności struktur zarządzania organizacjami sieciowymi, w szczególności instytucjami międzynarodowymi zarządzającymi 'know-how' i tworzącymi praktyczne ramy pracy agend rządowych, biznesu i ekspertów.

Powstała struktura rozkłada funkcje zarządcze pomiędzy kilka podmiotów stworzonych tak by angażować interesariuszy z różnych instytucji na poziomie globalnym i lokalnym. W 2005 roku doprecyzowano instytucjonalne ramy współpracy z rządami krajów poprzez stworzenie *UN Global Compact Government Group*, a także *Local Networks Advisory Group (LNAG)* jako pomocniczej dla relacji pomiędzy sieciami krajowymi Global Compact na całym świecie (obecnie 82 sieci formalne – *Established Networks*, jednocześnie prowadząc działania w 102 krajach z ponad 12000 podmiotów zarejestrowanych jako członkowie UNGC).

STRUKTURA ZARZĄDZANIA W RAMACH UNGC ZAWIERA NASTĘPUJĄCE CZĘŚCI SKŁADOWE ORAZ CIAŁA DORADCZE:

ZGROMADZENIE OGÓLNE

Mandat nadany UN Global Compact poprzez Zgromadzenie Ogólne (A/RES/70/224) zawiera się w celu “promowania odpowiedzialnych praktyk biznesowych i wartości ONZ pośród społeczności biznesowej i całego systemu ONZ.” Szczególna rola UN Global Compact, wyzwania oraz zadania stojące przed Krajowymi Sieciami Global Compact przedstawione są np. w następujących Rezolucjach Zgromadzenia Ogólnego:

- A/RES/70/224 – Budowanie partnerstwa globalnego: zaawansowany model współpracy ONZ i wszystkich interesariuszy oparta na wspólnych wartościach.
- A/RES/68/234 – Budowanie partnerstwa globalnego: zaawansowany model współpracy ONZ i wszystkich interesariuszy.
- A/RES/66/223 – Budowanie partnerstwa globalnego
- A/RES/64/223 – Budowanie partnerstwa globalnego
- A/RES/60/215 – Budowanie partnerstwa globalnego
- A/RES/60/207 – Zapobieganie i zwalczanie praktyk korupcyjnych i transferowania dochodów pochodzących z przestępczej działalności, zgodne z Konwencją ONZ dot. Przeciwdziałaniu Korupcji.
- A/RES/60/1 – Wnioski ze światowego szczytu 2005
- A/RES/62/211 – Budowanie partnerstwa globalnego
- A/RES/59/288 – Reforma systemu zakupowego
- A/RES/58/129 – Budowanie partnerstwa globalnego
- A/RES/56/76 – Budowanie partnerstwa globalnego

Kierowanie całą strukturą the UN Global Compact odbywa się poprzez następujące ograny decyzyjne:

LEADERS SUMMIT

UN Global Compact Leaders Summit jest globalnym zgromadzeniem organizowanym raz na 3 lata, z ostatnim w 2016 roku. Skupia przedstawicieli najwyższego szczebla przedstawicieli instytucji i firm zaangażowanych we współpracę w ramach UN Global Compact – instytucji międzynarodowych, rządowych, Sieci Krajowych Global Compact, stowarzyszeń biznesowych i firm, organizacji akademickich i pozarządowych. Celem Szczytu jest nakreślenie strategicznego kierunku rozwoju dla UN Global Compact oraz wskazanie szczególnie istotnych obszarów zaangażowania.

SIECI LOKALNE GLOBAL COMPACT, GLOBAL COMPACT POLAND REPRESENTATIVE & FOCAL POINT

Na poziomie krajowym, zarządzanie Inicjatywą jest prowadzone poprzez Sieci Krajowe (Local Networks). Ich członkami są krajowi członkowie UN Global Compact wywodzący się z instytucji publicznych, prywatnych i akademickich skupionych wokół działań na rzecz celów ogólnych ONZ i zasad Global Compact dostosowanych do wyzwań lokalnych. Relacja pomiędzy Centralą UN Global Compact oraz Siecią Krajową (w przypadku Polski – Global Compact Poland) są uregulowane poprzez Memorandum of Understanding. Krajowy Reprezentant Global Compact w Polsce jest jednocześnie Dyrektorem Generalnym Fundacji Global Compact Poland. **Informacje na temat polskich członków UN Global Compact, autoryzowanych reprezentantów Global Compact w Polsce, Fundacji Global Compact Poland stanowiącej sekretariat dla polskich członków UN Global Compact oraz więcej informacji nt. działalności krajowej wraz z zarządzającymi Siecią Krajową w Polsce przedstawicielami Centrali UN Global Compact można znaleźć na stronach UN Global Compact:** <https://www.unglobalcompact.org/engage-locally/europe/poland>

CENTRALA UN GLOBAL COMPACT

Centralne Biuro Global Compact, składające się z Biura UN Global Compact oraz Fundacji Global Compact, jest odpowiedzialne za prowadzenie bieżącej działalności zarządczej w ramach całej Inicjatywy. Biuro Global Compact w Nowym Jorku stanowi zaplecze organizacyjne dla Rady Global Compact oraz LNAG. Biuro Global Compact współpracuje bezpośrednio z Fundacją Global Compact (Foundation for the Global Compact), organizacją non-profit utworzoną w 2006 dla wspierania Biura oraz Inicjatywy Global Compact. Dyrektor Generalny Biura Global Compact raportuje bezpośrednio do Sekretarza Generalnego i jest odpowiedzialny za przygotowanie regularnych raportów na temat współpracy ONZ z sektorem prywatnym w ramach Agendy Towards Global Partnerships. Jak wspomniano, Dyrektor Generalny Global Compact jest jednocześnie członkiem ex-officio Rady Global Compact, podobnie jak Prezes Fundacji Global Compact który jest jednocześnie wiceprzewodniczącym Rady.

RADA RZĄDOWA GLOBAL COMPACT

Rządy krajów zaangażowanych we współpracę w ramach Inicjatywy Global Compact kontrybuują na rzecz realizowanych programów poprzez specjalny Fundusz (Global Compact Trust Fund), spotykając się na regularne posiedzenia Rady Rządowej Global Compact podejmując decyzje programowe i budżetowe wraz z reprezentantami Centrali Global Compact. Przedstawiciele rządów wspierający UN Global Compact pracują także poprzez organizowane co kwartał spotkania reprezentantów poszczególnych Stałych Przedstawicielstw (Misji) poszczególnych krajów przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku aby otrzymać bieżące informacje o prowadzonych działaniach i skonsultować przygotowywane programy (Government Terms of References)

STRATEGIA UN GLOBAL COMPACT

Cele ogólne i szczegółowe strategii Global Compact opisane w dokumencie zawierają podsumowanie dotyczące dynamicznego rozwoju Inicjatywy do chwili obecnej oraz jej transformacji w samodzielną organizację zdolną najefektywniej pracować nad nową Agendą Rozwojową Post – 2015, ze szczególnym naciskiem na unikalną kompetencję UN Global Compact we wspieraniu sektora prywatnego w dostosowywaniu do wartości i agendy ONZ strategii i narzędzi biznesowych. Strategia została przygotowana z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy, podobnie jak tworzona obecnie nowa Strategia Global Compact debatowana na Szczycie UN Global Compact w Dubaju 24 października 2016.

Dla przykładu kolejne szczyty przynosiły decyzje o włączeniu działań antykorupcyjnych i 10 zasadę UN Global Compact (2004), wprowadziły koncepcję przywództwa w zakresie zrównoważonego biznesu poprzez Global Compact *Blueprint for Corporate Sustainability Leadership* (2010), jak i zaadoptowały dokument Post 2015 Business Engagement Architecture (2013).

RADA UN GLOBAL COMPACT

Rada (UN Global Compact Board). Zwoływana za przywództwem Sekretarza Generalnego, Rada Wysokiego Szczebla, z szerokim zaangażowaniem wszystkich interesariuszy, obraduje co 6 -9 miesięcy. ustanawia m. in. warunki uczestnictwa Partnerów w Inicjatywie oraz przyczyny wykluczania z niej członków, jak również decyduje o stosowaniu narzędzi dyscyplinujących wewnątrz struktury.

W kwestiach współpracy na linii ONZ i biznes ma zadanie opiniowania i doradzania Sekretarzowi Generalnemu oraz Biuru UN Global Compact. Dyrektor Generalny UN Global Compact, Przewodniczący Fundacji Global Compact, oraz przewodniczący LNAG są członkami Rady ex-officio. Członkowie Rady powołani w ramach swoich instytucji macierzystych muszą zachować znaczące zaangażowanie w działania Global Compact w krajach swojego pochodzenia. Członkowie Rady przewodniczą jednocześnie wielu grupom roboczym i programom. Żadna decyzja znacząca dla UN Global Compact nie może być podjęta bez konsultacji i zgody Rady, Sieci Krajowych oraz Leaders Summit.

FORUM SIECI KRAJOWYCH ANNUAL LOCAL NETWORKS FORUM

Forum (Annual Local Networks Forum) podczas którego ponad 80 przedstawicieli sieci formalnych Sieci Krajowych Global Compact (Global Compact Local Networks) obraduje i podejmuje decyzje dotyczące zarządzania strukturami Global Compact. Pomiedzy corocznymi spotkaniami organizowanie są spotkania regionalne sieci jak również spotkania w ramach Grupy Doradczej Sieci Krajowych (Local Networks Advisory Group (LNAG), organizowane by zapewnić efektywną wymianę informacji i zaawansowaną współpracę pomiędzy centralą UN Global Compact a Przedstawicielami Krajowymi (Global Compact Local Network Representative i Focal Point. Jak opisano powyżej, przedstawiciel LNAG jest jednocześnie członkiem ex-officio Rady Global Compact Board.

WYDAWCA

Global Compact Poland
ul. Emilii Plater 25/64
00-688 Warszawa

NADZÓR MERYTORYCZNY

Kamil Wyszkowski
General Director
Global Compact Poland

DYREKTOR PROJEKTU

Łukasz Kolano
Deputy Director
Global Compact Poland

KOORDYNATOR WYDANIA

Olga Siedlanowska-Chatuda
Knowledge Management
Section Coordinator
Global Compact Poland

ZESPÓŁ Maria Shmelova, Justyna Mazurek
TŁUMACZENIE Global Compact Poland

PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD

Grafixpol, Sebastian Bieganiak,
Magdalena Hajnosz, Agata Skupniewicz
DRUK Mazowieckie Centrum Poligrafii
Warszawa 2016

ISBN 978-83-946251-1-5

SPECJALNE PODZIĘKOWANIA ZA WSPARCIE MERYTORYCZNE:

Ministerstwo Rozwoju
Ministerstwo Cyfryzacji
Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
Ministerstwo Zdrowia
Ministerstwo Energii
Parlament Europejski
Urząd m.st. Warszawa
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Główny Urząd Statystyczny
Bank Światowy

Członków Rady Programowej Global Compact Poland

Oraz

Partnerów zaangażowanych w Program ‘SDG DLA POLSKI’,
którzy wsparli publikację Raportu:

PARTNER STRATEGICZNY:

PARTNERZY GŁÓWNI:

PARTNERZY:

Opinie i poglądy zaprezentowane w raporcie
przez poszczególne firmy nie odzwierciedlają opinii i poglądów wydawcy.
Materiały graficzne wykorzystane w publikacji pochodzą z zasobów UN Global
Compact, zasobów autorów oraz ogólnodostępnych źródeł.

HOW BUSINESS CONTRIBUTES TO THE SDGS

ACT RESPONSIBLY

UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT
TEN PRINCIPLES

HUMAN RIGHTS

LABOUR

ENVIRONMENT

ANTI-CORRUPTION

+

FIND OPPORTUNITIES

